18

H. 2934

Incipiunt Caſus Celeberrimi ac famo
ſiſſimi Juris vtriuſqꝫ doctoris ac monar
che dñi Bernardi Parmenſis canonici eccle
ſie Bononiẽſis: ac mirifici gloſatoris decreta
liũ in corpus ſeu volumẽ earũdẽ decretaliũ
Reuiſi per me Anthoniũ correctũ de Sici
lia. iuris vtriuſqꝫ doctorẽ: iura pontificia in
hoc vetuſtiſſimo: ac oĩum primario gĩnaſio
Bononienſi ordinarie legentem.

Incipit ꝓlogus in decretales nouas Gre
gorij noni.

Rex pacifi
cus. Premiſſa ſalu
tatiõe ſic expone caſũ
in iſta cõſtitutiõe: rex
pacificus. i. dominus
noſter iheſus chriſtus
ſua pia miſeratiõe ab
initio mũdi diſpoſuit ſeu ꝓuidit ſubditos ſu
os fore pudicos: pacificos et modeſtos. Sꝫ
ex aduerſo ſurrexit effrenata cupiditas ſui ꝓ
diga pacis emula mater litiũ mã iurgiorum
que quotidie tot litigia generat: quot niſi iu
ſticia reprimeret conatus ipſiꝰ: ⁊ explicaret
multiplices qõẽs ipſius abuſus litigatoꝝ ex
tingueret fedus hũani generis ⁊ ꝯcordia exu
larꝫ extra terminos mundi dato ſibi libello
repudij: ⁊ ideo circa iſtam cupiditatẽ lex ꝓ
dita ẽ vt noxius appetitꝰ ipſius reſtringeretˀ
ſub regula iuris ꝑ quã humanũ genus infor
matur vt honeſte viuat: alterũ nõ ledat ius
ſuũ vnicuiqꝫ tribuat. Secundo ĩ verſu illo
ſane. ponit dominus Gregorius caſum hu
ius compilationis dicens: ꝙ per magiſtrum
Raymũdum capellanũ ſuũ ad cõmunẽ vtili
tatem ſtudentiũ fecit redigi in vnũ volumen
diuerſas conſtitutiones: ⁊ decretales epiſto
las predeceſſoꝝ ſuoꝝ que diſperſe erãt per
plura volumina quarũ alique ꝓpter nimiaꝫ
ſimilitudinem. Quedam propter contrarie
tatem. Quedam etiaꝫ propter ſui prolixita
tem cõfuſionem inducere videbanẗ. Quedã
etiam vagabãtur extra volumina ſupra di
cta de quibꝰ tanq̃ incertis frequenter ĩ iudi
cijs dubitabatur adijciens inſuꝑ quaſdaꝫ cõ
ſtitutiões ⁊ decretales epiſtolas ſuas quas
quedã que in prioribus erãt dubia declarã
tur. In fine ꝑcipit Gregoriꝰ vt hac tantũ cõ
pilatiõe vniuerſi vtãtur in iudicijs ⁊ in ſcho
lis ꝓhibens ne aliquis preſumat aliam face
re cõpilationem ſine licentia ſedis apoſtolice
ſpeciali.

De ſũma trinitate ⁊ fide catholica Rubrica

Firmiter cre
dimus ⁊c. Nota ꝙ poſt ſym
bolũ apoſtoloꝝ quod dicitˀ.
Credo in deum. Quattuor
cõcilia ꝓdita fuerũt olim a ſãctis patribus
de ſũma trinitate ⁊ fide catholica ꝯtra quoſ
dã hereticos. de quibus quattuor cõcilijs le
gitur. xv. di. c. i. In quibus cõdemnati ſunt
quidã heretici q̃ de fide catholica ⁊ ſumma
trinitate ꝑperaꝫ ſentiebant ⁊ de hac fide ca
tholica legitˀ. xxiij. di. c. ij. Eſt ⁊ aliud ſymbo
lũ maius quod cãtatur in miſſa in nicena ſy
nodo factũ ꝓpter grecos qui nõ credebãt ꝙ
ſpũs ſcũs ꝓcederet ab vtroqꝫ. Poſt aliud
ſymbolũ athanaſiũ ſecutũ ẽ illud. ſ. Quicun
qꝫ vult. Iſtud cõciliũ poſſit appellari quar
tũ ſymbolũ in quo id qđ de fide catholica ⁊
ſumma trinitate ĩ predictis cõcilijs ⁊ ſymbo
lis ꝯtinetur ꝯfirmatˀ ⁊ repetitˀ. Ut ergo in
telligas melius caſuꝫ diuide ĩ qnqꝫ ꝑtes ſm
qđ ſunt ſignate. In primo dr̃ ꝙ firmiter cre
dere debemus ⁊ ſimpl'r confiteri ꝙ vnus ſo
lus ẽ verus deꝰ eternus imenſus ⁊ incõmuta
bilis omĩpotens ⁊ ineffabilis. ſ. pr̃ ⁊ filius ⁊
ſpũs ſcũs tres ꝑſone ſed vna eẽntia ſimplex
oĩno pater a nullo: filius a pr̃e: ſpũs ſcũs ab
vtroqꝫ procedens abſqꝫ initio ſemꝑ ⁊ fine:
creator omniũ viſibiliũ ⁊ inuiſibiliũ ſpũaliũ
⁊ corporaliũ qui ab initio tꝑis vtrãqꝫ de ni
hilo condidit creaturã ſpũalem ⁊ corporalẽ
angelicã videlꝫ ⁊ mũdanã ⁊ poſtmodũ hũa
nã qnaſi cõem ex corꝑe ⁊ ſpũ cõſtitutã. Dya
bolus enim ⁊ alij demões a đo creati ſũt bo
ni: ſed ipi ꝑ ſe facti ſunt mali: homo vero pec
cauit ꝑ diaboli ſuggeſtionẽ. In ſcđa ꝑte.

MUSEO CAVALERI

Hec ſcā dicit. Q: hec ſancta trinitas
de qua premiſſuꝫ eſt iuxta ordinatiſſimā di
ſpoſitionē temporū ꝑ moyſē ⁊ ꝓphetas ⁊ ali
os famulos ſuos humano generi doctrinaꝫ
tribuit ſalutarē: ⁊ tādē vnigenitus dei filius
a tota trinitate cōiter incarnatꝰ ex maria vir
gine ſpūs ſancti cooperatione ꝯceptꝰ verus
hō factus ex aīa rōnali ⁊ hūana carne cōpo
ſitus: vna pſona in duabꝰ naturis viaꝫ vite
demonſtrans: ſm diuinitateꝫ imortalis: ſm
humanitatem paſſibilis ⁊ mortalis: ſubiciē
do quiqꝫ articulos fidei in pſona ipſius dn̄i
redditurus i fine ſeculi tā reprobis q̄ȝ electis
ſm merita ſua. Jn tertia pte. Una dicit.
Q: vna eſt vl'is eccleſia extra quaꝫ nullus
ſaluatur in qua ipſe qui eſt ſacerdos ē ſacri
ficiū ieſus xp̄s cuius corpus ⁊ ſanguis in ſa
cramēto altaris veraciter cōtinetur ſub ſpe
ciebus panis ⁊ vini tranſubſtantians panē i
corpus: ⁊ vinū in ſanguinē poteſtate diuina
vt nos accipiamus de ſuo qđ accepit ipe de
noſtro ⁊ hoc ſacramentū nemo pōt conficere
niſi ſm claues eccleſie rite fuerit ordinatus
quas dn̄s cōceſſit apoſtolis ⁊ eorū ſucceſſo
ribus. Jn quarta parte.
Sacramētū dicitur. Q: baptiſmus qui
eſt ſecūdus articulus fidei Jn noie pa. ⁊ fi. ⁊
ſpi. ſan. cōſecratur in aqua ſi in forma eccle
ſie ꝯſecratur a quocunqꝫ cōfertur tā paruul'
q̄ȝ adultis ꝓficit ad ſalutem. ⁊ ſi poſt baptiſ
mū ꝑ peccatū ꝓlapſus fuerit poterit per pe
nitētiaꝫ reparari. Ultīo dicit q᷑ virgines
continentes ⁊ coniugati per fidē rectā ⁊ ope
rationē bonā ad eternā merentur beatitudi
nē peruenire.

Jdem in eodem.

Damnamus. Sic pone
caſum. Magiſter Petrus lum
bardus dixit in ſummis ſuis q᷑
quedā ſumma res eſt pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūs ſcūs:
⁊ illa ſumma res nō ē generās nec genita nec
ꝓcedens ē pater qui generat: filius q gignit'
⁊ ſpūs ſcūs qui ꝓcedit. Circa iſtū magiſtrū
petrū abbas Joachim cōpoſuit quendaꝫ li
belluꝫ in quo appellauit magiſtꝝ petꝝ here
ticū ⁊ inſanū ꝓpter hāc ſn̄iam dicēs q᷑ ma
giſter petrus non tam trinitatem q̄ȝ quaterni
tatē aſtruebat in deo videlꝫ illas tres perſo
nas ⁊ illā cōem eſſentiā quaſi q̄rtaꝫ aſſerens
Joachim q᷑ nulla res eſt que ſit pr̄ ⁊ filiꝰ et
⁊ ſpūs ſanctus nec eſſentia nec ſubſtātia nec
natura tamē dicebat q᷑ pater ⁊ filius ⁊ ſpiri
tus ſanctus ſunt vna eſſentia ⁊ vna ſubſtan
tia ⁊ vna natura: verumtamē hanc vnitatē
non veram ⁊ ꝓprium eſſe dicebat: ſed qua
ſi collectiuam ⁊ ſimilitudinariā ſm q᷑ mul
ti homines dicuntur vnus populus ⁊ multi
fideles: vna eccleſia ad hoc ꝓbandum idu
cebat plures auctoritates. Primo illā: mul
titudinis autem credentium: erat cor vnum
⁊ anima vna. Secundo inducebat illaꝫ au
ctoritatem: ⁊ qui plantat ⁊ qui rigat vnum
ſunt ⁊ omnes vnuꝫ corpus ſumus in chriſto
Tertio illam: de libro Regum: Populus
meus et populus tuus vnum ſunt. Ultimo
inducit auctoritatem euangelii. Volo pater
vt ſint vnum in nobis: ſicut et nos vnum ſu
mus: ſententiam iſtius Jo. damnat et conci
lium iſtud: et hoc vſqꝫ ad verbum illud: non
enim ab inde incipit reſpondere auctorita
tibus illius abbatis quas inducebat pro
ſua ſententia dicens: q᷑ fideles chriſti nō ſūt
vnum. i. quedam vna res cōmunis omnibꝰ
vt dicebat Jo. ſed modo ſunt vnum. i. vna
eccleſia ꝓpter vnitatem catholice fidei: et tā
dem vnum regnum ꝓpter vnionem indiſſo
lubilis charitatis. Et ad hooc ꝓbandum in
ducit concilium auct. Jo. apoſtoli in epiſto
ſtola ſua: tres ſunt qui teſtimonium dant in
celo: pater: verbuꝫ: et ſpiritus ſanctus: et hii
tres vnum ſunt ſtatim ſubiungens. Et tres
ſunt qui teſtimonium dant in terra: ſpiritus
aqua: et ſanguis: et hii tres vnum ſūt: confi
tetur ergo concilium cum magiſtro petro q᷑
vna quedam res eſt que veraciter eſt: pater
et filius et ſpiritus ſanctus: et quelibet perſo
na eſt illa res: et ideo trinitas tantum et non
quaternitas eſt in deo: quia quelibet trium
pſonarū eſt illa res. ſ. ſubſtātia eterna ſeu na

liber primus de summa trinitate et fide catholica

tura diuina ⁊ illa res non eſt generās nec genita nec ꝓcedens. ſed eſt pater qui generat filius qui gignitur: ⁊ ſpiritus ſanctus qui ꝓcedit. vt per hoc notetur diſtinctio in pſonis ⁊ vnitas in natura. ⁊ licet dicatur alius pater alius filius alius ſpiritus ſanctus. non tamen aliud ſed id quod eſt pater: filius eſt et ſpiritus ſanctus. idē oīno vbi in ipſa lrā probatur ab illo loco: licet vſq3 ad verbū illud cū ergo ⁊ ibi reſpondet illi auctoritati: volo pater vt ſint vnum ⁊c. dicens ꝙ hoc nomen vnū aliter accipitur pro perſonis diuinis: ⁊ aliter pro fidelibus Sed hoc nomē diuerſo modo accipitur in auctoritate illa. Eſtote ꝑfecti ſicut ⁊ pater veſter pſectus eſt: dicēs ꝙ ſi quis ſniam vel doctrinā pſati ioachim ſeruare voluerit vel defendere tanꝗ̄ hereticus confutetur ꝑ hoc tamē nullū preiudiciu3 generetur florenſi monaſterio. Cuius ipſe ioachim extitit inſtitutor. In fine reprobat ſententiā cuiuſdā heretici nomine Almarici.

De conſtitutionibus. Rubrica

Ex concilio meldeñ.

Canonum. Caſus. Precipit conciliū meldenſe ꝙ ſtatuta canonū cuſtodiantur ab oībus ⁊ nemo i actionib⁹ vel iudiciis eccleſiaſticis ducat ſuo ſenſu: ſed iudicet ſm canones ⁊ leges.

Gregorius. xi. in regiſtro.

Cognoſcētes. Caſus. Primo ponit regula generalis videlicet ꝙ nullus puniri debet ſine culpa. Secūdo dicitur ꝙ ſi conſtitutio aliqua de nouo promulgatur: extenditur ad futura tantū puniēda que ꝯtra ipſam cōſtitutioēm cōmittuntur ita ꝙ preterita non puniat: ne detrimentū ante prohibitionē ſubſtineant ignorantes quidē eos. Si poſtea delinquerint dignū eſt ſubſtinere.

¶ Auguſtinus ſup illa epiſtole ad hebreos

Tranſlato. Caſus. Quidā hebrei licet facti chriſtiani ſeruare volebant legē ad litterā que dicebat preceptū de ſabbato eſſe ſeruandū ⁊ circūciſionem eſſe ſeruandā: que hodie ad litteram ſeruari non debet. hos reprehendit apoſtolus dicens ꝙ poſtꝗ̄ ſacerdotiu3 delatum eſt ad chriſtiāos: neceſſe eſt vt legis trāſlatio fiat. Auguſtinus ſuper loco illo ꝓbat quod facere non debent: quia lex ⁊ ſacerdotium ſimul data fuerunt ⁊ ab eodem: ⁊ ideo ſimul deſtruenda: quia quod de vno dicit̄ cōnexorum: de altero intelligi neceſſe eſt.

Idē ſuper epiſtola ad romanos.

Nam concupiſcentiā. Caſus legitur in epiſtola ad romanos peccatū non cognoui niſi per legē nā cōcupiſcentiā neſciebā niſi lex diceret nō concupiſces. Auguſtinus exponit hec verba apoſtoli. ſ. nam concupiſcentiam neſciebam. dicēs hoc elegit apoſtolus generale. ſ. concupiſcentie vitium. Unde omnia mala oriuntur. concludit auguſtinus ergo lex illa bona ē. que dum hoc prohibet omnia mala prohibet.

Salomon in parabolis hieronimi.

Ne innitaris. Caſus. In parabolis ſalamonis ponūtur verba iſta fili mi habe fiduciā in domino ex toto corde tuo: ⁊ ne innitaris prudētie tue: ne ſis ſapiēs apud temetipſum. Jeronimus exponit verba iſta dicens illū inniti ſue prudentie: qui ea que ſibi videntur agenda vel dicenda Preponit ſtatutis ſanctoꝛu3 patrū: auctoritatis ⁊ legibus. Innocentius tertius.

Cum omnes. Caſus. Canonici trecenſes tale fecerūt in treceñ. eccleſia conſtitutū: ꝙ ipſi tā in preſentia ꝗ̄ in abſentia redditus ſuos perciperēt integraliter: qui vero poſt illā cōſtitutionē inſtruerentur: nihil ꝑ

ciperent in abſentia. Sed tūc tantū cū fuerit
reſidentes: tñ cōſuetudo eccleſie erat: ꝙ oēs i
hoc eſſent pares. Inſuper cū ſingule preben
de vineas haberent annexas: ſtatuerūt ꝙ ip
ſi dū viuerēt ſuas vineas poſſiderent. Et vi
nee decedentiū nō tranſirent ad ſucceſſores.
Sed prouētus earū inter ſingulos diuidant
Peruenit hoc ad noticiā domini pape. Su
per hoc ſcribit papa archiepiſcopo ſenonen
ſi dicens ꝙ quiſq; iuris in alterū ſtatuit ipſe
vti eodē debeat ⁊ ſapiētis dictat auctoritas
patere legē quā tu ipſe tuleris. Mandat ipi
archiepiſcopo ꝙ oēs canonicos antiquos et
iuniores in perceptiōe beneficioꝝ: tā preben
darū ꝙ̄ vinearū faciat eſſe pares ſm priorē
conſuetudinē ſeruatā vſq; ad tempus conſti
tutionis prefate. vel ſm rationabilē inſtituti
onem in poſterum obſeruandam.

Idem treceñ. epo.

Que in eccleſiarū.

Caſus. triuiſini cōſtituerunt ꝙ
ſi aliquis ad inopiā vergenſe ꝓ
babiliter allegauerūt liberā hāc facultatem
alienādi feudū ꝙ ab eccleſia tenet: peruenit
hoc ad noticiā domini pape. Scribit ſuper
hoc epiſcopo triuiſino volēs ſuper hoc eccle
ſiarū indēnitati ꝓuidere. Decernit huius cō
ſtitutiōem ⁊ venditiones feudorum factas ſi
ne legitimo clericorū cōſenſu vires aliquas
non habere.

Idem.

Cum acceſſiſſent.

Caſus
Quidā canonici tu
lenſes olim ſignificauerūt dño
pape ꝙ primiceriatus tulenſis
tanto tempore vacauerat ꝙ ipſius collatio
ad dñm papā fuerat deuoluta. Unde papa
mandauit quibuſdā vt ſuper hoc inquirerēt
veritatē. Et ſi vacauiſſet tanto tp̄e qḋ ſm la
teraneñ. conciliū ad ipſū eſſet ipſius collatio
deuoluta. Ipſi perſonā idoneā; de primice
riatu ipſo inueſtirēt. Cū ſuper hoc executo
res procedere vellent. Ex parte capituli fuit
ꝓpoſitū corā; eis ꝙ reſcriptū nō valebat ta
cita veritate impetratum: quia de cōi cōſen
ſu canonicorū tulenſiū fuerat cōſtitutū ne di
gnitas illa eſſet vlterius in eccleſia tulenſi et
ipſa cōſtitutio fuerat ꝑ ſedem apoſtolicā cō
firmata. ꝓpter quod euidenter appareret ꝙ
primiceriatus tanto tempore nō vacauerat:
ſicut fuit falſo domīo pape ſubgeſtū: ꝙ pro
pter negligentiā delatū eſt ad dñm papam:
corā quo omnia fuerunt ꝓpoſita. Unde mā
dat papa quibuſdā vt ſi cōſtiterit cāonicos
tulenſes cōmuniter ſtatuiſſe: ⁊ ſtatutū ipſum
auctoritate apoſtolica confirmatū fuiſſe. Id
faciāt in ſuo robore ꝑmanere Niſi poſtea di
cti canonici cōtrauenerint aliquē in primice
rium eligendo.

Idē elugenſi epo.

Cum omnes.

Caſus. Canonici ferrarienſes
vt maioribus redditibus abun
darēt ſtatuerunt. xiiij. numerū prebendarū;
in eccleſia ferrarienſi preter id quod menſe
cōmuniter deputarūt vltra antiquā cōſuetu
dinem ipſius eccleſie. Poſtmodū vacauit
quedā; prebenda in ipſa eccleſia: Canonici
contra conſtitutiōem ipſam volūtatē venien
tes. M. ⁊ quattuor ſocios ſuos i canonicos
receperūt: nullis prebendis aſſignatis eiſde;
Et quāuis redditus illorum eſſent plurimū
augmentati: noluerunt deſuper excreſcenti
bus redditibus prouidere. Et ideo inter di
ctos. v. ⁊ capitulum queſtio mota. Super
hoc mota fuit coram domino pape: tandem
ad ſedem apoſtolicā quo eſt delata coram
domino pape. Omnia iſta ex parte illorum
v. fuerunt propoſita. Ex aduerſo ex parte
capituli fuit propoſitum ꝙ in ferrarienſi ec
cleſia. xiiij. prebendarum numerus fuerat cō
ſtitutus ⁊ a ſede apoſtolica confirmatus.
Tandem cum vna prebenda in eadem eccle
ſia vacauiſſet: ad inſtantiam quorundā; re
ceperunt duos ad eam. Et poſtmodum ad
preces epiſcopi dictum. M. Et quendam
alium ſine preiudicio conſtitutionis predi
cte in canonicos receperunt: ita ꝙ ipſi de ca
nonicatu nihil perciperēt: donec primi duo
eſſent prebēdas integre aſſecuti: ⁊ redditus
qui per ipſorum induſtriam excreuerunt de
putaruerunt cōmuni menſe ꝙ̄ minuſ ſufficiēs

erat: quos dicti. v. ſibi contra conſtitutionē
predictam petebant in beneficium aſſignari
Iſtis ⁊ aliis allegatis: mandat papa iudici
cum in conſtitutione predicta ⁊ confirmatio
ne apoſtolica: vel fuerit vel eſſe debuit ſicut
conſueuit expreſſuȝ: Niſi intantū excreuerit
eccleſie facultates ꝙ pluribꝰ poſſint ſufficere
competenter. Et ipſi canonici contra conſti
tutionem ſuam receperunt quattuor ad va
caturas prebendas vltra numerum conſtitu
tum: faciat ſupercreſcentes redditus predi
ctis. v. canonicis aſſignari. Ita ꝙ ſi ex eis
equales cum aliis poſſint habere prebēdas
quod ſuperfluum fuerit in cōmunes vſus cō
uertantur antiquis canonicis prebendas ſu
as percipientibus conſuetas. Reuocato in
ſtatum priſtinuȝ quicquid ab alterutra par
tium in preiudicium alterius poſt motam
queſtionem coram epiſcopo ferrarienſi cir
ca prebendas vel preces fuerit attentatum.
¶. Nota quedam notabilia in hac decreta
li: primo quia proteſtatio non prodeſt ei qui
facit contra ipſam proteſtationem. verſu. ſi
ne preiudicio. ⁊ vbi dicit inderogationē ⁊c.
Item certus numerus canonicorum conſti
tuitur. Illa conditio niſi in tantum excreue
rint: ſubintelligitur etiā ſi non apponatur.
Item lite mota nihil ab alterutra partium
eſt innouandum in preiudicium alterius ⁊c.

Idem abbati ſancti. S.

Eccleſia ſancte marie. Caſus. Eccleſia ſcē
marie in via lata: mouit circa
Ioānem de atheio ſuper quibuſdam poſſeſ
ſionibus coram. L. iudice queſtioneȝ lite pē
dente: Idem ioannes poſſeſſiones illas tran
ſtulit in monaſterium ſancti Silueſtri: tādeȝ
abſolutus fuit idem ioannes: appellatum fu
it ad ſenatorem: coram quo dicebat ꝙ non
erat conueniēdus: quia non poſſidebat illas
poſſeſſiōes. Demū. B. ſenator romanus. Ec
cleſie cuiuſdam ſtatuti in quo continebatur
ꝙ ſi quis rem litigioſam lite pendente tranſ
feretur in aliuȝ. Illa poſſeſſio auferatur pri
ori ⁊ detur petitori. Spoliauit monaſteriuȝ
poſſeſſionibus illis ⁊ reſtituit illas eccleſie
ſancte marie monaſterio non citato vel con
uicto. Unde monaſterium conqueſtum fuit
domino pape. Ergo conſiderans ꝙ laycis
quantumcūqȝ religioſis ſuper eccleſiis ⁊ per
ſonis eccleſiaſticis nulla eſt attributa facul
tas: ⁊ ſi ab illis motu proprio ſtatutum fue
rit quod eccleſiarum vtilitatem reſpiciat et
fauorem: nulliꝰ debet eſſe momenti niſi per
eccleſiam fuerit approbatum. ¶ Unde ſtatu
tum baſilii licet bonum in ſe fuerit: reproba
tum fuit: quia per ſedem apoſtolicā non fue
rat roboratum. Ideoqȝ quod a ſenatore fa
ctum fuerat in preiudicium monaſterii non
conuincti nec confeſſi: non citati. Dominus
papa irritum reuocauit: ⁊ eaſdem poſſeſſio
nes reſtituit mōaſterio. ¶. Nota ꝙ layci de
rebus eccleſie vl' perſonis eccleſiaſticis nihil
diſponere poſſunt in preiudicium eccleſie.
Item ſententia lata contra abſentem nō
citatum non conuinctum vel confeſſum non
valet.

Idem vniuerſis doctoribus.

Ex litteris. Magiſtri
liberalium artium pariſius cō
morantes a conſuetudine anti
qua in quibuſdam articulis ipſi volentes cō
ſuetudinē priſtinam reformare: Iuramento
interpoſito ſtatuerunt ꝙ ſi quis magiſtroruȝ
vniuerſitatis ipſorum duceret reſiſtendum:
⁊ tertio monitus infra triduum vniuerſitati
parere contemneret: ex tunc conſortio alioꝝ
in magiſtralibus priuaretur: propter quod
magiſter. S. cōmunione ipſorum fuit priua
tus: tandem voluit redire ⁊ vniuerſitati obe
dire: Utrum deberet recipi dubitabatur.
Quidā dicebāt ꝙ ſic deberet remanere pri
uatꝰ Alii dicebāt ꝙ recipiēdꝰ erat ex quo vo
lebat ſatiſfacere: Alii dicebant ꝙ non poſſet
recipi propter ſacramentum abſqȝ licentia
domini pape. Unde papa conſultus reſpon
det ꝙ conſtitutum nō fuit: vt huiuſmodi pri
uatio in perpetuum perduraret: ⁊ tam de

iure ꝙ᷑ d᷑ conſuetudine eccleſie extitit: vt qui
propter contumaciam aliorum communio
ne priuatur: cum ſatiſfacere voluerit reſtitui
debeat. Mandat dominus papa ꝙ debeã
magiſtrum obedire volentem admittant in
magiſtralibus ad conſortium vniuerſitatis.
¶ Nota ꝙ qui ſimpliciter a communione
aliorum excluditur per contumaciam debet
recipi cum ſatiſfacere voluerit. Jtem ꝙ
iuramentum benigne interpretandum eſt.

Honorius tertius.

EX parte epiſ
copi. Caſus. ediměſes cano
nici vt maioribus redditibus
habundarent numerum prebendarum in ec
cleſia edimeñ. ab antiquo reſtrinxerunt ſta
tutum: licet redditus ipſorum non fuerũt di
minuti. Significauit hoc epiſcopus edimen
ſis domino pape. Dolens igitur papa cultũ
diuini nominis diminui ſed potius augmẽ
tari. Mandat quibuſdam vt antiquum nu
merum faciant in eccleſia edimenſi ſeruari:
⁊ ſi quas prebendas a tempore vltimi ſtatu
ti vacaſſe inuenerint perſonis idoneis confe
rant de conſilio epiſcopi non obſtante aliq̃
conſtitutione ſuper hoc a canonicis ipſis fa
cta: vel confirmatione a ſede apoſtolica ob
tenta. ¶ Nota ꝙ numerus clericorum per
ſolos canonicos non poſſet diminui nec va
let ſtatutum ſuper hoc factum: niſi papa ex
certa ſcientia id confirmaret.

Gregorius nonus.

QUoniam Caſus
Domi
nus papa Gregori⁹ fecerat quã
dam conſtitutionem in eccleſia
ſancte maioris de vrbe i qua dicitur ꝙ preſ
byteri primum locum obtineant: Diaconi ſe
cundum: Subdiaconi tertium. ⁊ ſic de reli
quis obiiciant ordinatum. ⁊ ſi poſterius ad
miniſtrantur: ⁊ qui maior eſt ordine: in por
tione percipienda ſit potior. Et ſi poſterius
ſit receptus: Super iſta cõſtitutione dubita
batur: vtrum conſtitutio illa traheretur ad
preterita vel ad futura tantum. Dicit papa
conſtitutio ſedis apoſtolice omnes aſtringit
⁊ nihil debet obſcurũ vel ambiguum conti
nere: ⁊ ideo declarat conſtitutionem predi
ctam dicens ꝙ conſtitutio illa non ad prete
rita ſed ad futura tantum debet extendi: q᷑
leges ⁊ conſtitutiones dant formam futuris
negociis ⁊ non preteritis: niſi nominatim di
catur in eis de preteritis negociis. ¶ Nota
ꝙ conſtitutio pape generalis eſt ⁊ omnes li
gat cum ſit iudex omnium. Jtem qui ius cõ
ſtituit ipſum debet declarare. Jtem conſti
tutio aperta ⁊ clara debet eſſe. Jtem futu
ra tantum reſpicit niſi aliud caueatur ibi
dem. B.

Alexander tertius.

SJcut romana
Sic pone caſum vt omnis tol
latur dubitatio: quidam pro
pter culpam ſuam quia ſepe deliquerat in
appellando priuatus fuit beneficio appella
tionis vt puniretur in quo peccauerat impe
trauit licentiam vt ſibi liceret appellare: et
ſic reſtitutus fuit iuri communi vt poſſet ap
pellare vt prius. Quidam alius impetrauit
litteras contra iſtum qui habebat indulgen
tiam ſuper aliqua cauſa appellatione remo
ta vocatus fuit iſte ad iudicium: cõfiſus de
indulgentia ſua appellauit ad papam: queri
tur an tali appellationi ſit deferendum. Re
ſpondet papa ꝙ tali appellationi non eſt de
ferendum poſtꝗ eſt cauſa iudici appellatio
ne remota cõmiſſa: quia ſpeciale mandatum
derogat generali.

EXparte. Caſus.
Quidam
clericus. G. nomine impetrauit
litteras ab epiſcopo cõuentreñ.
contra quandam alium. F. nomine ſuper pre
benda de nouali ſub hac forma vt ſi conſta
ret ipſum. F. de periurio eſſe conuictum ⁊ ꝑ
petuo illi renunciaſſe prebende remoueretur
ab ea. Judex in cauſa procedens ei conſti
tit de premiſſis ipſum. F. eadem prebenda

priuauit a qua ſententia dictus.F. appella
uit ⁊ ab archiepiſcopo cantu cãtuarieñ.litte
ras impetrauit ſub hac forma vt ei preben
dam preciſe abſqꝫ cauſe cognitione reſtitue
ret.epiſcopus conuentreñ. hoc intelligens ſi
gnificauit domino pape qualiter in negocio
ꝓceſſerat ſuper hoc negocio reſcribit papa
eidem archiepiſcopo dicẽs ꝙ non credit ita
preciſe ſcripſiſſe.⁊ in hoc litteris hec conditõ
debet intelligi ſi preces veritate nitantur eti
am ſi non apponatur. Unde mandat papa
eidem archiepiſcopo vt ĩſpiciat litteras epi
ſcopo conuent.directas:⁊ ſi inuenerit ꝙ ſm
predictum modum ſcripſiſſet eidem: ⁊ in lit
teris illius.F.non fuit habita mentio priorũ
litterarum ſententiam epiſcopi cõuentus de
beat confirmare ⁊ ipſum.F.cũ litteris quas
impetrauit ad ſedem apoſtolicam venire cõ
pellat. ¶ Ex hac decretali nota ꝙ periuriũ
repellat ab obtento beneficio. Item renucia
tio priuat aliquem iure ſuo.

Idem vintoñ.epiſcopo.

C**Eterum.** Caſus. Aliquis
impetrauit litteras contra ad
uerſarium ſuum ſuper aliqua
cauſa.aduerſarius ille poſtmoduꝫ obtinuit
cauſam illam alijs iudicibus committi fecit
nulla mentione habita de priori cõmiſſione
dicit hic ꝙ prime littere valent ⁊ nõ ſecũde
Si vero in ſecundis fiat mentio de primis
ſecunde valent ⁊ non prime. Ultimo dicit
ꝙ ſi de aſſenſu partiũ cauſa cõmittitur ⁊ ꝑs
altera poſtea altera neſciente tacito de com
miſſione priori cauſam alij obtinuit delega
ri:littere non valent ⁊ in expenſis debet alte
ri parti condemnari.

Idem eboracenſi epiſcopo.

I**Nter ceteras**
Caſus. Ecce papa mandat
aliqua ſub diſiunctione quorũ
vnum eſt verum ⁊ alterum falſum: hoc mo
do ꝙ ſi conſtiterit ꝙ talis ſit filius ſacerdo
tis ⁊ in ſacerdotio genitus qui proxime i ta
li eccleſia miniſtrauit: vel ꝙ illicite occupa
uit eandem ſententiam quod iuſtum fuerit
exequaris.queritur quid iudex facere debe
at. Reſpondit papa quodcunqꝫ iſtorum
conſtituitur eadem eccleſia ipſum priuet:Et
idem in ſimilibus eſt ſeruandum.

Idem archiepiſcopo Rauennati.

S**I aliquando**
Ecce aliquis habens beneficia
impetrauit litteras contra ar
chiepiſcopum rauennatem ſuper obtinendo
beneficio in eccleſia rauennate tacito de be
neficijs ſuis.archiepiſcopns multum fuit cõ
turbatus quod papa ſcribebat prohibenti
ſufficiens beneficium ⁊ ſuper hoc ſcribit pa
pe. Reſcribit papa ſibi dicens: frater ſi ali
quando dirigimus tibi ſcripta noſtra que a
nimum tuum exaſperare videntur: turbari
non debeas nec moueri ſed debes conſide
rare qualitatem negocij pro quo ſcribimus
diligenter:⁊ aut mandatum diligenter adi
pleas:aut per litteras tuas cauſam rationa
bilem oſtendas qualiter illud adimplere nõ
poſſis: quia nos pacienter ſuſtinebimus ſi
non feceris quod praua nobis fuit inſinuati
one ſuggeſtum.

Idem fratribus ciſtercieñ.

C**Um ordinem**
Caſus. Ciſtercienſis vel alij re
ligioſi habent priuilegia ſuper
decimis vel alijs rebus.dicitur hic ꝙ ſi ali
quis litteras impetrauit contra iſtos religio
ſos ſuper his in quibus ſunt priuilegiati de
ipſorum priuilegijs mentione non habita ꝑ
tales litteras non tenentur reſpondere.

Idem tornaceñ.epiſcopo.

E**Am te.** Caſus. Quidaꝫ
iudeus de nouo
conuerſus ad fideꝫ:eccleſia tor
naceñ.vacante impetrauit litte
ras contra decanum ⁊ capituluꝫ eccleſie tor
naceñ.vt ipſum reciperet in canonicum ⁊ in
fratrem ⁊ prebendam conferrent eidem.ipe

vero litteras ſuas preſentauit decano ⁊ ca
pitulo. Ipſi reſponderunt ꝙ ad eos non per
tinebat collatio prebendarum̃: ſed ad epiſco
pum tornaceñ. Ipe preſentauit litteras epiſ
copo requirẽdo ipſum vt quod papa man
dauerat adimpleret: ⁊ epiſcopus reſpondit
ꝙ nullum receperat a domio papa manda
tuz: ⁊ ſic infecto negocio rediit ipſe ad papã
Modo ipſe papa ſcribit epiſcopo tornaceñ
dicens ꝙ ſi datam litterarum diligentius at
tendiſſet nullatenus repuliſſet eundem quia
tẽpore illo quo littere date fuerunt ipſe erat
de capitulo tanquã qui erat archidiaconus
eiuſdem eccleſie: nec erat adhuc in epiſcopũ
conſecratus: vnde non poterat allegare ꝙ
non recepiſſet mandatum. ¶ Ex hac decre
tali nota ꝙ data litterarum debet conſidera
ri. Item ꝙ mandatur capitulo intelligit mã
dari cuilibet de capitulo ſi mandatuz adim
plere poſſit.

Lucius tertius epiſcopo lingoñ.

Ad aures. Caſus. Quidaz
prelati tacito nomine ſuaruz di
gnitatum litteras impetrauerũt
ſuper minoribus beneficijs ſimplici nomine
ſe appellantes. queritur an tales littere vale
ant. Reſpondet papa ꝙ non eſt ſue intentio
nis vt per tales litteras inquietari debeant
pauperes clerici in quibus auctor nomẽ ſup
primit ſue dignitatis: vnde tales littere non
valent. ¶ Ex hac decretali nota ꝙ ad inten
tionem mandantis recurrendum eſt. Itẽ qui
litteras impetrat ſuper beneficio debet ſace
re mentionem de beneficijs ſuis.

Idem epiſcopo noruiceñ.

Si autem. Aliquis impetrat
litteras contra aduerſarium ſu
um ſuper aliqua cauſa. poſtmo
dum aduerſarius ille ſuper eadem cauſa ad
alios iudices litteras impetrauit in quibus
de prioribus mentio non fiebat: ⁊ cepit con
uenire aduerſarium qui priores litteras im
petrauit ille coram iudicibus excepit ſe litte
ras priores habere de quibus in poſteriori
bus mẽtio non habetur. queritur quid iuris
ſit. Dicitur ꝙ ſi prior impetrans dolo vel ne
gligentia litteris ſuis vſus non fuerit per po
ſteriores non poterit conueniri ſi vero copia
iudicis delegati habere non potuit per po
ſteriores poterit conueniri. ¶ Ex hac decre
tali nota ꝙ dolus ⁊ negligentia imputantur
Item ſi per me non ſtat ſed per iudicem mi
hi non imputantur. Idem.

Ad hec Quidam im
petrabant lit
teras a ſede apoſtolica ꝑ quas
omnia negocia ipſorum cõmit
tebantur arbitrio vnius iudicis vel pluriuz
quos ſibi eligere volebant: vt ſi aliquem con
uenire volebant trahebant illum ad iudices
ſibi propicios ⁊ parti aduerſe ſuſpectos non
requirentes iudicium ordinarium. Dicit pa
pa nos volentes huic morbo obuiare reme
dio celeri: mandamus dioceſano vt ſi tales
litteras inuenit in prouincia ſua: decernat il
las vires aliquas non habere. Alij ponunt
caſum ꝙ iudices certi dati erant: ⁊ quia om
nia negocia impetrantium committebantur
per illas litteras non valebant. ¶ Ex hac
decretali nota ſm primum caſum ꝙ iudex
certus debet eſſe: ⁊ ꝙ omnia negocia alicu
ius delegato committi non debent: quia per
hoc tollitur iuriſdictio ordinarii quod eſſe
non debet. Idem.

Ad audientiã
Quidam erat excõmunicatus
forte ab ordinario acceſſit ad
curiam domini pape ⁊ obtinuit litteras ſu
per ſua abſolutione. ordinarius cui preſen
tate fuerint inuenit in eis in cõſtructione pec
catum dubitauit vtrum fides eſſet eis adhi
benda. conſuluit papam ſuper hoc ⁊ ipſe re
ſpondet ꝙ talibus litteris non eſt fides adhi
benda. ¶ Ex hac decretali hoc ſolum colli
ge ꝙ in litteris pape non debet eſſe vicium
latinitatis

Clemens tertius.

Ex parte. Capella de empetane ſubeſt eccleſie matrici. quidã O. diaconus cepit conuenire capellanū ipſius matricis eccleſie. ipſe. C. appellauit ad ſedem apoſtolicã ⁊ poſt appellationem a ſe factam ab ipſa capella. expulit capellanum rector matricis eccleſie proſecutus eſt appellationẽ qua fecerat ipſe. O ſed ipſe. O: appellationẽ ſuam proſequi nõ curauit. cum ille. O. fuiſſet ad iudicium euocatus obiecit ſe priores litteras habere de qbus in poſterioribus mentio nõ fiebat quas ſuppreſſit ad tertiam citationem ⁊ dolo vel negligentia eis vti poſtpoſuit ex eo ꝙ biennium a tempore impetrationis erat elapſum: ⁊ de appellatione ipſius in litteris ſuis mentio non fiebat. Conſultus papa ſuper hoc mandat quatenus ſi ita eſſe conſtiterit quicquid factum eſt poſt appellationem ipſius O. debeat in ſtatum priſtinum reuocari ⁊ illam capellam reſtituat eccleſie matrici eundem. O. in expenſis condemnando ſi conſtiterit ipſum appellationem proſecutum non fuiſſe. ¶ Nota ex hac decretali ꝙ maior eccleſia matrix poteſt defendere ⁊ agere pro capellis ſuis. Itẽ ꝙ aliquis debet deferre ſue appellationi ſicut appellationi aduerſarij ſui. Item' diuturnitate temporis vel negligentia probatur dolus. Item qui litteras impetrat ſuper eo ſuper quo appellauit de appellatione ſua debet facere mentionem. Item quicquid fit poſt appellationem ſuã vel alterius debet in ſtatum priſtinum reuocari. Item quando proſequitur appellationem ſuam debet condemnari in expenſis alteri parti. Celeſtinus tertius.

Exſcitatus Caſus Aliquando papa cõmittit cauſam duobus vel tribus cum illa clauſula ꝙ ſi ambo in ea procedere non poteſtis alter eorum in cauſa procedat. Uel ſic. Si omnes intereſſe nequiuerint duo eorum in cauſa procedant. querebatur de qua impotentia intelligatur. Reſpondet papa ꝙ illa impotentia intelligitur tam de iure quã de facto. de iure ſi aliquis illorum ſit ſeruus vel infamis vel alio ſimili impedimento detentus puta ſi eſſet excõmunicatus vel remotus vt ſuſpectus de facto ſi aliquis eorum mortuus fuerit vel in curabili impedimento detentus ⁊ tunc coniudicibus ſuis ſignificare vt in negocio ſibi cõmiſſo procedant: ſed ſi aliquis illorum nollet ſolũmodo intereſſe propter hoc non excuſatur quo minus debeat cum alijs intereſſe niſi in reſcripto diceretur ſi omnes ſimul in cauſa ꝓcedere non potueritis aut nolueritis intereſſe. ¶ Nota ex hac decretali ꝙ ſeruus infamis non poteſt eſſe iudex infamis tamen poteſt eſſe arbiter

Innocentius tertius epiſcopo elienſi.

Paſtoralis. In prima parte ponitur talis caſus. Aliquis impetrauit litteras contra aduerſarium ſuum ſuper aliqua cauſa ad aliquos iudices facta citatione vel ſaltem preſentatione. altera pars poſtmodum obtinuit eandem cauſam alijs iudicibus delegari ⁊ i ſecundis litteris fiebat mẽtio de primis. dubitatur vtrũ prime ꝑ ſecũdas ſint reuocate. querit̃ vtrũ priores vel poſteriores iudices debeãt cognoſcere de hac reuocatione. Reſpondet̃ ꝙ ſi priores iudices nolunt deferre poſterioribus. vel poſteriores nolunt deferr̃ prioribus omnes ſimul cognoſcãt. ⁊ ſi forte ſimul nequiuerint in vnã concordare ſniam quamuis plures ſint in vna cõmiſſione ꝙ̃ in alia huius dubitatio per arbitros cõiter electos terminetur. Secundo format̃ talis qõ qñqꝫ ĩpetrantur lr̃e ſub hac forma. ɔquerit̃ ticius de petro ⁊ qbuſdã alijs ſup decimis ⁊ rebus alijs queritur vtruꝫ iudex ex tali delegatione habeat iuriſditionem ſuper perſonis et rebus comprehenſis per clauſulam illam quibuſdam alijs ⁊ rebus alijs anteꝙ̃ ꝑſone vel res in iuditio ſint expreſſe antequã ſoluat iſtam queſtionem ſubijcit alia que oritur ex ſecunda queſtiõe que talis eſt aliquis

de perſonis illis que poterant conueniri per clauſulã illã q̃buſdã aliis expſſo ꝓprio noĩe ĩpetrauit lr̃as ↄtra primũ ĩpetrãtẽ lr̃as generales deſignando aliquã rem certã q̃ includebaẽ per clauſulã illã ⁊ rebus aliis nullam faciens mentionem de priori commiſſione queritur vtrum ſecunde littere valeant cum de primis nullam faciant mentionem nec perſone vel res adhuc fuerunt in iudicio expreſſe Reſpondet papa ad iſta ⁊ primo ad ſecundam dicens ꝙ cum ſpeciale mandatum deroget generali iuriſditio attributa per litteras generales per ſpeciales litteras quantuꝫ ad ea que in ſecundis litteris ſpecialiter ſũt expreſſa penitus eneruatur licet de priorib[9] non faciant mentionem. vnde quantum ad hanc cauſam ſpecialiter cõmiſſam ſuperflua relinquitur prima queſtio quia non habet poteſtatem. poſtea reſpondet prime queſtioni dicens ꝙ iudex bene habet poteſtatem ſuper perſonis ⁊ rebus exprimendis: ſed illam exercere non poteſt antequã perſone vel res fuerunt expreſſe. ¶ Nota ꝙ ſpeciale mãdatum derogat generali. Item iudex habet iuriſditionem ſed exercere illam non põt.

Idem ſenoneñ. archi.

Sedes apoſtolica. Caſus. Cauſa ſub hac forma. Conqueritur ticius de petro ⁊ quibuſdam aliis ſuper decimis ⁊ rebus aliis taliter impetrantes deſignabant viliores perſonas ⁊ minora negocia vt facilius litteras impetraret per clauſulam generalem: conueniebant digniores perſonas et ſuper maioribus negociiſ querebatur an poſſent. Volens papa maliciis hominuꝫ obuiare ſtatuit ꝙ ſi minores ⁊ viliores perſone in commiſſionibuſ exprimuntur ſolũmodo maiores ⁊ digniores ſub clauſula generali non intelliguntur includi: ⁊ ſic non poſſunt conueniri ſed per talem generalitatem multitudo effrenata non poterit in iudicio conueniri: ⁊ qui de minoribus negociis tantum fecerint mentionem ſuper maioribus ⁊ grauioribus nullatenus audiantur §. ij. dicit ſi aliquis ꝑſonas aliquas expreſſerit in cõmiſſione non vt velit eas conuenire: ſed vt ad pares tranſire valeat vel minores: quia fraus ⁊ dolus patrocinari non debent tanq̃ mendax precator careat impetratis. ¶ Ecce tria notabilia primum ꝙ perſone expreſſe in reſcriptis digniores debent eſſe vel ſaltem equales q̃ ſint perſone ſub clauſula generali incluſe. Ideꝫ intellige de rebus ſpecialiter expreſſis ⁊ generaliter exprimendis. Item in reſcriptis plures cauſe vnius cõmittuntur ſed non omnes. Item non debet aliquis exprimi principaliter niſi debeat conueniri. Item littere per mendacium obtente non valent.

Idem. R. cantori.

Ex tenore. Quidã ſacerdos de collauilla impetrauit litteraſ ad quoſdam iudices contra abbatẽ de becco. Iudices citauerunt abbateꝫ coram quibus dictus preſbyter noluit reſpõdere. Poſtmodum impetrauit aliaſ litteras contra eundẽ abbatem ad iſtos iudices quibus hic ſcribitur de prioribus non habita mentione: qui cum citaſſꝫ abbatẽ: abbas ꝓpoſuit coram eis ꝙ per lr̃as illas non tenebatur reſpondere dicto preſbytero: quia ꝑ alias litteras ad iudicium fuerat euocatus que per poſteriores non fuerant reuocate. Iudices queſiuerunt quid iuris eſſet: ⁊ papa reſpondet ꝙ ſacerdos ipſe carere debet cõmotio vtriuſqꝫ: quia fraudulenter ſuper eodem negocio ad diuerſos iudices lr̃as impetrauit. ¶ Nota ꝙ per ſolam citationẽ ꝑpetuaẽ reſcriptũ: ⁊ ꝙ eadẽ cã diuerſis iudicib[9] committi non debet. Item ar. ꝙ quis punitur in eo in quo peccauit.

Idem mediolanenſi archiepiſcopo.

Cum adeo. Quidã clericus. P. nomine impetrauit litteras a domino papa vt ꝑpoſitus ⁊ clerici de gorgunzola reciperẽt ipſum in fratrem ⁊ ſocium ⁊ prepo

ſitus litteras iſtas oſtendit mediolanenſi ar chiepiſcopo. Archiepiſcopus multum mira tus fuit q cum ipſe haberet ſufficiens bene ficium in eccleſia medicenſi. Mandauit do minus papa vt reciperetur in dicta eccleſia de gorgũzola ſcribẽs ſuper hoc domino pa pe. ſcribit papa archiepiſcopo dicens: q ſi litterarum ſeriem attendiſſet: nihil inueniſſet in eis q ipſius animum offendiſſet: quia in litteris illis de prebenda ipſius nulla mẽtio haberetur nec dicebatur medicenſis canoni cus: nec etiam clericus nominabatur. ⁊ in lit teris talis erat cõditio ſi dignus exiſteret ad eccleſiaſticũ beneficium obtinendum. ex his omnibus poterat archiepiſcopus intelligere qualiter fuerant impetrate ſcilicȝ veritate ta cita: ⁊ ſic non valebant. ¶ Ex hac decreta li nota q diligenter forma mandati eſt attẽ denda ⁊ intelligenda añ contraditionem. Item in litteris pro beneficio obtinẽdo ſem per debet fieri mẽtio de alio beneficio ſi qd habet qui impetrat: ⁊ ſi dignus eſt: ⁊ ſi hoc non dicatur tamen debet ſubintelligi. Itẽ qui non eſt clericus nõ reputatur idõeus ad beneficium eccleſiaſticum. Item ſi eſt cleri cus debet dicere ſe clericum: ſi non eſt non debet ſe clericum appellare ſed ſcolarem.

Idem. ⁊c.

Cauſamqȝ. Caſus Inter eccleſiam premoſtraceñ. ex vna parte. ⁊ eccleſiam premoceñ. ex altera. vertebatur quedam controuerſia ſu per quibuſdam poſſeſſionibus cauſa fuit cõ miſſa ſub hac forma: ſi alterutra partium le gitime citata non venerit vel iudicio parere contẽpſerit recipiatis partis preſentis pba tiones ⁊ quantum de iure poteritis in cauſe cognitione ac deciſione procedatis. Orta fu it dubitatio ſuper forma huius reſcripti ex eo q dicebatur ſi aliqua pars citata ⁊c. reci piatis probationes alterius ⁊ cauſam termi netis. dicebatur q etiam lite non conteſt. po terant recipi teſtes ⁊ ſententia ferri propter contumaciaȝ alterius partis queſiuerunt iu dices quid iuris eſſet. Dicit papa q clauſu la illa quantum de iure poteritis precedere debet clauſulam illam de probationuȝ rece ptione ⁊ ante illaȝ fuerat inſerẽda. vnde mã dat vt clauſulam intelligat ibidem vt ab ini tio debuit poni in cauſa ipſa iuxta tenorem litterarum priorũ procedant. Ita tamen vt ſi legitime in eodeȝ negocio eſt proceſſuȝ ſta bile perſeueret. ſi vero occaſiõe illius clauſu le aliquid in preiudiciũ partis alterutrius ẽ attẽptatum: illud decernit papa non valere. ¶ Ex hac decretali nota q non ſemper for ma verborũ eſt ſequenda ⁊ hoc intellige qñ illa forma eſt contra ius cõmune vt hic. Itẽ q propter formam reſcripti non eſt receden dum a iure cõmuni niſi conſtet papa aliter voluiſſe. Item illud ſolum reuocatur quod eſt illegitime factum.

Idem epiſcopo ſenoñ.

Conſtitutus. Quidam clericus. p. nomie ob tinuit litteras a domino papa ad decanum ⁊ capitulũ bituriceñ. vt ipſum reciperent in canonicum ⁊ in fratrem ⁊ pre bendam ſi qua vacaret vel proximo vaca turam conferrent eideȝ ſibi ſuper hoc execu toribus deputatis: ſed ex aduerſo bituricen ſe capitulum ſe opponens negociũ ad ſedeȝ apoſtolicam eſſe delatum coram domio. pa pa dictus clericus allegauit predicta. Capi tulum ex aduerſo reſpondit q cum in bitu riceñ. eccleſia certus canonicorum ſit nume rus inſtitutus ⁊ iuramento firmatus ⁊ per ſedem apoſtolicã confirmatus. ⁊ de hoc di ctus. P. nõ feciſſet in ſuis litteris mentioneȝ tacita veritate littere fuerant impetrate. au ditis hinc ⁊ inde ppoſitis. Mandat papa quatenus ſi legitime conſtitit numerum cão nicorum qui nunc eſt in eccleſia per decanũ ⁊ capitulum iuramento firmatum anteq̃ di ctus. P. litteras executorias impetraſſet qc quid factum eſt per litteras illas decernat irritum ⁊ inane. alioquĩ ſi qua prebenda va cat in ipſa eccleſia aſſignatur eidẽ. Ex hac

decretali nota ꝙ non valent littere ſuper be
neficio impetrate niſi in eis fiat mentio de
certo numero iuramento firmate ⁊ de con
firmatione apoſtolica. Item conſideratur
hic tempus date litterarum.

Idem. a.

Super litteris
Quidam impetrant litteras a
domino papa per maliciā alij
per ſimplicitatem ſiue ignorantia tacita veri
tate vel ſuggeſta falſitate. Quidam dicebāt
ꝙ tales littere non valent cum mendax pre
cator carere debeat impetratis. Alij dice
bant ꝙ ⁊ ſi forma litterarum carere debeāt.
nihilominus tamen iudex procedere debet
ſm ius cōmune. Dominus papa diſtinguit i
ter illos qui per fraudeꝫ vel maliciaꝫ ⁊ illos
qui per ſimplicitatem litteras impetrant ta
cita veritate vel ſuggeſta falſitate illi qui ꝑ
maliciā vel fraudem falſitatem exprimunt:
vel ſupprimunt veritatem nullum cōmoduꝫ
de huiuſmodi litteris conſequentur. Ita ꝙ
poſtq̄ delegato ſuper hoc fides facta fue
rit de cauſa vlterius non cognoſcat inter
alios qui per ſimplicitateꝫ litteras impetrāt
tacita veritate vel ſuggeſta falſitate. diſtin
gue ſi talis veritas ſit ſuppreſſa vel falſitas
ſuggeſta que ſi fuiſſet tacita vel expreſſa pa
pa ſaltem in forma cōmuni litteras conceſſiſ
ſet delegatus ſm ordinem iuris procedat et
non ſm formam litterarum. ſi vero talis fal
ſitas ſit expreſſa vel veritas occulta: que ſi
fuiſſet tacita vel expreſſa papa nullas litte
ras conceſſiſſet. delegatus non procedat per
litteras illas niſi in hoc vt partes conuocet ad
preſentiam ſuam: ⁊ de qualitate precum co
gnoſcat vt ſic in vtroqꝫ caſu eadē ratio que
delegantem moueret moueat ⁊ delegatum:
⁊ niſi delegans ſuas litteras denegaret: de
legatus officium ſuū nullatenus interponat
¶ Nota ꝙ qui per fraudem vel malitiam
litteras impetrat tacita veritate vł ſuggeſta
falſitate littere indiſtincte nō valent propter
fraudem: ⁊ ita dolus ſeu malicia facit ꝙ nul
la diſtinctio hic eſt adhibenda. Item qui
fraudem allegat fraudem probare debet.
Item que per ſimplicitatem fiunt non impu
tantur. Item ſm ꝙ papa in iudicijs facit: et
etiam inferiores iudices facere debent.

Idem abbati.

Edoceri. Aliquis impetra
uit litteras ap. remota contra
abbatem nulla facta mentione
de ipſius conuentu: querebatur vtrū abbas
teneatur reſpondere per litteras illas ſuper
cauſa que cōmuniter pertinet ad abbatem ⁊
monachos. ⁊ ſi abbas appellauerit ne com
pellatur reſpondere ſuper cauſa illa vtrum
valeat appellatio. Reſpondetur ꝙ per ap
pellationem abbas ſe tueri non pōt quomi
nus auctoritate huiuſmodi litterarum reſpō
dere teneatur niſi alia ratio naturali cauſa
iuuetur quia abbas ex officio ſuo tenetur ꝓ
curare negocia ſui cōuētus niſi forte abba
tis ⁊ cōuētus negocia eſſent omnino diſcre
ta. ¶ Nota ꝙ prelatus officium adimplere
tenetur ⁊ non valet appellatio contra vtilita
tem eccleſie interpoſita.

Idem. a.

Cum dilecta. Caſus.
Vacante monaſterio herſieñ.
due electiones ibi celebrate fue
runt: vna de cuſtode ⁊ alia de. S. moniali
ipſius monaſterij ſuper iſtis electionibus cā
fuit cōmiſſa primo ildeſemenſi ſcolaſtico ⁊
iudicibus ſuis ſub hac forma vt perſonali
ter ad monaſterium accedentes perſone ido
nee committerent adminiſtrationem abba
tie, cui fieret reſtitutio quorundam ſubtra
ctorum ab vtraqꝫ parte. Iudices iſti cōtra
formam mandati proceſſerunt: poſtmodum
cauſa fuit cōmiſſa abbati de remothe. ⁊ iu
dicibus ſuis per ſubiectionem quia in litte
ris ſuis preter conſcientiam domini pape i
ſertus articulus ille de reſignatiōe ſubtracto
rū qui in litteris prioribus continebatur: et
iſti iudices ceperunt procedere in cauſa.

tandē negocium eſt ad ſedē apoſtolicam de
latum. papa cognoſcens de proceſſibus iu
dicū p̄dictorum inuenit litteras iudicū ſecū
dorꝫ obtentas p ſubreptionem: qꝛ articulus
de reſignatione ſubtractorum preter conſci
entiam domini pape inſertus fuerat in litte
ris ſecundis qui in prioribus poſitus erat:
de quibus in ſecundis litteris mentio nō fie
bat: ⁊ ideo papa caſſauit quicquid factum
fuit occaſione litterarum ſecundarum. prete
rea primi iudices ꝓceſſerunt contra formaꝫ
mandati: quia cum deberent accedere ad
locum ⁊ perſone idonee adminiſtrationem
committere abbatie cui fieret reſignatio ſub
tractorum. Hinc inde epiſcopi hoc capitulo
pretermiſſo de aliis inordinate cognouerūt
propter quod dominus papa ꝓceſſum ipſo
rum denunciauerit irritum ⁊ inanem quia
contra formam mandati ⁊ contra iuriſordi
nem ꝓceſſerunt: mādat ergo papa ꝙ primo
iudices reſtituant quaſdā moniales que ſpo
liate fuerunt ⁊ poſtea mandati forma dili
genter obſeruata in negotio ipſo preuia ra
tione ꝓcedant. ¶ Nota ex hac decretali ꝙ
littere per ſubreptionem obtente nō valent ⁊
oppoſita exceptione caſſatur quicquid fit p
eas. Item ſecunde littere non valent niſi de
primis faciant mentionem. Iteꝫ que primo
fieri mandantur primo expedienda ſunt ſm
formā mandati. Item forma mandati dili
gentiſſime ſeruanda eſt. Item quando ꝓce
datur contra formā mandati nullus eſt pro
ceſſus. Idem.

Plerūqꝫ. Quidaꝫ impetrabāt
litteras cōtra aduerſarios ſuos
ſed eis nō vtebantur. poſtea ad
uerſarii impetrauerunt alias litteras ſup ea
dē cauſa ad alios iudices: ⁊ tunc primo pri
mi impetrantes exhibebant ſuas litteras et
pſonas ſecundas conueniebant dicentes ſe
cūdas litteras nō valere nō faciētes de pri
oribus mentioneꝫ querebatur quid iuris ſit
quia malicijs hominū non eſt indulgendum
ſtatuit papa ꝙ ſi quis litteras impetrauerit
⁊ eis per malitiam vel negligentiam non fue
rit vſus infra annū poſtq̄ habuerit copiā iu
dicis auctoritate ſecundarum poterit conue
niri licet de prioribus nullam fecerint menti
onem. ¶ Nota ꝙ malitijs hominū non ē in
dulgendum. Iteꝫ p lapſum temporis ꝓbatᷓ
malitia vel negligētia. Item non currit tem
pus ei qui copiam iudicis habere non pōt.
Idem.

Cum cōtigat
Quidaꝫ impetrauit litteras ad
iudices contra aduerſarios ſu
os pars altera impetrat cauſam eandē aliiſ
ſuis iudicibus committi. quidā obtenti a p
te altera mandant alicui vt partem aduer
ſam denunciet excōmunicatam alij poſtmo
dum mandauit vt eandem denunciet abſo
lutam queritur quid ſit huic faciendum. pa
pa dicit hic diſtinguendum eſſe cum primū
mandatum recepit ille cui hic mādatur aut
ſibi innotuerit inter illos qui primo mādant
⁊ alios ſuper iuriſditionem diſcordiam
ſuſcitatam aut nihil omnino ſciuit: ⁊ ſi nihil
intellexerit cum primum mandatum recepit
illud exequatur ſi poſtea ab aliis contrariū
demandetur tunc debet petere copiā vtriuſ
qꝫ reſcripti: ⁊ ſi euidēter appareat ita ꝙ nō
ſit dubitandum ꝙ littere illorum a quibus
recipit ſecundum mandatum reuocent pri
mas: tunc mandatuꝫ illud adimpleat quod
ſecundo loco mandatur. ſi vero conſtet ꝙ lit
tere illorum qui primum dederunt manda
tum non reuocetur p litteras aliorum illud
nullatenus exequatur donec inter eos huiuſ
modi concertatio ſopiatur: ⁊ illud idem
facere debet ſi primo mandato recepto ⁊ nō
dum executioni mandato ei innotuit ꝙ iter
eos ſuper iuriſditione huiuſmodi concerta
tio eſſet aborta in iſtis mandatis diſcretus
debet eſſe qui ea recipit ne dicat ſe dubita
re vbi dubitandū non eſt: nec dicat ſe certuꝫ
vbi certus non eſt. in fine dicit licet certa in
his detur doctrina qualiter in his proceden
dū nulla poteſtas datur hinc executioni iter
delegatos aut partes iudicare de iuriſditio
ne. ¶ Notandum eſt hic ꝙ in hac decretali

ſtatuitur ꝓpter contraria mandata que fre quenter occurrūt. Item nota ꝙ per cōtentio nem iuriſditionis res ſit dubia vt executor huius nō procedat. Idē magiſtro. p. ⁊. g.

OLim Caſus. P. cleric⁹ ſancti remigij deti nebat parrochiam de ſalicē ꝗ̃ R. de cliuo dicebat ſe canonice adeptū fuiſſe. vnde idem. R. ipetrauit cām ſuper hoc quibuſdā abbatibus cōmitti. Ip ſi abbates partes ad ſuā preſentiā ſecundo ⁊ tertio citauerūt: ⁊ qꝛ dict⁹. p. ꝑ ſe vel aliuꝫ coram eis noluit comparere excōicauerūt eū dem facientes fructus ipſius parrochie ſeq̄ ſtrari. poſtmodū idē. p. ad eos accedens pro miſit iuri parere: ⁊ ſic fuit abſolutus: ⁊ litte ras abſolutionis cōceſſerūt: ⁊ eidē aſſignan tes locū ⁊ diē in quo faceret quod promiſit. Ipſe vero diē ⁊ locū de litteris radens ⁊ ī loco raſure ſcripſit ꝙ ſequeſtrati fructus re ſtituerentur eidē: ⁊ hoc idē. p. cōfeſſus fuit co rā duobus iudicibus tertio ſe excuſāte. Iu dices ipſi hec oīa ſignificauerūt dn̄o pape ⁊ ⁊ ipſe mādauit iudicibus preſentibus vt fie ret ita ipſi. p. ſuper ipſa parochia perpetuū ſilentiū iponerent ⁊ prefatā ꝑrochiā prefato R. reſtituerēt cum fructibus ſequeſtratis. di ctus vero. R. bene probauit falſitatē predi ctam: vnde petebat parrochiā illā ſibi aſſig nari iudices iſti dubitauerūt ſuper clauſula illa ſi eſſet ita vtrū ad oīa ſupradicta debe at referri an tantū ad vitiū falſitatis cōſule runt dominū papā. ⁊ ipſe reſpondet ꝙ clau ſula illa debet ad omnia ſuꝑiora referri ad hoc vt ipſi. R. eccleſia conferatur qꝛ ꝓpter illā falſitatē priuandus eſſet eccleſia tamen ꝓpter hoc non eſt illa eccleſia aduerſario cō cedenda niſi prius ſuper alijs fuerit facta fi des. ¶ Nota ex hac decretali ꝓpter contu maciā pōt quis excōmunicari licꝫ agat̄ acti one reali: ordinarium tamē eſt in poſſeſſiōeꝫ mitti. Itē clauſula illa ſi ē ita oīa precedētia reſpicit. Itē qui falſat litteraſ iudicis priua ri debet eo ſuper quo litigatur ꝓpter hoc ta men nō acquiritur ius alteri parti.

Idem imolēſi epiſcopo.

DIlectus filius Caſus. Abbas ſancti ſtephani bonoñ. datus fuit viſitator a ſe. ap. in ciuitate ac dioceſi bononiēſi v ⁊ a pbr̄os ꝑꝑ ſuos exceſſus manifeſtos remouit ab eccleſijs ſuis ⁊ excōicauit. idē preſbyteri litteras ipetrarunt in forma cōi a ſede apo. de cauſa remotiōis ſue ⁊ excōmunicatione qua tenebant̄ aſtricti nullā faciētes mētiōeꝫ opponebat̄ eis ꝙ lr̄e nō valebāt ꝓpter cās predictas. cōſultus papa reſpōdit dicēs: ſi ē ita lr̄as nō valere tanꝗ̃ ꝑ ſubreptionē obten te. ¶ Ex hac decretali nota ꝙ excōicatus nō pōt ipetrare lr̄as ad agēdū: qꝛ iſti preſby teri ſimpliciter ipetrauerūt tanꝗ̃ eſſent ſpoli ati ad petendā reſtitutionē vnde dicitur in forma cōi. Idem epiſcopo ve.

POſtulaſti Quidā erat per petu⁹ vicari⁹ in q̄dā eccleſia ha bēs inſuper bona paterna de q bus poterat cōmode ſuſtētari ipetrauit ꝯtra ep̄m qui ipſū ordinauit formā illā cōem: cū ſm apoſtolū queſiuit ep̄s a papa vtrū tene retur ei ꝑ formā illaꝫ in beneficio eccleſiaſti co ꝓuidere. Reſpondet papa ꝙ formā illaꝫ ſedes apoſtolica cōſueuit pauꝑibus clericis qui nullū habēt beneficiū ꝓuidere: ⁊ iō ꝑpe tuus vicarius de talibus lr̄is ꝯmoduꝫ hēre nō debet niſi de vicaria ſua fecerit mētiōem vtpote veritate tacita ipetratis nō eni dicit̄ carere beneficio cui ꝓuiſum ē: ⁊ ꝓhabente beneficij ſufficiētis ſubſidiū ex certa ſcia ſu per obtinēdo beneficio papa non ſcribit de leui quin de ipſo faciat mētionē. ¶ Nota ꝙ perpetuus vicarius beneficiatus reputat̄ Itē ſemꝑ facienda ē mentio de priori bene ficio aliter non valēt littere vt hic dicitur.

Idem in cōſilio generali.

NOnnulli Caſus Quidā abutebantur gratia ſedis apo ſtolice litteras impetrantes ad iudices remotos: vt ſic reus fatigatus labo ribus ⁊ expenſis liti cederet: vel ſalteꝫ vexa

tionem ſuam redimeret: ⁊ quia per iudiciuȝ
iniuria fieri non debet: ſtatuit concilium ne
quis vltra duas dietas per littetas apoſto
licas trahi poſſit niſi de aſſenſu partium vel
niſi de hac conſtitutione fecerint mentioneȝ
¶. In ſecunda parte dicitur ꝙ alij erunt q
nouum genus mercimonii circa litteras apo
ſtolicas exercebant: vt finitas lites ſuſcitarēt
vel nouas figerēt qōes fatigant. n. cās: ⁊ ſup
illi īpetrant litteras ſine mādato domino pp
⁊ illas exponunt venales: qñqȝ reo ne ab
actore fatigetur quandoqȝ actori: vt reum
indebite moleſtet: ſed quia lites ſunt reſtrin
gende potius ꝙ̄ ampliande ſtatuit conciliuȝ
vt ſi quis de cetero litteras impetrauerit ſiñ
ſpeciali mandato domini littere ille non va
leant ⁊ ille tanquam falſarius puniatur niſi
forte ſit de illis perſonis a quibus non exigi
tur mandatū. ¶ Nota ꝙ in iure nulli faciē
da ē iniuria in ſuo iure. Itē vltra duas die
tas nullus poteſt trahi per litteras apoſtoli
cas. Iteȝ littere ſine mandato impetrate nō
valent.

Honorius tertius caut. epiſcopo

D. Ilectus filius Iordanus clericus dulmeñ. im
petrauit litteras ↄtra ioānē ſar
racenuȝ ſi eccleſia ſancti nicolai dulmeñ. di
ctus iohānes ad iudiciū euocatus excipien
do ꝓpoſuit ꝙ auctoritate illarū litterarū nō
poterat cōueniri: ex eo ꝙ vltra duas dietas
a dioceſi vbi ſita erat predicta eccleſia tra
hebatur contra conciliū generale de quo in
litteris mentio non fiebat. ipſi iudices hanc
exceptionem obtinēdo admittere noluerunt
pro eo ꝙ idē io. inroſeñ. ⁊ helieñ. dioceſ ob
tinet beneficia quaſi ex hac domiciliū habe
ret ideui: quare dictus ioānes ad ſedeȝ apo
ſtolicam appellauit. appellationis cauſa cō
miſſa fuit epiſcopo eboraceñ. ⁊ eius cōiudi
cibus. ſed primi iudices nihilominus in ne
gocio procedentes inhibuerunt iudicibus ap
pellationis ne in negocio ſibi cōmiſſo proce
derent. vnde mandat papa primis iudicibꝰ
quatenus ſi eſt ita in ipſo negocio non proce
dent: qꝛ non ipſi ſed iudices appellationis
cognoſcere debent ad quos iuriſditio debe
at pertiere. Ex hac decretali hic nota ꝙ i
ter iudices datos i pricipali cā ⁊ iudices da
tos in cā appellatōis non reuocatur in dubi
um quorū ſit iuriſditio: qꝛ nemo cognoſcere
hȝ de appellatiōe ab eodē ad ſuperiorem i
terpoſita vt hic patet ſed ſuperior ad quem
appellatur.

Idem ca.

C Apitulū. Caſus. Ca
limacus cle
ricus impetrauit litteras moni
torias ↄtra capitulū ſancte cru
cis cameraceñ. ſuper obtinēdo beneficio i eo
rum eccleſia ⁊ demū preceptorias obtinuit
circa eoſdē. B. clericus contra eoſdē capitu
lū ſuper conſili beneficio in eadem ſibi eccle
ſia conferendo. Ad archidiaconū tornaceñ.
⁊ eius collegas litteras executorias impetra
uit qui monuerūt capitulū ſancte crucis vt
dictū reciperent in canonicū ⁊ in fratrem a
quibus iudicibus capitulū appellauit ſed iu
dices nō obſtante appellatiōe tulerunt ſentē
tias ſuſpenſionis in eoſdē poſt modū dictus
calimacus executorias litteras ſuper execu
tione mādati ꝓ ipſo facto ad alios iudices
impetrauit qui tulerūt ſniās ſuſpēſiōis ⁊ ex
cōmunicatiōis in eoſdem capitulum ſancte
crucis factū iſtud ſignificauerūt domino pa
pe. Mandat papa epiſcopo ⁊ archidiacoñ.
legion. vt ille in canonicū recipiat ⁊ benefici
um aſſignetur eidem qui prius mandatum
apoſtolicuȝ predicto capitulo reportauit re
laxantes ſniās predictas alteri ſilentiū ipo
nendo. ¶. Nota ex hac decretali ꝙ qui pri
mo mādatū apoſtolicū preſentat ſupobtinē
do. ille debet beneficiū obtinere ſicut obſer
uatur in litteris ſuper controuerſijs impetra
tis.

Idem.

H D audientiā Caſus. Quidā īpetrauit lrās
a ſede ap. vt ꝓuiderit eis i ec
cleſijs dioceſano ſubiectis tādē recipiūt ānu
as pēſiōes ſeu alia bñficia ⁊ rnūciāt bñficio

litterarũ:poſtea vero ĩpetrant alias litteras
ſuper ſua ꝓuiſione nõ faciẽtes mentionem
de alijs vel penſione vel renũciatione ſigni
ficatũ fuit ſuper hoc domino pape: mãdat
papa archiepiſcopo bituricẽſi qualiter illoſ
qui poſt lr̃as taliter vẽditas alias ĩpetrarũt
non faciẽtes de alijs mentioneꝫ anteq̃ꝫ impe
trarẽt decernat carere oĩ cõmodo litterarũ
nec ꝑmittat eccleſias ꝑ tales lr̃as vexari re
uocando in irritũ quicquid illarũ auctorita
te inuenitur eſſe factũ. ¶ Nota ꝙ quis tene
tur facere mẽtionẽ de litteris quibus renun
ciauit: ſed illud cõtingit qꝛ vendidit illas et
ita quaſi beneficiati reputantur quantũ ad
ĩpetrãdũ: qꝛ gratiã ſibi conceſſã vendere nõ
debebaut.

¶ In nr̃a. Caſus. qdã clerici ĩpetrãt plu
res lr̃as vt ĩ pluribus eccleſijs admittant nõ
faciẽtes de alijs in alijs lr̃is mentioneꝫ ⁊ ſic
quãdoqꝫ ſunt recepti in eccleſijs quãuis nõ
dum habeant beneficiuꝫ alias eccleſias mo
leſtant ſuper alia ꝓuiſione. Iſta ꝓpoſi
ta fuerunt in p̃ſentia domini pape: vnde mã
dat archiep̃o mediolanẽſi vt faciat iſtos eẽ
cõtentos eccleſiis in quibus taliter ſunt rece
pti nec ꝑmittat alias eccleſias ab eis occaſi
one hmõi lr̃aruꝫ moleſtari niſi de receptiõe
ſua fecerint mentionẽ. ¶ Nota ꝙ receptus
in canonicũ lꝫ adhuc nõ ſit beneficiũ aſſecu
tus reputatur beneficiatus: ita ꝙ de hoc te
netur facere mentionẽ. Idẽ epiſcopo.

EX parte. Caſus. Ca
pitulũ lau
dũn. hẽbat idulgẽtiã a ſe. ap. vt
forſitan poſſꝫ excõmũicare qui
cunqꝫ in eoꝝ offenſam incideret manifeſtaꝫ
occaſione huius indulgentie decanus ⁊ ca
pitulũ laudũn. tulerũt ſn̄iam excõmunicatio
nis in nobilẽ virũ. I. ꝓpter qd̓ orta fuit cõ
trouerſia inter eos ſuꝑ ipſa ſn̄ia ⁊ quibuſdã
aliis articul̓. vnde ꝓcuratores vtriuſqꝫ ad
ſedẽ apoſtolicã acceſſerũt ⁊ ſuper ipſa ſn̄ia
⁊ alijs articulis litẽ ſunt conteſtati. ⁊ qꝛ de
his in preſentia pape non poterat fieri plẽa
fides cõmiſit papa cãm iudicibus fine debi
to terminãdã hoc adiecto in cõmiſſione vt
non obſtarent lr̃e preter aſſenſũ partium an
tea impetrate. dictus nobilis citatus ꝓpoſu
it ꝙ per lr̃as non erat procedendũ ex eo ꝙ
Guil. qui litteras illas impetrauerat falſas
extiterat ꝓcurator qꝛ ante ĩpetrationẽ illaꝝ
mandatũ ꝓcuratoriũ fuerat reuocatũ. vnde
per tales lr̃as reſpondere non tenebat̃. Ex
aduerſo ex parte capituli dicebatur ꝙ ad
papã vel ad capitulũ talis reuocatio non ꝑ
uenit. Iudices interlocuti ſunt ſe debere ꝓ
cedere per lr̃as illas. tãdẽ petebat ꝓcurator
capituli vt iudices inſpicerent predictã ĩdul
gentiã ꝓcurator illius nobilis ex aduerſo re
ſpondit ꝙ per litteras illas procedendũ nõ
erat oſtendẽs alias poſterius ĩpetratas con
tinentes vt ſi de partiũ ꝓcederet voluntate
cãm terminarẽt eandẽ: alioquin cãm ſufficiẽ
ter inſtructã remitterẽt ad ſedẽ apoſtolicã.
Ex parte capituli fuit allegatũ illas litteras
non valere: qꝛ impetrate fuerũt per eũdem
Guil. poſt reuocationẽ mandati. vnde litte
re non valebant: iudices dubitauerũt vtruꝫ
ꝑ primas vel ſecũdas litteras deberent ꝓce
dere. Conſultus papa reſpõdet ꝙ ſm ſtatu
tũ concilii lr̃e apoſtolice ĩpetrate ſine ſpecia
li mandato dñi non valẽt niſi eſſet de illis ꝑ
ſonis a quibus non exigitur de iure mãda
tum. Unde mandat ꝙ ſi reuocatio mandati
ad ꝓcuratorẽ illius nobilis ꝑuenit ꝓcedant
in negocio circa continentiã priorũ litteraꝝ
non obſtãtibus poſterioribus: qꝛ multo mi
nus valẽt lr̃e que ĩpetrantur ab illo a quo
reuocatũ eſt mandatũ q̃ꝫ ſi nullũ mandatuꝫ
habuiſſent. ¶ Ex hac decretali nota ꝙ re
uocatio procuratoris dati ad lites perueni
re dꝫ ad iudicẽ per aduerſariũ alias non te
net reuocatio ⁊ valẽt ea que cũ tali procura
tore facta ſunt in iudicio. Itẽ reuocatio pro
curatoris dati ad ĩpetrãdũ ſiue ad negociũ
ꝑuenire dꝫ ad ipſũ ꝓcuratorẽ. Iteꝫ non va
lent lr̃e ĩpetrate ſine ſpeciali mandato dñi.
Idẽ abbati ſancti iacobi.

SIgnificãte. Ca
ſus.
Quidam nominẽ robertus im
petrauit lr̃as ꝯtra guil̓. ſub hac

forma. Conqueritur R. de guil. remēſis dio ceſis ſuper quibuſdam pānis Guil. citatus coram iudicibus excipiēdo propoſuit φ cū non eſſet de remenſi dioceſi. ſed de leodiñ. φ per huiuſmodi lr̄as non poterat cōueniri cū de dioceſi leodiñ. nullā facerēt mentionē ⁊ q2 iudex hanc exceptionē admittere dene garet ad ſe. apo. appellauit. Unde pa. man dat. q. ſi eſt ita reuocetur in irritū quicquid factum fuit poſt appellationem. Nota φ ſi gnificatio vnius hominis nō extenditur ad aliud. Itē error nois viciat reſcriptū et idem in ſequenti capitulo.

Idem.

R Odulphus.

Caſus. magiſter. r. impetrauit lr̄as a ſede apoſtolica i hac for ma. Cōqueritur magiſter. R. φ ep̄s ſaginē. ſuper redditibus ⁊ rebus alijs iniuriant̄ ei dē iudices ſup clauſulā generalē: ⁊ quidam alij radulphū clericū ſancti criſtofori ſup ipa eccleſia citauerūt eundē rodulpho recipiēdo ꝓpoſuit corā eis φ cū eēt de ciuitate ſaginē ſi. ⁊ ſub illa clauſula quidā alij dioceſis ſagi nenſis nullus de ciuitate ſagineñ. intelligitur includi p clauſulā illā nō poterat conueniri quia dicti iudices exceptionē huiuſmodi ad mittere noluerūt ad ſedē ap. appellauit. mā dat papa vt ſi ē ita in irritū reuocet̄ quicqd poſt appellationē inuenerūt eſſe factum.

Idem abbati.

S Ignificauit.

Caſus. G. ⁊. B. laici ipetraue runt litteras a ſe. apo. ſub hac forma: conqueſti ſunt nobis. b. ⁊. g. φ ep̄s tu lenſis ⁊ qdam alij clerici ⁊ laici ſuper tali re ⁊ rebus alijs iiuriant̄ eiſdē iudices per clau ſulā generalē citauerūt comitiſſam namucē. pro eo qđ ipſa ſucceſſerat fratri ſuo in comi tatu tui quandā ſūmā pecunie dicti. b. ⁊. g. mutuauerāt: ⁊ ſic eā tanφ heredē conuenie bant. Ipſa per ꝓcuratorē ſuū fecit excipi co ram ipſis: φ cū adhuc frater ipſius mulieriſ viueret: quando eedē lr̄e impetrate fuerunt nec p lr̄as illas dū viueret frater eius fuerat ad iudiciū euocatus p lr̄as illas nō poterat cōueniri. ⁊ quia iudices hanc exceptionē ad mittere noluerūt ſe ap. mādat papa φ ſi ē ita totū φ poſt appellationē factū eſt in irritum reuocetur. Nota φ ſucceſſores illorū p clau ſulā generalē poterant cōueniri eis defunctiſ re integra cōueniri nō poſſunt: ſed facta cita tione heredes illorū bñ p tales lr̄as poterūt cōueniri: ⁊ ita p citationē reſcriptū extendit̄ ad heredes: licet reſcripta ſtricti iuris eēſeant tur.

Idē. a.

E X inſinuatiōe

Quidā clericus io. noie ipetra uit lr̄as ꝑceptorias ſup ꝓuiſiōe ipſius ad ep̄m ambiareñ. ⁊ poſtmodū ad iu dices iſtos lr̄as executorias impetrauit ſibi ep̄m ſupradictū in quibus cū de monitorijs fiebat mētio ep̄s ꝓpoſuit corā iudicibus φ ſup hoc nullas monitorias recepat ⁊ conſue tudo ē eccleſie vt ꝑceptorie nō dētur niſi mo nitorie ꝑceſſerint vnde p eas veritate tacita ipetratas ꝓuidere nō tenebat̄ eidē. Conſul tus papa reſpondet φ ſi ſup hoc mille moni torie ꝑceſſerunt ſupſedeāt executorijs dūmō executione de monitorijs fecerunt mētionē. alioquin ꝓcedāt p executorias iuxta tradi tam ſibi formā. Nota φ ſi reſcriptū faciat mētionē alterius reſcripti primū exhibendū eſt p hanc decretalē colligit̄ cōſuetudo eccle ſie in beneficijs ꝯferēdis vt primo dētur mo nitorie: poſtea ꝑceptorie: vltimo executorie: ⁊ tunc dꝫ fieri mētio de monitoriis in ꝑcep toriis aliquando mandat papa primo loco monitorias ⁊ executorias ſimul.

Idē nouienſi ep̄o.

M Andatum.

Papa manda uit ep̄o nouineñ. vt magiſtrū. ſ. faceret recipi in canonicū ⁊ in fratrē eccleſie ſue ſi p alio ibidē nō ſcripſerit qui huius gr̄am ꝓſequatur: ſed ep̄s iā aliuꝫ ad mandatū pape receperit qui beneficium obtinuerat: dubitauit vtrū teneretur ꝓſequi mandatū apoſtolicā ex eo qđ dicebatur in

mandato ſi ꝑ alio nō ſcripſimus qui huius
grām ꝓſequatᷣ: cū nullus ꝓſequatᷣ hanc gra
tiam ſ; iā eſſ; ꝓſecutus. Conſultus papa re
ſpondet ꝙ ex quo aliū nō recepit ad manda
tū ſuū: mādatū iſtud exequi nō tenetur quia
non eſt intentio pape grauare eccleſiam ſup
receptione duoꝝ. ¶ Nota ꝙ papa ꝑpter ſu
as lrās non intēdit aliquos grauare ſup plu
rimū receptione niſi in litteris hoc dicatur.

Idem.

Litteris apoſtolicis. Honorius
mandauit quibuſdā canonicis
ꝑ lrās monitorias vt. S. ſub
diaconū reciperent in canonicū ⁊ in fratrem
demū mortuus eſt ho. dñs gregorius māda
uit ꝑ lrās executorias vt dictū ſubdiaconū
reciperent in canonicū ⁊ in fratrē ⁊ ſic fuit re
ceptus. poſtea vero idē gregorius mādauit
eiſdē vt. S. clericū reciperēt in canonicū ⁊ i
fratrē niſi ꝑ alio ꝑ ipſū eſſ; eoꝝ eccleſia gra
uata dicebāt canonici ꝙ nō tenebant illū cū
aliū ad mandatū eiuſdem grego. recepiſſent
mandat papa vt illū. S. clericū recipiant in
canonicū ⁊ in fratrē nō obſtante ꝙ. g. ſubdia
conū ꝑ lrās executorias ipſius greg. recepiſ
ſent cū factū honorij potius ꝙ̄ ſuū fuerit ꝓ
ſecutus. ¶ Nota ꝙ ſucceſſore factū anteceſ
ſoris debet perducere ad effectū ſaltē de ho
neſtate. Idem.

Abbatem. Dominus papa māda
uit ſancti ꝓculi vt. S. clerico in
aliqua eccleſia ſui monaſterij ꝓ
uideret. poſtea mandauit dioceſano ꝑ lrās
generales vt alij clerico faceret ꝓuideri i di
oceſi ſua vbi ꝑ alio ſcriptū nō eſſet. Eṗs cō
pellebat abbatē vt illū clericū in aliqua ſua
eccleſia faceret recipi. abbas dicebat ꝙ iā;
recepat mandatū ꝑ alio vnde eṗs non pote
rat cōpellere ipm ꝑ lrās generales ad ꝓuiſi
onem illius. Conſultus papa reſpōdet ꝙ ab
bas ad hoc cogi nō pōt nec eū eṗs aggraua
re ſup cōferēdis eccleſijs aut bñficiis etiā; ſi
eṗs facultatem hēat ꝑ eaſdē lrās ꝓuidēdi.
Ex hac decretali nota ꝙ primo preſenta
uit ſuas lrās ei ꝓuideri debuit nec pōt com
pelli vt aliū ꝓuideat ꝑ alias lrās: vt hic pate
at. Idem.

Ab excōmunicato.
Quidā; prelatus excōmunica
uit aliquē ſubditū ſuū cōtra for
mā concilij generalis. ſ. nulla admonitiōe ꝑ
miſſa: ille conqueſtus fuit dño pape: vnde
mandat papa illi excōicatori vt ſi ita eſt ip
ſum ſine difficultate abſoluat: alioqui man
dat aliis vt illū abſoluāt ſi excōmunicatum
ipm nō duxerit abſoluendū ſup verbis iſtis
ſi eſt ita orta eſt dubitatio: vtrū iſta cognitō
ptineat excōmunicatori an aliis quibus hoc
mandatur: dicitur hic ꝙ iſta cognitio non
demandatur executori qui de facto ſuo cer
tus eſſe debet ſ; aliis demādatur. ¶ Nota
ꝙ qui contra cōcilīū excōmunicat ſine diffi
cultate debet abſolui. Itē nemo debet pro
priū factū ignorare. Idem.

Si proponente.
Aliquis habebat modicū bene
ficiū de quo nō poterat cōmo
de ſuſtentari ipetrauit lrās ſup obtinēdo be
neficio ꝓponens ſe nondū beneficiū aſſecu
tum nullā faciendo mētionē de ipſo benefi
cio licet modico dicitur ꝙ lrē valent velut
fraudulenter obtente. ¶ Nota ꝙ quātūcum
q; modicū ſit beneficiū ſemꝑ de ipſo facien
da eſt mentio ſi aliud beneficiū voluerit im
petrare. Idē epo pariſienſi.

Quia nonnulli
Caſus. Sex vicia in hoc capi
tulo reprobantur. primo repre
henduntur illi qui lrās ſub noīe ſuo impetra
tas aliis eiuſdem nominis tradūt ⁊ qui eas
tali modo recipiunt. Ite; ⁊ illi qui trahunt
alios ad iudiciū cōtra quos nihil habēt que
ſtiōis. Itē illi qui litteras trahūt ad futura
negocia que nondum erāt tempore ipetrati
reſcripti. Itē ⁊ illi qui ſup vno negocio tra
hunt reū ſuper pluribus pſonalibus actionī
bus coram diuerſis iudicibus que ſub vno

cōmodius tractarentur. Jtē reprehenditur reus qui eodem tempore trahit actorē ad diuerſa loca vel indetermiate ad villā que hʒ cōe nomen cū pluribus villis. oēs iſte perſone que maliciā hanc exercent carere debent cōmodo litterarū ⁊ in expenſis debent parti alteri cōdemnari.

De cōſuetudine. Gregorius quartus.

Conſuetudies Conſuetudīes que eccleſijs grauamen inducūt penitus ſunt extirpande. Idem capitulo lu.

Ex litteris. Caſus. Talis erat conſuetudo in dacia q̄ ſi aliquis in ſanitate ſeu etiā in vltima volūtate vult p remedio peccatorū ſuoꝝ cōferre locis religioſis aliquas poſſeſſiones accipiebat modicū terre in extremitate palli quod manu prelati ſuſtinetur ⁊ poniť ſup altare ſub teſtimonio vidētiū ⁊ audiētiū: huiuſmodi donatō vulgariter appellatur ſcotatio: quidā malitioſe nitebantur hmōi donationes infringere pro eo q̄ ſolēnitas teſtamētorū in huiuſmodi vltimis voluntatibus nō ſeruabatur: ſignificatum hoc fuit dn̄o pape vnde mandat quibuſdā q̄ huiuſmodi donationes que pretextu talis cōſuetudinis fiunt locis religioſis vel etiam ſunt collate faciūt inuiolabiliter obſeruari qꝛ huius ſignū q̄ appellať ſcotatio nō ſolū eſt argumētum facte donationis ſed etiā tradite poſſeſſiōis. Nota cōſuetudinē obſeruandā eſſe in donatiōibus in vltima voluntate factis locis religioſis. Jtē q̄ poſſeſſio trāſfertur p aliū actuʒ q̄ p traditionē ipſi⁹ rei trāſlate. Jdē epo elien.

Ad noſtram Caſus. Jn dioceſi pictanſen. talis erat conſuetudo in cauſis eccleſiaſticis q̄ cū aliqua cauſa tractatur ibidē auditis allegatiōibus vtriuſqꝫ partis ab his qui preſentes ſunt ſapiētibus ⁊ inſipiētibus queritur qd iuris ſit ſuper cā illa: ⁊ qd illi dicunt vel aliquis eorū de conſilio preſentium p ſniā ſeruať. puenit hoc ad noticiā dn̄i pape. ſcribit papa epo pictauiēſi dicenſ q̄ talis conſuetudo canonicis obuiat inſtitutis ⁊ ideo nullius debet eſſe momēti qꝛ ſnia a nō ſuo iudice lata nō tenet. vnde mādat eidē epiſcopo vt cauſis ſubditoꝝ ſuoꝝ poſtq̄ ſibi de meritis ipſarum cōſtiterit ſniam pmiſerat ſm q̄ poſtulat ordo inter pmiſſa cōſuetudine non obſtante. ¶ Nota q̄ cōſuetudo cōtra canones introducta ⁊ que aio ſit rationabilis non valet. Jtē ſnia a non ſuo iudice lata non tenet. Jdem decano.

Quanto Quidaʒ ſacerdotes apd cōſtantinopolim conferebant ſacramentū cōfirmationis criſmādo in fronte baptiſatos: quod ſacramētuʒ a tempore apoſtoloꝝ ſoli epi conferre debent per manus impoſitionē: ſed ipſi ad ſuā executionē ſolā conſuetudinē allegabāt. Papa mādat vicario ſuo vt oibus preſbyteris diſtricte prohibeat ne de cetero talia ſacramēta conferre preſumant qꝛ lʒ non ſint a fidelibus contēnenda: tamē tucius eſt ea omittere ſine periculo ex neceſſitate que legeʒ non hʒ: quē illa recipere ab his qui ea conferre non poſſunt quia vmbra quedā ſolūmodo oſtenditur in ope: veritas autē in effectu nō ſubeſt Nota q̄ conſuetudo non excuſat in delictis Jtē nihil confert ⁊ ita p non dato habetur quod datur ab illo qui dare non poteſt.

Jdem decano.

Cum inter vos. Canonici ſancti petri de curia habebant priuilegiū vt tempore interdicti poſſent celebrare diuina: occaſione huius priuilegij tempe interdicti poſiti in ciuitate cenomanēſi celebrauerunt diuina pulſatis cāpāis ⁊ alta voce ac ſi nullū eſſet interdictū: vnde orta ē cōtentio inter ipſos ⁊ canonicos cenomanē. ſed canonici ſancti petri allegabāt q̄ eccleſia ſua libera erat ⁊ exēpta: ⁊ tpe generalis interdicti de conſuetudine celebrant diuia pulſatis cāpanis interdictis ⁊ excōicatis excluſis. dominus papa cōſiderās q̄ ex tali conſuetudi

ne ſi qua foret frãgeret neru' eccleſiaſtice diſ
cipline decernit illã ꝯſuetudinẽ de cetero nõ
ſeruãdã. Nota cõſuetudinẽ non valere q̃
contra ſtatũ ⁊ diſciplinã eccleſie eſt.

Cum olim Ep̄s lõdo
nieſis peti
it a domino papa lñiaꝫ vt poſ
ſet in eccleſia ſua ꝯſtituere pre
centorẽ. dñs papa petitã lñiaꝫ cõceſſit dum
modo in cõferendis ſibi redditibus nulli fa
ceret preiudiciũ: ita ꝙ precentor ille in ſeſſio
nibus ꝓceſſiõibus ⁊ aliis illã hẽret dignita
tem in eccleſia londonieñ. quã habẽt alii pre
centores in eccleſiis anglicanis: ⁊ ſic ep̄us cõ
ſtituit precentoreꝫ: p̄centor ille taliter inſtitu
tus occaſione lr̃arũ dñi pape: quedã in pre
iudiciũ aliarũ dignitatuꝫ nitebat̃ vſurpare.
vnde alii perſonatũ habẽtes in eccleſia lõdo
neñ. cõqueſti fuerũt dño pape. mãdat papa
ep̄o helieñ. ſi ſm diuerſas cõſuetudines loco
rũ precentores. alii diuerſas habent dignita
tes in eccleſiis anglicanis faciat illũ precẽto
rem eſſe ꝯtentũ illa dignitate quã põt haberẽ
ſine preiudicio aliorũ ſaluis rõnabilibus et
approbatis cõſuetudinibus eccleſie londoni
eñ. Ex hac decretali nota ꝙ noua digni
tas ſine licentia inſtitui nõ dꝫ. Itẽ in digni
tatibus diuerſa põt eſſe cõſuetudo in eadem
ꝓuincia. Itẽ in preiudiciũ aliarũ dignitatũ
noua dignitas inſtitui nõ debet. Itẽ conſue
tudines approbate ipſius eccleſie nihilomi
nus in ſua maneant firmitate. Idem.

Cum venerabi
lis. Ep̄s hoſtiẽſis ⁊. I. ſancte
crucis preſbyter cardinal̃. erãt
legati in almania inuenerũt ꝙ quidã abbas
monaſterii hoc ꝙ ad romanã eccleſiã ꝑtinet
nullo medio tranſiuerat ad monaſterium or
bieñ. qȯ eſt ſimiliter ſedis apoſtolice ſpecia
le ſine licentia domini pape vel eius legati:
nec petita nec hita cõfirmatiõe. abbas in ſu
am defenſionẽ allegabat generaleꝫ ꝯſuetudi
nem illius terre. Conſultus papa ſuꝑ hoc re
ſpondet ꝙ talis cõſuetudo canonibus inimi
ca corruptela potius dꝫ dici: ⁊ iõ papa mã
dat eã de cetero nõ ſeruari. Nota ꝙ cõſue
tudo ꝯtra canones obtẽta nõ valet. Itẽ nul
lus ſine licentia ſui prelati dꝫ eccleſiã ſuã di
mittere nec aliã accipere. Idem.

Cum dilectus.
Vacãte monaſterio andreñ. ele
ctus fuit quidã monachus eiuſ
dẽ mõaſterii. v. noĩe in abbatẽ: monachi kra
roſ. monaſterii huic electiõi ſe opponẽtes di
cebant electiõem andreneñ. cenobii de ſuo
monaſterio faciẽdã: ꝓpter qȯ queſtio tã ſuꝑ
electõe p̄dicta q̃ꝫ ſuꝑ iur̃ eligendi abbatẽ de
lata eſt ad ſe. apo. in preſentia pape ꝓpone
bat dictus. v. monachus ꝙ tã de iure cõi q̃ꝫ
de priuilegio ſpeciali ad capituluꝫ andreñ.
monaſterii pertinebat electio. vnde petebat
electiõem de ſe factã ꝯfirmari. ꝓcurator mo
naſterii kraroſ. ꝓpoſuit ex aduerſo ꝙ oliꝫ ad
petitiõem patronorũ monaſterii andrenẽ. fu
it a dioce. ep̄o cõſtitutũ vt ſi locus ipſe in tã
tum creſceret vt abbas ꝯſtitueretur ibidem
electio abbatis ipſius penes fr̃es eiuſdẽ loci
⁊ capitulũ kraroſ. penderet: ⁊ obtentu huius
ſtatuti ſic fuit longis tẽporib' obſeruatũ vt
mõaſterio ãdrenẽ. vacãte mõachi eiuſdẽ loci
de gremio kraroſ. monaſterii ſibi eligebãt alı̃
quẽ in abbatẽ. vnde cũ electio ipſa fuerit cõ
tra ꝯſtitutũ predictũ ⁊ ꝯſuetudinẽ que ẽ opti
ma legũ interpres celebrata merito caſſari
debeat ⁊ mandari fr̃ibus andrenẽ. vt de ce
tero eligãt ſibi abbatẽ de monaſterio kraro
ſen. Inſuper allegauit ꝙ electio ipſa facta
erat de ſuſpenſo ⁊ a ſuſpenſis. ⁊ iõ etiam ele
ctio nõ tenebat dominus papa. auditis hic
inde propoſitiſ q̄r ꝯſtitit ei ꝙ electio facta fu
it de ſuſpẽſo ⁊ a ſuſpẽſis eã caſſauit iuſticia
exigente. i. caſſã ⁊ irritã nunciauit: verũtamẽ
q̄r predictũ ſtatutũ ita poſſꝫ intelligi qȯ per
illud nõ derogetur iuri cõi nec priuilegio hoc
mõ vt electio ꝑtineat ad capitulũ andrenẽ.
⁊ ꝯfirmatio ad capitulũ krarosen. mãdat pa
pa quibuſdã ꝙ ſi monachi kraroſen. talẽ cõ
ſuetudinẽ ꝓbauerit ꝑ quã preiudicetur iuri
cõi videlicet ꝙ monachi andrenen. eligerent
ſibi abbatẽ de monaſterio kraroſen. ſm illaꝫ

ↄſuetudinē debeant iudicare electionem andrenē. monaſterii de cetero faciēdā q̄ ſi talē ↄſuetudinē non ꝓbauerint adiudicent monachis andrenē. ius eligēdi abbatē vt liberā hēat poteſtatē vel de gremio ſui monaſterij vel aliūde eligēdi ſibi abbatē p̄ſentando ip̄z karofereñ. capitulo vt ſi canonica fuerit electio p capitulū karofereñ. cōfirmetur. Nota ex hac decretali primo q̄ electio facta de ſuſpenſo ⁊ a ſuſpēſis nō valet: ⁊ intellige de ſuſpenſione hoīs ⁊ nō canonis. Itē ↄſuetudo interpretatur legē ſiue ſtatutū ep̄o vt p ip̄am conſuetudinē declarat̄ ſtatutū quod dubiū poterat eſſe. Itē quādiu ius cōe ſeruari pōt nō debet recedi ab ipſo. itē ↄſuetudo p̄ſcripta p̄iudicat iuri cōi vt de aliēa eccleſia tātū eligāt quod ē ↄtra ius cōe. Itē p ſtatutū predictū p̄iudicatur ep̄o dioceſ ⁊ non capitulo andrenē: ceſſante ↄſuetudīe q2 ep̄s de iure cōmuni ipſam elcōnē dēret ↄfirmare.

Honorius tertius pari. capitulo.

Cum conſuetudinis. Canonici pariſienſes irrequiſito ep̄o ſuo ⁊ ſine ſuo cōſenſu quaſdā ↄſuetudines eccleſie ſue īmutauerūt: ⁊ quaſdā fecerūt de nouo. dicit papa q̄ auctoritas ↄſuetudinis nō eſt leuis ⁊ nouitates quādoq3 diſcordiā inducūt. vnde p̄cipit q̄ ſine ↄſenſu ep̄i canonici nō īmutēt conſuetudīes eccleſie nec nouas inducāt: q̄ ſi fecerint decernit irritas ⁊ inanes. Nota q̄ oīa faciēda ſunt in eccleſia de ↄſenſu ep̄i ⁊ canonicoꝝ niſi ↄſuetudo ſit in ↄtrariū. Idē ma.

Ex parte. In quadā terra ꝑuabant̄ due cōſuetudīes. Prima erat q̄ ſi aliquis deueniret ad inopiā quocūq3 cāu ſiue aliquo mō amitteret bona ſua poſſ3 aliēare bona vxoris ſue pro volūtate ſua. Alia erat q̄ ſi vxor alicui⁹ fidē ↄiugij violaret ⁊ ipſe ꝓpter hoc dimitteret: accipiebat medietatē bonoꝝ viri ſui cū potius priuāda eēt oībus bonis mariti etiā dotē ſuā pdere deberet. Mādat papa q̄ de cetero iſte cōſuetudīes nō ſeruētur. Nota q̄ turpes ↄſuetudies ſeruari non debent.

Gregorius nonus.

Cum tanto. In prima parte dicit̄ q̄ quanto amplius quis in peccato p̄ſeuerat tanto grauius peccat. vnde ↄtrari⁹ naturale nulla ↄſuetudo excuſat q2 trāſgreſſio iure naturalis p̄iculū ſalutis inducit. Scdo dicit̄ q̄ conſuetudo lōgeua nō eſt vilis tamē nō adeo valet niſi p̄iudicet iuri cōi ſiue poſitiuo. niſi illa ↄſuetudo ſit rōabilis ⁊ p̄ſcripta: q2 tunc p̄iudicat iure cōi in loco vbi ↄſuetudo illa ꝑuat̄. ¶ Nota q̄ ↄtra ius naturale nulla ↄſuetudo valet. Itē ↄtra ius poſitiuū p̄ualet ↄſuetudo rationabilis p̄ſcripta.

De poſtulatione p̄latoꝝ.

Ad hoc in beato. Caſus. Eccleſia ſenonē. vacante canonici ſenonēſes l3 ab initio in diſcordia fuiſſent tandē ↄueniētes in vnū ep̄m altiſiodonen. in ſuū archiep̄m poſtularūt. poſtmodū p magiſtꝝ. l3. p̄ceptorē ſuū petierūt a domino papa vt poſtulatiōem admitteret ⁊ eidē ep̄o daret licētiā trāſeūdi ad eccleſiā ſenoñ. S3 dominus papa anteq̄ dictus magiſter ad ip̄m accederet intellexit ꝓ certo q̄ dict⁹ ep̄s interdicti ſñiam quā dominus papa ꝓtulerat in terrā regis francie nō ꝑuauerat q̄ idē magiſter nō negauit in p̄ſentia pape requiſitus allegās q̄ ſñiam ipſam ſeruare nō tenebatur q2 nō ꝑuenerat ad noticiā ipſius ep̄i p lr̄as pape nec p lr̄as legati q ſñiam publicauit nec p mandatū alicuius executoris. inſuper allegauit q̄ dictus rex in altiſidioreñ. dioceſ terrā ꝓpriā nō hēbat: vnde īterdictū nō extēdebat̄ ad dioceſim altiſiodorē. Sup hoc ſcribit capitulo ſenonen. dicēs q̄ prima allegatio nō ſufficit nec ꝓficit ad excuſationē ep̄i altiſiodorē. q2 cardinalis ſñiā īterdicti publice promulgauit multis p̄ſentibus ⁊ ſñia illa in regno frācie a multis publice ſeruabat̄. ⁊ quando aliq̄ ↄſtitutio publice ꝓmulgatur nō ē neceſſe q̄ ſinguloꝝ auribus ītimet̄: ſ3 ſufficit ad hoc vt quilib3 eā ſeruare

tenetur q̄uod eſt publice ꝓmulgata: ⁊ quod
ita ſit ꝓbatur ꝑ cōciliū ſardineſe cuius ver
ba hic ponuntur. ad aliā allegationē reſpon
det ꝙ nō valet ꝙ dictus rex in altiſiodoreñ.
dioceſi terrā propriā dicitur nō habere: qa
totā terrā regis francie mādauit ſubici inter
dicto ⁊ cardinalis interpretatus fuit māda
tum pape ⁊ ſniam interdicti promulgauit in
terrā illā que regi tunc temporis adherebat
⁊ terra illa altiſiodorē. adherebat tunc ipſi
regi. ꝑterea ex alia cā excuſari nō potuit ex
eo ꝙ nouerat metropolitanā eccleſiam ſuaꝫ
ſeruare ſniam interdicti: vnde ⁊ ipſe eā ſua
re debebat. Dominus papa his premiſſis q
ſm apoſtolū omnem inobediētiā dꝫ punire
ꝯſiderās inobediētiā ipſius epi ꝑdictam po
ſtulatiōem repulit vt indignā nō ꝓpter poſtu
lantē eccleſiā ſꝫ ꝓpter poſtulatā ꝑſonā: cum
obediētia nō ꝓdeſſet humilibus ſi cōtemptꝰ
contumacibus nō obeſſet. in fine dicit ꝙ cuꝫ
hominē nō poſtulaſſent indignū nō amiſiſſēt
poteſtatē eligendi de gratia tamē cōcedit eiſ
dē vt de perſona idonea eccleſie ſenonē. de
beant ꝓuidere. ¶. Nota ex hac decretali ꝙ
ea que publice ſiunt nulli licet ignorare. iteꝫ
ꝙ metropolitana eccleſia ſeruat ſuffragance
debēt obſeruare. Itē oīs cōtumacia punien
da eſt. Itē qui non obſeruauit interdictū in
eligibilis efficitur.

Bone memorie.

Eccleſia rauēnate vacante qui
dē canonici rauēnates poſtula
runt epm imolēſem. quidā vero poſtulauert
ſancte praxedis pbr̄m cardinalē. poſtulatio
nes iſte delate ſunt ad ſedē apo. Papa au
ditis allegationibus vtriuſqꝫ partis taꝫ de
iure ꝙ̄ de facto. papa ēt allegauit plenius ꝓ
vtraqꝫ parte. papa conſiderans ꝙ pn̄tia car
dinalis vtilior eſſet nō ſolū eccleſie romane
verū etiā eccleſie generali ꝙ̄ eccleſie rauēna
ti. ⁊ iō volēs ꝑferre cōeꝫ vtilitatē priuate po
ſtulatiōem cardinalis nō admiſit. Ex alia ꝑ
te cōſiderans ꝙ eps imolēſis a minori quaꝫ
a tertia parte fuerit poſtulatus: ⁊ hmōi po
ſtulatōes i diſcordia factas romana eccleſia
admittere nō ꝯſueuit: quia quādo etiā in cō
cordia fiūt non tam ex iure ꝙ̄ ex gr̄a mouea
tur poſtulationē imolēſem non admiſit man
dans capitulo rauennati vt in ꝑſonā idoneā
conuēire ꝓcurēt. ¶. Ex hac decretali nota
ꝙ iudex pōt ſupplere ꝺ iure ⁊ etiā de facto
quod aduocati obmittunt. Itē cōis vtilitas
preferri debet priuate. Itē poſtulatio ⁊ iuri
⁊ gratie nititur.

Gratum.

Canonici ſe
nonē. receptis
literis caſſationis poſtulatiōis
ꝑdicte fraudulēter ſuppreſſerūt
lr̄as ipſaſ legatus tamē apoſtolice ſedis qui
ſuꝑ hoc mādatū apoſtolicū receꝑat manda
uit predictis canonicis vt ad electionē pro
cederent canonice celebrādā. quidā canonici
ſenonē. poſtulatiōem caſſatā a domio papa
iterū innouarūt: qdā aliꝫ canonici licet eſſent
numero pautiores poſtulauerūt epm came
racen. Cardinalis intelligens ꝙ illi qui po
ſtulatiōem caſſatā inouarūt eſſent eligēdi ſeu
poſtulandi poteſtate priuati ⁊ iō ad alios li
cet numero pautiores eſſet poſtulandi aucto
ritas deuoluta poſtulationē factaꝫ de came
raceñ admiſit. dominus papa ꝑdictū came
raceñ. abſoluit a vinculo quo tenebat̄ eccl̄ie
cameraceñ. ⁊ cōfirmauit factū legati. ¶ No
ta ex hac decretali ꝙ qui ꝑſonā indignā eli
git vel poſtulat amittit poteſtatē eligendi et
poteſtas ad alios licet pautiores deuoluit̄.

Bone memorie

Caſus. Eccleſia ſtrigoniēſis va
cāte canonici ſtrigoñ. poſtulaue
runt archiepm colloceñ. quidam ſuffraganei
ſtrigonieñ. eccleſie. ſ. quinqꝫ edeſieñ. epm ⁊ q
dā aliꝫ huic poſtulatiōi ſe oppoſuert dicētes
ꝙ eis contemptis ⁊ excluſis qui ius in electi
one habebant: huiuſmodi poſtulatio facta
fuit ꝓpter quod nunciꝫ vtriuſqꝫ partis ad ſe
dem apoſtolicam acceſſerunt: ſed nūciꝫ capi
tuli econtra reſpondebant ꝙ ſuffraganei de
gratia ſolūmodo fuerant requiſiti ſed ipſi ſu
um concilium denegarunt ⁊ alia etiā propo
nebant contra ipſam poſtulationeꝫ quia de

bis non cõſtitit domino pape:ita vt ſup hoc
duxit prouidendum ſi ſuffraganei ſubſiſtere
voluerunt in contradictione ſua ⁊ canonici
ſtrigonieñ.voluerunt inſtare ſue poſtulatiõi
vtraqꝫ ps ꝓcuratores idoneos ad ſedẽ apo
ſtolicam debeat deſtinare. ſi vero ſuffraga
nei volunt deſiſtere a ſua contradictione et
canonici volunt in ſuo propoſito ꝑmanere:
mittant perſonas idoneas que dominuꝫ pa
pam reddant certiorem ſuper negotio poſtu
lationis:ſi autem ſuffraganei in ꝯtradictiõe
perſiſtere voluerit ⁊ canonici diffidãt de iu
re ſuo aliam perſonam idoneam ſibi proui
deant canonice in paſtorem. Jſtud fuit pri
mum mandatũ ſed anteq̃ꝫ iſtud mandatum
ad capitulum perueniſſet:quidam canonici
temere recedentes a poſtulatione quam do
mino pape preſentauerat alijs perſiſtenti
bus in ſua poſtulatione predictum quinque
eccleſieñ.epiſcopum poſtularunt ſuam poſtu
lationem domino pape preſentantes ſed do
minus papa eam non admiſit cum facta fu
iſſet in maiori contradictione quam prima
⁊ contra formam mandati predicti. mãdat
capitulo vt perſonam idoneam ſibi ꝓuide
ant in paſtorẽ requiſito ſuffraganeorum aſſẽ
ſu ſi de conſuetudine antiqua eſſet requiren
dus:alioquin papa ꝓuideret eccleſie de pa
ſtore. Jſtud ſecundum mandatum cum ad
capitulum ꝑueniſſet canonici innitentes mã
dato priori ſuffraganeos ad concordiam re
uocarunt preter epiſcopum quinqꝫ eccleſieñ
quo facto receperunt ſecundũ mandatum ⁊
illi qui colloceñ.poſtularunt eãdem poſtula
tionem inouarunt; reuerſis quibuſdam qui
dictum epiſcopum poſtularunt. Alij volen
tes ꝓcedere iuxta tenorem ſecundi mandati
ad capitulum ceteros conuocauerunt: ſed il
li voluerunt conuenire cum illis illi credẽtes
penes ſe remanſiſſe poteſtatẽ eligendi dictuꝫ
epiſcopum iterum poſtularunt: ꝓpter quod
vtraqꝫ ps ad ſedem apoſtolicam acceſſit.
Auditis rationibus ⁊ allegationibus vtriuſ
qꝫ partis.ſcribit papa ſup hoc capitulo ſtri
gonẽ.dicẽs q͛ non nocet diſcordia illoruꝫ q

predictum epm̃ poſtularunt quia primo in
poſtulatiõe colloceñ. oẽs conuenerũt ⁊ ꝯſen
ſum ſuum ꝓprijs ſubſcriptionibus roboratũ
ad ſedem apoſtolicam tranſmiſerunt vnde
non potuerunt poſtea ſuum conſenſum mu
tare.ſi enim poſtq̃ꝫ poſtulatio p̃ſentatur do
mino pape poſſent ab ea recedere poſtulan
tes ſibi frequenter illuderent:⁊ ipſius iudiciũ
ab illorum arbitrio ꝓcedere videretur: ⁊ idõ
papa licet neutram poſtulatiõem admittere
teneretur:tamẽ quia omnes licet diuerſis tẽ
poribus conuenere in colloceñ. poſtulatiõeꝫ
ipſius admiſit:abſoluens illũ a vinculo quo
tenetur eccleſie colloceñ.⁊ dat ei licẽtiaꝫ trã
ſeundi ad ſtrigoneñ. eccleſiam ſibi poſtmo
dum pallium trãſmiſſurus. ¶ Nota ex hac
decretali q͛ poſtq̃ꝫ poſtulatio preſentata eſt
ſuperiori nõ poſſunt ab ea recedere poſtulã
tes nec mutare conſenſuꝫ ſicut nec poſt electi
onem. Jtem ſi contẽpti volunt poſtea cõſen
tire bene valet poſtulatõ ſiue electõ dummo
do in forma vel in perſona non ſit vicium.

POſtulationez
Dicit papa q͛p huiuſmõi poſtu
lationem nullum ius acquirit
poſtulato:⁊ ideo ſine p̃iudicio alicuius po
terat poſtulationem p̃dictam repellere tamẽ
de gratia mandauit vt partes mitterent ꝓ
curatores ſuos ad ipm̃ vt vtraqꝫ ꝑte p̃ſente
qđ iuſtum fuerit decernatur.

Honorius tertius.

Etſi una Canonici ca
laritani cõcor
diter elegerunt in ſuum archi
epiſcopum epm̃ ſutrinum peten
tes ipm̃ ſibi concedi a domino papa. Rñdꝫ
papa ⁊ dicit q͛ quãuis cõcorditer ſit electus
cum ipe ſit alligatus eccleſie ſue ſine ꝑmiſſio
ne pape eccleſiam ipaꝫ dimittere non poſſit
electionem ipam irritauit quia nullo modo
debuit eligi ſed tantum poſtulari. ¶ Nota
q͛ epi ſemper ſunt poſtulandi ⁊ non eligendi
quando ad aliam eccl'iaꝫ petuntur. Ar. opti
mum in littera patet quia non poſſunt cõſen

tire ſine licētia pape.

De electiōe ⁊ electi poteſtate. Rubrica.

Oſiuſ epiſcopus. Caſus. Oſius ep̄s i cōcilio ſardiceñ. dixit. Si a liquis lr̄as populi accepit p̱ quas litteras populus ipſum petat in ſuum prelatū quia p̄ſumptio eſt contra ip̄m q̄ po pulum corruperit p̄mio ⁊ mercede: dixit q̄ huiuſmodi fraudes damnarētur: ita q̄ laicā cōmunionē in fine non recipiat niſi penitue rit ⁊ ſinodus ipſius ſniam approbauit.

Nota laicos in electione repellēdos.

Gregorius.

Poſtquam dicit in ca pitulo iſto q̄ qñ cōfirmatio ele ctionis petit a ſuo ſupiore: ſupe rior inquirere debet de vita ⁊ moribus ele cti in loco in quo cōuerſatur ⁊ ſi dignus iue niatur ⁊ electio ſit canonica cōfirmari dꝫ ſi ne dilatione.

Significaſti Dominus papa p̱ nuncios ſuos miſit pal lium archiep̄o panormitano ta li cōditione: ſi ip̄e ſacramētū p̄ſtaret ſm for mā quā ip̄e papa illi tranſmiſerat p̱ apocri ſarios ſuos ꝑpter quod mirati ſunt reges et minores regni q̄ papa ꝑpter hoc iuramētū exegit dicētes q̄ nō ē iurandum auctoritate euangelij: vbi dicitur nolite iurare omnino quod amplius eſt a malo: nec ab apoſtolis: nec in cōcilijs inuenitur quod ſit iurandū. ar chiep̄s ſignificauit hoc domino pape: ⁊ ip̄e reſcribit ei dicēs: miretur ſup hoc dn̄m ieſuꝫ xp̄m qui eandē cōditionē appoſuit dū dixit Simō petre ſi diligis me paſce oues meas argumētatur papa ex facto domini. Si er go dominus q̱ cōſciētias oīum nouit hac cō ditiōe fuit vſus multo fortius ⁊ papa potuit apponere hāc cōditionē qui hominū conſciē tias nō nouit. poſtea reſpondet auctoritate euangelij nolite iurare ⁊c. quod amplius ē ⁊c. dicit q̄ incredulitas eoꝝ qui nolunt credere niſi iuretur facit vt hoc malū. i. iuramētū exi gatur domino pmittēte: ⁊ multi etiā poſt iu ramētū p̄ſtitū ab vnitate eccleſie ab obediē tia ſedis apoſtolice receſſerūt quod malum ē ⁊ ꝑpter hoc malū iuramētū ꝓ fide ꝓ obedi entia ꝓ vnitate dꝫ p̄ſtari. dicūt eni q̄ in con cilijs non inuenitur q̄ ſit iurādū: ſed hoc nō obſtat qꝛ romana eccleſia p̄ſtat auctoritatē cōcilijs: ⁊ p̱ eius auctoritatē robur accipiūt: ⁊ in cōcilijs ſemp excipitur eius auctoritas. In fine dicit qui inſignia ſue dignitatis a ſe de apoſtolica petūt. dignū eſt vt ſigna ſubie ctiōis apoſtolice ſedis exhibeāt p̱ que decla rent ſe habere ⁊ ſeruare capitis vnitatem.

¶ Ex hac decretali nota q̄ in ſpiritualibuſ honeſte cōditiones poſſunt apponi. Itē qui petit ſibi ab alijs iuſticiā exhiberi ei non dꝫ quod iuſtum eſt denegari.

Alexander tertius p̄ſbytero cardi.

Quod diligentia. Quidā ſciſmaticus reuer ſus ad catholicā vnitatē electuſ fuit in ep̄m aqlegiēſis eccleſie ſuffraganeū q̱ tūc ſciſmatica erat. qdaꝫ cardinalis legatus apoſtolice ſedis queſiuit an electionē ip̄ius deberet cōfirmare. R̄ndet papa ſi a ſciſma tico nullū ordinē recepit ⁊ ip̄ius electio ſcā fuit ſm formā canonū dūmō nihil adſit qd̄ i pediat pmittit papa diſpēſatoē ip̄ius electio nē cōfirmari mādans vt eū faciat a catholi cis ep̄is ſuffragāeis aqlegieñ. eccleſie ↄſecra ri ſalua dicta iuſticia ⁊ reuerētia eiuſdem ec cleſie ad catholicā vnitatē. Nota ex hac de cretali q̄ qui ſcidit ſe ab vnitate eccleſie licꝫ redeat ad eccleſie vnitatē de iure cōi nō pōt ꝓmoueri. Itē licet p̄latus eccleſie ſciſmatic⁹ ſit tamē eccleſie nō p̄iudicat cum redierit ad vnitatē. Itē nota ar. de ꝓteſtatione.

Licet de vitanda. Caſus. In ordia tione romani pōtificis eccleſia ſepe paſſa ē ſciſſurā ꝑpter mul torū ambitionē ad malū hoc euitandū i po

ſterũ. ſtatuit alex. in cõcilio lateranñ. ꝙ ſi i or
dinatiõe ſũmi pontificis plena oium cardia
liũ nõ potuerit eſſe concordia: ⁊ due partes
ↄcordauerint ⁊ tertia noluerit cõſentire dua
bus: vel ſi aliũ nomiare pſumpſerit ille q̃ a
duabus partibus eſt electus ſine oi excepti
one romanus pontifex hẽat: ſi quis vero de
tertia parte ↄſiſus epiſcopatũ vſurpare pre
ſumpſerit excõicationi ſubiacerũt: ita etiã vt
viaticũ ſibi denegetur niſi reſipuerit. pterea
ſi a paucioribus q̃ a duabus ptibus elect⁹
fuerit niſi maior ↄcordia interuenerit nulla
tenus aſſumatur: ⁊ predicte pene ſubiaceat
ex eo ꝙ de ordinatiõe romani pontificis ſta
tuitur nullũ fuit piudiciũ canonicis inſtitutis
⁊ aliis eccleſiis in quibus ſnia maioris ⁊ ſa
nioris partis dꝫ preualere: q̃ quod in eis i
dubiũ venerit per ſuũ ſuperiorẽ poterit dif
finiri. Sꝫ in romana eccleſia ſpeciale quid
ſtatuitur q̃ ibi nullus ſupior inuenitur. No
ta ex hac decretali ꝙ ad cautelã futurorum
multa ſtatuũtur ⁊ futuris caſibus eſt obuiã
dum. Idem.

Cum in cũctis.
Caſus. Quia quãdo eligeban
tur aliqui in epos qui nõ erant
idonei moribus ſcia vel etate. ſtatuit ↄciliũ
lateraneñ. quales debeãt eſſe qui in epos eli
gi debeãt oſtẽdens hoc p locũ a minori di
cẽs ꝙ in cũctis ſacris miniſteriis tria pcipue
ſunt requirẽda. ſ. etatis maturitas grauitas
morũ ⁊ litterarũ: ſcia ergo multo fortius hec
in epo ſunt requirenda: q̃ cũ eps ad curam
ſit poſitus aliorũ. in ſeipſo dꝫ oſtẽdere quali
ter alii debeãt ſe habere. ne ergo qđ ppter
neceſſitatẽ tẽporis q̃nq̃ factũ ẽ trahatur ad
poſteros in exẽplũ ſtatuit cõciliũ lateranñ. vt
nullus decetero eligatur in epm qui iã trice
ſimũ annũ etatis ſue pegerit: ⁊ de legitimo
ſit natus matrimonio qui ⁊ vita ⁊ ſcia ↄmẽ
dabilis demõſtretur: ⁊ cũ electus fuerit ⁊ ha
buerit cõfirmationẽ ⁊ poſſeſſionẽ eccleſiaſti
corũ bonorũ tranſacto tẽpore de ↄſecrandis
epiſcopis a canonibus diffinito ille ad quẽ
ſpectat collatio beneficiorũ ipi⁹ liberã hẽat
ↄferẽdi poteſtatẽ. Secũdo dicit ꝙ inferiora
miniſteria. ſ. decanatũ archidiacõatũ ⁊ alia
que curã habẽt animarũ annexã nullus reci
piat niſi qui iã. xxv. annũ attigerit ⁊ ſcia et
moribus ↄmendabilis demõſtretur: cũ autẽ
aliquis de predictis aſſumptus fuerit ⁊ com
monitus ad ordinẽ debitũ pmotus non fue
rit ſtatuto tpe diffinito a canonibus ab illo
remoueatur officio ⁊ alii ↄferatur qui velit
⁊ poſſit ea adiplere: ⁊ ſi ſuper hoc appellaue
rit nullatenus audiatur. ⁊ hoc ſtatutũ nõ ſo
lum de pmouendis ſed etiã de iã promotis
precipitur obſeruari. Tertio dicitur clerici q
contra formã iſtã quãq̃ elegerint eligendi po
teſtate priuatos ⁊ ab eccleſiaſticis benefici
is nouerint ſe ſuſpẽſos per trienniũ: ⁊ eps qui
ↄtra hoc fecerit aut ↄſenſerit fieri ↄferẽdi p
dicta officia poteſtatẽ amittat ⁊ p capitulũ
⁊ ſi capitulũ negligens fuerit per metropoli
tanũ ordinẽtur. ¶ Ex hac decretali primo
nota ꝙ tria ſunt requirẽda circa eos qui ad
ſacros ordines pmouẽtur. ſ. etas morũ gra
uitas ⁊ ſcia litteraꝝ. Itẽ ⁊ ꝙ de legitimo ſit
matrimonio natus. Itẽ quicquid hic dicit
totũ notabile eſt. Idem.

Cauſamq̃. Vacã
te mõa
ſterio ſancte margarite monia
les contulerunt poteſtatẽ eligen
di abbatiſſã in epiſcopũ bononieñ. pmittẽ
tes eã recipe in abbatiſſam quã epus duxe
rit eis puidendũ: moniales vero poſtmodũ
re nõ integra volũtatẽ ſuã mutare volebãt
mãdat papa quatenus ſi hoc verũ eſt illam
quo eps eis puiderit in ſuã faciat recipi ab
batiſſam ſi idonea fuerit. ¶ Nota ex hac de
cretali ꝙ poteſtas eligẽdi bene põt alii perſo
ne idonee ↄferri: Itẽ ꝙ teneantur illũ recipe
qui electus fuerit. Itẽ per hãc decretalẽ vr̃
ꝙ poteſtas taliter data nõ poſſit reuocari.
Idem.

Noſti quomõ
Caſus. Quidã electus fuit in
epm lincoñ. iſte ſic electus ante
q̃ haberet ↄfirmationẽ cepit adminiſtrare ⁊

ↄferre p̄bendas ⁊ dignitates: dicit papa ꝙ cū iſtius electio cōfirmata nō fuerit: predicta facere nō pōt. vnde mādat papa epō vigor. vt ei precipiat vt ſi quā fecit ↄceſſionē de predictis eā ſtudeat reuocare. Nota hic ius ꝙ nullus electus ante ↄfirmationē debꝫ adminiſtrare qđ ſi fecerit hoc ipō dꝫ repelli

Idem.

Conſiderauimus.

Uacante quadā eccleſia qdā canonici appellauerūt ꝙ alij nō procederēt ad electionē ſine illis ⁊ cōtra priuilegia eccleſie ſue illi nō obſtante illa appellatiōe elegerūt ioānem frontinū appellantes ſtati ne alij ↄtra electionē aliquid attētarēt. Illi vidētes ꝙ nō detulerāt ſue appellatiōi ⁊ ↄtra tenorē priuilegiorū eccleſie ſue ad electionē ꝓceſſerāt quēdaꝫ aliū. B. noīe elegerūt. delata cā eſt ſup iſtis electiōibus ad dn̄m papā. auditis allegationibus partiū: papa cōſiderās ꝙ electio ioannis frontini facta fuit poſt appellationem ⁊ ↄtra priuilegia eccleſie vidēs etiaꝫ ꝙ electio b. poſt illā qualē qualē nō caſſatā ⁊ poſt ap. quāꝗ̄ oīa ad ſuū ſtatuꝫ debent reduci facta fuit vtrāqꝫ caſſauit dans canonicis poteſtatē vt aliā pſonā idoneā ſibi eligāt in rectorem ita tamē ꝙ vtriuſqꝫ p̄dictorū nō minꝰ fama ipſorū integra cōſeruetur ⁊ ꝙ in aliis eccleſiis poſſunt ꝓmoueri ⁊ licet eis in eoꝝ alterū cōſentire preterꝗ̄ in iſta ordinatione. Item nota ꝙ nō dꝫ ſecūda electio fieri prima non caſſata. Itē que fiunt poſt appellatiōem debent reuocari in priſtinū ſtatum. Itē lꝫ caſſetur electio alicuius ꝓpter moduꝫ electionis nō preiudicatur electio qui iterū poſſit eligi

Idem.

Suffraganeis

Quidā electus eſt i archiepiſcopū ⁊ ↄfirmatꝰ ⁊ querebat̄ vtrū ſuffraganei ſui poſſint ad mandatū ipſiꝰ aliquē ſuffraganeū ſuū electū in epm̄ ↄſecrare cū adhuc palliuꝫ nō receperit i quo ↄfert̄ plenitudo pōtificalis officij. Reſpōdet papa ꝙ ſuffraganei ſui bene poſſunt ⁊ debent ꝑ mandatum ipſius metropolitani electū illū in epm̄ ↄſecrare lꝫ pallium non receperit. Nota ꝙ ꝑ tale mandatū nihil cōmittit metropolitanus ⁊ eſt tale mandatū de iuriſdictione non de miniſterio ↄſecrationis.

Super eo

Caſus. Aliqs electus fuit ad aliquā prelaturā. caſſata eſt eius electio. ideꝫ electus fuit poſtmodū ad regimē alterius eccleſie queritur an alius electus debeat ↄfirmari. Reſpondet papa ꝙ ſi prior electio nō fuit caſſata vicio pſone. Sꝫ pp modū electionis ꝓmotionē eius ⁊ in eadē etiā eccleſia ⁊ in alia nō poterit ipedire niſi forte ſimoniace prauitatis aliquid interceſſit. Nota ꝙ cū caſſat̄ electio ꝓpter modū electiōis nil iputatur electo: nec alicuius notā infamie incidit: ⁊ ſic iterū pōt eligi: ſecus ſi ꝓpter viciuꝫ perſone tolleratur.

Cum mōaſteriū

Caſus monaſteriuꝫ de pellitia ad tantā diſſolutiōem deuenerat ꝙ fr̄es illiꝰ loci obſeruātiā religiōis ⁊ ordinē abiecerūt: tādem vt eoꝝ monaſteriū poſſent in ſtatū priſtinū reformare: ↄuenerūt vnanimiter i quēdā fr̄em de heremo qui laudabiliter ↄuerſatus fuerat ⁊ cū ſuis fr̄ibus ipm̄ i abbatē poſtulātes a ſuo epō. Ep̄s eoꝝ petitiōi p̄buit aſſēſum petēs eandē poſtulatiōem a ſe. apo. confirmari: ⁊ papa elcōem ſiue poſtulatiōem illā canonice factā ↄfirmauit.

Cum in terra.

In terra ieroſolimitana talis iꝰ electiōibꝰ ↄſuetudo ſeruabat̄ cū electio alicuius p̄lati deberet celebrari. ↄuētus illiꝰ eccleſie duas pſonas noīabat latēter auribꝰ p̄riarche vel pricipis vt ſic eēt i p̄tāte p̄riarche alteꝝ p̄ficere vel vtrūqꝫ repellere. Qꝛ ergo talis ↄſuetudo redūdabat in pnıciē eccleſiaſtice libertatis p̄cipit papa illā ↄſuetudinē abolēdā penitus ſtatuēs vt i oībus ↄuētualibꝰ eccleſijs forma elcōnis canonice obſeruetur: vt electores ↄueniāt in vnū vt dēat electio celebrari: ⁊ iuocata ſp̄us ſc̄i gr̄a pſonā idoneā ſibi eligāt in p̄latū: ⁊ ſi i pſona quā ītēdūt eli

gere eſſet peccatū vel ſi modū canonicū non ſeruarēt tā diu deliberēt in pſona ⁊ in mō ꝙ ſcilicet pſonā idoneā iueniant ⁊ modus cāonic⁹ obſeruetur ⁊ vacāti eccleſie ꝯſulat̄ quo facto pſona electa p̄ſentet̄ p̄riarche vel pricipi vt ſuū p̄ſtet aſſenſū ſ; ppter hoc non d; electio ipediri. ¶ Nota ꝙ ius eligēdi in collegiata eccleſia ptinet ad ip̄m collegiū. Item laici nō debēt intereſſe nec neceſſe hēre in electiōe p̄lati. Itē ꝯſuetudo ꝯtra eccleſiaſticam libertatē extirpanda eſt.

Trāſmiſſam Caſus Clerici cuiuſdā electi ⁊ ꝯfirmati p exceſſibus ſuis excōicabant̄ vel iterdicebātur: aut etiā ſuſpēdebātur a p̄dicto electo. Ipſi ſentētiā eius ꝯtēpnētes trāſferebāt ſe ad cōmertia laicorū dicētes ꝙ electus ipſe nō poterat eos excōicare ſuſpēdere vel interdicere cum nōdū eſſet in ep̄m ꝯſecratus niſi ſpāliter eſſet ei a ſede apoſtolica indultū. ꝯſultus papa reſpondet ꝙ ex quo ꝯfirmatiōem electiōis accepit de talibus ꝯſimilibus liberā hēat ptātē excōicandi interdicēdi vel ſuſpēdēdi p̄ter illa que ꝯſecratiōis miniſteriū deſiderāt vnde iuriſditionē ſuā in ipſos libere poterit exercere. ¶ Nota p hāc decretalē ꝙ electus p ꝯfirmatiōem adeptus eſt oīa illa que ꝯſiſtunt in iuriſditiōe i ꝯſecratōe ꝯſequit̄ oīa que ptient ad epiſcopalē dignitatē.

Cum interr. Vacāte abbacia ſcafuſeñ. electus fuit i abbatē. r. ſenior cū electiōi. monachi quidā ſe opponere curauerūt. r. iunior ⁊ qdā alij. ſuper hoc cā fuit cōmiſſa diuerſis iudicib⁹. demū cā ad ſe. apo. ē delata: cū dictus. r. ſenior cū inſtantia ſniam poſtulaſſet. celeſti⁹ papa ipſum. r. ad ꝯponēdū coegit inuitū: ⁊ ſic abbatie renūcians de mandato celeſtini cuſtodiā ⁊ priorat̄ eiuſdē monaſterij recepit dū viueret poſſidēdos: ⁊ idē. r. tali ꝯditiōi l; ꝯſentiret inuitus ſic domū reuerſus ꝯpoſitōem noluerūt aduerſarij ratā hēre: ⁊ ſic obtinere nō potuit que ſibi p celeſtinū ꝯceſſa fuerūt: ſermo aduerſarij ipius manus inicecrūt i eum temere violētas ⁊ euadēs man⁹ eoꝝ ad ſe. apo. appellauit. legatus qdā q erat in ptib⁹ illis ,ppter illos ⁊ alios exceſſus ſuſpēdit monachos ⁊ monaſteriū interdixit ipſi nō obſtāte ſniā ipſa diuina ,pmptius q̄ antea celebrarūt: ⁊ poſt appellatiōe; ab ipſo. r. ſeniore ad ſe. apo. interpoſitā dictū. r. iuniore; in abbatē elegerūt ⁊ ep̄s dioceſis munus ei bñdictionis ꝯtulit ⁊ ſic iterū. r. ſenior ⁊. r. iunior p cā iſta ad ſe. apo. acceſſerūt corā Innocē. petebat dict⁹. r. ſenior electiōem factā de. r. iuniore caſſari vtpote factā poſt ap. ab ipo. r. ſeniore ad ſe. apo. interpoſitā: ⁊ electiōem primo de ipſo factā ꝯfirmari cū monachi ꝯpoſitiōem quā fecerat celeſtin⁹ noluerūt approbare. p̄terea dicebāt electōem factā de. r. iuniore nō tenere q₂ facta fuerat a ſuſpēſis ⁊ d̄ ſuſpēſa pſona dñs papa his ⁊ alijs allegatiſ ꝯſiderās ꝙ ex ꝯſenſu ꝯpoſitiōis recepte ab ipo. r. ſeniore ius ꝙ ſi ex ip̄a electiōe ꝯpetierat amiſiſſe ⁊ iō appellare nō poterat nec monachi ad electiōem ,pcederēt q₂ non ſolēt audiri appellātes niſi quoꝝ intereſt: decernit papa appellatōe; illā legitimā nō fuiſſe: vn̄ nō potuit ipediri electio p ea;. p̄terea ,ppoſitus ⁊ capitulū ꝯſtātiēſes ſignificauerūt p litteras ſuas dñō pape de interdicto ,ppoſito allegato ⁊ ep̄s ſignificauit eidē ꝙ munus ei bñdictionis impēdit iſta duo ꝯtraria videt̄ q₂ vel ſcriptura capituli ꝯtradicit facto ep̄i vel factū ep̄i obuiat ſcripture capituli. p̄terea probatum nō fuit ꝙ ab interdictis elect⁹ fuerit: ⁊ ideo papa electiōem ipſam non potuerit irritare: vnde papa cōmittit cauſa; ipſa; vt ſi conſtiterit ꝙ a ſuſpēſis electio facta fuerit ea caſſata omnino ⁊ condigna ſatiſdatione recepta ⁊ ſnia ſuſpenſionis ⁊ interdicti relaxata monaſterio de perſona idonea cōſulatur. ¶ Nota ꝙ per compoſitionē renunciat quis iuri ſuo. Item q ſemel renunciat iuri ſuo non poteſt poſtea redire ad illud. Item non auditur appellans niſi cuius intereſt. Item hic habes ꝙ vna preſumptio aliam non elidit. Item electio a ſuſpenſis facta de ſuſpenſo non tenet.

Jdem.

Qualiter poſt obitū. Caſus. Eccleſia parmenſi vacante canonici quedā in epm elegerūt ille electus ꝯfirmatione non dū habita ſtatim cepit adminiſtrare. electio iſta preſentata fuit domino pape vt eā confirmaret: papa examinato electiōis ꝓceſſu3 inuenit ꝙ dictus elect⁹ adminiſtrauerat nō habita cōfirmatione recipiēdo a clericis et laicis. Juramenta fidelitatis non attendet ꝙ nemo debet ſibi honorē aſſumere ſed qui vocatur a domino tanꝙ aaron vnde ꝓpter electionē de ipſo factā caſſauit: ⁊ quicqd ex ea vel ob id noſcitur eſſe ſecutū. ¶ Nota ꝙ nullus d3 adminiſtrare ante confirmationē. Jtē caſſata pricipali ⁊ oīa acceſſoria caſſata intelliguntur. Jtē ꝓpter defectū ſciētie repellitur quis a dignitate.

Cum inter uniuerſas Caſus. Archiepiſcopus capuanus apud panormū diē clauſit extremū. decanus ⁊ quidem alij cum archiepiſcopo apd panormū manētes itimauerūt capitulo capuano de morte ſui paſtoris mādantes capitulo vt ſine epiſcopis ad electionem non procederent paſtoris. Capitulum hoc intellecto miſerunt nunciū ſuum decano ⁊ aliis qui erant panormi. xij. dierū terminū aſſignātes eiſdem infra quē poſt receptionē litterarū iter arriperēt redeūdi hic reſcribit quāuis eccleſiaſtica ꝯſtitutio non exigat vt canonici tam remoti ad electionem paſtoris vocentur: ⁊ illi precipue qui mortem paſtoris antequā capitulum preſciuerūt hoc totū ſignificauit capitulum capuanū domino pape. ⁊ ipſe ſuper hoc reſcribit capitulo dicēs. Quia vero mora periculoſa eſt in electionibus ⁊ ſepe damnoſa mandat papa capitulo capuano vt inuocata ſpem. ſ. gratia perſonam idoneam per electionē canonicam ſibi prouideant in paſtorē tranſmittētes ad ſedē apoſtolicā nuncios per quoſ vice regia petant aſſenſum ⁊ gratiam confirmatiōis apoſtolice requirant. Nota ex hac decretali ꝙ illi canonici qui ſunt multū remoti ⁊ qui ſciunt mortē ſui prelati non debent vocari qꝫ ⁊ ipſi venire tenentur ad eccleſiam ſuam ordinandam. Jtem nota ꝙ mora in electionibus eſt damnoſa. Jtem ꝙ aliquis exercet duplex officium. Jdem.

Cum nobis oli Caſus. Recepto a capitulo capuano mandato predicto canonici ꝯuenerunt in capitulo ad tractandū de electione paſtoris. archidiaconus cū quibuſdam ſociis appellauit ne fieret electio niſi canonica ſm tenorē mādati apoſtolici: ⁊ ſtatim receſſit alij qui remanſerant in capitulo archidia. ⁊ alios ad capitulū reuocarent vt ſm mandati apoſtolici tenorē ꝓcederent ad electiōem ⁊ cum ipſi nollent redire credētes poteſtatem eligendi ad ſe deuolutā fuiſſe qdam ſubdiaconū domini pape in archiepiſcopum elegerunt. cauſa iſta ad dominu3 papam eſt delata. Papa auditis allegatiōib⁹ vtriuſq3 partis ſuper hoc reſcribit capitulo capuano dicens. Cū autē ꝯſtet appellatiōe3 interpoſitā fuiſſe ne fieret electio niſi canonica videri poterat ꝙ medio tpe nihil debuit innouari: ⁊ iō talis electio iudicāda erit irrita ⁊ inaniſ poſt appellatiōem legitimā facta Sed ꝯtra hoc ſic poterat reſponderi cū appellatum fuiſſet non vt nulla fieret electio ſ3 vt fieret canonica ſi cāonica electio fuit poſtmodū ſubſecuta nihil ꝯtra formā appellationis ſed potius ſm ipſam videtur fuiſſe proceſſum ⁊ ideo electio nō erat aliquatenus irritanda. preterea cum poſt appellatiōem archidia. receſſiſſet ⁊ alii eum reuocaſſent ⁊ ipſe noluit venire alienos ab electione ſe feciſſe vidētur ꝓpter quod ꝯtra electionem nihil poſſe opponere videbāt. his ergo ⁊ alijs allegatis licet ꝯtra perſonā electi nihil obiectu3 fuerit. tñ vt dicit apoſtol⁹ manū nemini cito iponas. Diligēter debēt inquiri que circa ꝑſonā electi ſūt iquirēda. de lr̄atura ei⁹ cepit inquirere ⁊ licet nō eminētis ſciē tñ ſufficiēs eſt inuentus ſicut didicit ab eis qui ipm cognouerant de etate tamē veritatē ſcire nō potuit ꝙ triceſimū attigiſſet. Unde papa volēſ

perſone pariter ⁊ eccleſie ꝓuidere ⁊ ratiões
⁊ canones obſeruare p̃ſatũ ſubdiaconũ ꝯceſ
ſit in ꝓcuratoré eccleſie capuane cõmittens
eidẽ liberã adminiſtratiõem tã in téporalib⁹
q̃ȝ in ſpiritualibus. C. Nota ex hac decreta
li ꝙ ſi talis appellatio interponatur appello
ꝙ non fiat electio niſi canonica electio cano
nica non ĩpeditur. Jtẽ qui vocati ad electio
nẽ nolũt vẽire eligẽdi poteſtaté amittũt ⁊ ad
alios deuoluit. Jtẽ nota ꝙ ſupioꝛ dȝ ex offi
cio ſuo inquirere de ĩpedimẽto electi ⁊ de oĩ
bus ꝑ que electus ⁊ electio repꝛobetur lȝ con
tra electũ vel foꝛmã nihil obiciat. Jtẽ q non
cõpleuit. xxx. annũ nõ põt eligi in ep̃m ſȝ da
ri põt ꝓcuratoꝛ. Jdem.

INnotuit. Eccl'ia vigoꝛniẽ.
deſtituta paſtoꝛẽ canonici eiuſ
dẽ concoꝛditer magr̃m. M. ar
chidiaconũ eboꝛacẽ. in ſuũ ep̃m elegerũt vñ
petierũt cõfirmatiõem electionis ab archie
piſcopo cantuar̃. metropolit. ip̃oꝝ. Sed qꝛ
ſecrete electus ille abſens erat eã diſtulit con
firmare qui tãdẽ veniẽs fuit ſpõte confeſſus
ꝙ de legitimo matrimonio nõ fuerat ꝓcrea
tus poſtmodũ capitulũ a ſede apoſtolica pe
tiit eandẽ electionẽ cõfirmari. quidã aũt ſuf
fraganei cantuariẽ. ſignificauerũt dño pape
ꝙ fuerat filius cuiuſdã militis ex quadã nõ
cõiugata ⁊ ingenua ſuſcept⁹. ⁊ idẽ magiſter
idip̃m eſt cõfeſſus. ſuper hoc ſcribit papa ar
chiep̃o cãtuar̃. dicẽs ꝙ licet canõ lateranẽſis
cõcilij ab alexã. editiuſ nõ legitĩe editos adeo
ꝓſequatur ꝙ electiõem talẽ inuit nullam eſſe
tamẽ nõ potuit legem imponere ſucceſſoꝛi vt
cũ talibus diſpenſare nõ poſſit cũ par impa
rem nõ hẽat poteſtatẽ. multa enĩ in hoc caſu
diſpẽſationẽ inducere videbãt moꝝ hõeſtas
lr̃aꝝ ſciã ⁊ fama ꝑſone appꝛobate a qbuſdã
fr̃ibus dñi pape q eũ in ſcolis cognouerãt ⁊
electio ꝯcoꝛditer facta ⁊ humilis cõfeſſio cõ
fitẽtis hito ergo diligẽti tractatu ſup hoc pa
pa intelligẽs ꝙ capitulũ vigoꝛnieñ. eũdẽ ma
giſtrũ nõ poſtulauerat: ſȝ ꝓinde ip̃m eligit ele
ctiõem p̃dictã canonis p̃dicti auctoꝛitate caſ
ſatã denũciauit irritã ⁊ inanẽ ꝓcedẽdo capitu
lo vigoꝛnieñ. ꝙ ei nõ ĩponit penã exp̃ſſam i
canone ſupꝛadicto nec cõpellit eos ꝓbare ig
noꝛãtiã quã allegãt poſt caſſatiõem electõis
p̃dicte ſupplicatũ fuit dño pape vt diſpenſa
ret cũ eo: ſȝ qꝛ talis ſupplicatio noĩe capituli
nõ fiebat eã nõ admiſit cũ nuncij capituli ad
hoc nõ fuerũt deſtinati decernẽs irritũ ⁊ ina
ne qcqd ante receptionẽ pñtiũ ſup oꝛdinatio
ne vigoꝛñ. eccl'ie fuerit attẽtatum. ⁊ ſi de vi
goꝛniẽ. capitulũ dictũ magiſtrũ duxerit po
ſtulandũ poſtulatiõem ſuã apud ſe. ap. p̃ſen
tare pꝛocuret. ¶ Ex hac decretali exp̃ſſe pȝ
ꝙ illegitĩe geniti eligi nõ poſſunt ſȝ tantũ dñt
poſtulari ⁊ electio taliũ irrita ẽ ip̃o iure ⁊ eli
gẽtes eligẽdi poteſtate pꝛiuati. Jdem.

QUm inter canonicos. Ca
ſus. Uacãte eccleſia
ſaoneñ. canonici ꝯuenerũt ſimꝉ
ad electiõem celebꝛãdã ⁊ ſingu
li reqſiti cõi ꝯſenſu p̃poſitũ aſtẽſem elegerũt
excepto. S. ſubdiacono q pꝛius appellauit
ne dictũ pꝛepoſitũ eligerẽt moꝛbo epilẽtico
laboꝛãtẽ ꝓ quo alia vice tanq̃ȝ inabilis fue
rat recuſatus nec ad aliã eccleſiã dȝ fieri trã
ſitus donec repit̃ idoneus in eccl'ia ſaoneñ.
poſtmodũ archipꝛeſbyter ꝓ p̃te ſua: ⁊ dict⁹
S. ꝓ ſe ſup qõe iſta in mediolañ. archiep̃m
cõpꝛomiſerũt archiep̃m mgr̃m. S. modicẽ.
canonicũ eis dedit i ep̃m ⁊ etiaȝ ꝯfirmauit
demũ cã ſup his ad ſe. apo. eſt delata hec ⁊
alia i pñtia pape allegata fuerũt. Mandat
papa qbuſdã qꝛ ꝯſtat elcõem de p̃poſito p̃
dicto a maioꝛi ⁊ ſanioꝛi p̃te capituli celebꝛa
tã fuiſſe publicatã ⁊ ſubſcriptã elcõem ipſaȝ
debeãt ꝯfirmare dũmõ dict⁹ p̃poſitus elcõi
de ſe facte ꝯſenſerit cũ ꝑ mutuũ ꝯſenſum eli
gentium ⁊ electi quaſi ꝯiugale vinculum ſit
contractũ niſi ſufficienter ſit oſtenſum eundẽ
p̃poſitum moꝛbo epilentico laboꝛare ſuper
quo appellatum extitit circa ip̃m non obſtã
te appellatione ſi qua ex alijs cauſis ſuperi
us memoꝛatis fuerit interpoſita que friuole
ſunt. nec obſtãte eo ꝙ poſt talẽ electionem ar
chiepiſcopum dicitur eſſe factũ quãuis a ꝑ

tibus cõpromiſſum fuerit in eundem cuȝ electores ab electione non potuerunt reſilire. et idem eſt etiã ſi non compromiſerunt etiam ſi dictus prepoſitus nonduȝ electioni facte cõceſſit: dum tamen velit conſentire: electioneȝ illius debeant confirmare dũmodo morbo non laboret obiecto. ¶ Nota ex hac decretali q electio bene põt fieri de aliẽa eccleſia non obſtante appellatione ſi qua ꝓpter hoc interponatur. Item q vnus auditur contra factum aliorũ iuſtã cauſam allegãs. Item ꝑ conſenſum eligentiũ ⁊ electi quaſi coniugale vinculum eſt cõtractum. Itẽ electores poſt factam electiõem variare non poſſunt: ⁊ idẽ eſt publicato ſcrutinio ante electionem.

Idem.

Vadum ad. Caſus. Uacãte prepoſitura colonieñ. eccleſie xiiij. canonici elegerunt ꝑpoſitũ ſanctorũ apoſtolorum. xxiiij. elegerũt prepoſitum ſancti georgij. ſuper iſtis electionibus cauſa fuit cõmiſſa iudicibus ſub hac forma vt ſi de partium ꝓcederet voluntate cauſaȝ terminarent eandem: alioquin eam ſufficienter remittant ad ſedem apoſtolicam iudices vero citauerunt partes ad preſentiã ſuam lite conteſtata receperuntqȝ teſtes ⁊ examinauerunt eligentium ꝯſcientias ⁊ audierunt allegationes vtriuſqȝ tandeȝ prepoſitus ſancti georgij dixit q nolebat ſtare eoruȝ ſententie vnde iudices proceſſum cauſe ad ſedẽ apo. deſtinarunt partibus terminũ ſtatuẽdo quo deberent in preſentia domini pape comparere in termino conſtituto prepoſitus ſanctorum apoſtolorum acceſſit ad preſentiam domini pape. prepoſitus ſancti georgij non venit nec miſit aliquẽ reſponſalẽ. dominus papa diligenter reſpexit q ꝓ prepoſito ſanctorum apoſtoloꝝ faciebat auctoritas ꝓ prepoſito ſancti georgij numerus eligentiuȝ cũ primus a. xiiij. ſecundo vero a. xxiiij. fuiſſet electus contra prepoſitum ſancti georgij fuit ꝓpoſitum q paciebatur in ordinibus in ſcĩa ⁊ etate defectum: ſed quia allegationes ipſius quas coram iudicibus allegauit domino pape preſentate nõ fuerũt non potuit intelligere quid ipſe reſponderet ad obiecta. ⁊ ſic cauſa non fuit ſufficienter inſtructa remiſſa: ⁊ iõ ad diffinitiuam ſñiam ꝓcedere non potuit: cõmittit ergo cauſam ſub hac forma vt ſi notoriũ eſſet vel conſtaret ꝑ ea que iam dicta erant q ꝑpoſitus ſancti georgij electionis tẽpore pateretur defectũ vel in ordinibus vel in ſcientia vel in etate imponerent ei ſilẽtiuȝ ſup ipa ꝑpoſitura nõ obſtãte ipius abſentia corporali ⁊ ꝑpoſito ſanctorum apoſtoloruȝ ꝑpoſiturã adiudicarẽt: alioqn cũ quaſi a duabus ptib⁹ ſit electus ⁊ ꝓpter hoc appareat q bono ȝelo ipm elegerint ipedimẽtis ceſſantibus ipius ꝑpoſiti ſcĩ georgij electiõem ꝯfirment alterius electiõe caſſata. ¶ Ex hac decretali nota q numerus qui multuȝ excedit ꝑfertur auctoritati. Iteȝ cã non dicitur ſufficienter inſtructa niſi allegatões vtriuſqȝ partis iudices audiuerint. Itẽ tp̃s inſpici dȝ electionis an tunc dẽat reputari idoneus. Itẽ ad hoc vt valeat electio tua ſunt requirẽda in electo ordo ſcia ⁊ tẽpus. quartũ q ſit legitimus.

Idem.

Bone memorie Caſus. Eccleſia maguntia vacante ꝑpoſitus ſancti petri magũtini ⁊ qdã alij qui tũc erant abſentes: nec accedere poterãt ad eccleſiã magũtinã mandauerũt capitulo magũtino vt ſine ipis non ꝓcederẽt ad electiõem paſtoris ⁊ ne ſecus facerẽt appellauerũt. Capitulũ magũtiñ. nõ obſtante appellatiõe poſtulauerũt epm varmacẽ. appellãs ſi ꝑpoſit⁹ ⁊ alij ꝯtra ſuã poſtulatiõem aliqd attẽtarẽt: ⁊ lñia pape nec petita nec hita trãſiuit dictus varmacẽ. ad eccleſiã magũtinã ⁊ canonici auctoritate ꝓpria receperũt eũdẽ quo facto ꝑpoſitus ⁊ alii qui tũc erant abſentes videtẽs q capituluȝ appellationi ab ipis facte nõ detulerãt ⁊ dictũ varmacen. ſine licentia pape receperant illi qui cum prepoſito erant licet numero pautiores intelligentes ius eligẽdi ꝓpter alioꝝ delictuȝ

fuiſſe dictum prepoſitum in archiepiſcopu3 elegerunt.negociū iſtud p partes delatū fuit ad ſedē apoſtolicā.auditis que ptes ppone re voluerunt: quia de allegatis a partibus domino pape plene nō ɔſtitit mandauit epiſcopo preneſtino vt ſi dictus varmaceñ.recepiſſet eccleſiā maguntinā3 quo ad tēporalia vel ſpiritualia vel miniſtraſſet in ea poſtulationē de ipſo factā irritā nūciaret de gratia concedens eidē eccleſiā varmacē.cū de iure eſſet vtraq3 priuādus ꝙ ſi cōparer̄ contēneret priuaretur vtraq3.poſtmodū vero iquir̄ret de ipſius prepoſiti electiōe veritate3 ⁊ ſi cōſtaret ei de vi quā ipſe ꝑpoſitus ⁊ ſui metuebant:electionē cōfirmaret ipſius nō obſtāte ꝙ poſt appellationē electus fuiſſet q2 alij qui non detulerant appellatiōi ɔtra ipſū ap. oppōere ñ valebant cu3 fruſtra iploret legis auxiliū qui cōmittit in legem.preterea nō poterat ei opponi ꝙ eſſet a paucioribus elect⁹ quia cū ipſi app. interpoſitā contempſiſſent ⁊ preter licentiam pape recepiſſent: dictum var.ſe reddidit iure indignos.ſi vero non recepiſſet quo ad temporalia vel ſpiritualia eccleſiam maguntī.tunc legatus inquireret tā de electione ꝗ̄ de poſtulatione ⁊ inquiſitione ad ſedem apoſtolicā deſtinaret legatus vero lic3 omnia eſſent notoria que ɔtra var. opponebantur ad maiorē cautelam multos teſtes ex parte prepoſiti iductos recipit. vnde ipſe ſm mandatum pape poſtulationem factā de var.caſſauit ⁊ electionem prepoſiti ɔfirmauit:⁊ ipm in preſbyterum ordinauit: ⁊ in epiſcopum ɔſecrauit. quo facto nuncij vtriuſq3 partis iterū ad ſedē apoſtolica3 acceſſerunt. Ex parte var. proponebatur contra factū legati ꝙ eo nō citato ⁊ eius ſequacibus pceſſiſſent. Rñdet papa exceſſus notorius examiatione non indiget:quia factu3 iſtud notoriū erat ⁊ omnia p̄ſumūt̄ legitime acta que facta ſunt a legato nec poſſent pbare ꝙ citati non fuerant: q2 negantis factum nulla eſt pbatio ſm rerum naturā q2 ⁊ ſi quilibet de ſe dicit ꝙ non fuit citatus ſinguli eſſent in ſuis teſtimonijs ſingulares:⁊ ſicut ad ipm legatum ſecure nuncium tranſmiſerunt. Ita potuerunt pcuratorē idoneum deſtiare Dominus papa auditis quecunq3 ptes pponere voluerunt quāuis pter auctoritatem iudiciariam p̄ſumantur que a legatis facta ſunt legitime acta plus tamē illam rationem aduertit ꝙ aduerſarij ipi⁹ ꝑpoſiti ex tribus cauſis premiſſis intantū ſe reddiderunt idignos ꝙ contra ipm ꝑpoſitum nō debent audiri:⁊ iō ꝙ factū ē de ipo ꝑpoſito p eos non pōt impediri imo ⁊ ſi electores ꝑpoſiti ſimiliter deliquiſſent ſe reddidiſſent idignos.ad papā fuiſſet deuoluta eligēdi poteſtas quar̄ dictū ꝑpoſitū potuiſſ3 p̄ficere eidē eccleſie i paſtorē.⁊ iō papa caſſatiōem varmacē.ratā habet ⁊ electiōem ꝑpoſiti ɔfirmauit. ¶ Ex hac decretali nota ꝙ multa notabilia eliciūtur.primo ꝙ eps qui ſine licentia pape tranſit ad aliam eccleſiam hoc ipo pdere debet eam ⁊ ppriā.Itē canonici qui ſine licentia pape ipm recipiūt priuati ſunt poteſtate eligendi:⁊ poteſtas eligendi deuoluitur ad alios licet ſint pauci.Itē qui non defert appellationi aduerſarij ſui contra ipſam appellationem non poteſt opponere quia fruſtra imploratur ⁊c̄.Itē que a iudice fiunt p̄ſumunt̄ legitime acta quādiu in cōtrariū nō oſtendit̄ Item negatiua directa pbare non poteſt. Item teſtes ſingulares non valēt. Ite3 ſicut mittit quis nūcium ita pōt mittere pcuratorem:⁊ ſic per nuncium non excuſatur quominus contumax iudicetur.Itē cum omnes canonici delinquunt in electione ad ſuperiore3 deuoluitur eligendi poteſtas. Itē electio ſiue poſtulatio que nulla eſt non impedit ſecūdam.

Idem

Querelam. Caſus. Populus ſaluatoris cum eſſet in quaſi poſſeſſione preſentandi rectorem in ipſa eccleſia preſbyterum elegit in rectorem ſaluatorē:⁊ per cardinalem ſancte ſuſanne fuit inſtallatus in ipſa. S. tituli ſancti vitalis preſbyter cardialis per iconomū eccleſie ſancte aghate cuius cardialis ipſe ē gubernator mouit queſtionem ɔtradictu3.p preſbyterū ſup eccleſia ſci ſaluatoris cā illa

fuit cōmiſſa domino Innocē. p celeſtinum dum erat cardinalis. Coram quo petebat ydōeus ſancte agathes dictū pbr̄m ab eccleſia ſaluatoris remoueri quam occupauerat in preiudiciū eccleſie ſancte agathes ⁊ in iniuriā cardinalis cū ipſa eccleſia ptineat ad eccleſiā ſcē agathes pleno iure. petebat inſup pēſionē. xvi. dnarioꝝ papiē. dimittā eccleſie ſcē agate p eccl'ia ſci ſaluatoriſ ſibi r̄ſtitui de nouo ſubtractā. Ex aduerſo r̄ndit pſbyter p̄dictus q̄ ipſe nullā iniuriā fecit cardiali nec in preiudiciū eccleſie ſancte agathes recepat eccleſiā ſaluatoris cū eccleſia ſaluatoris nullo iure ptieat ad eccleſiā ſancte agathes nec ſibi debeat reddere aliquā pēſionem ſ3 p electionē populi ad quē ptinet de antiqua conſuetudine p cardinalē ſcē ſuſanne ad quē ipſa eccleſia pertinet fuerat inſtitutus lite ɔteſ. ⁊ receptis pbationibus hinc inde mortuo celeſtino ſucceſſit ei Innocē. ipſe rōnibus vtriuſq3 partis inſpectis abſoluit dictū pbr̄3 ab impetitiōe iconomi ſancte agathes ſuper electione ⁊ inſtitutiōe facta de ipſo in eccleſia ſaluatoris imponendo ſilentiū ſup his iconomo ſancte agathes: q2 cōſtitit q̄ populus ſci ſaluatoris erat in quaſi poſſeſſiōe preſentandi clericū quādo ipſum pbr̄m elegit ad illa3 ⁊ eccleſia ipſa ſpectat ad titulū ſancte ſuſanne in ſpiritualibus pleno iure ſalua qōe ſup iure patronatus inter eccleſiā ſancte agathe ⁊ populū eccleſie ſaluatoris. Itē q2 cōſtitit q̄ pēſio. xvi. denarioꝝ papien̄. monete fuit ſoluta eccleſie ſancte agathe annuati p eccleſia ſaluatoris ⁊ per multa tpa ſ3 d̄ nouo ſubtracta reſtituit eccleſiā ſancte agathes in eundem ſtatū pcipiēdi p̄dictā penſionē ab eccleſia ſaluatoris in terminis: ⁊ cōdemnauit predictū pbr̄m ad ſolutiōem pēſionis ſubtracte ſalua queſtiōe pprietatis inter ipſas eccleſias. ¶ Nota q̄ per ſolā preſentatiōem factā ab eo qui eſt in quieta poſſeſſiōe p̄ſentandi: licet dominus non ſit acquiritur ius in eccleſia ita q̄ poſtea nō remoueretur ſi ius p̄ſentandi alīj adiudicaretur. Itē ſnīa lata ſuper poſſeſſiōe nō preiudicat pprietati. Itē ſpoliatus reſtitui debet ante queſtionē pprieta tis.

Idem.

Cum vintoñ. Caſus. Vacāte eccleſia vintoñ. archidiaconus cum ſuis ſequacibus elegit ſalubere𝔫. decanū illegitime natū ſciēter prior ⁊ complices ſui elegerunt precētorē linconē. pro iſtis duabus electiōibus partes venerunt ad curiā pape. auditis probationibus vtriuſq3 electionis: inuenit electiōem vtrāq3 ɔtra formā canonicā attentatā. prima electio archid̄. de ſaluberē. decano p inordinatā preſumptionē facta fuit de hoie. ſ. illegitime nato. ſecūda de precentore liconē. p violentā impreſſionē. vnde papa habito fratrū cōſilio vtrāq3 caſſauit. poſtea vero aliquot diebus elapſis pars illa que precētorem elegerat ad dominū papam acceſſit quoddam inſtrumentum exhibuit ſignatum cum ſigillo conuentus in quo continebatur q̄ vitonē. conuentus vices ſuas cōmiſerit priori ⁊ quibuſdam fratribus ſuper electione facienda in preſentia domini pape vnde petebat prior ⁊ ſui licentiā de papa. illud inſtrumrntu3 fecit exhiberi alteri parti quod ab omnibuſ extitit approbatum. Papa queſiuit ab illo priore ⁊ ſocijs vtrum vellēt admittere alios ad electionē celebrādam: ⁊ ipſi reſponderūt q̄ ſaluis exceptionibus quas cōtra illos habebant illos admittere volebant. ⁊ ſic proteſtatione premiſſa omnes ſimul in cōmuni cōcordia fuerunt ad tractandum de electione ſed non potuerūt ɔcordare de aliqua pſona eligenda cōmuniter. ⁊ ſic infecto negocio habuerunt recurſum ad papā: ⁊ illi qui precentorem elegerant dicebant illos qui ſaluberē. decanum elegerant iure eligēdi ipſo iure priuatos quia hominem illegitime natum ſcienter eligerant. Unde ſm̄ cōſiliū lateranē. eligēdi poteſtatem perdiderant ⁊ beneficio eccleſiaſtico triennio carere petentes a papa vt ſuper hoc interloqui dignaretur. Alij vero ad hoc reſpōdebāt q̄ ille decanus ſaluberē. per ſedē apo. legitimari promeruit. dominꝰ papa ſup hoc cōſiderans q̄ prior ⁊ ſui poſt primā electiōem ſua3 admiſerāt alios ad celebrandū ſcd̄am ⁊ lateranē. ⁊ vna vice tātū

punit hmõi preſũptores interloquẽdo pnũ ciauit illos eſſe admittẽdos: q2 electio quam modo facere volebãt. nõ iam ſecũda ſ3 poti us tertia cõcurrebat. ¶ Ex hac decretali no ta ꝙ qui ſciẽter indignũ eligit amittit poteſtã tẽ eligẽdi ⁊ deuoluit ad illos qui nõ peccaue runt. Jtẽ ꝑ hoc ꝓbatur ꝙ canon ille cũ i cũ ctis ẽ canõ late ſnie. Jtẽ illi qui amiſerũt po teſtatẽ eligẽdi poſſunt admitti ad electione3 ab illis ad quos eligendi poteſtas fuit deuo luta. Jdem.

Ex inquiſitio

nẽ. Caſus. Cũ eccleſia toloſa na infamata fuiſſet ſup quibuſ dã exceſſibus mãdauit papa quibuſdã qui ſuper his inquirerẽt veritatẽ tã in capite ꝙ̃ i membris. Jnquiſitores ad toloſanũ eccleſiã accedẽtes receperũt iuramẽta canonicorum ⁊ in illa inquiſitione quidã maſcaron cãcela rius iuratus aſſeruit ſe ſciuiſſe pro certo. R oli toloſanũ epm ⁊ amicos ipſius antequa3 ipſe. R. eligeret habuiſſe colloquiũ cũ qbuſ dã canonicis noiatim expreſſis ⁊ eos preci bus ſollicitaſſe vt ipm. R. in epm eligerent ⁊ vidit ⁊ audiuit quãdo eps ipſe ↄfeſſus ſu it in preſentia quorũdã canonicoꝝ pſtitiſſe iuramentũ quibuſdã canonicis q ſue prime electioni fuerãt aduerſati credens pro certo ꝙ iuramentũ illud pſtitũ fuit vt eligeret ex pacto. Jtẽ dixit idẽ maſcarõ ꝙ ipe met poſt electiõem. R. caſſatã domũ epalẽ noie ipſi⁹ R. detinebat ⁊ recipiebat redditus epales quos expẽdebat in negocijs ipſius. r. Judi ces dubitauerũt qualiter dictus maſcaron puniri deberet. papa ſuper hoc conſultus re ſpondet. Cũ ergo dictus maſcaron dictũ. r. ſymõiacũ ſcienter elegerit in epm ſicut ipſe ſuo iuramento aſſeruit eccleſiaſticis benefici is ſe reddiderit indignũ in prepoſitũ toloſa nũ poſtea eligi nõ potuit. vnde mãdat papa inquiſitoribus ipſis vt ipm ab officio ꝑpoſi ture amouẽtes virũ idoneũ faciant aſſumi ad ipſam. Nota ꝙ q ſciẽter indignũ eligit i dignus efficit beneficijs eccleſiaſticis ita ꝙ i terim eligi nõ põt de iure. Jdem.

Cum cauſam

Caſus. Quidã prioratus in eccleſia ſã cti petri lucãi vacauit maior pſ canonicorũ elegit in priorẽ pbrm bonũ. qdã alij ↄtradicẽtes dicebãt ꝙ talis electio nõ va lebat eo ꝙ dictus preſbyter bonus nõ erat ꝓfeſſus ordinẽ regularẽ. Cõmiſſa fuit qbuſ dã corã quibus allegatur ꝙ cũ dictus preſ byter bonus non fuiſſet ꝓfeſſus ordinẽ regu larẽ eligi nõ potuit in priorẽ. Jncõtrariũ ꝓ ponebatꝰ ꝙ multi priores ↄtinue vnus poſt aliũ fuerant in eccleſia ipſa multa ⁊ lõga tpa qui nõ fuerãt ꝓfeſſi. Dubitauerũt iudiceſ an talis ↄſuetudo excuſaret quo minus talꝰ ele ctio valeret. Cõſultus papa reſpõdet ꝙ non debemus attendere ſolũmodo qd ſit factu3 ſed quid potius faciẽdũ ⁊ ſm legẽ diuinã nõ arandũ in boue ⁊ aſino. nec aliquis d3 idue re veſtẽ de lana ⁊ lino ↄtextã. mandat vt ip ſam electiõem debeãt irritare ⁊ predictũ pre ſbyterũ bonũ ⁊ alios nõ ꝓfeſſos cõpellãt vt bti benedicti regulã in eadẽ eccleſia ↄſtituti ꝓfiteãtur ⁊ ſeruẽt aut eccleſiã ipam oino di mittant. Nota ꝙ nõ d3 ↄſiderari quid fiat ſ3 quid de iure faciẽdũ ẽ: q2 i hoc ↄſuetudo nõ excuſat. Jtẽ oẽs q in vno codẽq3 offõ de ſeruiũt eiuſdẽ ꝓfeſſiõis debẽt eſſe.

Quod ſicut.

Caſus vacãte eccleſia armacana. qdã abbas electus fuit i archiepm eccleſie armane ⁊ poſtmodũ ↄfirmatus ⁊ ↄſecratus qdã eps ⁊ abbas qdã opponebat ſe huic ele ctioni. legatus apoſtolice ſedis corã quo pre dicti ſe opponebãt. Jnqſiuit de mõ ipſi⁹ ele ctionis ⁊ de ꝑſona electi q2 multa ꝓponebãt tã ↄtra ꝑſonã ꝙ̃ ↄtra formã elcõnis: ⁊ iquiſi tione facta. iuẽit plura tã ↄtra elcõnẽ ꝙ̃ ↄtra ꝑſonã electi. Dubitauit cardinalis qd ſibi eẽt faciẽdũ. Cõſuluit papa ⁊ ipſe rñdet ad illa que ↄtra elcõnẽ ꝓponebãtur. primo qdã electio dicebatꝰ facta õ trib⁹: ſ3 illa vrꝰ poti⁹ noiatõ ꝙ̃ electõ vñ nihil iurꝰ acqſitũ fuit noia tis. ⁊ iõ licite potuit ꝓcedi ad electiõem cele brãdã i eccleſia armacana. ſ3 fuit appellatõ

a rege interpoſita. ⁊ papa dicit ꝙ ap. illam
electionē non potuit īpedire qꝛ nihil attēpta
tum fuit in preiudicium regis qꝛ nō noīatio
ſed electio ſolēnis debet principi preſentari
vt ſuum preſtet aſſenſū tanꝙ̄ patronus licet
quandoqȝ ꝑ vſurpationē in cōtrarium fiat.
Tertiū fuit qꝛ dicti eṗs ⁊ abbas contempti
fuerūt vt dicebāt. Dicit papa ſi electioni in
tereſſe debuerunt ⁊ ipſi non contēpti ſed vo
cati fuerunt dūmodo ſine periculo potuerūt
vocari: ſiue nequiuerit ſiue noluerint ad ele
ctiōem celebrādam venire ipſorum abſentia
electionē non potuit impedire: ſi vero nō fue
rint vocati ſed contēpti caſſari debet electio
niſi poſtea ꝓ bono pacis noluerint cōſentire
Sup eo vero ꝙ in die ſue cōſecrationis an
teꝙ̄ miſſa finiretur accolitū ordinauit ꝓ tan
to exceſſu caſtigetur: qꝛ ſolus romanus pon
tifex qui cōſecratur ante hymnū angelicū: et
poſtmodū miſſam incipit ⁊ perficit cōſecra
tus pōt ordines celebrare. Alij vero qui iter
epiſtolā ⁊ euāgeliū conſecrantur qꝛ ipſi con
ſecrati celebrant pricipaliter celebrati nō de
bent tunc ordines celebrare ne diuidatᷣ mini
ſteriuȝ vnitatis. preterea nō licet archiepō ſi
ne pallio cōuocare cōciliū conficere criſma
dedicare baſilicas ordinare clericos ⁊ epōs
conſecrare ⁊ ideo multū preſumit qui anteꝙ̄
impetret palliū predictus preſumit cuȝ non
tanꝙ̄ eṗs ſed tanquā archiepiſcopus facere
videbatur. Super eo vero ꝙ tabulā argen
teā alienauit dūmodo eccleſiā reddat indē
nem: equanimiter poterit preteriri cū hoc ꝓ
ceſſerit de cleri ⁊ populi volūtate. Ex hac
decretali nota ꝙ per noīationē nullū ius ac
quiritur noīato. Itē a primo ꝑ laicū ꝓnū
interpoſita ne fiat electio in eccleſia collegia
ta non valet. Itē ſi quis cōtemptus ſit in ele
ctiōe niſi cōſentire voluerit caſſari dȝ electio
alia vero que cōtra ꝑſonā proponebātur di
ſpenſatiue dicta intelliguntur. Idem.

VAditis Vacāte ec
cleſia linocū.
ad electionē cōuenietes ꝑs vna
elegit. v. archidiaconū. alia ve
ro elegit. R. ſubdiaconū. electioneſ iſte dela
te ſūt ad dn̄m papā. Ipſe vero examinatis
meritis vtriuſqȝ electionis inuenit vtrāqȝ cō
tra formā iuris attēptatā hoc modo: cū eniȝ
canonici in capitulo ɔueniſſent ⁊ volūtates
ſingulorꝝ inquiſite fuiſſent decanus cuȝ pau
tioribus ɔuenit in dictū. R. ſubdiaconū nō
ipſum eligēdo: ⁊ cantor cū pluribus noīauit
dictū. v. archidiaconū tandem ſolus cantor
noīauit magiſtrum. R. de ablegijs appellās
vt decanus qui primā vocē in electione ha
bebat ad electionē ꝓcederet ſine conſenſu to
tius capituli ſed longe minoris. dictū. v. ar
chidia. elegit ſtatī appellās ne quis ɔtra ip
ſam electiōeȝ aliquid attēptaret. decanus ta
men allegabat ꝙ electiōi ſue plures alij ɔſen
ſerūt: ſed hec allegatio nō valebat cū expoſt
facto ɔualeſcere non poterat: quod ab initio
non valebat: qꝛ electio que fuerat irrita ipō
iure ꝑ ſubſequentē ɔſenſum nō poterat eē ra
ta poſt electionē decani cantor ⁊ alij qui re
manſerant in capitulo poſt illā electionē de
cani nondū caſſatā ⁊ poſt appellatiōem ad
ſedē apoſtolicā interpoſitā recedētes a nomi
natione dicti. v. archi. dictū ſubdiaconū ele
gerunt. dn̄s papa qꝛ vtrāqȝ electiōem iuenit
cōtra formā canonicā attēptatū vt dictū eſt
vtrāqȝ caſſauit. ¶ Ex hac decr̄tali nota ꝙ
ſecunda electio attēptari nō debet prima nō
dū caſſata quod intellige cū prima electio ē
nulla rōne electi. Itē electio que nulla eſt ex
poſtfacto nō conualeſcit. Itē ꝙ fit poſt legi
timā appellatiōem non valet.

IN cauſis Eccleſia
tolaſana
vacante capitulū ad tractāduȝ
de electione inſimul ɔuenerunt
⁊ duos de capitulo elegerūt. v. de eodeȝ ca
pitulo eligerēt electores qui preſtito iuramē
to tractarent de electiōe paſtoris ⁊ ſtatutuȝ
fuit a capitulo vt ille quē illi. v. concorditer
eligerent vel tres ex illis dūmodo ꝑſona eſſȝ
idonea ꝓ epō haberetur poſtmodū cum illi
duo. v. electores elegiſſent ⁊ illi ad tractādū
de electiōe receſſiſſent in partē ⁊ non poſſent
oēs in vnaȝ cōcordare ꝑſonā tres ex illis po
ſtulauerunt epm ɔuenarū reliqui duo tertia

die cū paucis de capitulo reliquis abſenti bus archidiac.agenē.elegerūt. demū cauſa ſuper iſtis electioibus ad ſe apo.eſt delata In preſentia dñi pape oia iſta ex parte illo rū qui poſtularūt epm ↄuenarū ꝓpoſita fue runt. Ecōtrario nūcij predicti archi. reſpōde runt ꝙ cū predicti.v.electores tractarēt ⁊ i ter ſe diſcordaſſent ita ꝙ contentioſe voces ipſorū audite fuerūt a capitulo. capitulū p duos de canonicis eiſdē ꝓhibuit ne vlterius in negocio ipſo procederēt reuocādo ſibi tra ditā poteſtatē mandātes eiſdē vt ad capitu lū redirent ad tractādū de electione cū alijs quorū duo ad capitulū ſunt reuerſi ſubſeqn ti die capitulū ꝓut moris ē fecit pulſari cam panā ad capitulū cōgregandū ⁊ cū predicti tres cū quibuſdā alijs ad capitulū nō veniſ ſent prior cum maiori parte capituli p̄dictū archi.ageñ.elegit. Auditis his ⁊ alijs papa ſuper hoc ſcribit quibuſdā abbatibꝰ in hūc modū. Quia poſtulatio facta de epo ↄuena rū facta fuit p illos in quos totū capitulum tranſtulerat poteſtatē ꝓpter quod de ↄſenſu totius capituli intelligitur eſſe facta: ⁊ cū res non eſſet integra. ex eo quod electores in tractatu ꝓceſſerāt ptātē illā capitulū nō po tuit reuocare. Ideoqꝫ electionē ipſius archi dia.caſſauit. vnde mandat papa quatenus ſi pſonā illius epi inuenerūt vtilē ⁊ neceſſari am ad regimen eccleſie toloſane ⁊ idoneam ad perfidiā hereticorū extirpādā ei tribuāt licētiā tranſeundi ad eccleſiā toloſanā. Ex hac decretali nota ꝙ re nō integra poteſtas alij cōceſſa nō pōt reuocari. Itē ꝙ fit p illos cū totū capitulū intelligitur eē factū Itē qui per aliū facit p ipm facere videtur.

Cum eccleſia vulturana.

Eccleſia vulturana canonicorum obſequio longo tēpore fuerat deſtituta: vnde vulturanus eps quoſdā canonicos elegit et inſtituit in eadē ſed canonici eos recipere no luerunt dicētes ꝙ talis electio in eorꝫ fuerat p̄iudiciū.attēptata ꝓpter qd eps cōtra cano nicos illos lras apoſtolicas ad florēti.epm i petrauit: corā quo petebat eps vt canonicos ꝓhiberet ab iniuria quā faciebat eidē ſup electiōe dictorū canonicorū. Secundo pete bat vt canonici ipm epm iure electionis libe re vti decetero paterētur. Florētinus eps lite ſuper predictis articulis cōteſtata ⁊ receptis ꝓbationibus vtriuſqꝫ partis dubitauit qua liter ſup p̄dictis deberet ꝓcedere: ↄſuluit do minū papā cām inſtructā remittēdo ad ipm Ipſe reſpondet eidē vt ſup primo articulo i quo petebat eps vt canonicos ꝓhiberet ab iniuria quā faciebāt eidē ſup electiōe p̄dicto rum canonicorꝫ abſoluat canonicos vultura nos ab īpeditiōe epiſcopi qꝛ nō videtur iniu riā facere qui vtitur iure ſuo cū per teſtes lō ge melius ſit ꝓbatū ꝙ canonici alio iure ſūt vſi q̄ eps vulturanus. In ſecūdo articulo quo idē epiſcopus petebat paterētur epꝫ vti libere de cetero iure electiōis. abſoluit ſimi liter canonicos predictos cum ſit notoriū ꝙ in tuſcia generalis cōſuetudo ſeruetur vt ca nonici in cathedralibus eccleſiis capitulo ſo lūmodo irrequiſito epiſcopo eligendi cano nicos habeant poteſtatē. Ex hac decretali nota ꝙ non facit alicui iniuriā qui vtitur iu re ſuo. Itē ꝙ in eccleſijs cathedralibus circa electiones cōſuetudo ſeruatur cū de iure cōi pertineant ſimul ad capitulū ⁊ epiſcopum.

Idem

Cum dilecti.

Eccleſia morineñ. deſtituta paſtore archidi aconus eiuſdē eccleſie electus extitit in paſto rē ſuper iſta electione iam cōfirmata orta fu it poſtmodū ↄtrouerſia inter ipſum electum ⁊ eius ſequaces ⁊ quoſdam alios canonicos eiuſdem eccleſie delata eſt queſtio ad ſedem apo. Ex parte electi fuit ꝓpoſitū corā pa pa ꝙ cum eccleſia ipſa vacaret cāonici eiuſ dem in tres canonicos morineñ. poteſtatē eli gendi epm ↄtulerunt ꝓmittētes vt illum reci perent in rectorem quem de gremio eccleſie ducerent eligendum qui examinatis volun tatibus ſingulorū archidiaconū ipſius eccle ſie elegerunt metropolitanꝰ electionē exami nans ⁊ perſonā electi ⁊ de etate ipſius veri tatē inquirēs ꝓnūciauit ipm in etate nō ſuffi

nere defectū ⁊ electiōem ipſius cōfirmauit:
vnde petebat imponi ſilentiū pti aduerſe q
malicioſe ſe opponebat. verū quidā. b. noīe
ꝓpoſuit ex aduerſo ſub pena beneficij ſui ſe
obligans ꝙ predictis tribus ſub hac forma
fuit data eligendi poteſtas: vt exaīatis vo
luntatibus ſingulorū illū in quē oēs vel ma
ior ⁊ ſanior pſ capituli de gremio eccleſie cō
ſentirent eligere tenerentur. Sed ipſi elcōres
poteſtatē ſibi traditā nō ſeruātes dictum ar
chidiaconū quē pauci de capitulo nomina
rūt eligere preſumpſerūt vnde canonici mori
nēſes poſtmodū mirabantur qualiter archi
diaconus fuerat electus cū plures eſſent in
eccleſia digniores: cepunt etiā publice ꝓfite
ri ꝙ ipm nullatenus noiarunt: ⁊ ſic p talem
ſurreptionē domino pape retulerūt petētes
dictus. b. dictū archi. remoueri ab eccleſia
morinē. dn̄s papa vidēs ꝙ reſiſta erat pni
cioſa executio ita duxit ꝓuidēdū vt ꝯtradi
ctores preſtent iuramētū ꝙ malicioſe nō ꝓ
ponant huius queſtionē: ⁊ predicti tres ele
ctores iuramēto aſtringātur dicere veritatē
quot ex canonicis examiatiōis tpe dictū ar
chidiaconū ꝯuenerūt: ⁊ ſi tres vel duo illoꝝ
dixerūt ꝙ maior pſ cōſenſit in dictū archi.
ꝯtradictoribus ſilētiū iponatur cū illorū ꝓ
batio iſufficiēs eēt eo ꝙ eſſent i ſuis teſtimo
nijs ſingulares. Si vero dixerint ꝙ a pauci
oribus fuerit noiatus tūc ſi fuerit ſufficiēter
ꝓbatū ꝙ illū de gremio eccleſie ſm̄ formā
ſibi datā eligere tenerētur in quē oēs vel ma
ior pſ capituli ꝯſentirēt electio ipſius caſſet
alioqui quod de ipſo archidia. factū eſt ra
tū habeatur ⁊ cōtradictores cōpeſcātur ab
ipſius moleſtione ⁊ iudices pdictū. b. priuēt
prebēda morinē. eccleſie qui ſe ad penā ſi in
probatione deficeret obligauit nō obſtante
ꝙ ſuper etatis defectu obiectum fuerat ꝯtra
ipſum cū idē. b. non multū inſtiterit ⁊ ſuper
hoc a metropolitano fuerit iudicatū cuius
ſnīa in rem tranſit iudicatā a qua infra de
cēdiū non fuerit appellatū. Ex hac decreta
li nota primo ꝙ ea que per ſurreptionē fūt
caſſari debent. Jtē ꝙ iuramētū debet exigi
ꝙ exceptiōes mali non ꝓponātur vbi ē pre
ſumptio ꝯtra obiiciētes. Jtē in defectū ꝓba
tiōis teſtes recipiūtur qui alias de facto ſuo
recipi nō deberēt. Jtē teſtes ſingulares non
valēt. Jtē aliquis pōt ſe obligare ad penā
beneficij ſui. Jtē interlocutoria a qua infra
x. dies non appellatur trāſit in rem iudicatā
ſicut diffinitiua.

Cum in iure Deffi
cto de
cano cuiuſdam eccleſie capitulum
eiuſdem cōpromiſit in. vij. canonicos eiuſdē
eccleſie ſub hac forma vt illū quem ex ſe vel
alijs de gremio ipſius eccleſie oēs ipſi. vij.
vel maior pſ eligeret capitulū ipm reciperet
in decanū. tandē vnus ex illis ſeptē electus
fuit a tribus ipſoꝝ: ⁊ alius qui fuit de nume
ro illorū ſeptē a tribus alijs electus fuit i de
canum. cōſultus papa qs illoꝝ potior eēt. re
ſpōdet ꝙ ille qui de numero. vij. a tribus il
lorum eſt electus ſm̄ formā cōpromiſſi dʒ i
decanū aſſumi dūmodo electiōi velit ꝯſenti
re. Ex hac decretali ꝯſueuit dici ꝙ pſōa
electa auget numerū eligētiū. Jtē forma mā
dati ſequenda eſt ꝯtrariū tamē verū eſt ꝙ p
ſona electi non computatur in numero eligē
tium vt ꝓbatur infra. e. cumana eccleſia.

Venerabilem. Vt meli
us lr̄a intelligatur hoc ꝑnotandū
eſt. Fredericus ipator hūit duos filios henri
cum ⁊ philippū. mortuo frederico henricus
eius filius ſucceſſit ei iperio hēricus impera
tor ꝓcurauit ꝙ pricipes alamanie eligerēt
regē in iperatorē ꝓmouēdū poſt mortē ipſi⁹
henrici. fredericū filiū henrici ⁊ alij pricipes
iurauerūt dicto frederico fidelitatē tanꝙ re
gi: qui fredericus poſtmodū ꝓmotus in ipe
ratorem depoſitus fuit p innocē. iiij. in con
cilio lugdunē. poſtmodū vero mortuo henri
co iperatore frē philippi ⁊ patre dicti frede
rici. pricipes in diſcordia elegerūt: quidam
ottonē: quidā vero dictū philippū frēm hē
rici. cū ergo electiones iſte in diſcordia facte
fuiſſent: papa miſit quendam legatū in ala
maniā vt alterā elcōnum predictā quam ca
nonicam inueniret ꝯfirmaret legatus vero

diligẽti examinatione in predictis electioni
bus premiſſa. electionem ottonis ꝯfirmauit
alterius electione reprobata. ꝓpter quod pri
cipes illi philippũ elegerant ⁊ querebantur
de facto legati: miſerũt nũcios ſuos cũ litte
ris ſuis ad papã ⁊ inter cetera pricipes hac
obiectione vſi ſunt dicẽtes legatus an electo
ris falcem miſit in meſſe; alienã quod facere
non debuit ſi cognitoris abſente altera par
tium perperam proceſſit cum citata non fue
rit ⁊ ideo non debuit cõtumax reputari ſcri
bit papa ſuper hoc negotio duci zaringie di
cens ꝙ bene confitetur ⁊ recognoſcit ius eli
gendi regẽ in imperatorẽ poſtea promouẽdũ
ad principes pertinere: ⁊ de iure ⁊ de anti
qua conſuetudine: quia ſedes apoſtolica trã
ſtulerat in imperium a grecis ad theutoni
cos: ſed principes bene recognoſcũt ꝙ pote
ſtas examinandi perſonam electã ad papã
ſpectat qui eum inungit ꝯſecrat ⁊ coronat qꝛ
illud regulariter verum eſt ꝙ ad eum pertiet
examinatio perſone ad quẽ manus impoſi
tio ſpectat: nunquid enim ſi principes etiam
in concordia pſonam indignã eligerent de
beret papa illum ꝯfirmare aut coronare: ab
ſit hoc omnino. His pmiſſis reſpondet ob
iectioni principũ dicẽs ꝙ legatus approban
do ottonẽ ⁊ etiam probando philippũ nec
electoris geſſit perſonam: quia nec aliquem
fecit eligi nec eligit nec cognitoris qꝛ quãtũ
ad eligentes neutrius electionem ꝯfirmauit
nec etiam infirmauit ſed exercuit denũciato
ris officium quia perſonam philippi reputa
uit indignã perſonam ottonis idoneã ad im
perium obtinendũ non tam propter ſtudia
eligentium ꝙ̃ propter merita electorum quã
uis maior pars illorum ad quos pertinet ele
ctio conſenſit in ottonẽ: ⁊ eo ꝙ electores phi
lippi alijs abſentibus ⁊ ꝯtemptis ipſum eli
gere preſumpſerunt perperam proceſſiſſe vi
detur quia in electionibus plus nocet ꝯtem
ptus vnius quã multorum contradictio in p
ſentem. ¶ His ergo premiſſis papa reputa
uit ottonem idoneum ⁊ philippum indignũ
ad imperium obtinendum. Cum enim vota
principum diuiduntur poſt admonitionem
⁊ expectationem põt papa alteri parti faue
re poſtꝙ̃ ab ipſo vnctio ⁊ coronatio poſtula
tur ⁊ ꝓbatur iure ⁊ exẽplo. Poſtea monet
principes vt a philippo reprobato recedãt
ottoni adhereant niſi tunc demũ quãdo con
tra perſonam vel factum ipſius aliquid ob
iectum fuerit ⁊ ꝓbatam impedimẽta philip
pi ſunt notoria excõmunicatio publica. ꝑiu
rium manifeſtũ: ⁊ perſecutio diuulgata quã
ipſe ⁊ eius anteceſſores in eccleſiã romanã
⁊ alios exercuerunt. Ipſe vero contra pro
prium iuramẽtum regnum ſibi vſurpare p̃
ſumpſerit cum ſuper illo iuramẽto ſedẽ apo
ſtolicam cõſulere debuiſſet nec prodeſt ſi di
cit ꝙ iuramẽtum illud fuiſſe illicitum: qꝛ ni
hilominus ſedẽ apoſtolicã ſup eo reqrere de
buit anteꝙ̃ ꝯtra ipſã propria temeritate ve
niret: ⁊ hoc probat exemplo gabionitarum.
Preterea ſi philippus iperiũ obtineret liber
tas principum in electione periret ſi eni phi
lippus ſuccederet hẽrico ſicut hẽricus ſucceſ
ſit frederico patri ipſoꝝ videretur imperium
non per electiõem ſʒ per ſucceſſiõem ꝓcedere
Ultimo monet papa iſtũ ducẽ vt omnino a
philippo recedat nõ obſtãte iuramẽto ſi qd
ei fecit ratiõe regni quia eo reprobato iura
mẽtũ huiuſmodi obſeruari non dʒ. Ex hac
decretali multa notabilia eliciuntur. primũ
eſt illud ꝙ ius eligẽdi iure cõmuni ptinet ad
principes. Itẽ ad eum ſpectat examinatio
ad quẽ pertinet confirmatio. Itẽ ad officiũ
illius qui confirmat electum pertinet quod
etiam ſi nihil obiiciatur inquirere dʒ an ſit
idoneus. Itẽ quãdoqʒ reprobatur electio po
tius ꝓpter pſonam electi indignã ꝙ̃ propter
eligẽtes. In electionibus eni plus nocet con
temptus vnius ꝙ̃ ſi multi preſentes contra
dicant. Itẽ iudex põt alteri parti fauere. itẽ
publice excõmunicatus repellitur. item per
iuriũ manifeſtũ repellit aliquẽ a dignitate
Itẽ perſecutores eccleſiarũ ab eccleſie hono
re debent repelli vt puniantur in quo pecca
uerunt. itẽ cum dubitatur vtrũ iuramẽtũ li
citum ſit an illicitum recurrendũ eſt ad ſedẽ
apoſtolicã. itẽ in honoribus ſucceſſio ſemp
non debet attendi. itẽ in fine nota ꝙ ſublato

principali acceſſorium non tenet.

Idem.

Coram dilectiſ. In quadam eccleſia due electiões facte fuerunt. cauſa ſuper his electióibus delata fuit ad ſedē apoſtolicā quia non potuit cōſtare domino pape de meritis illarū electionum mandat quibuſdā vt ſi electio vtriuſq; ptis caſſata fuerit vocatis fratribus qui ſunt in prouīcia q maiori ⁊ ſaniori pti illorum placuerit faciant p cenſurā eccleſiaſticā firmiter obſeruari. Nota ex hac decretali q illi de prouincia ad electionem ſunt vocandi: dic de hoc vt nota. in glo. hic ſignata.

Idem.

Bone memorie Caſus epō cremonieſis ī extremis agente cum deſperaretur de vita ipſius capitulū ipſius eccleſie citauit quendam canonicū ſuum in ciuitate regina in ſtudio cōmorantē vt ad certū terminū veniret p electiōe futuri paſtoris dicto canonico non veniēte ad terminū ſibi datum ⁊ epō elapſo termīo viam vniuerſe carnis ingreſſo anteq; corpus ipſi⁹ traderetur ſepulture abſente pdicto canonico capitulum cōtulit poteſtatē eligendi q buſdam canonicis eccleſie ſue: ipſi poſt mortem epi ⁊ ante ſepulturā ipius ceperunt tractare de electione paſtoris: ⁊ quidā ex illis maior ps cōuenerūt in archipſbyterū ipſius eccleſie: alij in archidiaconum ſuū eo vero ſepulto minor ps cōſenſit maiori: ⁊ ſic dict⁹ archipſbyter poſt ſepulturā ab omnibus ē electus cui electiōi dicti archipſbyter. archidi. ⁊ capitulū cōſenſerunt. poſtmodū vero ſupuenit dictus canonicus aſſerens ſe fuiſſe cōtemptum ppter quod electio nō valebat credēs ad ſe poteſtatē eligēdi deuolutam pdictum archidi. elegit ppter electiones iſtas dictus canonicus p ſe ⁊ quibuſdā aliis ad ſe. apo. acceſſerunt. Papa vero demeritis iſtorum cognito electionē archi. celebratam poſt electionē archipſbyteri non caſſatam caſſauit: quia non debuit ad ſecundam electionē pcedere ad ſecundam ante caſſatiōem prioris ī penā cōtradicens dicto canonico vocē cōtradictionis in primo cōſenſu capitulum perdurante ⁊ electiōem archipſbyteri iuſticia exigēte caſſauit: tamē quia corpore dicti epiſcopi nondum tradito ſepulture habuerunt de ipa electione tractatū contra canonicas ſanctiones: tamē quia canonicus cōtēptus fuit licet vnus ſolus fuerit quia in talibus plus nocet vnius cōtemptus q̄ multorū contradictio in pſenti: nec valuit pdicta citatio quia cum mortem epi pueniret non potuit arcere citatum. Nota q ſecūda electio non eſt faciēda prima non caſſata. Item vnius ſolus cōtemptus poteſt impugnare electionem. Itē citatio non legitime facta non tenet.

Idem.

Cum ad noſtrā Quidam ſimul factus fuit monachus ⁊ abbas que cū ante debuerit eſſe monachus q̄ abbas: puenit hoc ad noticiā domini pape. videns q regulares traditiones hoc fuerit attēptatum electionē de ipſo factā caſſauit: quia nemo debet monachari ſpem habens vel pmiſſionē q abbas fiat. Ex hac decretali nota q ſola ſpes vel pmiſſio ſymoniā inducit: ⁊ ideo qui ſic monachat̄ vel eligit̄ debet repelli.

Officiū tui. Caſus. Vacante monaſterio poſito in medio nationis puerſe. monachi cum non poſſint ſui ordinis pſonam idoneā inuenire p quem poſſ; monaſterium gubernari: in quēdā nobilem ⁊ diſcretum oculos extēderunt p quem poterat melius defenſari acceſſerunt ad patrem ipſius humiliter poſtulātes ab ipſo vt filiu; ſuū induceret qualiter habitū ſuſciperet monachalē. nullam ſpem dantes patri de ipius pmotione: ⁊ pater ad hoc filium ſuum induxit: qui monachus factus ſtati fuit in abbatem electus cuius electio cōfirmata fuit p legatum apoſtolice ſedis. dubitauit legat⁹ ſucceſſor illius qui illam electionē cōfirmauit an talis electio valuerit cū dictus abbas para

tus ſit purgare ſe ꝙ ad hoc nulla fuit ambi
tione inductus petens a papa vtrũ dictus le
gatus electionem potuit ꝯfirmare vel diſpẽ
ſare cũ ipſo: ⁊ ſi electio ipſa ſit caſſãda vtrũ
iterum poſſit eligi in abbatẽ. Reſpõdet pa
pa ꝙ ex his que in ꝯtinenti ſunt acta oſtẽdit
ꝙ taliter eligi non potuit in abbatem. ⁊ ideo
papa electiõem illam decreuit irritã ⁊ inanẽ
quia prius noluit eſſe diſcipulus q̃ magiſter
ſed poſtq̃ fuerit in regula ꝯpetẽter inſtruct⁹
ſi neceſſitas ⁊ vtilitas poſtulauerit poterit in
abbatem aſſumi ne monaſterium opprima
tur in curſibus malignorum prius tamẽ ab
ipſo purgatione recepta. ¶ Ex hac decreta
li nota ꝙ ex his que in cõtinẽti fiunt preſumi
tur contra aliquem ⁊ prius quis debet eſſe
diſcipulus q̃ magiſter vt in precedẽti capitu
lo dicitur. Idem.

Illa quotidiana.

Quidam electus fuit in epm ſiue i
alium prelatũ. in hac electione interfuerũt q
dam qui per ſolam participationem incide
rant in excõmunicationem minorem. dubita
batur an ꝓpter hoc electio vitiaretur. ꝯſult⁹
papa reſpõdet ꝙ pro certo inuenit electionẽ
illã canonicam extitiſſe: ⁊ ideo etiaꝫ ꝯfirma
uit verũtamẽ ſi quis defectus fuit ꝓpter hoc
ꝙ illi excõmunicati minori excõmunicatiõe
interfuerunt papa ſupplet de plenitudine po
teſtatis. Idem.

Scriptum eſt Caſus.

Vacãte ꝯſtantinopolitana eccleſia
duo vocati ſunt ad eam. pars vna poſtula
uit archiepiſcopum eradieñ. alia vero elegit
plebanũ ſancti pauli de venetijs procurato
res vtriuſqꝫ partis ꝓpter hoc ad ſedem apo
ſtolicam acceſſerunt hec ⁊ alia in preſentia
domini pape ꝓponẽtes ex parte poſtulãtiũ
archiepiſcopuꝫ ad hoc probandum induce
batur quoddam publicũ inſtrumẽtum com
putatis. vij. prepoſitis ⁊ prelatis cõuentuali
um eccleſiarum quod cõmuni ꝯſenſu vocati
electionẽ fecerint ⁊ procurator partis aduer
ſe illud fuit confeſſus in iudicio ſed eius ꝯfeſ
ſio extitit poſtea reuocata vnde pars poſtulã
tium ꝓponebat ſuam intentiõem ꝓbatam.
Quia de his que partes in iudiciũ dedu xe
rant non põt fieri plena fides. mandat papa
cuidã notario ſuo quatenus ſuper huiuſmo
di diligẽtiſſime inquirat veritatem de meri
tis electi ⁊ poſtulati apud venetias vbi vter
qꝫ natus fuit ⁊ diutius ꝯuerſatus ⁊ de ſtudi
is eligentiuꝫ ⁊ poſtulantiũ ⁊ de oĩbus q̄ cau
ſam poſſunt inſtruere apud ꝯſtantinopolim
vbi electio ⁊ poſtulatio facte fuerũt ⁊ ſi par
tes ꝯcordauerint ꝓcedat hoc modo vt ſi con
ſtitit quod de cõmuni ꝯſenſu ad electõem pa
triarche admitterẽtur. vij. prepoſiti ſiue per
ſe ſiue ꝑ alios ⁊ duo alij ex parte vniuerſita
tis ꝓ omnibus prelatis ꝯuentualiuꝫ eccleſia
rũ: ⁊ tunc tot eſſent prelati quot erãt eccleſie
ꝯuentuales. ita ꝙ cum. vij. prepoſitis ⁊. viiij
canonicis fierent facerent duplo maiorẽ nu
merum q̃. xvi. electores plebani tũc poſtula
tiõem admittat niſi poſtulatus indignus reꝑ
tus fuerit ⁊ electione plebani caſſata abſol
uat illuꝫ ab eccleſia eradieñ. ⁊ det ſibi liñaꝫ
tranſeundi ad eccleſiã ꝯſtantinopol. Si ve
ro omnes predicte non fecerint duplo maio
rem numerum ſiue dignus ſiue indignus fue
rit poſtulatus eo repulſo electiõem plebani
ꝯfirmet niſi ⁊ ipſe repertus fuerit indignus.
Si vero numerus poſtulãtiũ duplo maior
fuerit q̃ numerus eligẽtium: ⁊ ꝑſona poſtula
ta fuerit indigna: ⁊ electio ⁊ poſtulatio repel
latur niſi forſitan omnes vel maior ꝑs poſtu
lantium ex certa ſcia poſtulaſſet indignũ vt
illa vice poſtulandi ⁊ eligẽdi poteſtate eſſent
priuati ⁊ in hoc caſu electiõem plebani ꝯfir
met. ¶ Ex hac decretali circa fineꝫ nota ꝙ
qui ſcienter eligit indignũ priuatur ſua vice
poteſtate eligendi ſeu poſtulãdi: qui vero ig
norãter non punitur. Itẽ ſi maior pars igno
rat viciũ minoris partis non imputatˀ maio
ri parti que hec ignorauit. hic dicte illius cõ
tinet hic in fi. alia vero precedẽtia ex cõmu
ni cõcordia partium ⁊ ꝓuiſione pape dicta
ſunt. Idem.

De pro defectu

Propter defectū paſtoris eccleſia viduata
tam in tēporalibus ꝙ̄ ī ſpiritualibus frequē
ter ſuſtinet leſiōem:⁊ iō ɔciliū volēs ⁊ pericu
lis animarū ⁊ eccleſiarū indēnitatibus ꝓui
dere ſtatuit vt eccleſia catedralis vel regula
ris vltra tres mēſes nō vacet. ⁊ ſi infra tres
mēſes iuſto īpedimēto ceſſāte electio celebra
ta nō fuerit electores eligēdi poteſtate careāt
ea vice ⁊ poteſtas eligēdi ad ꝓximū ſuperio
rem transferatur ⁊ ille ad quē fuerit deuolu
ta ptās infra alios tres mēſes cū ɔſilio capi
tuli ſui.⁊ aliorū religioſorū de pſona idōea
ipſius eccleſie viduate vel ſi ibi nō repit̄ ido
neus de alia nō differat eccleſiā ordiare ſi ⁊
ipſe voluerit canonicā effugere vltionē. Ex
hac decretali nota ꝙ ꝑ negligētiā amittit qs
eligendi ius vel poteſtatē. Itez regularis ec
cleſia quātū ad tēpus eligēdi equipat̄ cathe
drali. Idem.

Quia propter

Quidā malicioſe ⁊ fraudulēter ni
tebat̄ diuerſas formas electionū inuenire ꝓ
pter qđ multa ꝑicula ⁊ īpedimēta ꝓueniebāt
eccleſijs viduatis ⁊ iō ad hec ꝑicula euitāda
ſtatuit ɔciliū tres formas circa electiones ca
thedraliū ⁊ regulariū eccleſiarū. prima for
ma eſt hec ut vocatis oībus q debēt ⁊ volūt
⁊ pñt cōmode intereſſe eligātur tres de capi
tulo fide digni q ſigillati ⁊ ſecreta uota oiuȝ
diligēter inqrant ⁊ in ſcriptis redigāt quo fa
cto incōtinēti anteq̄ȝ ad alia diuertāt vota il
la publicēt in pñtia capituli:⁊ ſi pluref electi
ſunt fiat hic ⁊ inde collatio numeri ad nume
rū meriti ad meritū ⁊ zeli ad zelū.⁊ ſic colla
tiōe hita nō obſtāte appellōe alicui⁹ is eliga
tur in quē oēs vel maior ⁊ ſanior ꝑs capitu
li ɔſentit. Scđa forma ē vt eligēdi poteſtas
aliqbus viris idoneis cōmitatur q vice om
niū ꝓuideāt eccleſie viduate.aliter vero quā
dictū eſt duobus modis predictis electio fa
cta nō valeat Tertia vero forma ē ſi quaſi ꝑ
inſpiratiōem diuinā cōiter ab oibus abſqȝ
vicio electio fuerit celebrata. q vero ɔtra ꝓ
dictas formaſ eligere attēptauerit eligēdi ea
vice ptāte priuētur. Poſtmodū dicit ꝙ nul
lus eſt electiōis negocio ꝓcuratorem ɔſtituat
niſi ſit abñs de eo loco vñ debeat aduocari
⁊ ſi iuſto ſit īpedimēto detētus ut venire nō
poſſit ſuꝑ hoc ſi opus fuerit fidē faciat iura
mēto ⁊ tūc ſi voluerit cōmittat de capitulo
vices ſuas alicui. In fine reprobat papa clā
deſtinas elcōnes ſtatuēs ut q̄cito electio facta
fuerit ſolēniter publicetur qcqđ hic dicit̄ no
tabile eſt. Idem.

Quiſquis

Caſus. Fre
quēter elige
bant̄ multi ꝑ īpreſſionē ſiue ꝑ abuſuȝ ſecula
ris ptātis vel alterius ptātis ⁊ electi ɔſentie
bāt qđ erat ɔtra ecclie libertatē ne de cetero
talia fiant ſtatuit ɔciliū ꝙ ſi aliqs electiōi de
ſe facte ɔſenſerit ɔtra canonicā libertatē ille
careat ɔmodo elcōnis ⁊ fiat ineligibilis ⁊ ſi
ne diſpenſatiōe ad aliquā eligi nō poſſit di
gnitatē hec ē pena illius qui ɔſentit. Scđo ī
ponit penā electoribus ꝙ qui elcōneȝ taliter
celebrare ꝓſupſerit quā dicit papa irritā ip
ſo iure ab officijs ⁊ bñficijs ꝑ triēniū ſuſpē
dat̄ ⁊ ſit tūc eligēdi ptāte priuatus. Ex hac
decretali nota ꝙ in electiōibus liber dȝ eſſe
ɔſenſus eligētiū.ſi uero coact⁹ nō valet: imo
irrita ē electio ⁊ ɔtra eccleſiaſticā libertatem
Itē elcōres q taliter elegerūt ea vice eligēdi
ptātem amittunt. Idem.

Nihil eſt

Quidā minus
idonei tā ſciā ꝙ̄
in etate eligebantur ad regimē animarū ꝓp
qđ eccleſijs multa ꝑicula īminebāt uolēs cō
ſiliū huic morbo ɔgruā adhibere medelā ſta
tuit ꝙ cū aliqs fuerit ad regimē aīarū elect⁹
ille ad quē ꝑtinet ɔfirmatio diligēter exami
net elcōnis ꝓceſſuȝ ⁊ ꝑſonā electā :⁊ ſi electio
fuerit canonica ⁊ ꝑſona idonea elcōnem ɔfir
met.⁊ ſi in ɔtrariū fecerit repellat̄ electus et
ɔfirmator puniat̄ hoc mō ut ſi ɔſtiterit ꝙ ꝑ
negligētiā ꝓmouerit hoīem inſufficiētis ſcie
uel inhoneſte uite uel illegitīe etatis ptātem
ɔfirmandi ſucceſſorē ipſius amittat a ꝑceptī
one ꝓprij beneficij ſuſpēdat̄ quouſqȝ fuerit
reſtitutus. Si uero hoc ꝑ malitiā fecerit gra
uius puniat̄. Scđo dicit ꝙ epi tales ad ſa
cros ordines ꝓmoueāt qui cōmiſſum ſibi of

ficiū digne valeāt exercere ſi et ipi canonicā voluerint effugere ultionē. Tertio dicit q̄ nullo mediāte ptinēt ad romanū pōtificē ad ip̄z pſonaliter pñtetur aut nūcios ſuos transmittant idoneos p̄ quos diligenter inquirat de electiōibus ⁊ electis ut ſic poſtmodū ꝯfirmētur ſi nullū obſtiterit īpedimētū. Ita tñ ꝙ ſi aliqui ſint valde remoti vltra italiā ⁊ electi ſunt in concordia diſpenſatiue interim miniſtrarent ne eccleſie ex mora dānum incurrāt ſed de rebus eccleſie nihil alienēt: munus uero benedictiōis ſeu ꝯſecratiōis recipiāt ſicut ꝯſueuerunt. Nota diligenter ꝙ tria ſunt neceſſaria illi qui eligitur ad regimē aīarū. ſcꝫ vite honeſtas ſcīa ⁊ etas legitima ⁊ quartū etiā ꝙ ſit legitime natus ⁊ pena hic ſtatuta ē illis q̄ pmouētur indignos.

Honorius tertius.

Ec preterite. Caſus. Statuit papa in capitulo iſto vt expenſe neceſſarie que fiunt vacante eccleſia p̄ capitulū pro negocio electōis de bonis ep̄atus ſiue patriarchatus integraliter reſtituantur dūmodo canonici non occupēt bona ep̄atus poſt deceſſum prelati. Nota ꝙ de bonis vacantis eccleſie expēſe que fiunt ad vtilitatē ſucceſſoris epi decidentis debent fieri vel reddi. Idem.

Cum poſt petitā Caſus. Archiepſ lugdoñ. poſtulauit liciam cedendi ⁊ obtinuit poſt renūciationem ipſius canonici lugdoñ. premiſſo ſcrutinio publicatiōe ⁊ collatiōe ſecuta p̄poſitū ſuum ꝯcorditer elegerūt in archiepm. electio p̄ſentata fuit dño pape examinato elcōnis p̄ceſſum inuenit papa ꝙ poſt publicatiōem cōſenſuū ⁊ collatiōis tractatū electio nō fuit ſtatim facta ſed aliquādiu ptracta ⁊ cōſenſus electi prius fuit requiſitus q̄ electus: ⁊ iō papa electiōem caſſauit exigēte iuſticia. ſolummodo pp̄ter inordinatū pceſſū qꝛ non fuit forma ſeruata. Nota ꝙ incōtinēti electio faciēda eſt poſt publicatiōem ⁊ collatiōem alias caſſatur electio. Itē eligēdus requiri non debet ne tanq̄ ambicioſus repellat̄ Idē.

Conſtitutis. Vacāte monaſterio fiſcano electus fuit quidā in abbatē: huic electiōi ſe opponebāt quidā abbates pp̄ter quod pcuratores ipſorū ⁊ ipſi electi ad dñm papā habuere recurſum. procuratores abbatū petebāt elcōnem illā caſſari dicētes abbates p̄dictos debere intereſſe electioni fiſcañ. abbatiſ ⁊ fuiſſe ꝯtēptos ex p̄te aduerſa petitū fuit vt illi procuratores exprimerēt quo iure deberēt elcōi fiſcaneñ. monaſterij intereſſe ⁊ iuſſi fuerūt exprimere ius ⁊ reſponderūt ꝙ cū olim aſſumpti fuerunt i abbates ſuoꝝ monaſterioꝝ: ꝯceſſū fuit eis ab abbate ⁊ cōuentu monaſterij fiſcaneñ. vt haberēt vocē in capitulo eorūdē. papa rōem illā friuolā reputans ſup hoc īpoſuit pp̄etuum ſilētium abbatib⁹ ſupradictis. Nota hic optimū ius quicūqꝫ ſe opponit elecōni ſi non ſit de capitulo dꝫ exprimere quo iure ſe opponat cū ius pro cōe ſe non hēat: ⁊ ſi ē laicus dꝫ dicere quo iure qꝛ patronus.

Eccleſia ueſtra Caſus rothomagēſi vacante. canonici ad eccleſiā ꝯgregati p̄miſſo ſcrutinio ſꝫ formā ꝯcilij quidā ꝯſenſerūt in thomā. qdā in cācellariū ⁊ qdā alii ſingulares in ſingulares pſonas eiuſdē eccleſie ꝯſenſerūt. elcōnes iſte delate ſūt ad papā. auditis ſup his ⁊ aliis q̄ in pñtia pape ⁊ fratrū ſuorū ſunt pp̄oſita inuenit ꝙ illi qui ꝯſenſerant in thomam maiorē partē faciebāt reſpectu alioꝝ qui in alios conſenſerant ſꝫ ad maiorē partē totius capituli non pueniebāt. Preterea conſiderauit papa ꝙ poſt publicationē ⁊ collationem nulla ſubſecuta fuit electio. Sed deportatio ad ſedem facta poſt appellatiōem legitimā ſed talis deportatio pro electione haberi nō debet. vnde quicquid factum fuit de thoma caſſauit. ideſt caſſum ⁊ irritū nūciauit. petitione cancellarii non admiſſa. Hic nota quod non tenet electio niſi ſit facta a maiori parte totius capituli vt hic. Item publicatio ⁊ collatio ⁊ maxime electio

ſunt de foꝛma electionis ita ꝙ ſi aliquod eorum defuerit non tenet electio.

Quam magiſtrū

Caſus. In quibuſdā eccleſiis regularibus eligebātes quidā in abbates qui nō dum erant ꝓfeſſi oꝛdinē regularē. hoc intelligens papa ſcribit dioceſano epō dicēs ꝙ in magiſtrū aſſumi nō debet qui nōduꝫ fuit diſcipulus neqꝫ debet pꝛefici qui nō nouit ſubeſſe vnde mandat vt quoſcunqꝫ tales inuenerit qui pꝛofeſſi non fuerunt ab huiuſmodi remoueat abbatiis. ¶ Nota ex hac decretali ꝙ pꝛius debet quis eſſe diſcipulus quā magiſter. Itē qui nō eſt ꝓfeſſus non pōt eligi in abbatem.

Idem.

Romana

Eccleſia cumana vacāte die ſtatuta ad celebꝛādā electionē: canonici ⁊ tres abbates qui vocem in electione habere dicuntur ceperūt de electione tractare. Cappellani ⁊ clerici ciuitatis eiuſdem dicebāt ſe debere intereſſe electioni ⁊ ſine eis electio fieri non deberet tandē ne per huius ꝯtradictionem differretur electio cappellani ⁊ clerici admiſſi fuerūt ſub huiuſmodi ꝓteſtatione ꝙ vox eoꝛum qui nō deberēt intereſſe de iure vel conſuetudīe non valeret ⁊ ſic pꝛemiſſo ſcrutinio ſeptē canonici ⁊ vnus abbas. xi. cappellani. ⁊. ix. clerici in archipꝛ̄ſbyterum eiuſdem eccleſie ꝯuenerunt ⁊ publicato ſcrutinio a parte ſua extitit electuſ vterqꝫ. electioneſ iſte ſunt ad ſedē apoſtolicaꝫ delate. Dominus papa auditis meritis vtriuſqꝫ electionis ⁊ aliis que partes ꝓponere curauerūt inuenit ꝙ. xviii. ſunt canonici ⁊. xix. cappellāi. xx. clerici ⁊ tres abbates. Sꝫ neutra electio peruenit ad minoꝛē partem totiuſ capituli quia non fuerit ꝓbatuꝫ ꝙ clerici admitti debuerunt nec fuit ꝓbatum ꝙ cappellani admiſſi fuiſſent vel per ꝯſuetudineꝫ vel de iure: qꝛ ⁊ ſi capellani interfuiſſent duabus electionibus epoꝛum ⁊ ſcrutatoꝛes dederūt voluntatem non tamē vota illoꝛuꝫ inquiſita fuerūt nec aliquos elegerūt; ſed dato ꝙ vota illoꝛū inquiſita fuiſſent vel aliquoſ elegiſſent ꝑ hoc tamē nō fuit ꝓbatū ꝙ illud eis cōpeteret de iure vel ꝯſuetudine pꝛ̄ſcripta: ⁊ ideo dñs papa electiōes pꝛ̄dictas factas etiā cōtra foꝛmaꝫ concilii generalis qꝛ collatio in cōmuni fuit obmiſſa que ſtatim poſt publicationem ſcrutinii fieri debuiſſet caſſauit ⁊ electoꝛes hac vice eligendi poteſtate pꝛiuauit. ¶ Nota ex hac decretali ꝙ in electiōibus faciēdis videlicet pꝛoteſtatio licet ꝯtra ꝓteſtationem fieri videatur. Itē non valet electio niſi fcā ſit a maioꝛi parte totius capituli. Itē ꝓbatur per hanc decretalē ꝙ ꝑſona electa non cōputatur in numero eligentiū nec auget numerū quod ſi eēt archid. obtinuiſſꝫ ſi foꝛma ſeruata fuiſſet: ⁊ littera hoc pꝛobat vbi dicit neutrā inuenimus ad maioꝛē partē totius capituli ⁊c. Itē conſuetudo nihil ꝓdeſt niſi ſit pꝛeſcripta. Itē qui peccāt in foꝛma cōcilii ꝑ ſententiam pꝛiuandi ſunt poteſtate eligendi. hic fuit obmiſſa collatio ⁊ ſic fuit peccatū in foꝛma.

Sacroſancta

Caſus. Quidā comes de varema pꝛ̄onus mōaſterii ſancti pancratii pertinētis ad monaſteriū clumaceñ. ꝯtēdebat cū abbate clumaceñ. de ꝯſenſu capituli ſui quādā fecit cōpoſitionem vt videlicet eēt in arbitrio ipſius comitis recipere ad pꝛioꝛatū dicti monaſterii vnū de duobus melioꝛibus totius oꝛdinis clumacē. quos abbas duxerit noiandos exceptis pꝛioꝛibus clumaceñ. ⁊ de caritate abbas clumaceñ. ſucceſſoꝛ illius qui fecit cōpoſitioneꝫ. videns ꝯpōem monaſterio ſuo dānoſaꝫ acceſſit ad dñm papā oñdendo ſibi ꝯpōeꝫ in pꝛiudicium ſui mōaſterii factā. Papa ꝯſiderās ꝙ ius eligendi nō cadit in laicū i collegiata eccleſia: ⁊ idō illud erat ꝑnicioſuꝫ ex⁹ ⁊ redūdabat in diſpēdiū eccleſiaſtice libertatis. ſtatuit vt abbas clumaceñ. dictū pꝛioꝛatū poſſit libere oꝛdinare nō obſtāte cōpoſitiōe iuri cōtraria denūciādo poſtmodū oꝛdinatōem factam patrono vt ſuū pꝛeſtet aſſenſum. Ex hac decretali nota ꝙ compoſitio in ſpiritualibus cū laico facta ꝯtra eccleſiaſticā libtatē

⁊ iuri ↄtraria non tenet etiaꝫ ſi facta ſit a to
to capitulo. Item ius eligendi non cadit in
collegiata eccleſia in patronum. Item ele
ctio a collegio facta preſentari debet patro
no vt aſſentiat.

Idem.

CUm in ueteri
Eccleſia biſuntiam vacãte mãda
uit papa capitulo biſuntino vt infra .xl. dieſ
poſt receptionẽ litterarũ pſonã idoneaꝫ ſibi
eligerent in paſtorẽ cum ↄſilio ſancti benigni
⁊ moris mundi abbatũ ⁊ fratris. g. de ordie
predicatoꝝ alioquin dicti ↄſiliarii ꝓuiderẽt
eccleſie biſontine recepto mãdato die ad eli
gẽdũ: canonici poteſtatẽ eligẽdi archiepiſco
pum. vi. ex canonicis ſuis ↄtulerunt vſqꝫ ad
ↄſumptionẽ cuiuſdã candele duraturã que
extitit coram eis accenſa. tandẽ electores ce
perunt tractare de electione paſtoris ⁊ ↄue
nerunt in dictum abbatem ſancti benigni et
cum ſuper hoc ↄſilium ſociorũ ipſius requi
ſiſſent: vnus eoruꝫ reſpondit ꝙ habito inter
ſe ↄſilio reſponderẽt et cum illi differrent da
re reſponſum ⁊ candela deficeret electores
ipſi non expectato reſponſo ipſorum dictuꝫ
abbatem in biſontinum archiepiſcopum ele
gerunt. proceſſus huius electionis ad ſedem
apoſtolicam eſt delatus: ſed quia de huiuſ
modi proceſſu domino pape non ↄſtitit ar
chiepiſcopo vieneñ. ⁊ abbati de firmitate ĩ
iunxit vt ſi ↄſtaret ꝙ electores predicti ſup
electione tractatum habuiſſent ⁊ in tractatu
electionis requiſiuiſſent ↄſilium predictorũ
electioneꝫ ipſius abbatis ſi perſona eſſꝫ ido
nea ↄfirmarent: ⁊ ſi in tractatu electionis nõ
fuiſſet illorum ↄſilium requiſituꝫ quãuis po
ſtea requiſitum fuerit tempore non ↄpetenti
nec etiam fuit expectatum reſponſum ipſoꝝ
vel ſi ideꝫ abbas non eſſꝫ idoneus quod de
ipſo factum erat caſſarent inquiſitores ipſi
ſm mandatum domini pape procedenteſ ſu
am inquiſitionem domino pape remiſerunt.
Papa ſuper hoc ſcribit quibuſdam dicens
cum autem non fuerit compertum tempore
competenti requiſitum conſiliuꝫ de perſona
predicti abbatis ⁊ quando fuit requiſitum
non fuit expectatum niſi modico tempore et
non debeat aliis obeſſe ꝙ electores in tantuꝫ
ſe artauerant electionem ipſiuſ abbatis non
propter vitium perſone ſed ꝑpter vitium ele
ctionis caſſauit. Ex hac decretali nota ꝙ
forma mandati ſeruanda eſt diligenter: ⁊ qꝛ
iſti non ſeruauerunt formã ſibi datam caſſa
tum fuit factum illorum. Nota cum dici
tur de conſilio talium ꝓcedas quãcito inci
pis de hoc tractare debes requirere illorum
ↄſilium nec expectare quãdiu iaꝫ fixiſti ani
mum tuum. Item negligentia vnius ſiue fa
ctum alii obeſſe non debet.

Idem.

COngregato
Caſus
Eccleſia muneñ. vacante: capitulũ
eiuſdem die prefixa ad celebrandam electi
onem ↄuenerunt premiſſo ſcrutinio ſm for
mã conſilii generalis. xviii. computato quo
dam procuratore cuiuſdam abſentis ↄuene
runt in cantorem eiuſdem eccleſie tredecim
vero in decanum ipſius eccleſie conſenſerũt
illi qui cantorem in ſcrutinio nominarant:
videntes ꝙ eſſent numero plures q̃ illi qui ĩ
decanum conuenerant ipſum cantorem ĩ pa
ſtorem elegerunt. poſtmodũ pars decani vi
dens ꝙ alii plurimi deliquiſſent eligendo ꝑ
ſonam ſcientie litterarum expertem propter
quod illi erãt ipo iure eligendi poteſtate pri
uati ſm ſtatutã lateraneñ. ↄſilii ⁊ ad eos eligẽ
di poteſtas deuoluta: decanum predictũ in
ſuum epm elegit ad ſedem apoſtolicã appel
las: ⁊ ſic negocium iſtud ad ſedẽ apoſtolicaꝫ
eſt delatũ. Coram papa petebat pars deca
ni electionẽ ipſius confirmari: reliqua ĩfirma
ta cum facta eſſꝫ de pſona indigna. pars al
tera electionẽ cãtoris a maiore parte capitu
li canonice factam reliqua infirmata confir
mari. Mandat papa vt ſi dictus cantor in
littera defectũ non patiť ⁊ alias eſt idoneus
ipſius electio ↄfirmeť reliqua infirmata. alio
quin cantoris electione irrita nũciata deca
num ipſum ſi alias idoneus eſt preficiat in
paſtorẽ ecclie muneñ. Nota ꝙ ſi aliqſ defectũ

in lr̃a patitur nulla eſt electio de ipſo facta ⁊ ad alios licȝ numero pautiores deuoluit eligẽdi poteſtas.

Idem.

Vadum eccleſia

Vacante rotomagẽſi eccleſia canonici ↄuenerunt ad celebrãdã electionẽ: elect⁹ fuit decanus ipſius eccleſie in paſtorẽ. ↄtra iſtam electionem ſe opponebant. A. archidiaconus ipſius eccleſie ⁊ quidam alii canonici: dicto archidi. pro ſe ⁊ parte ſua ⁊. S. archidia. ꝓcuratorẽ eorum qui electiõem celebrauerunt in pñtia pape ↄſtitutus. Itẽ alia que ↄtra electum obiecta fuerunt: propoſuit archidiaconus predictus: ꝙ idẽ electus poſt ↄſilium generale adeptus fuerat archidiaconatũ ambianeñ. ⁊ ipſum cũ pluribus parrochialibus eccleſiis quas habuerat ante ipm̃ ↄſilium retinere preſumpſit ⁊ dimiſſo illo archidiaconatu eccleſias ipſas retinuit: ſȝ i cõſilio ipſo dicitur quicũqȝ recepit beneficiũȝ habens curam animarũ annexã: ſi prius tale beneficiũ optinebat ipſo iure ſit illo priuatus: ⁊ ſi illud retinere ↄtenderit etiã alio ſpolietur: ſed idem electus ↄtra predictũ ↄciliũȝ veniens notã cupiditatis incurrit quam in aliis reprobare: ⁊ retinẽdo beneficia que nõ ſpectabant ad ipſum rem ↄtractauit alienã ⁊ ſic furtum ↄmiſit quodãmodo vel rapinaȝ Preterea in ſue ſalutis piculũ ⁊ multarum animarũ diſpendium illas eccleſias retinebat que ad eum nullatenus pertinebant cuȝ illis eſſȝ ipſo iure priuatus: ⁊ ſic per ipſum parrochiani illarum dampnabiliter ſunt decepti. Ex aduerſo reſpondit procurator alterius partis ꝙ ⁊ ſi dictus electus plura beneficia obtinebat p ↄceſſionẽ rotomag. archiepiſcopi excuſauit eundẽ domino pape exibitam: dominus papa excuſationem illam friuolam reputauit mandans quibuſdaȝ vt ſi ↄſtaret ꝙ idẽ electus poſt receptum archidiaconatum predictum curam animarũ habentem p̃fatas eccleſias electionis tempore tenuiſſȝ: nec oſtenderet ſecum per ſedem apoſtolicã diſpẽſatum electionẽ caſſarent ipſius ⁊ eccleſie de pſona idonea ꝓuideret. Partibus ergo in iudiciũ pñtia conſtitutis ⁊ p̄ſtito iuramẽto de veritate dicenda ⁊ factis poſitionibus hinc ⁊ inde tandeȝ idem decanus electus ex quibuſdam grauaminib⁹ ad ſedẽ apoſtolicã appellauit iudices nõ obſtãte appellatione caſſauerunt electionẽ: ⁊ eidẽ eccleſie d cenomaneñ. epõ ꝓuideret. poſtmodum vero cauſa ad ſedẽ apoſtolicã eſt delata. papa examinato ꝓceſſu iudicum p̄dictorum licet poſitiones ⁊ reſponſiões facte fuiſſent ſuper quibuſdam articulis coraȝ predictis iudicibus: quia tamẽ papa nõ inuenit litẽ ↄteſtatã fuiſſe quia p poſitionẽ ⁊ reſponſionẽ non fit ↄteſtatio litis ſed ꝑ petitionẽ i iure ꝓpoſitam: ⁊ reſponſionẽ ſecutã ↄteſtatio litis fiat ꝓceſſum eorum. ſ. iudicum denunciauit irritum ⁊ inane. Poſt oĩa iſta dictus archidiaconus ex cauſa p̃miſſa eandẽ electionem petiit irritari: electus p̄dictus reſpõdit ꝙ eius electio non erat irritanda ſȝ potius ↄfirmanda lite corã papa legitime ↄteſtata ⁊ p̄ſtito a partibus iuramẽto de veritate dicẽda electus ipſe ↄfeſſus fuit electionis tempore beneficia tenuiſſe p̄dicta: ſȝ excuſabat ſe dicẽdo ꝙ nõ credebat dictuȝ archidiaconatum curam animaruȝ habere ſȝ ipſe ↄfeſſus fuit in iure ꝙ archidia. ambianeñ. de cõſuetudine ſuſpẽdit excõmunicat ⁊ abſoluit p̄sbyteros ⁊ priores ⁊ prochiales interdicit viſitat ⁊ inquirit ⁊ ꝓcuratores recipit ⁊ ex hoc ꝓbatur ꝙ curã habȝ animarũ annexaȝ ⁊ ſi etiã non haberet pſonatus tamẽ extitit: ⁊ idẽ eſt iudicium de pſonatibus ⁊ beneficiis curam animarum habẽtibus. Itẽ indulgẽtiam quam inſuper ſe habere dicebat: papa friuolam reputauit quia impetrata fuit veritate tacita ⁊ falſitate exp̄ſſa qua tacita vel expreſſa eam nullatenus habuiſſet ⁊ expreſſit ꝙ predictas eccleſias canonice fuerat aſſecutus anteq̃ archidiaconatũ habuiſſet cum nullus poſſit parrochiales eccleſias habere niſi vna pẽdeat ab altera vel vnam intitulatam ⁊ aliam commendatam haberet: Sed cum ipſe vtrãqȝ intitulatam habuerit illas canonice haberẽ non potuit. itẽ dixit

ꝙ redditus ſui ꝑſonat⁹ erãt tenues ⁊ exiles:
ſuppreſſit ꝙ plures parrochiales eccleſias
cum pluribus alijs beneficiis in diuerſis ec
cleſiis obtineret: ⁊ non fuit intẽtio pape ſecũ
in tot bñficiis diſpẽſare: nec de nouo aliqd
ſibi ↄcedere ad vltimũ cuꝫ non reſtaret niſi
ſñia proferẽda renũciauit iuri ſi qd ei cõpete
bat ⁊ liti ſpontanea volũtate ⁊ papa eius re
nunciatiõem admiſit. Ex hac decretali mul
ta notabilia colligũtur. primo ꝙ qui hꝫ curã
aiarũ vel ꝑſonatũ ſi recipit cõſimile bñficiuꝫ
ipſo iure vacat primũ. Itẽ cum quis retinet
plura bñficia cum cura animarũ vel plures
ꝑſonatus ineligibilis efficit dũ illã retinet.
Itẽ ſolus papa põt ſup hoc diſpẽſare vt qs
hẽat plura bñficia cum cura vel ꝑſonatus.
Itẽ tpe electiõis ſpectandũ ẽ an quis ſit ido
neus. Itẽ p petitionẽ in iure ꝓpoſitã ⁊ reſpõ
ſionẽ ſecutã fit cõteſtatio litis ⁊ nõ per poſiti
ones ⁊ reſponſiones. Itẽ vbi litis ↄteſtatio
nõ preceſſit nullus eſt ꝓceſſus: nec iuramẽtũ
in cauſa illa factũ ⁊ ante li. ↄteſ. iurandum ẽ
Itẽ ↄfeſſio in iure facta ꝑiudicat. Itẽ ſi qs
prelatus excõicat ⁊ abſoluit ⁊ inquirit ⁊ vi
ſitat ex hoc curã habet animarũ. Item bñfi
cia cũ cura ⁊ perſonatus equipantur. Item
indulgentia ĩpetrata veritate tacita vel falſi
tate expreſſa non valet.

Idem.

In geneſi Caſus. va
cãte quadã
eccleſia cathedrali canonici ſtatu
ta die ad celebrandã electionẽ ↄuenerunt. q
dã canonicus. g. noĩe fuit admiſſus cũ prote
ſtatione. quidã alius. h. noĩe cũ eſſet in regno
francie nõ fuit ad electiõem vocatus ⁊ de cõ
ſuetudine vocari debuit ꝑmiſſo ſcruptinio
ſm formã generalis ↄcilij: quidã ↄſenſerũt i
v. quidã vero in alios ſingulares ita ꝙ i ipo
ſcrutinio plures noiati ⁊ electi fuerunt: pub
licato ſcrutinio illi qui in eundẽ. v. in ſcruti
nio ſingulariter ↄſenſerunt eundẽ. v. ſingula
riter elegerũt demũ cauſa ſuper iſtis electiõi
bus ad ſedẽ apo. eſt delata. Examinatis
iſtis electiõibus papa ſup his ita ꝓceſſit. di
cit papa in cõcilio generali cauetur vt is col
latiõe hita eligatur: in quẽ omnes vel maior
pars capituli ↄſenſerit. Sꝫ in. v. maior parſ
totius capituli nõ ↄſenſerit quãuis habuerit
maiorem partem ↄperatione minorum: nec
fuit plene facta collatio numeri ad numeruꝫ
quia in collatione tractatuuꝫ non extitit nec
diſcuſſum vtrũ predicti duo. g. ⁊. h. vocem
habuerint in electiõe: nec fuit facta collatio
zeli ad zelum: nec meriti ad meritum. prete
rea electio non fuit cõmuniter celebrata: qa
licꝫ inter dictum. v. ſinguli ſingulariter i ſcru
tinio ↄſenſiſſent non tamen publicato ſcruti
nio debuit ſubſequi ſingularis electio ſed cõ
munis ne id repeti videretur vel tot eſſent
electiones quot eſſent numero electores qd
eſſet abſurdum ex ſingularibus ↄſenſibus:
electio non apparet vniuerſalis vel cõis quã
uis quilibꝫ ſingularis veritatẽ exprimat ſue
partis: ⁊ hoc ꝓbatur p quoddã ſimile ex ſin
gularibus ꝓpoſitionibus licꝫ veris nõ appa
ret vniuerſalis ꝓpoſitio niſi p ſignum expri
matur vniuerſale. Preterea predicti duo nõ
debebãt ſic excludi qꝛ. g. erat in poſſeſſione
canonicato uel quaſi legẽdo ⁊ cantando ⁊ i
tractatu electionũ quãuis fuerit in ꝓteſtatio
ne admiſſus: alius uero erat in tali loco de
quo debuit uocari cum de toto regno frãcie
uocentur abſenteſ de ↄſuetudine eccleſie gal
licane. His igitur plenius examinatis dñs
papa electionẽ ꝑmiſſam ↄtra formã ↄſilii in
pluribus attẽptatã: decreuit irritã ⁊ inanẽ.

Nota ex hac decretali multa que ſunt de
forma electiõis que ſi obmittatur uel aliqd
de illis non ualet electio. primo quia maior
pars totius capituli debet eſſe in electione
aliter nõ ualet. Itẽ collatio numeri ad nu
merum neceſſaria ẽ zeli ad zeluꝫ ⁊ meriti ad
meritum. Itẽ cõmunis dꝫ eſſe electio ſiue
uniuerſalis ideſt omnes qui in ſcrutinio con
ſenſerunt publicato eodem omnes vna uo
ce debent ipſum eligere uel unuſ de manda
to aliorum. Item Omnes enim qui requi
ſiti fuerunt in ſcrutinio debent eſſe in colla
tione. Item ꝙ abſentes ſunt uocandi ſi
ſunt in loco vnde conſueuerũt uocari: ſꝫ iſtd
ultimum non ẽ de forma quia abſens uellet

poſtea cõſentire non caſſatur electio propte rea ſed confirmatur.

Ecclesia veſtra. Caſus. vacãte eccleſia ro thomageñ. ↄueniẽteſ in vnũ termi num ſtatuerunt ad celebrandã electionẽ ab ſente.v.canonico ſuo qui voluit intereſſe cũ eis:adueniente termino.v.predicto abſente ⁊ eo non vocato premiſſo ſcrutinio ſm for mã ↄſilij.xiiij.ex canonicis elegerunt magi giſtrum.B.cardinalẽ canonicũ ſuum.xvij. elegerunt.R.canonicuȝ remenſem. poſtmo dum ſuperuenit dictus.v.electioni dicti.R conceſſit pro iſtis duabus electiõibus procu ratores vtriuſqȝ partis ad ſedem apoſtolicã acceſſerunt ex parte dicti. R. pro electione ipſius allegabatur ꝙ cũ i.iiij.excederet aliã v.prefato computato maior ⁊ ſanior ps re putari debebat:⁊ vbi maior ẽ numerus ȝe lus melior reputat̃.Ex aduerſo reſpondeba tur ꝙ predictus.R. in etate paciebatur de fectum:nec erat ſufficiẽtis ſciẽtie ad eccleſiaȝ ſupradictã:ſuus aũt electus erat eminentis ſciẽtie ⁊ etatis mature ⁊ electores ipſius pce debãt alios meritis ⁊ auctoritate:⁊ ideo me liorẽ ȝelum eos ↄſtabat habere. preterea di cebatur ꝙ ↄſenſus.v.nihil adicere poterat: quia non fuerat in ſcrutinio pſtitus: ſȝ poſt electionẽ acceſſit.ps vero ipſius R.dicebat v.pdictum in electione fuiſſe ↄtemptum ecõ tra ps cardinalis dicebat ꝙ ipſe. v. potius ↄtempſit capitulũ quia cum ipſo noluit iter eſſe. Sȝ ↄtra hoc dicebat ps ipſius.r.ꝙ cõ ciliũ quod electionẽ dicit non valer̃ qñ ↄtra formã peccatur non dȝ referri ad contẽptũ: nec ad alia que non ſunt de forma. vnde qđ dicitur in cõcilio aliter electio facta non va leat ea tantũ reſpicit que ↄtra formã cõcilij attentantur ⁊ non alia que ibi ↄtinẽtur qua le eſt illud quod pſentibus oibus qui nolũt ⁊ poſſunt ↄmode intereſſe electio ſit faciẽda ne alia iura que ſuper hoc ſtatuta ſunt vni co verbo tollãtur.nec eſt credẽdũ ꝙ domin⁹ papa auditis hinc ⁊ inde propoſitis ex con ſilio lateranẽſi in ordinationibus eccleſiarũ maior ⁊ ſanior pars capituli exigetur:⁊ i ge nerali ↄſilio caueat̃ vt is i quẽ maior et ſani or ps capituli ↄſenſ erit eligat̃ electionẽ dicti r.nõ ppter vitiũ pſone ſȝ poti⁹ vitõ electõiſ cũ maior ⁊ ſanior pars capituli non cõſenſerit i eundem caſſauit.Ex hac decretali nota ꝙ non ſemper ſtatur maiori parti vel numero niſi numerus maior ſit ⁊ ſanior. Itẽ auctori tas hic pfertur numero. Idem.

Publicato Canoni ci pcedũt ad electionẽ ſm formã ſcrutinij. in ipſo ſcrutinio volunt variare ⁊ eligerc aliuȝ querebatur an poſſent. Reſpondetur ꝙ non cũ fieri debeat collatio ⁊ electio faciẽda ⁊ ſi hoc facere noluerũt per ſuperiorem compel lantur. Ex hac decretali nota ꝙ ex quo qs ſemel ↄſenſit variare non põt.

Idem.

Si alicuius Aliquiſ eſt electus in prelatum alicuius eccleſie p ſy moniam eo tamẽ ignorãte nec ratum haben te talis electio propterea reprobata eſt: que ritur vtrũ epiſcopus poſſit diſpẽſare cum il lo ſi iterũ ad eandẽ prelaturaȝ eligatur: ⁊ re ſpondetur ꝙ eps cum illo illa vice diſpenſa re non põt:ſed cum illo qui ignoranter ſim plex bñficiũ eſt adeptuſ p ſymoniã poſt libe rã reſignationẽ põt eps diſpẽſare. Ex hac decretali nota ꝙ in ſimoniaco rati habitio retro trahitur a contrario. Itẽ mitius ⁊ leui us agitur cũ ſponte renunciante ꝙ̃ cũ illo q ſniam expectauit. Idem.

Eis quibus. Dum vacat ec cleſia papa vel eius legatus inter dicit canonicis vt abſqȝ ipius licentia elige re non preſumãt:querebatur vtrũ temp⁹ ſta tutũ a canone.ſ.trium vel ſex menſiuȝ currat illis. Reſpondetur ꝙ bene currit ex quo in mora ſunt poſtulandi licentiã eligẽdi. Nota ꝙ hic currit tps ei qui non põt agere ſed hic per negligẽtiã q2 infra tps debent petere licẽ tiam. Itẽ mora nocet nec põt purgari hic.

De tranſlatione.

Q
Uamex illo. Caſus. Anthiocenus pr̃iarcha quedã electũ i appia neñ. archiepm̃ ꝯfirmauit aucto ritate ꝓpria ſine lr̃ia dñi pape trãſtulit i tri politaneã eccleſiã: ꝑuenit hoc ad noticiã dñi pape. vnde ſcribit ipi pr̃iarce dicẽs ꝙ ex il lo generali priuilegio ꝙ dñs cõceſſit btõ pe tro dũ dixit tu es petrꝰ ⁊ ſuꝑ hãc petrã ⁊c. ⁊ ꝑ eũ eccleſie romane indultũ poſtmodũ cõ ſtituta emanarũt continẽtia maiores eccleſie cauſas ad ſe. apo. referẽdas. vnde trãſlatio nes epoꝝ ⁊ ſediũ mutatiões ad ſedẽ apoſto licã ꝑtinere noſcũtur nec aliqd ſuꝑ his imu tari dꝫ p̃ter lr̃iam apoſtolice ſedis ⁊ iõ mul tũ miraꝛ papa quare patriarcha dictũ electũ de maiori eccleſia trãſtulit ad minorẽ ipꝫ ꝺ archiep̃are p̃ſumens quãuis. n. nõdũ fuiſſet in archiepm̃ ꝯſecratus. ꝯfirmatus tñ erat et archiep̃alia miniſtrauerat q̃tũ ſibi licuerit ſicut ipſe aſſeruit dño pape ſe cõſecraſſe vil liñ. ep̃m electũ ne ergo audatia ꝑpetrandi ſi milia ceteris tribuatur ſuſpẽdit ipꝫ a ꝯfirma tiõe epoꝝ. ¶ Nota ex hac decretali ꝙ il la que ſibi apoſtolica ſedes reſuauit ab ali is nõ debẽt attẽptari. Itẽ ꝯfirmatus i archi epiſcopũ põt ſuos ſuffraganeos cõfirmare. Itẽ punitur aliqs in quo peccauit. Idẽ.

I
Nter corporalia. Su me caſum in viſu il lo ſane quoniã archiepſ ⁊c. ſic ergo pone caſuꝫ abriceñ. eccleſia ſubeſt rothoma genen. archiep̃o. ⁊ ecclia andagauẽ. ſubeſt tu ronen. archiep̃o. abricenen. electus ⁊ ꝯfirma tus. poſtulatus fuit ad eccleſiã andagauẽ. q̃ ſubeſt turonẽ. Ipſe turonen. trãſtulit abricẽ. electũ ⁊ ꝯfirmatũ ad eccliaꝫ andagauẽ. ⁊ ip ſum in ep̃m ꝯſecrauit ⁊ rothomagẽ. abſoluit illũ ab eccleſia abricẽ. hec oĩa facta fuerunt ſine lr̃ia domini pape: papa hoc audiẽs mã dauit archiep̃o bituricẽ. vt ſi rei taliter ſe hẽ ret ſuſpẽderet archiep̃os a ꝯfirmatiõe ⁊ ꝯſe cratiõe epoꝝ ep̃m illũ ab execõe põtificalis officij q archiep̃s veritatẽ inqrẽs mãdatum apoſtolicũ adimpleuit: lꝫ ijdẽ archiepi tanquã maiores plus exceſſerit i p̃miſſis ep̃s vero il loꝝ errorẽ ſecutus minus deliq̃rit: papa illo rũ intellecta ſpõtanea ꝯfeſſiõe pepcit eiſdeꝫ: qꝛ nõ ex malicia ſꝫ ex ſimplicitate peccauerũt ⁊ ep̃s ille qui minus peccauerat: plus tamen fuerat pñitus miam poſtulauit ⁊ nõ iudiciũ: papa intelligẽs ꝙ munus ꝯſecratiõis ſit ipẽ ſum: nec prioris ecclie nec ſedem ipm̃ fecerit epꝫ cũ ad primã ñ fuerit ꝯſecratꝰ ⁊ ad ſcõaꝫ priori viculo ꝑdurãte nõ potuit ꝯſecrari ab ſoluit eũ a ſuſpẽſiõe predicta ⁊ a viculo quo tenetur priori eccleſie dat ei papa lr̃iaꝫ tran ſeundi ad eccleſiã andagauen. capitulo i pri ori ꝯſenſu adhuc ꝑdurãte hoc ẽ factũ qȯ cõ tingit occõe huiꝰ negocij p̃mittũtur p̃cedẽtia ꝑ q̃. ꝓbatur ꝙ archiȯ. epi nõ potuerũt facere qȯ facere preſũpſerũt. dicit ergo papa ꝙ in ter corꝑalia ⁊ ſpũalia illa ẽ dria corꝑalia. n facilĩꝰ deſtruũtur q̃ꝫ ꝯſtruãtur ſpũalia facilĩꝰ ꝯſtruũtur q̃ꝫ deſtruũtur qꝛ ep̃s ſolus honorẽ dare põt ſolus auferre nõ põt. Itẽ epi a me tropolinitãiſ ſuis ꝯſecrãtur ſꝫ ꝯdẽnari nõ poſ ſunt niſi a papa. Itẽ ſcȯo ꝙ archiep̃i nõ po tuerũt illi epiſcopo dare lr̃iaꝫ trãſeũdi ad a liã eccleſiã hoc mõ ſpũale vinculũ digniꝰ eſt q̃ꝫ carnale ſꝫ dñs diſſolutiõem carnalis mr̃i monij ſuo tãtũ iudicio reſuauit diſſoluẽdum qȯ ẽ inter virũ ⁊ vxorẽ. ergo multo fortiꝰ re ſeruauit diſſolutõeꝫ ſpũalis mr̃imonij ꝙ ẽ in ter ep̃m ⁊ eccliaꝫ. ⁊ poſtea rñdet tacite qõni diceret aliqs dño pape multũ frequẽter trãſ ferũtur epi de vna ecclia ad aliã ⁊ deponũt ⁊ renunciãt: ⁊ ipſe rñdet iſtud non fit hũano iudicio ſꝫ potius ꝑtãte diuia auctoritate ro mani põtificis q ẽ vicariꝰ ieſu chriſti: ⁊ iõ il la tria ſoli ſũt romano põtifici reſuata. Ter tio ꝓbat ꝙ idẽ ẽ in electo ꝯfirmato ꝙ dictũ eſt de ep̃o ꝯſecrato. Ep̃s ꝯſecratus ſine lr̃ia romani põtificis eccliam ſuã reliquere non põt ſic ⁊ electus ꝯfirmatus qꝛ poſt elcõem ⁊ ꝯfirmatiõeꝫ inter ꝑſonas eligẽtiũ ⁊ electi ſpi rituale ꝯiugiũ eſt tractũ cui ꝯiugio ep̃alis di gnitas nil addit: qꝛ aliqs põt eſſe ep̃s ⁊ nulli us ecclie erit ep̃s ſicut ꝯtigit in illo q renunci at loco ⁊ nõ dignitati. vnde cũ idẽ ſit viculũ epi ad eccliaꝫ ⁊ electi maxĩe ꝯfirmati idẽ nu merus obtiet in vtroqꝫ. ergo ſicut tranſlatio

ep̄oꝝ̄. depoſitio ⁊ ceſſio ſic ⁊ electoꝛuʒ poſt
cōfirmatiōem ſoli ſunt romano pontifici re
ſeruata quāuis vſqʒ ad tempoꝛa iſta ꝙ cau
tū fuerat de ep̄is expꝛeſſum nō fuerat de ele
ctis pꝛopter ſimilitudinē vel poti⁹ idēptitatē
⁊ de ſimilibus idē dʒ eſſe iudiciū. Ultio rn̄
det tacite qōi que pōt fieri ꝑ canoneʒ vbi ca
uetur de electo vt ſi vltra ſex mēſes eccleſiaʒ
retinuerit viduatā nec ibi nec alibi donū cō
ſecratiōis accipiat imo cedat iudicio ſui me
tropolitani ꝑ qđ decretū ꝓvidebaẗ ꝙ archie
piſcopi pꝛedicti benefeciſſent. Rn̄det papa
nō obſtat decretū illud ⁊ aliter intelligētibuſ
quē dixim⁹ decretū ſuffragari non pōt qꝛ ec
cleſia nō intelligitur vidua quaſi ſponſū non
hēat: ſʒ qꝛ quidē ſūt que nō pōt facere cū nō
dū ſit cōſecratus ⁊ ꝙ ſequiẗ in canōe iudicio
metropolitani cedat illud fuit ſtatutū ad pe
nā vnde nō dʒ trahi ad gr̄am vt ſicut diciẗ
ꝓpter ſuā negligētiā a metropolitāo ita poſ
ſit ab eodē ad aliā eccleſiā tranſferri qꝛ ⁊ il
lud cōceſſit archiep̄s. Unde qđ dixit de ceſ
ſione: poterat dicere de tranſlatione ſi hoc
fieri voluiſſet qꝛ aliqn̄ intelligitur ꝓhibitū ꝙ
non eſt in iure expꝛeſſuʒ. ¶ Nota ꝙ idē iu
diciū eſt de electo cōfirmato ſicut de ipſo cō
ſecrato. itē de ſimilibus idē ē iudiciū. Item
pena non dʒ trahi ad gr̄am. Itē quod non ē
exp̄ſſum aliqn̄ intelligiẗ ꝓhibitū. Itē eccl̄ia
dicitur viduata ꝑ inutilē ep̄m. Idem.

QUanto Ep̄us hildeſe
men̄. a ſe. apo. i
dulgētia obtinuit ſub hac foꝛma ſi
ad maioꝛē dignitatē foꝛſitā vocareẗ eā ſibi li
ceret aſſumere dūmodo nihil ei obſiſteret đ
canonicis inſtitutis. Ipſe vero de hac idul
gētia cōfiſus vocatus ad herbipalen̄. eccl̄iaʒ
ad eā ꝓpꝛia temeritate trāſiuit nō attēdens
ꝙ in euāgelio diciẗ quos deus ꝯiūxit hō nō
ſeparet: ꝑtātem transferēdi pōtifices ita ſibi
dn̄s ſeruauit ꝙ ſoli btō petro vicario ſuo ⁊
ſucceſſoꝛibus ſuis ſuo pꝛiuilegio pꝛebuit et
cōceſſit nō hō ſʒ deus ſepat quos roman⁹ pō
tifex qui vices dei gerit in terris auctoꝛitate
diuina diſſoluit: ne ergo facti ꝑuerſitas trā
ſeat pꝛeſumptoꝛibus in exēplū qđ nō pōt nō
eſſe notoꝛiū: pꝛecipit illi ep̄o vt adminiſtrati
onē illius eccleſie penitus derelinquat. Sed
qꝛ canonici ꝓpꝛſus illicite vota ſua ꝯtulerūt i
ip̄ſum vt in eo puniātur in quo peccauerunt
ipſos eligēdi poteſtate hac vite ſuſpēſos de
nūciat. qꝛ vero hildeſemēſem eccleſiaʒ ipꝛo
be dereliquit pꝛecipit ei papa ne ad ipſā vl
terius reuertatur ⁊ careat pꝛopꝛia vt nec il
lis p̄ſideat quos ꝑ ſuperbiā ſpꝛeuit nec illis
quos per auaritiā cōcupiuit. Idem.

LIcet De pꝛedicto negocio
ad huc ſcribit papa i
capitulo iſto. Sicut vinculū mr̄i
monij quod eſt iter vir ⁊ vxoꝛē hō diſſolue
re nequit: de quo dicitur i euāgelio quos de
us cōiunxit hō nō ſeparet ſic vinculum illud
quod ē inter ip̄m ⁊ eccleſiā ſine illius auctoꝛi
tate diſſolui nō dʒ qui ē vicari⁹ ieſu xp̄i. hoc
nō cōſiderauit hildeſemē. ep̄s q ꝓpꝛia aucto
ritate ad herbipalenſem eccleſiā trāſiuit: ⁊ il
la indulgentia q̄ ſuꝑ hoc ſe hēre ꝓponit non
excuſat p̄ſūptionē ipſius i qua diciẗ ꝙ ſi ad
maioꝛē dignitatē vocareẗ eā liceret ſibi aſſu
mere dūmodo nihil obſtaret de canonicis i
ſtitutis: ⁊ licet videretur aliqb⁹ ꝙ ſi ad ma
ioꝛē dignitatē vocareẗ liceret ſibi aſſumere:
ad parē tamē ſibi trāſire nō licet cū in maio
ri dignitate ꝓpter maioꝛē vtilitatē facili⁹ ſo
leat diſpēſari. Pꝛeterea poſtulatio ſicut ele
ctio examinari dʒ diligēter quod qdē i ipſa
indulgētia reſeruabaẗ: dū dixit dūmodo ni
hil obſiſtat de canonicis inſtitutis: vnde an
teq̄ȝ poſtulatio ꝑ papā examiata fuiſſet nul
la debuit rōne trāſire. In ꝓxi. c. nota ꝙ ep̄s
ſine licētia pape ad aliā eccleſiā tranſire nō
dʒ quod ſi fecerit ꝑdere dʒ vtrāqʒ. Itē cāo
nici qui ip̄ʒ auctoꝛitate ꝓpꝛia recipiūt ea vi
ce eligēdi ſeu poſtulandi ꝑtāte ſunt pꝛiuati.
itē puniẗ quis in quo peccauit. itē in. c. licet
nota ſimilitudinē inter mr̄imoniū carnale ⁊
ſpirituale. itē facilius diſpēſatur cuʒ aliquo
vt ad maioꝛē trāſeat dignitatē q̄ȝ ad parem
vel minoꝛē ꝓpter vtilitatem maioꝛem. item
⁊ poſtulatio ⁊ perſona poſtulata debet exa
minari.

¶ De auctoꝛitate ⁊ vſu pallij. Rubꝛica.

Clemens tertius.

CUm ſuper In tradi
tione pallij hec forma ſeruatur.
tradimus tibi palliū vt vtaris
eo īfra eccleſiam tuā queſitū fuit a papa q̄
liter hoc verbū infra eccleſiā tuā ſit intelligē
dū. Reſpondet papa ꝙ ita debet intelligi .i
fra eccleſiā tuā .i. infra quamlibet eccleſiam
tue prouīcie: ſi vero in proceſſiōe vl' alio mō
exiuerit eccleſiā tunc pallio vti nō pōt.

Celeſtius tertius.

AD hec Queſitū fuit
a papa vtrū
archiepiſcopus poſſit alij archi
epiſcopo palliū ſuū accōmodare. Reſpōdet
ꝙ non cū palliū pſonā nō tranſeat ſed cum
pallio ſuo quiſq; debet ſepeliri.

Innocētius tertius.

NIſi ſpecialis. Troian⁹ epꝭ po
ſtulatus fuit ad panormi
tanam eccleſiā: legatus pape qui
erat in partibus illis dedit ei lniam tranſeū
di ſine licentia pape ille ſtati; appellauit ſe
archiepiſcopū anteq̄ palliū ſuſcepiſſet ī quo
cōfertur plenitudo pontificalis officij ⁊ ipſe
cardinalis factū ſuū taliter ſtudeat palliare
vt in cōfuſione ſedis apoſtolice nō redūdet:
q2 potius papa illū eligit ꝯfundi que; vellet
ledere ſedis apoſtolice dignitatē. Nota ꝙ le
gatus cardinalis nō pōt dare lnia; epīs trā
ſeundi ad alias eccleſias. Itē in pallio ꝯple
tur auctoritas ⁊ ptās archiepiſcopal' digni
tatis. item quiſq; tenetur magis diligere ſe
q̄ aliū. Idem.

AD honore; Que
ſitum
fuit a papa qñ ⁊ vbi ipſe pallio vti
tur: ⁊ quādo ⁊ vbi alij archiepī pallio debe
ant vti. rñdet ꝙ romanus pōtifex ſolus intra
miſſarū ſolēnia ſemper vtitur ⁊ vbiq; q2 aſ
ſumptus eſt in ptātis plenitudine;. alij vero
nec ſemper nec vbiq; ſ; in eccleſia ſua i qua
acceperūt iuriſditiōem certis diebus debēt
vti q2 vocati ſunt ī ptē ſollicitudis nō ī pleni
tudinē poteſtatis. Idem

EX tuarum Archi
epiſcopo
cōpoſtellāo in traditōe pallij dictū
fuit accipe palliū ⁊ vtaris eo intra eccleſia;
tuā ipſe pro negocijs eccleſie ſue frequēter ex
ibat ꝓuinciā ſuā vnde reputabat ſibi ad ve
recundiā ꝙ pallio nō vteretur cū alij archie
piſcopi de hiſpania de cōſuetudine extra ꝓ
uinciā ſuā pallio vterentur quare petebat ꝙ
extra ꝓuiciā poſſit vti pallio. Reſpōdit pa
pa licet cōſuetudo illa dicēda ſit potius cor
ruptela tñ de ſpeciali grā cōcedit eide; ut ſi
aliqua neceſſitate fuerit īpeditus vt ad eccle
ſiā ſibi ſubiecta; accedere nō poſſit ꝓ conſe
crandis ſuffraganeis ſuis vel clericis ordi
nandis ⁊ ad eccleſiā aliena; neceſſe habeat
declinare vtēdi pallio hēat facultatē in iam
dictis caſibus dūmodo ille ad que; eccleſia
ptinet id pmittat. Nota ꝙl; papa cōcedat a
licui priuilegiū nō vult ꝙ vtatur eo in preiu
dicium alterius. Idem.

CUm ſis Queſitū fuit qñ ⁊
in quibus locis ar
chiepiſcopus pallio vti poſſit. rñdet papa ꝙ
vbicūq; fuerit archiepꝭ intra ꝓuinciā ſuam
in celebratiōibus miſſarū diebus ſolēnibus
pallio vti poteſt. Honorius tertius.

QUianos Quidam archi
ēpiſcopus q̄ſiuit
a papa utrū tā in ſua dioceſi q̄ in
alia poſſit celebrare abſq; pallio ⁊ ſandalis
reſpōdet papa ꝙ pōt non tñ ſemp in dioceſi
ſua debet celebrare cū pallio: ſed certis die
bus qui in priuilegio ſuo ſunt expreſſi ⁊ per
hoc ſoluitur alia qō qua queſiuit utrū ꝓ de
functis debeat cū pallio celebrare.

De renūciatione.

LItteras Epꝰ lon
doneū. ſepe
petijt lniam cneeddi a dño pa.
reſcribit ei papa dicēs ꝙ quāuis ipſe cōſide
rans ſenectutē vel inſufficiētiā ſuā petijt renū
ciādi lnia; ſciat ꝙ papa credit ꝙ tuti⁹ ſit eī
illā eccleſiā ſnb vmbra ſui nois gubernari q̄
alicui nouo pſone in tanto diſcrimie comitti
q2 in ipſo vigor deuotiōis in corpe ſeneſcēte

nõ deficit. monet ergo illũ vt ſup hoc diebꝰ iſtis nulla ĩportunitate faciat ſe moleſtũ: qꝛ ĩdecens eſt prius militie ſoluere cingulũ ꝙ cedat victoribus aduerſitas preliorũ. ¶ Nota ꝙ nõ ſtatim danda eſt ſnĩa cedẽdi licet quis dicat ſe ſenẽ ⁊ inſufficiẽtẽ: maxime cũ bene adminiſtrauerit. Jtẽ indecens eſt prius militie ⁊c. Jdem.

Cum inter p. Jſte p. gãfredi abiurauit beneficiũ ſuuꝫ: poſtea obtinuit lr̃as a dño papa a maiore parte capituli fuit receptus: quidã canonici contradicebant eidẽ opponẽdo ſibi iuramẽtum ⁊ ideo cõtra iuramentũ nõ erat recipiẽdus: cum ſup hoc fuiſſet queſtio diutius agitata mandat quibuſdã quatenus ſi predictũ. p. ĩuenerit de conſenſu maioris partis capituli fuiſſe de predicto beneficio auctoritate apoſtolica inueſtitũ: cũ faciãt ipm beneficiũ pacifica poſſeſſiõe gaudere nõ obſtãte iuramẽto ꝙ de nõ recipiẽdo vlterius eodẽ beneficio ꝓponitur preſtitiſſe ex quo cõſenſu maioris ꝑtis ⁊ ſanioris ꝑtis capituli interceſſit. Nota ꝙ iuramentũ nõ extẽditur ad ea de qbus vl' ſuper quibus nõ eſt iuratũ. Jtẽ ius ſemel cõmiſſum vlterius nõ renaſcitur. Jtẽ ſnĩa ꝑtis maioris debet preualere. Jdem.

Ex tranſmiſſa. P. rubeus clericus ſcĩ nicolai de cepano infirmitate laborans apud monaſteriũ ſcĩ ſaluatoris petijt ſibi habituꝫ monaſticũ indulgeri tandẽ ſanitate recuperata trãſiuit ad monaſteriũ predictũ grã cõplendi votũ ſuũ ⁊ aliquãtula mora facta in mõaſterio fecit ſibi reſtitui illa que cõtulerat eccleſie ſcĩ nicolai poſtmodũ nihilominus volebat vt reſtitueretur in eccleſia predicta voluntate mutata: ſed abbas de cepano ⁊ clerici eum recipere nolebãt. vnde ſignificauit hoc dño pape idẽ abbas. ſup hoc ſcribit papa ep̃o verulano dicẽs qꝛ dicta eccleſia ab eo ſoluta eſt: ex quo ea que ſibi cõtulit ad petitiõem eius ſibi reſtituit. Mandat quatenus ſi ita res ſe hꝫ predictũ abbatẽ ⁊ ſocios eius ad receptionẽ illius. p. nulla rõne cõpellat nec cõpelli ꝑmittat: tamẽ rogare poterit illos vt illum de nouo recipiant ſed non ex antiqua receptiõe ¶ Nota ꝙ tacite renũciat qs iuri ſuo. Jteꝫ nõ põt quis redire ad illud cui renunciauit. Jtẽ actio ſemel extincta nõ reuiuiſcet. Jdeꝫ

Admonet. Nullus auctoritate ſua audet intrare eccleſiã vel eã dimittere ſine auctoritate ſui ſuperioris ⁊ qui cõtra fecerit puniri debet. Clemẽs tertius.

Super hoc. Quidã repetebat bñficiũ ſuũ obijciebatur ei excipiẽdo ꝙ nõ poterat ipſum repetere: qꝛ duꝫ quiete poſſidebat ſpõte abiurauerat illud replicabat actor ꝙ non ſponte renũciauit ꝗritur cuius teſtes prius recipiẽdi ſũt vtrũ illius qui dicit ꝙ ſpõte renũciauit an illiꝰ qui dicit ꝙ nõ ſponte renũciauit. rñdet papa ꝙ non eſt veriſimile vt aliqs ſponte renunciet beneficio multis forte laboribus acqſito ſine magna cã: tamen teſtes illius q dicit ꝙ ſpõte renũciauit ſunt recipiendi iudex inquirere dꝫ cãꝫ renũciatõis ⁊ ſi ĩuenit illã ꝓbabilẽ eã admittat ⁊ ĩponat actori ſilẽtiũ niſi ipſe replicãdo ꝓbauerit ꝙ ſpõte nõ renũciauit: ⁊ ĩ ſi. rñdet quaſi tacite qõni diceret aliqs quõ põt hoc eſſe cũ illa negatiua ſit ꝙ ſpõte non renũciauit. ⁊ ipſe rñdet ꝙ lꝫ videat̃ negatia: tñ talis negatiua hꝫ in ſe ĩplicitã affirmatiuã ſcilicet ꝙ coactus renũciauit: ⁊ iõ ſup illa aſſertiõe ĩplicita ꝓbationes actoris ſũt admittẽde ⁊ ſnĩa ꝓferẽda ꝓ eo qd̃ melius ꝓbauit hito reſpectu ad opinionẽ ⁊ dignitatẽ teſtiũ Nota ꝙ nõ ẽ veriſimile ꝙ aliqs ſponte renũciet iuri ſuo: tñ ↄtra talẽ ꝑſumptiõem admittitur ꝓbatio. Jtẽ licitũ eſt iuri ſuo renũciare Jtẽ ꝓbat̃ ꝙ negatiua hꝫ in ſe affirmatiuaꝫ. Jtẽ dignitas ⁊ opinio teſtiũ ↄſiderãda eſt.

Jdem.

In preſentia. Duo electi fuerũt ad quãdaꝫ abbaciã. R. ſcꝫ ⁊ quideꝫ alius. cã cõmiſſa fuit qbuſdã iudicibus vel corã ordinario cã tractata fuit lata fuit ſnĩa contra

ip̄m. R. ⁊ appellauit: appellōis cā cōmiſſa
fuit ep̄o dulmēſi ⁊ eius iudicibus corā q̄buſ
dicebat. R. ſniam nō valere: qꝛ in ea nō ex
pꝛimebat̃ cā quare ɔtra ip̄m ſnia lata fuiſſʒ
⁊ preterea ꝑs aduerſa ꝓbare debebat ſniaʒ
iuſtā fuiſſe. In cōtrariū rn̄debat̃ qꝙ iſta neceſ
ſaria non ſunt ⁊ ꝓ ſnia ſemꝑ p̄ſumit̃ ꝙ rite
fuerit lata. demū delata eſt ad papā cā iſta.
papa auditis hinc inde ꝓpoſitis: dicit ꝙ iu
dex non ſemper ad vnā ſpeciē ꝓbatiōis dʒ
animū applicare ſʒ oīa ɔſiderare dʒ que ſi
unt in p̄ñtia ſua ⁊ ex his motū animi ſui in
formare ⁊ ferre ſniam donec cōtrariū oñdat̃
ꝓpter iudicis auctoritatē: ⁊ ſi nihil ꝓbatum
fuiſſet tra ɔdulmēſem ⁊ ſuos iudices ſtāduʒ
tm̄ ſnie fuerat niſi dictus. R. eā oſtēderet irri
tandā qꝛ tm̄ cōſtitit dn̄o pape ꝑ lr̄as quorū
dā ep̄orum ⁊ ꝑ cōfeſſionem ipſius. R. de re
nūciatiōe ſua ſpōtanea imponit ei ſilentiū ſu
per ipſa abbacia Nota ꝙ iudex nō dʒ ſe ap
plicare ad vnā ſpeciē ꝓbatiōis. Iteʒ ſꝑ p̄ſu
mitur ꝓ ſnia donec cōtrariū oñdat̃. Itē lr̄is
ep̄orū credit̃ in preiudiciū alteriꝯ. Itē ɔſōe
gs ɔdēnat̃. Itē ꝑiculoſū eſt iuri ſuo renūcia
re. Celeſti. iii.

SAne dil̃. Papa mādauit legato apoſtolice ſediſ vt
b. ſubdiaconū ī pictauiēſis eccleſie
canonicū inſtituere ꝓcuret q mandatis pape
obtēperās ip̄m inſtituit canonicū ī eadē. Sʒ
cū canonici ip̄m ſuꝑ ipſo beneficio moleſta
rēt de ɔſilio quorūdā canonicoꝝ illiꝯ ecclie
miſericordie capituli ſe ſubiecit eis lr̄as ſuaſ
reddēs ip̄m poſtea recipe nō curabāt. vnde
mādat eis papa cū ipſe apud eos debuerit
gr̄am obtinere diſpēdiū noſcit̃ ſuſtinere. qua
tenus ipſum. b. recipiāt in canonicū ⁊ ī fr̄em
eo nō obſtāte ꝙ eis lr̄as ſuaſ reddidit. Nota
ꝙ qui reſtituit inſtr̄a iuriſ ſui renūciare vr̄ iu
ri qd̄ ſibi ex litteris cōpetebat. Itē vn̄ gr̄am
gs meret̃ dānū ſuſtinere nō dʒ. Itē deceptis
⁊ nō decipiētibus iura ſubueniūt. Inno. iii

QUod in dubiis. Quidā re
nūciauit bn̄ficio ſuo
in manum laici: ⁊ illud poſtea rece
pit ab ipſo querit̃ an talis renūciatio valeat
Rn̄det papa ꝙ talis reſignatio nulla ē tamē
ſpoliari dʒ illo bn̄ficio. Nota id ꝙ nō tʒ in
ducere priuatiōem beneficii. Iteʒ ſpūalia a
laico recipiēda nō ſunt nec ſūt renūciāda.

Idem.

AD ſupplicatiōem. Archi
epiſcopꝯ raguſinꝯ
petiit lniam cedēdi a dn̄o papa qꝛ ſecur̃ ibi
nō poterat cōmorari ⁊ ipſe obtēta lnia ceſſit
Archiep̄s de ɔſenſu regis anglie ɔceſſit eidē
quoddā beneficiū in quadā eccleſia ī ep̄atu
carleoli. Mādat archiep̄o ne in vituꝑiū or
dis clericalis mēdicare cogat̃ ꝙ beneficiū il
lud ad ſuſtētatiōem ɔſeruet ipius ita vt ſine
vſu pallii in ep̄atu illo officiuʒ ep̄ale valeat
exercere eidē archiep̄o tanq̄ʒ metropolitano
obiam ⁊ reuerētiā ipēſurus. Nota ꝙ ſuꝑior
clericis ꝓuidere tenet̃ ne in obprobriū ordis
clericalis mēdicent: ⁊ ſic vr̄ ꝑ hoc neceſſitas
vnius tangere omnes. Idē.

NIſicum pridē. Archi
ep̄s kalaritanꝯ
ſepe petiit lniam renūciādi a dn̄o papa. ſuꝑ
hoc papa rn̄dit eidē dicēs ꝙ ſi ꝑꝑ huiꝯ ceſſi
onē ꝓmittit ſibi fructū melioris vite ſcire dʒ
⁊ ipſe ꝙ nō ē ſenior q̄ʒ fuit ieremias ⁊ iō non
dʒ deſerere officiū predicatōis cū ⁊ ip̄e iere
mias p̄dicādo recepit v̄bū dei lʒ recuſauerit
p̄dicādi officiū: ſi. n. ꝓpter hūilitatē vult ce
dere eoipſo vr̄ in ſuꝑbiā ſe erigere ꝙ in ꝓpo
ſito reſignādi ſe exhibet ꝑtinacē: qꝛ tūc verā
obiam oſtēdet cū ꝑ ip̄am locū regimis nō di
mittet intueri. In §. iſto ponūtur cauſe per
quas pōt quis petere cedēdi lniaʒ. primo cō
ſciētia crimis: debilitas corporis: defectꝯ ſci
entie: malicia plebis: graue ſcādalū: ⁊ irregu
laritas pſone: ſed in his oībus diligēs ē ad
hibenda cautela: nō enī ꝑꝑ ſciam cuiuſlibet
criminis ſʒ illius ꝓpter qd̄ executio officii ēt
poſt ꝑactā pniam īpedit̃: qꝛ ſi pro quolibet
crimīe quis cederet pauci vel nulli remane
rēt. alia vero debilitas corꝑis eſt cā cedendi
que ꝓcedit vel ex īfirmitate vel ſenectute ꝑ
quā ipotens reddit̃ ad exequēdū officiuʒ pa
ſtoralē nō enī pro qualibet debilitate corꝑa
li dʒ quis deſerere officiū ſuū: ⁊ hoc oſtēdit

exẽplo apoſtoli. Pro defectu ſcie pōt qs
petere ceſſionẽ: ſcia eni circa adminiſtratōeꝫ
ſpiritualiũ ⁊ tẽporaliũ eſt valde neceſſaria:
⁊ ideo vtriuſqꝫ ſcientie defectũ licet renũcia
re. vnde dicit dñs tu qꝛ ſciãꝫ repuliſti: ⁊ ego
repellãte: ⁊ licet eminẽs ſcia deſiderãda ſit ĩ
prelato: competẽs tamẽ tolleratur qꝛ multa
ſcia vt dicit apoſtolus inflat iperfectuꝫ cuiꝰ
caritas ſupplet.

¶ Propter malitiã. ꝓptẽr maliciaꝫ plebis
aliquando cedere debet prelatus videlicet
quando plebs a deo mala exiſtit vt ꝓficere
nequeat apud ipſam ⁊ quanto prelatus ma
gis laborat tanto deterior fit: vnde dixit do
minus ꝑ prophetã linguã tuã adherere faci
am palato tuo: ⁊ apoſtoli dixerũt iudeis. ec
ce cõuertimur ad gentes qꝛ verbi dei vos fe
ciſti indignos: nõ tamẽ ꝑꝑ q̃libꝫ culpã ſubdi
torum paoſtꝛ dimittere debet gregẽ ſuum ne
mercenario cõparetur qui dimittit oues et
fugit: ſed tunc demũ debet fugere cum oues
conuertuntur in lupos: ⁊ tamẽ tales ſunt ali
quãdo tollerãdi qꝛ ſanguinẽ elicit qui nimis
emungit. ¶ Pro graui ſcãdalo licitũ ẽ epõ
petere licentiã cedẽdi cũ aliquãdo ſcandalũ
ſedari non pōt ne plus honorẽ videatur affe
ctare q̃ꝫ ſalutem eternam. Sed inter ſcãdalũ
⁊ ſcandalum eſt diſtinguẽdũ ſicut dominus
diſtinxit dum dixit apoſtolis: ſinite illos
quia ceci ſunt duces cecoꝝ: ⁊ alibi dixit qui
ſcandalizauerit vnũ de puſillis iſtis q in me
recedũt ſuſpendatur mola in collo eius ⁊ de
mergatur in ꝓfundum maris. ¶ Propter
perſone irregularitateꝫ debꝫ petere ceſſionẽ
vt ſi ſit bigamus maritꝰ vidue. Unde dixit
apoſtolus optꝫ epm̃ eſſe vnius vxoris virũ
nõ tamẽ ꝓpter q̃libet irregularitatem dari
debet licentia cedendi ei q bene adminiſtra
uit: vt ſi nõ ſit natus de legittio matrimonio
quia lꝫ nõ debuerit tacuiſſe impedimentum
ſi occultũ ẽ factum pōt cũ eo miſericorditer
diſpenſari hoc adhibito moderamine vt in
ter naturales ⁊ ſpureos diſtinguaꝛ ⁊ nothos
et mãzeres. Si vero ꝓpter alias cauſas
petat aliquis ceſſionem non ẽ audiendus cũ
talis poſtulatio nõ videatur diſcreta: quia
propter laboris anguſtias vel perſecutioneꝫ
non debet quis dimittere ſponſam ſuam: cui
per matrimonium ſe fide media copulauit:
quoniam beati ſunt qui perſecutionem paci
untur propter iuſticiam. Sed diceret aliqs
ſpiritus vbi vult ſpirat ⁊ neſcis vndeveniat
aut quo vadat: ⁊ qui ſpiritu dei ducitur nõ
eſt ſub lege: ⁊ ideo ſi cedendi licentia ei dene
getur tamen cedet. Sed poteſt ei reſponderi
quomodo ſpiritu dei agitur qui contra ſpiri
tum dei agit: ⁊ quia predicta vera ſunt pro
culdubio contra ſpiritum dei agit qui cõtra
veritatem aliquid attemptat. Sed ſi dicat
ꝙ forſan alia ca ſa latens eſt ꝓpter quaꝫ ce
dendi lniam ſibi diuinitus inſpiratur pōt ei
reſponderi: ⁊ tu quomodo ſcis ꝙ talis inſpi
ratio ſit diuina ⁊ ſubiecit exemplũ de beato
martino oñdẽs illius exẽplo ꝙ renũciare nõ
dẽat Quippe dicit pa. i. §. iſto q̃tũcũꝫ ṽtuti
bus fulgeat caritatẽ aũt nõ hẽat nihil haberẽ
videtur: ſꝫ nulla eſt maior charitas q̃ꝫ ut qs
ponat animã ſuã ꝓ ſubditis ſuis vel ꝓ ami
cis ſuis dummodo poſſit ꝓficere ipſis: ⁊ ſi
nõ omnibus tamen multis. vnde ab eorum
regimine ꝓpter laborem ſe excuſare non de
bet exemplo apoſtoli: quia ⁊ non ſemper la
borem ſequatur effectus: nihilominus labor
ipẽ meritorius eſt apud deum. Juxta illud
Reddet deus mercedem laborum ſanctoꝝ
ſuorum.

¶ Nec putes. Dicit papa in iſto §. ꝙ nõ de
bet credere ꝙ ideo martha malam partem
elegerit que circa pluria in actiua vita mul
tum loborat: quia maria optimam partem
videlicet vitam ꝯtemplatiuam elegit que nõ
auferetur ab ea: quia licet contemplatiua vi
ta ſit magis ſecura: actiua eſt magis fructuo
ſa: Unde lippitudo lie ꝓpter ſ obolis fecun
ditatem prefertur pulchritudini rachel. Et
preterea ſimul poteſt quis eſſe actiuus ⁊ con
templatiuus exemplo moyſi qui aſcẽdebat
i mõtẽ: ut primo gloriã dñi cernereꝫ cũ maio
ri libertate: q̃nqꝫ deſcendebat in caſtra v.

populo predicaret: p hoc iducit illū dn̄s papa ne cedat. Monet ergo ip̄m vt laborez regiminis non recuſet. verūtamē qꝛ in poſtulādo cedēdi lniam inſtitit. papa relinquit illuz cōſciētie ſue ita vt ſi propter aliquā cām vtilē ⁊ hoēſtā. diſtictis ſibi cauſis p̄dictis i ſuo ꝓpoſito de lnia ſua cedat: alioquin cedendi lniam ſibi nouerit interdictā: qꝛ licet hēat pēnas quibus in ſolitudinē volare deſideret: ligate ſunt nexibus preceptorū. p hanc decretalē nota cās ꝓpter quas pōt quis petere licētiam renūciandi. Idem.

Post translatiōem. Uacāte eccleſia fauentina canonici ꝯtulerūt liberā ptātē eligēdi i.l. eorum canonicū. ipſe vero poſtulauit io. canocū ſancti fredericini oli ep̄m ſarſenatē prepoſitus ⁊ capitulū fauētinū poſtulatiōem illam petierūt approbari a domino papa. Sꝫ huic poſtulationi videtur obſtare capitulū conſtantinopolis in quo dicitur vt quicunqꝫ de pontificali dignitate ad monaſticā vitā ⁊ penitētie locū deſcēderit ad pōtificatū vlterius nō reſurgat. vnde cōtra illud cōſiliū qȯ eſt vnum de .iiii. ꝯſilijs q̄ ſeruat eccleſia ſicut quatuor euāgelia n̄ videbat̄ eadē poſtulatio admittēda. verūtamē in quibuſdā caſibus non obſtāte illo ꝯſilio is qui mōaſticā vitā elegit pōt iterū ad epiſcopatū aſſumi primo ſi propter pſecutionē vel ꝓpter infirmitatē corporis ad monaſticā vitā deſcēderit de ſuperioris lnia. his ceſſantibus ad ep̄alē reſurgere poterit dignitatem. Itē ſi propter defectum ſcie auctoritate apoſtolica ad monaſterium deſcēdit: ea repta adhuc ad epiſcopatū poterit reſurgere. Itē ſi quis ꝓpter cupiditatē parentum eo ignorante fuerit epiſcopatuz adeptus ⁊ hoc comperto ad monaſterium de licentia ſuperioris tranſiuit quamuis ad illuz redire non poſſit ad aliū tamē licite poterit reaſſumi. In iſtis caſibus nihil dicitur attēptari contra cōſilium predictū quod loqtur in eo caſu cū aliquis dimittit ep̄atū propter aliquod crimen ⁊ ad monaſticā vitam penitentie cauſa deſcendit: alijs opinib⁹ reiectis que in littera ponuntur. Quia nō conſtitit pape propter quā cāz predictus .l. ceſſerit epiſcopatui mādat rauēnati electio quatenus ſi cōſtitit ei qui ꝓpter aliquā de predictis cauſis vel ꝯſimilibus: predictus .l. renūciauit epiſcopatui dummodo neceſſitas vel vtilitas illud expoſcat: det ei licētiā tranſeūdi ad eccleſiā fauēter maxime ſi verū eſt qȯ aſſeritur q̄ in eo loco tantū ceſſerit ⁊ non dignitati vel ordini quia tunc preſumēdum ē q̄ non ꝓpter aliquod crimen a ſe cōmiſſum pnie cauſa tranſiuerit ad vitā regularē. alioquin cum durum nimis eſſet cōtra tā ſolēne cōciliū huius poſtulatōem admittere iniūgatur capitulo fauentino vt de alia pſona idonea ſibi prouideant in paſtorem. Nota hic quattuor cauſas in quibus ille qui renunciauit epiſcopatui tranſiens ad monaſticaꝫ pōt iterum in epiſcopum reaſſumi.

Idem.

Quidam cedēdi

Quidā impetrant cedēdi lniam ⁊ ea obtenta cedere nolūt. dicit papa q̄ compellendi ſunt vt cedant.

Honorius tertius

Veruens Johānes ſubdiaconus ipetrauit lr̄as ad quoſdam iudices vt ei prebēdam vacantē in eccleſia ſancti florini in cōfluentia aſſignarent: ⁊ cū ipſi vellent mādatū apoſtolicū adimplere: quidā canonici illius eccleſie ſe oppoſuerūt dicentes q̄ ipſe renūciauerat iuri quod ſibi ex ipſis lr̄is cōpetebat: ſed ip̄e ſubdiaconus hoc negauit Canonici teſtes induxerū ad hoc probādū p quos videbatur pbatū q̄ ipſe gratie capituli ſe cōmiſiſſet duo iudices ſnīauerunt eundem ſubdiaconū non poſſe vti litteris ſupradictis pro eo q̄ gratie capituli ſe cōmiſit quare iuri ſuo renūciare viſus fuit a qua ſnīa ipſe appellauit ſue appellatiōi vigiliā epiphanie terminū figens. ille acceſſit ad terminum Sed aduerſarius poſt terminū p duos mēſes ⁊ amplius expectatus tandē comparuit nuncius aduerſarij cum litteris ad cōtradicendum ⁊ impetranduz tantū comparuit co

rā auditore dicto io. ꝯceſſo. Sicut ſufficiēs ad cām tractandā non eſſ; idē auditor ſnīa; iudicū predictorū caſſauit iuſticia exigēte.

¶ Nota ꝙ licet quis ſe cōmittat gratie aduerſarij nō renūciando litteris ipetratis ꝯtra ipſum non intelligitur ꝑpter hoc renunciaſſe iuri quod ſibi ꝯpetebat ex lrīs. Jtē cū aliqs ſtatuit terminū ſue appellatiōi vtraq; ps appellatiōis cām proſeq d; ꝑ ſufficiētē ꝑcuratorē ad totā cām cu; peremptorie ad hoc citata intelligatur. Jtē non ſtatim poſt terminū ꝑemptoriū debet iudex procedere.

Jdem.

L Ecte corā Quidā abbas a deo graui egritudīe laborabat ꝙ de ipſius vita deſpabatur. ad cuiuſdā emuli ſui conſiliū ꝙ emulū nō credebat abſoluit monachos ab obediētia ſua ⁊ ep̄; ſuū vocauit vt in manibus ſuis renūciaret non tn̄ renūciauit. poſtmodū recupata ſanitate monachi reuerētiā ⁊ obediētiā fecerūt eidē. dubitabat abbas an ex tali facto renūciaſſe intelligatur abbatie. Reſpōdit papa ꝙ non. Nota ꝙ non intelligitur renūciare regimi ſuo l; abſoluat ſubditos ab obedientia ſua q2 illa nō eſt forma renūciandi. Grego. ix.

D Jlectus filius Quidā abbas ad romanā eccleſiam nullo medio ꝑtinēs ⁊ ſentiēs ſe inſufficiētem renūciauit in manibus monachorū regimini abbatie ſine lnīa pape: ⁊ monachi aliū elegerūt. ꝑuenit hoc ad papā: Cū ergo dict⁹ abbaſ ſine licētia pape renūciare nequiuerit abbatie. Jpſe tā renūciatiōem q̄ electiōem denūciauit irritas ⁊ inanes. Mandans quibuſdam quatenus abbatē faciāt reſtitui loco ſuo quo reſtituto recipiāt vite pape renūciationē ipſius. Nota ꝙ reſignatio fieri d; i manu ſui prelati aliter nō valet.

Rubrica de ſuppléda negligētia prelatorum. Alex. iij.

S Tatuimus Ciſtercienſes aliquādo remouent abbates ab monaſterijs ſuis vel moriūtur ⁊ alioſ in locū eorū ſubſtituūt ep̄i dioce. nolūt benedicere abbates ſubſtitutos. ſtatuit papa hic ꝙ ſi ep̄s tertio requiſitus eos benedicere renuerit liceat ipſis abbatibus ꝓprios monachos benedicere ⁊ alia exercere que ad eoꝝ officiū ꝑtinēt donec ep̄i illos benedicant. Nota negligētiā prelatorū puniendam circa officium ſuū. Clemens. iij.

S Jcut nobis Quidā regulares habēt eccleſias ad eoru; ꝑ ſentatiōem pertinētes quas vicib⁹ ꝓprijs appropriare nitūtur: nolūt ad eas cū vacāt aliquos preſentare ſed inſtituūt ibi vicarioſ occaſiōe ꝯceſſiōis quorūdā epōꝝ ⁊ deſtināt ꝑ ſua volūtate ⁊ ita grauāt eos pēſionibus ꝙ non poſſunt eos cōpetenter in paupertate deſuire: nec ep̄o i epiſcalibus deſeruire: nec hoſpilitatē ſeruare ſignificatū fuit hoc pape vt in antiquis ſtatus eccleſie ꝓpter hoc ſubuertatur. Mādat quatenus niſi ſint exempte eccleſie ſupradicte a iuriſditiōe ep̄i: exceſſus illos ſtudeat rōnabiliter emēdare ⁊ niſi infra tēpus cōcilij latri cōſtitutū predicti monachi preſentauerit ei ꝑſonas ad vacātes eccliaſ ex tūc liceat ſibi ap. re. in eis ordiare rcōres ita tn̄ ꝙ nullū patronis in poſterū ꝑiudiciu; generetur. Nota ꝯceſſiōe; eccleſiarū ab ep̄is factā ſine iuris ſolēnitate non valere. Jte; ꝑpter negligētiā amittit quis ius preſentādi illa vice ſine ꝑiudicio i futurū. Jnnocē. iii.

L Jcet magiſter. O. ⁊ rogerius diutius litigarēt cora papa ſup archidiaconatu richimūdie. q2 dicebaẗ ꝙ collatio archidiaconatus infra tp̄s ꝯcilii facta nō fuerat. ne ergo papa ſuū ius negligere videaẗ: mādat qbuſdā quaten⁹ ſi ꝯſtiterit archidiaconatū richimūdie vacaſſe ꝑ annu; tpe ſemeſtri quo vel ad archiep̄m vel ad capitulu; donatio ꝑtiebat ꝯputato nō a tpe vacatiōis ſ; a noticia eum ex tunc ad papā fuerit illa donatio deuoluta vtriq; ſup eo ſilētium ipoātur. Nota tp̄s viemēſiu; currere a tpe noticie nō a tpe vacatiōis. Jtē poſt tp̄s illud elapſu; nō pñt cle

gere q fuerāt negligētes. Jdem.

LItteras Jn quibuſdā
eccleſiis q̄dam
bñficia ⁊ dignitates tāto tp̄e vaca
uerunt ꝙ donatō illoꝝ ſ3 latri. cō.ad ſe.ap.
fuerat deuoluta.illis ad quos collatio ꝑtine
bat intelligētes legatos apo.ſe.ad ꝑtes illas
acceder̄.ↄ̄ſtituerunt i bñficiis illis pſonas mi
nus idōeas legati īueuerunt illa bñficia tali
ter collata dubitauer̄t an dēr̄et illos inſtitu
tos remouere. Mādat illis papa q̄tenus ſi
bñficia ⁊ dignitates pſonis idōeis ſūt colla
ta pmittāt illa ꝯ̄ pacia pacifice poſſider̄.ali
oquin remoueant̄:⁊ de pſonis idōeis illa nō
ↄ̄rānt oꝛdiare. Nota ꝙ collatio que nō tenet
de pacia ſupioꝛis t3 alias nō valeret. Jdem

DIlecto Uacāte ſalamari
tina ecclia decan⁹
cū qbuſdā ſequacib⁹ ſuis quādā3
p.noīe in cātoꝛē elegit.appellās ne ↄtra ſuā3
elcōem aliqd attēptet̄:archieps ad quem vt
dicebat̄ elcō cātoꝛis fuerit deuoluta. aliū.g
noīe in cātoꝛē elegit. ꝓpter hmōi elcōes ꝓcu
ratoꝛes vtriuſq3 partis ad romanā curiā ac
ceſſerūt.qꝛ ↄſtitit pape ꝙ elcō a decano ⁊ ei⁹
ſequacibus facta poſt elapſū.vi.mēſiū ſpaci
um fuit celebꝛata īfra qꝺ ep̄s ⁊ capitulū cōi
ter eligere debuerūt elcōe3 de p̄dicto factam
decreuit irritā ⁊ inanē ⁊ appellōem a decāo
īterpoſitā factū archiep̄i ad quē erat eligēdi
auctoꝛitas deuoluta nō potuiſſe aliquaten⁹
īpedire vnde mādat quaten⁹ elcōem de p̄di
cto.g.dēat ↄfirmare niſi ei aliqd canonicum
obuiaret. Nota ꝙ pp negligētiā amittit quis
ius eligēdi. Jtē moꝛa i talibus nō purgat̄.

De tpib⁹ oꝛdiationū ⁊ q̄litate oꝛdinādoꝝ
Alex.tertius

SUbdiaconus. Lr̄a
iſta ſatis p3.

SAne ſup. Cōſuetudo erat
in qbuſdā ecleſiis ſco
tie ⁊ gallie:ꝙ in dedicatiōibus
eccleſiarū vel altariū extra quatuoꝛ tpa cleri
ci ad ſacroſ oꝛdies pmouebāt̄. Rñdet papa
ꝙ illa ↄſuetudoo eſt eccleſiaſtice ↄſtōi īimica
⁊ iō ipꝛobāda.⁊ ſi multitudo⁊ antiqua ↄſue
tudo nō eēt tales oꝛdiati nō dēr̄et i ſuſceptis
oꝛdibus miſtrare:ſ3 in romana ecclia ſic oꝛ
diati deponerēt̄:⁊ oꝛdiatoꝛes auctoꝛitate oꝛ
dinādi pꝛiuarēt̄. Nota ꝙ multitudo antiqua
excuſat. Jdem.

DEeo aūt. Queſitū fuit a
papa an liceat extra ie
iūnia quatuoꝛ tpoꝝ ꝓmoueri aliquos i ho
ſtiarios ⁊ alios mioꝛes aut ēt i ſubdiaconeſ
Rñd3 papa ꝙ licitū ē ep̄is dñicꝗ ⁊ aliꝗs die
bus feſtiuis vnū vel duos ꝓmouere ad mio
res oꝛdies ſ3 ad ſubdiaconatū nō l3 niſi in q̄
tuoꝛ tpibus i ſabbō ſcō vel i ſabbō de paſſi
one pꝛeter q̄3 romanā pontifici. Jdem.

EX tenoꝛe. Quia cleric⁹.n.no
mie volebat ꝓmoueri ad ma
ioꝛes oꝛdieſ:tñ in tantū deliq̄rat ꝙ
ſi peccatū eius publicū eēt degraderet̄ ab oꝛ
dine quē ſuſcepit nec poterit ad maioꝛeſ pꝛo
moueri q̄ſitū fuit a papa qd dēret obſuari:
qꝛ peccatū ip̄i⁹ occultū ē.mādat pa.q̄ten⁹ ei
pniā3 ↄdignā ipōat ⁊ ei ſuadeat:vt ꝑte pnie
peracta oꝛdie ſuſcepto vtat̄:ſed ad ſupioꝛes
nō aſcēdat.verūtñ qꝛ peccatū occultū ē ſi ꝓ
moueri noluerit eū ꝓhibere nō d3. Nota ꝙ
occulta peccata vīdictā non hñt ⁊ l3 ep̄s pec
catū occultum nouerit ꝑ ↄfeſſiōem nō pōt ꝓ
hibere illū ab oꝛdinibus. Lutius .iij.

ADaures Quidā reli
gioſi volūt ad
oꝛdies ꝓmoueri p̄lati eoꝝ nolunt
eos ꝓmoueri:querit̄ qd iuris ſit. Rñdet pa
pa ꝙ tutius ē eis miſtrare in īferioꝛib⁹ oꝛdi
nibus ſuis p̄latis obiam ipendēdo q̄3 cū ſcā
dale ſuoꝝ p̄latoꝝ ad oꝛdiues ſupioꝛes ꝓmo
ueri:nec ſunt in hoc audiēdi:qꝛ pōt eē ꝙ p̄la
ti eoꝝ aliq̄ ſua ſecreta nouerunt ꝓpter q̄ ſal
ua ↄſcia neq̄ant ꝓmoueri:qꝛ nō in ſublimita
te graduū ſ3 in āplitudie caritatis acqritur
regnū dei. Nota ꝙ regulares ↄtra volūtate3
ſuoꝝ p̄latoꝝ ꝓmoueri nō debent. Jtē nihil
cū ſcandalo faciendū. Jdem.

SI archiepiſcopus. Qñ
archiepiſcopus
debet ↄſerari oēs ſuffraganei con
ueniant ad ſedem metropolitanā vt ab om
nibus cōſecretur. Ep̄i vō ↄpꝛouiciales ſi ne
ceſſe fuit iuſſu archiep̄i a tribus ep̄is poſſūt

ↄſecrari aliꝭ ↄſentientibus. Sꝫ melius eſt ſi
archieꝑs cũ aliꝭ pontificẽ ↄſecrauerint. No
ta qꝺ omnes tangit ab oĩbus appꝛobari dꝫ
Ex concilio arelaten̄.

N Ecepiſcopi Que
rebat̄
in cõcilio iſto vtrũ ep̄i poſſent ↄſe
crare ſuffraganeũ ſuuꝫ. Rñdetur ꝙ ep̄i ſine
ꝑmiſſu archiep̄i nõ preſumãt ep̄m ↄſecrare:
nec archiep̄ſ aliquẽ ↄſecrare p̄ſumat ſine du
obus vel tribus ep̄is: ita vt aliꝭ cõpꝛouincia
les ep̄i ꝑ ſuas litteras ↄſentiant ꝙ ſi inter il
los diſcoꝛdia fuerit archiep̄us maioꝛi nume
ro ↄſentiat. Nota ſtandũ eſſe maioꝛi parti.
Urbanus tertius.

C Um quidã. Quidã ep̄s con
tulit ſacros oꝛdines. extra
quatuoꝛ tꝑa qꝺ non debuit. dicit̄
ꝙ puniri dꝫ ep̄s canonica diſciplĩa. ſ. ut pꝛi
uet̄ poteſtate ↄferẽdi oꝛdĩes quos illicite cõ
tulit ⁊ oꝛdinatis interdicatur executio oꝛdi
num ſuſceptoꝛũ: donec apud ſedẽ apoſtolicã
reſtitutiõis gr̄am cõſequat̄. Celeſtin⁹. iiij

C Um ẜm. In ꝑtibus calabꝛie
epiſcopi latini in oꝛdini
bus conferẽdis ẜuabãt inſtõẽs gre
coꝛum oꝛdines cõferẽdo extra quatuoꝛ tem
poꝛa ⁊ ecõuerſo ⁊ ita ꝑmixti ſe oꝛdiabãt ad
inuicẽ. Pꝛecipit papa hic ꝙ latini talẽ rituꝫ
⁊ cõmixtionẽ decetero non ſeruent in oꝛdini
bus cõferendis. Innocentius. iij.

E X parte Quidã mõa
chus kariloci
tranſtulit ſe ad nigros monachos
⁊ habitũ illoꝛũ aſſumens in pbr̄m ẽ pꝛomo
tus. dubitabãt iſti monachi vtrũ in oꝛdiatio
ne ſic ſuſcepto debeat miniſtrare. Mandat
eis papa quatenus monachũ illũ ꝑmittãt of
ficiũ ſacerdotis exequi libere niſi aliud cão
nicũ obſtiterit. Idem.

Q Uod trãſla Quidaꝫ
clerici gre
ci exñtes ĩ dioceſi latinoꝝ ab ep̄is
grecis extra quattuoꝛ tꝑa oꝛdinãtur poſtmo
dũ a latinis ep̄is celebꝛare ꝓhibẽt̄: q̄ſitũ fuit
a papa quid de talibus ſit agẽdũ. rñdet pa
pa ꝙ cũ clericus grecus ep̄o latino ſubiect⁹
a greco põtifice oꝛdiat̄: interdicẽda eſt ei ex
ecutio oꝛdinĩſ ſic ſuſcepti tanq̄ꝫ ab aliẽo ep̄o
oꝛdiato niſi de mãdato vel lnĩa ſui ep̄i illud
fiat: ſꝫ ſi ꝺ licẽtia ſui ep̄i id factũ ſit lꝫ culpã
dus ſit ep̄s qui clericos ſuos a greco ep̄o fa
cit oꝛdinari q̄uiu ab eccleſiã talis mos tol
leratur ĩpediri nõ dꝫ executio oꝛdinũ taliter
ſuſceptoꝛũ. Idem.

C Um in diſtribuẽdis. Si ali
quis oꝛdiatus fuerit ĩ ſub
diaconũ a domino papa ab alio ad ſuperio
reſ oꝛdĩeſ ſine lnĩa pape oꝛdiari nõ dꝫ. Idẽ

L Itteras vr̄as. Quidã
canonic⁹ bono
niẽſis noĩe ecclie romane ſubdia
conus electus fuit in ep̄ꝫ Imolẽſem. ep̄s bo
noniẽſis recepto mãdato p̄cedentis capituli
oꝛdiauit ip̄m die ſabbati in diaconũ ⁊ die
dñico ↄtinuato ieiunio in pbr̄m. ꝑuenit hoc
ad noticiã dñi pape vnde mandauit inquiri
veritatẽ ſuꝑ hoc ꝑ ep̄m mutinẽſem ⁊ magr̄m
b. ſubdiaco. ſuũ ipi factũ ẜm ꝙ dictũ ẽ ſigni
ficauerũt dño pape: ⁊ ipſe reſpõdit eis dicẽſ
ꝙ ipſe recepit lr̄as ſuas ſuꝑ inoꝛdiata oꝛdia
tiõe imolen̄. elci ĩ qua oꝛdinatiõe quãtũ oꝛdĩ
natoꝛ ⁊ oꝛdiatus deliquerit euidẽter. Intel
ligit qui pꝛudẽter attẽdit quod ꝓbat hoc mõ
ſi eni nõ licuit boñ. ep̄o vtrũqꝫ oꝛdinẽ ↄferre
illi eodẽ die eadẽ rõe nõ licuit ei eũdẽ oꝛdinẽ
ↄferre in die ↄtinuato ieiunio: cũ ꝓpter con
tinuatiõem ieiuniꝭ fictiõe canonica ſiue mãe
diei dñici trahatur ad ſabbatuꝫ ſiue veſꝑa
ſabbati ad dieꝫ dñicã referatur: illa duo ad
eũdẽ diẽ ꝑtinere dicũtur: ſi eni dicat̄ ꝙ mãe
diei dominice ad vnã diẽ ⁊ veſꝑa ſabbati
ad aliã diem referatur non eſſet ↄtinuatio ie
iunii neceſſaria qꝛ ſabato ante cenam ⁊ dñi
ca ante pꝛandiũ ieiuni intelliguntur. Iõqꝫ
papa boñ. ep̄m vt priuãtur in quo peccauit
ſuſpẽdit a collatõe diaconiꝭ ⁊ pbr̄iꝭ. alterũ ve
ro ab executiõe ſacerdotalis officii ſuſpẽdit
donec de ipſis aliter duxerit diſponẽdum.
¶ Nota ꝙ nullus duos ſacros oꝛdĩes reci
pere debet eodẽ die qui ↄtrafecerit punitur
ꝑut hic dicitur. Honoꝛius. iij.

[T]El non eſt Epiſcopus oueteñ quendã puerũ.M.nomine.xiij.annos habentẽ in oꝛdinatione ⁊ ſine certo titulo in diaconũ oꝛdinauit in ludibꝛium oꝛdinis clericalis: puer ille hec ſignificauit domino pape: ⁊ ꝙ nõ ꝓuidebat eidẽ: vnde mãdat quibuſdam quatenus ſi res taliter ſe habet: predictũ epiſcopum ſuſpẽdat a collatione oꝛdinũ: ⁊ compellãt eundẽ vt eidem.M. ꝓuideat in eccleſiaſtico beneficio competẽti ſuſpendentes eundeꝫ.M.ab excõmunicatione oꝛdinis diaconatus: donec ad etatem legitimã peruenerit in iniuriam oꝛdinãtis. Nota ꝙ aliquis punitur odio alterius. Iteꝫ qui oꝛdiat aliquos ad legitimã etatẽ punitꝰ ꝓut hic dicitꝰ. Itẽ q oꝛdiat aliquẽ ad ſacrũ oꝛdineꝫ tenetur ei ꝓuidere. Idem.

[D]Ilectus filius Eccleſia ymoleñ: vacãte canonici ymoleñ.v.eoꝛum canonicũ in minoꝛibus oꝛdinibus conſtitutum in epiſcopum elegerunt archiepiſcopus caſalaneñ. metropolitanus eoꝛum mandauit epiſcopo treceñſi vt vno ⁊ eodem die ad tres ſacros oꝛdines eum promoueret ꝙ non auſu ꝓpꝛio ſed de mandato archiepiſcopi non diſtulit adimplere qđ totum dictus.v.domino pape reſeruauit ſuper his dominus papa inquiſiuit veritateꝫ ⁊ quia cõſtitit ei ipſum epiſcopum treceñ.in pluribus deliquiſſe: tum quia confeſſus fuit ſine mandato archiepiſcopi hoc feciſſe: tum quia ⁊ ſi de mandato archiepiſcopi ꝯſtaret obtẽperare nõ debuit in hac parte cũ hmõi diſpenſatio illi a canone non ſit ꝑmiſſa: tum quia ſepius reatum periurij variauit prius iurando ꝙ archiepiſcopus illud preceperat ⁊ poſtea fuit in iure confeſſus: ꝙ archiepiſcopus illud non mandauerat ipſum taꝫ diu ab oꝛdinandi poteſtate ſuſpendit donec ſuã meruerit obtinere gratiam. ¶ Nota hic argumentum ꝙ epiſcopi non poſſunt diſpenſare niſi in cauſibus a iure permiſſis. Item iniuſto mandato pꝛelati non eſt obediẽdum. Item auctoꝛitas ſuperioꝛis nõ excuſat. iteꝫ qui in iure varius eſt ⁊ in dicto ſuo ſibi ꝯtrarius periurus reputatur. Grego.ix.

[C]Onſultationi Aliqui oꝛdines ſacros receperunt Reſpondet papa ꝙ quibus ꝓ tranſgreſſiõe huiuſmodi contemptus penitentia eſt iponẽda ⁊ poſtmodũ ſuſtineri poterunt in ſuſceptis oꝛdinibus miniſtrare. Nota ꝙ oꝛdo quocunqꝫ tempoꝛe confertur licet conferri nõ debeat niſi certis diebus.

Idem.

[Q]Ueſitum Sacerdotes ⁊ alij clerici cõmittunt quãdoqꝫ adulteriuꝫ periuriũ homicidiũ: ⁊ falſũ teſtimoniũ queritur an ꝑmitti debeãt in ſuſceptis oꝛdinibus miniſtrare. Reſpõdet papa ꝙ ſi crimĩa predicta oꝛdine iudiciario ꝓbata vel alias notoꝛia nõ fuerit nõ debẽt predicti preter reos homicidij in ſuſceptis vel ſuſcipiẽdis oꝛdinibus ĩpediri poſt pñiam peractã: ſi vero non penituerint monẽdi ſunt ſub obteſtatione diuini iudicij vt in ꝑiculũ ſue dãnatiõis in ſuſceptis oꝛdinibus nõ miniſtrẽt. Nota omnes criminoſos preter reos homicidij occultos poſt peractam penitentiam in ſuſceptis oꝛdinibus poſſe miniſtrare.

De ſcrutinio in oꝛdĩe faciẽdo.

[E]X parte Cum aliquis epũs debꝫ cõſecrari metropolitanus cõuocat alios ſuffraganeos ad faciẽdam conſecratiõem: epiſcopi pñtant cõſecrandũ archiepiſcopo dicẽtes reuerẽde pr̃ poſtulat ſancta mater eccleſia hunc electum in epiſcopum cõſecrari: ⁊ ipſe illos ĩterrogat ſi ſciunt illum eſſe dignum. Ipſi reſpondent ꝙ ſciunt ⁊ credũt illum eſſe dignum. Epiſcopus quidam in huius reſponſiõe ne offenderet hominem: deum extimat offendiſſe quãdoqꝫ preter quandoque contra conſcientiaꝫ reſpondendo: cum electi conuerſatio eſt illi minus bene cognita vel penitus ignota: queſiuit qualiter ĩ huiuſmõi interꝛgatiõibꝰ ſalua

conſcientia debeat reſpondere. Reſpondet papa cum nos aliquē promouemus in diaconuȝ vel preſbyterū: prior diaconorū dicit poſtulat ſancta mater eccleſia hūc diaconū ad onus preſbyteratus: vel hūc ſubdiaconū ad onus diaconatus aſſumi: ⁊ papa interrogat ſcis illū eſſe dignum ad hoc onus. ⁊ ipſe reſpondet ſcio ⁊ teſtificor illum eſſe dignum ad hoc onus humana fragilitas noſce ſinit. vnde in tali reſponſione non credit aliquem peccare dūmodo ↄtra conſcientiā non loquatur quia non ſinitur dicit illū eſſe dignū: ſed quantū humana fragilitas permittit: qꝛ quē īdignū nō nouit dignum debeat extimare: hac ergo reſpōſiōe ſecure poterit vti niſi forte ſibi cōſtet ꝙ ſit indignus. Si vero ſciat illum indignum ſignificet hoc metropolitano antequā veniat ad ſcrutiniū. Sȝ papa hāc interrogationē non facit in cōſecratione epiſcopi: ſed in ordinatione preſbyteri vel diaconi. ¶ Nota ꝙ qui facit contra conſcientiam peccat mortaliter. Itē quilibet debet preſumi dignus qui neſcitur indignus. Item hic ſcientia pro credulitate accipitur.

De ordinatis ab epiſcopo qui renūciauit epiſcopatui vel excōmunicato.

REquiſiuit Archiepiſcopus tolletanus renunciauit archiepiſcopatui poſt illam renūciationem quoſdam clericos ordinauit ſucceſſor ipſius queſiuit vtrum illi in ipſis ordinibus debeāt remanere. Reſpondet papa diſtinguendo vtrum ille renunciauit loco tātum aut loco ſimul ⁊ dignitati. In prīo cāu cum loco tantum renūciauit poteſt ordines cōferre ſicut ante inuitatus ab epiſcopo aliquo. In ſecundo caſu cum ſimul renūciauit loco ⁊ dignitati diſtinguitur vtrum contulit ſacros vel minores. Si eni aliquis miores ordines a tali recepit ⁊ in illis poterit miniſtrare ⁊ ad maiores promoueri: quia huiuſmodi ordines quādoqȝ a non epiſcopis conferuntur: ſi vero ſcienter a tali ſacros ordīes quis recepit executionem officii non habebit quia eam non habebat: ſi vero ignoranter epiſcopus cuȝ tali poterit diſpēſare niſi craſſa ⁊ ſupina fuerit ignorantia. ¶ Nota ꝙ minores ordines poſſunt conferri a non epiſcopis. Item qui non habet executionē ordiniſ eam dare non pōt. Item ignorantia craſſa ⁊ ſupina non inducit diſpenſationem.

De etate ⁊ qualitate ordine preficiendorum. Ex concilio pictauieſi.

TTabbates Hoc capitulum per ſe patet. Alexander tertius.

EXratione Epiſcopus cōuētrenſis conceſſit eccleſias in archidiaconatu. R. ciſtreñ. pueris infra decenniū conſtitutis que non per clericos ſed per laicos diſponuntur. Mandat papa cantuarieñ. archiepiſcopo quatenus epiſcopū illuȝ corrigat ſuper his ⁊ cuſtodiam illarū eccleſiarum cōmittat perſonis idoneis donec pueri ad congruam etatem peruenerit laicis in de amotiſ ⁊ ꝙ decetero talia nō pſeruauerēt Idem precipit idem papa in ſequenti capitulo. ¶ Nota ꝙ regimen eccleſiarum perſonis idoneis ſcientia ⁊ etate tantuȝ committi debet ⁊ non pueris.

EAmte Prohibet papa ne aliquiſ inſtituatur in eccleſiis ad curā animarum aliqua occaſione vel etiam obtentu litteraꝝ apoſtolice ſedis qui ſcientia moribus ⁊ etate concilii non congruant inſtitutis. ſecundo dicit ꝙ ſi aliquis habeat plures eccleſias q̄rum vna non pendet ex altera dimittat vnā quam voluerit niſi ita ſint tenues in ſubſtantia quod proprios prelatos non poſſunt congrue ſuſtentare. ¶ Nota ꝙ qui ad curam animarum eligitur tria precipue debet habere: ſcientiam litterarum etatem legitimā ⁊ mores. Item nullus poteſt habere plures eccleſias: quarum vna ſufficiat

Idem.

Preterea Dicit̄ in hac decretali ꝙ nullus debet ad regimē aiarū admitti niſi ad minus ſit ſubdiaconus. tamen diſpēſatiue in mioꝛibus oꝛdinibus cōſtituti poſſunt admitti dūmodo tales ſint ꝙ intra breue tēpus poſſint in pſbiteros oꝛdinari. ¶ Nota ꝙ non pōt eligi ad curā animarū in minoꝛibus oꝛdinibus conſtitutus. diſpenſatiue poteſt poſtulari. Idem.

Queris Clerici beneficiis eccīaſticis abūdantes moniti a p̄latis ſuis vt ad maioꝛes oꝛdines ꝓmoueantur nolunt ꝓmoueri dicentes ſecreto ſe tale quid commiſiſſe quod eos ſalua conſciētia oꝛdinari nō ſinit. q̄ritur quid de talibus ſit agendū. Reſpondet papa ꝙ i cāu iſto videtur canōes diſcoꝛdare cum quidā dicāt eos non cōpellendos alii vero contrarium aſſeruerūt. Hanc contrarietatē volens amputare ſtatuit vt ſi clerici ſe indignos pꝛopter occulta ſua peccata pꝛeceptiōe maioꝛū oꝛdinū inferioꝛes clerici de eccleſia ꝓbabilis vite ⁊ opiniōis p̄ferantur eiſdē ⁊ beneficia ſibi auferantur ⁊ aliis concedantur niſi foꝛte qui oꝛdinari recuſant in aliis ſeruiciis eccleſie fuerint vtiles. Si vero ſola volūtate oꝛdiari recuſāt ⁊ vtilitas eccleſie vel neceſſitas ſuaſerit ſi idonei fuerint cōpellēdi ſunt ad maioꝛes oꝛdies recipiēdos per amiſſionē locoꝛū ⁊ beneficioꝛū ſubtractionem. ¶ Nota ꝙ clerici qui nolunt ꝓmoueri ſi pꝛopter occulta peccata faciūt ab eccleſia remoueri poſſunt ſi ſola volūtate cōpellūtur per amiſſionē beneficioꝛū ſuoꝛū.

Clemens tertius.

Ad aures Quidam canonicus coloñ. eruditus erat i phiſica ⁊ cū pluribus ſm artē ſuā medicinā cū diligētia tribuiſſet pluribus incōtrariū ſucceſſit quia medicinis perceptis moꝛtis piculuꝫ incurrerūt. Iſte nolebat ꝓmoueri ad ſacros oꝛdies cōſuluit dñm papā. papa ſup hoc reſpōdet ꝙ ſi ſuper pꝛemiſſis cōſciētia ipm remoꝛdet ad maioꝛes oꝛdines de ſuo cōſilio nō aſcendat. Nota ꝙ contra cōſciam nullus debet ꝓmoueri. Celeſti. tertius.

Cum bone Clemēs papa vocauit quoſdā clericos bareñ. ad p̄ſentiā ſuam vt ſatiſfacerēt archidiacono ſuo quē grauiter leſerant quia ipſi venire cōtempſerūt fecit in eos ſuſpēſionis ſñiam ꝓmulgari in qua triennio ꝑmanētes: qdaꝫ ex illis ſuſpenſi: alii beneficia eccleſiaſtica ſunt adepti. Queſitū fuit a papa vtrū beneficia ſic recepta licite retineri poſſint. Et ipſe reſpondet ꝙ nō licet eis beneficia q̄ habuerāt vel poſtmodū ſūt adepti aliquatenus retinere vnde mandauit archiepō bareñ. vt eos ꝑ tāta ptinacia ⁊ ꝯtemptu apoſtolico bñficiis que habent non differat ſpoliare. Nota ꝙ ſuſpēſi ab homine beneficia eccleſiaſtica adipiſci non poſſūt. Itē qui ꝑ trienniū ſteterit ſuſpenſus ꝑtinaciter debet ſuis beneficiis ſpoliari:

Innocētius tertius.

Multis Dubitatur a multis an ſubdiaconus poſſit in epm eligi: ⁊ pꝛimo oñdit papa ꝙ ſubdiaconus nō poſſit in epm eligi ꝑ decretuꝫ pape vꝛbani pꝛimi qui decreuit ꝙ nullus in epm eligat̄ niſi fuerit i ſacris oꝛdinibus ꝯſtitutus ſacros appellās diaconatū ⁊ p̄ſbyteratū referēdo ſe ad ſtatū pꝛimitiue eccleſie in quo ſubdiaconatus ſacer minime dicebatur. poſtea oñdit ꝑ decretū vꝛbāi ſecundi ꝙ hodie oꝛdo ſubdiaconatus inter ſacros oꝛdines reputatur: ſacros appellans diaconatū ⁊ pꝛeſbyteratū: ⁊ hoc ideꝫ oñdit ꝑ alia plura decreta dicēs vt ſubdiaconus in epm eligi libere poſſit ſicut diaconus vel ſacerdos. Idem.

Tuam Monaſterio ſci quirici vacāte cardinalis qdam volēs ipm de pſona idonea oꝛdiare ⁊ ſup hoc diligētiā adhibuiſſet nec poſſet perſonam idoneā inuenire: per quam poſſꝫ ſtat⁹ mōaſterii i melius refoꝛmari tādē iuēit q̄dā mōachū diſcrtū ⁊vtilē mōaſterio q al. de iur̄ ñ potat eligi i abba. ꝑ quo qdā

laici apud cardialē intercedebāt cōſuluit pa
pā ꝙ ſup hoc eſſet agendū. papa vero man
dat diligētiā cardinalis eidē quatenus ſi nō
pōt eidē monaſterio de pſona magis idonea
ꝓuidere monachū illuꝫ quem ſibi cōmenda
uit per quē ſtatus monaſterij credit̄ reformā
dus ſibi preficiat in abbatē: nullū habēs re
ſpectū ad petitionē illicitā laicoꝝ ſed ex offi
cio ſuo tātum ad hoc ꝓcedat ita tñ ꝙ ad ſa
cros ordies non aſcēdat cū neceſſitate inſtan
te poſſit in abbatē aſſumi in minoribus ordi
nibus cōſtitutus ⁊ laici ipſi nō ſint in aliqua
cōſanguinitate vel affinitate cōiuncti vt pro
pter hoc contra ipſum aliqua ſuſpicio poſſit
oriri. ¶ Nota ꝙ ex neceſſitate diſpenſatur
cū aliquo vt in abbatē aſſumatur ⁊ in mino
ribus ordinibus miniſtret. Idem.

Cum contingat

Laici aliquādo tranſeūt ad mona
ſteria ⁊ ibi a ſuis abbatibus tonſoratur que
ſitū fuit a papa an clericalis ordo in tonſura
hmōi conferatur ⁊ ipſe reſpōdet ꝙ cū in ſep
tima ſinodo ſic ſtatutuꝫ vt liceat abbatibus
in proprio mōaſterio ſolūmodo facere lecto
res p manus ipoſitionē dūmodo ⁊ ipſis ab
batib⁹ ab epiſcopo manus ipoſitio facta noſ
catur ⁊ ſacerdotes exiſtant per primā tonſu
ram i forma eccleſie datā clericalis ordo cō
fertur. Nota ꝙ abbates poſſint cōferre ordi
nes vt hic dicitur. Idem.

Intelleximus

Quidā monachus ſine licētia ſui
abbatis leuitatis cā tranſiuit ad monaſteri
um ſancti vincentij ⁊ cū ibi in ordine illo ali
quādiu pmanſiſſet de conſilio quorūdaꝫ re
dijt ad domū ⁊ in ſuis meritis exigentibus
electus fuit in abbatē: quia in ſecūdo mona
ſterio morā fecerit dubitabat adminiſtrare
in officio abbatie ꝯſiderans ꝙ legitur in ca
none ne quis canonicus regularis efficiatur
monachus niſi forte quod abſit publice lap
ſus fuerit: ⁊ ſi factus fuerit ad canonicatus
ordinē reuertatur: vlterius in choro manēdo
cōſuluit papā ſuper hoc. Mādat ei papa q̄
tenus circa curā ſibi cōmiſſā ſollicitudinem
habeat diligentē ſequentia bona cōtinuatio
prioribus. Idem.

Accepimus

Eps̄ ꝫamoreñ.
quoſdā clericos ꝓmouit ad ſacros ſine certo
titulo clerici iſti ipetrauerūt lr̄as ſuper ſua
ꝓmiſſione cōtra epm̄ ꝫamoreñ. ad quoſdaꝫ
executores eps̄ qñ citabatur ab eiſ exceptio
nes ꝓponebat cōtra ipſos clericos. Sed ipi
eas admittere nolebāt. vnde petūt ſuper hoc
prouideri vnde papa reſcribit ei dicēs licet
in ordinatiōibus clericoꝝ tā ipſe q̄ anteceſſo
res ipſius eā diligētiā debuerit adhibere ut
minus idoneos nō ordinarent. vnde ſm̄ hoc
contra illos exceptionē opponere nō poſſunt
niſi forte ꝓmotione reddiderint ſe indignos
Tamē papa ex habūdanti quando ſcribit ꝓ
talibus facit apponi in litteris ſuis ſi ordia
tus pro quo ſcribit ſit eccleſiaſtico beneficio
non indignus. vnde papa ſine aliqua exami
natiōe poſſit illū cōpellere ad ꝓuiſionē illoꝝ
quos ipſe uel anteceſſores ſui ad ordines re
cepit. vnde non debet grauiter ſuſtinere ſed
illos faciat per alios examinari quos nō cre
dit ſine examinatione ordinatoſ nō fuiſſe an
tequā ip̄m compellat ad ꝓuiſionē illorū. mā
dat ergo eidē quatenus prouideat illis ꝓ q
bus litteras ſuas recipit in forma cōi in ma
iori eccleſia vel in alijs dioceſis braccareñ.
⁊ exceptiones quas cōtra ipſos duxerit pro
ponentes precipit audiēdas. ¶ Nota ar. ꝙ ſe
mel examinatus amplius examinari nō dꝫ
niſi de his que poſtea contingunt. Iteꝫ qui
dignus reputatur ad ordinē dignus reputa
ri debet ad beneficiū. Itē ſemel examinat⁹
iterū examiatur. Itē per formā cōem poteſt
executor ꝓuidere in maiori eccleſia. Itē ex
ceptiones legittime ſunt admittende.
Idem.

Cum ſit

Precipit papa vt
epiſcopi diligēter i
ſtruant ⁊ informēt illos quos ꝓmo
uēt ad ſacerdotiū p ſe vel p alios viros ido
neos ſup diuis officijs ⁊ eccleſiaſticis ſacris
ꝙ ſi de cetero rudes ⁊ ignaros ꝓmouerit e[t]

ordinatores ⁊ ordiati grauiter punientur: quoniam meliꝰ eſt paucos bonos q̃ multos malos habere miniſtros: hoc vltimū verbū notandum eſt.

Innocentius tertius.

QUãuis Quidã electꝰ fuit in epm̄ calmeñ. ⁊ ɔſecratus poſtmodū coraꝫ papa nulla fuerunt ꝓpoſita ɔtra ipm̄ vt tā q̃ indignus amoueretur ipſe tñ fuit cōfeſſus corā papa ꝙ nunq̃ audiuit grāmaticaꝫ nec etiā legiſſet donatū ⁊ q̃ ꝑ euidētiā facti conſtitit adeo de ipſius illitteratura ꝙ cōtra deum eſſet tantū in epiſcopo ſuſtinere defectū ipſum remouit ab executiōe pōtificalis officij ⁊ ab adminiſtratiōe eccleſie calmeñ. Nota ꝙ ꝑpter defectū ſcie remouetur quis ab epiſcopatu multo fortiuſ debet repelli ab obtinendo.

De ſacra vnctione. Rubrica.

CUm ueniſſent Quidā eṗs grecus ad apo. ſe. accedēs cōfeſſus fuit dño pape ꝙ in cōſecratiōe ſua ſacramēta nō receperat vnctionem. vnde papa quod illi defuit fecit in iſto ſuppleri ſcribens ſup hoc patriarche cōſtantinopolis oñdens ꝙ due ſunt vnctōes ſcilicet exterior ⁊ interior: exteriori vnctione vngitur corpus ⁊ vngit̄ quis oleo ⁊ criſmate oſtendēs quare de vno ⁊ quare de alio. et oñdit ꝙ eṗs inungitur in capite ⁊ princeps i humero: ⁊ quilibet fidelis inūgitur in ſcapulis ⁊ in pectore oleo ſancto ante baptiſmum poſt baptiſmū vero inūgitur criſmate in vertice ⁊ fronte ⁊ oſtēdit qd ſignificent iſta ⁊ a quibus debēt cōferri: dicit etiā ꝙ cōſecratur altare ⁊ calix exēplo beati ſiluestri ⁊ auctoritate dñi qui moyſi vt faceret oleū vnctionis de quo vngeret tabernaculū: dicit etiā ꝙ ſacramētū vnctiōis aliud figurat in nouo teſtamēto q̃ in veteri vnde non iudaizat eccleſia cum vnctionis celebrat ſacramētū ſicut qdā mentiuntur qui diuinas ſcripturas nō intelligunt. in fi. dicit ꝙ romanus pōtifex non vtit̄ baculo paſtorali tñ ꝑpter myſteriū tñ ꝑpter myſticā rōem: iſte tamē patriarcha ad ſimilitudineꝫ aliorū poterit vti baculo paſtorali

De ſacramentis iterandis vel non.

PAſtoralis Quidā fuit promotus ad ordinē ſubdiaconatꝰ ſine manus ipoſitiōe queſitū fuit an ꝑmitti debeat miniſtrare in tali ordine Itē quidam fuit per erroreꝫ vnctus oleo cū debeat perungi criſmate: queritur vtrum ſacramentum cōfirmatiōis deberet in eo iterari. ad hoc reſpōdet papa ꝙ in talibus non ē aliquid iterandū ſed ſupplendum ꝙ incaute fuerat pretermiſſum. ¶ Nota ꝙ non dicit iterari quod prius factum non fuit. Itē que omittuntur in ordinibus conferēdis debent ſuppleri.

Innocentius. iij.

A Nobis Quedam corpora defūctorū ſepulta ſunt a ſciſmaticiſ tempore cuiuſdā ſciſmatis valde magni: queritur vtrū debeant exhumari. Itē quidā preſbyteri degradati celebrauerunt cum indumentis ſacerdotalibus ſuper altaribus queritur vtrū altaria debeant ɔſecrari ⁊ benedici. reſpondet papa ꝙ corpora defunctorum predictorum non ſunt exhumāda: nec veſteſ benedicende nec altaria ſupradicta reconſecrāda.

Gregorius. ix.

PReſbiter et diaconus. Dicitur in hoc capitulo ꝙ quādo preſbyter ⁊ diaconus ordinātur recipiunt tactū corporalē per manus ipſoruꝫ ritu introducto ab apoſtolis: ꝙ ſi fuerit omiſſum ſtatuto tempore ad huiuſmodi ordines conferendos debꝫ caute ſuppleri ꝙ per errorem extitit pretermiſſum: nec dicitur propterea aliquid iterari ſuſpenſio manuū tunc debet fieri cū oratio ſuper caput effunditur ordinandi.

De filijs preſbyterorum ordinādis vel nō.

Ex cōcilio pictaui.

ET filii Lrā per pſe ꝫ.

Alexander tertius.

AD preſentiã. R. pbr̃ acceſſit ad papã tacito ꝙ eſſet filius ſacerdotis impetrauit vt capellanus exiſteret in eccleſia in qua pater eius miniſtrauit: ſignificatum fuit domino pape ꝙ cũ eſſet in ſacerdotio genitus veritate tacita lr̃as ĩpetrauit vnde mandat linconeñ. epiſcopo quatenus ſi cõſtiterit ei ꝙ dictus. R. preſbyter ſit ĩ ſacerdotio genitus: ⁊ ꝙ pater eius in eadem eccleſia miniſtrauit remoueat illũ ab illa eccleſia non obſtãtibus litteris predictis. Nota ꝙ littere veritate tacita ĩpetrate nõ valẽt. Idẽ.

Preſentium Prohibet hic papa ne filij ſacerdotũ debeãt miniſtrare in eccleſijs paternis vel eas aliqua occõe detinere ſed inde penitus ammoueantur. Idẽ.

Conquerẽte Mortuo preſbytero eccleſie ſcẽ marie. M. clericus fuit preſentatus ad eã a patrono. R. filius dicti pbr̃i ĩpediebat eius iſtitutionem vnde dictus. M. ↄqueſtus fuit pape. Mandat papa ſi publicũ ẽ ⁊ notoriũ patrẽ dicti r. habuiſſe pſonatũ in dicta eccleſia filiꝰ eiꝰ nullo mõ inſtituatur ibidẽ ⁊ ſi inſtitutus ẽ remoueatur. Idem.

Veniens Epiſcopus lõdoneñ. ordinauit. n. clericũ in pbr̃m ad capellam ſancti lau. quã cõceſſit eidẽ poſtmodũ vero ipſum ſpoliauit eadẽ ꝑ eo ꝙ pater eius ĩ eccleſia ipſa miniſtrauit: ſacerdos ille ſignificauit hoc dño pape. vnde mãdat eidẽ epõ q̈tenus ſi cõſtitit ei quãdo eccleſiam ei ↄceſſit ꝙ pater eius preſbyter in ipſa eccleſia miniſtraſſet ipſam ſibi reſtituat ⁊ ĩ pace dimittat amoto alio ſi quem in ea inſtituit: ſed ſi hoc ignorauit ex quo eũ ad ipſam eccleſiã ordiauit eam ſibi reſtituat donec in alia eccleſia ſibi ꝓuideat vnde honeſte valeat ſuſtẽtari. Nota in oĩbus decre. iſtis ꝙ filius nõ debꝫ ſuccedere patri in eccleſijs paternis. Item q ſcienter ordinat indignum cõpellitur ei prouidere.

Propoſuit R. clericus a patrono ꝓſentatus fuit ad eccleſiã de ſalab. Epiſcopus dioceſ. noluit ei curã animarum cõmittere ꝑ eo ꝙ eẽt filius ſacerdotis. iſte ſic repulſus acceſſit ad papã dicẽs ꝙ eſſet ĩ ſubdiaconũ ordĩatus. Reſcribit papa epõ dicens ꝙ indignũ eſt vt careat beneficio eccleſiaſtico qui in ſubdiaconuꝫ eſt ordĩatus. mãdat papa quatenus aliquem honeſtũ pbr̃m cum aſſenſu illius clerici debeat inuenire q eccleſie ipſi deſeruiat. ita ꝙ prefatus. r. hẽat medietatẽ oĩum beneficiorũ ipſius eccleſie: quoniã ſolus preſbyter miſſarũ ſolẽnia vel alia officia ſine clerico non põt celebrare.

¶ Nota ꝙ in ſacris cõſtitutus nõ dꝫ carere beneficio. Itẽ illegitimꝰ curã animarũ habere non debet. Itẽ ſacerdos ſolus ſine clerico eẽ non debet. Idem.

Ex tranſmiſſa Abbas de caſtro preſẽtauit. v. archiepiſcopo cantuar̃ ad eccleſiã de. h. ſꝫ archiepiſcopus eum recipe noluit eo ꝙ pater eius in ipſa eccleſia miniſtrauit: media interueniẽte perſona. Mandat papa eidẽ cãtuariẽ. quatenus ſi eſt ita predictũ. v. ad eccleſiam predictã admittat: nõ ideo minus obſeruato apoſtolici reſcripti decreto ꝙ in eccleſiam dei ſucceſſiõem hereditariã deteſtatur. Nota ꝙ in eccleſia nõ hꝫ locũ ſucceſſio. Idẽ

Conſtitutus Quidã clericus. g. nomine quandã capellam canonice fuit adeptus vt dicebat ⁊ eã pluribus annis poſſedit quiete. Tandẽ. R. miles ipſũ ſpoliauit eadẽ ꝓpter quod clericꝰ apud ordinariũ depoſuit queſtionẽ obiectũ fuit ei ꝙ pater eius in capella miniſtrauit eadeꝫ ꝓpter quod capellã non potuit rehabere: vnde ipſe conqueſtus eſt domino pape dicens ꝙ pater eius nec pſona nec vicarius ꝑpetuꝰ fuit in ipſa capella aliquãdo ſtetit ibi ſꝫ nullum ius habebat in ea. Mandat papa epiſcopo vigor̃. quatenus ſi cõſtiterit ei ꝙ dictꝰ clericus a predicta capella fuerit ꝑ potẽtiam

laicalē eiectus: ⁊ ꝙ pater eiꝰ nō fuerit pſona
vel perpetuus vicarius in ipſa licet quando
qȝ miniſtraſſent ibidem nomine predicti. S
faciat eā ſibi reſtitui cū fructibus nō percep
tis. ¶ Nota ꝙ ſpoliatus reſtitui debet cum
fructibus perceptis a tēpore ſpoliationis. itē
perpetuus vicarius ius dicitur habere in ec
cleſia vnde filius ei ſuccedere non poteſt.

Idem.

EXtua Archiepiſcopus
eboracen̄. obtinu
it indulgētiā a domio papa vt poſ
ſit diſpēſare cū filijs ſacerdotū vt remanere
poſſit in eccleſijs quas patres eorū nullo me
dio habuerunt dūmodo eſſent bone vite et
opinionis vel longo tempore eccleſias tenu
iſſent diſpenſauit cū aliquibus talium: poſt
iſtā diſpenſationē: quidā ad iudiceſ impetra
uerunt litteras a papa vt ſi conſtaret predic
tos cum quibus fuerat diſpenſatū eſſe filios
ſacerdotum vel clericorū qui proximo ante
illos eccleſias tenuerunt: imponerent illos ſi
lentium: ⁊ eccleſias illas illis impetrātibus
aſſignent tacita veritate de premiſſa diſpen
ſatione: archiepiſcopus cōſuluit dominū pa
pam vtruȝ per litteras illas diſpenſatio ſua
debeat reuocari. Reſpondet papa ꝙ ſi per
priores lr̄as cū aliquibus diſpenſauit diſpē
ſationem illā nō vult per poſteriores litteras
irritari. In fine prohibet papa clericos lai
calis donatiōis intuitu in eccleſijs ſine aucto
ritate epiſcopi ſui inſtitui ⁊ inſtitutos preci
pit remoueri. ¶ Nota ꝙ diſpenſatio ſemel
conceſſa non reuocatur. Itē littere tacita ve
ritate impetrate nō valent. Itē nullus debet
inſtitui in eccleſijs ſine auctoritate epi.

Idem.

QUoniam ſacris. Mā
dat papa cā
tuar̄. ⁊ eius ſuffraganeo: quatenus
ſi publicū fuerit patres perſonatū in eccleſijſ
habuiſſe filios eorū ab eccleſijs excludāt nec
ad eas vlterius aſſumātur: ⁊ ſi hoc publicū
eſt nec cā in iudicio deducat̄ nec teſteſ admit
tantur. Nota ꝙ in notorijs ordo iuris nō re
quiritur.

Idem.

AD extirpādas
Dicitur hic ꝙ filij pſ̄byterorū q ec
cleſias tenēt in quibus pr̄es eoꝝ nulla pſona
media miniſtrarūt tanꝗ̄ pſone vel vicarij p
petui remoniātur ab illis. Nota ꝙ filij pſ̄by
terorum nō pn̄t ſuccedere pr̄ibus in eccleſijs
vbi patres eorum perſone vl̄ vicarii ppetui
fuerunt.

Clemens tertius.

AD hec ex parte. Queſi
tū fuit a papa vtꝝ
filii pſ̄byterorū poſſint ad ſacros
ordines ꝓmoueri ſi alias digni ſint. Rn̄det
papa ſi de ltio mr̄imōio ſunt geniti nihil ali
ud ipediat: poſſunt ad ſacros ordīes licite ꝓ
moueri ⁊ in eiſdē eccleſiis i quibus pn̄t pr̄es
eorū beneficiū obtinere. Nota ꝙ pr̄ ⁊ filius
legitimus ſimul poſſunt eſſe in eadē eccleſia.

Idem.

MIchael Michael preſ
byter ꝓpoſuit co
ra papa ꝙ eccleſia ſcī iohānis cāo
nice fuit adeptus. ſed. m. filius antonii preſ
byteri qui ꝓximo ante habuit pſonatum ip
ſius eccleſie ad ſe vicariā ipius eccleſie aſſe
rit ptinere. mādat papa quatenus ſi conſtite
rit dictū fuiſſe filiū antonii qui ꝓximo hūic
pſonatū illius eccleſie: ſup vicaria ipſius ei
ſilentiū ppetuū imponatur. Nota ꝙ filius ſa
cerdotis patri ſucceder̄ nō pōt: nec pſona nec
tanꝗ̄ vicarius in eccleſia.

Idem.

LItteras Quidā vir
⁊ vxor cōi con
ſenſu ꝓmiſerūt caſtitatē ſe ſeruatu
ros qua promiſſa inſtātia eccleſie vir ꝓmo
tus fuit: poſtmodū vſqȝ ad ſacerdotiū: tādeȝ
in ſacerdotio cōnſtitutus acceſſum habuit
ad vxorem ⁊ ex ea filium genuit. h. nomine.
Iſte. h. deſiderauit a puericia miſtrare dn̄o
in officio clericali. dicit papa licet a filiis pr̄
na incontinentia ſit ꝓpellēda ſi dignus ē ali
as permittit eum in clericū ordinari ⁊ ad ec
cleſiaſticū beneficiū ꝓmoueri vt inde valeat
ſuſtentari. Nota ꝙ natus de vxore legitima
hētur ꝓ nō legitimo: ⁊ hoc iō qꝛ natꝰ eſt poſt
continētiā cōi volūtate ꝓmiſſam ⁊ ita de illi

cito coitu. Innocē. tertius.

Cum decorē. Filij canonicorū matrimonio nō legitimo nati nō debent canonici fieri vel prebēdas habere in eccleſijs in quib⁹ patres eorū ſunt inſtituti qꝛ ipudicū eſt vt nō legitimus filius ipudico patri i altaris officio miniſtret. Idem

Ad abolendam In pleriſqꝫ eccleſijs quedā ſoleuit corruptela qꝙ filij canonicoꝝ fiebāt canonici in eccleſijs ſecularibus i quibus pr̄es eorum erant inſtituti canonici ꝑcipit cōciliū qꝙ canonicorū filii ⁊ maxime ſpurii nō fiant canonici in eccleſiis ſecularib⁹ in qbus pr̄ſ eorū ſūt inſtituti ſi cōtra factū fuerit nō valeat eorum inſtitutio: ⁊ qui tales canonicare preſumpſerint a beneficiis ſuis ſuſpēdantur. Nota qꝙ qui canonicāt indignos debēt ſuſpendi a beneficijs ſuis ⁊ inſtituti remouētur. Hono. iij.

Dilectus filius. Uirgilius preſbyter hēbat quādā eccleſiā curā aiarū habentē quā nullo medio hūit pater eius: ꝑpoſitus ſcē marie ipm monuit vt eccleſiā ipam dimitteret. ipſe vero dicebat qꝙ remenſis archiepiſcopus apoſtolice ſedis legatus cū eo diſpenſauerat ⁊ iō eā dimittere nolebat: prepoſitus ſignificauit hoc dn̄o pape. papa mādat quatenus nō obſtāte aliqua diſpenſatione que a ſe. apo. nō manauit ſtatuat qꝙ canonicū fuerit ap. re. ipſū ab eccleſia remouēdo Nota qꝙ ſolus papa pōt diſpēſare cuꝫ filiis ſacerdotis vt poſſint in eccleſiis i quibus patres eorū habuerint pſonatū ſiue curā aiaꝝ nullo medio miniſtrare. Grego. ix.

Nimis In puicia turoñ. filii ſacerdotū ⁊ aliū ñ legitie nati ꝑmouebantur ad dignitates ⁊ ad pſonat⁹ ⁊ ad alia beneficia curā aiarū habētia: ſine diſpēſatiōe apo. ſe. vnde papa archiepō turoñ. quatenus p̄dictos oēſ remācat a dignitatibus pſonatibus ⁊ hmōi beneficiis curā animarū habētibus: ⁊ illa ꝑſonis idoneis cōferri faciat ꝑ illos ad quos collatio ipſorū noſcitur pertinere ꝑcipiēs ne idē de cetero attēptare preſumāt. Nota qꝙ ſolus papa pōt diſpēſare cū filiis ſacerdotū vt ad dignitates ⁊ ad curā aiarū poſſint ꝑmoueri.

De ſeruis nō ordināDis et eorū manumiſſionibus. Rubrica.

Ex concilio tholetano.

Inſtruēdi Lra iſta ſatis pꝫ. Nota verbū illud qꝙ iſirmari vel vitupari pōt: ꝑcaueri debet. Ex eodem.

De ſeruorū Statuit ↄciliū toletanū vt nullus epoꝝ de cetero ꝑmoueat ſeruos ad ſacros ordies nec etiaꝫ ad minores niſi prius a dominis libertatem fuerit ↄſecuti: ⁊ ſi aliquis ſeruus ſugiat dn̄m ⁊ frauduleter ad gradus eccleſiaſticos ꝑmotus fuerit deponat: ⁊ dn̄s eius eū recipiat. Nota qꝙ ſerui ꝑmoueri nō debent ſine lnia dominorum ſuorum. Ex eodem.

De famulis Statuit cōcilium toletanum qꝙ eccleſia poſſit ↄſtituere pbr̄os ⁊ diaconos ꝑ ꝓchias de ſeruis ſuis ita tñ qꝙ primo accipiāt libertatē: ⁊ quicquid illi poſtmodū acquiſierint vel eis datū fuerit ad extraneas pſonas nō trāſmittēt ſed oia poſt obitū ſuuꝫ ad ius eccleſie a qua manumiſſi ſunt debeant ptinere: quib⁹ accuſandi vel teſtificādi aduerſus eccliam ois adit⁹ precludat ſicut ⁊ ceteris libertis: ad qd̄ ſi aſpirauerit ⁊ libertatē amittāt ⁊ honorē ordinis quē nō dignitate nature ſꝫ tpis neceſſitate meruerunt. Nota qꝙ liberti dn̄m ſuū accuſare non poſſunt vel cōtra ipm teſtificari ſine venia. Ex cōcilio ap. archi. Alex. iii.

Nullus Si aliquis ſeruū ſuum donauerit libertati ⁊ eum fecerit in pbr̄m ordiari: ⁊ ille poſtea in ſuperbiā elatus domino ſuo noluerit horas canonicas celebrare accuſetur apud epiſcopū ſuum ⁊ degradet. Inno. iii.

Cum libentius Aliquiſ ſi

liũ ſuũ obtulit ipſi eccleſie a qua libertatem fuerat cõſecutus vt in ipſa eccleſia dño debeat deſeruire in ordine clericali queritur vtrũ poſt aliquod tẽpus poſſint eccleſiã illã dimittere ⁊ ad aliã ſe trãſferre. papa hic diſtiguit vtrũ eo tenore fuerint manumiſſi ⁊ oblati ordini clericali vt in ea dum vixerint debeant deſeruire diuinis officiis ⁊ tunc ad eccleſiaꝫ ſe transferre non poſſunt: vel vtruꝫ abſolute fuerint manumiſſi: ⁊ tũc poſſunt licite ad aliam ſe transferre. Nota ꝙ libertas datur ſub cõditione vel tenore: ⁊ tũc ille cõpellitur cõditionem ſeruare. Idem.

Miramur. Aliqñ ſerui ordinantur ſine lñia dñorũ ſuorũ: queſitũ fuit a papa qualiter iſti ſic ordinati debeant in ſeruitute vel nõ debeãt reuocari. papa miratur de hac queſtiõe: cũ certus ſit in omibus quomodo debeant vel nõ debeant in ſeruitutem reuocari verũtamẽ de ordine ſubdiaconali cũ de eo nulla fiat mẽtio in decretis: dicit ꝙ ille ordo eodẽ priuilegio gaudet cũ diaconali: quia licet oli non reputaretur ſacer in primitiã tamen a tẽpore gregorii vrbani ſm moderna tẽpora ſacer reputatur. Nota ꝙ ſubdiaconatus ⁊ diaconatus ſimili priuilegio gaudẽt. Gregorius. ix.

Dilectus Johãnes miles ĩpediebat G. diaconũ ne ordinaretur in pbrm ea occaſione qꝛ dicebat patrẽ ipſius diacõi hoiem ſuũ eſſe quãuis iure ipſius libera eẽt vnde ille diaconus hoc ꝓpoſuit corã papa. vnde mandat archiepõ neapolitano quatenus ſi predicta vera ſunt militẽ ipm compeſcat ab huiuſmodi ĩpedimento. Nota ꝙ filiꝰ ſequitur cõditiõem libere matris.

¶ De obligatis ad ratiotinia ordi. vel non Rubrica. Ex cõcilio cartagiñ.

Magnus epiſcopus. Eps aug. queſiuit in cõcilio vtrũ ꝓcuratores actores ⁊ executores ⁊ tutores pupillorũ ſeu curatores dẽant ordiari. Gratus eps reſpondit ꝙ poſt officia ſua depoſita ⁊ reddita rõe ſui officii poſſunt ordinari dũmodo alias digni inuenti fuerit. Sed antequã liberati ſint ab officiis ſuis: qꝛ eccleſia infamatur cum poſtea conueniuntur ſuper officiis: oẽs dixerunt: Recte reſpõdit ſcitas tua ⁊ ita eſt nr̃a ſnia. Nota ꝙ ordinãdi liberi debent eſſe nõ ſolũ a ſeruitute ſed etiaꝫ ab officiis ſecularibus.

De corpore viciatis ordinandis vel non. Rubrica. Alexander tertius

De preſbitero. Quidã preſbyter obtulit duellũ cuidã aduerſario ſuo ⁊ oblatũ ab eo ſuſcepit preſbyter in illo duello digiti partẽ amiſit q̃rebatur vtrũ poſſit celebrare in ordine ſacerdotis. Reſpõdet papa ꝙ ſi ipſe non amiſit tantũ de digito qui bene poſſit ſine ſcãdalo celebrare: vnde poſt peractã pñiam ſatis poterit cũ eo miſericorditer diſpẽſari vt ĩ ordie ſuo miniſtret. Nota caſũ in quo epus diſpenſare põt. Idem.

Cum de tua. Quidã electus fuit in epm oppõnebat ſibi ꝙ habebat maculã in oculo ⁊ ꝙ nõ erat legitimus: mãdat papa ꝙ diſpẽſetur cuꝫ eo in vtroqꝫ. Clemens tertius.

Ex parte. Quidã mõachus Bartolomeus nomine in cunabulis ſectus fuit. poſtmodũ fuit ordinatus in diaconũ: querit an poſſit vltimus ad maiores ordies promoueri. Reſpõdet papa ꝙ nicenũ cõciliũ ꝓhibet illos ad ordines ꝓmoueri: ⁊ ſi promoti ſunt debẽt eiici qui ſeipſos abſciderũt vel affectauerunt vt ab aliis abſcinderet̃ dũ ſani erant qui ĩ cunabilis ſecti ſunt bene poſſũt promoueri qꝛ cum iudiciuꝫ animi nõ hẽant affectare non poſſunt vt ab aliis abſcindantur ⁊ in canonibus apoſtoloꝝ legitur ꝙ ſi per inſidiaſ eunuchus factus ſit vel ita natus vel in pſecutione ãputata ſũt virilia ſi alias dignus ẽ põt fieri epiſcopus. Nota ꝙ non põt promoueri qui ſe abſcidit. Idem.

Significauit. Quidã preſ

byter credēs ſe obſequiū preſtare deo fecit
ſibi virilia amputari: dicitur ꝙ ſi dignus eſt
aliter pōt diſpēſari cū eo vt i officio ſacerdo
tis preter officiū miſſe miniſtret. Inno. iij.

EX parte Quidaꝫ preſ
byter ſentiens
ſibi lepre periculuꝫ iminere: fecit ſi
bi preſcidi virilia: queritur an poſſit in offō
ſuo miniſtrare. Reſpōdet papa quatenus ſi
eſt ita ⁊ alias idoneus eſt exequēdi officiuꝫ
ſuū liberā habeat poteſtatem. Idem.

EXpoſu iſti. Quidā ꝓ
motuſ fuit i abba
tem qui carebat altera maun con
ſultus papa reſpondet ꝙ cū ipe ꝓ tanto de
fectu nō poſſit ad ſacros ordines ꝓmoueri:
⁊ ipſe hoc tacuerit in ſua ꝓmotiōe ab officio
abbacie dꝫ perpetuo remoueri. ¶ Nota ꝙ
abbas ad ſacros ordines ꝓmoueri debet.
Hoñ. tertius

THomas Thomaſ mo
nachus dum
eſſet in annis puerilibus ꝯſtitutus
quedā barra ferrea caſu fortuito cecidit ſup
pollicē dextre manus ipſius: ita ꝙ vngulam
auulſit: ab eo dubitat̄ vtꝝ poſſit ad ſacerdo
tiū promoueri. reſpōdet papa ſi potēs ē in ip
ſo pollice ad frangēdū eucariſtiā ⁊ aliud ca
nonicū nō obſiſtat ꝓpter talē deformitatē nō
debet ipediri quo minus debet ad ſacerdo
tium ꝓmoueri. De biga
mis non ordinādis. rubrica.

Ex concilio aurelianeñ.

ET bigami Bigami
peniten
tes ⁊ mariti repudiatarū ad ſa
cerdotium ꝓmoueri nō poſſunt. Lucius. iij.

SUpereo Quidā biga
mi ꝓmoti fue
runt ad ſacros ordieſ querebat̄ an
deberēt in ſuis ordinibus miniſtrare. rñdet
papa ꝙ ordiatores eorū ſunt poteſtate ordi
nādi priuandi: ⁊ ordiati ad ſacros ordines
nō debent in ipſis ordinibus remanere quia
cōtra apoſtolū cū bigamis diſpēſare nō licet
tamē cū ordinatoribus diſpenſari pōt vt po
teſtate ordinādi nō priuētur. Nota ꝙ epūs
cū bigamis nō pōt diſpenſare.
Celeſtinus tertius.

DE bigamis De preſ
byteris
bigamis ⁊ viduarū maritis idē iuris eſt quā
tū ad promotiōem: qꝛ cōtra apoſtolū ordia
ri non debent. Innocentius tertius.

Nuper a nobis. Quidā duꝫ
erant in laicali ordine
cōſtituti ꝯtraxerunt matrimonium
poſtmodū mortuis vxoribus facti ſūt clerici
ꝓmoti ſunt ad ſacros ordies ꝯtraxerūt ſecū
da matrimonia: queritur vtrū cū talibus cle
ricis qui taliter ꝯtraxerūt poſſit diſpenſari:
aut in ordinibus ſuis remaneāt: vel ad ſupe
riores poſſint promoueri: ⁊ primo oſtendit:
ꝙ tales bigami ſunt iudicādi. In matrimo
nijs eni cōtrahendis nō attēdit̄ iure effectus
ſed animi deſtinatio: vnde qui duas hꝫ vxo
res infamia notatur ꝙ parti ad factū ꝯuenit
retorquere: ſicut legitur de pbr̄o qui ꝯtraxit
matrimoniū qui ꝓpter hoc non legalibꝰ nup
tiis dicitur detineri qḋ ad factū refertur nō
ad ius eadē rōe tales de quibus queſitū eſt
debent inter bigamos reputari. In cōtrariū
videt̄ ꝙ ñ ſint bigami reputādi cū opinioni
ſit veritas preferēda. ſi dicamus iſtos biga
mos. ſm̄ hoc ſequitur ꝙ ille qui nullā habu
it vxorē eſſet bigamus reputandus: ſed ſi qſ
de facto cōtraheret cū diuerſis cū quibꝰ de
iure non poſſet ꝯtrahere. reſpondet papa ꝙ
cū huiuſmodi clericis tanq̄ cum bigamis di
ſpenſare nō pōt: licet in veritate bigami non
exiſtant nō ꝓpter ſacramēti defectū: ſꝫ ꝓpter
affectum intētionis cum opere ſubſecuto qꝛ
quantū in ipſis fuit ſcd̄m matrimonium con
traxerunt. Nota ꝙ opinio veritati prefertur
Itē volūtas ſine effectu punitur qꝛ proceſſit
ad factū. Itē reputatur bigamis qui biga
mus non eſt quo ad ꝓmotiōem. Itē īfamis
dicitur qui ſimul duas habet vxores. Idē.

DEbitum Mulier aliq̄
contraxit mr̄i
monium cum aliquo ab eo fuit tra
ducta tādem ab eo incognita ⁊ non tacta vir

moꝛtuus eſt: quidā alius ↄtraxit cū illa que poſtmodū mortua eſt: queſitū fuit an iuridice poſſit ad ſacerdotiū promoueri: ⁊ videbatur ꝙ non quia fuit maritus vidue: ⁊ tales ꝓmoueri non poſſint. ad hoc reſpondet papa ꝙ duo ſunt in cōiugio carnali copula conſumato. ſ. conſenſus animoru ⁊ cōmixtio corporum: cōiunctio animorū ſignificat caritatem que conſiſtit in ſpiritu inter deū ⁊ iuſtā animā: vnde dixit apoſtolus q adheret deo vnus ſpiritus eſt cū illo cōmixtio corporum ſignificat conformitatē diuine ⁊ humane nature que conſiſtit in carne inter chriſtū ⁊ eccleſiam. vnde dicit euāgeliū verbū caro factum eſt. Sed illud ↄiugiū qd nō eſt carnali copula cōſūmatū nō pertinet ad illud cōiugium qd inter xp̄m ⁊ eccliam ē cōtractū ꝑ incarnationis myſteriū: ſcḋm quod apoſtolus exponēs verba illa primi parētis hoc nō os ex oſſibus meis ⁊ caro de carne mea ⁊ cum ſtati ſubiūxit hoc aūt dico magnū ſacramentū in chriſto ⁊ eccleſiā. his premiſſis dicit papa ꝙ ꝑ ſacramēti defectū inhibitū ē ne bigamus aut vidue maritus poſſit ad ſacros ordines ꝓmoueri: q2 nec illa ē vna vnius: nec ille vnus vnius: ſic ergo p3 ꝙ vbi inter cōiuges deficit cōmixtio corpoꝝ ibi nō deeſt ſignaculū huius ſacramēti: vnde ſoluo tibi queſtiōem ꝓpoſitā ille qui mulierē ab alio viro ductā ſed nō cognitā duxit vxorē ꝓpter hoc nō debet īpediri quin poſſit ad ſacerdotium ꝓmoueri: quia nec illa nec ille diuiſit carnē ſuā in plures. ¶ Nota ꝙ defectus ſacramēti ē cā quare bigamus vel maritus vidue corrupte ad ſacros ordines non poſſit ꝓmoueri ⁊ ita non crimen ſed irregularitas hoc facit.

Idem.

QUia circa Preſbyteri habēt plures cōcubinas: queritur vtrum bigami ſint cenſendi: Reſpōdet papa ꝙ propter hoc nō incurrunt irregularitatē bigamie vnde cū talibus tanꝗ̄ cū fornicarijs poterit ep̄s diſpēſare vt ſuū officiū exequātur Nota mirabile ꝙ cū eo qui peccat diſpēſat ⁊ cum illo qui non peccat non diſpenſatur. Idem.

A Nobis Quidā ſubdiaconus quādam viduā de facto duxit in vxorē qa de iur nō potuit. queritur vtrū bigam⁹ reputetur quo ad legē promotiōis. Rn̄det papa ꝙ in veritate nō iſt bigamus nec maritus vidue cum inter ipſos non fuerit mr̄imoniū verū cū eo tanꝗ̄ cū marito vidue nō poterit diſpenſari: nō ꝓpter ſacramenti defectū ſed ꝓpter affectū intētionis cū ope ſubſecuto.

De clericis peregrinis. Rubrica.

Alexander tertius.

TUanos Clerici q̄n q2 ſe tranſferunt ad remotas ptes ⁊ dicūt ſe ordinatos nec oñdunt lr̄as eoꝝ a quibus ſe ordinatos dicūt: queritur qd de talib⁹ ſit agēdū. Reſpondet papa ꝙ tutius eſt in huiuſmodi ſtatuta patrū ſequi quē nouū aliud ſtatuatur de trāſmarinis ſtatutū ē vt ad minus. v. ep̄oꝝ teſtimonio ſup ordiatiōe muniantur quod de alijs incognitis ſimiliter ē ſernadū: ita vt in aliquāto tp̄e in ſuſpēſo hēant in quo de ipſoꝝ actibus inſtruātur: illi cum quibus morātur: ⁊ ingrendū etiā de inferioribus ordinibus: quia poſſet eſſe ꝙ aliquem ꝑtermiſiſſent: his ↄſideratis poterāt admitti ad diuina ſi alias digni iuenti fuerit. Nota ꝙ nō ſtati credēdū ē alicui ſup ordinatione ſua.

Innocētius tertius.

INter quatuor. Clerici aliquādo trāſferūt ſe ad partes cōſtantinopolis attēdūt ad pr̄iarchā ſine litteris ſuoꝝ ordinarioꝝ tū offerūt iuramētū ꝙ ſunt in certis ordibus ⁊ petūt ad ſupiores ꝓmoueri: queritur qd iuris ſit. rn̄det niſi primo ↄſtiterit pr̄iarche ꝑ idonea argumēta de ipſoꝝ ordinatiōe canonico nō d3 illos ſuſcipe in illis ordinib⁹ nec ad ſuperiores ꝓmouere anteꝗ̄ eoꝝ cōuerſatio fuerit approbata. ¶ Nota ꝙ iuramētū ignoti non admittitur ſuper ſua ordinatiōe ſ3 hoc ideo ē ne illi quib⁹ celebrāt decipiāt. Idem

TUe frater. Clerici aliquādo accedūt ad partes ieroſolomitanas ſine cōmēdaticijs lr̄is ſuoꝝ

epoꝝ: q̄ſiuit p̄triarcha an p̄mittere d̄eat illoſ celebrare diuina. Reſpōdet papa ꝙ niſi cōſtiterit ei ſiue p lr̄as ſiue p teſtes de canōica ordinatiōe ipſoꝝ qui ignoti ſūt non p̄mittat illos plebibus celebrare. Nota ꝙ aliqd licet in ſecreto qḋ nō lꝫ in publico ⁊ hoc eſt ne decipiatur populus. Hono. iij. epo regio.

TEnobis Quidā p̄lati eccleſiarū de iuriſditiōe regini epi ſine ꝯſcia ipſius epi clericos de alienis ep̄atibus inſtituebant in eccleſijs ſibi cōmiſſis: queſiuit ep̄s a papa qd iuris eſſet de illis clericis. r̄ndet papa ꝙ illud eis nō licet cū ſit ꝯtrariū honeſtati ⁊ cōtra inſtitutiōes ſcōꝝ patrū ⁊ iō pōt illos ide remouere niſi ex diſpēſatiōe eos duxerit dimittēdos. Nota clericos inſtituēdos in eccleſiis de eodē loco vel de eadē dioceſi ⁊ non extraneos.

De officio archidiaconi Rubrica.

ET archidiaconus. In primis duobus capitulis lr̄e patet.

EAque Gregorius. Archidiacon⁹ ſalernitanus hꝫ cuſtodiā vaſorū ⁊ alioꝝ ornamētoꝝ eccleſie: archieps ſalernitanus ſignificauit dn̄o pape ꝙ archidiacon⁹ negligēs erat circa predicta cuſtodiēda. ſup hoc ſcribit papa archiep̄o dicēs ꝙ diſticte iquirat ab ip̄o de vaſis eccleſie q̄ illic collecta ſunt qualiter cuſtodiuntur: ⁊ ſi aliquid ex negligentia vel fraude ipſius perierit i hoc puniet̄ ⁊ tenebit̄ ad reſtōem ipſoꝝ cū ipſe ad hoc ex officio teneatur. Alex. iij.

CUm ſatis. Archidiacon⁹ elien̄. ſine lnia epi ſui cōmittebat curā aiarū dicēs hoc ex ꝯſuetudīe ſibi licere ep̄s ꝯqueſtus ē de hoc. dicit papa ꝙ obtētu alicui⁹ ꝯſuetudinis nō dꝫ facere ꝯtra iſtōes ſcōꝝ patruꝫ: vnde p̄cipit ei ꝙ nulli cōmittat curā aiarum ſine lnia ⁊ mandato epi ſui. ¶ Nota ꝙ ad ep̄m pertinet committere curā aiarū nō obſtāte ꝯſuetudīe q̄ nō ſit p̄ſcripta. Idem

ARchidiconus Archidiacoī de iure coī nō p̄nt i aliquos ſn̄iam p̄mulgare niſi auctoritate epoꝝ. Idē

MAndamus. Semel tātum in āno dꝫ archidiacon⁹ viſitar̄ niſi nc̄citas exigat ꝙ pluries viſitet. Inno. iij.

AD hec Queſitū fuit a papa qd ptieat ad officiū archidi. ⁊ i qbus p ip̄m cura epi releuetur. r̄ndet papa ꝫ ſtatutū iſidori ipat ſubdiacōib⁹ ⁊ leuitis: ſollicitudo prochiaꝝ ⁊ ordiatio earūdē ptiet ad ip̄m ⁊ audire dꝫ iurgia ſinguloꝝ archip̄ſbyteri ruraleſ q decanū vocātur ſubiacere debēt eidē. Itē ꝫ ꝯſtōeꝫ romāi ordis maior p⁹ ep̄m repit̄. Itē i ep̄la bti clemētis pa. oculus epi nōiat̄: ⁊ loco ipi⁹ p ep̄atū corrigat corrigēda ⁊ emēdāda emēdet niſi adeo ardua fuerit negocia ꝙ abſqꝫ maiore ſui p̄ntia neq̄ant termiari. Itē i q̄dā ꝯſtōe inno. ꝯtiet̄ ꝙ ad ipꝫ ptiet iſtō corpal̄ tā i bn̄ficijs q̄ ēt i dignitatib⁹ exaiatio clicoꝝ q ad ordies p̄mouēt̄ ad ip̄m ptiet ⁊ ip̄e eos dꝫ diſpēſare. q̄ſitū fuit iſup a dn̄o pa. vtruꝫ decāi rurales q p tpe inſtituūt̄ dēant ad mādatū epi vel archidi. vel ēt vtriuſqꝫ iſtitui vl̄ ēt deſtitui ſi fuerit āmouēdi ad hoc. r̄ndꝫ papa ꝙ oēs tāgit ab oibus dꝫ approbari: ⁊ ipſi decāi cōe officiū vtriuſqꝫ exercēt ⁊ iō cōit̄ eligēdus ē vel ēt āmouēd⁹. Nota i qbus de iure coī ꝯſiſtit officiū archidi. Itē ꝙ oēs tangit ab oibus dꝫ merito approbari. Idem.

SIgnificaſti. Archidi. ſine ꝯſciētia epi ſui ⁊ auctoritate lr̄as ſuas p̄mouēdis non ꝯcedat ⁊ ordinādi p lr̄as archidi. p̄mouerī nō debēt: ſi fecerit ep̄s iterdicat eiſ exec̄ōeꝫ ordinū taliter ſuſceptoꝝ. Idem

UT noſtrū. De iure coī ad archidi. ptinet rep̄ntar̄ ordinandos ep̄o ⁊ illos examinare ponere abbates ⁊ abbatiſſas i ſede. Honorius. iij.

DIlecto filio Archidiaconū ſenon̄. congrebat̄ ꝙ abbas

⁊ ꝯuẽtus ſancti petri ſenoñ. denegat ſibi ex
hibere annuã ꝓcuratorẽ ⁊ alia quedã rõne
ſui archidiaconatus ad ipm ſpectantia cau
ſa ad ipſius archidiaconi petitõem remiſſa
ẽ abbati ſancti criſpini ⁊ quibuſdaꝫ aliis co
ram quibus petijt idẽ archi. ut abbas ⁊ mo
nachi ſibi obedirent in hijs que ꝑtinent ad
iuriſdictõem correctõem ⁊ viſitatiõeꝫ ſpectã
tes ad ius archidiaconi cũ monaſteriũ ſit ſi
tũ intra terminos ſui archidiaconatus: vide
lꝫ ut corã ſe reſponderẽt ꝯquerẽtibus de ip
ſis ⁊ citati venirent ad pñtiam eiꝰ ⁊ eiꝰ mã
data honeſta audituri ſalua r̃gula ſua ⁊ ab
batis ſui diſciplina: petijt inſuꝑ ne de cetero
facerent aliquos de ſenoñ. balina eo preter
miſſo corã officiali archiepi ſenoñ. ꝯueniri
dicẽs ꝙ primo ꝯueniri debẽt ſub ipo q̃ꝫ co
rã officiali archiepi exceptis ſpãlibus cauſ
ipſius archiepi ⁊ hominũ ⁊ familie ſue. lite
vero ſuꝑ predictis cõtẽta iudices de cõſen
ſu vtriuſqꝫ partis remiſerũt cãm ad apoſto
licã ſe. ſꝫ papa neſciebat ꝯſuetudinẽ qua vti
tur archidiaconꝰ ſenoñ. in aliis abbatiis ſe
noñẽſibꝰ ordis p̃ſati mõaſterii nõ potuit ſer
re ſniam ꝯmiſit cãꝫ iudicibus pñtibꝰ mãdãſ
eiſdẽ quatenus ſuꝑ his veritatẽ inqrãt ꝑ ca
nonicos ſenonẽſes q de hmõi ꝯſuetudie de
bẽt hr̃e noticiã pleniorẽ ⁊ niſi ꝯſtiterit p̃dictũ
archi. vel eiꝰ añceſſores de cõſuetudie paci
ficas ſic obtenta iuriſdictõem aliquã in ipo
monaſterio vel in hmõi abbatiis hactenus
habuiſſe p̃ſatũ mõaſteriũ abſoluãt ab ipeti
tiõe archidiaconi ſuꝑ hoc ꝑpetuũ ſilẽtiũ ipo
nẽdo: ſi vero ꝑ eoſdẽ canonicos ꝯſtiterit de
p̃miſſis eãdẽ iuriſditõem adiudicẽt archidi
acono i mõaſterio ſupradicto quam ipm uł
añceſſores eiꝰ in ipo monaſterio vel i aliis
abbatiis ꝯſtiterit hũiſſe ſuꝑ aliis ſilentium
iponẽtes eidẽ. ¶ Nota ꝙ iuriſditio archid.
ex ꝯſuetudie i multis ꝯſiſtit: ut hic pꝫ de iur̃
cõi ꝯſiſtit in hiis q̃ dicũtur ſupra. c. ad hec.
⁊. c. ut nr̃ꝫ. Itẽ veritas ſꝑ r̃qrẽda ẽ ꝑ illos d̃
qbus magis veriſil̃e ẽ: ꝙ eã dẽant ſcire. Itẽ
r̃currẽdũ ẽ ad ꝯſuetudinẽ aliaꝝ eccl̃aꝝ. Itẽ
eadẽ ꝯſuetudo debꝫ obſ̃uari in vna eccleſia
que obſ̃uatur in aliis eiuſdẽ ordis.

De offō archipreſbrī. Rubrica

Ut archipreſ
byter. Lr̃a capitulorum
hꝰ. Ex cõcilio tholetano ti
tuli ⁊ ſequẽtiũ uſqꝫ ad titu
lũ de offō vicarii ſatis ſe exhibꝫ cuilibꝫ etiã
modicũ intelligenti.

De offō vicarii Rub. Alex. tertius

Ad audientiã. Qui
dã p̃ſbyter. v.
noie moleſtabat mõachos d̃ ra
meſcia petẽdo ab eis vicariã
eccl̃e d̃ bur. a q̃ r̃ceſſerat. xx. ãnis elapſ ⁊ in
diuerſ eccliis ꝑſonatꝰ poſtea fuerat adeptꝰ
ꝯq̃ſti ſunt mõaci dño pape. Rñdꝫ papa nõ
ẽ canonicũ ut q hꝫ curã aiaꝝ i diuerſ ecciis
vicariꝰ fiat i aliẽis. vñ mãdat papa. Qua
tenus ſi ẽ ita p̃dictꝰ pbr̃ ꝯpellat̃ deſiſtere a
petitiõe vicarie p̃dicte. ¶ Nota ꝙ q r̃cipit
curã aiaꝝ in alia eccl̃a vicarie renũciare in
tellr̃ ar. collr̃ hic ꝙ ſi nõ recepiſſꝫ curã i aliiſ
eccliis ꝙ adhuc poſſꝫ peter̃ vicariam q̃uis
xx. anni elapſi eſſent. Idem.

Prouideas. Precipit pa
pa ꝙ nullꝰ hẽat plẽs vi
carias: qꝛ vicarii tenẽt deſeruire eccliis ⁊ ꝑ
ſonis eccl̃aꝝ: ⁊ iõ alienũ ẽ ab ordie iuris vt
aliqs hẽat vicariã p̃ter vnã. ¶ Nota ꝙ ſicut
nullꝰ põt hr̃e plẽs eccl̃as ita nec plẽs vicari
as vtrũqꝫ. n. cõtra ius eſt. Idem.

Ad hec. Prelatus eccle
ſie de auctoritate ⁊
aſſenſu epi inſtituit vicariũ i eccle
ſia ſua ⁊ eidẽ ꝯſtituit certã portõem deceſſit
p̃latꝰ iſte alter ſubſtitutꝰ ẽ illi. querit̃ vtꝝ poſ
ſit illum vicarium remouere vel portionem
aſſignare diminuere reſpondet ꝙ neutrum
facere poteſt niſi aliquid committat: prop
ter quod per iudicem ſit in vicaria vel bene
ficio condemnandus. ¶ Nota ꝙ vicarius
ꝑpetuus equiperatur prelato ut eo viuente
non poſſit a vicaria expelli lꝫ titulũ nõ hẽat
niſi ꝓpter culpam ſuam: ſicut nec p̃latus.
Idem.

CLericos Prelati eccleſiaꝝ in quibus habent curā animaꝝ vel aliā dignitatē in ꝓpria perſona debent deſeruire eccleſie ⁊ non debent ſubſtituere ſibi vicarios in vicarijs eccleſiaꝝ quas eccleſias ſunt adepti. Aliter ↄponi cōſueuit caſus. Aliqs adeptus ē vicariā in aliqua eccleſia vicarius iſte non poteſt ſibi aliū vicarium ſubſtituere in vicaria ſua. Inno. tertius.

TUa nobis Clerici cuiuſdam plebis epiſcopi vulterani iurauerunt ſibi eligere prelatum ad voluntatem laicoꝝ: ⁊ ſic elegerunt ſibi prelatum ⁊ electionē ſuam epo preſentarunt: eps caſſauit illā electionē ⁊ excōicauit laicos illos qui clericos cōpulerant: ⁊ ipos etiā clericos ꝓ iſto ⁊ alijs exceſſibus excōmunicauit ⁊ impetrauit lras ad archiepꝫ piſanū: ⁊ ſuos cōiudices: ut eos tanquā excōmunicatos faceret euitari uſqꝫ ad debitam ſatiſſactōem poſt hoc ps aduerſa lras impetrauit ab epo portuū. vicario domini pape uſqꝫ ad epm lucanū ⁊ ſuos cōiudices qui auctoritate illaꝝ lraꝝ laicos abſoluerēt ⁊ cōmunicātes epm vulteranū. Eps vulteranus ſignificauit hoc totū domio pape. prius tamen ex abūdanti appellauit licꝫ ſnia illa nō tenerꝫ: ſuper hoc ſcribit papa iudicibus dicens lras vicarij per ſurreptionē obtētas quia iuriſditio vicarij quā romanus pontifex reliquit in vrbe non extenditur extra vrbem niſi ei ſpecialiter ſit cōceſſum precipue cū ipe moratur in ſua ꝓuincia ſpeciali videlꝫ inter capuam ꝓuinciā ⁊ piſanum. vnde mandat papa quicquid occaſione illarum lraꝝ factū eſt denuncietur irritum ⁊ inane. ¶ Nota ꝙ lre ꝑ ſubreptionem obtente nō ↄferant iuriſditōem ut pꝫ. Item vicarius uel legatus cās alterius ꝓuincie vel iuriſdictōis cōmittere nō poteſt. Hono. tertius.

EXparte Perpetui vicarij tenentur facere reſidentiam in eccleſiis in quibus obtinent vicarias: ⁊ cū hēant curā aiaꝝ debet eſſe in ordine ſacerdotis quod ſi facere noluerint ↄpelli debēt ꝑ ſubtractiōem prouentuū ipſaꝝ vicariaꝝ. Nota ꝙ ꝑpetuus vicarius debet eē ſacerdos ⁊ in vicaria reſidere.

De officio ⁊ poteſtate iudicis delegati Rubrica. Alex. quartus.

QUia queſitū Quidā ipetrauit lras cōtra aduerſarios ſuos: ⁊ cū ipi eos faciūt ad iudiciū euocari: poteſtates ⁊ alii potētes minis ⁊ terroribus cōpellūt qrētes ſilere ⁊ ſic mādatū domini pape eluditur querebatur quid iudex facere debeat. Rūdet papa ꝙ ſicut agentes ⁊ cōſentientes pari pena puniri debēt ſic eodē mō tā illi qui trahunt in cām ꝙ principales fautores eoꝝ ſi iuſticiaꝫ ipediūt per cēſurā eccleſiaſticā ſunt coercendi. ¶ Nota ꝙ iuriſditio iudicis extenditur ad oēs illos qui iuriſditionem illius impediunt: lꝫ de illis in lris non fiat mentio. Idem.

SAne Aliquis impetrauit lras ſuper aliqua cā contra aduerſariū ſuū ad aliquos iudices in alia forma dubitabant iudices qd facere deberent ſuper hiis reſpondꝫ papa: ꝙ iudices ſuperſedere debent executiōi ſup vtrarūqꝫ lraꝝ: donec romanū pōtificē cōſulāt: ne ꝑ varietate lraꝝ cā valeat ratardari. Idem.

SI pro debilitate. Aliqs ē delegatus a papa ſup aliqua cā iudex impeditus nō poterat in cā ꝓcedere querebatur utꝝ poſſit alii cōmittere vices ſuas. Rūdet papa ꝙ ſi ꝑ debilitate vel alia iuſta cā ipeditus fuerit bñ pōt vices ſuas cōmittere pſonis idoneis ⁊ diſcretis: ita tamē ſi cā eſſꝫ dubia iudicē ipm cōſulat. Et ſi forte cā eſſꝫ ita grauis ꝙ ſine ipſius preſentia terminari nō poſſꝫ tūc nō cōmittat. ¶ Nota ꝙ delegatus pape poteſt cōmittere alii cāꝫ ſibi cōmiſſam ſi iuſta de cā ipeditus fuerit. Idem

De cauſis Aliqua cā cōmiſſa fuit decidenda infra certum temp⁹ puta īfra duos menſes: querebatur: vtrū iudex termino ſibi prefixo elapſo poſſit vlterius de cā illa ſe intromittere ſi īfra tempus prefixū non fuerit terminata. Reſpondet papa q̄ niſi dies ab apoſtolico prefixus de cōi ꝯſenſu partiū infra tempus ſtatutū in lr̄is fuerit prorogatus: eo tranſactū mandatū apoſtolicū exſpirauit. Secūdo querebat̄ ecce iudex delegatus citat ptes vt veniant ad pn̄tiam ſuā nolunt venire vel ſtare iudicio ſuo queritur qualiter puniri debeant. Reſpondet papa ſi tale negociū fuerit: q̄ certa pena in canonibus exprimatur illā imponat: alioquin puniat eos [Scdm] arbitrium ſuum cōſiderata qualitate delicti ⁊ ēt cauſe. ¶ Nota q̄ iuriſditio delegati poteſt ad maius tempuſ de cōſenſu partiū ꝓrogari. Item delegatus penam ſtatutū in iure imponere poteſt ⁊ nō aliam. Item ſi nulla pēa ſtatuta ē ſup negocio de quo cognoſcit penam cōtumacibus iponat [Scdm] arbitriū ſuū.

Idem.

Preterea Alicui delegato cā ꝯmiſſa fuit ſimpliciter ſub hac forma cauſa q̄ vertitur inter tales: tibi cōmittimus terminādā: quod iuſtū fuerit exequaris. Iudex iſte quia in reſcripto nō ꝯtinebatur q̄ poſſit punire cōtumacē vel quod poſſit citare partes: q̄ſiuit vtrum poſſit cōtumacē cogere ut vēiat aut poſſit eū punire ſi nō veniat. reſpondet papa q̄ poſtq̄ cā iudici ē cōmiſſa lȝ ſimpliciter bene poteſt cōpellere ut ueniat ⁊ punire cōtumaces eccleſiaſtica ſeueritate: q̄uis i litteris nihil ꝓ hoc contineatur aut partes mādatū nō habeant ad iudicem accedāt: qꝛ ex quo cā ſibi cōmittitur ſup oībus que ad cāȝ ꝑtinent plenariam recipit poteſtatē. ¶ Nota q̄ delegatus poteſt punire ꝯtumaces. Itē ex quo cā cōmittitur alicui omnia cōmiſſa itelliguntur: ſine quibus expediri non poteſt: ⁊ ſic extenditur iuriſditio ad omnia acceſſoria.

Idem.

Quamuis Cauſa cōmiſſa fuit ſub hac forma. Cām que inter tales vertitur vobis cōmittimus terminandaȝ facientes quod decet ⁊c nulla alia clauſula adiecta que aliquando adijcitur. ſ. q̄ ſi non potueritis ambo ⁊c. querebatur ſiue dubitabatur q̄ ſi alter non poſſit intereſſe: vtrū poſſit cōmittere vices ſuas. reſpōdet papa ſi duobus cōmittitur lȝ in lr̄is nō apponatur: ſi ambo intereſſe nō potueritis alter nihilominus exequatur. vnde poteſt alter cōmittere viceſ ſuas ſiue cōiudici ſuo ſiue alij. Nota q̄ iudex delegatus ſemp cōmittere poteſt vices ſuas qualiſcūqȝ ſit forma niſi ei ꝓhibeatur.

Idem.

Significaſti Dubitabat iudex iſte. An delegatus poſſit ſententiam ſuaȝ executioni mandare ſi ordinarius ad mādatū ſuū eā exequi nollet: aut non poſſet. reſpondȝ papa cōſultus Si iudex ordinarius ad mandatuȝ delegati a papa nō vult aut non pōt aliis reſiſtentibus ſententiā a delegato latam executioni mandare: delegatus nihilominus ſententiā ab eo lataȝ pōt executioni mandare ⁊ punire reſiſtentes. ¶ Nota q̄ delegatus pape pōt punire omnes impedientes officiuȝ ſuuȝ tam in cognoſcendo q̄ȝ in exequendo ⁊ ſuam ſententiā poteſt exequi ⁊ mandare alij vt eā exequatur.

Idem.

Si quando Aliquiſ clericus impetrauit litteras ad aliquē delegatū ꝯtra prelatū eccleſie ſup ipā eccleſia ꝑlatus corā iudice tractus eſt in cām: tandeȝ per compoſitionem vel alio modo clericus ille eccleſiā obtinuit coram illo iudice: ⁊ certuȝ eſt q̄ clericus nec canonicā inſtitutiōem nec poſſeſſionem in ipſa eccleſia habuit corporaleȝ. delegatus mandat alicui vt clericum mittat in poſſeſſionē ipſius eccleſie: queritur vtrū ep̄s dēat reſiſtere mādato h⁹ delegati. rn̄det papa q̄ ordiari⁹ nō dȝ violēter r̄ſiſtere d̄legato Sed apud ipm dȝ inſtare vt differat illum

mittere i poſſeſſionē donec pape ſup hoc negotio veritas innoteſcat. Nota q̄ ordinarius nō debet violēter reſiſtere delegato nec impedire officiū ſuū Idem.

IN litteris Iudex delegatuſ tulit ſniam ſup aliqua cā ſibi commiſſa querebatur vſq₃ ad quod tempus iſte delegatus iuſte ſe interponere poteſt vt ſteť ſnie ſue reſpondet papa de quo p ſe vel per alium mandauit executiōi expirat iuriſdictio ſua: q̄ ſemel offō ſuo functus eſt. Nota q̄ delegatus pape ⁊ per ſe ⁊ per aliū pōt ⁊ equi ſniam ſuam. Idem.

COnſultationibus. Aliquis fuit ſpoliatus eccleſia ſua ſeu alia poſſeſſiōe ſine iudicio eccleſie abſq₃ rationabili cā acceſſit ad papa₃ ⁊ cōqueſtus ſuit ei q̄ taliter fuerat ſpoliatus ⁊ obtinuit lrās ad iudiceſ ſub hac forma: ut infra certu₃ tempuſ reſtituatur ſibi poſſeſſio ſi cōſtiterit iudicibus eū taliter ſpoliatū fuiſſe ille qui ipm ſpoliauit abſens erat anteq̄ aliqua mentio fieret de lrīs illis cā peregrinationis vel cā ſtudio⁊ vel alia cōſimili nec infra tempus cōprehenſum in litteris potuit ſe iudici preſentare: querebatur vtrū poſſeſſio debeat illi reſtitui cū paratus ſit ſuam poſſeſſionem ⁊ ſpoliationē pbare. Reſpondet papa q̄ nec poteſt nec debet habere reſtitutōem q̄uis paratus ſit pbare coram delegatis poſſeſſionem ⁊ deiectōem verūtamē ſi ille qui poſſidet lite cōteſtata ſe contumaciter abſentaſſet nō debet ei poſſeſſio ablata reſtitui: niſi pbauerit ſe poſſediſſe ⁊ ſpoliatu₃ fuiſſe. Nota q̄ ſpoliatus ad hoc ut reſtituatur duo debet pbare. ſ. deiectiōem ⁊ poſſeſſionē. Item cōtra abſentem cā peregrinationis: vel ſtudii vel alia cōſimili nō ē pcedendū diffinitie: nec cōtumax reputatur. Idem.

SAne Aliquis clericus vel laicus cām habet cum epō cā illa cōmiſſa fuit alicui iudici delegato cōtra epm qui delegato nō ſub ē alias: queritur qualiter delegat⁹ extra pūire debeat ad aliquid faciendū vel dandu₃ cū rebellis fuerit ipi delegato Reſpōdet papa q̄ iudex delegatus ab ipo vices ipſius gerit: ⁊ ideo maior ⁊ ſuperior ē illis quoru₃ cām ſuſcipit terminandā. vnde ſi epus vel alia pſona q̄ non ſit de iuriſdtōe ordiaria iudicis delegati in cā q̄ ſibi a ſe. ap. delegatur rebellis ⁊ cōtūax fuerit iudex delegatuſ pōt ipm epm interdicere vel ſuſpendere ita q̄ ſm qualitatē negocij tempate pcedēs epo interdicat ingreſſum eccē uel ſacerdotale officiū uel terrā ipi⁹ epi interdicto ſupponat. Nota q̄ delegatus vices gerit delegātis Itē maior ē illis quo⁊ cā₃ ſuſcipit terminādā. Itē cōtra maiores tpate delegatus pcedi₃. Idem.

EX parte n. Quidā cleric⁹. N. nōie ipetrauit lrās ad ep₃ ↄuētreñ ut archidiaconatū quē i eccā ipi⁹ primo vacare ↄtiger₃ aſſignar₃ eidē lrīs iſtis pūtatis quidā ali⁹. R. nōie lrās alias ad eboraceñ archiepm ipetrauit ſub hac forma: ut ſi auūculus eius archidiaconatū quē hēbat in eccleſia ↄuentreñ mō dimittere vell₃ ipm aſſignar₃ eidē nulla de prioribus lrīs hita mentione. Eps ↄuētreñ. hoc intellecto ſignificauit negociū dño pape p eūdem N. ſup negocio iſto ſcribit papa archiepo ⁊ epo pdicto dicens q̄ ſi memor fuiſſ₃ p dicto. n. ſcripſiſſe p aduerſario ſuo nullas lrās dire xiſſ₃. vñ mādat eiſdē quatenus pfato. n. archidiaconatū ipi⁹ eccē ſi vacat aſſignēt nō obſtātib⁹ lrīs poſterius impetratis. Nota q̄ ſi lrē ſi beneficio ipetrent ⁊ preſententur lrē poſterius ipetrate ſup cōſimili bñficio in eadem eccā nō facientes de prioribus mētiōe₃ non valent. Idem.

EX parte tua. Dominus ↄmittit cā₃ ſub certa forma querebatur: vtru₃ iudex ille ita ſequi debet formam ſibi datam q̄ exceptiones legittimas non admittat. Rñdet papa l₃ dlegat⁹ ſeq dēat formā ſibi datā tñ exceptiōes rōnales admittere

debet ⁊ ſm equitatem in cā ꝓcedere niſi ex
primatur in litteriſ: ꝙ nulle debent exceptio
nes admitti: ꝙ non credit nec ipm̄ nec ante
ceſſores ipſius expreſſiſſe. ¶ Nota ꝙ qua
liſcunqȝ forma detur delegato exceptiones
legitimas recipere debet: ꝙ illud nō eſt con
tra formā. Item in iudicijs ſeruanda ē equi
tas Idem.

Q Uoniam abbas. Cau
ſa fuit cōmiſ
ſa duobus abbatibus. ſ. abbati li
ceſtrie ⁊ abbati rinceſtrie nō expreſſis ꝓpri
is nominibus abbatū cū illa clauſula: ꝙ ſi
ambo in cauſa ꝓcedere non poſſent: alter ſo
lus in cauſa ꝓcederet mortuo abbate vince
ſtrie: abbas laiceſtrie ſolus citauit partes tā
dem ſubſtitutus fuit abbas abbati premor
tuo vinceſtrie abbas laiceſtrie adiunxit ſibi
in cauſe cognitiōe abbatem vinceſtrie de no
uo ſubſtitutū ⁊ cū ipō tulit ſnīam: quia du
bitabatur vtrum ſnīa illa valerȝ ſignificatū
fuit hoc domino pape: ⁊ ipſe eū ꝯfirmet cuȝ
ſit recte lata. ¶ Nota per hanc decretalem
ꝙ quando cauſa cōmittitur dignitati nō ex
preſſo nomine prelati: eo mortuo ſucceſſor i
eadem cā ꝓcedere debet.

S uper eo Queſtio ver
tit inter aliquos
ſuper preſentatione rectoris in ali
qua eccleſia cōmittitur cauſa ſuper hoc ali
cui ſub hac forma mandamus vt ſi conſtite
rit ius de quo agitur ad alterutram partem
ꝑtinere ad preſentatōem illius iudex ordinȝ
eccleſiam ap. re. ¶ Primo queritur vtrum
liceat iudici delegato ignorante epō archi
diacono vel archiepbr̄o ad quem pertinet
inſtō preſentatū ſibi clericū in poſſeſſionē ec
cleſie mittere ⁊ ſi aliqs illoꝝ ad quē ꝑtinet
inſtō appellauerit vtꝝ ſit eoꝝ appellationi
bus deferendū. Papa cōſultus reſpondȝ ꝙ
lȝ qōem cōmittat de preſentatōe ap. re. nō tm̄
eſt eius intentionis facere preiudicium dio
ceſis epiſcopo archidiacono vel archipreſ
bytero. vnde clericus inſtituendus preſenta
re dȝ illi ad quē de iure ꝑtinet inſtō: ⁊ ſi con
tra factū fuerit eorum ap. valebit: quia ap
pellatio ſolum habita eſt illis inter quos cā
vertitur ⁊ non predictis. ¶ Nota ꝙ forma
reſcripti non eſt ſemper ſeruanda: vt hic pa
tet: ſed hoc ſit: quia per hoc fieret preiudi
cium illi ad quem pertinet inſtitō: nec nocet
illi qui obtinuit. Item licet cā cōmiſſa ſit in
ter aliquos: alij tamen quos negocium tāgit
admittantur ad defenſionem ſuam. Itē ap.
re. intelligitur illis inter quos cōmittitur ⁊
non aliis. Item res inter alios acta. ⁊c.
Idem.

C Auſam Quedam cau
ſa matrimonialis
vertebatur inter. I. mulierem ⁊ b.
virum illius. illa fuit cōmiſſa duobus epīs
coram quibus mulier illa petiit reſtitui ſibi
virum ſuum qui ſpoliauerat ipſam qui cum
de ſpoliatione conſtitiſſet eiſdem: mandaue
runt viro: vt eam reſtitueret: vir adeo cruci
atibus ⁊ flagellis ipſum afflixit: ꝙ inuita ⁊
coacta cōfeſſa fuit parentelā eſſe inter ipſaȝ
⁊ virum ſuū ꝓpter quod alter de predictis
epiſcopis tulit ſnīanm diuortii inter ipſos:
ſuꝑ hoc delata fuit queſtio ad papā. Unde
mandat quibuſdam ꝙ ſi inuenerint ꝙ dict⁹
B. vxorem ſuaȝ dimiſerit ad iudicium alte
rius iudiciſ predictoꝝ monitōe premiſſā cō
pellāt eundem: ut ipſam recipiāt ⁊ maritali
affectu pertractet: quia cū cauſa duobus cō
mittitur ſnīa vnius nō tenet: ſi vero aliq ap
paruerint poſtq̄ȝ ab ipſo recepta fuerit q ve
lit ⁊ poſſint ipſoꝝ matrimoniū accuſare cāȝ
audiant ⁊ ſine canonico decernant eandem
¶ Nota ꝙ cōfeſſio ꝑ metū extorta nō preiu
dicat. Iteȝ cōfeſſio cōtra matrimoniū facta
non tenet. Item cū plures ſunt iudices alte
ro abſente nec ſe excuſante nec cōmittente vi
ces ſuas: ſnīa alterius vel alioꝝ non valet.
Item reſtō prius fieri debet q̄ȝ principal' qō
agitetur. Idem.

C Auſam Inter. F. ⁊ R.
de ardenna que
ſtio vertebatur: ſuꝑ natiuitate ma
tris dicti. R. cā ſuꝑ hoc ꝯmiſſa fuit epīs ex
oneñ. vitoñ. ⁊ leodieñ ad petitōem ipſi⁹. r. ſȝ
dictus landoneñ. ep̄s dn̄s erat dicti. r. ꝑſat⁹

F. hab-bat eũ ſuſpectũ. vnde ad petitionem
ipſius. F. amouit ipſuꝫ ⁊ loco ipſius rogauit
abbatẽ herefordenſem Nota cũ iudex ẽ dñs
impetrantis poteſt legittime recuſari.

Idem

Quam te. Hanc decretalem habebis infra. e. de verbo ad verbũ in decretali ſuper qõnũ articulis.

Lucius tertius

Relatum. Per ſe patet ⁊ non tenet quod hic dicitur: quia per ſolaꝫ citationem ſine litis conteſtatiõe ꝑpetuatur iuriſditio ꝑ. c. ſequens.

Urbanus tertius.

Gratum Cauſa quedaꝫ cõmiſſa fuit iudici delegato ipo ſtatim citauit partes: lis vero cõteſtata fuit pꝰ morteꝫ delegãtis querebatur vtꝝ poſſit poſtea in cauſa ꝓcedere delegatus. ¶ Secundo ponitur alia queſtio: ecce aliquis appellauit a iudice: poſtmodum petijt terminũ ad ꝓducendos teſtes: ⁊ atteſtationes receptas: petijt poſtmodũ publicari: queritur an hoc appellõi renũciaſſe intelligatur. ¶ Ad primã qõem reſpondet papa ꝙ citatõe facta negociũ eſt quaſi ceptuꝫ: ⁊ precipue ſi delegatꝰ nõ ſit certus de obitu delegantis. vnde legittime poteſt in cauſa ꝓcedere. In ſecunda q̃ſtione rñdit ꝙ ſi vera ſint premiſſa appellationi renũciaſſe videtur. ¶ Nota ꝙ ꝑ ſolam citationẽ ꝑpetuatus iuriſditio delegati. Itẽ tacite per cõtrariũ factũ renunciat quis iuri ſuo.

Celeſtinus tertius.

Prudentiaꝫ. In prima ꝑte ponitur talis qõ: ecce cauſa cõmittitur tribus iudicibus cũ tali clauſula ꝙ ſi omẽs intereſſe nequiuerint duo nihilominꝰ in cã ꝓcedant: duo illoꝝ tantum citant reuꝫ Queritur vtrum ille teneatur venire pꝰ iſtã qõem ſtatim facit aliam qõem tres iudices citant reũ in termino cõſtituto compuit corã duobus tertio abſente: nec ſe excuſante: nec cõmittente vices. Queritur vtꝝ duo pñtes poſſint in cauſa ꝓcedere: ⁊ eam ꝑ ſniam diffinire. ¶ Ad primã qõem non reſpondꝫ papa directe: ſed reſpondendo. Ad ſecunda intelligitur prima ſoluta. Dicit papa ꝙ cũ aliquis non oſtenderit legittime ſe cum alijs interſſe non poſſe vel al's cõſtare canonice non poterit alij in cãe cognitõem ꝓcedere nõ debent ꝙ ſi fecerint nõ valebit ꝙ integꝝ eſt iudicium ꝙ plurimoꝝ ſniis cõfirmatur: ⁊ papa libentius cãm cõmittit duobus q̃ vni ⁊ tribus q̃ duobus ⁊ q cõtra facerent formaꝫ reſcripti non ſeruarent ꝑ hoc intelligitur prima queſtio ſoluta: quia ſi tres citant partes ⁊ duo illoꝝ tertio abſente ꝓcedere non pñt ergo ⁊ ſi duo tantũ citant reus ad citatiõem eoꝝ vẽire nõ tenetꝰ §. adiicitur. poſtea ꝙ vbi in cõmiſſiõe apponitꝰ ꝙ ſi oẽs intereẽ nequerint duo nihilominus exequãtur ſi aliqs illorum cũ poſſit noluerit intereſſe: alii nihilominus ꝓcedere poſſint quãuis ille ſit de hoc arguẽdus ꝙ mandatum apoſtolicũ exequi cõtempnit: ⁊ idẽ dicendũ eſt per omnia quando ſcribitur duobuſ cũ illa clauſula ꝙ ſi ambo ⁊c. §. ſexta. ¶ In. §. iſto talis eſt caſus petrus impetrauit cãm cõmitti cõtra martinũ iudicibuſ ſuper aliqua queſtione pẽdẽte iſta queſtiõe. Martinus fecit citari petrũ predictũ ꝓ alia cã corã ordinario vel coraꝫ delegato: qꝛ petrus iuri nõ parebat fuit excõmunicatus ab ordinario vel delegato. dũ eſſet excõicatus cepit conuenire martinũ corã ſuis iudicibus delegatis. martinꝰ reus obncit petro actori ꝙ in iudicio ſtare nõ poteſt: cuꝫ ſit excõmunicatus. Queritur ſi reus nõ velit ſtatim ꝓbare ipſum excõmunicatum aut non poſſit. Utꝝ actor audiri debeat donec reus ꝓbauerit ipſum excõmunicatũ. ad hoc reſpondꝫ papa ꝙ ſi reus ſtatiꝫ vel infra terminũ ꝯpetentẽ non ꝓbauerit quod obicit actor poſtmodũ audiatur. vtꝝ tamẽ ſi cõſtiterit vel per cõfeſſiõem actoris: vel alio legittimo modo actorẽ excõmũicatũ eſſe: tũc ab ipſis iudicibus delegatis ẜm formã eccleſie debet abſolui tamẽ ſi ab ordinario vel delegato ꝓpter aliã iuſtã cãm fuerit excõicatus ad ſuũ excõicationẽ debet remitti abſoluendus: ⁊ ſi ille malicioſe ipſum non abſoluerit

iudex delegatus ipm absoluat dūmodo nō
sit tale genus excōmunicationis cui⁹ absolu
tio sedi apostolice reseruat̄ quare ex quo pri
cipale sibi cōmittitur ⁊ accessoriū cōmissum
intelligit̄. Ex solutione predicte questiōis ori
tur alia que talis est. Iste actor excōicat⁹ ab
solutus est prestito iuramēto q̄ stabit māda
tis ecclesie: queritur corā quibus dēat stare
iuri de cā illa ꝓ qua fuit excōicatus an corā
suo excōicatore an corā istis delegatis. Re
spondetur q̄ corā suis excōicatoribus dꝫ iu
ri parere ꝓ cā illa pro qua fuit ab eis excōi
catus nisi cā illa specialiter fuerit delegata sꝫ
si excōicatores in cā illa maliciose ꝓcedere
distulerint: tunc delegati isti in cā illa ꝑ recō
uentionē ꝓcedere potuerūt: ⁊ suā iurisditiōes
in cā illa tanquā in accessorio exercebūt.
¶ Nota plura notabilia in hac decretali pri
mo: cū plures sunt iudices cū clausula illa q̄
si non oēs ⁊c. duo sine aliis ꝓcedere non pñt:
nisi primo cōstet legitime q̄ tertius interesse
non pōt. Itē forma mādati diligēter est ser
uāda. Itē delegatus si interesse nō vult cum
aliis alii procedere possunt: cū de voluntate
ipsius constiterit. Itē exceptio excōicationis
repellit agētē. Itē ordinarius vel delegatus
ꝑ negligētiā vel maliciā amittit iurisditionē.
Itē delegatus eandē hꝫ iurisditionem in ac
cessorio quā in pricipali. Itē cā recōuentōis
accessoria censetur ꝓpter maliciā priorū iu
dicum. Inno. iii.

Quam causa Inter ar
chiepisco
pos montis regalis ⁊ rason. verte
batur questio super quibusdā decimis causa
super his fuit cōmissa archiepō capuano et
panormitano ⁊ epō regino: duo iudices. s.
archiepi citauerūt archiepm montis regalis
ad certū terminū. ipse cōparuit i termino co
rā archiepis duobus tertio. s. regino absen
te. In quorū pñtia proposuit excipiēdo q̄ ꝑ
duabus cāis eorꝫ ipse nō debebat stare iudi
cio: qꝛ cum cā tribus cōmissa fuisset: ⁊ ipse a
duobus tantū fuerit ad iudiciūꝫ euocatus:
tertio nec cōmittēte vices suas: nec se excusā
te corā duobus respōdere nō debebat. Itē
ante ipsorū citatōem ⁊ noticiā lrarū illarum
ꝑ cā illa nunciū suū ad se. ap. destiauerat al
legādo sup hoc quēdā decretalē alexādri sꝫ
archiepi has exceptiōes admittere noluerūt
pronūciantes vt corā eis responderet ꝓpter
hoc ad se. apo. ap. destiauit: iudices illi non
obstāte appellatiōe illius aduersariū induxe
runt in possessionem illarum decimarum:
mandat papa quibusdam quatenus si con
stiterit dictos archiepiscopos exceptiones
predictas nullatenus admisisse decimas ip
sas quibus archiepiscopus montis regalis
asserit se spoliatū: postquā nuncius suus ad
sedem apostolicā accesserat faciāt ei restitui
cū fructibus inde perceptis nō obstāte eo q̄
ꝑ dictos archiepōs siue ꝑ laicalē potentiam
factā fuit: postea vero audiāt si qd fuerit q̄
stionis. Nota quicquid fit post legitimā ap
pellatiōem dꝫ reuocari. itē cū legitima ꝓpo
nitur exceptio vt hic fuit ⁊ iudex cā non ad
mittit ꝓpter hoc appellatur in causa appel
lationis non est necesse probare q̄ exceptio
ꝓposita vera: sed hoc non solū ꝓbare debet
q̄ non fuit admissus hodie ad hoc vt illud
sufficiat debet appellans in exceptione ꝓpo
sita dicere q̄ paratus est illā probare. l. de
ap. interposita.

Quam super Casum
sic intelli
ge Cā vertebatur inter conuentuꝫ
de cochis ex vna parte ⁊ S. quondā abba
tem ipsorum ex altera super abbatia ipsius
monasterii. Quatenus dictus iniuste se spo
liatum dicebat post multas ⁊ varias cōmis
siones obtinuit iste. s. cām ipsam cōmitti epo
lexoneñ. ⁊ abbati de becco sub hac forma:
vt si ambo interesse nollent vel non posset al
ter solus in causa procederet partibus in ꝑ
sentia iudicis constitutis. pars. R. qui dice
batur intrusus in preiudicium ipsius. S. re
cusauit predictuꝫ episcopum lexoneñ. tribus
de causis: tum quia idē episcopus causam
habebat cū monasterio suo super quadā ec
clesia tum etiam quia ipsum. R. redeuntem
a curia romana nō admisit ad osculū pacis
⁊ quia dicto. R. dixerat q̄ si posset ei noce

re ⁊ hoc ꝓbare volebat corā dicto abbate: vel coraꝫ arbitris dicto epiſcopo admittere hoc nolente ante ingreſſuꝫ cauſe fuit poſtmodū ab ipſo epiſcopo appellatum. Sed ipſi duo nihilominus interloquentes appellationem non tenuiſſe dictum. S. decreuere ad predictam abbatiam reſtituendū predicto. r ſuper ipſa abbatia perpetuū ſilentiuꝫ imponentes appellatione prius ab ipſo abbate ď becco interpoſita ne cum dicto epiſcopo ex cauſis legitimis recuſato procedere vnde cā demū ad ſedem apoſtolicam eſt delata dicitur hic ꝙ talis ſentētia nulla fuit quia licꝫ abbas antequā appellaretur ab eo ſolus procedere potuiſſet quia bene interlocutus fuit cū ipſo epiſcopo qui iam iudex eſſe deſierat appellationem ꝑpter hoc interpoſitam non tenuiſſe per conſequentiaꝫ confeſſus eſt ſe non poſſe in cā procedere: nec erat ſue intentioniſ vt ſolus aliquid diffiniret: ⁊ ideo cū eo q iā iudex eſſe deſierat diſponere aliquid nō valebat poteſtate ⁊ volūtate ſua mutuo aduerſantibus: quia quod potuit noluit ⁊ quod voluit non potuit ⁊ ita quicquid ante hoc factū eſt non valet. ¶. Notā ꝙ ſi iudex recuſationem legitimā nō admittit deſinit eſſe iudex appellatione propter hoc interpoſita. Item tacite ipſo facto aliquis cōfitetur. Itē vtile viciatur per inutile. Item iudex nihil facere debet contra poteſtatē ſue iuriſdictionis.

Idem.

Conſuluit Iudex ꝑemptorie citat partes ad teſtes recipiendos vel ad publicandas atteſtationes eoruꝫ vel ſententiā proferendam. Sed pars altera cōtumaciter ſe abſentat in termino cōſtituto: q̄ritur an ſaltem circa vltimā partē diei iudex in negocio ſibi cōmiſſo procedere debeat vł expectare in ſequentē diē. Item ſi expectauerit queritur vtrū contumax ſit citandus: quia non fuit proceſſum in termino conſtituto: papa ſuper hac queſtione diſtinguit vtrū iuriſditio delegati duretꝫ pꝰ terminū perēptoriū an expiret in illo ſi duret in diem ſequentem equitate ſuadente debet expectare: nec cōtumax amplius eſt citandus niſi iudex ei gratiā facere voluerit: ſi vero expirat in termino dato tunc ſi partes hoc ſciuerint ⁊ nō preſentauerit ſe corā iudice ea hora quā poſſit congrue perficere quod incūbit: extunc ꝓcedat ad faciendum id propter quod terminū aſſignauit ne inſtantia iudicij euaneſcat: Iudiciū vero in tenebris exerceri nō debet: quia qui male agit odit lucem licet enī ſm leges more romano dies incipiat in medietate noctis ⁊ in medio ſequētis noctis deſinat: vnde quicquid fit in duabus dimidiatis noctibus ꝓinde habetur ac ſi fieret in die: tamē papa illā horā cōgruāītelligit ex qua poſſit ante noctis tenebras ꝑficere quod incūbit. In fine dicit ꝙ diſcretus iudex non debet ī aſſignando peremptorio iuriſdictiōem ſuaꝫ taliter coartare niſi magna neceſſitas id expoſcat. Nota per principiū capituli ꝙ poſt lit. ɔteſt. in his que occurrūt debet terminus peremptorius aſſignari. Itē in ſequētem diem dꝫ iudex expectare. itē iudex pōt facere gratiam poſt terminū peremptorium alium aſſignando. Idem

INſinuante R. rector eccleſie ſancti ſaldati habebat q̄ſtionem cum quodā alio. t. nomine rector alterius eccleſie ſuper iure parrochiali cauſa fuit cōmiſſa epiſcopo vigorn. ⁊ officiali eius et cuidam alteri ad petitiōeꝫ rectoris ſancti ſaldati ſub hac forma ꝙ ſi nō omnes. tu frater epiſcope cū altero illoꝝ procedas iudices ꝓceſſerunt in cā lite conteſta. tractu temporis ante diffinitiuā ſnīam: dictus epiſcopus prefatū. r. in ſnū familiarē admiſit. vnde cū tam eps ꝙ officialis ipſius quos dictus. r. ipetrauerat: ⁊ poſtmodū familiaris eoꝝ eſſet effectus ab aduerſa parte poſſunt merito recuſari cām ipſam alijs ſuis iudicibus petijt cōmitti. Quibus mandat papa quatenus ſuꝑ his veritatē inquirant: ⁊ ſi ita venerint procedāt in cauſa iuxta continentiā priorū lr̄arū niſi pars aduerſa corā primis iudicibuſ litigare cōſenſerit: poſtꝗ̄ dictus. R. familiaris ipſoꝝ factus fuit. alioqui partes ad exa

men priorum iudicum reuertantur. Nota ꝙ ex noua cauſa li. conteſt. poteſt iudex recu ſari. Jtē ſi conſentio in illum quē poſſum le gitime recuſare illū poſtea nō poſſū recuſare

Jdem priori ſancti fridiani

Querenti

Judex dele gatus a papa tulit ſententiā diffinitiuā ⁊ quia condemna tus non parebat ſententie ipſiꝫ excōmunica uit querebatur vſqꝫ ad quod tempus iudex poſſit ipſum excōmunicatum parere volen tem abſoluere: quidā dicebant ꝙ cū functus ſit officio ſuo vlterius nō poteſt ipſum abſol uere. Alij dicebant ꝙ iuriſdictio illiuſ durat quouſqꝫ pareatur ſentētie vt ſemper poſſit ipſum abſoluere volētem parere. Papa nec primā nec ſecūdam ſententiā ſequitur ſtatuit ꝙ iudex delegatus ab ipſo non ſolū ad qua tuor menſes qui dantur cōdemnatis ad ſol uendū debitū ſed etiā vſqꝫ ad annū iuriſdic tionē ſuā poterit exercere ſicut ſeruatur in il lo qui ante lit. conte. contumax inuenitur.

Nota ꝙ delegatus a papa vſqꝫ ad annū pōt exequi ſniam ſuā ⁊ non vltra. Jtē in pe cuniarijs cauſis dantur. iiij. menſes condem natis ad ſoluendum. Jdem.

Super queſtionū

Caſus huius decretalis colligitur ex vltimo. §. eius ergo ⁊c. modo quidā impe trauit cauſam cōmitti a domio papa quidā iudici delegato: delegatus iſte reſeruata ſibi diffinitiuaꝫ ſniaꝫ cōmiſit audientiam cauſe quibuſdā reo abſente ⁊ ignorante. Jſti ſub delegati citauerunt reū ipſe non comparuit corā eis quia ipſi dati erant ſine cōſenſu ipſi us appellauit ad ſedē apoſtolicā occaſionē cuiuſdam decretalis innocē. in qua dicit lꝫ delegatus cauſam ſibi cōmiſſam ap. re. non poſſit alij cōmittere ſine prouocatiōis obſta culo tamen ſi delegatus pape vel aliꝰ iudex quicunqꝫ ad aliquem certū articulū aliqueꝫ deputauerit auditorem ab illo non poterit appellari dūmodo partiū detur aſſenſu col ligebatur a contrario ſenſu: ergo ſi nō ſit da tus de partiū aſſenſu pōt appellari: vnde ap pellauit iſte qꝛ illiꝰ nō erāt dati de ipſius aſ ſenſu cuius tenor ponitur in. §. noſ ergo. vſqꝫ ad. §. intentionis. Ex parte aduerſa dicebat ꝙ talis appellatio nō valebat ꝑ decretalem alexandri i qua dicitur ꝙ ſi delegatus a pa pa ꝯmittit alicui audiētiā cauſē ſibi cōmiſſe vel teſtiū examiatiōeꝫ ſibi diffinitiua ſnia re ſeruata: ⁊ ab illo appellari contingat delega tus pretextu huius appellationis cām indiſ ſinitā relinquere non tenetur cuius tenor po nitur in pricipio capituli verſi. ꝙ ſi per. vſqꝫ ad §. nos igitur. iſte decretales videbātur cō trarie: dubitatio iſtius cōtrarietatis delata eſt ad cantuarieñ. archiepm vnde ipſe ſuper hoc duas queſtiōes fecit domino pape. pri ma eſt: vtrū per decretalē innoc. derogatum ſit decretali alexandri. Secūda fuit vtrum appellationi illius qui appellauerat occaſio ne cōſtitutiōis innocē. ſit deferēdū. Sup his duobꝰ articulis rūdet papa: ⁊ primo ad pri mū dicēs ꝙ ꝑ conſtitutiōem inno. nō deroga tur cōſtitutiōi alexādri imo in cōſtitutiōe in nocē. ſupplentur que in decretali alexandri fuerant ꝑtermiſſa: ⁊ ſubiicit ſtati tenorē illiꝰ vſqꝫ ad. §. nos autē: ⁊ ibi ponit verba conſti tutiōis inno. dicēs ꝙ licet is cui cā committi tur ap. re. non poſſit eā alij ſine ꝓuocationis obſtaculo derogare: tamen ſi aliqueꝫ articu lum deputauerit alicui audiendū ab illo nō poterit appellari dūmodo de partiū detur vel recipiatur aſſenſu: ſi delegatus ipſe com mittit exordiū litis vel finē cauſe vel totū ne gotiū ab illo tanꝙ a iudice poterit ꝓuocari

Poſtea vero in. §. intentionis declarat i nocen. que habuerit in conſtitutione illa licet is cui. dicens ꝙ delegatus ab ipſo poteſt cō mittere principium ⁊ finē ⁊ medium cauſe ſi bi cōmiſſe coniuncti ⁊ diuiſim ſm ꝙ ei viſū fuerit expedire vt iudicialis auctoritas libe rius valeat expediri: nō obſtāte quod dicit in lege ſcilicet ꝙ iudex debet cognoſcere per ſeipſum in principio in medio ⁊ in fine: quia ipſe delegatus anteꝙ̄ ferat ſententiam vide re debet omnia que acta ſunt diligenter: et hoc vſqꝫ ad. §. verum quē. ita continuabis ad precedentem dixerat ibi ꝙ iudex delega

tus poteſt cōmittere principium medium et
finem ⁊ coniunctim ⁊ diuiſim. Sed non di
xerat ꝙ poſſit appellare: vnde in. §. verū di
cit ꝙ ſi totam cauſam cōmittit alicui vel pri
cipium ⁊ finem ab eo tanq̄ a iudice licite ꝓ
uocatur. Cum aūt mediū cauſe cōmittit ab
ipſo tanq̄ a iudice appellari nō pōt niſi man
dati fines excedat vel merito ſit ſuſpectus: ⁊
ideo bene ſtatuit in conſtitutione ſua licet is
cui ꝛc. ꝙ talis auditor detur de partium vo
luntate ne valeat poſtea recuſari: ⁊ hoc vſqꝫ
ad. §. porro. ¶ Porro dictū eſt in. §. verum
ꝙ quādo iudex cōmittit totam cām vel prin
cipium vel finē ipſius ab ipſo poteſt appella
ri: cum vero cōmittit medium appellari nō
poteſt niſi mandati fines excedat. ¶ In. §.
iſto oſtendit ad quē ſit appellandū: ⁊ primo
quādo cōmittit totam cauſam debet appel
lari ad papā ⁊ non ad delegatum: quia cō
mittendo totam cauſam deſinit eſſe iudex: ſi
vero aliquid ſibi de iuriſdictiōe reſeruat tūc
ad delegatū ⁊ non ad delegantem debet ap
pellari quia tunc remanet iudex: ſi vero com
mittit mediū cauſe alicui puta teſtiūꝫ exami
nationem vel aliū articulum ⁊ ab illo appel
letur ad papam ꝓ eo ꝙ mandati fines exce
dit vel ſit ſuſpectus delegatuſ nō obſtāte tali
appellatione vt parcat laboribus partium:
⁊ expenſis cām indefinitam ſm decretalem
alexandri relinquere non tenetur: ⁊ ſic intelli
gitur decre. alexandri quādo cōmittitur me
dium cauſe: ⁊ ſic apparet ꝙ Inno. ſuppleuit
de principio fine ⁊ toto negocio ⁊ hoc vſqꝫ
ad. §. quem vero. ¶ Quem vero. In ꝓ
ximo. §. verſu pro eo ꝙ mandati fines exce
dat vel merito ſit ſuſpectus. ⁊ alio. §. verum
dixit niſi mandati fines excedat vel merito
ſit ſuſpectus vnde ne valeat recuſari ꝓuide
ſtatuimus vt de partium detur vel recipia
tur aſſenſu: ꝓ hoc videbatur ꝙ ſimiliter poſ
ſit recuſari niſi datus eſſet de conſenſu parti
um: neutra partium poterit recuſari niſi co
ram delegato iuſtā recuſationis cām oſtēdat
¶ Si vero dictum eſt ſupra in. §. nos autē
ꝙ delegatus a papa cui cauſa commiſſa eſt
ap. remota poteſt cōmittere alij vices ſuas:
⁊ poteſt cognoſcere appel. re. ¶ In. §. iſto
oſtendit ꝙ illud non eſt generaliter verū hoc
modo duo ſunt a principe delegati app. re.
vnus cōmittit alteri vices ſuas: iſte qui reci
pit iuriſdictionem a conſotio ſuo delegatus
eſt a papa ap. re. non tamē pōt alij committe
re vices ſuas nec procedere app. re. quāuis
dicatur in litteris ꝙ alter in cauſa procedat
ſine reliquo ap. remota. ſi non poſſunt ambo
pariter intereſſe ⁊ redditur ratio quia quod
pōt ex iuriſditione ſibi a principe delegata:
non poteſt cum iuriſdictione a condelegato
cōmiſſa. Unde in hoc caſu ſi appelletur ab
iſto ad papā eſt appellandū non ad delega
tum propter rationem ſuperius aſſignatam
in. §. porro. quia totam iuriſdictionem cōſo
tius ibi cōmiſit. ¶ Eius hic reſpondet ſecun
de queſtioni ex his que dicta ſunt concludit
papa dicens ꝙ appellatio illius qui appel
lauit ad papam occaſione conſtitutionis in
nocen. ꝓ eo ꝙ ſubdelegati iſti dati non fue
rant de conſenſu illius nō valuit nec debuit i
pedire quo minus ꝓcederent auditores niſi
primo coram ipſo delegato iuſtam cauſam
recuſationis oſtenderent: ⁊ ſi tanq̄ ſuſpecti
fuiſſent merito recuſati delegatꝰ pape nihil
ominus debuit in cauſa ꝓcedere ac eam ter
minare: ſed ſi delegatus iuſtam cām recuſa
tionis nollet admittere allegatā cōtra ſubde
legatos ſed cōpellebat illū audire corā ſuſpe
ctis a tali grauamine licite potuit appellare
⁊ quicquid factū ē poſt illā appellatōem de
bet in irritū reuocari. hanc concluſionem ſu
mit ex tribus. §. proximis. §. porro. in princi
pio vbi dicit ſi appelletur ab eo cui mediūꝫ
cauſe ex. §. ſi vero. vbi idē dicit a contrario
ſenſu ſi non cōmiſiſſet vices in totū appellan
dūꝫ eſſꝫ ad delegatū. Et ex. §. q vero vbi di
cit ſi delegatus ꝛc. Nota ꝙ iudex de cōſenſu
partium datus recuſari non poteſt niſi for
te ex noua cauſa. c. inſinuāte de offi. delega.
Itē cū delegatus aliquid ſibi de iuriſditiōe
reſuat ad ipſum ē appellandum. Item recu
ſatio ſubdelegati ꝓbari debꝫ coram delega
to. Item quicquid fit pꝰ appellatōem lītiam
reuocandum eſt.

Idem.

Paſtoralis Aliquis ē
delegatus
a pꝛincipe ipſe cōmittit alicui vices
ſuas ille non vult ſuſcipere ſubdelegationem
queſiuit eṗs elieñ. vtrū poſſit illuꝫ compelle
re. Reſpondet papa a lege conceſſum eſt de
legato a pꝛincipe ꝙ ipſe poſſit cām cōmitte
re aliꝭ dūmodo malitioſe hoc non faciat: et
ideo pōt compellere illū vt ſuſcipiat: qꝛ talis
iuriſdictio nulla videretur ſi cohertioneꝫ ali
quā non haberet: tamē iudex debet diligen
ter videre vt ſi perſonis ſuperioꝛibus ex cā
negotiū duxerit cōmittendum in compulſiōe
dignitati deferat ⁊ perſone. Itē cū quere
batur vtrum delegatus poſſit cōmittere ali
cui vt citet partes. Reſpondet papa cū totū
negotiū cōmittere poſſit vt dictū eſt ſupꝛa ci
tationis officiū poteſt cōmittere ⁊ punire cō
temptoꝛem. ¶ Pꝛeterea in·§·iſto ponitur
talis queſtio. Cauſa cōmiſſa eſt alicui appel
latione remota iudex tulit ſententiā diffiniti
uam appellatū fuit ab illa cā appellationis
cōmiſſa eſt pꝛimi iudices mādauerūt alicui
vt ſententiam ab ipſis latā mandaret execu
tioni. iudex appellationis mandauit pꝛioꝛi
bus iudicibus quatenus nec per ſe nec ꝑ ali
um ſententiam illā mandēt executioni. queri
tur quid iuris ſit. Reſpondet papa ꝙ cū ex
certa ſcientia appellationis cauſam cōmittit
aliꝭs cognoſcēdam appellatiōem illā recipit
⁊ reuocat pꝛioꝛū iuriſdictionē vt interiꝫ illo
rum executio ſuſpendatur quouſqꝫ de cauſa
appellationis plenius cognoſcatur.

¶ Quia vero. Delegatus a papa tulit ſen
tentiam diffinitiuā a qua non eſt appellādū
mandat iudici oꝛdinario vt ſentētiam illam
exequatur: oꝛdinarius ſcit ſentētiam illam ī
iuſtam. Queritur vtrum debeat illam exe
cutioni mandare vel nō. Reſpōdet papa ꝙ
per talē demandatiōem nō cognitio ſed tan
tū executio demādatur ⁊ oꝛdinarius tenetur
obſeq delegato: vnde tenetur ſniaꝫ illā execu
tioni mandare etiā ſi ſciat illam iniuſtā niſi
apud illū efficere poſſit vt ab illo mandato
ipſum abſoluat ·§· Cū aūt. Iudex de
legatus ſtatuit terminū partibus in quo de
berent pꝛeſentare ſe coꝛā ipſo ad pꝛocedēdū
in cā pars altera ꝓcurauit iudicē ipſum euo
cari a rege vel archiepiſcopo in termino illo
vt negotiū ꝓrogetur. Papa volēs obuiare
malitiis peruerſoꝛū ſtatuit vt ſi cōſtiterit hoc
ꝓcuratū fuiſſe malicioſe ab aliqua partiuꝫ
iudex illā puniat debita pēa ⁊ ne aliquis lu
crū de malicia ſua repoꝛtet: iudex cōmittat
negociū perſone neutri parti ſuſpecte quātuꝫ
ad diem illum quatenus in negocio ipſo pꝛo
cedat ap. re. niſi partes conſenſerint terminū
ꝓꝛogari in quolibet·§·eſt ꝓpꝛiū notabile.

Idem

Ex litteris Inter. a
pꝛeſbyte
rū ⁊ canonicos ſancte iuſtine verte
batur queſtio ſuper canonicatu ipſius eccle
ſie: pꝛimo ad petitionē canonicoꝛū ſancte iu
ſtie fuit cā cōmiſſa pꝛimicerio grandēſi ⁊ ple
bāo ſācte ſophie. poſtea vō ad petitōeꝫ pbrī
eadē cā fuit cōmiſſa archipꝛeſbytero padua
no de pꝛioꝛi cōmiſſione non habita mētione
tandē archipꝛeſbyter paduanus quia clerici
ſancte iuſtine non recipiebāt illū in ſociū fra
trem: fecit illos excōmunicatos publice nun
ciari poſtea pꝛimicerius ⁊ plebanuſ manda
uerunt patriarche grādeū. vt denūciaret di
ctos canonicos nō eſſe excōicatos cum ī ſecū
dis litteris de pꝛimis mētionem fiebat. Sꝫ
cū patriarcha vellet exequi mandatū ſibi in
iunctum archidiaconus caſtellanus ipediuit
ipm vñ patriarcha archidiaconuꝫ illum ſuſp
poſuit iterdicto ꝓpter quod oꝛta fuit diſcoꝛ
dia inter ipſoſ ⁊ ita queſtio delata eſt ad pa
pam: ſed quia non potuit pape de facto ipſo
plene conſtare. Mandat quibuſdam vt ſup
litteris veritatem inquirāt: ⁊ ſi conſtiterit eui
denter ꝙ ſecunde littere non reuocēt pꝛimas
ſententia lata in archidō. caſtellanū vſqꝫ ad
debitam ſatiſfactionē faciant obſeruari. Si
autem conſtiterit euidenter ꝙ ſecunde littere
non reuocent pꝛimas ſniaꝫ patriarche denū
cient irritam ⁊ inanem cū nullam receperit a
pꝛimis iudicibus iuriſditioneꝫ que per ſecū
das litteras fuerat reuocata. Nota ꝙ exe

autor habet iuriſdictionem ſiue coertionem Jtem ſententia lata ab eo qui non habet iuriſdictiōem nulla eſt. Jdem.

LIcet undiqʒ Cā cōmiſſa eſt tribus iudicibus a domino papa ſub hac forma ꝙ ſi non omnes ⁊c. vnꝰ cōmiſit cuidā de ſociis ſuis vices ſuas: ⁊ tandem mortuus eſt tertius tanqꝫ ſuſpectus fuit recuſatus: queritur an iſte ſuperſtes nomine ſuo ⁊ defuncti poſſit negociū diffinire. Reſpondetur ꝙ ſi iudex iſte non cepit vti iuriſdictione ſibi a ſocio delegata eo viuēte iuriſdictio expirauit poſt mortē mandatoris rei tegra. Si vero ante mortem illius cepit vti iuriſdictione ſibi cōmiſſa vices ſuas ⁊ illius poterit adimplere. ¶ Nota quatenus re integra finitur mandatū. Jtē ꝑ ſolam citationem perpetuatur iuriſdictio delegati.

Jdem.

CUm in iure Aliqs delegatus mandat alicui auctoritate qua fungor tibi iniūgo vt ticiū denūcies excōmunicatū. Jſte cum hoc mandatur dubitat de iuriſdictione illius: nec ſuper hoc fidē facit eidē queritur an teneatur exequi mandatū illius. Reſpondetur ꝙ niſi de mandato apoſtolico fiat fides nō tenetur exequi quod mādatur: hoc ſolū nota ꝙ niſi delegatus oſtendat iuriſdictionem ſuā non eſt ei credendum ſi dicat ſe delegatum. Jdem.

CUm olim Comes altiſiodoreñ. quod dā ſtagnū ⁊ molendinū ⁊ domum volebat conſtruere in preiudiciū ⁊ grauamē monachorū vergiliaceñ. monachi cauſaʒ ſuper hoc epiſcopo ⁊ theſaurario niuerñ. obtinere cōmitti lite conte. ſuper petitionibꝰ monachorū receptis vtriuſqʒ partis teſtibus et publicatis: ⁊ cum ſuper illis fuiſſʒ a partibꝰ diſputatum: comes propoſuit ꝙ de dānis i nemoribus ⁊ rebus aliis datis ſuper quibus teſtes depoſuerāt cognoſcere debeāt iudices cū de his in reſcripto nulla mentio haberet iudices iterlocuti fuerūt ꝙ ſuper damnis datis a comite ad eos iuriſdictio ꝑtinebat: quo audito comes ſtatim ad ſedē apoſtolicā appellauit: ſed iudices nō obſtāte appellatiōe vocauerunt ipſum ⁊ qꝛ nō venit nec miſit excōmmunicauere eundeʒ ⁊ per litteras ſuas negotiū domino pape intimarunt. Supꝑ hoc reſpondit quibuſdā iudicibus dicēs ꝙ ſuper dānis datis ante litē cōt. cognitio ad dictos iudices non pertinebat cuʒ de damnis in reſcripto nulla mentio haberetur nec procurator potuit ſuper his ad iudices prorogare iuriſdictionē cū ad illa ſolūmodo conſtitutꝰ intelligatur que in reſcripto continētur: ⁊ quā cito comes intellexit ſuper dānis fuiſſe depoſitum ſtatim contradixit. vnde papa ꝓnūciauit iudices illos per penaʒ proceſſiſſe ⁊ ſepe dictū comitē quia ꝓpter hoc appellauit excōmunicationis ſnīa fuiſſe ligatū. ¶ Nota ꝙ prorogatio iuriſdictiōis fieri nō pōt per procuratorē domino ignorāte. Jtem ꝓcurator datus ad cām certā ad aliā non pōt extēdere ſuū officiū. Jtem fines mandati diligēter ſeruādi ſunt. Jtē cū dominus nō cōtradicat facto ꝓcuratoris excedentis finē mandati ratū hēre intelligitur. Jtē ſnīa excōicatiōis lata poſt legitimam appellatiōem nulla eſt.

Jdem.

CUm olim Magiſter R. archidiaconus. ⁊. B. prepoſitus adinuicē permutauerūt dignitates ſuas: occaſione huius ꝑmutatiōis orta fuit queſtio inter ipſos: cā ſuper hoc fuit cōmiſſa quibuſdā iudicibꝰ tandē cum proceſſiſſent in cauſa ad ſedem apoſtolicā tranſmiſerunt acta ipſius cauſe ꝑ dictū. b. qui non erubuit aperire litteras iudicū quas domino pape debuit fideliter ꝑ̄ſentare. Jpſe vero in preſentia pape ſe excuſabat dicens ꝙ iudices perperā proceſſerāt contra ipſum. vnde timēs ne litteras portaret vrie ſcripta illorum apparuit ⁊ ꝙ ſuſpicatus fuerat adinuenit. Super hoc dicit papa ſi iſte. b. cōſideraſſʒ quid ſibi melius expediret. vel non recepiſſet ſcripta ſuſcepta vel ea recepta ſibi fideliter preſentaſſet ⁊ oſtēdiſſet corā ipſo cām ſuſpitionis. preterea nō cōque

rebatur de iudice quē papa ei ꝯceſſit ſed de illo quē ipſe duxerat eligēdū: ⁊ iudex cōque rebatur de ipſo. vnde papa verbis illiꝰ no luit fidē adhibere ſed vt puniat̄ in quo pec cauerat. papa cōtra acta iudicis q̄ violaue rat ipſum noluit exaudire ne de dolo ſuo cō modū reportaret. Nota ꝙ lr̄as iudicū nullꝰ debet aperire iudicibus ignorātibus. itē pu nitur quis in eo in quo peccauit. itē dolus ſu us nemini prodeſt. Idem.

Oram dilecto

Archipreſbyter de paſtino cepit edificare in parrochia ſancte marie de poꝛ te rauennate eccleſiā ad honoꝛē ſancte agate poſt ap. a rectoꝛe ſancte marie interpoſitam ſed ipſe nihilominus eccleſiā cōſtruxit: vnde rectoꝛ ſancte marie ipetrauit ſuper hoc cām cōmitti abbati ſancti ſtephāi ⁊ pꝛioꝛi ſancti iohānis in monte vel ſancti victoꝛis qui poſt modū tulerunt ſnīam pꝛo eccleſia ſancte ma rie: ſed capellanus ſancte agate ſnīam illam noluit obſeruar̄ vnde ſuper eadē cā ſuper cō firmatiōe ſnīe lr̄e ipetrate fuerūt ad epm̄ fer rarieñ. ad petitiōem eccleſie ſancte marie: cū qꝫ ſuper cā iſta lite cōteſt. ⁊ teſtibus receptis per annū ⁊ amplius diſceptatū fuiſſet pars eccleſie ſancte agate de his oībus mētiōe nō habita fecit adiungi epo ferrarieñ magiſtrū L. bononieñ. canonicuꝫ ſub hac foꝛma ꝙ ſi ambo intereſſe nō poſſent tu fr̄ epiſcope i cā pcedas. Magiſter. l. cōmiſit aliꝫ vices ſuas ſed epm̄ ipſum admittere noluit ſed ſolus in cā pꝛocedēs ſnīam a pꝛimis iudicibus lataꝫ cōfirmauit: ⁊ cū dictus capellanus ſnīam cō temneret obſeruar̄ partes ad ſe. apo. habue re recurſum. Sed qꝛ nūcius ſcē agate nō ha bebat litteras de rato cauit per fideiuſſoꝛes ꝙ dn̄s ratū haberet nūcius vero ſancte ma rie coꝛā auditoꝛe vtriqꝫ parti cōceſſo oīa p̄ dicta pꝓpoſuit ſnīam ferrarieñ. epiſcopi con firmari pars ſcē agate pꝓpoſuit ex aduerſo: ꝙ cū dictus magiſter vices ſuas aliꝫ cōmiſiſ ſet epiſcopus eius ſubdelegatū admittere no luit ſed poſt ap. ſolus in cā pꝛoceſſit: vnde pe tebat ſnīam epi infirmari. Reſpōſū fuit ecō tra ꝙ ſolus eps̄ pcedere potuit qꝛ in lr̄is ſecū dis cōtinebatur ꝙ ſi ambo intereſſe nō poſſet eps̄ ſolus pꝛocederet que clauſula vt allega batur locū nō hꝫ vbi p ſe vel p aliū intereſſe nō poſſet: qꝛ id raro cōtingeret: ſed ſi nō pōt pticulariter intereē his ⁊ aliꝫ intellectis car dinalis ſnīam ferrarieñ. epi ꝯfirmauit parti alteri ppetuū ſiletiū iponēs ⁊ dn̄s pa. ſnīam auctoꝛitate apoſtolica ꝯfirmauit. Nota ꝙ qn̄ quis nō hꝫ oꝛdinariū ſi eſt cōiūcta pſona admittitur ad agēdū ſi caueat ō rato: ꝫ cau tio rati tūc regulariter pꝛeſtatur: cū de man dato dubitat̄. itē lr̄e veritate tacita ipetrate nō valēt: ⁊ ideo nō valuerūt lr̄e illius magr̄i qꝛ nō faciebāt mētōem de li. ꝯte. ⁊ de teſtibꝰ iā receptis: ⁊ ſic ps. ſ. agate ꝯſenſerat in epiſ copum. Idem.

Qum r

Quedā cā verteba tur inter iſtū. r. ianueñ. ⁊. p. ciuē ianueñ. ad petitiōem ipſius. r. fuit cā cōmiſſa p̄poſito ſci domini. qui cū citaſſꝫ ptē aduerſā ps citata i eius pn̄tia fecit ppo ni ꝙ pp graues inimicitias ciuitatis ſue i eiꝰ pn̄tia nō poterat cōparere. dictus. r. hoc ſig nificauit dn̄o pape. vnde mādat pa. dicto p poſito quatenus p̄fato. r. relinquat optioneꝫ vt in ciuitate ianueñ. vel in dioceſ eligat ali quē virū diſcretū: exceptis canonicis ianuē ſibus qui cū ſint eius ſocij merito eſſent par ti aduerſe ſuſpecti coꝛā quo qō termietur: et dictus p̄poſitus p̄cipiat ei vt eandē cām fm̄ ꝯtinētiā pꝛioꝛū lr̄arū fine dito termiare pcu ret. Nota ꝙ canonicus datus iudex p ſuo canonico pōt ltie recuſari. iteꝫ nota ar. ꝙ ad volūtatē impetrantis iudex delegatus dꝫ cō mittere cām qn̄ ad eū ptes ſecure non pn̄t ac cedere. Idem.

Qum cōtingat.

Aliqs ꝯ ſeqt̄ur domio pape ꝙ poſt ap. ltiam fuit excōicatꝰ ab epo ſuo vel al's iniuſte excōicauit eūdē. vnde ma dat iudicibꝰ quatenꝰ ſi ē ita abſoluatis eūdē iuxta foꝛmā ecclie vel ſnīam denūcietis nul lā. Eps̄ patus ē pbare ſe illū excōicaſſe ante appellatiōem emiſſā vel ſnīaꝫ iuſtā eſſe. qr̄it vtrū liceat iudicibus illū abſoluere vel denū

ciare ſniam nullā eſſe nō admiſſis ꝓbatiōb⁹
epiſcopi reſpōdꝫ papa ꝙ cū aliqs ꝯquerit ſe
poſt ap. ltiam excōicatū p ꝓbatōes appebit
vtrū abſolui debeat vel denūciari poti⁹ nō
ligatus: Sed cū quis dicit ſe iniuſte excōica
tū fuiſſe antequā fuerit abſolutus vix eſt ei⁹
probatio admittēda: niſi tātū qñ dicit itolle
rabilē errorē in ſnia fuiſſe expreſſū ⁊ ad hoc
ꝓbādū dꝫ admitti anteq̄ abſoluat: ſꝫ ſi ſim
pliciter dicat ſe excōicatū iniuſte ⁊ eps dicit
ꝙ iuſte excōicauit eūdē ⁊ ſup hoc poſtulat p
batiōes admitti: nō eſt eps audiēdus anteq̄
fuerit abſolutus: qꝛ ⁊ ſi cōſtaret ipſum. l. iniu
ſte excōicatū fuiſſe nihilominus debet abſol
ui vnde in hoc caſu ſtati in ꝯtra formā eccle
dꝫ abſolui ⁊ poſtea ꝓbatiōes vtriuſqꝫ partiſ
ſunt admittende vt ſic appeat vtrū iuſte vel
iniuſte fuerit excōicatus. Nota ꝙ in duobuſ
caſibus non tenet excōicatio vt ſi poſt appel
latiōem ltiam ſnia excōicatiōis lata ſit vel ſi
intolllerabilis error in ſnia ſit exꝑſſus in qui
bus caſibus ante abſolutionē dꝫ admitti ad
ꝓbandū: In alijs dꝫ ſtati abſolui. itē nō dꝫ
admitti quis ad ꝓbandū quo ꝓbato nō pro
deſt. b. Honorius terti⁹.

V Enerabili federic⁹ quōdam
iperator ſpoliauerat cephaludēſeꝫ epm eccle
ſia ⁊ alijs bonis ſuis. papa rogauit eū vt di
ctū epm reſtitueret qꝺ idē ꝓmiſit ſe facturū:
ſed nō adipleuit ꝓmiſſū: vnde papa mādat
archiepo cuſentino quaten⁹ dictū epm face
rēt reſtitui ad epatū ⁊ alia qbus fuerat ſpo
liatus: quo reſtituto plenarie ⁊ corpaleꝫ poſ
ſeſſiōem ⁊ pacificā adepto: ſi epus ipſe de la
pidatiōe ſuſpectus eſſet virū ꝓuidū coadiu
torē ꝓuideret eidē ſine cuius cōſilio nihil di
ſponeret de hiſ que ptinēt ad epalē admiſtra
tiōem quouſqꝫ papa de ipſo aliter ducerꝫ p
uidēdū veritate cōperta ⁊ iteri vtriqꝫ illorū
interdiceret oē genus alienatiōis. Sed archi
eps corpe ifirmitate grauatus cōmiſit vices
ſuas abbati ſci ſpūs de panormo q cū debe
ret epo facere reſtitui cepit inquirere vtrum
eps eſſet de dilapidatiōe ſuſpectus ꝯtra for
mā mādati eo nō reſtituto poſtmodū archi
eps cū iam eſſet officio ſuo functus cōmitten
do in integrū vices ſuas. Idē negociū cōmi
ſit theſaurario cū ſcrutinio tandē ꝓceſſus il
lorū iudicis domino pape fuit exhibit⁹ quoſ
dñs papa iuſticia exigente caſſauit. i. caſſos
⁊ irritos nūciauit: qꝛ abbas cōtra formā mā
dati ꝓceſſit ad inquirēdū de dilapidatione
non reſtituto epo: ⁊ qꝛ archieps theſaurario
negotiū non potuit delegare ⁊ ideo qcqd fe
cit nullius momēti fuit. ¶ Nota ꝙ ſpoliat⁹
reſtituendus eſt anteq̄ aliqd ſibi obijciatur.
Itē forma mādati ſeruāda eſt alioqui nihil
agitur. itē ſuſpectus de dilapidatiōe nō ſtati
remouetur ſꝫ datur ei coadiutor ⁊ oīs aliēa
tio illi ꝓhibetur interi. Itē cōmittēs vices ſu
as poſtea rēuocare nō pōt nec pōt alij cōmit
tere qui ꝯtra facit nihil agit. Grego. ix.

S Ignificātibus
I. Iuliana vidua īpetrauit lrās con
tra. m. mulierē ⁊. I. filiū eius ſub hac forma
Significauit nobis iuliana vidua ⁊ paup:
ꝙ. m. mulier ⁊. i. filius eius ſup terris ⁊ alijs
rebus iniuriantur eidē. Iudices citauerunt
dictā. m. ⁊ filiū eius ipſi conſtituti in pñtia iu
dicū excipiēdo propoſuerunt ꝙ littere ille ī
petrate fuerunt ſuggeſto mendatio qꝛ dicta
iuliana nobilis eſt ⁊ diues ⁊ ipſa mentita ē
ſe pauperem quare per eaſdem litteras non
poterant conueniri niſi requiſito priuſ domi
no ſub cuius iuriſdictione conſiſtunt coram
quo parati erant de iuſticia reſpondere: vn
de iudicēs interloquendo pronūciauerunt ſe
non debere procedere per eaſdem litteras.
poſtea partes compromiſerunt in quoſdam
arbitros ſub hac forma quatenus ſi ifra cer
tum terminum in compromiſſo appoſitum
cauſam non determinarent partes ad exa
men eorum iudicum redirent arbitri infra
tempus ſtatutum cauſam nō determiauerūt
vnde iudices ꝑ formā cōpromiſſi iuriſdcōeꝫ
reaſſūpſerūt ⁊ cū vellet in cā ꝓcedere dicta
m. ⁊ filius eius ſe ꝑgrauari ſentiētes ad ſed.
ap. appellarūt. vñ mandat papa quatenus

ſi ē ita reuocet in irritū quicquid p p̄dictos iudices poſtea factū fuit. ¶ Nota ꝙ cū pro nūciat iudex ſe nō hr̄e iuriſdictionē etiā ſi in iuſte ꝓnūciat nō poterit amplius ꝓcedere: vnde in cā illa vlterius nō ꝓcedet ex primo reſcripto. Itē ꝯpromiſſum infra certū tp̄us pōt fieri. Itē qcqd fit poſt ltiam app.nō tꝫ.

Idem.

Suſpitionis Reus corā iudice ꝯſtitut⁹ aſſignauit iuſtā cām ſuſpitionis ꝯtra iudicē dicens ꝙ patus erat arbitros eligere ſup hac ſuſpitōe cognoſcenda electi ſunt arbitri a partibus. Queritur vtꝝ iudex debeat ipis arbitris terminū aſſignare infra quē ſuſpitionis cām debeant terminare. Rn̄det papa ꝙ iudex q ꝓpter hoc forſitan ꝓuocatus obeſſꝫ non debet ad hoc terminū aſſignare ſꝫ arbitri poti⁹ corā qbus ꝓbatio facienda ē oīa facere debent que ad hūc articulū ptinere noſcūt: iſtud hodie correctū ē: qꝛ iudex hoc facere dꝫ p dec. Inno.iiij.que incipit ltia ſuſpēſiōis cā. Ab ipo dr̄ in §.iſto: ꝙ ſi arbitri diſcordeſ fuerit iudex cōpellere debet illos vt in vnā ſniam ꝯueniāt: vel tertiū adducēt cū quo ipi duo vel alter eoꝝ in vnā ſniam ꝯueniant ne h⁹ mōi occaſiōe pncipale negociū ꝓrogetur: ⁊ hoc quidē facere debet iudex: quia ſicut iuriſditio eis omiſſa ē: ſic ⁊ oīa alia ſine qbus iuriſditio explicari non poteſt. ¶ Nota illa oīa ptinere ad iuriſditōem iudicis.ſine qb⁹ principalis qō nō pōt exerceri: ⁊ ſic ſunt acceſſoria ad cām principalē. Item nota ꝙ ſuſpenſa iuriſditōe iudicis: nihilominus exercet ſuā iuriſditōeꝫ: quod ē mirabile ſed hoc iō ē ut p hoc ſuo iuriſditio declaret: ſed i oībus alijs nihil facere pōt ꝙ̄ diu ꝓnūciatum ſit ſup cā ſuſpitōis.B.

Idem.

Pet g per littera ras Per g.mercatores lr̄as apoſtolicas impetrarūt ad abbatē ſcē genoueſe cōtra epm londoñ.mercatores illi corā abbate ꝯquerebantur de epō londoñ: ꝙ quandā ſummam pecunie quā ipi epō mutuauerūt ⁊ pmiſat illis reſtituere certo loco ⁊ termino: ſed ipſe dictam pecuniā nō pſoluit pendēte iudicio corā abbate. I.laicus qui nō erat de iuriſditōe abbatis in quadā ſumma pecunie dictis mercatoribus tenebat.in ſe voluit prorogare iuriſditionē delegati ipſius abbatis: ut ſi infra certū terminū ſummā p̄dictā non ſoluerꝫ mercatoribus dictus abbas ipm excōmunicarꝫ: ⁊ terrā ſuā ſupponerꝫ interdicto qd ⁊ factū ē: quia in termio pecuniā nō pſoluit: reuocatū fuit in dubiū: an tales ſnie tenerent: qꝛ ⁊ ſi alias abbas iuriſditioni pēeſſe dicatur iuriſditōis ꝓrogatio nulla fuit cū i dictū. I.nullā abbas iuriſditionē hēbat ⁊ iuriſditio delegata ad alias pſonas que in reſcripto non ꝯtinentur ꝓrogari non poteſt. ¶ Nota abbates iuriſditōi preeſſe. Item iuriſditio delegata ad pſonas de quib⁹ i reſcripto nō fit mētio ꝓrogari nō pōt. itē ſnia illi⁹ q iuriſditōem nō hꝫ nulla ē.

Idem.

Cum uigeſimū Quidā.xx.annū habēs queſiuit a papa: ex quo.xx.ānū pegit vtꝝ potuit dare iudex delegatus papa rn̄det ꝙ bene potuit dari delegatus in tali etate: ſed ſi eſſꝫ ifra xx.annum non tenet talis delegatio ab alio quē a principe facta niſi p artes ſcienter conſentiant in illum qui annū.xxviii.tranſcēdiſſet. ¶ Nota ꝙ annus.xx.debet eſſe ꝯpletuſ in eo qui datur iudex ab alio ꝙ̄ a principe

Idem.

Uno delegaturū Si plene iudices dati ſint ſimplr ſine clauſula illa ꝙ ſi nō oēs ⁊c vno mortuo vel recuſato aliorum officium expirauit: ⁊ idē ē in arbitris.

Idem.

Quoniā Tres iudiceſ dati ſūt ſup aliq cā terti⁹ datus fuit ex officio pape vel aſſenſu ptiuꝫ queritur an ille poſſit alij cōmittere vices ſu

as ⁊ reſpondetur q̄ ſic cū hoc ſit ſibi iure cō
ceſſum §. Idez quoqz. ¶ Idē dr̄ in hoc. §.
cū mandatur epo ſub hac forma . tu frater
epe cū altero tuoꝝ ꝯiudicū mādatū aplicū
exequaris: eps bene pōt ꝯmittere alij vices
ſuas ſine quo alij ꝑcedere nō pn̄t. §. Is aūt.
Mandat papa alicui ſub hac forma: man
damus tibi ut tale negociū pſonaliter exeq̄
ris. Queritur vtꝝ iudex poteſt alij remitter
vices ſuas. ⁊ rn̄r q̄ bene pōt dūmō ptes cō
ſentiant niſi in tribus caſibus in quibus re
mittere non poteſt ēt nolētibuſ partibus. pri
mus ē cū mandat papa fieri inquiſitōem vl'
mādat ꝓuideri eccleſijs de prelatis vel alijſ
miniſtris: quia in hijs caſibus. papa eligit fi
dem ⁊ induſtriam eoꝝ quibus negocia com
mittit. §. Ceteꝝ. Ecce cōmiſſum ē alicui p̄di
care crucē excōicare uel abſoluere aliquos
diſpenſare cum irregularibus vel iniungere
pnias queritur an liceat ei cōmittere alij hoc
officiū reſpōdetur q̄ nulli lʒ hoc cōmitter q̄r
iuriſditio nō ē ei cōmiſſa: ſed potius certum
miniſteriū in quolibʒ. §. ē notabile ꝓprium

Alex. quartus

De officio legati. Rubrica

Cam non Ar
chieps
cantuarienſis ē legatus i ꝓ
uincia ſua: quidā tamen ſuf
fraganei ſui dicebāt q̄ cau
ſas ſubditoꝝ ſuoꝝ audire non poterat nec
debebat niſi cū p appellatōem deferunt ad
eū ⁊ ſic nō pmittebat clericos ire ad archie
piſcopū p ſimplicē querimoniū archieps ſig
nificauit hoc domio pape. ſup hoc reſcribit
papa ſuffraganeis cātuarieñ. dicēs q̄ ipi ig
norare non debēt archiepm ſuum ſibi p̄eſſe
iure metropolitico ⁊ iure legationis: ⁊ lʒ ar
chieps iure metropolitico nō debeat audire
cās de epatibus ipoꝝ niſi p appellatōez de
ferantur ad ipm: tn̄ iure legatōis vniuerſas
cās q̄ p appellationē vel querimoniā ad ſu
az audiētiā pferūtur audire poteſt ⁊ dʒ ſicut
q vices pape gerit in ꝓuincia ſua. Nota
q̄ archieps nō pōt audire cās de epatibus

ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ niſi p ap. Celeſtinus
tertius.

Studuiſti Legatus
dn̄i pape ge
neralis eſt in aliqua ꝓuicia. Dn̄s
papa cōmittit ſpāliter aliquā cām alicui de
legato. Queritur vtꝝ legatus iſte poſſit im
pedire ꝓceſſum huius delegati: vel cognoſ
cere de cā illa ante cognitōem ipſius legati:
vel poſtea rn̄dʒ papa q̄ cū mandatū ſpāle
derogʒ generali legatus cōmiſſiōem alij fac
tā ſpāliter impedire nō pōt: ⁊ ſi delegat⁹ ſʒ
formā mādati ſuiam tulit legatus nō pōt tā
aliquatenus irritare: tamē ſi rationabiliter
lata fuerit eā poterit cōfirmare ⁊ executioni
mandare. ¶ Nota q̄ legatus generalis po
teſtatem nō hʒ de cā alij ſpāliter delegata q̄
ſpāle mandatū derogat generali. Inno.
tertius.

Niſi ſpecialis Qui
dā car
dinalis aplice ſedis legatus aucto
ritate ꝓpriā trāſtulit troianū epm ad panor
mitanā eccāz ꝯtra canonica inſtituta . dn̄s
papa hec intelligēs ſcribit eidē dicēs: q̄ niſi
eſſʒ ſpālis dilectio q̄ hʒ ad pſonam illi⁹ pe
na docēte cognoſcerʒ q̄tū ipe deliquit ꝯtra
ꝯſtōes canonicas ⁊ ꝯſuetudinē gnālē in tran
ſlatōe troiani epi. ¶ Nota q̄ iudex pp ami
ciciā pōt alicui remittere penā. Itē legatus
nō pōt traſferre epm ad aliū epatū. Idē.

Quod tran ſlatis
Cardialis
de quo dr̄ in. c. p̄cedēti legat⁹ i reg
no ſicilie auctoritate ꝓpria ſubiecit panormi
tanā eccāz meſſanēſi ꝯceſſo ſibi ꝓuilegio pri
matie credēs hoc ſibi licere ex officio legati
onis: ex eo qd̄ ex eodē offō pōt abſoluere il
los q violētes ma⁹ mittāt i clīcos q̄ ſpāli ꝯ
ceſſiōe ſepe indulgebat legatis papa hoc au
diens ſcribit eidē legato dicens q̄ lʒ genera
lis legatio in regno Sicilie ſit ei commiſſa:
tamen ad eas non debuit manus extendere
que in ſignum ſingularis priuilegij ſoli ſunt
romāa pōtifici reſeruata lʒ. n. ex offō legati
onis legate poſſint abſoluer illos q violētaſ

manus mittūt in clericos nō debꝫ ꝓpterea extimare quod poſſit poſt normitanā eccleſiam ſubiicere melſanenſi: vel quod ex eadeꝫ poſſit duos epatus vnire vl' vnū diuidere ſine lnia ſpāli. ℭ Nota ꝙ nullus legatꝰ ex generali legatōe poteſt ad illa manus tendere que ſoli ſunt romano pontifici reſeruata excepta illoꝝ abſolutōe qui manus violentas in clericos eiecerunt. Idem

Licet tranenſes

Uacāte tranēſi ecclīa canōici vnanimiter elegerunt in archiepm. S. fratrem caſſinenſis abbatis. Eps portuneñ in ptibꝰ illis legatus examinari fecit electionē ipſius ⁊ examinatōem illā p nuncios ſuos ad ſedē apoſtolicam trāſmiſit: quo facto legatus electionē eandē iteꝝ examiari pcepit ꝓpter qđ abbas predictꝰ ↄqueſtus fuit domio pape quod poſtq̄ electionē examinarꝫ ⁊ eū ad dominū papā direxerat malicioſe nimis electōnem examinare preſumpſerit dominus papa de cōcilio fratꝝ examinatōem ſecūdam tanq̄ a non ſuo iudice factam poſtq̄ negocium ad papam direxerat: denunciauit irritā ⁊ inanē. ℭ. Nota ꝙ iudex amittit iuriſditōeꝫ poſtquam remiſit negociū ad ſuū ſuperiorē ⁊ ſi quid poſtea fecerit nihil valꝫ. Idem

Dilectus filius

Eps pneſtinus apoſtolice ſedis legatus cōceſſit eccleſiam ſancti trudonis. R. canonico metheñ. archid. metheñ moleſtabat ipm ſup dicta eccleſia nec pmittebat ipſum pacifica poſſeſſiōe gaudere dicēs ꝙ eo incōſulto ad quem preſentatio illiꝰ eccleſie ptinebat legatus eccleſiam illam ei conferre nō potuit dictus. r. hoc ſignificauit domio pape ſuper hoc reſcribit papa quibuſdam dicens ꝙ plus iure habet in cōceſſione platus q̄ in preſentatōe patronus: nec piudicatᷣ patrono ſi quando p legatum apoſtolice ſedis eo incōſulto eccleſia cōcedatur: vñ mandat papa quatenus dictū archid. compellāt deſiderᷣ ab inquietatōe dicti. r. ſup ipa eccleſia. ℭ Nota ꝙ legatus poteſt eccleſiam conferre incōſulto patrono. Idem.

Nouit ille

Dominus papa mandauit cuidam legato in frācia legationis officium exercenti quatenus in terram francie ꝓmulgaret ſniam interdicti ꝙ legatꝰ non diſtulꝫ adimplere ſuper hoc ſcripſit rex francie domino pape dicens ꝙ legatus cum eſſet certa rōe ſuſpectus eidem extra fines regni francoꝝ exiſtens in terram regis interdictum ꝓtulit. vnde dicebat ſniam nō valere. papa ſuper hoc ſcribit idem dicens: ꝙ ſi legatus fines regni francoꝝ exierat quando ſniam ꝓmulgauit: non tamen terminos ſue legationis egreſſus fuerat: quia nō ſolum regno francoꝝ ſed etiā in māu lugdoñ. ⁊ biſuntina ꝓuintiis legatōis officium exercebat ℭ. Nota ꝙ legatus exiſtens extra terminos ſue legatōis officium legationis exercere nō poteſt. Idē intelligēde aliis iudicibus

Gregorius nonus

Volentes

Dñs papa officium legationis cōmiſit patriarche ieroſolomitano in ꝓuincia ſua: ita tamen ꝙ ſi legatꝰ de latere domini pape ad partes illas acceſſerit officiū legatōis q̄ diu ibi fuerit legatus pape oio dimittit. Idem.

Excommunicatis

Jn.c. iſto fit mētio de dupli ci genere legatoꝝ. primo dicit: ꝙ legati illi qbus rōne perſone ad tempus legationis officiū iniungitur extra ꝓuinciam ſibi ↄmiſſaꝫ vel ēt exiſtentes in ꝓuincia ſua non pñt abſoluere excōmunicatos ꝓpter iniectiōeꝫ manuum violētū ſi iſti iniectores manuū ad ipſum legatū aliūde accedant. Secūdo dicit ꝙ illi legati qui habent officiū legationis p textu eccleſiaꝝ ſuaꝝ q̄uis exiſtant in ꝓuincia ſua excōmunicatos pdictos ⁊ ſubditos: nō poſſunt abſoluere niſi ⁊ illis a ſede apoſtolica de ſpāli grā amplius cōcedatur ⁊ iſti legati nō mittūtur de latere pape. Idē.

Nemini

Primo dr ꝙ legati apoſto. ſedis

poſſunt facere ſtatuta in ꝓuincia ſibi cõmiſſa ⁊ durant ꝑpetuo lꝫ poſtmodũ ꝓuinciam exeant. ſecundo dicit ꝙ ſi legatus cõmittit cãm alicui iuriſditio illiꝰ expirat: niſi anteꝙ exeat ꝓuinciã citatio ꝑceſſerit.

De officio iudicis ordinarij. Rub.

PErnicioſum Statuit Johannes papa in ſinodo iſto ꝙ epi ſingularum ciuitatũ habeant poteſtatē inquirendi crimina ⁊ puiire criminoſos ſm ꝙ canones dicũt ſine impedimento: ⁊ ſi opꝰ fuerit inuocent brachiũ ſeculare ita tamē ꝙ per hoc nullũ preiudicium fiat epiſcopis ut hoc ipſo ius acquirat. Nota ꝙ vbi eccleſia ꝑ ſe non ſufficit inuocare debet auxiliũ ſecu lare. Euge. papa

SI ſacerdos Sacerdos ſcit aliquem reũ alicuius criminis vel ipſe criminoſus ei cõfeſſus fuit: dicitur ꝙ ſi ille admonitus fuerit ſatiſfacere: ſacerdos nõ debet eũ nominatim arguere niſi ordine iudiciario crimen fuerit ei ꝓbatum: ſed in genere admoneat illũ exemplo domini qui dixit vnus veſtrum me traditurus eſt: ſed ille qui damnum ſuſtinuit petat iuſticiã: ſacerdos poteſt excõmunicare illũ qui damnum dedit: hoc modo excõmunico quicũqꝫ fuerit tale factũ: ſed nomine ꝓprio debet eum excõmunicare: ꝗuis ei cõfeſſus fuerit: quia non ut iudex illud ſcit ſed ut deus: ⁊ debet illum admonere ne ingerat ſe cõmunioni ipſius ſacerdotis: quia nec chriſtus iudã remouit.

Nota ꝙ iudex non debꝫ iudicare ſm cõſciam: ſed ſm ea que ꝓbantur. Item in genere poteſt aliquis excõmunicari. Alex. iiij.

CUm ab eccleſiarum. Plebanus ſancti pancratii aliquando excõmunicabat aliquos ꝓ exceſſibus ſuis: epſ florentinꝰ abſoluebat eos irrequiſito dicto plebano ꝑuenit hoc ad dominũ papam. papa ſuper hoc reſcribit epo florentino dicẽs ꝙ quando ꝑlati eccleſiarum ꝓferunt ſniam eccleſiaſticã in aliquos malefactores illa debet firma ⁊ rata conſiſtere ⁊ obſeruari vſqꝫ ad debitam ſatiſfactionem. vnde mandat papa epo florentino quatenꝰ ſi ꝑdictus plebanus ſniam excõmunicatiõis vel interdicti in aliquos parrochianos ſuos tulerit ipſam faciat inuiolabiliter obſeruari: nec eam relaxet ſine conſcia dicti plebani.

Nota ꝙ plebani habent iuriſditõem excõmunicandi. Item epſ debet ſeruare ſniaſ ſubditorum ſuorum. Idem.

CUm uos Patroni eccleſiarum cantuarien̄ ꝓuincie pñtabãt ad vacãtes eccleſias ꝑſonas minus idoneas: ꝓpter quod ordinatio eccleſiarum differebat: vel etiã in preſentatores ⁊ prelatos alia diſcordia emergebat queſitum fuit a papa quid ſuper hoc iſtiſ ꝑlatis eſſet faciendũ. Mandat papa quatenus ſi aliquando in vacantibus eccleſiis in quibus eccleſiaſtica perſona preſentationem non habꝫ: vel quia minus idonei preſentant̄ vel alia de cã nõ poſſunt ꝑſonas ordinare. ponãt in eccleſiis yconomos: qui debeant recipere fructus ⁊ eos expendere in utilitatem eccleſiarum vel cõſeruare quouſqꝫ ꝑſone idonee ibi fuerunt inſtitute. Idem

EX parte Quidã ſubditi Cantuariẽſis archiepi excõmunicati fuerunt iuſta de cã iſti excõmunicati acceſſerunt ad papam ſupprimẽtes cãs ꝓ quibus fuerũt excõmũicati ⁊ alias pretẽdẽtes: abſolutiõis beneficiũ meruerũt: queritur an ſint habẽdi ꝓ abſolutis. Reſpõdet papa ꝙ ſi cõſtiterit ita eſſe compellẽdi ſunt ad apoſtolicã ſedem redire: cũ lr̄is rei veritatẽ cõtinẽtibus: ⁊ ſi de hoc nõ cõſtiterit ⁊ ſuſpecti fuerit compellẽdi ſunt purgationem preſtare ꝙ veritatem confeſſi fuerũt in abſolutione ſua impetranda.

Nota ꝙ excommunicatus in obtinenda a ſolutione debet exprimere cauſam ꝓ qua fuit excommunicatus alias non eſt habẽdus ꝓ abſoluto. Celeſtinus tertius.

SIgnificauit Duo
b⁹ mo
dis poteſt poni caſus.primo ſic ali
qui ↄtraxerunt matrimoniū ⁊ publica fama
erat ꝙ erant ↄſanguinei uel affines ⁊ ſcāda
lum nunciatū fuit hoc epo ſiue accuſatū fuit
matrimoniū.vnde eps vocauit illos ipi fue
runt ↄtumaces non venerūt: ꝑpter qđ epuſ
illos excōmunicauit:ipi appellauerunt: alij
ēt ꝑ ſimplicē querelā ſignificauerunt domīo
pape ꝙ ipi non erant cōſanguinei aut affiēs
⁊ ſic lr̄as ſup hoc obtinuerūt ad iudices de
legatos iudices abſoluerūt illos: ⁊ cetera ꝑ
ut ſequitur:⁊ cū iſti fuerunt abſoluti iudices
delegati non accedūt ad locū vbi teſtes ad
ꝓbandū conſanguinitatem vel affinitatem
debent ꝓduci:nec alij quas ꝓ receptione te
ſtium illuc tranſmittūt:⁊ ſic illi remanent in
copula in qua:⁊ cā vlterius nō ꝓcedit.quer̄
batur quid iuris eſſet. Reſpōdꝫ papa ꝙ do
lus ⁊ fraus nō debent iſtis patrocinari ⁊ ꝑ
malicia vel deſidia iudicis delegati nō de
bet quis remanere in copula coniūctiōis in
īque:⁊ ideo quotiens ea que dicta ſunt con
tingerit euenire:licite poteſt ordinarius tal̄r
abſolutos in priſtinaꝫ excōmunicatōis ſniaꝫ
reuocare:⁊ tā diu tal̄r r̄tiner̄ ligatos quouſꝫ
cā in teſtiū receptiue ⁊ alijs legittimū icipiat
habere ꝓgreſſum. ❡ Nota ꝙ illicite ſunt cō
iūncti excōmunicādi ſunt ut ab inuicem di
ſcedant. Item ordinarius ſupplet maliciaꝫ
ſeu deſidiam iudicis delegati. ❡ Secundo
ponitur ſic iſti cōtraxerūt matrimoniū accu
ſatū fuit matrimoniū ſup ↄſanguinitate aut
affinitate tandē lata fuit ſnia diuortij : ſꝫ qꝛ
ab inuicem non recedebant fuerunt excōmu
nicati tandē ſignificauerūt dn̄o pape ꝙ ſnia
lata ē ꝑ falſos teſtes hoc ꝓbare volebāt.vn̄
papa cām ↄmiſit ſup hoc iudices abſoluer̄t
illos ⁊c. ꝑ ut ſequitur in alio canone.⁊ caſuſ
iſte bonus eſt:quia ſnia data ↄtra matrimo
niū nō tranſit in rē iudicatā qn̄ poſſit reuoca
ri veritate reuelata qn̄cūqꝫ. Inno.tertius.

QUanto Quidam mo
nachi ⁊ alij regu
lares cū deberēt i clauſtro diuinis
obſequijs inuigilare de redditibus eccleſie
quarum curā geſſerūt congregant pecuniam
⁊ poſtea ꝑ curias principū diſcurrere nō ve
rentur:factū iſtoꝝ ꝑuenit ad noticiaꝫ domi
ni pape.vnde mandat archiepo dioceſ ipo
rum quatenus moneat p̄latos predictoꝝ re
gularium:ut ipi corrigant illos ⁊ reuocēt ad
clauſtꝝ ꝓprium:⁊ ſi hoc negligenter obmiſe
rint:tunc archieps moneat illos ut ꝓprium
ſi quod habent reſignent in manibus prela
toꝝ ſuoꝝ ⁊ vitam regularem obſeruent ꝙ ſi
nō fecerint ↄpellat eos ad hec ꝑ ſuſpēſioneꝫ
officij ⁊ beneficij appellatōe remota. ❡ No
ta ꝙ correctio regulariuꝫ primo ꝑtinet ad p̄
latos ipſoꝝ:⁊ ſi prelati ſunt negligentes tūc
epi eos corrigant ſm ꝙ hic dr̄. Idem

ADreprimēdā
Eps lexoneñ.in quoſdā ſubditos
ſuos tulerat ſnias excōmunicatōis aut ſuſpē
ſionis archieps rothomageñ:⁊ alij ſuffraga
nei eius nō ſeruabāt ſnias illas ꝑuenit hoc
ad papā.vnde ſcribit archiepo ⁊ eiuſ ſuffra
ganeis dicens ꝙ ꝑpter maliciā ꝑuerſoꝝ cer
te pene ſtatute ſunt: ⁊ ideo ſicut volūt ſuas
ſnias ab alijs obſ̄uari ita debēt ēt ſ̄uare ſen
tētias alioꝝ quare mādat eis qualiter ſnias
q̄s lexoñ.eps tulerit canonice i ſubditos ſuoſ
obſ̄uēt ⁊ faciāt a ſuis ſubditis obſ̄uari:tādē
loqt̄ archiepo dicēs ꝙ ſnia excōmunicatōis
nō ſuſpēdit ꝑ appellatōeꝫ:⁊ iō ſi qs excōica
t⁹ ab epo lexoñ eidē archiepo ↄqueſt⁹ fuerit
đ iiuſta excōicatōe remittat illū ad epm ab
ſoluendum ſm formā eccleſie: ⁊ ſi ille eū ab
ſoluere noluerit archiepſ illū abſoluat prius
recepta iuratoria eādē ⁊ p̄cipiat ei ⁊ ōbito
iuramēti ꝙ ſatiſſaciat eidē epo ſup eo ꝓ quo
fuit excōicat⁹ niſi ↄſtiterit:ꝙ iiuſte fuerit ex
cōicat⁹ ꝙ ſi nō fecerit i eandē ſniam r̄ducat
eūdē. ❡ Nota ꝙ ſniam epi alij coepiſcopi ſ̄
uare tenentur. Item quod tibi vis fieri alte
ri facere debes. Item ſnia excōmunica tiōis
non ſuſpenditur per appellatōem. Iteꝫ ſi ali
quis ↄqueritur archiepo de iniuſta excōmu
nicatōe nō dꝫ ſtati abſoluere niſi excōicato
res hoc noluerint adimplere. Idem.

QUo ſimul Păriarcha ieroſolomi
tan⁹ ꝯpellebat clericos tireñ archi
epĩ cũ ipſi parati eſſent reſpondere coraꝫ ar
chiepõ tireñ.ordinario ſuo ſupꝫ hoc queſtus
fuit tireñ.epũs domino pape ⁊ ipẽ reſpõdet
eidem dicens ꝙ in canonibus diffinitũ eſt:
ꝙ primates vel patriarche nihil iuris pre ce
teris debent habere niſi q̃tum canones illis
ꝑmittant ⁊ cõſuetudo illis cõtulit ab ãtiquo
niſi ſuper hoc apoſtolica ſedes aliquem illo
rum ſpãli priuilegio dixerit honorandum ⁊
ideo q̃ diu clerici ipſius tireñ. epĩ coraꝫ ipõ
voluerint ſtare coram patriarcha responde
re non debent:niſi cauſa per appellatiõem:
deferatur ad ipſuꝫ aut aliquid ei ab apoſto
lica ſede ſit indultũ. ¶ Nota ꝙ patriarcha
vel primas id ſolum poteſt in ſubditos ĩ ſuf
fraganeoꝝ ſuoꝝ ꝙ conſuetudo illis contulit
ab antiquo. Iteꝫ actor forum rei debet ſeq

Idem.

QUod ſedem Ar chiepõs
ꝑpter infirmitatẽ: vel aliã iuſtam
cauſam non poteſt conſecrare ſuffraganeum
ſuum queſitum fuit a papa vtꝝ poſſit ſuper
hoc cõmittere alicui vices ſuas. Reſpondet
ꝙ archiepiſcopus taliter impeditus poteſt
epõ vices cõmittere ⁊ conſecrandus debet
ab illo munus cõſecrationis accipere : dum
modo catholica habeatur ⁊ impedimentuꝫ
ei ex ſubtractione gratie non obſiſtat.

Idem

PAſtoralis Aliquis appellauit
ab epõ ad archiepõꝫ.queritur vtꝝ
archiepõs cãm iſtam ſibi delatam per appel
latõem poſſit cõmittere alicui ſubdito ſui ſuf
fraganeo metropolitico iure:⁊ ſi nollet cãm
recipere.vtrum poſſit ipm̃ ad ſuſcipiendum
delegatõem ꝯpellere. Reſpondetur ꝙ archi
epõs ipm̃ ad ſuſcipiendaꝫ delegatõem nõ po
teſt compellere inuitum:quia in eum nullaꝫ
habet poteſtatem : niſi in quibuſdam certis
articulis q̃uis epõs ſuus eidem ſit metropoli
tico iur̃ ſubiectus. ¶ Preterea in §.iſto po
nitur talis caſus. Cauſa cõmiſſa ẽ alicui per
ſedem apoſtolicam delegatus citauit reum
reus non venit contumax fuit ꝑpter contũa
ciam ſuam manifeſtã fuit excõmunicat⁹ vl̃
iudex actorem induxit in paſſionem rei peti
te cã rei ſeruande tandẽ mortuus ẽ delegat⁹
reus vult abſolui vel recuperare poſſeſſiõeꝫ
amiſſam p̃ſtita cautiõe ꝙ iuri parebit. Que
ritur an liceat alicui ordinario ipm̃ abſolue
re vel poſſeſſiõem ſibi reſtituere infra annuꝫ
ſufficienti cautiõe recepta ſine ſpãli manda
to apoſto.ſe. Reſpõdetur ꝙ eſt delegatus q̃
tũ ad illã cãm maior ſit ordinario ſine ſpãli
mãdato pape excõmunicatus ab huius de
legato beneficiũ abſolutõis per aliũ nõ pote
rit obtinere preterquã in mortis articulo ni
ſi talis fuerit ille delegatus: ꝙ cũ alijs ſucce
dat in onere ac honore:nec poſſeſſionẽ amiſ
ſam poterit recuperar̃ per aliũ quã per ſedẽ
apoſtolicã. In ſi. dat papa tale ꝯciliũ:ne ac
tor poſt annũ efficiatur iuris poſſeſſor: reus
coraꝫ ordiario vel ſi ordiariũ hr̃e nõ põt co
rã publicis ⁊ honeſtis ꝑſonis offerat ⁊ p̃ſtet
cautiõem ꝙ iuri parebit interrũpẽdo ꝑ hec
p̃ſcriptionẽ ãnalẽ:ut ſic poſt annũ recupare
poſſit poſſeſſionẽ amiſſaꝫ. ¶ Nota ꝙ archi
epõs non hꝫ iuriſditõem in ſubditos ſuffraga
neoꝝ ſuoꝝ niſi in certis articulis. Item de
legatus pape maior ẽ ordinario quãtuꝫ ad
cãm illam:que eſt ei cõmiſſa. Item ordinari
us nõ poteſt ſe intromittere de hijs que ſiũt
a delegato a papa.item ſi aliquis nõ poteſt
habere copiam iudicis illud ꝑteſtetur corã
ordinario uel coram publicis ꝑſonis ſi ordi
narius haberi non poteſt:quod ꝑ eũ nõ ſtat
quo minus faciat quod facere intendebat ⁊
ſic poſtea non currit ei tempus:quouſqꝫ co
pia iudicis haberi poterit.

LIcet incor Epũs pariſieñ
recepit in mandatis a domino pa
pa vt tam circa regulares q̃ ſeculares ſue iu
riſditionis q multa ⁊ grauia cõmittere dice
bãtur.inquirat ⁊ corrigat appell. re. que vi
dent corrigendã: ⁊ ſtatuat ad reformatio
nem eorum quod iuſtum fuerit ⁊ honeſtum

occaſione huius mandati dicebat pariſieñ. ꝙ nullus ſubditus ſuus a correctione ſua ad metropolitanũ poterat appellare cũ in mandato ſuo appellationis remedium ſit inhibitũ archiepẽs ſenoñ.metropolitanus eius ſignificauit hoc domino pape ⁊ ipe reſpondet ei dicens ꝙ licet in corrigendis exceſſibus appellationis remedium ſit inhibitũ nõ tamen fuit intentionis pa.nec eẽ debuit iuriſditioni archiepĩ per mandatum hmõi derogare.vnde ſi aliquis caſus emerſerit in inquiſitioib⁹ faciẽdis a dicto epiſcopo nõ tanꝙ delegato ſed tanꝙ ordinario in quo licitum ſit appellare non vult papa derogare auctoritate ipſius archiepĩ occaſiõe dicti mandati quo minus licitum ſit cuilibet ad ipm archiepm tanquam ad metropolitanũ libere appellare. ¶ Item nota ꝙ a correctõe nõ eſt appellandũ niſi modus excedatur. Item non intẽdit papa alicui per ſuum mandatum p̃iudiciũ generare. Idem In cõcilio generali.

Irrefragrabili In principio ſtatuit ↄciliũ ꝙ prelati eccleſiaꝝ prudenter ac diligenter intendãt circa correctionẽ ſubditoꝝ ſuoꝝ ⁊ precipue clericoꝝ ne ſanguis eoꝝ de prelatoꝝ manibus requiratur: vt autem liberius correctionis officiũ valeant exercere decernit ꝙ nulla ↄſuetudo vel appellatio ipſoꝝ officiũ valeat impedir̃ niſi modus canonicus in talibus excedatur tamen exceſſus canonicoꝝ cathedralis eccẽ que cõſueuerũt corrigi per capitulũ ad ↄmonitõem epĩ infra certum terminũ preſigendũ ab ipo p ipm capitulũ corrigatur illis in quibus talis fuit conſuetudo ⁊ ſi capitulũ negligens fuerit epus ex tunc deum habens pre oculis ipos corrigat ap.re. ¶ Ceteꝝ dicit̃ i iſto.§.ꝙ ſi canonici abſqꝫ manifeſto ⁊ rõnabili cã in contemptũ epĩ ceſſauerunt a diuinis: epẽ celebret in eccleſia cathedrali ⁊ metropolitanus tanquam delegatus a papa ſup hoc ad querelã epĩ cognita veritate eos taliter corrigat:ꝙ metu pene talia de cetero non preſumant. In fi. dicit ꝙ prelati eccleſiarum hoc ſalutare ſtatutum ad queſtũ pecunie vel grauamẽ aliud non cõuertant:ſed diligenter obſeruent:ſi canonicã velint effuger̃ vltionẽ. ¶ Nota ꝙ p̃latus tenetur corrigere ſubditos alias imputabitur ei. Item a correctione non appellatur niſi modus excedat̃ Item cõſuetudo dat iuriſditõeꝫ in exceſſib⁹ corrigẽdis. Item hic ẽ caſus in quo metropolitanus eſt iudex ſubditorum ſuffraganeoꝝ:ſed non iure metropolitico: ſed auctoritate huius ↄſtõis. Idem

Quoniam In multis partibus intra vnam dioceſim uel ciuitatem pmixti ſunt populi diuerſaꝝ linguaꝝ q ſub vna fide varios habẽt ritus: ⁊ mores ſtatuit cõciliũ:ꝙ epĩ hmõi ciuitatũ eligãt viros idoneos q ſm diuerſitatem linguaꝝ diuina illis officia celebrẽt ⁊ eccleſiaſtica ſacramẽta miniſtrent inſtruẽdo eos verbo ⁊ exemplo.preterea p̃hibet cõciliũ ꝙ vna ciuitas non hẽat plures epõs:tanꝙ vnũ corpus habẽs plura capita quaſi mõſtrum: ſed ſi neceſſitas propter cauſas predictas poſtulauerit epẽ loci catholicã pſulẽ nationibus illis ↄformẽ ↄſtituat ſibi vicarium qui ſibi ſit p omia obediens ⁊ ſubiectus: ⁊ ſi aliquis aliter ſe ingererꝫ nouerit ſe excõmunicatum: ⁊ ſi nõ recipuerit ab omi eccleſiaſtico miniſterio deponat̃ adhĩto ſi neceſſe fuerit auxilio brachij ſecularis ¶ Nota ꝙ vnaqueqꝫ ciuitas tantũ dꝫ hr̃e vnũ pontificẽ. Item eccl̃a inuocare põt ⁊ dꝫ auxiliũ ſeculare cũ nccẽ fuerit.

Idem

Inter cetera Inter alia q̃ ptinẽt ad ſalutẽ populi xp̃iani verbi dei p̃dicatio ꝙ plĩmũ ẽ nccãria: qꝛ ſicut corpus mãli cibo nutrit̃:ita ⁊ aĩa ſp̃uali cibo reficitur:ſed epĩ qñqꝫ ,ppter multas occupatões ⁊ alias multas cauſas non ſufficiunt miniſtrare populo verbum dei.vnde ſtatuit concilium:ꝙ epiſcopi aſſumant viros idoneos ad officium predicationis q plebes ſibi ↄmiſſas eoꝝ vite inſtruãt ⁊ edificẽt verbo ⁊ exemplo quibus cũ nccẽ fuerit nccãria

miniſtrentur ne ꝓpter neceſſitatē ab officio
predicationis deſiſtant. vnde precipit cōcili
um ꝙ epi tam in cathedralibus eccleſijs q̄
etiā in alijs ꝯuentualibus viros idoneos de
beant ordinare quos habeant coadiutores
tam in officio predicationis q̄ in audiendiſ
cōfeſſionibus ⁊ alijſqȝ ad ſalutem pertinent
animaꝝ qui aūt hoc neglexerit diſtricte ſub
iaceat vltioni. Inno. tertius.

C Onquerente
Procurator monaſterij ſancti
benedicti mōtis ſubaſiſu ꝯque
rebatur ꝙ eps de aſſiſio dioceſanus nō cō
tentus iuribus epalibus in eccleſijs ⁊ capel
lis ipſius monaſterii que debet habere a q
buſdam eaꝝ exigebat ꝓcurationes que ad
eas pſtandas nō ſufficiebāt. vnde petebat p
curator monaſterii ꝙ eps ſpecificarē illa q̄
cōpetebat eidē in eiſdē eccleſiis ratōne iuris
epalis: quibuſdā vero ſpecificatis: lis fuit le
gitie ꝯteſtata domin⁹ papa viſis ⁊ itellectis
ꝓbatiōibus ⁊ rationibus vtriuſqȝ ptis de
creuit ꝙ eps habeat canonicā obedientiam
ſubiectōem ⁊ reuerentiam: ⁊ alia que in lr̄a
enumerantur in eccleſiis ſeu capellis dioce
ſis ipſius ad monaſteriū ipm ſpectantibus
ita ꝙ cū ad eccleſias illas viſitandas acceſ
ſerit non plus requirat ab illis eccleſiis noie
ꝓcuratōis niſi ei poterunt exibere penſatis
facultatibus earūdē: nec amplius aggrauē
tur in ꝓcurationibus cetere capelle eiuſdem
dioceſis ⁊ iſtis iuribus in predictis eccleſiiſ
epus ſit cōtentus: nec amplius exigat preter
moderatum auxiliū quod iuxta formā late
rañ. cōcilii duxerit poſtulandū ſi manifeſta
⁊ rationabilis cā extiterit. Nota ꝙ gene
ralitas ſpecificanda ē. Itē ꝓcuratio que de
betur rōne viſitatōis: ſm facultates eccleſie
dari debet. Item non amplius debet exigi
ab vna q̄ exigitur ab aliis in ꝓcurationib⁹
faciendis: ⁊ eodē iure q̄tū ad hoc omnes ei
dem debent eſſe.

E T iuxta Precipit hic
papa ꝙ cū plati
exercet officiū viſitatōis ſeculares

ſecul nō habeant: ꝑ quos poſſit in clauſtris
diſſolutionis materia ꝓuenire ſed duos vel
tres de canonicis ſuiſ habeat epiſcopus i de
centi habitu adiunctis ſibi aliquibus religi
oſis. Idem.

D Ilectus filius
Inter abbatē monaſterij rothoneñ
ex vna parte ⁊ epm veneteñ. ex altera: qō ſuꝑ
q̄buſdā qōib⁹ vertebat: dicebat abbas ꝙ ter
tia pars emendarū quas homines. v. parro
chiarum pro ſuis exceſſibus ſoluere compel
luntur ad ſuum ſpectat monaſteriū ab anti
quo: ⁊ ꝙ orta queſtione eccleſiaſtica inter ho
mineſ dictarū parrochiaꝝ citatio pertiebat
ad ipſum abbatē: ſȝ examinatio ⁊ deciſio q̄
ſtionis ad ipſū epm veneteñ. ⁊ ad ipm abba
tē cōmuniter pertinebant: ſed epiſcopus ſuꝑ
his ⁊ ſuper emēdis inquietabat abbatē. ſu
per his de conſenſu partiū lr̄e fuerunt impe
trate a domio Innoc. ad iſtos iudices ꝑ q̄s
mandabatur eiſdē ut auditis hinc inde ꝓpo
ſitis: cām ſufficiēter inſtructā remitterent ad
apoſtolicā ſedē: corā quibus dictus epus ꝓ
ceſſum iſtorū iudicū impediebat occaſione
cuiuſdam ſnīe late ſuꝑ q̄buſdā eccleſiis quo
ad legē dioceſanū ꝓ ipo epo. Sȝ quia iudi
ces ñ ꝓcedebant: ſupplicauit pfatus abbas
domino pape ho. ut cum citatio cauſaꝝ exa
minatio deciſio ⁊ emende ad. l. iuriſditiōis
ꝑtineāt occaſiōe ſnīe ſupradicte nō pmitterē
impediri ꝓceſſum iudicū pdictoꝝ. Suꝑ hiſ
ſcribit hono. pdictis iudicibus mandans ꝙ
cum predicta de lege iuriſditionis extiterit.
Quatenus non obſtāte huiuſmōi ſnīa proce
dant in negocio iuxta traditā ſibi formā.
Nota ꝙ alia eſt ſnīa lata quo ad legē dioce
ſanam ⁊ alia lata quo ad legē iuriſdictionis
cum vna alij non obſtat. Grego. ix.

G raue Quidā eps recepit
in mādatū a dño pape
gregorio ſuper correctiōe clericoꝝ
ſue dioceſis ciuitatis occaſiōe iſtius mādati
epo tulit ſnīam interdicti in eccleſiā. ſ. marie
de orbitello ⁊ quaſdā alias exiſtentes in di
oceſi ipſius epi pertinētes ad monaſterium

ſcilicet anaſtaſij de vrbe: ⁊ ſuſpenſionis ſen
tentiā in clericos earūdem: abbas conqueſtꝰ
fuit ſup hoc dño pape: cū paratus eſſet cor
rigere clericos dictarū eccleſiarū: mādet pa
pa dicto epo ꝙ cū in dictas eccleſias nullā
habet iuriſdictionē ordiariā aut etiā delega
tam occaſione predicti mandati. Quatenuſ
ſi eſt ita prudenter corrigat que minus proui
de attēptauit ⁊ predictas ſnias ſine difficul
tate relaxet. ¶ Nota ꝙ papa p lr̃as non in
tendit alicui preiudiciū generare. Idem.

Is quibus dicit i decreta
li iſta ꝙ illi qui ex officio in certis
cauſis poſſunt abſoluere illos qui ꝓpter vio
lentā manuū iniectionē in clericos incidūt i
ſniam excōicationis. abſolutionē huiuſmodi
poſſunt aliis cōmittere cū viderint expedire

De offi. iudi. Hono. tertius.

Ex litteris Inter abbatē ⁊ conuentū monaſte
rij caueteñ. ex pte vna: ⁊ ab
batē ⁊ conuentū foſſe noue
ſuper quibuſdā poſſeſſionibus ex altera: qō
vertebatur coram archiepo ⁊ abbate ſcī leo
nardi ſalernitañ. corā quibus ꝓpoſuit pcura
tor monaſterij foſſe noue ꝙ hēre nō poterat
aduocatū. vnde ſuper hoc eorū officiū implo
rauit. Archieps dedit eidē. r. clericū ſuū vt i
cā illa ſuū pīociniū exhiberet. Sed qdā mo
nachus caueteñ. excipiēdo ꝓpoſuit hoc eſſe
factū in preiudiciū ſui monaſterij eo ꝙ dictꝰ
r. eius clericus ⁊ domeſticus exiſtebat iudi
ces dubitantes qd iuris eſſet ſignificauerūt
hoc dño pape ⁊ ipſe mādat eiſdē: quatenus
non obſtāte huiuſmodi exceptiōe in negocio
ꝓcedant eodē preuia rōe. Grego. ix.

Iudicis Eccleſia vel minor leſa ē i ali
quo otractu iuris vel in aliqua ſen
tentia a qua nō fuit appellatū ita deſtituti ſi
nito iure cōi recurrūt ad officiū iudicis per
beneficiū reſtitutiōis petit eccleſia vel minor
pricipaliter reſtitui cōtra ipſum otractū vel
cōtra ſniam: queritur vtrū in caſu iſto dēat
litis cōteſtatio fieri: dicit papa vbicūqꝫ offi
ciū iudicis loco actionis ꝓponitur puta pe
titur reſtitutio in integrū pricipaliter litis cō
teſtatio dꝫ fieri: ſi vero incidēter ſint ante in
greſſum litis ſiue poſt ingreſſū cauſe hmōi of
ficiū poſtuletur pōt ad hoc recurſus hēri ſine
litis cōteſtatiōe. ¶ Nota ꝙ cū reſtitutio pri
cipaliter poſtulatur ordo iuris ſeruari debꝫ
ſicut i quolibet alio iudicio ordiario vbi cer
ta actio vel cauſa proponitur.

De maioritate ⁊ obia. ru. Gregorius.

Tam certum Quod prius ordinatus ma
ior eſt ⁊ prior his qui poſte
rius ſunt ordinati. Idem.

Si quis venerit. Littera ſatis patet. Nota
ꝙ epiſcopi poſſunt facere decretū

Leo papa.

Legebatur. Quidā le ctus fuit in prela
tum alicuius eccleſie ⁊ cōfirmatus quidā fr̃
acticus noīe abſens erat. Hec audiēs ſtatī
venit ⁊ voluit facere obīam ſed prelatus vo
lebat ꝙ ipſe p ſcripturā obligaret ad obiam
p̄ſtandā: ⁊ ſic ſcripſit ⁊ ſpoſpondit fr̃ acticꝰ
p̄latus iſte ſignificauit hoc dño pape quali
ter frater acticus ſcripſerat. Rn̄dit ei papa
dicēs ꝙ in lr̃is illis ſignū ꝓdebatur iniurie:
qr nō fuit neceſſe vt obligaretur ſcripto quia
obediētiā ſuā ſponte exhibuit. Clemēs. iij.

Omnes Patet.

Illud dominus. Ildeſeñ. eps trāſtulit ſe ad
herbipolēſem eccleſiā ſine lnia pa
pe mūitiones ⁊ caſtra herbipoleñ. eccleſie re
tinuit ad vtilitatē illius ecclie vt dicebat ne
ſi ad alios deueniſſet nō eſſet q eas poſtmo
dū liberaſſet. papa ſuper hoc ſcribit capitu
lo herbipoleñ. dicēſ ꝙ ſpiritualia ſūt tempa
libus digniora ⁊ obia melior eſt ꝙ̃ victima
⁊ potius dꝫ hō aſcultare ⁊ attendere ꝙ̃ adi
pē offerre: ⁊ iō nō debebat epus hildeſemeñ:
ꝓ tpali cōmodo inobediētie notā incurrere:

nec venire ↄtra apoſtolicas iuſſiones. Nota ꝙ ſpiritualia ſunt tēporalibus digniora.

Idem.

Solite Impator ↄſtātinopolitanus fecit priarchā ↄſtātiopolis iuxta pedes ſuos in partē ſiniſtrā ſedere: papa itelligēs hoc ſcripſit ei ꝙ nō decebat eū taliter ſe hēre erga patriarchā ſuū cū alij reges ⁊ pricipes ſuis p̄latis ſicut debēt reuerēter aſſurgāt ⁊ eis iuxta ſe venerabilē ſedē aſſignēt. imperator reſcripſit dño pape ꝙ multū mirabat̄ ꝙ propter hoc viſus fuerat eū increpare: dicēs ꝙ ſacerdotiū ſubeſt īperio auctoritate beati petri dicētis ſubditi eſtote oī humane creature ꝓpter deū: ſiue regi tanꝗ̄ precellēti ſiue ducibus tāꝗ̄ ab eo miſſis ad vīdictā malorū laudē vero bonorū. Nunc in decretali p̄nti ſcribit eidē imperatori: dominus papa rñdens auctoritati petri exponēs illā dicēs ꝙ ſi pſonā loquētis ⁊ illorū ad quos loquebatur diligēter cōſideraſſet nō expreſſiſſet taliter intellectū illi⁹ auctoritatis ſcribebat eni ſubditis quos ad humilitatē inducebat: nec p hoc voluit ſacerdotiū ſubeē qꝛ ſꝫ ītellectū illi⁹ ſeq̄ret̄ ꝙ quilibet etiā ſeruus īperiū ī ſacerdotes acepiſſet ex eo ꝙ dicitur humane creature ſed nō negat qui imperator p̄ſit ſuis ⁊ illis q ab eo tēporalia recipiūt tādē expoſita premiſſa auctoritate petri oſtēdit exēplo xp̄i ſacerdotiū preeminere regibus decētis ieremie. Ecce ego cōſtitui te ſuper gētes ⁊ regna ⁊c. ⁊ per auctoritatē geneſis: fecit deus duo lumiaria magna ⁊c. ſi eni īperator iſta cōſideraſſet nō taliter patriarchā ſuū ſedere ad pedes ſuos feciſſet: ⁊ licet papa ipm nō increpaſſet poterat tamē rationabiliter increpare cū ipſe ī pſonā petri ſuper oēs receperit poteſtatē: cui dictū eſt a domino quodcūqꝫ ligaueris ⁊c. In fine dicit ꝙ imperialis celſitudo diſcernat vtrū ad bonū vtile inuitauerit īpatoriā excellentiā cū ipſe ſolūmō ad vtilitatē eccl'ie ⁊ terre ieroſolimitāe ſubſidiū ipꝫ duxerit inuitandū. ¶ Nota ꝙ pſona loquēs cōſiderāda eſt ⁊ pſone eorū ad quos aliquis loquit̄ ⁊ vi locutiōis dꝫ quis cōſiderare. Itē īperator p̄cellit eos qui ab eo tēporalia recipiūt etiā ſacerdotes ſed ī ſpiritualibus pontifex antecellit ipſum. Itē imperator ⁊ alij oēs laici iferiores in clericos nō habēt poteſtatē qꝛ nō ſunt eius iuriſdictioni cōmiſſi.

Idem

Pertuas Aliquis recepit ordinē ſubdiaconatus a dño papa queſitum eſt a domio papa vtꝝ p ordinē ſubdiaconatuſ ſubtrahatur a debita reuerētia ſui epī. reſpōdit papa ⁊ ſi decēs ſit vt illi ſm quod cōuenit inter alios ſubditos ſuos a ſuo epo deferatur qui a ſede apoſtolica fuerit ordiatus ꝑterea tamē ab obia epī ſui nō abſoluitur.

Idem.

INter quatuor

Antequā ciuitas cōſtātinopolis caperetur a xp̄ianis erāt quedā eccleſie que p̄riarche cōſtātinopolis nō reſpōdebāt poſt recupatiōeꝫ petebat p̄riarcha a dño papa quatenus eccleſias ſibi ſubijcereꝫ. reſpōdet papa ꝙ dupliciti rōe ipſius petitio nō fuit admittēda: quia rō iuris poſtulat vt in preiudiciū illorū qb⁹ ille eccleſie ſunt ſubiecte de ipſis eccleſijs nihil debeat ordiari cū nec citati ſunt nec conuicti nec per cōtumaciā ſe abſentent. Sup.

¶ Preterea petebat p̄riarcha vt dñs papa faceret ſibi īpēdi obiam ab archiepīs ⁊ epīſ regni cipri. ⁊ papa fere idē reſpōdet in hac petitiōe ſm qđ in alia cū ⁊ ipſi ante ꝓmotionē patriarche exempti extiterit quādo ↄſtantinopolis eccleſia erat īobediēs ⁊ rebellis ⁊ in eorū abſentia circa ſtatū illorū nihil debeat imutari: ſi vero iuſticiā de illis poſtulauerit audiet ipſum. ¶ Nota ꝙ cōtra abſenteꝫ nō citatū non ↄuictum vel cōfeſſum nō ē procedendum.

Idem.

Quod ſuper. Abbates quidā quādo vocabantur ad ſinodū a dioceſano: dicebāt ꝙ abbateſ non tenentur ire ad ſinodū: queſiuit epſ a papa quid iuris eſſet. reſpondet ꝙ abbates ⁊ ſacerdotes ſubiecti ſunt epo lege dioceſana qui ad ſinodū venire cōtempnūt per cenſurā eccleſiaſticā ad ſinodū venire cogantur

obediẽtiã ⁊ reuerẽtiam ſuo epõ exhibẽtes dummõ nihil iniquũ ſtatuatur in ipa. ¶ Nota ꝙ abbates ad ſynodũ venire debẽt.

Idem.

Cum in eccleſiis Significatum fuit domino pape ꝙ canonici eccleſiaꝝ ſanctorum victoris ⁊ ioannis in monte inobedientes erant ſuo priori: ⁊ in aliis ꝙ plurimũ excedebãt papa volens intendere circa reformationẽ eoꝝ mandauit canonicis vniuerſis ut priori ſuo i hiis que ad deum pertinent obedirent lr̃is domini pape receptis omnes reſponderunt: ꝙ parati erant in omnibus obedir̃ exceptis quatuor: qui cõtra priorem ſe inſuperbiam erexerunt: ꝙuis de obedientia preſtanda priori pſtitiſſent iuramentum ⁊ cum non poſſent obedientiam reuocare: dictus prior excommunicauit eos tandem petierunt abſolui ab epiſcopo priore: ⁊ ipſe preceperat eiſdem ut iurarent parare mandatis ipſius: quod ipi facere noluerunt. vnde voluit eos abſoluere poſtmodũ iſti quatuor ad ſedem apoſtolicam acceſſerunt: ⁊ cum conſtitiſſꝫ pape d ipſorum contumacia p lr̃as multoꝝ p̃latoruꝫ recepto ab eis iuramento ſm formam ecce ipſos fecit abſolui precipiens eidem ſub iuramenti debito: ut ad clauſtrum redirent: ⁊ ſuo priori humiliter obedirent. Super negocio iſto ſcribit papa duobus abbatibus mãdãs eiſdem. Quatenus compellant prefatos canonicos redire ad obiaꝫ ſui prioris ⁊ ne de ſua malicia valeant gloriari compellant eoſdẽ: vt preſtẽt eidẽ priori iuramẽtum quod de parẽdo mandatiſ prioris p ſua abſolutione ſuperbe negauerãt ſi videant expedire: quod ſi facere noluerint de monaſterio repellãtur. ¶ Nota ꝙ priores abbates poſſunt excõmunicare. Itẽ iuramẽtũ de obia ⁊ cõtũmacia põt exigi. Itẽ lr̃is prelatoꝝ creditur in preiudiciũ alioꝝ. Itẽ excõicati debẽt abſolui pſtito pri⁹ iuramẽto Itẽ a piurio iterũ exigitur iuramẽtum. Item qui priori vel abbati nõ vult obedire debet expelli de monaſterio.

Honorius. iii.

His que Inter eccleſiaꝝ ſancti laurẽtii in damaſco ex parte vna ⁊ capellas ſibi ſubiectas ex parte altera queſtio vertebatur ſuper ſcrutinio ⁊ aliis articulis coram papa. Itẽ auditis que vtraqꝫ pars coram ipſo pponere voluit ſniando decernit vt preſbyteri ⁊ clerici earumdem capellarum cardinali qui tũc erat in eccleſia ipſa ⁊ qui per tempora fuerit: preſtent manualem obedientiam ⁊ reuerentiam ⁊ ad eccleſiam ipſarum pro ſcrutinio baptiſmo ⁊ capitulo conueniant temporibus conſuetis correctionem ipſius cardinalis recipiant ⁊ ſñias excõmunicatõis interdicti vel ſuſpenſionis quas in eos ⁊ i eoꝝ eccleſiis tulit inuiolabiliter obſuent: cum vero eccleſia illa cardinali vacabit capellani ⁊ clerici ſupradicti capitulo ipſius eccleſie exibeant omĩa ſupradicta excepto quod dictum eſt de correctione excommunicatõe ac ſuſpenſione ipſoꝝ que dominus papa p bono pacis ſue puidentie reſuauit. ¶ Nota hic que debent capellani ⁊ clerici ſuis plebibus. Item vacante eccleſia capitulum exercere vicem prelati.

Idem

Dilecta Abbatiſſa que de liburgeñ. cõqueſta fuit domino pape: ꝙ cum ipa canonicas ſuas ⁊ clericos ſue iuriſditiõi ſubditos ſuſpenderet ab officio ⁊ beneficio exigentibus ſuis culpis: dicebant ꝙ cum ipſa eos excommunicare non poſſet: ſuſpenſionẽ ipſius non ſeruabant ⁊ ſic eorũ exceſſus impuniti remãebãt. mãdat papa cuidaꝫ abbati: quatenus dictas canonicas ⁊ clericos cõpellat per cenſuram eccleſiaſticam vt abbatiſſe prefate obediẽtiã ⁊ reuerentiam impendant ⁊ eius ſalubria mãdata obſeruent. ¶ Nota ꝙ mulier excõmunicare non põt.

Gregorius. ix.

Dilecti filii Patriarcha gradeñ occaſione cuiuſdam cõſuetudinis exegit iuramentum fidelitatis ab epiſcopo caſtellano preter formam canonicam ꝙ alii ſuffraganei ſolent preſtare ſuis metropolita

nis archid. ⁊ canonici caſtellani vidētes ex
hoc eccleſie ſue preiudicium generari ad ſe
dem apoſtolicam appellarunt ne occaſione
illius iuramēti nihil exigeretur ab epiſcopo
caſtellano vltra id quod faciūt alij epiſcopi
ſuis metropolitanis propter aliquaꝫ conſue
tudinē. vnde mandat papa patriarche gran
denenſi. quatenus ꝯtentus exiſtat forma ca
nōica quā ipſe recipit ab epiſcopis ſubiectis
ſibi nullo medio nec amplius exigat a caſtel
lano epiſcopo obtentu alicuius cōſuetudinis
pretextu iuramēti predicti: ſciēs ꝙ papa ab
ſoluit eū ab huiuſmodi iuramēto quātuꝫ ad
alios articulos imo ipſum denūciat potius
non teneri. ¶ Nota ꝙ vbicūqꝫ videt aliqs
ſibi preiudiciū generari pōt appellare. Iteꝫ
quod tibi nō vis fieri alij nō facias. Iteꝫ iu
ramentū nō extēditur ad ea que de iure ꝓe
ſtanda non ſunt. Idem.

Cum olim Vacante monaſterio
ſancti ſaluatoris meſſañ. monachi
elegerūt quēdā ī abbatē perſonā viꝫ indignā
⁊ ſic ipō iure fuerunt eligēdi poteſtate priua
ti: mandat papa priori fratrū predicatorum
⁊ archidia. regio. Quatenus auctoritate ip
ſius de gratia ſpeciali concedant dictis mo
nachis eligendi ſeu poſtulandi liberaꝫ facul
tatem licet ipſo iure hac vice ſint eligēdi po
teſtate priuati ⁊ cū eccleſia meſſañ. vacet ad
preſens: electionē ſuā preſentet capitulo meſ
ſaneñ. confirmandā ꝓut de iure fuerit vel ēt
infirmandam. ¶ Nota ꝙ eccleſia vacāte ca
pitulū ſupplet vicē in cōfirmationibus prela
torum. Idem

Statuimus In eccleſia ſā
cte Marie maioris de vrbe talis
erat conſuetudo ꝙ illi qui primo recipieban
tur ibidem preferebantur illis qui poſterius
recipiebantur in ſeſſionibus ⁊ in portionibꝰ
percipiēdis etiam ſi eſſet in maiori ordie cō
ſtitutus: quia iſtud inhoneſtū erat: ſtatuit pa
pa ꝙ preſbyteri primū locū teneant diaconi
ſecundū ſubdiaconi tertium ⁊ ſic de reliquis
obtineant ordinatim etiā ſi poſterius ſint re
cepti ⁊ ſunt in portione precipienda qui in
maiori ordine fuerint minoribus preferunt
⁊ minores clerici faciant ſeruicia conſueta.
¶ Nota ꝙ maiores ⁊ digniores reputant̄ ī
maioribus ordinibus conſtituti. Idem.

Cum inferior
Archiepiſcopus colloceñ. de licen
tia domini pape monaſteriū de cuer cōſtitu
tum inſirmieñ. archidiaconatu dioceſis col
loceñ. erexit eccleſiā cathedraleꝫ: ⁊ papa ec
cleſiam exemit a iuriſdictione ipſius archidi
aconi. archidiaconus predictus in tantā pro
cupit audaciā vt in epiſcopū ibi cōſecratum
⁊ eccleſiā ſuā iuriſdictionē exercer̄ p̄ſūpſerit
ſignificatum hoc fuit dño pape. vnde ſuper
hoc ſcribit epo colloceñ. dicēs ꝙ inferior po
tiorē ſoluer̄ nequit vel ligare: ſed potius ma
ior minorem regulariter abſoluit ⁊ inhone
ſtum ē ⁊ abſurdum: vt filius poteſtatem ha
beat in parentem: ⁊ ideo mandat ipi collo
ceñ: vt prefato archid. diſtricte precipiat. ne
de cetero talia in dictū epm attemptare pre
ſumat. cum dominus papa ab ipſius iuriſdi
tione ipm exemerit: ita tamen vt ſi per hoc
archidiaconatus iura ledūtur in dioceſi ſua
abſqꝫ iura alieni preiudicio recompēſatiōeꝫ
illi faciat congruentē. ¶ Nota ꝙ minor in
maiorem poteſtatem habere non debet. Itē
ſinee alterius preiudicio eccleſia cōſtrui de
bet aut etiam ampliari. Idem.

Humilis Inter archiepm
bituriceñ. ⁊ archi
epiſcopum burdegalēſem ꝯtrouer
ſia fuit diutius agitata ſuper iure primatie
quis coruꝫ debet eſſe primas. dominus pa
pa gregorius poſt diuturnā concertionē quā
dā fecit prouiſionē inter ipſos: quā prouiſio
nē miſit qbuſdā mādās eiſdē. quatenꝰ reqrāt
aſſenſū p̄latoꝝ burdegaleñ. ꝓuīcie in ea pre
ſentium ex conſenſu capitulorū cathedraliuꝫ
eccleſiarum eiuſdem ꝓuincie ⁊ aſſenſum bi
turiceñ. capituli ſuper ipa ꝓuiſione quo ha
bito ꝓuiſionem illa ſolemniter publicent ⁊
ſi aliqui conſenſum preſtare voluerint pub
licationi predicte ſupſedeant ⁊ eidem preci

plant vt ꝑſonaliter ſi prelati fuerint ad pñtiam pape accedant. vel ſi capitula fuerint ꝑ ꝓcuratores idoneos ꝯpareant ꝓſequat̃ coram papa ius ſi quod habent ſatiſfaciant ꝑti alteri ſi ſuccubuerint in expenſis. Nota ꝙ omnes vel aliquos tangit eorum ꝯſenſus requirend⁹ eſt. Item qui ſuccumbit in expenſ⁹ condemnari debet: ſed de hoc ideo ſtatuit in cāu iſto quia quaſi fundata erat ītentio bituriceñ. ꝑ illam ꝓuidentiam: ⁊ iō ſi ſuccumbat calumniari videtur.

Alex. tertius.

De treuga ⁊ pace. Rubrica.

Treugas Per te videas lr̃as non enim tenetur ꝙ hoc ſtatutum eſt: quia non fuit approbata iſta treuga. ⁊ in. c. ſequenti lr̃a pꝫ.

De pactis. Rubrica.

ANtigonus Antigonus epiſcopus matitreñ. In concilio affricano grauem depoſuit querimōiam de optantio epiſcopo: quia cum inter ſe pactum feciſſent ꝙ alter non ſubtraheret alterius populos optantius epiſcopus non ſeruauit pacta inita iter eos: ſed alliciebat populos antigoni vel petebat ut pacta inita inter eos ſeruentur: aut conuentus ſi ſe non correxerit eccleſiaſticam ſentiat diſciplinaꝫ vniuerſi dixerunt pax ſuetur: pacta cuſtodiantur. Gregorius.

QUotiens Si aliqua pactio vł conuentio facta ē inter aliquos ne dubitatio ſit in futurum ſuper conuentione illa papa requiſitus debet illam ratam habere ꝓ ſecuritate partiuꝫ. ⁊ capitulo ſequenti dicetur ꝙ ea que promittuntur adimpleri debent. Idem.

Quum pridem Monachi ð acra ⁊. p. clericus: pro ſe ⁊ fratre ſuo habebant controuerſiam inter ſe ⁊ ſuper eccleſia ⁊ capella delantur: quibus ſpoliati fuerant a monachis. S. clericus ꝓcurator monaſterij: ⁊ predict⁹ p. ꝑ ſe ⁊ fratre ſuo acceſſerūt ad dñm papa: ⁊ quandā fecerūt ꝯpoēm .ſ. quod dicto. p. ꝓ expenſis quas fecerat tres marche argenti ſoluerentur a monachis. ⁊ idem. p. liti cederet ⁊ ab infeſtatōe mōachorum ceſſaret: quam ꝯpoſitōem petierūt per dominū papam cōfirmari: ſed ipſe eam noluit confirmare: quia illicita erat tandeꝫ papa monuit illum. p. ut pro ſe ⁊ fratre ſuo renunciaret liti quod ⁊ fecit ⁊ inſtrumēta que ſuper hoc habebat in manibus domini pape reſignauit: que deſtinauit monachis: mādans priori ⁊ fratribus: ut eidem. p. ⁊ fratri ſuo aliquod beneficium aſſignaret: de quo maius lucrum haberent q̃ꝫ de illicita pactione: ſed prior ⁊ monachi acquieſcere noluerūt propter quod dictus. p. clericus ad dominū papam redijt exponens ei onus ſupradicta. Super hoc mandat papa quibuſdam iudicibus: quatenus moneant priorem ⁊ monachos: ut prefato. p. ⁊ fratri ſuo competens beneficium conferant ⁊ aſſignent: quod ſi nō fecerint ſi conſtiterit eis dictos clericos a predicta eccleſia ⁊ capella abſqꝫ ordine iudiciario eſſe violenter eiectos faciant illas reſtitui: non obſtantibus litteris confirmationis quas dicti monachi ſuper hec impetraſſe dicuntur. ¶ Nota ꝙ nulla pactio illicita in ſpiritualibus facienda eſt nec aliquid dandum pro expenſis. Idem.

ACcepimus Quedam eccleſie conceſſe fuerunt quibuſdam clericis tali modo ſine tenore ꝙ illis defunctis alij nominibus proprijs deſignati ſuccedant eiſdem ſignificatum fuit hoc domino pape. Mandat papa eboraceñ archiepiſcopo cum hoc ſit iniquum ⁊ ſacris conſtitōibus contrarium quatenus huiuſmodi ſucceſſiones deteſtabiles ⁊ iniquas decernat omnino friuolas ⁊ inanes. ¶ Nota ꝙ in bñficijs

eccleſiaſticis ſucceſſio locum non h;: Idem.

Cum clerici In cantuarieñ. p
uincia decedentibus prelatis ec
cleſiaru; clerici qui inſtituebantur in eis pa
ctum faciebant cum illis a quibus eccleſias
recipiebant q̄ ipi ſoluerent maiores penſio
nes de eccleſiis illis q̄ ſolui conſueuerunt ut
ſic facilius poſſent eccleſias adipiſci. vnde
papa mandat archiepo cantuarieñ: ⁊ eius
ſuffraganeis: quatenus prohibeant clericis
ne de cetero id attemptare preſumant: ⁊ ſi
contrafecerint illos eccleſiis ipſis debeant
ſpoliare ⁊ eoſ pro tanta preſumptione eccle
ſiaſtica ſeueritate punire: ¶ Nota q̄ pẽſio
antiquitus conſtituta non debet augeri: ⁊ q
contra faciunt puniuntur Inno. iij.

Ler'que Quidam clerici regula
res ⁊ ſeculares cum ipi domos ſu
as locant vel cocedant feuda pactum adiici
unt in preiudicium parrochialium eccleſia
rum: ut conductores ⁊ feudatarij decimas
ſoluant eis: ⁊ apud eoꝝ eccleſias eligant ſe
pultura; hoc peruenit ad noticia; pape: cū
ergo id de auaritie radice ꝓcedat papa ta
le pactu; penitus reprobauit ſtatuit quicqd
fuerit occaſiōe huius pacti perceptum eccle
ſie parrochiali reddatur. Nota q̄ pactum ĩ
preiudicium alterius factum ei nō nocet.
Grego. ix.

Pactiones Dicit Gregorius q̄ pa
ctiones pro ſpiritualibus obtinen
dis nullius ſunt momenti: quia in talibus
omnis pactio ⁊ omnis conuentio ceſſari de
bet: ⁊ idem dicendum ē de aliis que ſine pe
riculo anime obſeruari non poſſunt: quia ut
dicunt leges pactu; turpe vel rei turpis aut
impoſſibilis nec de iure nec de facto obliga
tionem inducunt. ¶ Nota q̄ in ſpūalibus
omnis pactio ⁊ conditio ceſſare debet. Itē
pactum turpe vel impoſſibile non obligat.

De traſlationibus. Rubrica.
Gregorius.

Sicut graue Quidam prelati eccleſiaꝝ
habebant cōtrouerſiā inter
ſe ſup aliqua queſtione ⁊ ꝑ
tranſactionem illa controuerſia fuit deciſa.
S; ne aliqua dubitatio remaner; in poſte
rum petiuerunt a papa vt eam cōfirmaret.
Super hac trāſactione ſtatuit papa: ut om
nia inſtrumenta ⁊ quicquid aliud eſſ; quod
opem alicui parti afferre poſſet: vt ex ꝑſcri
ptione vel priuilegio ſint caſſa ⁊ vacua ⁊ ſo
la pacta perpetuam obtineant firmitatem ⁊
ſi aliquid obmiſſu; fuerit ex auctoritate do
mino pape plenum ⁊ firmū vigore; ⁊ robur
obtineat ſola tranſactio ſiue pactum. ¶ No
ta q̄ ea que ſunt infirma minus valida per
confirmationem pape recipiūt firmitatem.
Alex. tertius

Statuimus Aliqd collegiu;
queſtionem hab; cum aliquib⁹ ſu
per decimis dubitabatur vtrum compoſitō
poſſit interuenire ſtatuit papa q̄ ſi ſup deci
mis inter collegiū illud ⁊ eccleſiſticam perſo
nam compoſitio facta fuerit de aſſenſu epĩ
ſui rata ⁊ firma ꝑmaneat. Idem.

Contingit Abbas ſiue prior ali
cuius ɔuentualis eccleſie hab; cā;
cum aliquo clerico vel laico coram ordina
rio vel delegato abbas vel prior ſup qōne
illa trāſactōem fecit cum aduerſario vnde ca
pitulū trāſactōem illā ꝑnitit reuocare. querit̃
an poſſit. Reſpondet papa q̄ ſi abbas vel
prior habuit mādatū ſiue lr̃as de rato a ca
pl̃o ſuo tranſactōem illam ſi aliquot annis ſ
uata fuit non poterit reuocare ex eo qđ con
ſenſit a principio ⁊ ſi lr̃as de rato non habu
it reuocare nō potuit: qz cā poſtea ratā habu
it. Nota q̄ ꝓcurator ad agēdū dat⁹: nō pōt
trāſigere niſi dñs poſtea ratā habeat.

Conſtitutus In ter. g.

clicū ex vna pte ⁊ a clicū ex alia ſup q̄dā ca
pella qō vertebať: tādem ſopita fuit ꝑ tranſ
actionē: ⁊ fidē hic ⁊ inde p̄ſtita ⁊ ꝯfirmata:
tn̄ p̄fatus. a. eā ſeruare nolebat. vn̄. S. clic᷒
dn̄o pape fuit ꝯqueſt᷒ dicit papa ꝙ hm̄ōi
trāſactōes ſpē₃ hn̄t ſymonie. Mādat quate
nus trāſactōe irritū reuocata audiāt cām.
¶ Nota ꝙ trāſactio i ſpūalib᷒ iteruēire nō
pōt.

DE cetero. Rector c᷒dā ecc̄e ipetra
uit lr̄as a dn̄o papa ꝯtra rcōrē al
teri᷒ ecc̄e ſup aliquo iure qō ſe hr̄e dicebat
cōtra aliā eccl̄ia₃ corā iudice cōpoſuit cū illo
aduerſario: ita ꝙ ꝑ cōpōe₃ i illa ecc̄a ius ali
qō hitur᷒ ē: puta aliquē cēſu₃ ānuati. queri
tur vtꝝ tal̄ cōpō valeat. Rn̄t papa ꝙ ſi cō
pō nō ē iuri cōtraria nō ē reprobāda ab ep̄o
ſed cēſus ſub hoc p̄textu ſolutus ſiue ſoluen
d᷒ illi ecc̄e p̄eſt q lr̄as ipetrauit vitā illi᷒ qui
ſoluerit nō excedit. ¶ Nota ꝙ cōpō in ſpua
lib᷒ ſm̄ ius fieri dȝ. Idem

EX literis. Inter. r. ⁊. a. clicos
qō vertebať ſup ecc̄a de miſtra co
rā vigore ep̄o a ſede apoſtolica delegato in
cui᷒ p̄ntia tranſactio inter p̄dcōs clicos ſcā
fuit mediāte. S. qui eidē. a. in eadē cā prō
ciniū p̄ſtabat ⁊ teſtis ēt iſcript᷒ fuit. i illa trā
ſactiōe poſtmodū dict᷒. S. mētiēs ſe clicu₃
cū nō dū fuerit tōſurat᷒ i clicū ſup ecc̄a illa:
tacito de illa trāſactiōe cōtra dictū. R. lr̄as
ipetrauit ad archiep̄₃ eboracn̄ ⁊ vigor: ep̄₃
corā qb᷒ ꝓponebať lr̄as nō valere ꝑ eo ꝙ
nōdū fuerat tōſoratus i clericū. ip̄e dixit ſe
clicū: ⁊ quia nō dixit in lr̄is: quod eo mediā
te ⁊ auctoritate ipſ ius tranſactio fuerit ſcā:
vn̄ iudices remiſerūt cām ad dn̄m papā ip
ſo examinato negocio cū dictus. S. cōfiteretur
ſe interfuiſſe in illa tranſactōe: ⁊ non fuiſſe
tonſuratum in clericū quando lr̄as impetra
uit eidē. S. ſup dicta cā ſilentiū ipoſuit.
¶ Nota ꝙ tacite renūciat qs iuri ſuo p̄ſtā
do aduocatōem in qua ius hȝ. Itē₃ q dicit
ſe clericū cū nō ſit n̄ valēt lr̄e ipetrate cū hoc
i fraudē dicat: ut eas citi᷒ hēat. Idē₃

SUper eo quod. Aliqs co
rā iudice petebat bn̄
ficiū eccaſticum in aliqua ecc̄a: q̄
rebatur vtꝝ ſup hoc beneficio ſit iudiciū de
ducto poſſit fieri trāſactio. Rn̄r ꝙ ſup re ſa
cra religioſa nō poteſt fieri trāſactio: qꝛ r̄s
ſacra dato aliquo vel retento aut ꝓmiſſo:
ut poſſideať ſpēm cōtin₃ ſymōie. ſi vero gra
tis ⁊ amicabil̄r fiat cōpō inter litigātes non
obuiat ſacris canonib᷒. Nota ꝙ in canoni
b᷒ ſpūalibus nō hȝ locū tranſactio. Idem

VEniens. Mōachi qui
dā maioris mo
naſterii excolāt terras i prochia. ſ.
maris de marchio ⁊ coloni ipoꝝ mōacho
rum oīa ſacr̄a tā volūtaria q̄ neccāria recipi
unt ab eadē ecc̄a. mōachi p̄dci talē fecerunt
cōpōe₃ cū rcōre ipi᷒ ecc̄e ſcē marie p̄deceſſo
re iſti᷒ rcōris vt mōachi de duab᷒ caruatis
terre q̄s retinēt mōachi i dn̄io ſuo tertiam ꝑ
tē deciaꝝ tātū ſoluāt eidē ecc̄e ſcē marie. ⁊ d̄
oībus aliis decia₃ itegre ſoluāt. demū mor
tu᷒ ē ſacerdos ille cū quo tal̄ trāſactio ſcā fu
it. Succeſſor illius integral̄r petebat decia₃
de oībus poſſeſſiōib᷒ quas ipi mōachi ⁊ co
lōi mōachoꝝ excolāt prochia ſcē marie: mo
nachi volebāt ſe de fendere p̄textu trāſactio
nis p̄dicte: nec ꝑmit tebant colo nos ſuos ſol
uere decimas p̄dcē eccleſie. rcōr iſte ꝯqueſt᷒
ē dn̄o pape. vn̄ mādat qbuſdā quatenus cō
pellāt monachos ⁊ agricolas ipoꝝ ſoluere
decimas eidē ecc̄e integral̄r de omnib᷒ r̄b᷒
de quibuſ decime ſolui debent: ⁊ de ſubtra
ctis ſatiſfaciant cōpetēter niſi p̄fati mōachi
docuerunt trāſactōem p̄dictā ſuper duabuſ
caruatis terre per ſedem apoſtolicam cōfir
matam fuiſſe cum alias tranſactio illa ſup
duabus caruatis fuerit perſonalis ⁊ pacta
inter alios acta aliis obeſſe non debeant.
¶ Nota ꝙ factum anteceſſoris non preiudi
cat ſucceſſori in rebus eccleſie. Item tranſ
actio facta inter perſonas niſi cōfirmata fue
rit per ſedem apoſtolicam perſonalis eſt.
¶ Item res inter alios acta aliis nō obeſt.

Preterea Ecce vacat aliqua eccleſia
ↄtentio eſt inter laicos ⁊ aliquos
religioſos ſuper preſentatione rectoris veni
unt ad talem tranſactionem: vt lata habeāt
preſentatōem: religioſi percipiant ab eccl'ia
maiorem penſionem ꝙ̃ recipere cōſueuerant
vel nouam: cum nihil antea percipiebant: q̃
ritur an talis tranſactio teneat. Reſpondet
papa ꝙ talis tranſactio ſymoniaca videtur
⁊ ideo de iure non tenet: nec monachus ex ea
vllū debet commodum obtinere. ¶ Nota
ꝙ per tranſactionem non poteſt noua pen
ſio imponi: nec noua augeri partium pactio
ne ſine vicio ſymonie. Celeſtin⁹ tertius.

Preterea Quedam cel
la voluit eximi a
ſubiectione qua tenebatur matrici
eccleſie oblato libello. ⁊ lit. conteſt. fratres il
lius celle ꝑ ſyndicum ſuum confeſſi fuerunt
in iure ſe olim fuiſſe ſubiectos eccleſie ⁊ que
ſtionem de hac ſubiectione motam fuiſſe: ⁊
per tranſactionem ſopitam: ita ꝙ quendam
cenſum redderent annuatim matrici eccleſie
⁊ eſſent a ſubiectione illius exempti: prior
matricis eccleſie ꝓponebat ꝓ ipa ꝙ de ſpū
ali ſubiectione tranſigere non licebat: ⁊ ex ↄ
feſſione illorum fratrum apparet ꝙ oli₃ ſub
iecti erāt matrici eccleſie: ergo adhuc ad ſub
iectionem tenentur cum priuilegia exemptō
nis nō oſtendant. Judex dubitauit quid iu
ris eſſet. Reſpondet papa ꝙ ex confeſſione
illorum fratrum debet ferri ſnia cōtra eos:
cum illa tranſactio iniquitatem ↄtineat: ƚ₃
nō ↄſtiterit domino pape de illo quod cella
determinate reddere tenebatur. ¶ Nota ꝙ
de ſubiectōe tranſactio non poteſt fieri. Jtē
ↄfeſſus in iure ꝓ ↄuictu habetur. Jtem con
feſſio capituli preiudicat: ⁊ ſic videtur ꝙ cō
feſſio p̄lati non p̄iudicat niſi eſſ₃ ſyndic⁹ in
cauſa: vel niſi confiteretur in animam ſuam
⁊ fratꝝ ſuorum ſm quod intellexiſſ₃ ab eis
quod q̄dem verum ē. Hono. tertius.

Ex parte Quidā gre
ci furtiue recip
ebant ordines ſacros a non ſuis epiſcopis:
Quidā etiā celebrabāt in eccleſijs interdcis
nō volebāt obedire latinis: quida₃ alij greci
⁊ latini epi celebrabāt ↄſenatiōes in epatib⁹
alienis alioꝝ etiā decimas ꝑcipiebāt ibidē
in eoꝝ p̄iudiciū ⁊ grauamen. Quidam lai
ci greci ꝓprias vxores dimittebant aucto
ritate ſua illis viuentibus: alijs accipiebant
ſuꝑ hijs ⁊ alijs exceſſibus pluribus predicti
excedebāt. Cardinalis legatus idem cōſuluit
dominū papam qualiter in hijs deberet
ſe habere. Reſpondetur ꝙ cardinalis ſuper
hijs ad componendū interponat partes ſu
as: ⁊ poterit aliquid interdum detrahere ſe
ueritati: ↄſideratis ſtatu imperij ⁊ exceden
tium multitudine deliberatiōe habita ꝓut
viderit expedire exceptis caſibus q ↄpōem
vel diſpenſatōem nō recipiūt ut ſacramentū
ↄiugij: quod apud latinos ⁊ grecos ⁊ apud
fideles ⁊ infideles exiſtit in quo a ſeueritate
canonico recedere non ƚ₃. Jn hijs vero i qui
bus nō inuenit̄ exp̄ſſum ꝓcedat eq̄tate pen
ſata declinādo in benigniorē ꝑtē ſm ꝙ ꝑſo
nas ⁊ cās loca ⁊ tpa viderit poſtulare.
¶ Nota ꝙ iudex primo ad ↄponēdū d₃ la
borar̄. Jtē ſeueritati detrahēdū ē. Jtē ↄtra
matrimoniū diſpō vel diſpenſatio locū non
h₃. Jtē vbi ius non inuenit̄ equitas ſuāda ē
Jtē in hūaniorē ꝑtem ſemꝑ deb₃ iudex de
clinare. Jtem ꝑſona cā loca. ⁊ tpa ⁊ ſtatus
terra ↄſideranda ſunt.

De poſtulando Rub.

Clerici Statuit cō
ciliū lateraneñ
ꝙ cl'ici in ſacris ordib⁹ ↄſtituti
⁊ etiā in miorib⁹ q ſtipēdijs eccl'iaſticis ſuſtē
tant̄ corā ſecularibus iudicib⁹ ꝓ ſecularib⁹
negocijs aduocati fieri nō p̄ſumātur niſi pro
priā cām vel eccl'ie ſue ꝓſequat̄ aut ꝓ miſe
rabilib⁹ ꝑſonis. Jnnocentius tertius.

Ex parte Quidam
canonici re
gulāes aduocabāt in cāis eccl'aſti
cis ⁊ forēſib⁹ ⁊ cū eis obicit̄ ꝙ aduocati eē nō
dbēt niſi forte ꝓ vtilitate moāſterii ⁊ abbat

etiam imperante ad ſuam defenſionem: al legabant q̄ .c. illud. quo talia prohibentur de monachis tantum ⁊ non de regularibus loquitur. Conſultus papa reſpondꝫ q̄ idem iudicium de canonicis regularibus ⁊ demonatis eſt habendum licet de monacis in canone ſpẽliter ſit expreſſum. ¶ Nota q̄ r̄gulares ⁊ monachi quo ad ſecularia eodẽ iur̄ vti debent. Grego.ix.

Cum ſacerdotis.

Primo dicit q̄ ſacerdos aduocare non debet niſi ꝑ ſeipſo vel ſi neceſſitas imineat p coniunctis pſonis: aut miſerabilib⁹

Secundo dicit q̄ clericus qui contra eccleſiam ſuam: a qua beneficium recipit ꝑ extranea pſona aduocatus vel pcurator extiterit tanq̄ ingratus beneficio illius eccleſie poterit ſpoliari. ¶ Nota q̄ ſacerdos in certis caſibus tantũ poteſt aduocare. Jtem ingratus poteſt priuari beneficio quod recipit vel retinet ab eo contra quem eſt ingrat⁹ Grego.

De pcuratoribus

Alia quidẽ

Ep̄s ſaloñ habebat quãdã cãm cum quodam aduerſario ſuo i curia pape ꝑ cauſa illa: quidam acceſſerunt ad papam nõ habentes mãdatũ ab ep̄o: ⁊ cum aduerſario ep̄i iudicium ſunt ingreſſi ſniam cõtrariã reportantes: ep̄us hoc intelligens ſcripſit qb⁹dam de curia q̄ illos ad cãm illã non miſerat: ⁊ ideo que cum ipſis in preiudiciũ ep̄i facta erant ſubſiſtere non debebant ⁊ idem ep̄s dixit hoc cuidam. t. nomine qui dixit hoc pape q̄ ab illo audiuerat: q̄ illos non miſerat: demum ꝑ cã ſua miſit quoſdã nuncios ad dominũ papam qui cum non haberent mandatuꝫ non fuerunt auditi. vnde papa ſcribit huic ep̄o dicens q̄ preſentib⁹ nũcijs credere noluit ſine mandato ne idem diceret de iſtis quod dixerat de priorib⁹. vñ ſi vult cãm ſuam tractari mittat pſonam inſtructam cum mandato legaliter facto cum ſubſcriptionibus preſbyteroꝝ ⁊ diaconoꝝ ſuoꝝ roborato: ut quicq̄d cũ eo factũ fuerit iure ſubſiſtat. ¶ Nota q̄ factũ falſi pcuratores domino non preiudicat. Jtem ep̄us ſine cõſenſu capl̄i non admittatur ad agẽdũ Alex. tertius.

Querelã

Inter ep̄m ſalerimeñ. ⁊ a. cl̄ĩc ſuper quadã eccl̄ia queſtio vertebat̃ cauſa cõmiſſa fuit ep̄o vigoꝛñ ep̄s citauit illu clericũ. Jp̄e infirmitate impeditus ad terminũ venire nõ potuit quod ꝑbare voluit coram ip̄o ep̄o p quẽdã preſbyteꝝ ⁊ diaconum quos ad hoc deſtinauerit ep̄s hoc non obſtante ꝯdemnauit cum in reſtõe expenſarum quas nuncius ep̄o fecerat ad terminuꝫ illum ſup hoc ꝯqueſtus fuit clericus ille domino pape. vnde mandat quibuſdam quatenus ſi conſtiterit q̄ vigoꝛñ. ep̄s p̄fatuꝫ alanu ⁊ non cõdemnauerit in reſtitutione expẽſarum ꝑ alia rationabili cauſa niſi ꝑ eo q̄ termino conſtituto infirmitate detentus ad eius preſentiam non acceſſit: ⁊ ipſe ad probandaꝫ infirmitatẽ ſuam nuncios ſuos miſerit eundem ab eadem ſnĩa abſoluant q̄ nẽo poteſt ꝯpelli niſi velit in grauibus cãis conſtituere pcuratorem. ¶ Nota q̄ qui ad terminum non venit poteſt parti alteri in expẽſis condemnari niſi iuſta de cauſa fuerit impeditus. ⁊ hoc conſtet. Jteꝫ iuſta cauſa probata reuocatur ſnĩa. Jtem in grauibus cãiſ non compellitur aliq̄s ꝯſtituere pcuratorẽ. Clemens tertius

Ex inſinuante

Inter archid. ſagiñ. ⁊ magiſtꝝ G. ſuper prebenda lexoñ. eccleſie queſtio vertebatur archid. pro cauſa illa quendam conſtituit procuratorem contra illum magiſtrum. G. ad ſedem apoſtolicam accedentem. Sed cum poſtea idem archidi. de fide illius pcuratoris dubitarꝫ pñtib⁹ duob⁹ cl̄icis eidẽ pcuratori expſſe ꝑhibuit ſciẽte aduerſario ſuo ne iudiciũ ipſi⁹ cauſe ſuſciperꝫ nec l̄ris ſuis vteretur in iure

nec de ip̃a ſe vlterius intromitteret: ipſe ni
hilominus in cauſa procedens contrariam
ſententiam reportauit ⁊ ille: S. in poſſeſſio
nem illius p̃bẽde fuit inductus: archid. hoc
intelligens hijs omnibus ꝯtradixit ⁊ ſignifi
cauit predicta domino pape. Mãdat papa
ꝗbuſdã q ſi ꝑ iuãmẽtũ illi⁹ archi. ⁊ clici ſuꝑ
ſtitis cã alter mortu⁹ ſit ꝯſtitut⁹ de p̃miſſis
nõ obſtante ſnia ꝯtra archid. lata poſſeſſio
nem p̃dicte p̃bende cũ fructibus inde ꝑcep
tis reſtitui faciant eidẽ archid. ſi ad canoni
cũ nõ obſiſtat facta reſtõe ſi archid. ſuam ca
nonicã inſtõem ꝓbauerit ip̃am ratam h̃eat
⁊ firmã. ¶ Nota ꝙ pactũ falſi ꝓcuratoris
domino nõ preiudicat. Iſte ꝓcurator falſus
fuit: a quo mandatũ fuit legittie reuocatum
Item reuocatio mãdati ꝓbatur ꝑ ꝓpriuꝫ
iuramentum: ⁊ ꝑ iuramentũ vnius teſtis.
Item ſpoliatus ꝑ iniquã ſniaꝫ debꝫ reſtitui
Item ꝓbare debꝫ quis ſuam canonicã inſti
tutõem: ſi reuocatur in dubiũ. Inno. iii.

IN noſtra Decanus tulen̄: denũ
ciauit ep̃m ſuũ ſuꝑ dilapidatõe ex
cõmunicatõe ꝑiurio: ⁊ alijs quibuſdã articu
lis domino pape. vnde papa vocauit ip̃m
ut veniret vel mitteret ad ſuam defenſioneꝫ
ep̃s ad cãm illã que inter ip̃m ⁊ decanũ ſuꝑ
p̃dictis vertebatur. ꝯſtituit. v. ⁊. t. preſbyte
ros ꝓcuratores ad ſedem apoſtolicã deſti
nandos cũ poſtmodũ de ipoꝝ fide titubarꝫ
mandatũ eis factũ reuocauit: ſciente pte ad
uerſa: ſꝫ ip̃i lꝫ lr̃as reuocatorias recepiſſent
nihilominus in negocio ꝓceſſerunt: ⁊ cũ ad
uerſario ingreſſi iudiciũ ad pariſien̄. archi
dia. ⁊ eius collegas lr̃as impetrarũt in eius
p̃iudicium ⁊ grauamen. Ep̃us hoc audiens
acceſſit ad iudices petens ab eis terminum
ad ꝓbandũ ꝙ illi erãt falſi ꝓcuratores. Ip̃i
exceptõem hmõi friuolã reputantes dilatio
nem ad hoc cõcedere noluerunt. vnde ad ſe
dẽ apoſtolicã appellauit. Sed nihilominus
lite nõ ꝯteſt. teſtes cõtra eũ recipere p̃ſumpſe
runt ip̃m a tulen̄ eccã ꝑ ſniam remouendo.
Super hijs omnibus ep̃us domino pape fu
it ꝯqueſtus. papa vero lꝫ vix fidem talibus
adhiberet ꝙ dicti iudices viri ꝓuidi ⁊ di
ſcreti taliter ꝓceſſiſſent cũ in ſua relatiõe ꝙꝫ
pape fecerant nullã de hmõi exceptiõe fece
rint mentionem: quia tamen ep̃us ꝑ viros
ꝓuidos ⁊ honeſtos: de quibus non eſt veri
ſimile ꝙ falſum tulerunt teſtimoniũ: ſuꝑ pre
dictis fecit plenam fidem ꝯſiderans etiã ꝙ
exceptio falſi ꝓcuratoris ⁊ añ ſniam ⁊ poſt
poteſt opponi que ꝓbata iudiciũ nullũ ⁊ cõ
trouerſia nulla reputant̄ ꝓceſſum p̃dictoruꝫ
iudicum duxit irritandũ. ¶ Nota ꝙ excep
tio falſi ꝓcuratoris ⁊ ante ſniam ⁊ poſt obij
ci poteſt: ⁊ ſnia talr̃ lata nõ nocꝫ. Item iudex
qui fert negociũ ad papam debꝫ facere mẽ
tionẽ de exceptionibus ꝓpoſitis ⁊ de toto
ꝓceſſu. Idem

QUeſ Aliquis vult accu
ſare vxorem ſuam de
adulterio. queritur vtruꝫ hoc poſ
ſet facere ꝑ ꝓcuratorem. Reſpondetur ꝙ ſi
vir accuſat vxorem de adulterio coram iu
dice ſeculari ad penam legittimã infligẽdaꝫ
nõ ꝑ ꝓcuratorem ſed ꝑſeipſum illud facere
debet: quia tunc debet inſcribere penam ta
lionis ſe aſtringere. Si vero accuſet eandeꝫ
de adulterio coram eccleſiaſtico iudice ad
ſeꝑationẽ thori ſuſtineri poteſt: ut ꝑ ꝓcura
torem accuſet: quia ⁊ ſi accuſatio ſit de cri
mine: non eſt tamen criminalis: ſed mixta in
ter ciuilem ⁊ criminalem: quia ⁊ ſi oporteat
eum deſcribere ut deſignet inſcriptis nomẽ
adulteri locum ⁊ tempus: ⁊ omnia que in le
ge canentur: ad talionem tamen ſe obligare
non debet: ne forte cũ improbatõe deficeret
intentionis ſue cõſequeretur effectũ. ¶ No
ta ꝙ in cã criminali ꝓcurator nõ interuenit
Item q nõ ꝓbat quod intendit debꝫ puniri
ſicut reus conuictus puniretur: quia calum
nioſe accuſauit. Item vbi aliter agitur de
crimine poteſt ꝓcurator interuenire. Iteꝫ ſi
aliquid ꝓhibetur vna via alia via ad id nõ
debet admitti. Idem

CUm pro cauſa
Inter. S. ⁊. F. archidiaconum
gabillon̄. qđ vtebat̄ procuratores vtriuſqꝫ

acceſſerunt ad papã ꝓcurator ipſi⁹.f.ꝑpo ſuit: q̄ .f.archidiaconus.ipetrauit. A.C.p. Jnoc. lr̃as ↄfirmatõis ſup quibuſdã inſtitu tõibus eccleſie de cõſenſu capl̃i factis ex q̃ rum in obſeruantia cã ledebatur petrus cã cõmitti ⁊ firmari ↄſtões ꝑdictas ⁊ ea ſibi re ſtitui que in vtilitatem eccie ipe expenderat Mandat papa quibuſdã quatenus expen ſas faciãt reſtitui archidiacono ſi lrĩe ꝓbar̃ poterit de mandato capituli ſe ſuſcepiſſe ꝑ dicta negocia ꝓmouẽda ⁊ ꝓpter hoc ad ſe dem apoſtolicã acceſſiſſe. ¶ Nota q̄ ſi qs fecit expẽſas in ꝓcurãdo vtilitatem eccleſie nec res habuit effectu; niſi hoc fecerit d mã dato capl̃i nõ recupabat eas ⁊ ſibi imputet qd ſine mãdato capl̃i hoc attẽptabat ſi res effectũ habuiſſ; et ſine mãdato. Jdẽ.

Q Uia in cauſis

Uniuerſitas ſcholariũ piſiẽ.qñq; cãs mouebat ↄtra alioſ ⁊ alij ↄtra ipa; q̄ v niuerſitas in cãis ꝑ ſe itereſſe nõ poterat pe tebat a papa vt ſup hoc ꝓcuratorem inſtitu ere ſibi liceret. Reſpondetur q̄ l; de iure cõ muni illud facere poſſit tñ indulg; eis facul tatem ꝓcuratorem inſtituẽdi ſup his.

¶ Nota q̄ vniuerſitas de iure cõi põt face re ꝓcuratorẽ. Jtẽ qd de iure cõi ↄpetit idul get hic dñs papa.

A Uditis Ep̃s egitañ. ⁊ ep̃s colubrieñ. hẽbat cãm inter ſe ſup quibuſda; iuribus: cã fuit ↄmiſſa diuerſ iudicibus: ⁊ tã primi q̃ ſecũdi ꝓceſſerũt in cã tãdẽ ep̃us colubrieñ ꝓcurauit totũ negociũ ad ſedem apoſtolicã aduocari ſup hoc ꝓcuratores ſu per totũ negociũ ad curiã pape acceſſerũt ip ſe vero exaiatis ꝓceſſibus iudicũ predicto rũ tandẽ ſup ꝓceſſibus fuit ↄcluſum. hincin de antequã papa ferret ſniam ſup ꝓceſſib⁹ ꝑdictis ꝓcurator ep̃i colubrieñ. recepit man datũ ab ip̃o ꝑ quod mãdatũ ꝓcuratorium ſibi datũ ad cã; reuocabat in totũ papa ve ro auditis allegationibus ſup ꝑdictiſ ꝓceſſi bus ꝓceſſus ipoſ ⁊ quecũq; ſecuta ſũt ex eiſ vl̃ ob eos irrita iudicauit nõ obſtante ꝑdcã reuocatõe: cũ anteq̃ ꝓcurator reuocatorias lr̃as recepiſſet fuerat in cauſa cõcluſum: et ep̃i colubrien. q ꝓcurauerat negocium ad ſe dem apoſtolicam euocari ⁊ poſtmodu; mã datũ ꝓcuratoriũ reuocauit in ↄtemptũ ſedis apoſtolice ⁊ i ꝑiudiciũ aduerſarij ↄdẽnauit ep̃o egitan. in expẽſ qs fecit a tpe quo ꝓcuã tor ipſius recepit lr̃as reuocatorias ⁊ quas ſcũrus ẽ quouſq; colubrien. ꝑ ſe vel ꝑ idone um ꝓcuratorẽ ſe ↄſpectui domini pape pre ſentabit i pĩcipali negocio ꝓceſſur⁹ ¶ No ta q̄ caſſato pĩcipali ⁊ oĩa cõſecutia caſſa ta intelliguntur. Jtem qui in cõtẽptũ ſedis apoſtolice ⁊ in ꝑiudiciũ aduerſarij reuocat mandatũ punitur in expẽſis ꝓpter hoc fac tis Jdem.

P Etitio Ep̃s mutinenſ de mãdato apl̃ice ſedis in linoniã ꝓfecturus ↄſtituit met. R. canonicos mutinẽſes ſuos vicarioſ ⁊ ꝓcuratores generales: ꝑ ip̃o ep̃atu: iſti ꝓ curatores auctoritate huius gnãlis mãdati agebãt ↄtra detẽtatores bonoꝝ ep̃i mutinẽ ſis: vel cõueniebãtur ꝑ ip̃o obijciebãtur eis q̄ ex iſto mãdato id facere nõ valebãt ꝑ eo q̄ i iſtro vicarie ſue huius ꝓcuratiõis nõ ex primebatur q̄ ipe ↄſtituerit eos ſindicos vl̃ actores: ſed ꝓcuratores gnãles tenorẽ hui⁹ iſtri miſerũt ad papã. papa inſpecto tenor̃ i ſtri ↄſtitit ei euidẽter: q̄ beneficio ipius ep̃i fuit date illis liberam poteſtatẽ agẽdi ⁊ re ſpõdẽdi ꝑ ip̃o ep̃atu. vnde hmõi exceptões friuolã reputauit. ¶ Nota q̄ nõ refert aut dicatur ab vniuerſitate vel collegio ↄſtituo talẽ ꝓcuratorẽ vl̃ ſindicũ vel actorẽ dominũ appareat q̄ ad agendũ vel reſpõdẽdũ dat⁹ ſit ꝑ ſequẽtia vl̃ ꝓcedẽtia. Grego.ix.

A Ccedens Quedã no bil̃ mulier. d. no mine de maſſa lucane dioce. noie filij ſui cõtraxit ſponſalia cũ vbaldo ciue pi ſano nomine filie ip̃i cũ vbaldi filius ip̃is ſci ẽtibus arra forſitã hinc inde appoſita: quia nobilis ip̃a forſitan nolebat pficere qd ↄue nerat cũ .d. vbaldo. Jdẽ vbald⁹ detinebat cã ſub ꝑtãte ſua: ſignificatũ fuit hoc domio

pape. vnde mandat dicto. v. quatenus nobilem illã reſtituat priſtine libertati: ipſam reduci faciat ſecure ad caſtr̄ de maſſalucane dioceſis ut ibi exiſtens libera ꝓcuratorē libere valeat ordinare qui corã papa iuſticiam ſuam ꝓſequat̃: ⁊ ipſe idem vbaldus ſuper ſponſalib⁹ que dicuntur cõtracta inter filiã ſuã ⁊ filiũ dicte nobilis ꝓcuratorē idoneum ad preſentiam pape tranſmittat ⁊ plene habeat poteſtatem ad agendũ ⁊ ad defēdendũ. ¶ Nota q̄ qui agere vult vel rñdere non debet eē in poteſtate alterius ſʒ libertatem hr̄e debet. Idem.

Dilectus filius Magiſter laurentinus rector eccē de arnua volens venire Boñ. cã ſtudij: cõſtituit quendam ſuũ ꝓcuratorem generalē ad omnia ſua negocia ꝓcuranda: ⁊ ſic venit bononiam: quidam preſbyter. R. nomine contra ip̄ʒ ſuper dicta eccleſia lr̄as impetrauit fecit ip̄m citari apud eccleſiam ipſam: ꝓcurator eius generalis ꝓ eo petijt terminũ ſibi dari infra quem dictũ mgr̄m ↄſulere poſſet vtr̄ debent cedere vel cõtendere: quod cum iudices facere denegarent: ſedem app. appellauit. vnde mandat papa: quatenus ſi ē ita: quicqd factũ eſt poſt ap. debeat in irritum reuocari. ¶ Nota dilatõem dandũ eē ꝓcuratori ad denũciandũ dño pape. Idē.

Constitutus Quidam prior ſagineñ. h. nomine tenebat̃ i quadam quantitate pecunie. t. laico nomie vxoris ſue: cis in p̄ñtia pape ↄſtitutis o ſubdiaconũ ſuum ſup cauſa illa cõceſſit auditorem: oblato libello dicto priori receſſit ſine licentia: dimittens quendã ꝓcuratorē ſolũ ad agendũ. cũ eſſʒ reus auditor cui inſufficiens eſſʒ ꝓ mandatũ huius ad defenſionem priorem: ip̄m priorem reputans cõtumaceʒ condemnauit eundem predicto. t. in vnam marchã ſterlingor̄ in expenſis ⁊ domin⁹ papa ſñiam illã ratam hʒ ⁊ firmã mandãs huic ep̄o: quatenus partib⁹ cõuocatis audiat cãm. ¶ Nota q̄ qui ꝓcuratorem idoneum nõ dimittit ⁊ recedit ſine licentia ↄtumax reputatur: ⁊ debet parti alteri in expenſis condemnari.

Mandato Aliquis conſtituit ꝓcuratorē in cauſa que habʒ coram iudice ordinario vel etiam delegato ꝓcurator iſte cũ aduerſario ingreſſus ē iudicium: dñs poſtmodũ reuocauit mandatum a ſuo ꝓcuratore queritur: vtrum ea que cum ip̄o ꝓcuratore poſtmodũ fecit valeant. Reſpondet papa q̄ ſi reuocatio iſta ad iudicem vel aduerſariũ non ꝑuenit iudiciuʒ quod ipſe procurator poſtea eſt expertus ratum eſſe debʒ ¶ Nota q̄ reuocatio ꝑuenire debʒ ad iudicem vel aduerſariũ al̄s nihil omnino valet quod agitur per illũ ꝓcuratorem ne de dolo quis cõmodũ ſentiret. Idem

Non iuste Filiuſfa. fuit ↄſtitut⁹ ꝓcurator in aliqua cã ⁊ etiam ad futuras cũ quibuſdã alijs ⁊ inſolidũ ⁊ ip̄e ꝑuenit: alios obijciebatur ei: quod nõ poterat eſſe procurator cũ eſſet in poteſtate alteri⁹ ⁊ q̄ ad futuras cãs cõſtitui nõ poterat. iudex nihilominus ip̄m admiſit: queritur quid iuris ſit. Reſpondetur q̄ iudex iuſte fecit qui ipſum admiſit: q̄uis ad futuras cõtrouerſias fuerit conſtitutus: ⁊ licet cum alijs ſimul fuerit conſtitutus. Ip̄e tamen prius ꝓcuratoris officiũ occupauit: ſed talis occupatio locum non habet i ꝓcuratoribus diuerſis tēporibus cõſtitutis: quia dato poſteriore prior ꝓcuratio eſſʒ reuocata ¶ Q. potuit procurator ↄdemnatus eſt. queritur vtr̄ teneatur appellare ⁊ ꝓſequi appellatõem. Rñr qñ eo q̄ ſñia lata ē contra ip̄m poteſt ⁊ dʒ appellare: vel ſi ex aliqua iuſta cã oppone᷑ non poteſt: debet hoc domino ſignificar̃: ut ſi voluerit appellʒ: ſed cãm appellationis ꝓſequi non tenetur inuitus. Totũ ē notanduʒ quod hic dicitur. Idem

Consulti Quidã cõmunitas cõſtituit quendã ꝓcuratorē ad ipetrãdũ maiores de illa cõmunitate ⁊ iurati per

quos eadem cõitas regitur erant excõmuni cati eo tempore quo iniunctum fuit illi ꝓcu ratoris officium. Queritur vtrum talis ꝓcura tor ꝓpter hoc ab impetrando debeat repel li. reſpondetur q non eſt ꝓcurator huiuſmo di repellendus niſi illi excõmunicati expreſſi eſſent in lr̃is ꝓcurationis: vel niſi alias eorum auctoritate ꝓcuratio facta fuiſſet: vel niſi ip ſa cõmunitas ſciens eos eſſe tales ſimul cum eis cõſtituiſſet eundem. ¶ Nota q ſi maior ps ſcienter admittit indignũ nihil valet quod agitur: ſed ſi ignorãter p paucos viciatur fa ctũ maior ptis. Item vtile viciatur per inu tile. Item expreſſa quãdoqz nocent: non ex pſſa nocẽt.

De ſindico. Rubrica. Greg.

SIcut Dicit hic pa. q ad eius offici um pertinet monachos rmo uere a forenſibus litigiis: et eodem modo ad ipm ptinet qualiter eorum negocia debeant ordinari. vñ mãdat iſti ſubdiacono defenſori ſicilie: qua tenus loquatur cum quodã fauſto: et ei con ſtituat ſalarium de bõis mõaſterii cõſtitués ſindicũ ſiue ꝓcuratorem generalẽ ad omia negocia monaſterii in iudicio ꝓcuranda ex pedit enim vt modicũ dãnũ ſuſtineant: ut ab hmõi litigiis cõquieſcant et diuinis inten dant. ¶ Nota q monachi nõ debẽt eſſe ſin dici etiam p cãis monaſterii: ſed iſtud ex ho neſtate dictũ eſt q cõtrarium ſeruatur: nec re pellũtur ꝓpter hoc.

De hiis que vi metus ve cã fiunt.

Alex. iii.

PErlatum Quidam nobilis cum haberet vxorem ſuam ſuſpectam precepit militibus ſuis ut eam ducerent ad quãdã ſiluã et eã occiderẽt ipi duxerũt illã ad ſiluã et gladio euaginato ut eã occiderẽt: tñ pi etate moti pepercerũt eidẽ ſub tali cõditõe q in monaſterium monialiũ ſuſciperet habitum monachalẽ et ſic ducta fuit ad monaſterium miles marit' ipſius miſit duos ẽpos ad mo naſterium: ut ei velum imponerent. epĩ vero quia iuuenis erat et filium puulum hẽbat ſu ſpectam habuerunt de mutatione vite ipſi' traxerunt in partem querentes ab ipa quare hoc faciebat et illa rem p ordinem expoſuit illis dicens: q timore mortis hoc faciebat et quandocũqz poſſet inde recederet: alter illorum ut ſatiſfacere videretur crudelitati viri illi': velũ ſibi imponere ſimulauit poſtmodũ vir de medio ẽ ſublatus: mulier ſtatim de mõa ſterio exiuit et aliũ maritũ accepit ꝓpter qđ epũs dioceſanus ad inſtantiã monialiũ illos excõmunicauit. Mulier factũ illud domino pape ſignificauit. vnde mandat qbuſdam iu dicibus: quatenus dictã mulierẽ et virum eiuſ dem a ſnĩa excõmunicatõis abſoluant recep to iuramento q eorum ſtabũt mandato: dein de mulierem illã et abbatiſſam et moniales ante pñtiam ſuam faciant preſentari. et ſi le gittime ꝓbatum fuerit mulierem illã mona ſterium intraſſe non timore mortis: ſed ſpon te vel etiã timore illo intrauit et poſtmodum mortuo viro ratũ habuit quod prius fecit: p cenſuram eccleſiaſticã ad monaſteriũ redire cogatur. ¶ Nota q ꝓteſtatio valet. Itẽ vo tum timore mortis emiſſum nõ tenet. Item q ab initio non tenuit confirmatur ratiha bitione ſequenti. Idem

Abbas ſancti. Quidã deric'. r. nõie hẽbat eccleſiã ab abbate ſancti ca dimũdi milites et burgenſes ſuos miſit ad clericum illũ: vt eum a domo et vniuerſa ſub ſtantia ſua expellerent niſi eccleſiam ſuam i manu abbatiſ abiuraret. Qđ tali mõ coac tus abiurauit et abbas eccleſiam illã alii cõ ceſſit. vnde iſte. r. cõqueſtus fuit domino pa pe mandat papa epõ vigore. quatenus ſi eſt ita predictorum cum integritate reſtituat vni uerſa: quia que metu vel vi fiunt debẽt in ir ritũ reuocari. ¶ Nota q metus amiſſionis rerum excuſat et iuſtũ ẽ: ut ea reuocent: que ta li metu tradita ſunt: et iuramentũ nõ obſtat.

Clemens tertius.

ADaures Quidam elcũs fuit in

b

plebanum cuiuſdam eccleſie concorditer: vno excepto. Ipſe ad terrorem laicorum renunciauit electioni de ſe facte querebatur vtrū nō obſtante renūtiatiōe pficí deberet ei dē eccl'ie. Reſpondet papa q renūciatio facta ad terrorē laicorū nō impedit quo min⁹ ille preficiatur eidem eccleſie: niſi forte illa renūciatio ɔfirmata ſit iuramento vl' fide interpoſita. ¶ Nota q renūciatio ad terrorē laicorū non tenet niſi iuramentū interueniſſet uel fides data fuiſſet cum tale iuramentum ſine periculo anime ſeruari poſſit non debet prefici ex illa electione. Item iuramentum ⁊ fides hic equipantur. Inno. iij.

Ad audiētiaꝫ Magiſter. v. Rector eccl'ie de cheuellis grauiſſimo meta regis coactus iurauit q eccleſiam illā renuntiare in māibus illorū ad quos illa eccleſia ptinebat quod ⁊ factū ē ɔqueſtus fuit domino pape. ⁊ ipe reſpondit que vi vel meta fiunt carere debēt robore firmitatis iō mandat papa qbuſdam: quatenus ſi ɔſtiterit magiſtrū illū ad reſignatiōeꝫ p talē metuꝫ fuiſſe coactū q potuerit cadere in ɔſtantem prefatam eccleſiam faciant illi reſtitui non obſtante iuramento predicto quo ſolummō tenebatur ad reſignandū: ſed non tenebatur ad non repetendum. ¶ Nota q iuramentū per metum preſtitum ſeruandum eſt dūmō ſine periculo anime ſeruari poſſit vt hic ptꝫ Item iuramentum non extenditur ad alia: q̄ ſup quibus preſtitum eſt. Idem

Sacris eſt Aliquis inuitus participauit excōmunicatis. Querit' vtrū ſit excōmunicatus diſtinguit hic papa. vtrū ille qui cōmunicat excōmunicatis inuitus ſit attractus p coactōem: aut p metum coactus in primo cāu nō eſt excōmunicatus cū pati magis q̄ agere videatur. In ſecūdo cāu eſt exɔicatus: ſed metus allatuſ culpam attenuat: quia p nullo metu debet mortale peccatū incurrere. Idem.

Cum dilectus

Canonici inſularum volentes obſeruare ordinem ciſterſieñ emiſerunt votuꝫ preſtito iuramento q regulā ciſterſieñ obſeruarēt vl' q tranſlatōem ſue eccl'ie ad ordinē illorū nulla tenus impedirent. poſtmodū vero pdicti canonici volūtate mutata voluerunt reuocare quod fecerāt petiuerūt reſtōem ɔtra factum ſuum dicētes quod p metum ⁊ dolū ciſtertieñ. ad hoc fuerāt inducti ⁊ ideo nō valebat quod fecerant recepte fuerant pbatōes hic ⁊ inde papa examinato negocio: q2 ɔſtitit ei de voto emiſſo: ⁊ de iuramento preſtito a canonicis predictis q regulam ciſtertieñ. obſeruarent vel q nō ipedirent tranſlatōem ipſius eccleſie ad ordinē illorū impoſuit illis ſilentiū ſup reſtōe petita cum vtrūqꝫ ſuatū nō vergat in diſpendiū ſalutis eterne: nec uelit viam piuris aperire non obſtante violentia que pponebatur illata cum non ɔtineat metum mortis uel corporis cruciatum. nec obſtante dolo quo ſe pponebāt eſſe ſeductos: cū talis dolus potius ad fatuitatem ipſorū q̄ ad circūuentionē ciſtertientiū debeat retorqueri. ¶ Nota q iuramentū ſemp ē ſeruandum: dummodo ſine piculo anime ſeruari poſſit. Itē met⁹ q nō ɔtinet metū mortis vl cruciatum corporis non excuſat. Itē dol⁹ q inducit ad bonū anime non imputatur: nec impedit ppoſitū melioris vite. Item nemo debet viam piurijs aperire.

Super eo Quidam dicebat ſe ſpoliatū a quibuſdam aduerſarijs ſuis p violentiam ɔuenit illos in iudicio lit. ɔte. pbauit ſolūmodo p ppriū iuramentuꝫ ſingula que omiſerat ſi de violentia ſibi illata pbauit per teſtes ⁊ ſic condemnati fuerūt ⁊ ɔquerebantur q iniuſte ɔdemnati fuerāt cū iuramento illius credi non debuit: dicit papa q iniuſte conqueruntur: q2 poſtquaꝫ de violentia cōſtitit per teſtes ⁊ de rebus amiſſis p iuramētum ipſius: bene potuit iudex taxatorem pmiſſa cōdemnare illos i extimatiōe rerū amiſſarū declarata per iuramentū actoris cōſiderata actore ac negocij qualitate. ¶ Nota q in cāu iſto cū qs dicit

ſe ſpoliatū ꝑ violentiā illatā: debet ꝓbarꝫ ꝑ
teſtes de rebus amiſſis ꝑ iuramentū ꝓpriū
iudex tamen primo ↄſiderabit qualitatem
ꝑſone an ſit talis ut cōtra ipſam ꝑſumatꝫ ꝙ ꝓ
pter hoc deieraret ⁊ ꝗtitatē rerꝫ amiſſarꝫ.

De in integrꝫ reſti. Alex. iij.

R Equiſiuit Eccā
qſdam
poſſeſſiones alienauit ꝓ modi
ca pecunia quibuſdam laicis ſuꝑ
nata forma alienationis. Querebatur qd
agēdū ſit huic eccie. Rñdet papa ſi eccia le
ſa ē ⁊ māifeſte apparet detrimentū ipſius ſi
ne etiā ꝓbari poſſit: quia eccleſia fungitꝫ iurꝫ
minoris ⁊ ſemꝑ debet illeſa ſeruari: quia ta
liter alienata ſunt ad ꝓprietatem eccl'ie nō
debēt redire cū non licuit epō ↄditionē eccē
facere deteriorē: ita tamē ꝙ ſi emptores poſ
ſeſſiōes illas fecerint meliores: nō debēt de
fraudari ſumptibus bona fide factis. ¶ No
ꝙ quandocūqꝫ leditur eccl'ia: enormiter dꝫ
reſtitui ſicut minor

C Um ueniſſent
Uacāte monaſterio rothomageñ.
mōachi elegerūt quēdā in abbatē. Elect⁹ ⁊
manachi ꝓ ſe: ⁊ magiſter. a. ꝓ epō veneteñ
ad ſedē apoſtolicā acceſſerūt datus fuit qui
dā cardinalis auditor corā quo ꝑdictus ma
giſter. a. ex ꝑte epi ꝓpoſuit ꝙ cū mōaſteriuꝫ
ꝑdictū ſit in dioce. veñ. ⁊ eccl'e veneteñ. ſub
iectū dictus epſ poſſeſſiōe ſubiectōis ⁊ iure
eligēdi abbatē vſus ē hacten⁹ qete ⁊ pacifi
ce tādē occaſiōe cuiuſdā elcōis q̄ fcā fuerat
ibidē de cōi aſſenſu ꝑtiū lr̄e ipetrate fuerūt
ad epm nanecteñ ⁊ collegas ipi⁹ quorꝫ duo
ad mōaſteriū acceſſerūt intruſus eorꝫ aduē
tū intelligēs renūciauit electionis huius ⁊ d
mōaſterio receſſit: iudices ꝑceperūt mōachiſ
ut ſindicū facerēt: q̄ in cāis mōaſterij rñderꝫ
ꝓhibētes eiſdē ne aliquē eligerēt in abbateꝫ
donec cognoſceretur de iurꝫ qd epſ dicebat
ſe habere in elcōe abbatis: monachi fecerūt
ꝓcuratorē ad mādatū iudicis: tñ abbatem
ↄtra eorꝫ ꝑceptū elegerūt: cui⁹ elcōem epus
pecijt infirmari ⁊ ſe reſtitui ad poſſeſſiōem:
vel quaſi qua eū mōachi ſpoliauerāt. iudi
ces diffinitiuā ꝓ epō ſniam ꝓtulerunt: ceſſā
tes elcōem predictā quā ſniam petebat ꝓcu
rator epi ↄfirmari. Ad hoc fuit ex aduerſo
reſponſum ꝙ coram ꝑdictis iudicibus ꝑ ꝓ
curatorē mōaſterij ꝓpoſitū fuit: ꝙ mōaſteri
uꝫ ipm nullo medio romanā eccleſiā ꝑtiebat
iudices tamē ↄtra mōachos nimis animoſe
ceperūt ꝓcederꝫ: ⁊ qd mōaſteriū nō fuerat de
fenſum: nec priuilegia libertatis monaſterij
fuerūt exhibita corā eis: q̄ priuilegia adhi
buit corā auditorꝫ. vñ petebat ꝓcurator mo
naſterij ꝑ bñficiū reſtōis ſe admitti ↄtra pre
dictā ſniam ⁊ priuilegia libertatis īſpici. Do
minus papa inſpectis priuilegijs que decla
rabāt monaſteriū ad ius ⁊ ꝓprietatē roma
ne eccleſie ꝑtinere. Intelligēs inſuꝑ ꝙ lꝫ ꝓcu
rator priuilegia corā primis iudicibus exhi
bere negligenter obmiſerit tamē ipe fuit ꝓte
ſtatus tā ius monaſterij qꝫ eccl'e romane viꝫ
ꝙ mōaſteriū rothomagē. ad ro. eccle. nullo
medio ꝑtinerꝫ. ne ipi⁹ negligētia in dānū tā
ro. eccle. qꝫ monaſteriū redūdarꝫ ad audiaꝫ
Papa reſtituit mōachos rothomagē. ⁊ nec
ↄfirmādā dixit nec infirmādā pēdēte cōtro
uerſia ex qua pēdꝫ. ¶. Nota ꝙ eccleſia ꝓp
ter negligentiā ꝓcuratoris reſtituitur. Itē pri
cipali qōe iuris eligēdi nō dꝫ electio ↄfirma
ri. Itē proteſtatio ꝓdeſt. Idem

A Uditis Inter epm vigo
ren. ex ꝑte vna ⁊ ab
batē de eueſcā ex altera ſuꝑ qbuſ
dā eccleſijs in valle de eueſcā ↄſtitutis qd v
tebatꝫ quas dicebat epſ ad ſe ſpectare lege
dioceſana. abbas dicebat illas eſſe exēptas
ab epi iuriſditiōe: ⁊ ſi hoc nō eēt dicebat ſe i
eccleſiis epale ius ltie ꝑſcripſiſſe recepte fue
rūt ꝓbatōes hincinde corā iudicib⁹ delega
tis tandē delata ē cā ad ſe. ap. vidēs epſ ꝙ
eccleſie ꝑdicte ꝑ priuilegia nō erant exemp
te ab eius iuriſditione: tamē abbas ꝑſcripti
onē ꝓbauerat ↄtra ipm: allegauit ꝙ vigor.
eccleſia vocauerat tanto tempore ꝙ illo de
medio ſubducto: ꝑſcriptio non eſſet ↄpleta
ad hoc ꝓbādū ꝑ beneficiū rſtōis petit ſe ad
mitti abbas hoc audiēs alle gauit ꝙ vallis

de eueſcā ē ille locus q fuit libertati datꝰ ꝑ
duos reges quē celeſtiꝰ libertati donauit: ⁊
ad hoc ꝓbādu ꝫ pecijt ſe admitti ꝓidē bene
ficiū: papa auditis ⁊ intellectis initiis huiꝰ
cāe: lꝫ eſſet in cā ꝯcluſum: qꝛ tamē vtraqꝫ ꝑſ
neccāriū ꝓbatōem obmiſit ⁊ vtraqꝫ fungitur
iur̄ minoris eqtate pēſata vtraqꝫ eccleſiaꝫ
admittit ad ꝓbādū rōem dimiſſam: ne ꝑꝑ
huiꝰ negligentiā graui iactura ledat̄. No
ta ꝙ eccā reſtuit̄ incidenter ad ꝓbandum
allegationē amiſſam. Jtē poſtq̄ꝫ ē in cā ꝯclu
ſum dat̄ iſtud beneficiū.

Ex litteris. Jnter. l. vixꝫ ⁊. l.
mulierē cā matrimonii ver
tebatur: que cōmiſſa fuit duobꝰ ar
chipſbyteris: q cū inter ipos ſnīam diuortii
ꝓtuliſſent. Mulier ad ſe. ap. appellauit ap
pellatiōis cā ꝯmiſſa fuit abbati de caluen.
⁊ archipſbytero paduano: qꝛ mulier ad ter
minū ꝑēptoriū nō acceſſit: abbas cui aliter
ꝯmiſerat vices ſuas a prioribus iudicibus
latā ꝯfirmabat: poſt octo dies a tꝑe ſnīe pr̄
mulieris ad abbatē acceſſit ⁊ intellecto qꝺ
ſnīam ꝓtuliſſet iurauit ꝙ quidā ad eū ⁊ fili
am eius acceſſerat ⁊ fraudulenter nomine
ipſius abbatis: falſas lr̄as preſentauit ꝯtinē
tes: vt qꝛ iudex in termīo quem eis aſſigna
uerat nō poterāt intereſſe pꝰ octo dies a ter
mino illo ipiꝰ ſe ꝯſpectui pn̄taret ⁊ poſtmo
dū appellauit ⁊ etiā ſupplicauit: quod totū
abbas domino pape ſignificauit: ſuper hoc
ſcribit papa quibuſdā iudicibꝰ dicens licꝫ
de fraude taliter ꝑpetrata non cōſtet ad ple
nū tamē in fauorē mr̄imonij de benignitate
canonica ꝯtra fraudē p̄dictam admiſit ſup
plicatōem mulieris ⁊ eā reſtituit ad audien
tiā fauore mr̄imonij: vnde mādat quatenus
de cā prioris appellatiōis cognoſcāt ordie
iudiciario ꝯfirmātes: aut etiā infirmātes ſi
cut iuſtum fuerit ſnīam a primis iudicibus
latam. ¶ Nota ꝙ fauore matrimonij audi
tur q tanq̄ꝫ ꝯtūax al's repelleretur. Jteꝫ ar.
ſnīa ꝯtra matrimoniū lata nō tranſit in rem
iudicatā: ꝙ qdā ꝯtrariū ſumūt ar. ꝙ tranſe
at ex eo ꝙ per beneficium r̄ſtōis mulier iſta
audita fuit: al's ſi nō tranſiret iure cōi debent
audiri. Jtem iudex appellatōis ꝯfirmat̄ ꝺꝫ
ſnīam latā vel infirmare.

Cum ex litteris
Jnter eccl'iaꝫ oſceñ. ex vna parte
⁊ eccl'iam ylerdeñ. ex altero coram eugenio
papa ſuꝑ qbuſdā eccleſijs qō vertebat̄. Jpe
cognito de meritis cāe ꝓ ut ſibi viſum fuit
tulit ſnīaꝫ ꝓ eccleſia oſceñ. ꝯtra eccleſiā ꝯler
deñ. ſuꝑ eccleſijs illis demū mortuo eugenio
ſucceſſit ei anaſtaſius tꝑe anaſtaſij celeſtinꝰ
dum eſſꝫ in minori officio ꝯſtitutus legatus
in hiſpania ex delegatiōe ipſius anaſtaſii ce
pit ꝯgnoſcere de illa ꝯtrouerſia: ſed non de
terminauit tandem mortuo anaſtaſio ſucceſ
ſit ei alexander q eidem celeſtino legato de
nuo in hiſpania cām cōmiſit. eadem pꝰmo
dum mortuo alexandro ſucceſſit ei celeſtinꝰ
q dcām ꝯtrouerſiam ꝯmiſit. S. ſancti ange
li diacono cardinali ſub eo tenore: vt iſp ec
tis priuilegiis eccleſie hilerdeñ. auditis ēt al
legationibus partiū nō obſtāte ſnīa eugenii
diffinitū ꝓferrꝫ ſnīam ⁊ illā facerꝫ obſerua
ri: verumtamē ꝑ legatū illū: aut etiam ꝑ ali
os quibus cā ſub eodem tenore cōmiſſa fuit
lꝫ teſtes quidā ꝓducti fuerūt ex ꝑte hilerde.
mandatū apoſtolicū adimpletū nō fuit: pꝰ
modū tꝑe Jnno. Magiſter a. canonicus hi
lerdeñ. poſtulauit a domino Jnno. ꝑ officiū
ſuū dcām ſnīam in melius reformari ⁊ ꝯtra
eam reſtitui eccleſiam hilerdeñ. dominꝰ pa
pa cū fratribus deliberatione hita qdā dice
bāt: ꝙ celeſtinus videbatur eam reſtituiſſe
ex eo ꝙ nō obſtante dcā ſnīa cōmiſit negoci
um illud. vnde eadē rōe petitōem eiuſdē ec
cleſie admittere debebat cū ſnīa romane ſe
dis debeat in melius cōmutari quotiens ꝑ
ſurreptōeꝫ aliqd factū fuerit: ⁊ ſm iura ciui
lia princeps ēt ꝯtra res ſibi bis iudicatas ex
aminari reſtitutōem in integꝝ ꝓmiſerūt pa
pa ꝯſiderās ex data ſnīe in regiſtro eugenii
r̄perte ꝙ primo mēſe ſui apl'atus tulit ſnīaꝫ
illā q nō videbatur plene inſtructus de cā in
nitēs illi rōi p̄cipue ꝙ priuilegiū vrbani ſecū
di apte oſcenē. eccleſie p̄dictū ſubiectū fueāt
ſallitati cuius tenor in regiſtro ipius inuētꝰ.

ſuit incorruptus omnibus iſtis conſideratis
deliberatio domini pape in hoc ſedit: vt v
traꝫ preſente cognoſcat. vtrꝝ reſtõ data ſit
an danda ꝯtra predictã ſñiam. Unde man
dat epõ ⁊ caplo oſceñ. Quia vſqꝫ ad feſtum
beati luce hĩe ꝯpareant corã ipo oſtenſuri ſi
poterunt: ꝙ dcã ſñia non debeat retractari
vel ſi reuocanda fuerit appareant ſufficien
ter inſtructi ut in principali negocio ꝓcedat
quẽ terminũ ſtatuit ꝑemptorium: ꝙ ſi iniun
cta adimplere cõtempſerit ꝓcedetur in cau
ſa nihilominus quantũ de iure fuerit ꝓcedẽ
dũ. ¶ Nota ꝙ ſñia ẽt pape qñ ꝑ ſurreptioneꝫ
lata fuit dꝫ in melius reformari. In breui
tempore non videtur quis plene inſtructus
ſaltem in ardua cauſa. Item vtraꝫ parte
pñte cauſa reſtõis in integꝝ debet excõmũi
cari. Item merita cãꝝ partium aſſertione
manifeſtantur. Item in prima citatione põt
ꝓponi ꝑemptoriũ edictũ ꝓpter diſtantiam
viaꝝ ⁊ ẽt ex alia iuſta cã. Idem:

Saſcitata
Inter epũ burgeñ. ⁊ mo
naſteriũ omeñ. vertebatur qõ ſuꝑ
quatuor articulis ⁊ quibuſdã decimis acq
ſitis monaſterio ꝑ quandã tranſactõem que
ꝯmiſſa fuit quibuſdã iudicibus coram qbꝰ
ꝓceſſum fuit ⁊ ꝯcluſum in cã tandẽ cã ſuꝑ
his delata fuit ad dominũ papam qui au
diens quecũqꝫ partes ꝓponere voluerunt ꝯ
demnauit monaſteriũ ſuper quatuor articu
lis ꝑdictis lata ſñia ſuper predictis articuliſ
dum papa vellet ſuꝑ decimis ferre ſñiam:
ſuper quibus coram iudicibus fuerat in cau
ſa ꝯcluſum ꝓcurator monaſterii petit bene
ficium reſtõis in integꝝ ad ꝓbandã ꝑſcripti
onem tam ſuꝑ quatuor articulis ꝑdictis ꝗ
ẽt ſuꝑ decimis ꝑdictis acquiſitis mõaſterio
ꝑ tranſactõem: ⁊ dominus papa dicto ꝓcu
ratori reſtõis beneficium ſupradictis articu
lis ꝯceſſit: ne vero per excogitatam maliciã
ſicut ex qbuſdam ꝑſumtõibus videbat̃ effe
ctũ ſñie i damnũ epi ꝯtingerꝫ impediri: ⁊ ne
mõaſteriũ in executione ſñie detrimentũ icur
reret ꝓpter dẽſas ꝑſumptões. dominus pa
pa equitate penſatã i ta ꝓuidit: ut predicta
ſñia executioni mandetur ante aliquam pro
batõem ita tamen: ꝙ ſufficientem ꝑſtet cauti
onem epũs burgeñ ꝙ ſi monaſteriũ obtinue
ret in cauſa: omnia que percepit occaſione
ipſius ſñie monaſterio reſtituat. ¶ Nota ꝙ
eccleſia reſtituitur ad ꝓbandã ꝑſcriptiõem
pꝰ ſñiam ⁊ ante ſñiam lꝫ ſit in cã cõcluſum.
Item ꝓpter ꝑſumptiones ſñia mandatur ex
ecutioni: que alias mandari non deberet: ⁊
hoc de equitate ⁊ non de rigore.

Hono. tertiuſ.

Oram felicis
memo. Inter archiepũ bracha
reñ. ⁊ archiepũm tolletanũ corã Inno. ſuper
iure primatie queſtio vertebatur lite inter ꝑ
dictos archiepõs ꝯteſtata corã ipõ: cãm cõ
miſit quibuſdã iudicibus ut ipi cauſam ſuf
ficienter inſtructaꝫ remitterẽt ad ap. ſe. exa
men partibus terminum ꝑemptorium aſſig
nando in quo cum omnibus munimentis ꝑ
que cã inſtrui poſſit ſedi apoſtolice ſe pñtẽt
ſñiam audituri. termino vero elapſo pꝰ lon
gam expectatio[n]em ꝯparuerũt ꝓcuratores
archiepi brachareñ. Sed qõ nõ deportaue
rant depoſitões teſtium: ⁊ alia nutrimenta
dilationẽ ad hoc faciendũ poſtulauerũt. pa
pa interlocutus fuit: ꝙ ſuper hoc audiendi
nõ erant cũ ad hoc terminus ꝑemptorius aſ
ſignatus fuiſſet. Ipſi petiuerũt ad hoc ſe ad
mitti ꝑ bñficiũ reſtõis exhibẽtes ſuꝑ hoc ſpã
le mandatum. vnde papa hono. dedit illas
dilationem vſqꝫ ad octauas penthecoſtes:
ꝑ beneficium reſtõis. ¶ Nota dilatõem dã
dũ ꝑ beneficium reſtõis ad depoſitiones te
ſtium ⁊ alia munimenta portanda que i ter
mino ſtatuto fuerant obmiſſa.

Grego. ix.

Onſtitutus
Pr ⁊ ma
ter magiſtri. v. ⁊ ioannis fris ipiꝰ
canonici pyſieñ. habebat quaſdam poſſeſſi
nes cões mr̃e eoꝝ defuncta cui ſuccedere de
bent. S. pater ipoꝝ eis in miori etate ꝯſtitu
tis poſſeſſiões ꝑdictas vtriqꝫ cões vendidit
ꝓ certa pecũie qñtitate: ⁊ qꝛ venditio hmõi

valebat ꝓ ea parte que ex ſucceſſiõe materna fratris ɔtigebat ꝑdictos emãcipauit eoſdem ⁊ fecit eos ɔtractui ɔſentire. Preterea ɔſuetudo ẽ poſieñ. mũicipio ꝙ ſi aliqs vendat poſſeſſiones ſuas alicui extraneo aut ɔſanguinitate ſua ille qui ẽ ꝓximior venditori vſqȝ ad annũ ⁊ diẽ a tpe venditionis poteſt offerre precium emptoribus ⁊ illi tenentur recipere ꝑcium ⁊ reſtituere rem precium offerẽti Magiſter. v. ꝑ ſe ⁊ io. frẽ ſuo acceſſit ad dñm papam ⁊ expoſuit ei ꝑdicta petens a domino papa: ⁊ ad hoc exiſtens ĩfra tempus ad obtinendũ beneficiũ reſtõis in integꝝ ut iuriſditionẽ ꝑdictam ꝓ ea portione que ex ſucceſſiõe materna cõtingebat eoſdẽ faceret nunciari nullã vel ꝑ beneficiũ rſtõis in integꝝ ɔtra venditiõem ſubueniret eidez in alia portione paterna petebant ſibi ꝑ idẽ beneficiũ ſubueniri tanꝙ ꝓximioribus ad offerendũ precium emptoribus iuxta ɔſuetudinem municipii paroſieñ. hactenus omiſerunt in hoc enormiter ledantur: ⁊ ipi parati ſint precium offerre emptoribus vel eorũ heredibus. vnde mãdat papa quibuſdam: quatenus ſi premiſſa inuenerint eẽ vera iuriſditionem ꝑdictã quo ad partẽ que ipos ɔtingit ex ſucceſſiõe materna denuucient nullam: ſi in ea iura ſolemnitas ſit omiſſa vl ſi fuit ſeruata ⁊ eos ɔſtiterit eſſe leſos tam ſup materna ꝙ ſuper alia portione paterna in integrum eoſdem reſtituant: dum tamen offerunt duxerunt faciendũ. ¶ Nota ꝙ frater ſine mandato admittitur ad impetrandum Item ſi iure ſolemnitas in cõtractu minoris non ſuatur nullus contractus in ꝑiudicium minoris. Idẽ ẽ in cõtractu eccleſie ſi iure ſolemnitas interuenerit ⁊ leſus ſit minor vl ẽt ſubuenitur eis ꝑ beneficiũ reſtõis. Idẽ

Cauſa reſti Quoddã beneficium reſtõis extraordinariũ ẽ ⁊ nõ dat: niſi deficiente iure cõi: dubitare poterit qs poſſit dare beneficiũ reſtõis: ⁊ iõ papa oſtẽdit in. c. iſto q iudices hoc facer pñt hec mõ quidam ſunt iudices ordinarij habentes administratõem iſti pñt cãm reſtõis in integrũ examinare ac terminare. Item delegati ab eis hoc idez facere pñ ſine hoc ipis delegatis cõmiſſum fuit ſpecialiter in ipo negocio incidat queſtio reſtõis. Item quidam alii ſunt ordinarij non habentes adminiſtratõez delegati ab iſtis habentibus admiſtratõem ⁊ arbitri de hac cauſa cognoſcere nõ pñt: niſi coram eis mota fuerit euidenter. In fine dicit ꝙ in cã matrimoniali liberali ⁊ criminali arbiter aſſumi non poteſt: cum huiuſmodi cauſe maiores iudices exigant. ¶ Nota ꝙ arbiter incidenter cognoſcat de cã reſtõis. Itẽ in tribus caſibus hic ſignatis arbiter aſſumi non poteſt. Idẽ

Beneficio Lata fuit ſentẽtia contra eccleſiã: a quo ſnia ñ fuit appellatũ. Eccleſia ɔtra petijt beneficiũ reſtõis in integꝝ fuit reſtõ petijt iterꝝ in alio iudicio reſtõem. Queritur vtꝝ debeat audiri. Rñr ꝙ denegari debȝ eccie beneficiũ reſtõis preterꝙ ad appellandum: niſi nouis defenſionibus ad huiuſmõi beneficiũ ſit admittenda.

De alienatiõe iudicii mutandi cã facta. Rubrica. Alex. iii.

Ex quorundam. Aliqui impetrant lrãs ɔtra aduerſarios ſuos aduerſarij illi anteꝙ lrẽ ad iudices ꝑueniant: vel etiam poſtea ut mãdatũ apoſtolicum eludant anteꝙ citaret appellant: aut cõmutatõem faciunt de poſſeſſionibus ſuper quibus cõtrouerſia verti ſperatur ſignificatũ fuit hoc domino pape: mandat papa quibuſdam. Quatenus ſi aduerſarij illoꝝ talr appellauerunt: aut de poſſeſſiõibus de qbus ɔtrouerſiã ſperãt: vel ſi etiã malitioſe ſe abſentauerat illos qui in poſſeſſiõibus ſe ingeſſerint ɔpellãt ſub eoꝝ examine rñder ap. remota. ¶ Nota ꝙ reſcriptũ extenditur ad eos de quibus in ipo mentio facta nõ fu

ſit ⁊ côueniũtur per illud ſed hoc ē ꝓpter do
lũ ⁊ fraudem ipoꝝ beneficio huius decreta
lis. Grego.ix.

EXparte Apud yp̃tũ
aliq̃ñ emergũt
q̃oẽs inter laicos cuiuſdam loci q̃
diuina debent per iudicium ſeculare: qdaꝫ
clerici faciunt ſibi cedi actiones ab aliqbuſ
laicis dono vel precario: ut aduerſarios tra
hũt ad eccleſiaſticũ foꝝ ⁊ ſic p̃dam ex tali
comertio aſſecũtur ſcabini.i.officiales cuiuſ
dam loci ſignificauerunt hoc domino pape
vnde ſuper hoc ſcribit quibuſdam dicens:
ꝙ ceſſiões ⁊ emptiones litiũ ꝓhibentur per
leges ita ꝙ iactura cauſe affiniunt illos qui
aduocant ſibi patrociniũ potentioꝝ ⁊ odio
ſe ſunt hmõi ceſſiones: q2 ex cupiditate ꝓce
dũt. Unde mãdat qbuſdã quatenus p̃dcõs
clericos ꝯpeſcãt ab hmõi p̃ſumptiõe ꝑ cẽſu
ram eccleſiaſticã. ¶ Nota ꝙ clerici ꝯuenire
poſſunt laicos coram eccleſiaſtico iudice: ſꝫ
hoc eſt de ꝯſuetudine illius loci.

De arbitris. Rub. Ex cõci
lio affricano.

SAne Statuit cõciliũ
affricanum ꝙ ſi in
ter ep̃os cã vertit ⁊ ipi ſuꝑ
hoc voluerint eligeř: arbi
tros: aut vnum eligunt: aut
tres quoꝝ trium ſequantur ſniam aut duo
rum. Alex.iij.

NOn ſine Alanus preſ
byter inſtitutus
fuit capellanus in eccl'ia ſancti alfi
dri ꝑ archidiaconũ de ſuelle eoꝝ archidi.
moritur. M. nepos ipſius q archid. in ipſa
eccleſia ſucceſſit eundem presbyteꝝ capella
nũ iteꝝ inſtituit ibidẽ: ⁊ illũ fecit poſtmodũ
p̃dicta eccleſia ſpoliari: tandem per fraudẽ
⁊ dolũ ipius. M. extortum fuit ab ep̃o iura
mentũ: ut arbitriũ duoꝝ clericoꝝ ſuſciperꝫ
ſeruaret: ⁊ illi arbitrati fuerunt: ꝙ ipe. M.
dicto pb̃ro. v. marchas ꝑſolueret ⁊ toti cede
ret qõi. vñ pbř iſte ſignificauit domino pa
pe: ⁊ ipe ſcribit ſuꝑ hoc archiep̃o eboracẽ

dicens ꝙ non decet aliquatenus inſtruere:
vt q ꝑ penam arbitrati ſunt reliqui debeat
incorrectũ. Mandans quatenus ſi p̃fati cle
rici ꝯfeſſi fuerũt ſe tam nequiter arbitratos
fuiſſe: vel alias de hoc cõſtiterit dictũ preſ
byteꝝ ab illo iuramento abſoluat ⁊ ipm in
ſtituit ad eccaꝫ ſuam: vel ſi arbitri ⁊ fuit eq
tate ſubnixũ vtranqꝫ ꝑtem ad ipi9 obſua
tionẽ ꝯpellat. ¶ Nota ꝙ arbitrium inique
latũ nõ valet. Itẽ ſuꝑ re ſpũali cõpromitti
poteſt in clericũ. Idẽ.

PEruenit U. cleric9 q̃
dã ſororẽ ſuã
tradidit in vxorẽ. S. de cal' ꝓmit
tens eidẽ. S. ꝙ daret ãnuatiꝫ eidẽ. v. ſolidõ
ſterlinquoꝝ ſuꝑ eiſdẽ. v. ſolis orta fuit diſ
cordia ſuꝑ eos. vnde ſuꝑ hoc ꝓmiſerũt in q̃
tuor ꝑſonas que tale arbitrate fuerũt: qd idẽ
S. ꝑciperet ãnuatim decimas quas. v. hẽbat
i ꝑrochia de tal' ꝓ. v. ſolcois p̃dictis. Sig
nificatũ fuit hoc domino pape: quia huius
arbitrium in poſteꝝ eccl'e poſſit eſſe dãnoſũ
Mãdat papa cuidã quatenus ſi ẽ ita ꝑno
minatũ: S. moneat ⁊ ꝯpellat vt p̃dcãs deci
mas liberas omino dimittat: nec hmõi oc
caſione vlterius aliqd ſibi vindicare ꝑꝑ hoc
preſumat ⁊ clericũ illũ moneat: vt cũ eodem
S. amicabiliter ꝯueniat. ¶ Nota ꝙ factũ
p̃lati in dãnũ eccl'ie valere non debꝫ: nec de
lictũ ꝑſone in dãnũ eccẽ dꝫ redũdare.
Inno.iij.

DIlecti filii Inter ab
batẽ ⁊ ꝯuẽ
tum de ſardinẽ: ciſtertiẽ. ordis ex
ꝑte vna ⁊ hoſpitalarius ex altera vertebať
qõ ſuper vſurario cuiuſdã nemoris. hi regi
nã francoꝝ fuit ꝯpromiſſum vtrũqꝫ ſub cer
ta forma. Ipſe auditis cauſe meritis per
diffinitiuam ſententiam arbitrium ꝓmulga
uit de conſilio quorundam epiſcoporum.
hoſpitalarij intelligentes ꝙ femine ſm regu
lam iuris a ciuilibus officiis ſint remotis: ⁊
etiam ſi inter litteratos ſuos audientiam ſu
ſceperunt ex illaruꝫ ſententia: nec pena ꝯmit
titur: nec exceptio datť ipſi9 arbitriũ obſuať

ɔtemnebant ꝓpter quod monachi domino pape ſunt conqueſti. vnde ſuper hoc ſcribit quibuſdam dicẽs ꝙ lꝫ femine ut dictum eſt a publicis officijs ſint remote: quia tamẽ iuxta cõſuetudinem approbatam que p lege ſeruatur in partibus gallicanis hmõi femie ꝓcellentes habẽt ordinariam iuriſdictõem in ſubditos ſuos. Mandat papa iſtis iudicibus: quatenus ɔpellãt hoſpitalarios per penam in compromiſſo appoſitũ. ap. re. vt arbitrium ipm ſicut ꝓuide latum ẽ: ⁊ ab vtraqꝫ parte ſponte receptum obſeruent ꝑcipue cũ epoꝝ pñtia ⁊ conſilio fuerit roboratum. ¶ Nota ꝙ conſuetudo dat iuriſditõem pſone q̃ alias eſt inhabilis ad iudicãdũ. Item eccleſia ⁊ veri etiã religioſi poſſunt peterẽ penam. Idẽ.

Cum tempore

Abbas de pigrauia ꝑuilegia ⁊ alias indulgentias a ſede apoſtolica tempore C. meruit obtinere ꝓpter quod eps meſburgeñ. dioceſanus eius ɔtra ipm grauiter ẽ cõmotus. vnde abbas ſup hijs cõmuniter ipm ex pte vna ⁊ epm ⁊ quoſdã monachos ipiꝰ abbatis ex parte altera vertebantur promiſit ſe arbitriuꝫ madaburgenſ. archiepiſcopi fide hinc inde data ſeruatuꝝ. archiepiſcopus arbitriũ ſub certa forma ſuper ɔtrouerſijs illis promulgauit pronunciãs ꝙ abbas renũciarꝫ priuilegijs ⁊ indulgentijs libertatis demum orta ẽ diſcordia inter epiſcopos occaſione huius arbitrij: propter qꝺ ipſe abbas ⁊ procuratoreſ epiſcopi ad ſe. ap. acceſſerũt papa examiato ɔpromiſſo ⁊ arbitrio: qꝛ ɔſtitit ei lrẽ ꝙ fide hinc inde data ɔpromiſſuꝫ fuit in archiepiſcopũ predictũ arbitriũ ipſũ decernit obſeruandũ exceptis capitulis illiſ que cõtra libertatem ipſiꝰ mõaſtarij ⁊ duarum capellarum eiuſdem in arbitrio ſunt expreſſa: quia ⁊ ſi ſponte vellet abbas illis renũciare de iurẽ: tamẽ nõ poſſꝫ renũciare priuilegijs vl indulgẽtijs libertatis ſine licẽtia romãi põtificis q̃ indicãt mõaſteriũ ad ius ⁊ ꝓprietatẽ rõe eccie ptinere. Nota ꝙ iuramentũ quatenus ius alterius tangit nõ tenet Itẽ arbitriũ pro pte tꝫ ⁊ pro pte nõ tꝫ. Itẽ exemptus nõ põt renũciare priuilegio libertatis ſine licentia illius cui ſubeſt. Idẽ.

Cum dil.

Reus ɔuentus i iudicio poteſt recõueniri actorẽ ſuũ. Querebat vtꝝ corã arbitris locũ hẽrꝫ recõnẽtio: ſicut in iudicio cũ arbitria ad inſtar iudicioꝝ ſint redacta. Rñdꝫ papa ꝙ lꝫ in iudicio ɔuentus recõuenire valeat ɔuenienter: tamẽ corã arbitris recõuentio locũ non hꝫ: qꝛ arbitri iudicare ñ pñt. niſi de hijs tantũ ſup quibus in eis extitit ɔpromiſſum. ¶ Nota ꝙ recõuentio corã arbitris fieri nõ põt. Idẽ

Cum olim

Inter priorem bartholomei lucana ex vna parte: ⁊ rectorẽ ⁊ frẽs hoſpitalis ſci bartholomei ex altera ſup eligẽdis rcõre ⁊ fratribus in ipo hoſpitali qꝺ vertebatur ſup hoc ɔmiſſa fuit cũ qbuſdã iudicibꝰ tandẽ vtraqꝫ ps in ipos iudices ɔpromiſit ⁊ ipi ꝓtulerũt arbitriuꝫ ſuper vtrũqꝫ dubitatio ẽ exorta: quam petiuerunt p ſedẽ apoſtolicã declarari. dñs papa viſo inſtro arbitriũ ɔtinente diligenter iſpecto inuenit ꝙ prior ſci bartholomei ſm formã arbitrij tenetur habere ɔſiliũ cum familia hoſpitalis ⁊ tractare cũ eodẽ in inueñẽdo rectorẽ: ꝓpter qꝺ dicit papa ꝙ niſi prior tractauerit cũ familia hoſpitalſ ⁊ ipſiꝰ ɔſiliũ reqſierit ſup inueniẽdo rcõre nõ hꝫ ꝑtãtẽ eligendi: ⁊ ſi elegerit electio ẽ irrita: ſed hito ɔſilio ⁊ tractatu cũ familia ſup hec prior liberẽ poterit eligere rcõreꝫ ſiue ɔcordat familia ſiue diſcordꝫ cũ ipo. ¶ Nota ꝙ forma arbitrij ſeruanda ẽ. Itẽ aliqs tenetẽ reqrere ɔtrarium alterius: ſed nõ tenetẽ illud ſeq. Idem

Contingit.

Per ſe pꝫ qꝺ hic dicitur.

Per tuas

Inter hoſpitalarios ſci iohannis ⁊ plebanium de piſcia ſup hoſpitali ſci allucij qꝺ vertebatẽ. cã ſup hoc ɔiſſa ianueñſi archiepo tãdẽ ꝓcuãtor plebañ

cū pte alterā auctoritate Januen. archiepi iudicis delegati ꝯpromiſerunt de qōe illa in vnū clericū ⁊ duos laicos iuramēto a pcuratore plebani impoſito illi ptulerunt arbitrium hoſpitalarii impetrarūt lrās ad archiepm piſanū ſuper executiōe arbitrii cū3 plebanus nollet arbitriū obſeruare pleban⁹ corām archiepo ppoſuit ꝙ ad cām tractādā pcurator dedit gnāle mandatū: nō tamē ei mandauit: ut ſine ſpāli mandato ꝯpromittere poſſ3 vel tranſigere: ⁊ pcurator ille ꝺ mādato capituli ſui nō fuerat ꝯſtitutus ⁊ iō dicebat arbitrium non valere cum procurator fines mandari exceſſerit: ⁊ preterea arbitrium illud fuerat p vnū clīcum ⁊ duos laicos pmulgatum: ⁊ iō ēt nō valebat. archiepiſcopus ſup hiis ꝯſuluit dominū papam. papa reſpōd3 ꝙ ſi ex pte plebani arbitrium receptū fuit indiſtincte ratū d3 hrī ⁊ executōi mandari ſm formā mādati apoſtolici. ſi vero nō fuit receptū diſtinguit vtꝝ fuerit ꝺ obſeruando ipſo pena ſtatuta vel nō: ſi pēa fuit appoſita poteſt agi ad penā. Si nulla pena fuit appoſita: ſed ſimplr̄ pmiſſum fuit ꝙ ſtaret̄ ſnīe arbitroꝝ pcurator ad inter eē poterit ꝯueniri quia iuramento ſuo ſeipſum pſonaliter obligauit ⁊ nō eccām: ꝙ aūt a duobus laicis ⁊ vno clīco latū ſit nō noc3 cū auctoritate dicti archiepiſcopi factu3 ſit cui cā de qua ꝯpromiſſum ē fuerat delegata. ¶ Nota ꝙ pcurātor gnāliter ad agēdu3 vel defendēdū datus nō pōt ꝯpromittere vl̄ tranſigere: ſine ſpāli mādato. Jtē pcurator de ꝯſenſu capituli ꝯſtituit̄. Jtē pcurator fines mādati nō d3 excedere ꝙ ſi fecerit eccā vel dominus nō tenet: nec ei nocet vt hic p3. Jtē iuramētū pſonale ē ⁊ iō nō obliget aliū ꝙ̄ iurātē. Jtē i laicū ⁊ clericū de re ſpūali auctoritate ſupioris pōt ꝯpromitti: ut hic dr̄.

Hono. tertius.

Ex parte. Vacāte prepoſitura ſcī gobertī in colonia: canonici eiuſdē eccie nota diuiſerūt i duos: qdā elegert̄ h. de iuliaco: ⁊ qdā alii eligerūt. c. de lōbardia p⁹ modū cū ptes eſſent i pn̄tia colo. archiepiſcopi ⁊ tractarēt ſup hmōi elcōib⁹ i ipſu3 ſꝫ p hoc fide preſtita ꝯpromiſerūt: q cāe meritis diligēter auditis ⁊ itellcis: diē ad ferēdū diffinitiuā ſnīam ptib⁹ aſſignauit pendente dilatōe alter elcūs. h. de iuliaco p medio ē ſublatus archiepiſcopus hoc audito canonicis phibuit ne pendēte ſua ſnīa ad aliam electōem pcederent: ſ3 qdā eoꝝ nihilomin⁹ h. coloniē. canonicū in ppoſitū eligerūt die quo dēbat ferri ſnīa ptibus corā archiepo ꝯſtitutis dictus h. allegauit ꝙ archieps vlterius pcedere nō dēbat cū p⁹ mortē alterius ꝯpromittētis videatur ꝯpromiſſum finitum archieps ſup hoc ꝯſuluit dn̄m papā. papa rn̄det ꝙ l3 ꝯpromiſſum p mortē ipius. h. ſit finitū prius tamē de initis prioris elcōis cognoſcere debent ꝙ̄ pceſſus fieret ad ſecūdā Nā ſi dictus. c. ſupſte3 in elcōe ius h3 ſecūda nō t3. Nota ꝙ finit̄ ꝯpromiſſum p mortē alterius ꝯpromittētis: ſec⁹ in iudicio. Jdē

Ex poſita. Jnter epm feltreū. ⁊ beliacen. ex vna pte ⁊ ciues teruiſinos ex altera ſuper diſtrictu ſeu iuriſditionibus ⁊ tribus aliis queſtio vertebatur que per ſententiam hoſtienſis epiſcopi apoſtolice ſedis legata fuit terminata tandē occaſiōe ſnīe ipi⁹ quedam diſcordie orte fuerunt inter eos ſuper quibus diſcordiis partes compromiſerunt in ducē venetoꝝ ⁊ ut eius arbitrium ſuaretur obſides ſup hoc ab vtraq3 parte recepit. papa inſuper eidem duci mādauit: ut ad ꝯponēdū interponeret partes ſuas ipe dux cōtra ſnīam legati iniquum ptulit arbitrium. Epiſcopus feltrēſis ꝯqueſtus fuit domino pape ⁊ ipe preſcribit quibuſdā iudicibus ſup hoc dicēs ꝙ lic3 eidem duci lrās ſuas miſiſſ3 vt ad ꝯponēdū interpōer3 ptes ſuas non tamē fuit ſue intentōis immutare ſnīam legata vel ſuſcitare qōes p eā ſopitas vnde mandat. Quatenus nō obſtātib⁹ lrīs illis qcqd p dictū ducē factū īuenerit ꝯtra ſētentiā pdcām debēt in irritū reuocare: diſtrictius phibētes eidē: ne vlterius in ꝯpromiſſo pcedat ⁊ ꝯpellētes eūdē p cēſura3 eccāſticam ad reſtoēm obſidū datoꝝ: ut ipius ar

bitriũ ſuareẽ. ¶ Nota recurrendũ eẽ ad intẽ
tiõem ſcribẽtis. Jtẽ arbiter de alio arbitra
ri nõ dꝫ niſi de quo ꝯpromiſſuꝫ ẽ qđ ſi fece
rit nõ valꝫ: ⁊ ita forma ꝯpromiſſi ſuanda ẽ

Grego. ix.

I Nnotuit Quidam laicꝰ noie. o. ĩpetrauit lr̃as eꝯtra. v. laicũ ſuper quadã ſumma pecũie ad quoſdã iudices đ legato ſi corã qbꝰ dictis. v. tractꝰ in cauſaꝫ tãdẽ fuit a ꝑtibus in duos arbitros ꝯꝓmiſ ſum ita ꝙ ſi illi duo ab ĩuicẽ diſcordarent: tertiũ adderẽt iudices noĩati retẽta penes ſe ꝑtãte ꝯpellẽdi ꝑtes ad obſuandũ arbitriuꝫ ꝑ dictos arbitros ꝓmulgãdũ. ſꝫ cũ dicti ar bitri nõ poſſunt eſſe ꝯcordes: dicti iudices tertiũ adiũxerũt: q cũ altero illoꝝ. d. v. ꝯdẽ nãdi. idẽ v. a dictis iudicibꝰ ꝯpellebaẽ ſniaꝫ obſuare. Jnde ſentiẽs ſe grauari ſedẽ apo. appellauit: Sed ipſi eius appellõe ꝯtẽpta tulerũt excõicatõis ſníam ĩ eundẽ. vnde mã dat papa quatenus ſi ẽ ita dictã ſniam de nuncient eſſe nullã cũ iuꝛ ciuili ſit ſtatutũ ut ꝯpromiſſum de incerta ꝑſona in arbitrium aſſumẽda nõ teneat. ¶ Nota ꝙ ꝯpromiſſũ de incerta perſona aſſumẽdũ in arbitꝝ non teuet. Jtẽ ſnia excõmu nicatõis pꝰ ꝓiam ap pellatõem latã nulla ẽ. Jdem.

C um a nobis Inter abbatiſſam ⁊ ꝯuentũ Jotrẽ. ⁊ monaſteriũ ⁊ archiep̃um ſenonẽ vertebaẽ qđ ſup eo ꝙ idẽ archiep̃us dicebat mõaſteriũ ip̃m metropolitico iuꝛ ſi bi ſubeẽ petẽs ꝓpterea ab ip̃o mõaſterio ꝓ curatões ⁊ res alias tãdẽ ꝯcorditer a ꝑtibꝰ ꝯpromiſſum fuit in. r. ſci ãgli diaconũ cardi nalẽ apoſtolice ſedis legatũ ⁊ cõpro miſſum fuit ſub certa pẽa qđ ꝑciſe parerẽt arbitrio ſeu ordinatõi eiuſdẽ vel duoꝝ mediatorum quos eidẽ cardinali ſup hec deputaret lega tus ſup hoc deputauit mgr̃m. p. capellanũ domini pape. ⁊. l. archidiaconũ ſenẽſem me diatores ⁊ ip̃i ordinãdo ⁊ diffiniendo cãm hmõi terminarũt pꝰmodũ petiuerũt ꝑtes a domio papa ut ordinatiõem ⁊ diffinitõem predictã cõfirmaret ⁊ ip̃e quod ꝑ dcõs me diatores factũ fuit ꝯfirmauit

Jdẽ

C Omprommiſſum. Lr̃a ꝑ ſe patet.

¶ Jncipit liber ſecũdus

De iudiciis. Rubrica

Ex cõcilio africa.

D E quo uult deo. Quidã ĩpetebat de quo vult deum. ep̃m cã tuturieẽ petiit illũ introdu ci in cõcilio affricano. Jnterrogatus fuit an cũ aduerſario ſuo vellꝫ ĩ iudicio expiri. pri mo id ꝓmiſit altera die. rñdit hoc ſibi non placeꝛ atqꝫ deceſſit petebat aduerſariꝰ ut ꝛ moureẽ ab ep̃atu ꝯciliũ exꝯicauit ip̃m ſtatu tũ fuit ĩ ꝯcilio ꝙ nullꝰ eidẽ de quo vult đo ꝯicet donec ſatiſſcõe p̃ſtita fuerit abſolutus: ep̃atus tñ ante cãe exitũ ſibi adimi ñ dꝫ. ¶ Nota ꝙ ꝑꝑ ꝯtũaciã aliqs ẽ exꝯicãdꝰ nec dꝫ abſolui niſi ſatiſfecerit: ſꝫ ĩ pricipali cã ꝓce di nõ dꝫ. Ex ſinodo. Euge. pape

D Ecernimus Statatum fuit in ſinodo eugenij pape ꝙ laici negocia eccãſtica tractare nõ p̃ſumãt. Jtem p̃lati eccleſiaꝝ đ negocijſ eccleſiaſticis nõ di ſponant iudicio laicoꝝ ⁊ p̃cipue de ſp̃ũali bꝰ ⁊ ꝑꝑ eoꝝ ꝓhibitionẽ nõ dimittãt eccãſti cã iuſticiã exercere tria ſunt hic notãda.

Alex. iij. Jlluſtriſſimo regi ãglie.

Q Uanto Per ſe patꝫ

ET ſi clerici. Quidã clici fue rũt iuiti corã iudice ſeculari: ꝯuicti vel ꝯfeſſi fuerũt ibi de crimie q̃rebaẽ an ꝑꝑ talẽ ꝯfeſſionẽ ſint a ſuo ep̃o ꝯdẽnãdi. reſpõdeẽ ꝙ ꝑꝑ ꝯfeſſiõeꝫ illã nõ ſũt a ſuo ep̃o ꝯdẽnãdi. qꝛ ſicut ſnia nõ ſuo iudice lata non tꝫ ita ⁊ ꝯfeſſio fcã corã eodẽ: ſi v̓o corã ep̃o ſuo de crimibus in iudicio cõuicti fuerint uł cõfeſſi dũmõ ſint talia crimia ꝓpter que ſu

ſpendi debeant vel deponi: ſuſpendendi ſunt a ſuis ordinibus: vel ab altaris miſterio perpetuo remouendi. Secundo querebatur vtrum epi poſſint diſpenſare cum clericis qui adulteria commiſerunt. Rndet papa: quod eps diſpenſare pot cum clericis post peractam penitentiam de adulterijs et alijs criminibus que ſunt minora. Tertio queritur vtrum clericus depoſitus iudici tradendus ſit ſeculari. Rnr quod clericus pro ſuis exceſſibus depoſitum eps non debet tradere iudici ſeculari: quia cum ſuo ſit functus officio dupplici afflictione non debet ipſm affligere. Nota quod confeſſio facta coram non ſuo iudice non preiudicat confitenti: nec ſnia a non ſuo iudice lata. Item eps poteſt diſpenſare in adulterio Item non eſt quis dupliciter puniendus. Item depoſitus ſeculari iudici tradi non debet. Idem

CEterunque. Quidam habebant poſſeſſiones in feudum ab eccleſia bonon. iſti vaſalli eccleſie trahebantur in cauſam ſuper poſſeſſionibus illis coram delegatis a quibus dam alijs qui dicebant ſe potiores in feudo illo. Iſti excipiebant quod parati erant rndere coram dno feudi: iudices non obſtante ſnia excommunicationis ſeu etiam interdicti promulgabant in ipſos. Epus dns feudi ſignificauit hoc dno pape. vnde ipſe diſtrictius idem fieri prohibet quod diu illi parati fuerunt ſup poſſeſſionibus illis in preſentia epi dni feudi iuſticiam exhibere. ¶ Nota quod cum vertitur queſtio feudi inter vaſallos coram dno feudi cum illa tractari debet. Idem.

DIlecti filii. Prior et clerici de guiſebirn. habebat queſtionem contra eboracenſem. archieps conqueſti ſunt ſup hoc dno pape cauſam illam commiſit quibuſdam mandans eiſdem ut attenti prouideant ne ingratus cuiuſmodi actio intentetur ſicut a multis fieri ſolet: ſed ſimpliciter factum et cauſam ſci ingrati et ſcdm formam canonum cauſam terminare procuret. ¶ Nota quod ſcdm canones actiones nullus tenetur proponere: ſed cauſam ſufficit dicere

INte lleximus. Idem Querebatur vtrum excoicatus in iudicio ſtare poſſit. Reſpondetur quod conueniri pot et debet per alium in iudicio reſpondere: ne de malicia ſua in damnum commodum reportare. Lucius.

CLerici et infra. In archiepatu ſtrigonienſi de conſuetudine conueniebantur: clerici coram iudice ſeculari de criminibus queſiuit ſtrigonen. archieps a dno papa quid ſup hoc eſſet faciendum et ipſe reſpondet cum dicat imperator . quod leges non dedignantur ſacros canones limitari in quibus generaliter traditur ut clericus de omni crimine coram eccleſiaſtico iudice debeat conueniri. mandat papa eidem quod in hac parte non omittat canonibus extra aliqua conſuetudine preiudicium generari. Nota quod conſuetudo in hac parte non preiudicat canonibus. Clemens tertius.

CAuſam que. Fratres dulmenſis monaſterij habebant cauſam cum monachis ſci albani papa commiſit cauſam illam cuidam iudici delegato mandans eidem inter cetera prouideat ut fratres dulmenſis monaſterij ingrediantur cauſam cum aſſenſu et voluntate epi ſui quia ſi forte monachi ſci albani obtineant. eps idem dicens ſe abbatem illorum litem ſopitam valeat ſuſcitare. Nota quod capitulum ſine conſenſu prelati ad agendum vel defendendum admitti non debet. Item iudex prouidere debet an perſona que agit vel defendit ſit legitima Celeſtinus. iij.

CUm non ab homine. Clerici aliquando deprehenduntur in furto homicidio vel periurio: vel alijs quibuſcunque criminibus. querit vtrum liceat regi vel cuicunque iudici ſeculari eos iudicare. Rnr quod clericus in quocunque ordine conſtitutus in furto vel in alio quocunque crimine fuerit deprehenſus etiam canonice ab eccleſiaſtico iudice depoi debet et ſi depoſitus incorrigibilis fuerit: ſuſpendi debet: et ſi poſtmodum in profundum malorum veniens contempſerit cum eccleſia non habeat quid vltra faciat tradendus eſt curie ſeculari ita quod ei deputetur exilium vel alia pena legitima inferatur. ¶ Nota quod clerici in quocunque crimine et quocunque ordine deprehenſi fuerint a ſuo iudice ſunt condemnandi. Item creſcente contumacia creſcere debet pena. Item clericus incorrigibilis tradi debet curie ſeculari. idem.

Quia .v. Quidam nomine. v. per violentia.

occupauit eccleſiam.p.clerici ipe cleric⁹ im
petrauit lr̄as cōtra dictū.v.ſup eccā illa tan
dē ille.v.mortu⁹ ē.r.clic⁹ eadē eccā₃ poſtea
ē ingreſſus.dubitabatur vtꝝ ille.r.ꝑ lr̄as i
petratas ꝯtra dictū.v.ſuper eadem eccleſia
poſſit ꝯueniri.Conſultus papa p̄cipit:ut ſ₃
formā lr̄arum inter dictos.r.⁊.p.coram eiſ
dem iudicibus ꝓcedatur:ſicut inter eunde₃
p.⁊.v.ſi viueret ꝓcederetur. Nota q̄ ꝑꝑ re
ſcriptum ꝯuenitur ſucceſſor inuitus:nec pōt
hic allegare bonam fidem cum eccleſia ſine
iuſto titulo de iure poſſideri non poſſit.

Innocentius tertius. Idem

Cum ueniſſ₃ Per ſe patꝫ **Duit ille** Rex fran cie ⁊ rex āglie
ſuper quadā diſcordia q̄₃ inter ſe
habebāt occaſiōe feudi ſuper comitatu pic
tauie ꝯpoſuerunt ad inuicem. ⁊ illa compō
iuramento interpoſito hinc ⁊ inde fuit ꝯfir
mata tandem rex francie iuramento illo nō
obſtante venit ꝯtra illam cōpoſitōem occu
pando comitatū p̄dictū rex anglie ſepi⁹ mo
nuit eū ut ꝯpōem ſeruaret ⁊ pacta inita īter
eos:ſed cum ille deſiſtere nollet:rex āglie de
nūciauit hec eccleſie.vnde dominus papa i
tellecta denūciatione illa:quia ille veniebat
ꝯtra pacem ⁊ pacis federa iuramēto firma
ta cum ad ip̄m pertineat corrigere quēlibet
xp̄ianum de peccato ſcribit domin⁹ papa p̄
latis francie ⁊ primo inducit ꝯtra regē illa₃
auctoritate euangelij.ſi peccauerit in te fra
ter tuus:nec tale vult derogare ꝓpter hoc iu
riſditōi ipſius:in aliquo : nec intendit iudi
care de feudo:ſed decernere de pacto cui⁹
cenſura ad ip̄m ſpectat niſi ꝑ priuilegiū vel
ꝯtrariam ꝯſuetudinem iuri ꝯi aliquid ſit de
tractum tamē oſtēdit:q̄ rex nō deb₃ ſibi ad
iniuriam reputare.exemplo Valentiāi ⁊ ali
orum impatoꝝ oſtendendo q̄ ad ip̄m ꝑtin₃
corripere quēlib₃ de peccato ⁊ pacis federa
infrmare. In fine p̄cipit cuidam legato:ut i
negō ip̄o ꝓcedat ſ₃ traditā ſibi formā niſi di
ctus rex vel ſolidā pacem reformet:vel treu
gas ineat ꝯpetētes vel ſaltem patiatur hūili
ter:ut quidā abbas ⁊ archieps biturienſis
quibus negocium hoc ꝯmittet de plano ꝯg
noſcāt.vtꝝ iuſta ſit querimōia quam ꝯtra
eum ꝓponit rex anglie vel eius exceptio ſit
legittima quam ꝓponit ꝯtra ip̄m. ¶ Nota
q̄ papa nō d₃ alioꝝ iura ꝑturbare : nec ꝯ
trario cum iuriſditio ſit diſtincta. Item ad
mōitio euangelica p̄cedere debet denuntiati
onem. Ite₃ queſtio feudi ad dominū feudi
ꝑtinet:niſi ꝯſuetudo preiudic₃ vel priuilegi
um:⁊ ita ꝯſuetudo derogat iuri. Itē ad pa
pam ꝑtinet corrigere quēlibet de pccō. Ite₃
in iudicio nō ē ꝑſonaꝝ diſtictio attēdēda: ſꝫ
ita magnū iudicabis ut ꝑuū. Idem

Paſtoralis Princi pales perſo
ne factum ꝑ ſeipſas ꝓponere de
bent:niſi fuerint ita indiſcrete:ut eaꝝ defec
tus ꝑ alias ſuppleatur. Idem.

Examiāta. Inter no bile₃ viꝝ mathe
um de riparia ⁊ quoſdā milites v̄
tebatur qō ſuꝑ iure patronatus eccē ſancti
angeli de ꝯi ꝯcordia ſequeſtrata fuit eccia
illa.apud vicedominū ſabieñ:tādem idem.
m.intentabit actionem ſuam ꝯtra milites il
los vendicando ab eis ius patronatus ipſi⁹
eccie lite ꝯteſtata teſtes induxit ad ꝓbandū
q̄ ipe ius patronatus ip̄ius eccleſie poſſide
bat quando vicedominus ſabieñ eandē tā
quā ſequeſtratā accepit:cauſa iſta delata fu
it ad dominū papā.ipe diligēter examiata
p̄dicta cā actōem quam intentauit ꝯtra mi
lites p̄dictos ſuꝑ iure patronat⁹ ipſius eccle
ſie iꝯgruentē ⁊ ineptā inuenit:quia cū teſtes
induxerit ad ꝓbandum:q̄ ipe ius patrona
tus ipſius eccleſie poſſidebat quando dict⁹
vicedominus eandem tanq̄ ſequeſtrata₃ ac
pit apparet:q̄ nec rei vendicatōem intende
re:nec ipſius reſtitutiōem poterat poſtulare
vnde papa ꝓnūciauit intentiōem ipſius no
bilis non tenere abſoluendo milites ab ea.
tn̄ ſi congruentem ⁊ aptam voluerint ꝓpo
nere actionem reſpondere ſibi nihilominus
teneantur. ¶ Nota q̄ ei q poſſid₃ nō ꝯpetit
rei vēdicatio:nec reſtitutio:⁊ ideo quia ille

poſſidebat ius patronatus quando ſeqſtra ta fuit eccleſia nõ ↄpetit ei rei vendicatio.

Idem

Cum deputati Magiſter ⁊ fratres militie templi in italia ↄſtituti habent quoſdã in domib⁹ ſuis quos apellant preceptores: iudices tã clerici ꝙ̃ ſeculares admittebant eos in cãis ꝓ ſua iuſticia ꝓſequenda illud allegantes ĩ repulſione ipoꝝ: ꝙ eis eoꝝ generatio nõ ẽ nota ſignificatum fuit hoc domino pape vnde ꝓhib; auctoritate apoſtolica ne aliqs hmõi preceptores in ꝓſecutione cãꝝ hac occaſiõe ab agendo ⁊ reſpondendo repellat. ¶ Nota ꝙ quilibet preſumitur idoneus niſi ꝓbetur indignus. Idẽ.

Qualiter ⁊ quando. Precipit papa prelatis eccleſiaꝝ vt laicis conquerentibus de clericis plenam iuſticiam faciant nõ obſtantibus appellatõibus fruſtratoriis quas clerici frequenter ↄtra laicos opponunt: ne ꝓ defectu iuſticie clerici trahant a laicis ad iudicium ſeculare trahi poſſunt ſicut ecõuerſo ꝑpter defectum iudicis ſecularis eccleſia põt ſe intromittere infra de fo. cõpe. l; ⁊. c. ex tenore. Idem.

Cauſamque Inter abbatem ⁊ ↄuentum ⁊ archid. Carnotenſe; ſuper quibuſdam ꝓcuratoribus qõ vertebatur: cauſa ſup hoc cõmiſſa fuit archidiacon⁹ pariſieñ ⁊ quibuſdã aliis. Sed quia archidiaconus pariſieñ ſimilem ferre cãm habebat parti alteri nimis fauorabilis videbat loco ipſius archidiaconus ſubrogabat quendã decanum mandans: vt nõ obſtantibus prioribus lr̃is ꝓcedat in cã ꝑuia rõe. ¶ Nota ꝙ cum iudex habeat ſimilem cãm ſibi cõmiſſam poteſt ⁊ d; reuocari ⁊ alter ſubrogari cũ pp ſuã nimis fauorabilis videtur alteri parti. Dono. iii.

Exhibita nobis Uacante eccleſia virduñ. electus ẽ quo I. R. nomine ↄtra iſtũ electũ. h. archidiaconus ⁊ quidam alii canonici virduñ ſe opponẽtes impetrauerunt lr̃as ↄtra ipm ad ep̃; pariſieñ. ⁊ ↄiudices ſuos ſub hac forma vt vocatis q forent vocãdi veritate; inquirerent ſuper hiis que ꝓpoſita fuerant ⁊ aliis negocium cõtingentibus partibus coram iudicibus ↄſtitutis p̃dictus electus quibuſdã ex illis qui cõtra ipm agebant in modũ exceptionis obiecit conſpiratcõm ſe illã offerens ꝓbaturũ: iudices interlocuti fuerũt ꝙ de huiuſmoĩ exceptionibus ⁊ negocio principali ſimul inquirerent nolentes admittere ꝓbationes ſup p̃dictis exceptionibus quaſi nõ eſſent iudices: ſed inquiſitores ⁊ iur̃ ordinem ꝑuertendo ſimul ceperunt inquirer̃ de exceptionibus ⁊ negocio principali: ⁊ teſtes ſuper eodem receperunt lite non conteſtata. vnde dictus electus ſedem apoſtolicam appellauit: omnia iſta dictus electus domino pape ſignificauit. vnde mandat quibuſdam iudicibus: quod cum non in modũ inquiſitionis ſed cõmiſſionis negociũ extitit delegatũ: q̃tenus ex dictis grauaminibus vel aliqõ iporum ↄſtiterit appellatũ reuocato in irritum qcqd p⁹ appellatõem huiuſmoĩ inuenerint eſſe factũ in cauſa iſta iuxta cõtinentiam priorum lraꝝ ꝓcedant ꝑuia rõe. ¶ Nota ꝙ in cã electionis omẽs vocandi ſunt quos ipm negociũ tangit: ⁊ de omnibus negociũ ↄtingentibus inquirendũ ẽ. Item ↄſpiratores ñ admittuntur ↄtra electũ tanꝙ̃ inimici: nec excõmũicati: quia ab agendo ſunt excluſi. Itẽ exceptio pemptoria: ut ↄſpiratio ante litem ↄteſta: deb; admitti: quia ẽ preiudicialis. Item de exceptionib⁹ ⁊ negocio principali ↄtra iuris ordine; ſimul cognoſci non deb; ſed de illis primo ↄgnoſcendũ ẽ: que in ſuã ꝓcedunt. Ide;

Venerabilis Inter archiepm ex vna parte ⁊ cõmunitatem ceruie ex altera ſup iuriſditiõe ciuitatis ipſius ⁊ quibuſdã aliis articulis qõ vertebatur que cõmiſſa fuit magiſtro tã credo boñ. canonico: ſed p cauillões cerniemtium ⁊ ſub

terſugia deciſio huius cauſe per trienniũ fu
it ꝓrogata ⁊ tandẽ poſt litis ↄteſtatiõem cõ
miſſiones varias dicti ceruienſes aſſerebãt
inſtãtiã iudicij per decurſum temporis peri
iſſe: ⁊ ita nolebãt vlterius ſub examine iudi
cis reſpondere. archieps̃ ſignificauit hoc do
mino pape. vnde ipẽ mandat eidẽ iudici ꝙ
exceptiõe huiuſmõi nõ obſtante in negõ ipo
ꝓcedat iuxta traditam ſibi formã. ¶ Nota
ꝙ inſtantia iudicij ſ͛m canones p lapſum tri
ennij non parit.

Jgnificauerũt
Jnter abbatem ⁊ ↄuẽtũ ſcẽ marie
de florẽtia ex vna parte ⁊ cõmunitatẽ caſtri
de ſigna florẽtiñ. dioceſ ex altera ſup poſſeſ
ſione vel quaſi iur̃ eligendi ibidẽ rectorẽ co
rã poteſtate florentina qõ vertebatur. dict᷒
poteſtas ꝓ mõaſterio ſup vel quaſi poſſeſſi
one iuris eligẽdi rectorẽ in caſtro p̃dicto diſ
finitiuã ſniam ꝓmulgauit lata predicta ſnia
monachi illi rectorẽ eligerunt: ſed ptãs florẽ
tie ↄpellebat abbatẽ ⁊ ↄuentũ ſup ꝓprieta
te: vel quaſi p̃dicti iur̃ in ſeculari iudicio cõ
munitati predicte reſpondere ſignificatũ fu
it hoc domino pape. vnde mandat epõ bo
noníenſi ⁊ cõiudicibus ſuis: quatenus ſi eſt
ita cõpellat cõitatem p̃dictũ electũ: ab eiſdẽ
monachis admittere in rectorẽ caſtri predic
ti audituri poſtmodũ ſup ꝓprietate vel qua
ſi iuris qcq̃d partes dixerũt ꝓponendũ par
tibus in p̃ñtia iudicis ↄſtitutis ex pte cõmu
nitatis p̃dicte fuit excipiendo ꝓpoſitũ: ꝙ tũc
coram eis reſpondere non tenebatur de iur̃
eũ tp̃s vindemiarũ: tunc exiſterẽ feriatũ: ex
parte monaſterij fuit reſponſũ hec malitio
ſe ꝓponi: vt videlʒ cã ptracta tp̃s regimis
electi inutiliter laborẽt ↄſult᷒ papa ſup hec
mandat eidẽ iudicib᷒: quaten᷒ hoc nõ obſtã
te ꝓcedant in negocio prima rõe. ¶ Nota
ꝙ hic diuidit ↄtinẽtia cãe: ſed hoc fit pp di
uerſum forũ. Jtẽ ex cã ꝓcedit tp̃e feriato vi
demiarũ altera pte inuita.

De fo. ↄpe. Rub.

Jquis cleri
cus. Statuit cõciliũ calcedoñ. ꝙ ſi vnus
clericus cãm hẽat aduerſus aliũ clericũ nõ
deſerat ep̃m ꝓprium: vel de cõſilio illi᷒ aliũ
iudicẽ eligat eccleſiaſticũ. ¶ Nota ꝙ actor
forũ rei dʒ ſequi. Jtẽ ſine lnia ep̃i clerici ali
um iudicẽ eligere nõ pñt.

Ullus Statuit cõſiliũ
pariſieñſe ꝙ nullus
iudex ſecularis eccleſiaſticã pſonã
p̃ſumat diſtrigere vel ↄdẽnare qð ſi fecerit
ab eccia cui fecit iniuriã tãʒ diu maneat ſe
queſtratus quoſqʒ ſatiſſaciat

Ane Si duo ep̃i diuerſarũ
ꝓuinciarũ ſup aliqua poſ
ſeſſione vel loco adinuicẽ ↄtendãt
ille primas vel p̃riarcha vel archieps̃ in cu
ius iuriſditiõe ẽ locus d͛ quo ↄtendãt ↄgnoſ
cat vel det iudices qui cãm dirimãt.

Grego.

Jquis cõtra. Dr̃ hic ꝙ
ſi aliqs cãm habu
erit ↄtra clericũ corã epõ ſuo eum
ↄueniat ⁊ ſi ep̃s tanq̃ ſuſpect᷒ fuerit recuſa
tus ↄittat alij cãm ipam: ſed ſi actor recuſa
uerit illũ cui ep̃s cãʒ cõmiſit ep̃s det aliquẽ
q ptes ↄpellat vt ↄcorditer iudices eligãt ne
poſſint poſtea recuſari: ⁊ idẽ eẽt ſi reus r̃cu
ſaret illũ executorẽ: ⁊ qcq̃d p illos fuerit diſ
finitũ p ep̃m executiõi mandetur lege ſuata
¶ Nota ꝙ ordinarius põt recuſari. Jtẽ de
legat᷒ ep̃i ſuã ſniãʒ executõi mãdare põt: vt
hic collr̃ ↄtrariũ notaui in glo. i hoc. c. ſigna
ta. Alex. tertius.

Jcleri cus. Si clericus
ↄueniat laicũ de re
bus ſuis vel eccie ⁊ laic᷒ res illas
ſuas: tũc actor forũ rei ſeq̃t lʒ de ↄſuetudine
alr̃ ſuat. ¶ Nota ſ͛m gnalẽ actorẽ forũ rei
ſeq debeẽ in qbuſdã ptib᷒ alr̃ de ↄſuetudĩe
ſuat. Jdem.

Xtranſ miſſa. Quidã
nõie. R. de caſa
uilla corã treceñ. epõ traxit i cãm
b. ⁊. g. ⁊. v. milites cuiuſdã ep̃i ſup quadãʒ
poſſeſſiõe. Quidã nobilis vir de capis eorũ
dñs ſub dito fidelitatis eis inhibuit ne d͛ ſe

culari feudo in iudicio eccaſtico rñderet cū
patus eſſ; ibidē.r.iuſticiā exibere.epus tre
ceñ.eos reputās ↄtumaces tulit excōicatiōis
ſniam in eoſdē: ppter quod milites ↄqueſti
ſunt domino pape.vñ mādat epo iſtoꝝ mi
litū ꝙ ipe cām illā iubeat p dñ; feudū termi
nari: ⁊ ſi ipe malicioſe diſtulerit: eps idē cā;
ipam terminare pcuret. ¶ Nota cām feudi
p dñ; ipius feudi terminari. Jtē pp negligē
tiā ſeu maliciā amittit qs iuriſditionē.

Verum Vacante qua
dam eccleſia mota fuit queſtio ſu
per quibuſdā feudis aduerſus ppoſitū ptinē
tibus ad pprietate; vacātis eccie dubita
bat͛ qd fieri debeat de hmōi qōe.ↄſultuſ pa
pe ſtatuit quod ad pñs ſupſedeat͛ huic qōi:
quouſq; fuerit ibi electuſ ⁊ cōfirmatus ⁊ feu
dū illud: ſi ad eccām ptineat epi beneplaci
to relinquatur ſicut iuſtū fuerit ꝙ ſi ad eccā;
nō ptineat impiali beneplacito relinquatur
¶ Nota ex hac decretali bonum ar. ꝙ va
cāte eccā iuriſditio epi ad capittulū nō ptiet
Jtē cā feudi p ipiꝰ dñm d; expediri.

Lucius.iij.

Cum ſit Primo pmit
tit papa regulam
generale;.ſ.ꝙ actor foꝝ rei ſequa
tur: quia iudices ſclares remiſſi ſunt ⁊ negli
gētes in reddēda iuſticia pſonis eccıaſticis
ſtatutū fuit in fauorē eccē: ut rcōres eccarum
malefactores ſuos qui ſacrilegi ſunt cenſen
di poſſint cōuenire ſub quo iudice voluerint
eccleſiaſtico vel ſeculari. ¶ Nota ꝙ ſacrile
gi corā eccleſiaſtico iudice ſunt ↄueniēdi: ⁊
ē in electōe platoꝝ ſub quo iudice eos velit
ↄuenire. Celeſtinꝰ.iij.

Quod clericis. Mādat pa
pa ꝙ ſi clerici piſiꝰ ↄmo
rantes cās pecūiariaſ habuerint ↄ
tra alios: vl͛ alij ↄtra eos iur͛ canōico deci
dantur. Jnno.iij.

Licet Quidā laici vercellē
ſes ſup qōibꝰ q̄ ſoꝝ ec
ciaſticū nō ↄtigūt lr͛as ipetrabāt
ſupra alios laicos fatigātes eos laboribꝰ ⁊
expenſ ⁊ iuriſditionē ↄſulū vercellēſiū p hoc
eneruātes: cū ipi pati eſſent iuſticiā exhibe͛
ↄquerentibus.vnde ↄſules vercelēſes ſigni
ficauerunt hoc dño pape: ⁊ ipe ſup hoc mā
dat epo vercellēſi q̄tenꝰ ſi aliqñ a laicis ver
celleñ ſup rebꝰ que foꝝ ſeculare ↄtingūt a ſe
de apoſtolica lr͛e ipetrarētur illas decernat
irritas ⁊ ianes dūmō ↄſules ⁊ cōe vercelleñ
ↄquerētibꝰ iuſticiā exhibeāt: ⁊ ſi aliq cora;
ↄſulibꝰ fuerūt aggrauati ad ipm epm ſicut
hactenꝰ ſuatū ē vl͛ ad ſede; ap.poterint ap
pellare hoc pſerti tpe quo ipio vacāte ad ſu
piorē ſecularē nō pñt hr͛e recurſu;.ſi vero cō
ſules iuſticie tanꝗ̄ ſuſpecti fuerit recuſati co
rā arbitris a ptibꝰ elcis de cā ſuſpitōis aga
tur q̄ ſi pbata fuerit ad ipm epm vel ad pa
pā p iuſticia recurrat͛. ¶ Nota ꝙ lr͛e apli
ce ipetrate ſup hijs q̄ ad foꝝ eccie nō ptinēt
ſunt i pēdēti nec pcedet͛ p eas quouſq; ſcla
ris iudex negligēs appuerit i iuſticia exhibē
da ⁊ ſic pp negligētiā iudicis ſclaris eccā ſe
de hijs itromittere pōt. Jtē vacāte ipio eccā
ſuppl; vicē ipij ⁊ ad eā appellat͛ vacāte im
pio. Jdem.

Ex tenore Jnter no
bilē mulieres
f. viduā.⁊.J.de meduano ſup he
reditate ipiꝰ qō vertebat͛ cā ſup hoc fuit cō
miſſa archiepo ⁊ theſaurario turoñ. comes
britanie ſub cꝰ iuriſditiōe ps vtraq; ↄſiſtit
mulieri pdicte mādauit ut cām deferret ad
ipm pmittēs eidē: ꝙ facer; ei iuſticie plenitu
dinē exiberi: ⁊ qꝛ iudices nihilominꝰ pcede
bāt in cā comes hoc ſignificauit dño pape:
ipe vero conſiderans ꝙ viduaꝝ tal͛r debet
iuſticiam defenſare: ꝙ alijs non debet iuſti
ciam facere. Mandat eiſdē iudicibus ꝙ ni
ſi ſit talis cā q̄ ad foꝝ eccāſticū ſpectet: eadē
debeāt ſupſedere: dūmō p iudicē ſecularem
ſuū poſſit iuſticiā obtinere: alioqn nō obſtā
te ↄtradictiōe ipius comitis cām ipam pūia
rōe termiare pcurēt. ¶ Nota ꝙ pp negligē
tiam iudicis ſecularis trāſfert͛ iuriſditio ad
eccāſticū iudicē. Jtē cā viduaꝝ ſpectat pri
cipaliter ad foꝝ ſeculare. Jtē lr͛e q̄ ab iitio
effectū nō habent tractu temporis incipiunt

habere effectum.

SJ diligenti Quidam clericus piſanus ɔtraxit cū alio ꝑmittens eidē ad certū terminū ſoluer̄ certā pecunie quantitatem alioqn poſſ3 eū ɔuenire coram iudice ſeculari clericus ꝑmiſit ei rńder̄ ſud illo iuramēto interpoſito dubitatu3 fuit aut poſſit ſic renūciare iuri ſuo ſaltē in tpalibus ⁊ iudicē laicū ſibi cōſtituere: ⁊ aut iuramentū tener3: ſup hoc ɔſultus fuit archiepꝰ piſanus qui fuit doctoꝛ legu3 ⁊ ipe rńdit ꝙ vſq3 ad tpa illa tenuerat ꝙ licitū ſit clerico renūciare iuri ſuo ſaltē in tpalibus ⁊ ſibi laicū iudicē ɔſtituere: ⁊ iuramētū ſup hoc pſtitū ſuandū erat rñſio: ⁊ opinio archiepi peruenit ad dnm papā. vnde ſcribit eidē archiepo referēdo ſibi opinionē ſuā: qualr aſſeruit qd licitū erat clerico renūciare ſaltē in tēpoꝛalibꝰ iuri ſuo ⁊ iudicē laicū ſibi ɔſtituer̄ ⁊ ꝙ iuramētū ſup hoc pſtitū erat ſuādū oblitus ɔſtōis illius que dicit ꝙ pacto priuatorum iuri publico nō derogatur ⁊ ꝙ nō poterit renunciare ⁊ laicū iudice3 ſibi cōſtituer̄ oſtendit per conſilia milenitanum ⁊ cartaginenſe in milenitanenſ continetur quod clerici nō ptrahant clericos ad iudicia publica relicto pontifice ſuo: ꝙ ſi fecerint cauſam ꝑdant: ⁊ a cōmunione habeantur extranei: ⁊ in cōcilio cartagineñ. dr ꝙ tam epi ꝙ diaconi: ⁊ quilibet clericus in criminali ſeu ciuili negō ſi derelicto eccleſiaſtico iudicio voluerint ſe purgace publicis iudicijs ēt ſi ꝑ eis lata fuerit ſnia locū ſuum amittant ⁊ hoc in criminali actōe. Jn ciuili vero ꝑdant quod euicerint: ſi locum ſuum obtinere voluerint: ex quibus concilijs manifeſte apparet: ꝙ clerici nec inuiti: nec volentes poſſint paciſci ut ſecularia iudicia ſubeant: quia hoc non ē beneficiū pſonale cui renūciare poſſit: ſed potius toti collegio eccl'iaſtico publico ē ɔceſſu3 cui pactum priuatoꝝ derogare nō poteſt ⁊ iuramentū ſup hoc pſtitū licite ſuari non potuit ꝙ ɔtra ſtatuta canonica illicitis partiōibus infoꝛmatur ❡ Nota ꝙ ius publicū pacto priuatoꝝ nō tollit. Jtē clerici neq3 in criminali nec in ciuili poſſunt laicū iudicē eligere ſuo ꝑpꝛio derelicto: qd ſi fecerint puniuntur ut hic dictū ē. Jte3 ius iſtud publicū eſt ⁊ ideo nullus ei renunciare poteſt. Jtem ſi pꝛincipale non ten3 nec acceſſoꝛiū. Jtē iuramentū ɔtra canōes pſtitū nō tenet. Jdem.

QUa3 contingat Aliqui clerici deputati ſunt ſuitio capituli beluaceñ. aut ſeruitio alioꝝ clericorum beluaceñ. dioceſ clerici iſti ſic ad ſuicium deputati. ɔmittunt exceſſus aliquos q̄ſiuit epus beluaceñ. vtꝝ clerici iſti cum impetuntur ſuper exceſſibus ſuis cōueniendi ſunt coꝛa3 ipo vel potius corā illis quibus ſeruiunt: cum illi quibus ſuiunt hmōi iuriſditōe3 vendicare ɔtendāt ꝙuis eos non poſſunt excōmunicare: vel alias coercere. ad hoc rńd3 papa ꝙ coꝛam epo beluacē. tanꝙ coꝛam oꝛdinario conueniendi ſunt maxime ſuper his q̄ in ſua dioceſi ɔmiſiſſe dicuntur: niſi foꝛte illi quibus delinquentes deſeruiunt ex idulgentia ſpāli vel conſuetudine vendicent ſibi hmōi iuriſditōem. ❡ Nota ꝙ priuilegium ⁊ conſuetudo derogant iuri communi etia3 in criminibus. Jtem epus ſolus eſt oꝛdinarius in dioceſi ſua. Jtē eps ſolus cognoſcit de criminibus in dioceſi ſua commiſſis de iur̄ cōmuni niſi conſuetudo vel priuilegium ſit i contrariū. idem.

POſtulaſti Ecce aliqs ſacerdoſ habet eccleſiam in dioceſi Bonon. in qua reſidet domicilium vero rōe patrionij ſui hab3 in dioceſi mutinenſi. ⁊ ibi deliqt Querit mō a quo epo ꝑ delicto ibi ɔmiſſo debeat iudicari pcipue in cāis. q̄ officii vel beneficii priuationē inducūt. Reſpondetur ꝑ epm in cuius dioceſi deliquit debet ſnia in eūdē clericū ꝑmulgari: ſed ꝑ illum epm i cuius dioceſi hab3 eccā3 debet ſnia executioni mādari. ❡ Nota ꝙ rōe delicti efficitur qs de foꝛo alterius. Jtē ꝑ aliū fertur ſnia ⁊ ꝑ aliū executōi mandatur.

EX parte b B. quōdam regia

anglie impetrauit lr̃as ad iudices delegatos ↄtra notabilē viz. v. qui cōtra iuſticiā ſpoliauerat eā poſſeſſiōe caſtri ſegregn̄ ptinentiſ ad eā rōe dotalitij: corã qbus dictus nobilis excipiendo ꝓpoſuit ꝙ lr̃e nō valebāt pro eo ꝙ caſtꝝ guarchie vbi ē eius domicilium pncipale ↄſiſtit in dioceſi rodeſi: que diſtat a turoñ vltra duas dietas ↄtra hoc ex parte regine fuit replicatum ꝙ nobilis ille turoneñ. bene poterat cōueniri: qꝛ ⁊ rodenſ ⁊ andaganeñ. dioceſ exiſtit ⁊ caſtꝝ de quo qȯ vertitur in dioceſi andaganenſi exiſtit q̄ nō diſtāt a turoñ vltra duas leucas. Preterea idē adiecit ꝙ ipē corã dñō feudi debuit conueniri ⁊ ideo lr̃e apoſtolice nō valebāt cum nō faciant mentionem ꝙ dominus feudi fuerit requiſitus: ⁊ in exhibenda iuſticia negligens fuerit vel remiſſus inſup dicebat ꝙ lr̃e exp̄ſſa falſitate fuerāt impetrate: ex eo ꝙ ſuggeſtū fuerat caſtꝝ illud ad rginā illā rōe dotalitij ptinere cū nec ab iītio: nec durāte mrīmonio ſibi a viro in donatōem pp nuptias fuerat aſſignatum. Cōtra iſta ex pte regine fuit reſponſum: ꝙ vidua ſpoliata irreqſito dñō feudi ſpoliatorē ſuū ſiue detentorem rei corã eccāſtico iudice cuius intereſt viduas defenſare: bñ poterat ↄuenire iudices ſuper ꝓpoſitis dubitarūt. vnde regina dñō pape p̄dcā ſignificauit. vñ papa mādat iudicibꝰ p̄dictis quatenus ſi cōſtiterit dictū nobilem terram ⁊ manſionē hr̃e in andaganeñ. dioceſi in qua interdū habitare cōſueuit: ⁊ ipa dioceſis a turonis non diſtat vltra duas dietas: ⁊ in eadem dioceſ res litigioſa exiſtit in ipo negocio iuxta tenorē priorꝝ lr̃aꝝ ꝓcedāt prima rōe non obſtātibus alijs exceptiōibꝰ q̄ in petitorio potius q̄ȝ in poſſeſſorio quid regina contra dictum nobilem intemptauit locum habent. ¶ Nota ꝙ cauſa viduarum quo ad poſſeſſorium ptinet ad eccleſiā. Itē nota ꝙ dicte ↄpitentur a dioceſi i qua rs litigioſa exiſtit. Item cauſa feudi quo ad petitorium iudiciuȝ domino feudi tractari debet. Et ideo tria requiruntur corã delegato ꝙ habeat domicilium infra duas dietas a iudice delegato: ⁊ ꝙ res litigioſa ſit intra eandem dioceſim. Grego. ix.

Conqueſtus Poteſtas ⁊ cōmune Bonoñ. ꝑ violētiā vſurpant iuriſditōem i qbuſdā caſtris ⁊ villis tpalē q̄ ptinet pleno iure ad bonoñ. eccām: ⁊ in cuius poſſeſſiōe eccleſia ipa erat: ꝓpter quod bonoñ. eps cōqueſtus fuit domino pape. Unde cām commiſit cuidam iudici mandans eidem ꝙ cum iniquum ſit ea que ꝓ remedio peccatoꝝ venerabilibus eccleſijs ſunt relicta vel aliter iuſte acquiſita humanis vſibus applicari iuaſores ipaꝝ reꝝ tanquam ſacrilegi ſunt excōmunicandi vſqȝ ad debitam ſatiſfactionem vnde ſi ↄſtiterit ei de p̄miſſis monitione premiſſa p cēſurā eccleſiaſticā ↄpellat inuaſoreſ p̄dictos ab hmōi ceſſare: ⁊ de p̄teritis damnis ⁊ iniurijſ ſatiſfacere ↄpetenter. ¶ Nota ꝙ eccleſia pōt ↄuenire malefactores ſuos coram iudice eccleſiaſtico cum ſint ſacrilegi ꝙ crimē eccāſticū ē. Idem

Dilecti filii Quidā ciues romani. J. ⁊ A. mutuarūt quandam q̄ntitateȝ pecunie epiſcopo dunelmeñ. q promiſit dictā pecūiā ſoluer certo loco vȝ citra mar: ſȝ qꝛ. d. eps dcāȝ pecūiaȝ vt ꝓmiſit nō pſoluit ipetrarūt lr̃as ↄtra dictū epȝ ad abbatē ſcē genoueſe pariſieñ. abbas citauit ſucceſſorē dicti epi dulmē. q mutuū cōtraxit coram quo ex parte ipius epi fuit excipiendo ꝓpoſitum ꝙ omnibꝰ anglicis a ſede apoſtolica ē indultum: vt ſupra cāis pecuniarijs citra mare ↄuēiri nō poſſint: ꝓpter qȯ abbas non ꝓceſſit. vnde illi mercatores ſignificauerunt hoc domio pape: ⁊ ipē ſcribit epo dulmē. dicēs: qȯ ſi fuiſſȝ tale priuilegiū ↄceſſuȝ nō tamē ꝓdeſſet illis qui aduerſarijs certo loco ſoluere ꝓmiſerunt: quia vbi domiciliū habent ibi ↄueniri poſſunt: ⁊ ideo mandat eidem quatenus dictis mercatoribus ſatiſfaciat de iſta pecunia cū iſtis ⁊ moderatis expēſis ⁊ ↄgrua ſatiſfactōe damnoꝝ ceſſantibus vſuris. alioqn mādat dicto abbati: ut in negocio ſibi cōmiſſo ꝓcedat: nō obſtante

dicta indulgentia iuxta traditā ſibi formā.
¶. Nota ꝙ ſucceſſor poteſt cōueniri ꝑ lr̄as
impetratas ꝑ predeceſſorē: lꝫ anteceſſor cita
tus fuerit. Item licitū ē cuilibꝫ renūciare iu
ri quod ꝓ ſe introductū ē: ⁊ ita iſta indulgen
tia nō ꝯtinet ius. publicū. Idem.

SIgnificaſti Quidā clericus
tenebatur. E. mercatori in quadā
pecunie q̄ntitate clericus iſte ſubiecet ſe iuriſ
ditioni trecen̄. abbatis ſi in termino nō ſatiſ
feciſſet mercatori eidem termin⁹ ille elapſus
fuit: nec ſatiſfecit querebatur vtꝝ abbas poſ
ſet exercere iuriſditōem in illū clericū ⁊ vtrū
ille potuerit ſe ſubiicere iuriſditioni abbatis
Reſpondet papa lꝫ priuatoꝝ cōſenſus eum
q̄ peſt iuriſditioni poſſꝫ ſuum iudicē ꝯſtituer̄
tamen clerici in non ſuum iudicem cōſentire
non poſſunt: niſi forte ſit ꝑſona eccleſiaſtica:
⁊ vocataſ dioceſani epī acceſſit. ¶. Nota ꝙ
clerici non poſſent ꝯſentire iudicē ſecularē nō
ſuū niſi in aliū clericū: ⁊ de voluntate epī: alr̄
non. Idem

PRopoſuiſti Quidā ſubditus
Bonon̄. epī citatus fuit ad cāꝫ ad
petitōeꝫ aduerſarii ſui poſtmodū factus fuit
alterius iuriſditionis: ꝓpter quod ītendebat
eius iudiciū declinare: queritur an poſſit.
Rn̄r ꝙ ille in cā p̄dicta ius reuocandi foꝝ
non habet quaſi ab alio iam p̄uentus. No
ta ꝙ ꝑ ſolā citatōem ꝑpetuatur iuriſditio.

LIcet Quidā ep̄s apud ſe
dē apoſtolicā ꝯſtitutus
ꝯuentus fuit ab aduerſario ſuo.
Ip̄e dicebat ꝙ nō tenebat̄ reſpondere cūꝫ ꝓ
pter hoc vocat⁹ nō fuerit: nec ibi deliquerit
vel contraxerit vel domiciliūꝫ habuerit: nec
poſſeſſio: de qua ip̄e ꝯueniebātur erat ibi ex
q̄bus cāis ſortitur quis foꝝ: ſuper hoc ſcri
bit papa capitulo ip̄ius dicēs: ꝙ lꝫ ex cā ali
qua de p̄dictis ex q̄bus q̄s ſortit̄ foꝝ. ep̄s il
loꝝ apud ſe. ap. ꝯuentus nō fuerit: qꝛ tn̄ ro
mana eccleſia omniū eccāꝝ mater ē ⁊ mgr̄a
ep̄s p̄dict⁹ recte potuit ꝯueniri: vt ibi aduer
ſarius reſpondeat: niſi ꝓ alia iuſta ⁊ neceſſa
ria cā veniſſꝫ: q̄ꝫ ſi tūc allegaſſꝫ ius reuocādi
domū ſaluū feciſſet eidē. ¶. Nota ꝙ ex q̄tu
or cāis hic poſitis pōt q̄s in foro alieno ꝯue
niri. Item dominus papa ordinari⁹ iudex
ē oiūꝫ eccāꝝ ⁊ clericoꝝ. Itē ſi q̄s ad roma
nam curiā ꝓ cā iuſta ⁊ neceſſaria ſit vocat⁹
nō tenet̄ tūc ibi rn̄dere niſi voluerit: ſꝫ habet
ius reuocandi domū.

De libelli oblatione. Rub.

IGnarus Quidā frēs
in cōcilio ꝯquerebātur de q
buſdā aduerſariis ſuis. Ig
narus ep̄s dixit hētis vos li
bellū reclamatōis vel poſtulatōis vr̄e: frēs il
li rn̄derūt ſe p̄ manib⁹ nullū hr̄e libellū. Ig
narus ep̄s dixit oportet vos hr̄e reclamatio
nē vrām in ſerie libelli ⁊ ſinodo porrigere ut
vobis poſſit canonice rn̄deri: ⁊ tūc frēs illi ꝯ
ſcripſerunt ⁊ ſinodo porrexerūt. ¶. Nota ꝙ
libellus ſemꝑ ē dand⁹ aduerſario: ⁊ ſic libel
lus vr̄ eē pricipiū ordīs iudiciarii: ut ſine eo
nullū ſit iudiciū. Inno. iii.

SIgnificātibus. Duo frēs. t. ⁊. r. co
rā iudicib⁹ degatiſ a quodā. v. no
mie tracti fuerūt in cām: oblatus fuit libell⁹
in quo petebat̄ ab eis q̄dā terra. Ip̄i cū plu
res terras haberent petiuerunt a iudicibus
vt terrā illā ſuꝑ q̄ ꝯueniebātur facerēt deſig
nari: qd ip̄i facere denegarunt: ꝓpter quod
ip̄i ad ſedē apoſtolicā appellarunt. Mādat
papa quatenus ſi ē ita q̄cq̄d factū ē poſt ap
pel. debeat in irritū r̄uocari. ¶. Nota ꝙ cū
agitur rei vendicatiōe ſemꝑ deſignanda r̄s
ē q̄ petit̄ certo loco ⁊ finibus.

DIlecti filii Prior ⁊ ꝯuē
t⁹ ſancte marie ad carceres pe
tebant q̄dam quantitatem pe
cunie a fratribus ſcē marie de hiſpida corā
priore ſcē trinitatiſ veronen̄. auctoritate ap.
frēs ſcē marie de biſpida petiuerūt a iudice

vt cauſam faceret exprimi in libello: ex quo
dictam pecuniā ſoluere tenebatur: alias rñ
dere nō tenebantur: ⁊ quia dictus iudex hāc
exceptionem admittere denegabat ſedē apo
ſtolicā appellarūt. vñ mādat papa q̄ten⁹ ſi
ē ita reuocetur in ſtatū priſtinum: quicq̄d p⁹
huiuſmōi appellatōem fuerit attemptatū.
¶ Nota qui agit pſonali actōe ſemp tenet
cām exprimere in libello: ex qua cōpetit ſibi
quod petit.

De mutuis petitionibus. Rubrica.

Alex. iij.

Ex litteris Ple bā⁹
⁊ clerici martureñ. corā epiſ
copo vulturāo ⁊ abbate de
ſpongia a ſede apoſtolica d
legatis abbatem ⁊ ↄuentuꝫ martureñ. mōa
ſterij traxerunt in cām ſuper quibuſdam qō
nibus: abbas ⁊ ↄuentus predicti coram eiſ
deꝫ iudicibus recōuenire uolebant plebanū
⁊ clericos predictos ſup ſuis queſtionib⁹ q̄s
ↄtra eos habebant dubitauerunt iudices:
vtrum ſup hijs habebat cognoſcere cum de
nogocijs monachoꝝ nihil eis cōmiſſum fuiſ
ſet expreſſe. papa cōſultus reſpondꝫ q͏ ordo
iuris exigit: q͏ plebanus ⁊ clerici abbati ⁊ ↄ
uentui predictis reſpondere debeant de iu
ſticia coram eis cū ipi petant de ſuis qōib⁹
ſibi iuſticiam exiberi. Mandans quatenus
actione plebani ⁊ clericoꝝ ꝓpoſita ⁊ reſpō
ſione facta cōpellant eoſdeꝫ abbati ⁊ fratri
bus incōtinenti de ſuis queſtionibus rñdere
⁊ viciſſim rōes partium audientes ↄcordia
vel iudicio vtriuſqꝫ negocium debeat termi
nare. ¶ Nota q͏ qui petit iuſticiam ab alio
tenetur eidē iuſticiam reddere. Item cōuen
tio ⁊ recōuentio ſimul ꝓcedere debent. Itē
iudex primo ad ↄcordiāꝫ ſi poteſt intendat
Item iuriſditio delegati extenditur ad res
de quibus in reſcripto nō fit mētio altera p
te inuita. Celeſtin⁹. iij.

Prudentiam Qui dam im
petrauit lr̄as ↄtra aduerſariū ſuuꝫ
ap. re. Reus recōuenit actorē corā eodeꝫ iu
dice: actor appellat ſup reconuentiōe. Que
ritur an tali appellationi ſit deferendū. Cō
ſultus papa reſpōdet q͏ cū auctorizet rei ſit
eadem conditio ⁊ vno eodēqꝫ iur̄ circa ap
pellatōeꝫ cenſeri debeac vterque ſicut actor
vult q͏ iuſticia ſibi fiat ap. re. eodē mō dꝫ re
quiſitus reſpondere de ſua iuſticia. No
ta q͏ actor ⁊ reus eodem iure cēſentur ⁊ ea
dem conditio vtriuſqꝫ. Item eodem modo
ſicut quis iuſticiam ſibi vult fieri ſub eadeꝫ
forma alii reſpondere tenetur.

De litis conteſtōe. Rubrica.

Olim Inter epꝫ no
uiomeñ. ex par
te vna: ⁊ caplm eccleſie ſan
cti quintini ex altera verte
batur qō ſup quibuſdā iniu
rijs ſnijs excōicationū: ⁊ qbuſdam aliiſ arti
culis ſup quibus cauſa cōmiſſa fuit iudici
bus. iudices facti ſolummō quibuſdā poſiti
onibus ad eaſdē ⁊ auditis que partes ꝓpo
nere voluerūt: cām remiſerūt ad apoſtolicā
ſedē: pcuratoribus vtriuſqꝫ partis in p̄ntia
pape ↄſtitutis ⁊ examinato ꝓceſſu iudicum
dominus papa quia non inuenit litis ↄteſta
tionē factā fuiſſe ꝓceſſum ipoꝝ iudicum ir
ritum nūciauit: quia licet poſitiones ⁊ rñſio
nes hinc inde fcē fuiſſent ſup articulis p̄dcīſ
ſup hoc tamē nō fuit ↄteſtatio litis fcā ſed p
petitōem in iure ꝓpoſitā ⁊ reſpōſionē ſecutā
fuit ↄteſtatio litis. ¶ Nota q͏ vbi ↄteſtatio
litis obmiſſa fuit nullus ē ꝓceſſus. Item cō
teſtatio fit p petitōem ꝓpoſitā ⁊ reſpōſiōem
ſecutā: ⁊ hec in ſcriptis debēt apparere.

¶ Ut lit. nō ↄteſta. nō ꝓcedat ad teſtiuꝫ re
ceptōem: vl' ad diffinitiuā ſniam. Rub.

Inno. iii.

Ab hoc Quedā
cā mr̄imōi
alis vertebatur inter. r. ⁊. b
vxorē eius cā ↄmiſſa fuit ab
bati ſci ꝓculi ⁊ ei⁹ ↄiudici
corā quibus dica. b. accuſabat virū ſuū de

adulterio ad thori ſepatõem: ⁊ ut dotem ſu
am reciperet: ab eodẽ oblato libello ꝓcurato
re viri noluit reſpõdeꝛ ꝑtextu aduocati quẽ
nõ habebat inducias poſtulãdo: tãdẽ dixit
ſe ꝑatũ reſpõdere libello: ſed die ſtatuta dũ
credebatur q reſponderz libello petiit reſti
tutionem vxoris primo faciendã marito: ⁊
ne ſecus fieret appellauit: mulier dicebat ſe
virũ habere ſuſpectũ: ſed procurator volu
it cauere de importunitate pſone: nec vir po
ſtea voluit ꝯparere iudices non obſtante ap
pellatione illius teſtes mulieres receperũt at
teſtationibus publicatis deferenda ſnia: du
bitabatur quidã dicebant deferendũ eẽ ap
pellationi: alij dicebant deferendũ non eſſe.
¶ Conſultus papa quid iuris eſſz. Reſpondz
q lz ordo iudiciarius ⁊ alijs controuerſijs
ſit ſeruandꝰ in matrimonialibus: tamen cau
ſis nõ vſquequaq ſeruatur: ſed quia in pñti
negocio non eſt actum de federe matrimo
nij: ſed de crimine adulterij ad thori ſepatõ
nem: teſtes lite nõ ꝯteſtata recipi nõ debue
runt. vnde deferendũ ſiue nõ deferendũ ap
pellõi fuiſſz: non eſt ad diffinitiuam ſniaz ꝓ
cedendũ: tamen ꝑfatus. r. ſi cõtumax fuit po
tuit excõmunicari vel ꝓpter cõtumaciã ꝓcu
ratoris ſi ſciens nõ purgauit eandẽ. ¶ No
ta q in cã criminali cũ ciuilter agitur: põt in
teruenire ꝓcurator. Itez ar. q ꝑtextu aduo
cati dande ſunt inducie. Item in cã matrĩo
niali cũ agitur de federꝛ matrimonij ordo iu
diciarius ꝑ omnia nõ ſeruatꝛ. Item lite non
ꝯteſtata nõ ſunt teſtes recipiẽdi: nec ſnia dif
finitiua ferenda. Item ꝓpter cõtumaciã ꝓ
curatoris non ẽ dominus puniendus: ſed cũ
ſciuerit ⁊ nõ purgauerit eã: quia ſuccedit in
vicium poteſt excõmunicari.

Accedens

Inter archiepm tyreñ. ex. l. parte ⁊ plebanũ ſci
marci in tyro ex altera ſuꝑ iurꝛ
parrochiali ipſius eccleſie qõ vertebatꝛ: cau
ſa ſuꝑ hoc ad petitionẽ tyreñ. archiepus ꝯmiſ
ſa fuit tribus epĩs in quoꝝ preſentia archi
epũs tyreñ. petiit reſtõem iure parrochialis
in eccleſia ſancti marci quo dicebat ſe ſpo
liatum: plebanus allegans q cum notorium
eſſe duos de predictis epĩs ſuffraganeos eẽ
vel archiepiſcopi tyreñ. ⁊ ꝓpter hoc ſibi eſ
ſent ſuſpecti nihil ad obiecta reſpondens ad
ſedem apoſtolicam appellauit: ipi vero iu
dices cum plebanus ſepe monitus: ut iuri
pareret in ſua ꝯtumacia perduraret: recepe
runt teſtes: ⁊ parte archiepĩ ꝓductos: man
dantes poſtmodum plebano: ut ad eos ac
cederet ꝯtra teſtes obiecturus: qui cum ad
eoꝝ preſentiam non accederet excõmunica
uerunt eundem ad iudicantes poſſeſſionem
iuris parrochialis archiepõ ⁊ eum reſtituẽ
tes in integꝝ: ꝓhibuerũt ne aliqs dictã poſ
ſeſſionẽ ꝑturbaret negociũ iſtud delatũ fuit
ad ſedẽ apoſt. ſuper hoc ſcribit papa pr̃iar
che ieroſolimitão ⁊ epõ ceſariẽ. dicẽs q lis
corã ꝑfatis iudicibus: ⁊ conteſtata non fuit
manifeſte patebat illas lr̃as impetratas fu
iſſe per veri ſuppreſſionez: quia notoriũ eãt
duos iudicum predictoꝝ ſuffraganeos eſſe
archiepĩ tyreneñ: ⁊ ideo plebanus legittime
appellauit: ⁊ ſi etiam appellatio illius legit
tima non fuiſſet: iudices forte ꝓpter contũa
ciam potuerunt plebanum excommunicare
ſed non debuerũt lite non conteſtata ſuꝑ ne
gocio principali diffinitiuam ꝓferre ſniam
vnde dominus papa ſententias predictorũ
iudicum caſſauit immo caſſas ⁊ irritas nun
ciauit: dans in mandatiſ archiepõ tyreñ. ut
eccleſie ſancti marci reſtituat inſtrumenta ⁊
alia vniuerſa: que occaſione predicte ſenten
tie per ſe vel per alios occupauit. ¶ Nota
q iudex ſubditꝰ actoris poteſt legittime re
cuſari. Item cum noticia ẽ ſuſpitio lr̃e per
veri ſuppreſſionez obtente dicuntur ex quo
in eis de illa non fit mentio. Item lite nõ cõ
teſtata teſtes recipiendi non ſunt: nec diffini
tiua ſententia ꝓferenda: q ſi fiat ſnia ẽ nulla.
Item cum ſnia nulla ẽ nõ debz caſſari ⁊ ir
rita nunciari: quia quod nihil eſt caſſari nõ
poteſt: ⁊ omnia reſtituenda ſunt in priſtinaz
cãm per talem ſniam habita. Itẽ ſnia lata
ſuꝑ poſſeſſiõe diffinitia dꝛ.

Idem

T **Ue frater** Aliquis
citatus eſt
ad cãm legitime lite non ɔteſtata:
⁊ ita ɔtumax ē. Queritur qualiter cõtra eũ
ſit pcedendũ. Reſpõdetur reus lite nõ con
teſtata ɔtumax inuenitur: ſi talis ē cã ꝙ ac
toꝛ poſſit in poſſeſſionē rei petite induci cau
ſa rei ſeruande inducendus eſt in eandem: ꝙ
ſi nõ ſit talis cauſa ꝙ poſſit mitti in poſſeſſi
onem debꝫ excõmunicari. ¶ Nota ꝙ in ac
tione reali pena cõtumacis oꝛdinaria ē miſ
ſio in poſſeſſiouem rei petite. Idem.

A **Ccedens** Nobil' vir
v. vicecomeſ
cum vxoꝛe ſua cauſam matrimoni
alem babebat: que ad petitõem vxoꝛis com
miſſa fuit epiſcopo coꝛieſpitẽ: ⁊ archidiaco
no cuidam ⁊ magiſtro petro iudices citaue
runt dictum nobilem. Ipſe coꝛam eis fecit
pponi ꝙ erant ſibi certa rõne ſuſpecti. epũs
erat pxima linea cõſanguinitatis cõiunctus
comiti bꝛitanie qui erat eius aduerſari⁹ ma
nifeſtus qui vxoꝛem ſuam publice detiebat
⁊ archidiaconus erat cõmenſalis eiuſdeꝫ co
mitis bꝛitanie. Magiſter erat oꝛiundus de
terra vxoꝛis nimis fauens eidem: ⁊ omnes
exiſtunt ſub diſtrictu ipſius comitis. nec
poterat ire ad eos niſi per terram ipſius co
mitis: nec volebat eidem nobili terminum
aſſignare: niſi in terra inimicoꝝ ſuoꝝ: ⁊ qꝛ
nõ admittebant huiuſmodi excuſationes ſe
dem apoſtolicam appellauit iudices nihilo
minus lite non conteſtata recipiunt teſtes:
ſuper conſanguinitate inter dictum nobilem
⁊ vxoꝛem ipſius dictus nobilis de bñs do
mino pape ē conqueſtus petens etiam vxo
rem ſuam ⁊ terram eius ſibi reſtitui. Unde
mandat papa quibuſdam iudicibus: quate
nus ſuper pꝛedictis veritatem inquirant: ⁊
ſi conſtiterit ꝙ ante litem cõteſtatam: vel eti
am p⁹ appellationem ex cauſis pꝛemiſſis in
terpoſitam teſtes ſuper conſanguinitate cir
ca matrimonium abſqꝫ culpa contumacie
recepti fuiſſent atteſtationes illas decernant
irritas: ⁊ inanes ⁊ mulierem illam compel
lant ad virum ſuum redire facta reſtitutiõe
plenaria tam terre ꝙ̃ vxoꝛis cauſam audiãt
fine canonico terminantes eandem. ¶ No
ta tres cauſas recuſationis ꝙ iudex ſit con
ſanguineus illius ꝙ qui moꝛatur cuꝫ aduer
ſario meo: ⁊ ꝙ qui ei pꝛeſtant conſiliuꝫ ⁊ au
xiliũ pñt recuſari. Itẽ iudx q oꝛt⁹ ē de terra
i q̃ aduerſari⁹ me⁹ hꝫ iuriſditõeꝫ pt r̄cuſari.
Item nullus debet citari ad locum non tutũ
Item nõ tenetur nec debet quiſ pꝛopter cau
tionem committere ſe ſuis inimicis. Item te
ſtes recepti lite nõ conteſtate vel poſt appel
lationem non valent. Item in cauſa matri
monii pꝛopter contumaciam etiam ante litẽ
conteſtatam teſtes recipi poſſunt. Item recu
ſatio pꝛimo facienda eſt ante ingreſſum cau
ſe pꝛincipalis. Idem.

Q **Uoniam fre** quẽter
Q. 2
dubitabatur frequenter vtruꝫ lite
non conte. teſtes recipi valeant vt patet per
pꝛecedẽtia iura. ſtatuit papa regulariter ve
rum eſſe ꝙ lite non conteſt. ad teſtium recep
tionem non eſt pꝛocedendum ab iſta genera
litate excipiũtur quidam caſus in quibus li
te non conteſta. teſtes recipi poſſunt vt ſi de
moꝛte teſtium timeatur vel abſentia diutur
na: tunc ſi cauſa ſit ciuilis ne veritas occulte
tur ⁊ copia pꝛobationis aliquibus caſibus
foꝛtuitis ſubtrahatur ſenes ⁊ valitudinarii
⁊ alii teſtes de quibus ex aliqua rationabi
li cauſa timetur recipiendi ſunt lite non con
teſtata ſiue parſ conuenta ſit contumax: ſiue
ſit abſens abſqꝫ malitia vt conueniri nõ poſ
ſit: ſed ſi actoꝛ non conuenerit aduerſarium
infra annum ex quo poterit cõueniri vel ſal
tem niſi renunciauerit illi receptiõi huius at
teſtationes ille non valeant ne foꝛte hoc pꝛo
curet in fraudem vt pꝛoceſſu tempoꝛis legiti
me defenſiones locum habere non poſſunt.
¶ Poꝛrõ. In iſto. §. adhuc excipiuntur
duo caſus a p̄dicta regula i qb⁹ teſtes recipi
poſſũt lite nõ ɔt. pꝛim⁹ ē ſi ſup elcõne alicui⁹
qõ moueat̄. ſecũd⁹ ſi ſr mr̄imõio ſiue copula

maritali qõ oriatur. In hiis duobus caſib⁹ ne ppter longã morã in ſpũalibus ꝛ tpalib⁹ patiatur eccã leſiõem: ꝛ ne viro vel mulieri fornicationis occaſio pbeatur ſi ꝯtumax fuerit ille ꝯtra quẽ actio fuerit pponẽda teſtes lit.non cõt. ſunt admittendi ſi liquet de cauſa ad diffinitiuã ẽ pcedendũ.

¶ Si vero alter. In iſto.§.dr̃ ꝙ ſi ille cõtra quem pceditur ſit abſens ꝛ nõ per ꝯtũaciam ꝛ agatur de ſpũali ꝯiugio inter plãtuȝ ꝛ eccleſiam iam ꝯtracto illud obſuetur qõ ſuper expectatione taliũ ẽ in ſacriſ canonib⁹ ꝯſtitutũ. ¶ Sed ſi agat̃ de ſpũali ꝯiugio ꝯtrahendo electus p ſpaciũ ſex menſium expectetur niſi ſuperior plus vel minus viderit expectãdum penſatiſ negocii circũſtantiiſ. Si vero de carnali ꝯiugio ſit agendũ tamdiu alteruter cõiugũ expectet: donec de ipſius obitu veriſimiliter pſumatur: quia cuȝ ſine culpa ſit abſens vt iuſto forte ipedimẽto detieat vel volũtate ppria: ſȝ nõ malicioſe i remotis partibus moram faciat: ita ꝙ i breui citari nõ poſſit: ꝛ ideo ꝯtra eum pcedi ñ haberet eo non obſtãte quod de lapſu carnis poſſit opponi: quia in matrimonio multi caſus occurrũt in quibus coniuges continere coguntur: ſine culpa cã tñ ſubeſt.

¶ Sunt ꝛ alii. In iſto.§.adhuc excipiuntur duo alii caſus in quibus teſtes recipiuntur lite non conteſtata: puta cum prelat⁹ ex offõ ſuo pcedit p inquiſitionem circa ſubditoꝝ exceſſus. Item quando teſtes ad ppetuam rei memoriaȝ publicant̃.

¶ In aliis vero dr̃ in iſto.§.ꝙ in aliis caſibus a pdictis ſex hoc modo ẽ pcedendum. videndum ẽ vtrum agatur actione reali an perſonali ſi agatur reali actione: ꝛ reus contumax fuerit mittendus eſt actor in poſſeſſionem rei petite ut tedio affectius reus veniat reſponſurus ꝛ ſi infra annum venerit preſtita cautione de iudicio ſiſti: ꝛ ſatiſdatiõe accepta de reſtituendis expenſis poſſeſſiõeȝ ſuam recuperet: ꝙ ſi cautionẽ offerre neglexerit infra annũ p⁹ annuȝ actor iuris erit poſſeſſor reſeruata defenſione legitĩa ſup proprietate abſentis.

¶ Quod ſi. In.§.primo dictũ ẽ quando quis conuenit̃ ſup rebuſ imobilib⁹ quas poſſidȝ nomine alieno. debȝ ille ſtatim noiare dominũ in iudicio: ꝛ iudex debet ei terminum aſſignare vt denunciet domino: vt ipẽ coram eo veniat: vel idoneum dirigat reſpõſalem: vt actori reſpondeat: ſi vero domin⁹ ad ipm ſtatutũ non venerit tanꝙ litis ꝯteſtatio ꝗtũ ad interrumpendã preſcriptõem longi temporis ex eo die quo poſſeſſor ad iudicium vocatus fuit iudex vocabit dominum legittimis edictis ꝛ ſi non venerit iudex ſummatim examinabit negocium ꝛ in poſſeſſionem reꝝ petitarum actorem mittere nõ tardabit omni allegatione abſenti ſup principali qõe reſuata.

¶ Si autem ſup perſonali. In iſto.§.pſequitur aliud membꝝ diſtinctiõis dr̃ hic ꝙ ſi aliquis ꝯueniatur ſuper actõe perſonali ꝛ ꝯtumax fuerit: vel mittendus ẽ actor i poſſeſſionem mobilium bonoꝝ ipſius: vel imobilium ſi forte non habeat mobilia p modo debiti in libello declarati: vel ipẽ cõtumax excõmunicetur: ita.ſ.ꝙ iudex a principio alterutra pena ſit contentus quam magis viderit expedire ad alterutrã nihilominus pceſſurus ſi hoc meruerit pternitas ꝯtumacis ꝛ ſi venerit infra annũ: vel etiam poſt annum audietur ſm quod auditur ille qui ꝯuenitur actõe reali que infra annũ recupat poſſeſſionem: vt dictum ẽ ſupra.§.in aliiſ.eodem mõ auditur iſte ante annum ꝛ poſt: ſicut ille ante dic̃ annum notabiliter notatur quicqd i hac decretali: ꝛ in quolibȝ.§.dr̃.

De iuramento calumnie. Hono.iii.

INherentes In legib⁹ inuenitur vt nullus clericus iurar̃ preſumat alibi reperitur in lege ꝙ omẽs pricipales perſone in primo litis exordio ſubeant calumnie iuramentũ ppter hanc diuerſitatem pleriqȝ dubitabant: vtrum cleric⁹ hoc iuramẽtũ pſtare debeat: aut alij officiũ hoc cõmittere ꝙ conſtõ diui marci ẽ vt clerici iurare phibentur: de clericis conſtantinus loqui videtur: ꝛ ideo ad alios non credit̃ per

tinere queſitū fuit ab iperatore henrico qualiter iſta contrarietas eſſet intelligenda ipſe henricus vt iſta dubietas auferat̄ cōſtitutione diui marci ita interpretat̄ vt ad oēs clericos eccleſiarū generaliter pertinere iudicetur ⁊ honorius eius interpretatiōem cōfirmat ⁊ illā conſtitutiōem diui marci ita interpretari decernit vt ad oēs clericos generaliter pertinere dicat̄. ⁊ imperator iuſtinianus decernit vt canones vim legū obtineāt ⁊ in canonib⁹ patrū reperitur vt clerici iurare nō audeant: ⁊ ideo clericalis ordo a preſtādo iuramento calūnie ſit imunis vnde ſtatuit iperator vt nō epš nō pbr̄ nō cuiuſcūqꝫ ordinis clericus nō abbas: nō aliquis monachus vel monialis i quacūqꝫ cā crimiali vel ciuili iuſiurādū cal. ſubire cogat̄. ſed alijs defenſoribus hoc officiū cōmittatur. In fine dicit papa ꝙ nullus epš in cōſulto romano pontifice: vel aliquis clericus in cōſulto ſuo epō iurare audeat ⁊ qcūqꝫ cōtra hoc edictū ɔmiſerit veniā ſibi nouerit denegādā. ¶ Nota ꝙ quelibet ecclia ſuū defenſorē dꝫ hēre ad agendū ⁊ defendendū qui iuret de calūnia. Itē nullus clericus taliter iurare dꝫ ſine licētia ſui prelati. Idem.

Litteras Quedam cā decimarū commiſſa fuit quibuſdā iudicibus. contentio erat inter partes de iura. calū. queſiuerūt iudices a papa vtrū dēret illud iuramentū i hac cā preſtari. Reſpōdetur ꝙ romana eccleſia in his caſibus in quibus de eccleſijs decimis ⁊ rebus ſpiritualibus tantū agit̄ iuramentū calū. nec dare nec recipere ɔſueuit: qꝛ hmōi cā ſpūalis tractari dꝫ ex canonū equitate nō ex legū diſtinctiōe cū canones in cauſis hmōi nulli inducūt hmōi iuramētū vnde dimiſſa ɔtentiōe de iuramēto calū. in cā procedāt. ¶ Nota in cāis ſpūalibus iuramētū calū. nō eſſe preſtādū nec rigor iuris ciuilis ſeruādus ē ſed equitas canonica. Euge. pa.

In pertractandis. Querebat̄ vtrū i cāis tractādis iuramētū calū. indifferēter ſit preſtādū a quacūqꝫ perſona. Reſpōdet̄ ꝙ nō paſſim preſtandū ē tale iuramētū ſed ɔſiderari dꝫ qualitas cāe ⁊ pricipaliū perſonarū quoniā preſtat̄ per pricipales pſonas quādoqꝫ p ſindicos qui in aīam ſuā iurare debent. ¶ Nota ꝙ pricipalis dn̄s cāe de calū. iurat non procurator ſindicus vero in aīam ſuā. Idem.

Imperator Quidam iudices exigebāt calūnie iuramētum ab abbate ⁊ fratribus clare vallis: ſed quia ipſi iurare nolebāt petebatur a papa vt ad hoc eos cōpelleret. reſpōdet papa ꝙ ad hoc eos cōpellere nō dꝫ: verūtamē ne hac occaſione aliena iurat illicite detineant ⁊ ipſi etiā a cā ſua decidāt ſi ex parte ipſorū hmōi non fuerit preſtitū iuramētū precipit eis papa. quatenus in ſuo mōaſterio iconomū ſtatuāt qui pro eis agat ⁊ reſpōdeat ⁊ de calūnia iuret: ⁊ ſi hoc non fecerit epš neumaſeñ. dioceſis illorū iconomū idoneum ſtatuat in ipſo monaſterio. ¶ Nota ꝙ qui de calūnia iurare non vult cadat a cā. Itē monaci nō cōpellūtur iuramētum de calumnia preſtare dūmodo per alium preſtetur.

Lucius tertius.

Ceterum qꝛ. Dicitur hic ꝙ in cauſ ciuilibus iuramentum calūnie preſtari debet ad hoc vt veritas eliciatur non obſtante contraria conſuetudine.

Innocen. tertius.

Cum cauſam Inter archiepiſcopum rauennatem ex parte vna ⁊ cōmune fauentie ex altera queſtio vertebatur ſuper villa luci ⁊ quibuſdā alijs que commiſſa fuit quibuſdam iudicibus: et quia ipſi in negocio non procedebant. papa dedit partibus in mandatis vt pro cauſa ipſa ad ſedem apoſtolicam procuratores idoneos deſtinarent procuratoribus in preſentia pape cōſtitutis petitionē archiepiſcopi fecit exhiberi ⁊ ad eam partem alterā reſpondere. factis quibuſdam interrogationibus ⁊ reſpōſionibus redactis in ſcriptis ⁊ lite legitime conteſtata iuramentum calumnie fecit

a pdictis pcuratorib⁹ vtrūq; pſtari. Nota
q pcurator vniuerſitatis iurat de calūnia.
Jtē li.ↄte.ſtati iuramētū calūnie pſtari d;.

Gregorius.ix.

Quamicauſa Inter
eps bel
luneñ.ꝛ quēdā.M.noīe qdā cā pe
cuniaria vertebaᵗ:queſiuit eps vtrū in cā il
la deberet ipe de calūnia iurare. reſpōd; q
ſi p ſindicū vel actorē elegerit litigare p ipm
preſtādū erit iuramētū:ſi vero p ſeipm litiga
re voluerit:ipſe idē eps pſtare d; hmōi iura
mētū ppoſitis ante ipm euāgelijs ſed non ta
ctis ſicut iſerēdo teſtimonio fieri ↄſueuit. Jn
fine dicit pena illius q hoc iuramētū pſtare
nō vult ē vt actor cadat ab iſtituta actiōe.re
us vero p ↄfeſſo hēatur. Nota q eps in p
pria pſona ſi vult pōt tractare cām ſuā ꝛ tūc
iurat de calū.ſed nō tāgit euangelia pꝑter re
uerētiā epalē. Jtē q nō vult iurare de calū.
amittit cām. De dilatiōibus.rubrica.

Alexāder.iij.

DJlecti filii In
ter ab
batē ꝛ monachos de hen.ex
vna pte:ꝛ mōiales de leſeñ.
ex altera ſup ecclia de al.ᵗ.cora; decāo ꝛ ar
chidiacono licoien.a ſe.ap.delegatis qō ver
tebaᵗ.iudices predicti ad petitiōem moniali
um citauerūt monachos ꝛ pēptorie ꝛ nīmis
breuē terminū ſtatuerūt abbas ꝛ mōachi ti
mētes ſe a iudicibus aggrauari eo q prima
vice terminū pemptoriū ꝛ nimis breuē ſtatu
erūt ad ſe.apo.appellarūt. Reſpōdet pa.iu
dicibus dicēs q nō ſpectat ad iuris ordine;
diē pemptoriū taliter maturare ꝛ pcipue cū
agitur de rebus eccleſiaſticis niſi neceſſitas i
mineret. Unde mādat papa quatenus ſi eſt
ita qcqd factū ē poſt illā appellōem totu; de
beat i irritū reuocari ꝛ iuxta ↄtinētiā prior̄
lrarū in cā pcedi. Nota q prima vice pemp
toriū pponi nō d;:niſi ex magna cā ꝛ appel
latio pꝑter hoc facta v; vt hic patet.

Celeſtinus tertius.

Preterea. Aliq cā ↄmiſſa
ē alicui iudici de
legato ipe citat reū ꝛ in lrīs citōis iſerſt teno
rē reſcripti vt reus eo viſo deliberaᵗ valeat
ſup eo de quo ↄueniᵗ reus i termio ſibi ↄſti
tuto ꝛ libello ſibi oblato petit iducias ad de
liberādū actor dicit q nō ē audiēdus q; bñ
potuit deliberare ſi voluit i ſpacio dilatiōis
qritur qd iuris ſit.reſpondeᵗ q ſi reus ad iu
diciū vocatus potuit iſtrui ſup eo de quo cō
ueniᵗ ex reſcripto ſibi trāſmiſſo indutie deli
beratorie nō ſunt ei vlterius idulgēde ſ; pce
deᵗ d; iudex i negō ſibi cōmiſſo. Nota q iu
dex delegat⁹ tenorē reſcripti d; iſerere i lrīs
citatorijs ꝛ tūc ille idutie erūt deliberatorie:
ita q reo ad terminū veniēte recepto libello
ſtati d; reſpōdere nec hēbit iducias ad deli
berādū ſi ex reſcripto inſtrui plene potuit.

Honorius tertius.

LJttere tue. Inter archi
pſbyterū ſcē priſce
ꝛ aqle d vrbe:ꝛ quoſdā nobiles.a ꝛ.g.corā
epo florētino ſup pēſione quarūdā poſſeſſio
nū qō vertebaᵗ.archipbr̄ noīe ecclie ſue ob
tulit libellū predictis nobilib⁹ ↄtinēte:q pen
ſio de poſſeſſiōib⁹ qbuſdā ptinētibus ad ec
cleſiā ſuā ipſi eccleſie ſoluta nō fuerat ia; tri
bus annis ꝛ vltra:ipſi nobiles petiuerunt ex
plicari ſpaciū q p hāc dctōe; ꝛ vltra ſignifi
care volebat ꝛ archipbr̄ expſſit q.vij.annis
elapſis fuerat i ſolutōe pdicte pēſiōis ceſſatū
idē nobiles dicētes libellū eſſe p hmōi expſſi
onem mutatum petebant inducias ad deli
berandum:ꝛ q; illis denegauit appellarunt.
papa vō appellatōe; hmōi friuolā reputās
Mādat epo quaten⁹ ea nō obſtāte pcedat
in negocio ipo iuxta prior̄ lrarū ↄtinentiam
Nota q pp leuē expſſionē i libello factu;
nō d; qs nouas hr̄e inducias:cū i prima de
liberare potuit. Jtē nota q oē verbū dubi
um in libello declarari d;. Grego.ix.

EXpoſuit nobis. In
ter bituricen.
ꝛ burdegalē. archiepos vertebaᵗ
queſtio ſuper iurᵉ primatie papa citauit bur
degalen.archiepiſcopu; vt ad inicium qua
drageſime per ſe: vel idoneum reſponſa
le; ad preſentiā eius accederet que⁹ terminū

ſibi pemptoꝛiū aſſignauit bituricen̄. archie
piſcopo ſup iure pꝛimacie reſponſurus: poſt
modū dictus burdegalēſis ꝑ ſubſidio rōne
eccleſie vocatus ad pꝛeſentiaꝫ dn̄i pape pſo
naliter acceſſit dictus in curia ↄſtitut⁹ poſtu
lauit inſtāter vt papa in negō pꝛimatie ꝓce
deret. Burdegalēſ ad ꝓpꝛia rediēs quēdaꝫ
cōſtituit ꝓcuratoꝛeꝫ q ſaluis exceptiōibus ſi
bi cōpetētibus in reſpōdēdo ⁊ defēdēdo oīa
faceꝛ que ipſemet burdegalēſ facere poſſit.
bituricēſ archieps petijt vt dictus ꝓcuratoꝛ
reſpōderet ſibi: ille excipiendo ꝓpoſuit ſe ad
hoc nō teneri qꝛ ꝑ alia cā. ſ. publica vtilitate
dictus burdegalēſ vocatus fuerat quare ꝓ
abſente debuit reputari ⁊ pꝛiuilegiū reuocā
di domū hēre cum adhuc nō deliberauerat
cū ſuffraganeis ſuis ⁊ alijs quoꝝ ↄſiliū cau
ſa iſta requirit nec habuerat tēpus i quo ad
vtrūqꝫ negociū potuerit eē paratus. Ex ad
uerſo fuit rn̄ſum ꝙ cū ipſe pꝛius vocat⁹ fuiſ
ſet ſup qōe pmiſſa nō fuit intētiōis papa pꝛi
mū mandatū ꝑ poſterius reuocare: ⁊ tantum
tps habuit quod bene potuit deliberare ſu
per vtroqꝫ negō. do. papa de ↄſilio fratrum
ſuoꝝ adhuc dilatiōeꝫ ſibi ↄceſſit vſqꝫ ad fe
ſtū natiuitatis domini. ¶. Nota ꝙ ad curiā
romanā vocatus ē ꝓpter publicā vtilitatem
ecclie romane nō tenet̄ tūc ſuis aduerſarijs
reſpōdere lꝫ papa ſit oꝛdiarius oīm ꝙ habꝫ
ius reuocādi domuꝫ.

De ferijs. Rubꝛica.

OMnes dies
Littera in iſtis tribus capi
tulis plene patet:

Clemēs tertius.

CApellanus In cāo
nib⁹ di
citur ꝙ nuptie celebꝛare nō debēt i
tribus ebdomadis ante feſtū bti iohānis ba
ptiſte: qdā dicebāt ſeptimanas illas ſine ali
qua iterpellatōe ↄtinuādas ipſi feſto: alii vo
lūt facere iteruallū inter ipm feſtū ⁊ illas eb
domadas ⁊ ob reuerētiā feſtiuitatis penthe
coſtes fuiſſe ſtatutū: q̄ feſtiuitas pēthecoſtes
ſolet in ſeptimanis ipſis iteruenire qn̄qꝫ ⁊ ſic
a tribus diebus rogationū ante aſcēſionem
domini vſqꝫ ad octauū diē poſt pētecoſten:
ↄputatis illis ſeptimanis illo tātū tpe ſpacio
nuptie ipediūtur celebꝛari: q̄ſiuit qdā eps ꝑ
capellanū ſuū q̄ opinionū iſtarū melioꝛ eſſet
Reſpōdet papa ꝙ ↄſuetudo ē romane eccle
ſie vt quocūqꝫ tpe mr̄imoniū ↄtrabatur ꝑ cō
ſenſū ltim de pſenti tamē a ſeptuageſima vſ
qꝫ ad. vii. diē poſt pētbe. nuptie celebꝛari nō
ſinūtur ⁊ poſtea ſine dr̄ia celebꝛant̄ ſiue ſint
tres ſeptimāe vl̄ ples ante feſtū bti ioānis: ⁊
iō poſterioꝛ ſnīa melioꝛi ⁊ ſubtiliori rōne iu
uat: ⁊ ſiue ſm canones a ſeptuageſima vſqꝫ
ad octauā paſce. ſiue poſt. vii. diē feſti pēte
coſtes nuptie ſuſpēdātur i dominica q̄ ſequit̄
⁊ deiceps licite celebꝛātur. Nota ꝙ illa ſnīa
ſꝑ dꝫ obſuari que meliori ⁊ ſubtiliori rōe iu
uat̄. Iteꝫ ↄſuetudo romāe eccleſie debet ſer
uari. Gregoꝛius. ix.

COnqueſtus Que
ſitum
fuit q eſſent dies illi qbus ob reuerentiā dei
iudicioꝛū ſtrepitus ↄqeſcere dꝫ: ⁊ vtrū ptes
renūciare valeāt ferijs illoꝝ dierū. reſpōdet
papa ꝙ lꝫ nō pꝛoꝛogari ſꝫ expediri dēant q̄
ſtiōes tamē dieb⁹ illis q ob reuerētiā dei ſta
tuti ſunt iudicioꝝ ſtrepitus ↄqeſcere dꝫ ⁊ re
nūciantur hic dies illi ⁊ aliis dieb⁹ ſolēnib⁹
vtiqꝫ abſtinere vſqꝫ adeo ab hmōi ↄuēit ab
ſtinere vt ēt ptibus ↄſentiētibus nec ꝓceſſus
tūc hitus nec ſnīa dieb⁹ illis ꝓmulgata vale
at niſi nccitas vrgeat vel pietas ſuadeat. ill̄
aūt feriis q̄ gr̄a meſſiū vl̄ vidēmiarū itrodu
cte ſūt poſſūt ptes renūciare vt tūc iudicialiſ
ꝓceſſus ⁊ ſnīa valeat. Nota ꝙ feriis itrodu
ctis i reuerētiā dei nullus pōt renūciare niſi
nccitas vel pietas aliud iducat. Itē nccitas
vel pietas nō ē ſub lege. itē aliis feriis pōt re
nūciari.

De oꝛdie cognitionū. rubꝛica.

Clemens tertius.

INtellexim us
Quedā petebat quēdaꝫ
in virū. induxit teſtes ad pꝛo
bandū ſuā itētionē vir timēs
ſibi fieri pīudiciū ꝑ teſtes illoſ excep. ↄſang.

obiecit per quā mulieris petitiōem repellere
intēdebat. querebatᷣ an primo eſſet de īpedi
mēto ↄſāguinitatis agēdū q̄ꝫ ſr cā mr̄imonii
ſnia ꝓferatᷣ. rn̄dꝫ pa. ꝙ exceptō ↄſāg. ꝓbata
pricipalis q̄ō eſt pempta ⁊ iō eſt ante cognoſ
cēdū quē ad diffinitiōis articulū ꝓcedatᷣ quo
cognito ⁊ probato vir ab īpetitiōe mulieris
dꝫ abſolui. Nota ꝙ exceptio pēptoria ante
ſniam oppoſitā debeat examinari ⁊ cognoſ
ci de ea anteq̄ꝫ ſnia ſup pricipali q̄ōe feratur
qꝛ ex illa appebit qualiter dēat formari ſen
tētia. Jtē ſup exceptiōe pemptoria ſiue inci
dēti nō pronūciatur ſed ſup principali q̄ōne.

Innocen. tertius.

Q Uam dilectus

Abbas de ſerētillo accedēs ad preſentiā do
mini pape ↄqueſtus fuit noīe monaſterij ſui
de quibuſdā nobilibus dn̄is de arone ꝙ ip
ſi manu armata ⁊ cū exercitu ad caſtra mo
naſterij ſui veniētes monaſteriū ipſū dānifi
cauerūt in prediis aīaliū ⁊ rebus aliis de q
bus iuſticiā ſibi fieri poſtulauit ex parte di
ctorū nobiliū ī modū exceptiōis citra cōteſta
tiōem fuit reſponſū ꝙ milites ipſi ꝑ dolū et
violētiā ipſius abbatis amiſerāt caſtrū ſirat
ti quod ipſi ⁊ progenitores ipſoꝝ tenuerant
⁊ poſſederant in quiete petentes illud ſibi re
ſtitui prius quaſi petitiōibus abbatis reſpō
derent cū teſtes hērent preſentes ꝑ quos incō
tinēti intentionē ſuā ꝓbare volebāt. Ex par
te abbatis fuit taliter replicatū ꝙ ab ipſo re
ſtitutio peti nō poterat qui nō fuerat ſpolia
tor ꝓſerti cū caſtrū illud ad ꝓprietatē mona
ſterii pertineret q̄ꝺ nō diffitebatur pars ad
uerſa. vnde cū ad ip̄m monaſteriū res ip̄a re
dierit ab alio poſſeſſa dꝫ retētiōis cōmoduꝫ
obtinere etiā poſt tempora longiora: ⁊ iudi
ciū reſtitutoriū cōtra ſpoliatorē tantū cōpetit
Dn̄s papa his ⁊ aliis intellectis diſtīguit hoc
mō vtrū ſpoliationis q̄ō ab illis nobilibꝰ ob
iecta ſit in modū actiōis ad reſtitutiōem pe
tendā an in formā exceptiōis ad intētionem
aduerſarii repellendā: ſi vero ſit ꝓpoſita in
modū actionis tūc intelligūtur mutue petitio
nes: ſe ſe tanq̄ꝫ diuerſe minime ↄtigētes ⁊ ſm
regulam illā q prior appellat prior agat. Jlla
q̄ō que primo ponitᷣ primo dꝫ tractari ⁊ vi
ciſſim tractarᷣ eadē debēt ſnia termiari: ſꝫ qꝛ
illa q̄ō fuit a predictis nobilibꝰ in moduꝫ ex
ceptiōis ꝓpoſita interloquēdo ꝓnūciat vt ꝓ
batiōes eorū ſuper ipſa exceptiōe primitꝰ au
diantᷣ ⁊ ea probata abbati reſpōdere nō cō
pellantur donec reſtituantᷣ ab ipſo qꝛ ſpolia
tus ante reſtitutiōem ſuo ſpoliatori reſpōde
re nō cogatur. Sꝫ ſpoliatiōe ī modū excep
tionis tantū probata nō eſt ꝓpter hoc reſtō
faciēda ſicut ſi in modū exceptiōis crimen te
ſti opponitur vt a teſtimonio repellatur: ⁊ ſi
crimen contra teſtē ꝓbatū fuerit ciuiliter nō
iō pena ordināda ſibi dꝫ infligi ſed teſtimo
nio eius credi nō dꝫ: ⁊ hoc ideo ↄtingit qꝛ in
ip̄m accuſatio non ꝓcedit ⁊ iter īfames qua
ſi ex falſo teſtimōio non habētur quoꝝ teſti
moniū reprobatur. ¶ Nota ꝙ q̄ō ſpoliatōis
duobus modis pōt opponi ↄtra ſuū ſpolia
torē in modū. ſ. actiōis ⁊ ſic ſūt due petitio
nes ⁊ ſimul tractāde ⁊ in hoc nō eſt priuilegi
ata qn̄ ambe ſūt reſtitutorie. Jtē in modū ex
ceptiōis ⁊ ſm hoc non tenetur aduerſario re
ſpondere ſpoliatiōe ꝓbata quocūqꝫ mō agit
ſpoliator. Jtē ſpoliatus ſuo ſpoliatori ante
reſtitutionē non cogitur reſpondere. Jtē cum
crimē ciuiliter ꝓbatur teſtis non punitur pe
na ordinaria ſed ſolūmō a teſtimonio repelli
tur. Jtē ex mō agendi formari dꝫ ſnia.

Honorius tertius.

T Uam Mortuo comite cāpa
ne ſine prole regia cipri
dicebat ꝙ debebat illi ſuccedere in comita
tu proximior quidā alius hoc intelligens ac
ceſſit ad dominum papā proponens ꝙ cuꝫ
ipſa regina non fuiſſet de legitimo matrimo
nio nata dicto comiti ſuccedere non debe
bat. ¶ Sed ipſe paratus erat probare pre
ſentia domini pape: petēs ab ipſo vt māda
ret regi francie vt ſi forſan dicta regina ſup
ſucceſſione comitatus predicti coram ipſo ꝓ
poneret queſtiōem nō audiret eandē: donec
cā nataliū ex qua illa depēderet fuerit termi
nata: quod papa nō diſtulit adimplere mor
tuo ipſo rege cui papa predicta mādauerat

ſucceſſit ei lodouicus filius eius. vnde papa ſcribit eidẽ ſuper eodẽ negocio credens pru dentiã ipſius non latere cãm nataliũ que niſi terminata eſſet incipere cãm ſucceſſionis de pendẽtem ex illa nihil aliud eſſet q̃ꝫ negociuꝫ ipſum diuerſis proceſſibus intricare ⁊ ordi nem iuris perturbare. ⁊ ideo ſi ab ipſa regi na fuerit requiſitus ſuper hoc patienter expe ctet donec cauſa nataliũ per ſedẽ apoſtolicã fuerit terminata. ¶ Nota ꝙ cã nataliũ ad fo rũ eccleſiaſticũ ſpectat. Iteꝫ cã natiuitatis p̄ iudicialis eſt ad cãm ſucceſſionis: ⁊ ideo pri mo debet terminari: ſed ſi ↄtrariũ fieret ordo iuris peruertetur quod eſſe nõ debet: nec va leret ꝓceſſus ſucceſſionis: ſi legitima nõ ꝓnũ ciaretur.

Grego. ix.

SUper ſpoliatione Ali quis fuit ſpoliatus ab aduerſario ſuo. ſpoliatus traxit ſuũ ſpoliatorẽ in cauſaꝫ petens ſibi reſtitui rem illã qua eũ ſpoliaue rat ſpoliator volebat eũ reconuenire: querit̃ quid iuris ſit: Reſpõdetur ꝙ ſpoliator iſte non eſt audiẽdus volẽs recõuenire ſpoliatũ niſi vellet eũ recõuenire de alia ſpoliatione quia petitio ſpoliationis in hoc priuilegiata eſt vt qui illã intentat niſi cogitur reſpõdere ſuo ſpoliatori anteq̃ꝫ fuerit reſtitutus ſed ſi ſpoliator in modũ exceptionis opponat de alia ſpoliatione contra ipſum ſpoliatũ repel litur ab agendo. ¶ Nota ꝙ queſtio ſpolia tionis priuilegiata eſt vt ſpoliator nõ poſſit recõuenire ſpoliatũ iudicio petitorio.

De plus petitiõibus Rubrica. Greg. ix.

COnſilium Ali qs mutuauit pecũiaꝫ alicui ami co reſtituendã ſibi certo ter mino. Iſte repetebat ante terminũ illã pecu niam. reſpondebatur ꝙ nõ poterat repetere ante terminũ illam pecuniã imo de hoc pu niri debebat: conſuluit papaꝫ qui ſuper hoc reſpondet ei non fuit cõſiliũ ꝓuidẽtie ꝙ ante terminũ pecuniã tibi debitaꝫ repetiſti vnde punitur iportunitas plus petentiũ ſi in iudi cio ꝯſtiterit in ſua petitiõe hoc mõ ſi plus re petit ſine cauſa in expenſis aduerſario con demnatur qui plus petit loco ad intereſſe te netur ꝓ eo ꝙ vtilitas adimitur d̃bitori quã habuiſſet ſi loco ſtatuto ſoluiſſet ⁊ ei q plus petit tp̃e duplicãtur inducie nec reſpondere tenet̃ niſi ei ſoluãtur expenſe.

¶ Te quoqꝫ. In iſto. §. exponit quatuor modos predictos plus petẽdi ille petit plus cã qui cũ aliquid debetur in genere vel ſub alternatione rem in ſpecie vel vnũ preciſe pe tit. Re uero plus petit ſi deceꝫ ſint debita ⁊ ipſe petit. xx. loco plus petit: cũ quis alibi cõ uenitur q̃ꝫ ſoluere cõuenit. Tẽpore plus peti tur cum ante terminũ vel conditionẽ petitur quod debetur. ¶ Nota hic quatuor modos plus petendi ⁊ penã qui cõtra facit.

De cã poſſeſſionis ⁊ ꝓprietatis. rubrica Gregorius.

SUſceptis Qui dã fe lix noie de ſicilia hẽbat cãꝫ cũ aduerſario ſuo petebat a papa vt cãm poſſeſſiõis cõ mitteret vni iudici ⁊ cãm ꝓprietatis alij: ad hoc rñdet papa ꝙ legali ꝓuiſiõe decretuꝫ ẽ cãm poſſeſſiõis ⁊ ꝓprietatis ſub vno ⁊ eodẽ iudice debere cognoſci vnde nõ admittit pe tiõem ipſius Itẽ petebat a papa vt ↄtra ad uerſariũ ſuũ abſentẽ diffinitiuã ꝓferret ſniaꝫ ⁊ ipſe rñdet ꝙ ↄtra nõ auditã ꝑtẽ ⁊ abſenteꝫ nihil põt diffinire. ¶ Nota ꝙ cã poſ. ⁊ ꝓp. apd eũdẽ iudicẽ dꝫ cognoſci ⁊ finiri ⁊ ſic ↄtinẽtia cauſe diuidi nõ debet. Itẽ ↄtra abſentẽ non ↄtumacẽ nõ eſt ꝓcedẽdũ.

Celeſti. iij.

MUltimũ. Cã cõmiſſa fuit q̃buſdã iudici bus quo ad poſſeſſoriũ ⁊ petitori um. iudices volẽtes parcere laborib⁹ ⁊ par tiũ expẽſis de vtraqꝫ q̃õe cõmixti audiũt al legatiões ⁊ teſtes recipiũt poſtmodũ audiũt allegatiões ⁊ teſtes ſup poſſeſſiõe ꝓnũciant ſm tenorẽ illarũ queritur vtruꝫ hoc fieri poſ ſit. reſpõdet papa ꝙ licite illud fieri poteſt cũ etiã ſit i iure ciuili expꝛeſſum. ¶ Nota ꝙ cã poſſeſſiõis ⁊ ꝓprie. ſimul tractari poſſunt al cã poſſeſſiõis precedere dꝫ. Inno. iij.

Cum ecclesia Ec
clesia
ſubitrina vacante canonici ↄueniē
tes in vnum ⁊ iuocata ſpiritus ſancti gratia
paſtorem cōmuniter elegerunt petentes poſt
modū electionem ipſius per ſedē apoſtolicā
confirmari. clerici cōuentualiū eccleſiaſticu3
eiuſdem oppoſuerūt ſe huic electioni. In au
ditorū preſentia ꝓponētes ꝙ cū in electōib⁹
epiſcoporū ipſi ac eorū predeceſſores cōſue
uerunt intereſſe. canonici ſutrinenſes eis con
temptis ⁊ excluſis ad electionē procedere p̄
ſumpſerunt vnde non confirmari ſed interrū
pi potius petebant eandē: petitoriū ⁊ poſſeſ
ſorium intentantes lite conteſtata teſtes re
cepti fuerunt vtriuq3 atteſtationibus publi
catis pars canonicorum dicebat intentio
nem ſuam eſſe probatam ſufficienter: ꝙ ad
eos tantum ſpectaret electio pars clericoru3
aſſerebat ꝙ per dicta ſuorum teſtium plene
probauerat ꝙ electioni pōtificis intereſſe de
bebant ⁊ ꝙ in trium epiſcopoꝝ electiōibus
qui vltimo ⁊ imediate eccleſie ſutrine preſue
rant vocem habuerant cum canonicis eligē
di. dominus papa examinatis atteſtatiōib⁹
antedictis deprehendit teſtes canonicorum
in perhibēdis teſtimoniis varios fuiſſe: ⁊ va
cillaſſe contra fidem ſuā ⁊ ꝙ negatiua3 ꝓba
re nitebantur vt ad ipſos nō aduerſarios ꝑ
tineret ius eligendi: pars vero clericorū ſuffi
cienter oſtendit ꝙ in tribus electionibus epiſ
copoꝝ de quibus premiſſum eſt fuerunt pre
ſentes ⁊ habuerunt vocem eligendi. vnde pa
pa electionē factā contemptis ⁊ excluſis cleri
cis antedictis caſſauit reducens clericos ip
ſos in eam quaſi poſſeſſionem quā ante mo
tam controuerſiā habuerunt verū quia utra
q3 pars quicquid iuris habuerat in queſtiōe
predicta deduxerat in iudicium ⁊ in iure ci
uili ſit cautum nō ſolum illud venire in iudi
cium de quo dictum eſt vt veniat ſed etiam
illud venit in iudicium quod nominatim nō
eſt prohibitum ⁊ ſm ſtatuta canonica electi
ones epiſcoporū ad canonicos cathedraliu3
eccleſiarum non eſt dubiū pertinere niſi ſec⁹
aliud obtineatur de conſuetudine ſpeciali: ⁊
licet clerici predicti ꝓbauiſſent ter ſe interfu
iſſe in electionibus epiſcopoꝝ de quibus p̄
miſſum eſt ius tamen eligendi propter breui
tatem temporis nō perduxerunt vſq3 ad legi
timā preſcriptionem vnde ius aliquod ſibi
acquirere nō potuerūt: ⁊ actore non ꝓbante
reus debet abſolui: his oibus rationibus cō
ſideratis. papa abſoluit canōicos predictos
ab ipetitione predictorum clericorum ſuper
faciendis electionibus epiſcoporū ſibi ſuper
hoc ſilentium perpetuū imponens. Multa
notabilia hic nota primo ꝙ teſtis qui varius
eſt in dicto ſuo nō valet. Item qui vacillat
Itē qui negatiuā directā probare nititur nō
valet. Itē poſſeſſoriū ⁊ petitoriū ſimul pōt ī
tentari. Item qui probat ſpoliatōem reſtitui
tur ⁊ ſi deficit in proprietate ſtati deſtituit.
Itē cū ſimul agitur poſſeſſorio ⁊ petitorio:
primo ꝓnunciatur ſuper poſſeſſorio. Itē de
iure cōmuni electio epoꝝ pertinet ad canoni
cos niſi cōſuetudo preſcripta aliud inducat.
Item ius eligendi poteſt preſcribi: ſed hic nō
preſcripſerunt: ⁊ ideo ſuccubuerunt. Ite3 ac
tore nō ꝓbante reus d3 abſolui. Idem.

Cum ſuper Vacante
bethlemita
na eccleſia duo electi fuerunt ad eā
R. ſubdiacon⁹ domini pape ⁊ .p. canonic⁹
ſancti ſepulchri. R. ſubdiaconuſ fuit ↄfirma
tus per patriarcham ieroſolimitanū: ⁊ poſiti
onē adept⁹: ſ3 poſtea ꝑ potentiā ſclarē ſpoli
atus poſtmodum vterq3 electus ad apoſtoli
cam ſedem acceſſit predictus. R. ſubdiaco
nus ꝓpoſuit. ꝙ cum eſſet canonice electus cō
firmatus etiam per patriarcham ⁊ ſpoliat⁹
ꝑ potentiam ſecularem petebat electōem ſuā
am ↄfirmari ⁊ reſtitui ad poſſeſſionem q̄ fue
rat ſpoliatus. p̄dictus. p. petebat ſuam electi
onem ↄfirmari lit. ↄteſt. ſuꝑ p̄dictis petitiōi
bus: ⁊ ꝓbationibus hinc inde receptis ⁊ ex
aminatis: quia dictus. R. diaconus: proba
uit ſe ꝑ potentiam ſecularem ſpoliatum: pa
pa iuſticia mediante ipm reſtituit veꝝ q2 tā
petitorium q̄3 poſſeſſorium deductam fuit in
iudiciū: ⁊ tam reſtōis q̄3 electionis qō pleni⁹
examinata ⁊ ↄſtitit domino pape electiones

vtriuſq; canonicã non fuiſſet iudex de qua re cognouit pnunciare debeat electõem vtrã q; caſſauit. ¶ Nota ꝙ poſſeſſoriũ ⁊ petitoriũ ſimul põt tractari ⁊ idem intelligitur hic quãtũ ad hoc quod notatur ſupra. c. primo

Idem.

Paſtoralis Aliquis fuit ſpoliatus ab aduerſario ſuo: ſpoliatus traxit ſpoliatorem ſuũ in cauſam requiſitus a iudice quo iudicio velit experiri: ipſe ſtatĩ obtulit libellũ de proprietate de illata violẽtia nullã faciens mẽtionẽ poſtq̃ fuit in cã proceſſũ vult redire ad poſſeſſoriũ ⁊ agere de violentia ſibi illata nouũ iudiciũ ſuper poſſeſſorio intẽtando dubitatur quid iuris ſit. reſpondet ꝙ ille qui cepit rem vendicare: bene põt agere poſſeſſorio iudicio quod proponitur ꝓ recuperãda poſſeſſiõe ſeu etiã adiſpiſcẽda anteq̃ ſit renũciatũ aut cõcluſum etiã iudicio ꝓprietatis primitus inſtituto ⁊ hoc ꝓbatur p legẽ qui dicitur ꝙ ille qui fundũ cepit ab illo vendicare cũ quo interdictũ vnde vi poterit experiri pẽdẽte iudicio ꝓprietatis poteſt nihilominus agere interdicto vnde vi ⁊ aliis poſſeſſoriis iudiciis. ſ. interdicto vti poſſidetis ⁊ vtrobi i ſuo robore duraturis que de ſui natura precedãt vẽditionẽ dñij nec ſimul tractari poſſint cũ proprietate: ſi vero renũciatum ſit aut cõcluſum in iudicio proprietatis vt iã poſſit per diffinitiuã ſniã terminari ne lites ex litibus oriuntur ⁊ tua poſſit frandib⁹ aperiri: cã non deciſa poſſeſſorio nõ erit vtẽdũ niſi iudex qui d̃ cã cognoſcit ex iuſta cã hoc viderit expedire: puta ſi apertis indicijs a cile arguitur iniquitas inuaſoris vt ſi ꝑ malitiã vel caſu ſpoliato ſubtraxit facultatẽ probandi dominiũ: his ⁊ aliis cauſis inſpectiſ q̃ cõtinent equitatẽ an iuſte mouerint animũ iudicantis poterit agi iudicio poſſeſſorio poſt q̃ etiã fuerit cõcluſũ in iudicio proprietatis. Nota ꝙ de iudicio ꝓprietatis anteq̃ ſit concluſum põt quis redire ad iudiciũ poſſeſſorium: ⁊ etiã poſtq̃ ꝯcluſũ fuerit ex iuſta cã vt dicitur hic in fine.

Idem.

Cũ dilectus Aliquis poſſeſſorio ⁊ petitorio ſimul egit ꝯtra aduerſariũ ſuũ. Judex qualiter deberet ferre ſniam dubitauit. reſpõdit papa ꝙ cum ſimul eſt actũ poſſeſſorio ⁊ petitorio vtrũq; debet vna ſnia terminari ſed in pronũciatione premittenda poſſeſſio ⁊ in executiõe deb; ꝓprietas preualere ẜm ꝙ factũ fuit ſupra. c. c. eccleſia. ⁊ c. cum ſuper.

Idem.

Cum olim Inter archidiaconum vicentinũ ex vna parte ⁊ canonicos ⁊ archipreſbyterum eiuſdẽ eccleſie ex altera: orta fuit queſtio ſuper iure eligẽdi archidiaconũ: dicebãt eñi canõici ꝙ ad eos ptinebat electio archidiaconi quare volebãt eũ remoueri cũ nõ ſit electus ab eis: archidiaconus dicebat ꝙ electus canõice fuerat ab epõ vicẽtino qui erat in quieta poſſeſſione eligendi archidiaconũ ⁊ duos anteceſſores ipſius elegerãt epi vincentini ſine ꝯtradictione canonicorũ. ſuper hoc procuratores vtriuſq; partis ad ſe. apoſ. acceſſerunt ⁊ litem ꝯteſtati fuerunt ſuper qõe premiſſa: ⁊ q; ibi de premiſſis ꝯſtare non poterat de cõi ꝯſenſu ꝓcuratorꝫ vtriuſq; partis cã fuit iudicib⁹ delegatis cõmiſſa. Judices receptis litteris citauerunt partes. canonici petebãt inducias deliberatorias vt poſſint iudices recuſare. Judices non obſtantibus allegationib⁹ canonicorꝫ receperunt teſtes archid. ⁊ cãm ipſam cũ atteſtatiõibus ad ſedem apoſtolicã remiſerunt. dominus papa examinato negocio quiã ꝯſtitit ei per atteſtationes ꝙ archidiaconatus eccleſie vincentiñ. ab epis vicentinis collatus fuit duobus archid. ꝯtinue q ante ipſum extiterunt ſine ꝯtradictione aliq canonicorum: ⁊ quia canonici predicti non poterant iudices recuſare cum de aſſenſu ꝓcuratorum vtriuſq; partis dati fuiſſent: archidiaconatum predictũ dicto archid. per diffinitiuã ſententiam adiudicauerunt canonicis vincentinis perpetuũ ſilentium imponẽtes ſalua queſtione proprietatis ſuper collatione archidiacõatus ipſius ſi ꝯtra epiſcopũ

vincentinum contendere voluerint cum res i ter alios acta aliis obeſſe non debent. Nota ꝙ ille qui eſt electus ⁊ inſtitutus ab eo qui ē in pacifica poſſeſſione eligendi obtinet ex ſo la poſſeſſione licet poſtea appeat ius ad ali os pertinere. Jtem iudex datus de aſſenſu procuratoris domini recuſari ab ipſo non poteſt. Jtem res inter alios acta non nocet aliis. Jtem ſententia lata propter poſſeſſio nem non preiudicat proprietati.

Honorius.iii.

IN cauſa Patriarcha gradeneñ. petebat ſubiectionem in monaſterio ſancti Georgii ⁊.l. ſolidos venetorum ad indicium ſubiectiōis intētans ſuper duob⁹ articulis predictis poſ ſeſſorium ⁊ petitorium cū diceret ſe ſpoliatū predictis lit.conteſt. pars vtraqȝ ſuas ꝓba tiones induxit ⁊ quia patriarcha probauit ſe poſſediſſe ac percepiſſe predicta. domin⁹ papa ipſum reſtituit vnde quia vtraqȝ pars deduxerat in iudicium quicquid iure habu erat in predictis.papa viſis priuilegiis pre deceſſorū ſuoꝝ ex parte monaſterii ꝓducto rum ꝓnunciauit monaſterium liberum ⁊ ad romanam eccleſiam nullo medio pertinere abſoluendo monaſteriū in predictis aliis q̄ iuriſdictionem ⁊ ſubiectionē reſpiciūt ab im petitiōe patriarche.nō obſtāte poſſeſſiōe ab ipſo patriarcha probata:quia nō probauit ſe tanto tēpore percepiſſe predicta ꝙ ꝑ hoc renunciatuȝ fuerit priuilegiis libertatis ſicut de predictis.l. ſolidis quos patriarcha pe tebat ad indicium ſubiectionis ſit actum ab ipſo per ſententiam quā ſuper hoc contrariū reportauit.papa ſibi non adimit poteſtateȝ ſi alio iure de premiſſis.l.ſolidis voluerit ex periri. ¶ Nota ꝙ non obſtat res iudicata ſi ex alia cā eadem res petatur ſuper qua fue rat aduerſarius abſolutus.

De reſtitutione ſpoliatorū. Rubrica.

Gregorius.

LIcet multū Quidā cecus conqueſtus fu it domino pape ꝙ homines eccleſie campuȝ ipſius ceci occupauerunt irrationabiliter. Quidā diaconus ipſius eccleſie euentus no mine ex aduerſo reſpondit ꝙ campus erat ipſius eccleſie ⁊ hoc obtulit ſe probaturum: ⁊ cecus reſpondit ꝙ ſi hoc probare poſſet ꝙ eſſet contentus: vnde papa ſuper hoc ſcribit cōſtātino epiſcopo dicēs quāuis anteq̄ȝ que ſtio ꝓprietatis tractari debeat poſſeſſio vio lenter ablata deberet ipſi ceco reſtitui tamē quia diaconus predictus ꝯſentiēte ipſo ceco obtulit ſe ꝓbaturū dictū campum ad ſuam eccleſiā pertinere inquirat de hoc vrritatem ⁊ ſi hoc ꝓbatū fuerit ipſi ceco ſilentiū impo nat alioquin res ei ablata reddatur. Nota ꝙ cā poſſeſſionis prius tractanda eſt ⁊ reſti tutio facienda q̄ȝ queſtio proprietatis. Sed cecus iſte in hoc iuri ſuo renūciauit.

SOllicite Quidaȝ clericus.h. nomie dicebat ſe ſpoliatū eccle ſia ſua vñ petebat ſibi reſtitui eccleſiam.reſpōdebatur ꝙ non fuerat ſpolia tus ſed ſponte ipſam renūciauerat ⁊ abiura uerat dum eam poſſidebat vnde nō erat au diendus ⁊ hoc ꝓbare volebat. Reſpōdeba tur ꝙ et ſi verū eſſet ꝙ renūciauerit ſpoliat⁹ tamen renūciauit ⁊ inuitus ⁊ hoc ꝓbare vo lebat cōſultus papa quid ſuper hoc eſſȝ agē dum. Mandat papa vigor.epiſcopo vt di ligenter inquirat quo tempore.h.renūciauit eccleſie: ⁊ ſi cōſtiterit illū fuiſſe ſpoliatū cum eidē eccleſie renunciauit contra ipſum teſtes alterius partis de ſpontanea renunciatione ⁊ iuramēto preſtito non admittat anteq̄ȝ fue rit reſtitutus quia non eſt veriſimile ꝙ ſpon te iuri ſuo renūciauerit qui ſpoliatus renūci at:ſed teſtes ipſius.h.recipiantur quibus ꝓ bare intendit ꝙ violenter predicta eccleſia fuerit ſpoliatus. ¶ Nota ꝙ ei qui petit reſti tui nō poteſt fieri queſtio proprietatis quod ius nō habeat: ⁊ ſic queſtio proprietatis nō preiudicat queſtioni poſſeſſionis: quia que ſtio ſpoliatōis priuilegiata eſt vt ei nihil poſ ſit opponi quod tangat queſtionem proprie tatis niſi primo fuerit reſtitutus. Idem.

Accepta Quidaꝫ clericus.p. nomine conqueſtus fuit domino pape ꝙ eccleſia ſua violenter fuerat ſpoliatus. Mandauit papa quibuſdã iudicibus vt ſi de hoc conſtaret eccleſiam facerent ſibi reſtitui partibus coram iudicibus conſtitutis.reſponſuꝫ fuit ab aduerſario ꝙ ipſe non fuerat ſpoliatus ſed coram eboracen. archiepiſcopo dum eccleſiam poſſidebat ſpontanea voluntate abiurauit eandem:⁊ hoc offerebat ſe probaturum:iudices conſuluerũt ſuper hoc dominũ papam ⁊ ipſe mandat eiſdem ꝙ ſi conſtiterit eis ꝙ predictus.p.nullo metu vel vi coactus ſed ſponte duꝫ eccleſiam poſſidebat abiurauit eandem ei ſuper hoc ſilentiuꝫ imponant cũ per hoc appareat ꝙ non fuerat ſpoliatus. ¶ Nota ꝙ petenti reſtitutionem poteſt opponi ꝙ non fuit ſpoliatus ⁊ audiri volens hoc probare. Idem.

Audita Quidã clericuſ t. nomine acceſſit ad dominũ papam ⁊ conqueſtꝰ eſt ei quatenus henricꝰ rector eccleſie de ſãò ipſum.t.de eccleſia polereñ.idebite moleſtabat cum eſſet rector alterius ⁊ iuraſſet ꝙ ipi t.ſuper eadem eccleſia non moueret queſtionem:papa mandauit epiſcopo londoñ. ⁊ archiò.elieñ.vt ſi conſtaret eiſdem dictuꝫ.h.alterius eccleſie perſonatuꝫ habere vel ꝙ iuramento ſpontanea volũtate preſtito ſuper eadem eccleſia dicto.t.queſtioneꝫ de cetero nõ moueret ipſum.h.ab ipſius moleſtia prohiberent tandem cõſtitit eiſdem ꝙ nõ ſolum habebat perſonatum alterius eccleſie ſed volũtate ſpontanea abiurauerat eccleſiaꝫ de polenteñ.vnde iudices preceperunt eideꝫ.h. ne dictum.t.ſuper ipſa eccleſia de cetero moleſtaret.Sed dictus.h.nunciũ ſuũ ad curiam deſtinauit litteras ĩpetrans formã aliã continentes ſcilicet ꝙ non obſtantibus litteris a parte altera impetratis reuocaretur in irrituꝫ ſi quid eſſet imutatũ in cauſa poſtꝙ̄ nunciuſ ipſius.h.arripuit iter ad ſedem apoſtolicã veniendi.audito ꝙ dictus.h.tales litteras impetraſſet:dictus.t.ad curiã acceſſit exponẽs domino pape oĩa predicta ſup hoc reſcribit papa vigoreñ.epiſcopo ⁊ eidẽ archidiacono elieñeñ dicens ꝙ nõ intellexit nec intelligi debuit vt reuocaretur quod per eos factũ eſſet auctoritate litterarum ipſius:ſed ſi aliquid indebite imutatum eſſet vnde mandat quatenus ſententiam quã tulerũt ante receptionẽ poſteriorũ litterarũ occaſione ipſarũ nullatenus debeant reuocare ⁊ ſi contra ſnĩam ipaꝫ aliquid ſtatuerunt illud debeant reuocare:ſi vero poſt reuocationem ſequentium litteraꝝ ſentẽtia lata fuerit ea non obſtante iuxta earum tenorem in cauſa procedãt. ¶ Nota ꝙ aliquis duas eccleſiaſ quo ad rectoriã ſimul habere non põt. Item ꝙ per renũciationem ſponte factam amittit quis ius ſuum. Item ad intentionẽ pape ſemper recurrendum eſt. Item quod legitime factũ eſt papa non intẽdit reuocare. Iteꝫ ſententia recte lata per reſcriptum pape non reuocatur. Item ſentẽtia lata poſt reuocationẽ litterarum non tenet.

Idem.

In litteris Aliquis dicit ſe de poſſeſſione eccleſie ſue violẽter eiectuꝫ vnde petit reſtitui aduerſarius dicit eum non fuiſſe canonice inſtitutum queritur quid iuris ſit. Reſpondetur ꝙ primo cognoſcendum eſt de violẽta eiectione ꝙ̄ de canonica inſtitutione quia predo etiã de iure rigorẽ debet reſtitui. ¶ Nota ꝙ queſtio ſpoliationis precedere debet queſtioneꝫ proprietatis Item petenti reſtitutionẽ non poteſt referri queſtio proprietatis niſi primo reſtitutione facta. Idem.

Item cum quis Aliquis dicit ſe de poſſeſſione ſua violẽter eiectum vel dicit aduerſarium ſuum clam poſſeſſionẽ illã intraſſe vnde petit reſtitui:aduerſarius ſuus opponit ei crimẽ vt ſic pretextu criminis repellat eum a ſua intẽtione:queritur quid iuris ſit. Reſpõdetur ꝙ obiectio talis nõ deberet admitti:nec executio principalis cauſe propter hoc debet differri quia nullum crimẽ põt ei opponere antequã

fuerit reſtitutus cum preſumatur eius inimi
cus exiſtere. ¶ Nota q petenti reſtitutionez
aduerſarius crimen opponere non poteſt an
te reſtitutionem qꝛ preſumitur inimicus.

Idem.

Conquerente

Quidam clericus. r. nomine cõ
queſtus fuit domino pape qua
liter archiepiſcopus cantuarieñ. ſine iuris or
dine ipſuȝ ſpoliauit eccleſia ſua. papa ſcribit
archiepiſcopo qualiter non decet honeſtateȝ
ſuam clericos ſuos ſpoliare beneficijs ſine ra
tionabili cauſa quibus potius debet pater
na prouiſione conſulere. vnde mandat qua
tenus ſi eſt ita predicto clerico eccleſiam reſti
tuat cum fructibus inde perceptis ⁊ in pace
ipſam dimittat. eidem facta vero reſtitutiõe
ſi aliquid ſuper eccleſia predicta contra ipſũ
proponere voluerit coram exonen. epiſcopo
ad hoc delegato cum eodẽ. r. poterit ordine
iudiciario experiri. ¶ Nota q nullus debȝ
deſtitui vel ſpoliari etiaȝ a ſuo prelato iuriſ
ordine non ſeruato. Itẽ reſtitui debet res cũ
fructibus perceptis. Itẽ ſpoliatus non tenet
reſpondere de ꝓprietate donec fuerit reſti
tutus.

Idem.

Ex transmiſſa

Quidam miles petebat reſti
tutionem vxoris ſue que ab ip
ſo ſua temeritate diuerterat: reſpondetur ei
q non debet ei reſtitui cum nonduȝ eius poſ
ſeſſionẽ habuerit ⁊ etiam quia timet ſibi per
ſone periculum iminere. Mandat papa qui
buſdam quatenꝰ ſi conſtiterit q predicto mi
liti prefata mulier legitime deſponſata ⁊ ab
eo cognita ipſam faciant ei reſtitui recepta
cautione ſufficienti ab ipſo q ei non debeat
aliquid malum inferre. ſi vero ita crudelis ⁊
ita ſeuerus fuerit q merito de viro diffidat
cõmittatur alicui honeſte mulieri cuſtodien
da in loco vbi vir vel parentes ipſius nullã
poſſint mulieri violentiam inferre. Nota
quoddã ſpeciale in iſta reſtitutione videlicet
q debet probari proprietas ſciliȝ matrimo
niũ ↄtractum eſſe legitime ⁊ q eam cognoue
rit ⁊ q ſpoliatus fuerit. Item cum timetur
ſeuicia viri debet caueri vxori de impunita
te perſone. Item quando capitali odio vir
odit vxorem non eſt ei reſtituenda etiã ſi vel
let cauere.

Idem.

Cum uenissent

Archiepiſcopuſ eboraceñ. eccle
ſiam do. N. conceſſit canonicis
ſancte trinitatis ⁊ per ſcripturã ꝓpriam con
firmauit. Ita videlicet q poſt deceſſum. S.
clerici qui eccleſiam tunc tenebat in ius cade
ret canonicorum: ⁊ interim clericus ille aucto
ritate archiepiſcopi canonicis predictis an
nuam ſolueret penſionem quam archiepiſco
po conſueuit ſoluere quam conceſſionem do
minus papa inſpecto inſtrumento conceſſio
nis archiepiſcopi confirmauit mortuo cleri
co predicto canonici predicti confiſi de ↄceſ
ſione ⁊ confirmatiõe predicte ſine auctorita
te archiepiſcopi poſſeſſionem ipſius eccleſie
ſunt ingreſſi: archiepiſcopus qꝛ auctoritate
propria ⁊ eo non requiſito poſſeſſionẽ ipſiꝰ
fuerunt ingreſſi fecit ſpoliari dictã eccleſiam
omnibus que clericus defunctus ibi dimiſe
rat ipſis canonicis. vnde canonici domino
pape de archiepiſcopo ſunt ↄqueſti. Reſpõ
det papa ſuper hoc q ſi canonici predicti a
prefata eccleſia viuente clerico predicto au
ctoritate archiepĩ ꝑceperũt ãnuã pẽſionẽ: eo
mortuo quãuis non habuerint auctoritatem
archiepiſcopi vicioſe tamen nõ ſunt ingreſſi
poſſeſſiõem cum ſit cautum in iure vt is poſ
ſideat cuius nomine poſſideat: ⁊ ideo archi
epiſcopus tenetur ad reſtitutiõem eorũ qua
inde fecit aſportari. ¶ Nota q ꝑ alium poſ
ſidet: poſſidere intelligitur ⁊ ita viuente cleri
co intelligebatur poſſidere ꝑ ipſum.

Ex conqueſtio

ne. Quidam miles. E. nomie
B. mulierẽ in vxoreȝ accepit ⁊
eam maritali affectione ꝑtractans filiã ſuſce
pit ex ea: tãdẽ ſine iudicio eccleſie a ſe remo
uit eandem ⁊ litteras ad iudices impetrauit

vt matrimonium accuſaret de conſanguini
tate ſed anteq̃ mulier a iudicibus citaretur
coram diœceſano epiſcopo virū ſibi reſtitui
poſtulauit ⁊ ob hoc ad ſedem apoſtolicā nū
cium deſtinauit: demū corā pfatis iudici
bꝰ cōſtituta aliqñ per ſe aliqñ per procurato
rem ante cauſe ingreſſū ⁊ poſt viruȝ ſuū ſibi
reſtitui poſtulabat. Judices reſtitutione de
negata in principali procedere voluerunt vn
de ipſa ad ſedem apoſtolicā appellauit: mu
lier conqueſta fuit domino pape: vnde papa
mandat iudicibus quatenus ſi eſt ita mulie
ri virū reſtitui faciāt: ⁊ quicquid poſt appel
lationem factū eſt debeāt in irritum reuoca
re. Audientes poſtmodū cauſam ſuper con
ſanguinitate debito fine terminantes eandē.
¶ Nota ꝙ reſtitutio ſemper facienda eſt an
teq̃ tractetur queſtio principalis. Jteȝ quic
quid factum eſt poſt appellationem legitimā
debet reuocari.

Celeſtinus tertius.

GRauis Archiepiſcopus iſte de quo hic ſit
mentio ſpoliauit monachos iſtos
dolēſis monaſterij ⁊ damna alia ⁊ iniurias
irrogauit eiſdē. vnde monachi grauiter ſunt
conqueſti domino pape Mandat papa qui
buſdam quatenus ſi conſtiterit eis de p̄miſ
ſis compellant predictum archiepiſcopuȝ re
ſtituere omnia que abſtulit predictis mona
chis ⁊ damna plenarie reſarcire: ⁊ de iniuri
is ſatiſfacere competenter prouideāt inſup
fructus perceptos ab archiepiſcopo a tem
pore violentie ⁊ quos percipe monachi po
tuiſſent ſi non fuiſſent ſpoliati eiſdem reſtitui
faciant vniuerſos. ¶ Nota ꝙ ſpoliati plena
rie ſunt reſtituendi ad omnia que amiſerunt
⁊ cū fructibus ꝑceptis ⁊ que ꝑcipi potuerūt.

Honorius tertius.

OLim cauſam Quidam
humiliati olim impetrauerunt ab
epiſcopo terdoñ. vt hoſpitale ⁊ oratoriū con
ſtruerent in loco caluentie: ⁊ eis quaſdā poſ
ſeſſiones conceſſit ſub ea condictione quod
nomine epiſcopi terdonenſis. oratorium ib,
dem ⁊ hoſpitale conſtruerent ⁊ tres ſolidos
nomine cenſus eidē epiſcopo ſoluerēt annua
tim: ⁊ ille qui eidē loco preficeretur inueſtitu
ram ab eodē epiſcopo perciperet ⁊ pro ſe ⁊
fratribus ſuis eidem ⁊ ſucceſſoribꝰ ſuis obe
dientiaȝ faceret manualem epo retinente ni
hilominus dominiū loci ⁊ ſic fuit multiſ tem
poribus obſeruatum. poſtmodum magiſter
militum templi ad eandē domū aſpirans ip
ſos fratres adeo circūuenit ꝙ p̄ter cōſcientiā
epi: ſe ⁊ ſua in manibus eius tradiderunt ea
tamē conditione appoſita ſi epiſcopo ⁊ capi
tulo terdoneñ. complacerent: ſine quorum aſ
ſenſu ſe nihil poſſe facere aſſerebant ⁊ magi
ſter conditionem acceptauit appoſitaȝ. Ma
giſter ſtatim acceſſit ad locum ⁊ omnia que
ibi inuenit aſportauit. Epiſcopus hoc intelli
gens ad domum illam acceſſit ⁊ quos inue
nit ibi ad cuſtodiam domus a magiſtro di
miſſos eiecit ab ea vim vi: ſm ꝙ iura per
mittunt quo facto ad petitionem dicti magi
ſtri cauſa fuit quibuſdaȝ abbatibus commiſ
ſa coraȝ quibus petebat dictus magiſter di
ctam domum ſibi reſtitui qua ipſum epiſco
pus ſpoliauerat lite conteſ. ⁊ teſtibus recep
tis hinc inde iudices cauſam ad ſedem apo
ſtolicam remiſerunt. dominus papa diligen
ter examinato negocio intelligens dictaȝ do
mum eidem magiſtro traditam fuiſſe ſub cō
ditione: ⁊ ꝙ nullum preiudicium iuri epiſco
pi ⁊ canonicorum ſit irrogatum ex eo ꝙ ma
giſter ignorantibus epiſcopo ⁊ canōicis poſ
ſeſſionē accepit: ſciens domum illaȝ ad illos
pertinere precipue: quia quācito illud ſciue
runt repulerunt vim vi: ⁊ quia idem magi
ſter preter conſcientiam epiſcopi ⁊ capituli
poſſeſſionem accepit: quos ſuſpicari debue
rat ſibi queſtionem moturos procuratorem
epiſcopi ⁊ capituli ipſoruȝ nomine ab impe
tione ipſius magiſtri nomine domus militie
templi quo ad faciendam reſtitutionem quā
petebat abſoluit: tamen ſi epiſcopus ⁊ capi
tulum incurrerent offenſam ipſius magiſtri
defendendo ius ſuum moduȝ excedendo ſa
tiſfactionem debitam eidem exhibere procu
rent. ¶ Nota ꝙ qui poſſidet ſub conditione

non dicitur poſſidere: ⁊ ideo competit ei reſtitutio ſi deiiciatur de illa poſſeſſione. Item vim vi incontinenti vel quãcito intelligit viz illatam repellere licet. Item non fit preiudicium domino ſi eo ignorante alius poſſeſſionem accepit: quo minus illum expellere poſſit cum hoc ſciuerit. Item vim vi repellere licet: cum moderamine inculpate tutele: ⁊ qui modum excedit tenetur. ¶ Dic tu q̄ talis nõ punietur de occiſo ſed vt culpabilis arbitrio iudicis ſm bal. in. c. i. de pace tenẽ. allegat io. an. in. c. ſignificauit. de peni. ⁊ remiſ. in nouel. ⁊ in addi. ſpe. in ti. de homi. in fine vbi refert opertũ de bobio talẽ queſtionem diſputaſſe p. l. i. C. vnde vi. ⁊ p hoc. c. q̃ iura hoc nõ pbant ſm ludo. ro. ſingulari quarto qui allegat glo. in. l. ſi adulteriũ. cũ iceſtu. §. impatores. ff. de adul. Bal. in. l. vt vim. ff de iuſti. et iure. Sali. et ibi glo. in. l. quoniaz C. de iu. publi. tex. in. l. i. §. fi. de ſicca.

Idem.

LItteras tuas In preſentia bituricẽ. archidiaconũ inter. v. mulierem ⁊. b. virum eius quedam cauſa matrimonialis vertebatur coram quo mulier petebat ſeparari a viro cui ſe quarto gradu conſanguinitatis proponebat eſſe coniunctam: ⁊ hoc incontinenti probare volebat: vir autez petebat prius illam ſibi reſtitui que ab eo ſua temeritate diuertit: pars mulieris viri ſeuiciaz allegabat propter quod non erat reſtituenda marito: poſt petijt archidiaconus a domĩo papa vtrum reſtitutio ſit indulgenda aut neganda quando aliquis gradus conſanguinitatis opponitur in quo ſedes apoſtolica diſpenſare non poteſt nec etiam conſueuit ⁊ probatiões ſint incontinenti parate: queſiuit etiam ſi idẽ eſſet ſi gradus diſpenſabilis impedimentum diſpenſabile allegetur ⁊ probationes ſimiliter ſunt parate. Reſpondet papa dicens q̄ circa ſolutionem propoſite queſtionis diuerſe ſunt ſententie diuerſorum: quidam dicunt reſtitutionem faciendam. Alij contrarium aſſeuerant: alij mediam viam eligunt dicentes quandoqz faciendam quãdoqz denegandaz primi iuuari videntur per decretalem Lucij pape ſupra eodem capitulo Ex conqueſtiõe cuius ſententia ⁊ verba hic ponuntur. Sed contra iſtos videtur obſtare periculum inceſtus: ſed ipſi reſpondent timorem illum vanum eſſe: quia ⁊ ſi reſtitutio ſit obtenta qui conſanguinitatis habet noticiam: nec debet exigere debitum nec contra conſcientiam etiam ſoluere: alioquin peccat mortaliter ſicut ille ſuper cuius copula nulla queſtio mouetur nec reddere debet nec exigere ſi habet cõſanguinitatis noticiam ſecundi: iuuari vidẽtur per decretalem clementis cuius verba ⁊ ſententia hic ponitur que eſt ſupra de ordie cognitionum intelleximus cum in multis caſibus differat reſtitutio vltime opinioni latis videtur congrue adaptari vt in gradib⁹ diuina lege prohibitis reſtitutio denegetur. Sed in gradibus humana conſtitutione prohibitis ſit cum effectu reſtitutio indulgenda in quibus poteſt diſpenſari ſicut beatus gregorius ⁊ multi alij diſpenſarunt: vnde non peccat qui ad mandatum eccleſie debitum reddit in talibus gradibus ſed in alijs gradibus diuina lege prohibitis non poteſt diſpẽſari. Dominus papa nullam de premiſſis opinionem reprobare ad preſens intendit: tamen decretalis lucij pape refertur ad poſſeſſorium clementis vero ad petitorium. ¶ Uerumtamen cum mulier habeat noticiam conſanguinitatis precipue in gradibus diuina lege prohibitis. Non poteſt ſine mortali peccato viro carnaliter commiſceri: fruſtra adiudicaret in tali cauſa reſtitutio ſpoliato cum illa contra deum ⁊ contra conſcientiam non debeat iudici obedire: ſed potius excommunicationem humiliter ſuſtinere: et ſic eſſet quaſi perplexa: quia propter ſententiam eccleſie debet reddere debitum: ⁊ propter conſcientiam reddere non debet: ⁊ ſic vtrique loquens pararetur: cum inter ſe carnaliter coniungi non poſſint nec alteri licite copulari propterea melius videtur quod cum opponitur conſanguinitas et maxime in gra

dibus diuina lege prohibitis et probatio nes offeruntur incontinenti parate in omni bus adiudicanda enim eſt reſtitutio preter quam ad carnalem copulam. ¶ Et ad ma iorem cautelam iuramentum recipi debet ab ipa q̄ talis obiectio malicioſe non fiat p̄ cipue ſi fama conſentit quouſq; auditiſ pro bationibus cauſa terminetur. Si vero non habeat probationes incontinenti paratas: ſed dilationes petat: quia preſumptio ē con tra eam: que ſua temeritate receſſit a viro ad reſtitutionem plenariam eſt cogenda ec cleſiaſtica cenſura: quam debet humiliter ſuſtinere: donec probationes offerat para tas: ⁊ tunc abſolutione petita procedatur ſ; q̄ eſt premiſſum in illo mandato interi; ſibi facto. Si vero tanta ſit viri ſeuicia: vt ei nō poſſit ſecure caueri non ſolum non debet ei reſtitui: ſed potius debet ab eo remoueri: alioquin ſufficienti cautione p̄uiſa ſi fieri po teſt coniunx ante cauſe cognitionem eſt reſti tuenda marito. ¶ Nota q̄ potius deb; q̄s ſequi conſcientiam q̄ ſententiam eccleſie. Itē cum probatōnes incontinenti ſunt para te non eſt reſtitutio: quo ad carnalem copu lam facienda Item cum preſumptio eſt con tra aliquem q̄ malitioſe opponat exceptio nem: iuramentum debet preſtare q̄ malitio ſe eam non opponat. Item ꝓpter ſeuiciam viri vxor non poteſt caueri: reſtitutio nō eſt facienda.

Idem

Ex partem Quidam ciuis Senenſis habebat quādā neptem ſuam infra pubertatem coſtitutum. M. nomine voluit eam copulār in matrimonio filio. b. ciuis Senenſis non dum ſeptem annorum ⁊ traduxit in domu; eiuſdem: ſed ipſa poſtquam ad nubiles an nos peruenit: noluit ratum habere: quod a patruo ſuo fuerat inchoatum: ⁊ de domo il lius receſſit poſtulans a Senenſi epiſcopo li centiam contrahendi cum alio. Epiſcopus citauit partes ad preſentiam ſuam: mulier

per ꝓcuratorem ſuum petebat poſſeſſiones ⁊ res alias datas pro ipa nomine dotis ſibi reſtitui p̄s altera petebat reſtitutionē mlieris illā afferens per ꝓcuratorem cauſam agere non poſſe ſed debebat perſonaliter intereſſe

Epiſcopus ſuper hoc dubitans conſuluit dominum papam. Papa reſpondet q̄ non eſt dubium quin ipa mulier q̄uis ſit minor poſſit cauſam matrimonij per ꝓcuratorem tractare ⁊ pars alia reſtitutionem mulieris poſtulare non poteſt: cum nullo commodo iuris ſeu poſſeſſionis fuerit deſtituta: quia per talem reductionem: quam non preceſſe runt ſponſalia vel conſenſus legittimus: nec etiam ſubſecuta fuerunt: nullum obligatoriū vinculum contractum fuit inter eos. Unde mandat. Quatenus ſi eſt ita non obſtantib⁹ exceptionibus predictis audiat que partes hinc inde duxerint ꝓponenda: ⁊ quod cano nicum fuerit appellatione remota decernat. ¶ Nota q̄ minor vigintiquinq; annis ma ior duodecim vel quatuordecim in cauſa matrimoniali cenſetur maior ⁊ per ſe: ⁊ per ꝓcuratorem cauſam tractare poteſt. Item in tali reſtitutione petenda neceſſe eſt proba re ius matrimonij ⁊ poſſeſſionem corpora lem ſcilicet carnalem copulam ad hoc vt de tur reſtitutio. Item iſta poſſeſſio non proce dit ſine iure. Ite; qui intendit contrahere matrimonium: nec poſſit prohibente etate: nec etiam ſponſalia contrahit

Cum ad ſede; Inter hoſpitalarios ieroſoli mitāos ex p̄te vna ⁊ epiſcopu; cumanum ex altera vertebatur queſtio ſup̄ eccleſia et hoſpitale de mōte citano que cō miſſa fuit abbati de actoñ: vt audiret om nia tam ad poſſeſſorium q̄ ad petitoriu; in debitum pertinentia: que pars vtraq; duce ret proponenda: ⁊ cauſam ipſam ſine debi to terminaret: coram quo petijt procurator hoſpitalis eccleſiam ⁊ hoſpitale p̄dicta cu; poſſeſſionib⁹ ⁊ ꝑtinentijs ſuis q̄ tenebat ep̄s ſibi reſtitui dicēs illa ad hoſpitale ieroſol.

de iure ſpectare: ⁊ quod ipa diutius poſſe diſſet poſſeſſorium ſolummodo intentando. ¶ Ad que reſpondet pcurator epi ſe nec ſci re: nec credere ſupradicta ab hoſpitalarijs poſſeſſa vel ad ea aliquatenus pertinere. Sz epus tenebat predicta tanquã i ſua dioceſi conſtituta. lit. conteſta. ad pbandam intenti onem ſuam pars vtraqz teſtes produxit: ab bas examinato negocio: cdemnauit pcura torem epi ad reſtitutionem omniũ predicto rum. pars epi ad ſedem apoſtolicam appel lauit a ſententia illa: pcuratores vtriuſqz p tis apparuerunt in preſentia pape q cãm ex aminauit eandem: ⁊ videbatur per teſtes p batum: q nuncius epiſcopi cumani abſtule rit cruces hoſpitalariis inhibendo eiſdem: ne ad ſupradictam eccleſiam ⁊ hoſpitale re dirent: ⁊ q epiſcopus predicta omnia poſſi debat. vnde pcurator hoſpitalariorum pete bat dictam reſtitõis ſententiam confirmari reſpondebatur ex parte epi q ⁊ ſi forſitã ſit oſtenſum: q nuncius epi predicta feciſſet: nõ tamen fuit pbatum q de mandato epi illõ factum fuiſſz: Papa conſiderans acta prio ris iudicij: quia conſtare non potuit per dic ta teſtium vel confeſſiones partium vel etiã p inſtrumenta vel per euidentiam facti: qõ cumanus eps ſpoliauerat hoſpitalarios: vl mãdauerit ſpoliari vel ratam habuerit ſpo liationem: pnũciauit in queſtione predicta i terdictum. vnde ui locum nullatenus habuiſ ſe caſſando ſententiam reſtitutionis latam a pdicto abbate licet aduerſa pars diceret q p ſententia iudicis eſſet preſumendum q ex alijs cauſis potuit animum ſuum informare. ¶ Nota q interdictum vnde vi non datur niſi contra illum qui ſpoliauit vel mandauit vel ratuz habuit ſpoliationem: q̃uis familia ſpoliauerit: ⁊ ideo inepte fuit ppoſitum iſtõ poſſeſſorium contra epm. ¶ Nota quatuor modos pbandi per teſtes: inſtrumenta: con feſſiones: ⁊ p euidentiam facti. Item a ſentẽ tia ſup poſſeſſorio appellatur licet in legibus contrarium caueatur qualiter ille leges intel ligantur debet Inno. in glo. que incipit ſic patet in fine. Idem

Olim nobis Eps oneteñ. ſpoliauit epm zamoreñ. quadã pte dioceſis ſue. Mandat papa quibuſdam iu dicibus: ut ipſi compellerent epm oneteñ. ad reſtitutionem dioceſis zamoreñ: quam tene bat cum fructibus vnde pceptis eps oneté. coram iudicibus pponebat: q cum ipe ſpo liatus eſſet a rege epatu ſuo nõ debebat nec poterat ad hoc compelli: cum nihil haberet quod reſtituere poſſet: niſi primo ad epatuz ſuum fuerit reſtitutus taliter ut reſtituere poſ ſit quod pcepit de fructibus alienis. iudices ſup hoc dubitantes conſuluerunt dominum papam: ⁊ ipe reſcribit eiſdem dicens: q ina nis ẽ actio quam excludit inopia debitoris mandans eiſdem: ut non prius compellant epm oneteñ ad reſtitutionum fructuum q̃ ip ſe taliter fuerit reſtitutus ut reſtituere poſſit: quod pceperit de fructibus alienis. ¶ No ta q contra eum qui non habet reſtituat: nõ cpetit beneficium reſtõnis cum effectu q̃diu ad pinguiorem fortunam non peruenerit rõ redditur in littera: quia inanis eſt actio ⁊ ce tera. Idẽ

Olim inter Inter epm pi ſieñ ex vna parte ⁊ quendã ab batem ſue dioceſis: ex altera q̃ ſtio vertebatur ſup poſſeſſione iur parrochi alis: vel quaſi in parrochia de mõte quo iure dicebat ſe eps ſpoliatum. vnde petebat reſtitui ad ius parrochiale in pdicta parro chia contra dictum abbatem ad pbandaz ſuam intentionem inducebat quandam ſen tentiam: quam tulerat in populum dicte p rochie ppter quam aliquot diebus populus abſtinuit a diuinis volẽs p hoc pbare ſe fu iſſe in poſſeſſione iuris prochialis ipius pro chie: dominus papa examinato negocio cõ ſiderãs q ex eo ſolo q populus dicte prochie timore ſententie dicti epi p aliquot dies ab ſtinuit a diuinis nullam poſſeſſionem iuris prochialis fuerit aſſecutus: nec aliquo mo do pbauit q eo tempe quo ptulit ſententiã ipam poſſeſſionem iuris prochialis haberz

in populo dicte parrochie: vel prius etiam habuiſſet. vnde reſtitutionem dicto epiſcopo adiudicare non potuit cum non probauerit ſe poſſediſſe: nec ſpoliatum fuiſſe.

¶ Nota ꝙ qui petit reſtitui debet probare ſe poſſediſſe ⁊ ſpoliatum fuiſſe. Item licꝫ quis obſeruet ſniam timore ipſius a non ſuo iudice latam ex eo nullam poſſeſſionem acqrit ꝓbatio ipſius. Idem

Sepe contingit

In iure ciuili cauetur: ꝙ beneficiū reſtōis contra ſpoliatorem tantum datur. vnde cōtingit aliquando ꝙ ſpoliator trāſfert in alium: rem illam quando alium ſpoliauit ⁊ ſic ſpoliatus non poteſt petere reſtitutionē contra poſſeſſorem: qui non ſpoliauit. vnde oportet ipm intentare contra poſſeſſorem iudicium ꝓprietatis: ſed ꝓpter difficultatēꝫ ꝓbationum amiſſo commodo poſſeſſiōis ſpoliatus amittit ꝓprietatem: quod ſtatuit concilium vt non obſtante iuris ciuilis rigore: ſi aliquis de cetero ſcienter reꝫ talem receperit cum ſpoliatori ſuccedat in vicium contra huiuſmodi poſſeſſoreꝫ ſuccurratur ſpoliato per beneficium reſtitutionis: quia non multum intereſt quo ad periculum anime iniuſte detinere aut inuadere alienum. ¶ Nota iuris rigorem non eſſe ſeruandum in caū iſto ꝓpter vicium ſucceſſionis.

Piſanis

Piſani occupauerunt qdaꝫ caſtra epiſcopi lucani ꝓpter ꝙ orta fuit diſcordia iter lucanos ⁊ piſanos: ⁊ quia piſani non reſtituebant caſtra illa epiſcopo lucano: de mandato domini pape excōmunicati fuerunt: demum cum diu ſtetiſſent in excommunicatiōe petiuerūt abſolui a domino papa parati ſtare mādatis eccleſie. vnde papa quendam ſubdiaconum ſuum. p. nomine miſit ad eos dās eidē in mandatis: ut eccleſie lucane reſtitueret plene ac libere poſſeſſioneꝫ: quam in quibuſdā caſtris conſtabat eccleſiam habuiſſe: ſicut tēpore mote diſcordie habuerat: ⁊ ſuper ea d̄ qua dubietas orietur: ſufficienti cautione recepta ꝙ predicti piſani coram domino papa iuri parerent excōicationis ſententias in eos ꝓlatas ꝓ occupatione caſtroꝝ relaxarꝫ pꝰ ꝯtentiones multiplices dicebant piſani: ꝙ per epiſcopum lucanum ſtabat quo minꝰ reſtitutio fiet iuxta mandatuꝫ domini pape vnde petebant quatenus ſubdiaconꝰ predictus ſnias predictas relaxarꝫ. Ipſe receptis cautionibus ꝙ iuri pararent coram domīo papa ſententias relaxauit eaſdem. Epiſcopus ꝓpter hoc reputans ſe grauatum ad ſedem apoſtolicam acceſſit impugnaturus ꝓceſſum predicti ſubdiaconi: auditis allegationibus partium dicit dominus papa: ꝙ in mandato ſuo duo continebantur vt videlicꝫ poſtquam conſtabat lucanam eccleſiam habuiſſe tempore mote diſcordie prius reſtitueretur eidem: ⁊ ut eiuſdem poſſeſſionis reſtitutio fieret plene ac liberē: ſicut eam habueāt tpe mote diſcordie quoꝝ primuꝫ refert ad factū alteꝝ refert ad modū. vnde lꝫ in facto formā mādati ſubdiaconꝰ adīplere nequerit vt piſani dicebant: quia non poterat facere epo reſtitui poſſeſſionem caſtrorum: de qua non conſtabat eidem: nec etiam poſſeſſio affictuum ⁊ penſionum poterat epo reſtitui ut ipe dicebat: quoniam non fuerat ſpoliatus: tamen peccatuꝫ fuit in modo ꝙ ſubdiaconꝰ debuit facere ut piſani poſſeſſionum penſionum ⁊ affictuum dimitterent epo plene ac libere ſicut ipe habuerat tempoꝛ̄ mote diſcordie: quam poſſeſſionem confitebantur piſani epiſcopum habere in caſtris predictis ⁊ hec eſſe non poterat niſi piſani caſtra illa oīno dimitterent: quia illis tenentibus caſtra ꝑdicta: in quibus habet affictus ⁊ penſiōes ea plene ac libere habere non poterat ſicut habebant quando piſani caſtra eadem non tenebant. quia in poteſtate piſanorum erat epm admittere vel repellere: hijs ergo conſiderabis dominus papa proceſſum ſubdiaconi ante dicti iudicabat irritum ⁊ inanem

¶ Nota ꝙ forma mandati diligenter ſeruāda eſt: ⁊ qui contra facit irritus ē proceſſus. Itē qui inſtituitur plene ac libere debet re

ſtitui ⁊ in priſtinum ſtatum reponi.

De dolo ⁊ contumacia. rubrica. Alex.iij.

AD hoc Reus vocatus ad iudiciũ non venit contumax ẽ iudex ꝓpter ↄtumaciam rei pronunciat actorem mittendũ eſſe i poſſeſſionẽ rei petite cã rei ꝟuãde ſꝫ ꝓpter potẽtiã rei ſiue dolũ nõ pt nãciſci poſſeſſioneꝫ tandem iminente fine anni reus ne poſſeſſionem poſt annum amittat offert cautionem ſtandi iuri queritur hic cuius modi pena ſit puniendus qui non paruit iuſſioni iudicis. Reſpondꝫ papa ꝙ in eccleſiaſticis pſonis ⁊ negocijs rigor iur̃ nõ requiritur. ſed vt iuſticia ꝓpter hoc ꝙ iudici non paruit nõ pclitetur admitti debet reus: cum per cautionem ſtandi in iudicio ſe aſtringit. ¶ Nota ꝙ rigor iure non ẽ ꝟuãdus ſm canones: ⁊ precipue vbi ius actoris non ẽ factum deterius. Ideꝫ

EX litteris Inter monachos de eroll' ex vna parte ⁊ canonicos lincoñ. ex altera: queſtio vertebatur ſuper quibuſdã eccleſijs de.v.⁊.m.cã ad petitõeꝫ monachoꝝ cõmiſſa fuit iudicibus: canonici legittime citati ſe cõtumaciter abſentarunt iudices lꝫ monachi ꝓpter ↄtumaciam canonicorum mittendi eſſent in poſſeſſionem reruꝫ petitarum. poſſeſſionem dictaꝝ eccleſiaꝝ ſequeſtrari fecerunt: vt ſaltem affecti tediuꝫ venirent ad iudicium: tandem dum monachi peterunt eccleſias ſibi reſtitui: reſponderunt canonici auctoritatem iudicis expiraſſe pro eo ꝙ cauſa illa alijs erat ↄmiſſa: ſuper in litteris poſterioribus nõ fiebat mẽtio de prioribus: nec nomina eccleſiaꝝ que ↄtinebant in prioribus lr̃is exprimebantur. ſed indiffinite dicebatur: ſup quibuſdam eccleſijs iudices ſuper hoc dubitantes ↄſuluerunt dominum papam qui cum dolus ⁊ fraus alicui patrocinari non debent mandat quatenus i cauſa ꝓcedant ſm tenoreꝫ prioꝝ lrãꝝ nõ obſtantibus poſterioribus ↄdemnantes canonicos in expenſ ipis monachis: quas propter hoc feciſſe noſcuntur. ¶ Nota ꝙ qui malicioſe trahit aliũ ad iudiciũ in expẽſis dꝫ ↄdẽnari aduerſario. Item dolus ⁊ fraus nõ debent alicui ꝓdeſſe ſed potius obeſſe. Itẽ generales non reuocant ſpãles. Idem

CAuſamque Inter f.⁊.r. filium agathe vertebatur queſtio: de natiuitate ipſi' agathe occaſione ſucceſſiõis cauſa natiuitatis commiſſa fuit ad petitionem ipſius.r. tandem. f acceſſit ad papam ⁊ fecit vnuꝫ de iudicib' remoueri: quia dominus erat ipſius.r. ⁊ alterum ſubrogari loco illius aditiens ꝙ iſte. r. de anglia receſſerat malicioſe. vnde mandat papa iudicibus ꝙ dictum.r. debeant legittime citare ad preſentiam ſuam: ⁊ ſi cõtẽſerit accedere vel iudicio illoꝝ parere ſi abſentauerit ſe citent ꝓcuratorem ſuum: ſi aliquem dimiſi ⁊ ſiue venerit: ſiue non venerit recipiant teſtes ⁊ ſententiam ꝓferant: ſm formam ſibi traditam: ſi vero nullum ꝓcuratorem dimiſit fiat deñciãtio legittima ad domum ipſius.r. quo facto ꝓcedatur ad teſtiũ receptionem: ⁊ ad ſniam vt dictum eſt.

¶ Nota ꝙ quilibet tenetur admittere ꝓcuratorem qui ſe abſentat. Item citatio faciẽda eſt od domum abſentis ⁊ ſi non defendatur ꝓceditur contra ipm̃. Item contra actorem abſentem contumaciter recipiuntur teſtes lite non conteſtata: ⁊ fertur ſententia: ⁊ i iſto eorum loquitur. hec decretalis cum actor eſt abſens ⁊ reus preſens. Urbanus tertius.

PRout nobis Quidaꝫ vocatus fuit ad iudiciuꝫ dato ſibi libello contumaciter receſſit a preſentia iudicis tandẽ rediẽs iurauit ꝙ coram eiſ iuri pareret die ſibi prefixo preſentauit ſe coraꝫ iudicibus. Et dum crederetur reſpondere libello pretextu aduocati quem non habebat reſpondere ſolita malitia recuſauit. tandem dũ actor iſtarꝫ vt rñderꝫ iterrogat' fuit quot annis decias de qbus ↄtẽtio erat ꝑcepiſſꝫ.

Reſpondet q̄ .xl. annis decimas de quibus erat cōtentio percepiſſet variiſq3 poſtmodū excuſationibus vtens in vocem ap. ꝓrupit ⁊ ↄtumaciter iuramento contempto receſſit dubitauerunt iudices vtrum per talem inter rogationem ⁊ reſponſionem conteſtatio litis facta eſſet: ⁊ qualiter eſſet ꝓcedendum ↄtra ipm papa reſpondet q̄ ad ↄuincendam maliciam eius ſemel vocent eum ad preſentia3 ſuam: ⁊ ſi venerit ꝓcedant in cauſa q̄ ſi veīr noluerit cum lis ↄteſt. ſit. ſi liquet de cauſa ꝟl liquere poſſit poſſeſſionem adiudicent acto ri ſuata dumtaxat queſtione ꝓprietatis ab ſenti. ¶ Nota dilatōem dandam ad conui cendam maliciam. Item lit. ↄteſt. reo abſte poteſt ferri ſnīa. Inno. iij.

Finem litibus

Quidam malitioſe fundata in tentione actoris vt negociu3 de feretur: opponebant exceptiones pemptori as: papa volens obuiare malicie iſtorum ꝑ ſtim cum de beneficiis eccleſiaſticis litigat̄ ſtatuit ut poſtquam aliquis intentionem ſuā ꝓbauerit ſi altera legittimam exceptionem opponat quam nolit: aut nō poſſit incōtinen ti ꝓbare: ſi defecerit in ꝓbando ↄdemnetur alteri parti in expenſis ꝓpter hoc factis ab eo tempore qno recepit inducias ad excepti onem ꝓbandam. ⁊ ſi ſoluendo non fuerit: al ad arbitrium iudicis puniatur: ut hoc timo re perterritus in grauamen alterius: falſas exceptiones opponere nō preſumat. ¶ No ta q̄ qui deficit in exceptione peremptoria ꝓbanda: fundata intentione actor deb3 i ex penſis ↄdemnari. Item ad arbitrium iudi cis punitur q expēſas ſoluere nō pōt. Item exceptio pemptoria poteſt opponi publica tis atteſtationibus. Idem.

Cum dilecti

Quidam electus fuit in epm leodienſ. ar chid. ⁊ quidā canonici eiuſdem eccē opponebāt ſe huic electo ꝓpter qd̄ nun cii ipiꝰ electi ꝓ ſe ⁊ aliis acceſſerūt ad papā archid. ꝓ ſe ⁊ aliis opponebāt quedam cri mina ↄtra electum ꝑ que intendebant eum repellere tanq̄ indignū: ſup his mādauit pa pa ingri tandē q2 ps archid. q̄da3 grauami na inferebat electo: appellauit ad ſede3 ap. ſed appellatōem ſuam nō fuit ꝓſecutus per idoneos ꝓcuratores altera pte eam ꝓſequē te. ꝓpter quod orta fuit ſuſpitio ↄtra ip3 ele ctū. vnde papa mandauit eidē ut ad certum terminū per ſe vel ſufficientē ꝓcuratore3 ad p̄ntiam ſuam accederet ſup p̄dictis reſpōſu rus: q̄ terminū pemptorium aſſignauit alio quin q̄tum de iure poſſ3 ꝓcederet contra ipm aduerſarii ipſius expectauerunt ipm in curia vſq3 ad terminū ipm. ſed ipe quenda3 ſimplicem nūcium tantū cū ſuis lrīs excuſa toriis deſtinauit. dicebat enim q̄ tarde nun cium recepat. vnde nō poterat: tamē ꝓpter breuitatem termini tū pp viar̄ diſcrimia ſe ad p̄ntiam ſuam p̄ntare. S3 ↄtra iſta ſic re ſpondebat̄ q̄ ſicut miſerat excuſatorē: ita di rigere poterat reſponſalē: cū ei nō fuiſſ3 iniū ctū vt ad cām in ꝓpria pſona veniret. Pre terea cū mādatur alicui vt ad certū terminū ſe iudici repſentet: duo intelligūtur mādari vt ad iudicem veniat: ⁊ ad diem ſibi ſtatu tu3 accedat. vnde ſi non poteſt venire ad di em ſtatutū nihilominus pꝰ terminū venire te netur ad iudice3 ſicut cum mandatur alicui vt ad certum diem rem certā pſoluat: nō iō erit liberatus a debito ſi non ſoluat die da ta: immo poſt terminū ad ſoluēdū d3 cōpelli elapſo iam die. vnde dominus papa quia dictus electus: nec venerat nec ſufficientem nunciū miſerat ad diē ſtatutū: nec poſt diuti us expectatus: quia excuſauerat moram ſu am ⁊ calores eſtiuos ⁊ inſidias formidabat reputauit illū contumacem. vnde cōdemna uit illum ad expenſas alteri pti quas fecerāt ab eo tempore quo ipm expectare incepti. ¶ Nota q̄ cum aliquis citatur vt ad cauſā veniat vel mittat ꝓcuratorē non ſufficit mit tere excuſatorem. ſicut enim mittit excuſato rem ſic potuit mittere ꝓcuratorem. Item cō tumax in expenſis ↄdemnatur a tempe cōtu macie. Itē cum crimen in modū exceptōis obiicitur poteſt ꝓcurator interuenire. Idē

CAm olim Quidaꝫ cleric⁹.d.no mine acceſſit ad ſedē apoſtolicam cū multis lr̄is ꝑlatoꝝ ibernie quas preſenta uit domino.c.ɔtinentes ꝙ idē.d.electus eēt in epm roſeñ:⁊ cū nullus apparēꝫ q aliqd ꝓ poneret ɔtra ipm: dominus papa fecit ipſuꝫ epiſcopum ɔſecrari.poſtmodū.f.⁊.g.mona chi ad.d.c.acceſſerūt ꝓpoſuerunt a canoni cis eccleſie roſeneñ.electos:⁊ ꝙ dcūs.d.per falſas lr̄as ſe fecerat ɔſecrari. vnde.c.cām ɔmiſit quibuſdā:ut de forma elcōnis illius d.veritatem inquirerent ⁊ ſi canonice elcūs fuit:faciant illū pacifica poſſeſſiōe gaudere: alioquin cognoſcāt de electōe dictoꝝ mona choꝝ:cōfirmantes quā canonicā inuenerit: altera infirmata iudices citauerūt illū.d ter tio:ſed noluit comparere.vnde ipi ceperunt cognoſcere de elcōibus dictoꝝ mōachoꝝ:⁊ elcōem.f.cōfirmauerūt. Interim dictus.d. ad ſe.ap.acceſſit ⁊ ſup quibuſdam grauami nibus ⁊ iniurijs ɔtra.d.f.⁊ quoſdam alios lr̄as impetrauit:poſtmodū dictus.f.ad dn̄ꝫ Inno. accedens lr̄as predictoꝝ iudicum ꝑ ſentauit eideꝫ continentes qualiter in electio ne ipius fuerat ꝓceſſum dominus papa vo lens adhuc miſericorditer agere cū illo.d.ut eius malicia ɔuincatur remiſit iſtum.f.man dans quatenus nō obſtāte ꝙ eius electio fu it cōfirmata adhuc inquirāt de electione ip ſius.d.ſm ꝙ in lr̄a ɔtinetur in fine dicit ꝙ ſi ille.d.non venerit āno elapſo.d.f. faciant in epm cōſecrari. ¶ Nota ꝙ pp maliciā alicu ius ɔuincendā citari debet ex abundanti.

Idem.

VEritatis Quidam canonici curi enſes denunciauerunt epm ſuū de dilapidatione homicidio odio inceſtu ⁊ ali is criminibus de quib⁹ erat publice infama tus.vnde papa cām ſup hijs primo commi ſit epo tridentino:⁊ abbati mōtis ſancte ma rie ⁊ cuidam prepoſito inhibendo eidem:ne de rebus eccleſie aliquid alienare ꝑſumat.ſe cundo cōmiſſa fuit cā epi luxieñ.⁊ abbati ⁊ ꝑpoſito ꝑdictis. Sed dictus eps coram pri mis iudicibus vocatus per cōtumaciā veni re ɔtempſit.vnde ipi ab officio ⁊ beneficio ſuſpenderunt eundeꝫ:poſtmodū citatus a ſe cundis iudicibus ɔparuit corā eis ⁊ friuolā excuſatiōem ꝑtendens ſolita malicia noluit ſtar̄ iuri cum canonicis ꝑdictis:ꝓpter quod papa ɔfirmauit ſuſpenſionē a primis iudici b⁹ factā. Tertio loco ɔmiſſa fuit cā epo cui nano ⁊ cuidam abbati ad ſupandā maliciā ipſius epi:qui citatus ab ipo epo nec venit: nec miſit reſponſalem. vnde ipi tulerunt ſen tentiam excōmunicatiōis in eundem recipiē tes teſtes.ſ.ꝙ a domino papa receperant in mandatis ꝑ quos quod lꝫ retineri fuit ꝓba tum. Iudices cām ⁊ ꝓceſſum ipius cāe t̄mi ſerunt ad papam.vnde ipe cōſideratis ꝑdic tis:videns ordinem iudiciarium in hoc ſcō fuiſſe ſeruatum cōſiderans etiam ꝙ poſt ſen tentiā in ſe datā celebrare ꝑſumpſit in nomi ne domini cum apoſtolo volens obedientiā omnem vlciſci tulit ſniam ꝑpetue depoſitio nis in ipm epm:lꝫ abſentem priuans euꝫ ab omni pontificali ⁊ ſacerdotali officio: ſine ſpe reſtōis reuocando in irritum:quicqd de rebus eccē alienare ꝑſumpſit poſt inhibitio nem ſibi factam per apoſtolicam ſedem:⁊ poſt ſuſpenſionem ⁊ excōmunicatōem latuꝫ in ipm. ¶ Nota ꝙ in cā denūtiationis lit.ñ ɔteſtata ɔtra ɔtumacem fertur ſnia depōis. Item ꝑ denūtiatiōeꝫ aliqs depōitur:ſꝫ hoc fuit ꝓpter magnitudinem criminis homici dij:⁊ quia celebrauit excōmunicatus.

Idem

COntingit Aliquis citatus ad cām cōtumaciter ſe abſentat iudꝫ ꝓpter ɔtumaciam abſentis adiudicauit poſ ſeſſionem actori rei ſeruande cauſa. Sed ꝓ pter potentiam rei ſiue dolū actor īfra annū rem cuſtodiendā nāciſci non poteſt vel acq ſitum amittit ⁊ ſic ſm quoſdam poſt annum non efficitur verus poſſeſſor ⁊ reus de mali cia ſua ɔmodum reportet:ne ergo ɔtumax melioris ɔditionis ꝗ̄ obediens exiſtat ſtatu it ɔcilium de canonica equitate: vt in cāu ꝑ miſſo actor anno elapſo verus efficiatur poſ

ſeſſor. ¶ Nota q ille qui nō poſſidet fictiōe iuris ⁊ ꝓpter dolū alterius poſſidere intelligitur ita q anno elapſo iuris eſt poſſeſſor Itē ɔtumax puniri debet. Grego.ix.

Venerabilis Inter archiepiſcopū bituriceñ.⁊ archiepm burdegalē.queſtio vertebatur de iure primatie ad petitionē bituricē. Mandauit papa burdegaleñ.vt ad initium proxime quadrageſime perēptorie ad preſentiā ſuā p ſe vel pcuratorē idoneū accederet reſponſurus dicto archiepiſcopo reſponſurus dicto epō bituricēſis ſup iure primatie quod ſe ꝓponit hēre in ꝓuincia burdegalē.ad litē ɔteſt.⁊ ad alia oīa que ipſi cauſe fuerint neceſſaria: ⁊ inſup mādat quibuſdā vt ad eūdem terminū ſup forma premiſſa ⁊ peremptorie citēt eūdem: ⁊ ſi non poterit inueniri ad eccleſiā trine citationis edictū publice ꝓponi faciāt. ¶ Nota ꝓcuratorē talē mittēdū qui poſſit litē conteſtari ⁊ alia oīa neceſſaria cauſe expedire. Itē ſi aliquis nō inuenit ad locū vbi habitare conſueuit trine citationis edictum deb ꝓponi ⁊ vltimū pemptoriū.

De eo qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruande. Rubrica.

Alexander tertius.

Conſtitutis Prior ⁊ canonici d guiſeburen.habebat queſtionē cum prepoſito de beril. ſuper eccleſia de lamēto: Ad petitionem prioris cauſa cōmiſſa fuit quibuſdā iudicibus.Sed qa ꝑpoſitus ɔtumax fuit miſſi fuerūt prior ⁊ fratres in poſſeſſionē eccleſie predicte: cauſa rei ſeruande infra annū prepoſitus non recuperauit poſſeſſionē vnde anno elapſo ptes acceſſerunt ad papā: in cuius pñtia ſup poſſeſſiōe ꝑdicte eccleſie fuit aliquādiu diſpēſatū. Tādem per confeſſionē vtriuſq partis cōſtitit pape q licet in poſſeſſiōe cauſa rei ſeruande dicti prior ⁊ fratres fuerūt inducti altera ps infra annū nō ꝑſtitit cautionē ſtandi iuri lic voluntatē habuit: ⁊ ipſi parati fuerant eā recipere: vnde papa adiudicauit poſſeſſionē dicte eccleſie dictis fratribus ſaluo iure ꝓprietatis ipſi prepoſito. Nota q nō ſufficit in caſu iſto volūtas ſine facto. Itē qui nō recuperat poſſeſſionē ꝓpter cōtumaciā cōmiſſā īfra annū: poſt annū nō recupat ipam tamen de ꝓprietate auditur. Clemēs tertius.

Cum ſicut Inter abbatiſſam et ɔuentum ſancte trinitatis ex parte vna ⁊ p. ſubdiaconū ex altera: corā abbatibus taurien.⁊ de corneñ.⁊ archidia.curien. iudicibus delegatis ſuper eccleſia de capith queſtio vertebatur ꝓpter cōtumaciā.p. ſubdiaconi: iudices miſerūt moniales in poſſeſſionē rei petite cā rei ſeruāde. Sed cū hoc ad ſubdiaconi noticiā perueniſſ: ad archidiaconū ꝑdictū acceſſit offerēs ei ſtādi in iudicio cautionē: quoniā abbas de corinth. ꝓfectus in angliā: ⁊ abbas taurieñ.viam fuerat vniuerſe carnis ingreſſus poſſeſſionē īfra annū nō potuit obtieñ. vñ dict[9].p.p[9] ānū acceſſit ad pa.petēs ſup hoc ſibi ꝓuideri cū per ipm nō ſteterit quo minus poſſeſſionem rcuperauerit infra annum. Mandat papa quibuſdam quatenus ſi ē ita recipiāt ab eo cautionē ſtandi iuri ⁊ ei reſtituant poſſeſſionem nō obſtante eo q ānus ē elapſus: ſi p eū non ſtetit quo minus infra annū ⁊ poſſeſſionem recepit ⁊ dederit cautionē. ¶ Nota q ſi p me nō ſtetit quo minus facio quod debeo nō eſt mihi imputādum. Itē ſi nō poſſū habere copiā iudicis nō currit mihi tempus annale. Innocētius tertius.

Cum ueniſſent Abbas ſancti angeli cām hēbat ſuper quadā poſſeſſiōe ɔtra.p.galeñ.legat[9] illius ꝓuincie cām illā ɔmiſit quibuſdā iudicibus ſ ius ⁊ bonam conſuetudinē illi[9] terre terminādā: ſ cū iudices vellēt ꝓcedere tātū ſm ius prefatus.p.ſe. ap. appellauit: ſed iudices nihilominus ptē aduerſā in poſſeſſionem rerum petitaꝝ cauſa rei ſuande mitti decernunt. ita q ſi vſq ad annum ⁊ diem ꝑſtaret cautionē iudicio ſiſti ⁊ parti alteri.

30.libras reſtitueret p expēſis reciperet poſ
ſeſſionē eandē poſtmodū legatus ille receſſit
⁊ alter legatus infra annū terrā illam ē igreſ
ſus: coram quo dictus.p.obtulit cautionem
ſtandi iuri: ⁊ poſſeſſionē ſibi reſtitui poſtula
uit paratus reſtituere expēſas vſqȝ ad. vi.li
bras. Sed abbas volebat tantuȝ.xxx.⁊ ſic
annus elapſus eſt: vnde qō iſta ad dn̄m pa
pam eſt delata: corā quo hec ⁊ alia ꝓpoſita
fuerūt: dominus papa decreuit illū.p. i poſ
ſeſſionē reducendū: prefata cautiōe ſtatuens
vt ſi cōſuetudo quā allegabat laudabilis fu
it ad expenſas reſtituēdas nō compellat̄ qa
ex hoc apparet q̄ bene appellauit: ſi vero cō
ſuetudo laudabilis nō fuerit appellatio non
tenuit. vnde ad moderatas expēſas reſtituen
das abbati quas cōſtiterit ipm ꝓpter hoc fe
ciſſe ꝯdemnatur. Nota q̄ non obſtat lapſus
anni ad recuperandā poſſeſſionē ſi infra an
num p illū non obſtat qui amiſit eam. Item
appellatio legitima impedit traditiōem poſ
ſeſſionis: ⁊ ſi non eſt legitima nō ipedit quo
minus detur. Grego.ix.

Si aduerſarius

Aliquis citatus fuit ad cām poſt ci
tatiōem abſentauit ſe nullū dimittēs ꝓcura
torē queritur qualiter ſit contra ipm ꝓceden
dū. reſpōdet q̄ nūciatio ad domum ipſi⁹ le
gitima fieri dȝ ⁊ ſi nō apparet qui defendat
eundē actor in poſſeſſionē rei petite cā rei cu
ſtodiende pōt induci. ¶ Nota q̄ quilibet te
netur dimittere ꝓcuratorē qui eū defendat
alias ꝓcederetur cōtra ipm vt hic dicitur.

Ut lite pēdēte nil innouetur. rubrica.

Alexander.iii.

Memoria

Archiepſ eboracen̄. ex pri
uilegio apoſtolice ſedis: faci
ebat cruceȝ p totā angliā an
te ſe deferre: papa ad petitionē cantuariē. ar
chiepi phibuit p lr̄as ſuas eboracen̄. ne cru
cē deferri faceret ante ipm donec cognoſcer̄
tur an de iure hoc facere poſſet. vnde ebora
cen. de hoc ꝯqueſtus ē dn̄o pape quare ipȝ
priuauerat ſine cāe cognitiōe vnde ipſe ſcri
bit eidē eboracē. ſtatuens vt nō obſtātib⁹ lit
teris phibitionis ſibi facte ad petitiōem can
tuariē. faciat crucē āte ſe deferre ſicut ē ei cō
ceſſum p priuilegiū quouſqȝ p ſniaȝ decerna
tur an de iure hoc facere debeat. ¶ Nota
q̄ lite pēdente alicui non eſt auferēda poſſeſ
ſio. Celeſti.tertius.

Laudabilem

Aliqs accuſa
uit matrimoniū ꝓpter conſanguini
tatē vel aliud perpetuū impedimētū: querit̄
an ſtati ſit carnale cōmerciū ſuſpendendū. re
ſpondetur q̄ alteruter cōiugū priuari nō dȝ
iure quod habet in alterū ante finē cauſe.

Eccleſia ſancte marie

Sic pone caſum ad vtrāqȝ decre
talē. Eccleſia ſancte marie in via lata mouit
qōem ꝯtra ioānē de arteia ſuper quibuſdaȝ
poſſeſſionibus corā .l. iudice lit. ꝯte. Idē ioā
nes poſſeſſiones illas tranſtulit in monaſteri
um ſancti ſilueſtri: demū ſenator roman⁹ oc
caſione cuiuſdā ſtatuti in quo ꝯtinetur q̄ ſi
qs rē litigioſam tranſfert in aliū lite pēdente
poſſeſſio auferat̄ poſſeſſori ⁊ detur petitori
ſpoliauit mōaſteriū poſſeſſionib⁹ illis ⁊ eas
reſtituit eccleſie ſancte marie poſtmodū ſen
tētia ſenatoris ē reuocata ⁊ ſpoliata fuit ec
cleſia ſcē marie ⁊ monaſteriū reſtitutū lite il
la pēdēte: celeſtinus cām reuocauit ad p̄ntiā
ſuā nō obſtāte illa reuocatiōe diuerſe ſnie la
te fuerūt p ſenatores: quādoqȝ ꝓ eccleſia qn̄
qȝ ꝓ monaſterio. Ultimo corā inno. petebat
eccleſia ſcē marie reſtitutionē illarū poſſeſſio
nū quibus iniuſte fuerat ſpoliata p quendaȝ
ꝯſiliariū capitolii: dominus papa reuocauit
in irritū quicqd factū fuit ab aliis poſtq̄ ce
leſtinus reuocauit negociū ad curiā ſuā ⁊ re
ſtituit eccleſiā ſcē marie: ⁊ qꝛ poſſeſſiōes ille
fuerant alii titulo locationis obligate: poſt re
ſtutionē a ioāne de arteia: nec monaſterium
poterat recupare illas vt eccleſia reſtitueret
precepit papa q̄ monaci alias poſſeſſiones
equiualentes prioribus ſubſtinerēt loco prio
rum quod ⁊ factum fuit arbitrio bonorū vi

roꝛū:⁊ ille ſubſtitute erant pignoꝛi obligate: papa fecit illas liberari a creditoꝛibus q do mino pape inſtrumēta pignoꝛis reddiderūt: demū petiit monaſteriū reſtitutionē̄ illarum poſſeſſionū cōtra ſnīam ſenatoꝛis: ⁊ Innoc. ipſum reſtituit cōtra ſniam illā̄ precipiēs vt poſſeſſiōes ille ſubſtitute non debeant aliēa ri vt ſi eccleſia voluerit agere de ꝓprietate vel vicio litigioſi ꝯtractus ſit quod euincere valeat ⁊ habere. ¶. Nota ex pꝛimo capitu lo q̄ res que ſuccedit in locū alterius eodem iure cēſetur cū illa. ¶. Itē lite pēdente ſi res ſit litigioſa in aliū transferri nō debet. Item in ſequēti nota q̄ poſtq̄ ſuperioꝛ reuocat ad iudicium quicquid fit poſtea ab inferioꝛi nō tenet: vnde reuocari debet ſaltem de facto. Itē cū res reſtitui non pōt in alio equiualen ti fieri debet reſtitutio: ⁊ iſte due decretales ſunt diuiſe olim erant vna decretalis.

Honoꝛius tertius.

Dilectus filius. Inter magiſtrū.a. re ctoꝛem eccleſie de baſſeuilla ⁊ ante ceſſoꝛē ipſius ex parte vna: ⁊ pꝛioꝛē ⁊ mona chos de baſeuilla ex altera queſtio verteba tur ſuper decimis noualiū pꝛochie ipſius re ctoꝛis lite pēdente corā iudicibus delegatis Abbas ⁊ cōuentus maioꝛis monaſterii tu ronē. quibus pꝛioꝛ ⁊ monaci pꝛedicti ſubſūt ꝑ ſe ⁊ mēbris ſuis obtinuere a ſe. apo. indul gentiam ſuper hmōi decimarū ꝑceptiōe nul la mētione facta in ipſa de hmōi queſtione occaſione huius indulgētie pꝛioꝛ ⁊ monaci pꝛefati decimas ipſas vendicare ꝯtendebāt cū iudices ſup hoc dubitarēt: dictus rectoꝛ hoc ſignauit dominō pape: vnde mādat qui buſdā quatenus iudicibus eiſdē iniūgant vt indulgētia nō obſtāte pꝛedicta in negocio ip ſo ꝓcedāt iuxta traditam ſibi foꝛmā. ¶ Nota q̄ lite pendente pꝛiuilegium vel indulgentia ſuper re litigioſa impetrata mētione non ha bita de queſtione non valet.

¶. De ſequeſtratione poſſeſſionis ⁊ fructuū Rubꝛica. Innocētius tertius.

Ad hoc tra xit. Inter archiepm mediolanenſem ⁊ abba tem de ſtregula ſuper q buſdam poſſeſſionibus queſtio vertebatur que ad petitōem archie piſcopi ſimpliciter ꝯmiſſa fuit epō veronēſi coꝛam quo intentauit archieps iudiciū poſ ſeſſoꝛium ⁊ ipē pꝛo archiepiſcopo partim: ꝓ monaſterio ſniam ꝓmulgauit: quo facto ꝓcuratoꝛ monaſterii iudiciū ꝓpꝛietatis vo luit intentare ſup illis poſſeſſionibus de qui bus archiepus obtinuerat in iudicio poſſeſ ſoꝛia. Sed archieps reſpōdit iuriſditionem epī expiraſſe: aſſerens cām poſſeſſionis tan tum ⁊ non ꝓpꝛietatis fuiſſe commiſſam: ⁊ ipē ſemel officio ſuo functus fuerat: ſuper ꝓ pꝛietate vlterius cognoſcere non valebat: ſ; cum archiepus nollet ꝓcuratoꝛi monaſterii reſpondere. epus ꝓpter ꝯtumaciā archiepi miſit monaſterium in poſſeſſionem que fue rat per ipſum archiepiſcopo adiudicata cā rei ſeruande: ſed archiepiſcopus monaſteriū ab illa violēter eiecit: cauſa iſta poſtmodum delata fuit ad dominū papā. C. cu; ſup hec aliquādiu diſputatū fuiſſet. C. ſic ſuum fuit interpꝛetatus reſcriptum q̄tam cauſa poſſeſ ſionis q̄ꝫ pꝛopꝛietatis iudici fuerit delegata cum abſolute ⁊ indiſtincte cōmiſſa fuiſſet: et cum continētia cauſe diuidi non deberet pꝛe dictam poſſeſſionem pꝛo arbitrio ſuo ſeque ſtrari ꝑcepit vercelleñ. ⁊ nouariē. epis dans in mandatis epiſcopis regino ⁊ mutinenſi. vt de cauſa poſſeſſionis ⁊ ꝓpꝛietatis plene ꝯgnoſcerent ⁊ decidant eandem ⁊ poſſeſſio nē illi ꝑti aſſignar;: que obtinebit in ꝓpꝛieta te: tandem ꝯpentibus coꝛam regino: ⁊ muti neñ. epis infra annu; tempoꝛe date poſſeſſi onis per epm veronenſem: archiepus medi oleñ. obtulit cautōe; corā eis ſtādi iuri tādē cum ipī epī non ꝓceſſiſſent cauſa partes ad dominum Inno. habuerunt recurſum corā quo p̄dicta ⁊ alia multa allegata fuerunt re ducens cām in eū ſtatum in quo fuerat cum C. cauſa ꝓpꝛietatis ⁊ poſſeſſionis cōmiſit

regino ⁊ mutineñ. epis. Mādato ſequeſtrationis penitus reuocato: ⁊ ne dominus papa mōaſterio in ſuo iure deeſſet ſtatuit ꝙ archiepiſcopus reſtituat monaſterio expenſas moderatas ab eo tempore quo epiſcopus veroneñ. ipſum monaſterium in poſſeſſionē mitti decernit vſque ad tempus ſatiſfactionis oblate corā regino ⁊ mutineñ. epiſcopis ꝓpter hoc factas ⁊ ꝙ archiepiſcopus preſtet cautionem ſufficientē iudicio ſtandi. ¶ Nota ꝙ quādo cauſa ſimplr ⁊ indeterminate cōmittur iudiciū poſſeſſorium ⁊ petitoriū cōmiſſū intelligitur ⁊ ſi actor intentauit poſſeſſorium ⁊ obtinuit: reus etiam poteſt intentare petitorium ſuper poſſeſſionibus in quibus succubuit coram eccleſiaſtico iudice quia continētia cauſe diuidi non debet. Item expenſe reficiende ſunt a tempore date poſſeſſionis vſqꝫ ad tempus oblate cautionis que facte ſūt ꝓpter hoc.

Honorius tertius.

DIlectus Abbas ⁊ cōuentus de ceſtrua īpetrauerūt litteras ad quoſdam iudices delegatos contra rectorē eccleſie de berencia ſuper eccleſia ipſa: iudices ipſi quia rector predictus contumax fuit induxerunt monachos in poſſeſſionē ipſius eccleſie cauſa rei cuſtodiende: ⁊ quia monaci fructus iſtius eccleſie medio tempore ꝑceptos diſtrahebant: dictus rector ſignificauit hoc domino pape: vnde dominus papa mādat quatenus ſi eſt ita fructus predictos faciāt ſequeſtrari: ⁊ ſi quid de ipſis diſtractū eſt faciant in ſtatum priſtinuꝫ reuocari. ¶ Nota ꝙ caſu in quo fit ſequeſtratio fructus debēt reſtitui ſi reus infra annū recuperauerit poſſeſſionem.

Gregorius. ix.

Abeo qui Aliquis appellauit a ſententia contra ipſum lata ipſe cepit diſſipare fructus poſſeſſionis: dicitur ꝙ fructus ſunt ab ipſo ſequeſtrādi quouſqꝫ appellationis cauſa fuerit terminata.

De confeſſis. Rubrica.

Clemens terius.

CUm mōaſterium. Quidaꝫ preſbyter fuit confeſſus ſe cōmiſiſſe homicidium ad ſuggeſtionem quorūdam: queritur vtrum illi ad confeſſionem ſacerdotis ſint puniendi de illo homicido. Reſpondetur ꝙ nō niſi forſan aliter hoc verū eē conſtiterit qꝛ vt dicūt iura canonica ⁊ ciuilia nulli de ſe confeſſo credēdū ē cōtra alios excepto crimine leſe maieſtatis ꝯfeſſio ꝯfitentis de ſe nō ē aduerſus alios admittenda: ſi tamē de hoc infamati ſunt cū tribꝯ ſociis ſui ordinis ſe purgare debent. Nota ꝙ nulli de ſe confeſſo credi debet in preiudicium aliorum. ¶ Item cōfeſſio criminoſi non eſt contra aliū admittenda infamatus debet ſe purgare.

Innocen. tertius.

CUm ſuper Duo electi fuerīt in eccleſia bethlemitana. In examinatione illarū electionū. v bethlemitanus canonicus fuit in iure confeſſus ꝙ pro ꝓſtando cōſenſu electiōi alterius acceperat obligationē quingentoꝝ ſarracenoꝝ ⁊ mediator fuit ſymoniace prauitatis. vnde dominus papa depoſuit ipm per diffinitiuā ſniam ab oī officio ⁊ beneficio eccleſiaſtico. Nota ꝙ ſymoniacus deponi debet vt hic dicitur.

Gregorius. ix.

EX parte Inter abbatē ⁊ conuentum ſancti. m. ex parte vna ⁊. v. nomie vxoris ſue corā iudice viterbienſi queſtio vꝫtebatur. ſyndicus monaſterii ꝯfeſſio quedaꝫ in iure per errorē ex quibus monachi timēt ſibi preiudiciū generari. Abbas ⁊ ꝯuentus ſignificauerunt hoc domino pape: petēs ſibi ꝯtra hmōi cōfeſſionē prouideri: ſcribit papa illi iudici viterbienſi dicens ꝙ negocio nondum finito error facti nemini nocet vnde demandat eidem ꝙ ſi ab huiuſmodi errore poterat edoceri nullum ſibi ſuper hoc preiudicium generetur. ¶ Nota ꝙ error facti nō nocet dūmodo ante ſententiā error probetur.

De probationibus.rubrica.

Gregorius.

EX epiſtole verbis. Inter iuſtinianum principē ⁊ anteceſſores tancredi regis quedā pacta facta fuerunt in qbus continebat̄ ꝙ anteceſſores ipſius tancredi: ⁊ ipſe quedā obſequia debebant iperatori in quorum poſſeſſione erat imperator. Iſte rex tancredus ignorabat illa pacta. vnde petit a domino papa gregorio vt ſcriberet imperatori vt ipſe requireret pacta illa in cartefilatro ſuo ⁊ faceret inde copiā vt per hoc colligeret quid deberet facere imperatori ⁊ quid iperator ei ſeruare deberet. Super hoc reſpōdet papa regi tancredo dicens ꝙ illud facere non pōt quia nulli dicendum eſt ea que contra te ſunt apud te ipſuꝫ debes requirere documenta ⁊ in mediū proferre. ¶ Nota ꝙ re⁹ nō tenet̄ dar̄ actori inſtrumēta ſuaꝯtra ſe ſꝫ actor debet habere ſuas probationes nec econtra actor tenetur dare reo inſtrumenta defenſionis oīa tamē inſtrumēta alter alteri dare tenetur. Alexander.iii.

SIcut cōſuetudo. Conſuetudo eſt in quadā terra ꝙ ſi aliquis intentiōem ſuam fundauerit teſtibus vel inſtrumētis nihilominus deferebat̄ ei ſacrm̄ qd ſi i pſtare nollet fides pbatiōib⁹ ſuis nō hēatur: dicit papa ꝙ ad hmōi iuramentum recurrendū eſt tūc demū cū alie legitime probationes deeſſe noſcuntur vnde talē conſuetudineꝫ reprobat. ¶ Nota iuramentū in defectū probationū preſtādum. Item conſuetudo hic non preiudicat iuri.

Lucius tertius.

EX litteris tuis. Eps boū. ⁊ archidiaconus eius confines habebant prebendas. In villis ſiue terris quas ipſi habebant pretextu terminorū ſiue finiū inter eos orta eſt controuerſia dicebat epus archidiaconū fines antiquos egreſſuꝫ: ⁊ occupaſſe partē fundi ſui archid. incōtrarium aſſerebat ſe partē eandē ſpacio. xl. annorū in concuſſe poſſediſſe: queritur cui incūbat probatio vtrū poſſeſſori aut petitori. Reſpondet papa ꝙ iudiciū finiū regundorum tale eſt vt in eo vtraqꝫ perſona vices hēat duarum actoris videlicet ⁊ rei: vnde hic inde teſtes produci poſſunt ad fidē faciendā iudici: ⁊ illos admittat qui melius pbauerint: ⁊ ſi teſtes vtriuſqꝫ partis equales fuerīt teſtes poſſeſſoris preualebunt quia promptiora ſunt iura ad abſoluendū quā ad condemnandū preterꝙ in cauſa liberali in qua ſi teſtes equales fuerint pro libertate ſententiabitur. In fine reſpōdet tacite queſtioni q̄re debet probare poſſeſſor: ⁊ ipſe reſpondꝫ iure cautū eſt probationem aliquādo dari poſſeſſori quia qui obiicit preſcriptioneꝫ et eam probauerit obtinebit: ſed nemo eā obiicit niſi qui poſſidet. ¶ Nota ꝙ in iudicio de finibus vterqꝫ dicitur actor ⁊ reus: vnde vterqꝫ probare debet ac defendere. Item promptiora ſunt iura ad abſoluendū ꝙ ad condemnandū. Item cum probatiōes equales ſunt abſoluitur reus niſi in libertate. Itē qui obiicit preſcriptionē eā probare debet.

Gregorius ix.

PRopoſuiſti. Inter .o. virū ⁊ .ſ. mulierē: corā delegatis iudicibus matrimonii queſtio vertebatur corā quib⁹ mulier proponebat ſe nec a viro cognitam nec potuiſſe cognoſci quod tā pprio iuramēto ꝙ iuramēto. vii. mulierū pbauit que p aſpectum corporis eſſe virginē aſſeuerāt viro p ſuam iuramētū in cōtrariū aſſerente: querit̄ cui ſit potius fides adhibēda. Reſpōdetur ꝙ iuramento puelle ⁊ teſtimoniis illarū. vii mulierum eſt potius credēdū. Nota probationē per aſpectum corporis preualere iuramento viri carnalē copulā aſſerentis.

TEtio loco. Quidaꝫ canonicus regularis ſub nomine capituli ſui: fecit q̄dā alienationem quarūdem rerum eccleſie imobiliū cuidā amico ſuo ⁊ inſtrumentū aliena

tionis ſignauit ſigillo capituli p quod inſtrumētū ille amicus dicebat in iudicio intentionem ſuā fundatā: pcurator monaſterij aſſerebat inſtrumētū illud de conſenſu capituli nō fuiſſe cōfectū ⁊ adulterinū vel furtiuum eſſe ſigillū: ⁊ ad hoc pbandū induxit frēs illius vniuerſitatis in teſtes qui iurati dixert ꝙ quotiens de hoc inter fratres mētio erat: conſiliū totius cōuētus ⁊ vox fuit vnanimiſ ꝙ nolebāt alienatiōem illarū rerū: ſed illas integras ſeruare volebāt. Sꝫ ɔtra hec ps aduerſa nihil pbauit queritur cui pbationi ſit ſtandū. Reſpōdetur ꝙ ſm aſſertionē teſtiū eſt iudicādū. ¶ Nota ꝙ teſtes preualent inſtrumēto: Itē negatiua hic indirecte pbaē. Item monaci ⁊ clerici pro eccleſia ſua poſſunt teſtificari.

Idem.

I Urauit Quidaꝫ iurauit ꝙ quandā acciperet in vxorem: quā cū vellet traducere: quidā iuramētis ſm morem in iudicio legitime exhibitis pbauerūt illos quinto gradu cōſanguinitatis adinuicē attinere: teſtibus a partibus publicatis: quidā alius volebat pbare ꝙ nullo cōſanguinitatis gradu ſe attingūt queritur quid in hoc caſu ſit agenduꝫ: Reſpōdetur ꝙ ſtandū eſt probationi priori. ¶ Nota ꝙ teſtibus publicatis etiaꝫ in cauſa matrimoniali ſupra eodē articulo nō ſūt alij teſtes recipiēdi.

Innocentius.iij.

P Oſt ceſſionem Aliquis dū erat excōmunicatus erat cōſtitutus pcurator in quedā. ille comparuit in iudicio: obiectū fuit ei ꝙ non erat admittēdus: cū eo tēpore quo datus fuit pcurator excōmunicatus erat: ⁊ hoc pbatuꝫ fuit p litteras ordiarii ſui qꝛ litteris ordinarij ſtandū eſt donec pbetur cōtrariū dominus papa ipſum tanꝙ pcuratorē non admiſit. ¶ Nota ꝙ eo tempore quo quis ē excōmunicatus nō pōt cōſtitui procurator: ⁊ ſi cōſtituatur nō valet etiā ſi poſtea fuerit abſolutus.

Idem.

I N preſentia. Inter S. ⁊ B. fratres ex vna parte ⁊ monaſterium caſemaū. ex altera vertebaē queſtio ſup bonis quōdam. a. fratris dictorum. g. ⁊. b. datus fuit eis quidam cardinalis auditor coram quo dicti fratres pponebant ꝙ cum. a frater ipſorū cōderet teſtamētū. m. filiū ſuuꝫ in heredeꝫ inſtituit ⁊ ei precepit vt ſi abſqꝫ liberis moreretur ad ipſos bona deuoluerētur ipſius. vnde poſtulabat oīa illa ſibi reſtitui: que monaſteriū de bonis illis detinebat: ⁊ petebat monaſteriū illud compelli vt de cetero ipſos ſuper bonis aliis non moleſtaret. Sindicus vero monaſterij pponſuit ex aduerſo ꝙ predictus. m. ſe ⁊ ſuā obtulerat mōaſterio: vnde petebat oīa que de bonis ipſius. m. inuaſerant reſtitui monaſterio ⁊ ſuper aliis ſilentiū imponi. ad hoc dictoꝝ fratrū ps replicabat ꝙ dictus. m. oblatiōis ſue tpe fuerat minor annis ⁊ illud fecerat feruore infirmitatis: ⁊ poſt cōualeſcētiā qđ fecerat reuocauit: vnde cū ſine liberis deceſſiſſet ad ipſos bona ipſius erant deuoluta. Ad hoc reſpōdet ſindicus monaſterij ꝙ licꝫ dictus. m. de monaſterio receſſiſſet eidē obtulit poſtmodū ſe ⁊ ſua firmans proprio iuramēto ꝙ vlterius contra oblatiōem ſuam nō veniret. vnde cū idem. m. bis obtulerit ſe ⁊ bona ſua monaſterio nec ex aduerſo pbetur ꝙ tēpore vtriuſqꝫ pbatiōis fuerit minor annis. talis pbatio monachorū pbatiōnē nō elidit: qꝛ et ſi fuit minor annis tempore prime electiōis tēpore ſecunde maior potuit extitiſſe. pterea verbū illud minor ānis duobus modis pōt intelligi: vnde verbum dubiū intentioni monaſterij nō nocebat: cū infra. xxv. ānos teneret donatio maxime iuramēto firmata nec intelligēdus erat dictus m. decedere qui monaſteriū ſibi inſtituerat heredē. his ⁊ aliis cōſideratis. b. ſancti euſtachij diaconus cardinalis vidēs ꝙ ſindicus monaſterii plene fundauerat intētionē ſuā: ⁊ ex aduerſo nihil pbatū fuerat de mādato domini pape ſniam pmulgauit: predictis. S. ⁊ b. ſilentiū imponēs ſuper his que

a monaſterio poſtulabāt ⁊ cōdēnauit eoſdē ad reſtitutionē illoꝝ que de bonis predicti m. occupauerant: ⁊ dominus papa hāc ſententiā cōfirmauit. ¶ Nota ꝙ non videt̃ decedere ſine herede qui monaſteriū ſibi heredē inſtituit. Itē verbū illud mioꝛ annis: duobus modis intelligitur: ⁊ ideo dubia ꝓbatio nō dicitur ꝓbatio qꝛ qui ſic ꝓbat nō cōſtat de qua etate ſit ꝓbatum: ⁊ ideo clara ⁊ certa debet eſſe ꝓbatio ⁊ non dubia.

Idem.

Licet cauſam Inter archiepiſcopum rauēnatē ex vna parte ⁊ cōe fauencie ex altera: queſtio vertebatur ſuper iuriſdictiōe honoꝛe ⁊ diſtrictu in villa ſancti petri: ac quibuſdā caſtris et terris aliis que de iure ad rauēnatē eccleſiā pertinebant: procuratoꝛes vtriuſqꝫ partis ꝓpter hoc ad ſe. apoſt. acceſſerūt lite conteſtata ſuper predictis per ꝓcuratoꝛes predictos ⁊ iuramēto calūnie preſtito qꝛ vtriqꝫ parti erat plurimū oneroſum: teſtes producere corā papa. Mādauit papa epō placētino vt infra tres mēſes teſtes reciperꝫ quos vtraqꝫ pars tā ſuper principali negocio ꝙ̄ in perſonas teſtiū duceret ꝓducēdos: ſtatuēdo partibus terminū in quo cū atteſtatiōibus apd ſe. apo. ſe p̄ntent: tandē partes cū atteſtationibus cōparuerūt corā domino papa: atteſtationibus publicatis ſindicus fauentinoꝝ ꝓpoſuit ſe velle in perſonas teſtiū ex parte altera ꝓductoꝝ quedā obncere ac ꝓbare: Sindicus archiepiſcopi ecōtra r̄ndit idem fieri nō debere: papa iterloquēdo decreuit ipm non audiendū infra tres mēſes ꝓut i literis domini pape mādabatur: id facer̃ nō curauit: poſt hoc ſindicus predictus obiecit in teſtes predictos ꝙ coꝛrupti falſa dixiſſēt papa qꝛ talis exceptio nō ſoluꝫ ante ſn̄iam ſed etiā poſt poteſt opponi quāuis crederetur ꝙ talis exceptio ꝑ excogitatā maliciam ad differēdū negociū ꝓponeretur: eā admiſit. Mādans quibuſdā iudicibus vt teſtes quos ſuper hac exceptione ꝓcuratoꝛ fauentinus duceret ꝓducendos reciperēt infra mēſem. Indulto ex tūc altero menſe ꝓcuratoꝛi eccleſie rauennatis infra quē ad reꝓbationē illoꝝ teſtes ꝓduceret corā eis. Iudices predicti receptis teſtibus predictis atteſtationes ad dominū papā remiſerūt ꝓut receperāt in mādatis: poſt hoc dominus papa examinauit teſtes hinc ⁊ inde ꝓductos ⁊ ꝙ̄uis pars fauentinoꝝ multos teſtes ꝓduxerit ſuper negocio principali: vix tamen ex illis vi tantūmodo remāſerūt: quia quidā ſibimet cōtradicūt in ſerieꝫ ſui dicti ⁊ quidā alii ſibi in ſuis teſtimoniiſ ſingulares ⁊ alii q inducti fuerant ad reꝓbandū teſtes eccleſie rauēnatis: plures reꝓbantur qui ſibiinuicē contradicūt ⁊ alii lꝫ pauci numero male fame ſunt ⁊ opinionis: ⁊ ex alia cā etiam repellūtur qꝛ non ꝓbant id ad quod eoꝛum ſindicus ſe aſtrinxit: videlicet ꝙ coꝛrupti falſa dixiſſent quod ⁊ ſi coꝛruptiōe aliqua videant̃ dixiſſe: de falſitate nihil dicunt. Ex premiſſis apparet euidenter ꝙ eccleſia ꝑ teſtes plures: quibus potius lux veritatis aſſiſtit: ſufficiēter ꝓbauit ꝙ a. lx. annis ⁊ citra ſupra dicta loca poſſedit ꝑ quod patet ꝙ ſi fauenter a. l. annis citra vt teſtes ſui videnẗ deponere aliqua ꝑcipiūt in locis predictis illa incipiunt ꝑcipere ſine iuſto titulo duo ī ſimul ⁊ eodē modo in ſolidū eandē rem poſſidere non poſſunt ⁊ fauentini titulū nō oſtēdunt: ſed ex priuilegiis imperatoꝛum ⁊ romanoꝛum pōtificum conceſſis eccleſie rauēnati colligitur manifeſte poſſeſſionem eccleſie in predictis iuſtam fuiſſe ⁊ ita per conſequens apparet ꝙ fauentini minus iuſte ⁊ ſine titulo aliqua ī locis predictis occuparūt. Quia vero ſindicus eccleſie rauennatis petiit commune fauentie a vi turbatiua ſeu inquietatiua ſuper premiſſiſ prohiberi: papa videns in hoc caſu non ſic eſſe locum interdicto vti poſſidetis. Ita poſſideatis cuꝫ ꝓbationes eccleſie rauennatis longe ſunt potioꝛes ⁊ ideo ſit interdicto ſuperioꝛ condemnauit cōmune fauentie ipſi eccleſie ſuper iuriſdictione honoꝛe atqꝫ diſtrictu ⁊ aliis generaliter ꝑtinētibꝰ ad hoc i lociſ p̄dictis quo ad poſſeſſoꝛiū iudiciū: quo tātūmō actum ē

ſibi ꝑpetuū ſilētiū ipōnētes ⁊ ꝓhibētes eidē
vt neq; ꝑ ſe nec ꝑ alios ſup p̄dictis p̄ſumant
aliquatenus eccleſiā moleſtare. Nota ꝙ ex
ceptio falſi ⁊ ante ſniam ⁊ poſt pōt oppōi.
Itē teſtes qui ꝯtradicūt ſibi nō valēt. itē te
ſtis ſingularis nō valet. itē teſtibus male ſa
me nō ē credēdū vel ſaltē modica fides ē ad
hibēda. itē q aſtrīgit ſe ad plura ꝓbāda nō
ſufficit ſi alterū ꝓbet. itē duo ſimul eādē rē
⁊ eodē mō in ſolidū poſſidere nō pñt. itē in
terdicto vti poſſidetis vincit qui poſſeſſiōez
⁊ titulū oñdit. Idem.

PEr tuas Quidā ciuiſ tiburtinus. t.
noīe quādā cōcubinā tenuit ꝑ ſepténiū nec i
teri ꝓlē ſuſcepit ex ea: poſtmodū vero ab ip
ſo rcedēs ad ipſum nō poſt multū tp̄s eſt re
uerſa: ⁊ in domo ipſius filiū pepit: dicēs ſe
illū ſuſcepiſſe ex eo: ip̄e tñ dicebat ꝙ filiꝰ eiꝰ
nō fuiſſet cū ꝑ ſepténiū ſtetiſſet cū eo nec cō
cepiſſet tandē deuictus inſtantia mulieris
ſuū filiū recognouit: cū aūt dictus filius. R.
noīe ad etatē virilē ꝑueniſſet ſubarrauit ſo
phiā neptē ipſiꝰ. t. ⁊ carnaliter cognouit eā
dem: poſtmodū mr̄ ipſius. r. cepit corā mul
tis publice ꝯfiteri iurans ꝙ. r. filius eius ſo
phiā nulla cōſanguinitatis linea attīebat af
firmās ꝑ idē iuramētū ſe illū de alio q̄ȝ de
p̄dicto. t. ſuſcepiſſe: querebat̄ an dicto muli
ere eſſet ſtādū: vt ſic idē. r. ſophiā hēre vale
at in vxorē. Rñdit papa qꝛ mulier illa pri
mo aſſeruit ſe dictū. r. de p̄fato. t. ſuſcepiſſe
⁊ idē. t. ad inſtantiā illiꝰ ſuū filiū recognouit
filius illius cōiter noīatus fuit ⁊ hitus ab v
troq;. iuramēto illius in cōtrariū poſtmodū
p̄ſtito nō eſt ſtandū: qꝛ minus indignū ē: vt
ꝙ quiſq; voce dilucide ꝓteſtatus ē in eūdē
caſum ꝓprio valet teſtimōio infirmare: vñ
ꝑ ꝯñs appet ꝙ p̄dictus. r. ſophiā neptē. d. t
cuius prima facie preſumit̄ cōſobrinus hr̄e
nō pōt aliquatenꝰ i vxorē. ¶ Nota ꝙ primo
dicto alicuius ſtādū ē etiā ſi poſtea in ꝯtra
riū velit iurar̄ ⁊ valet ad teſtes ſi ex iterual
lo vellēt mutare dictū ſuū. Itē ꝙ quiſq; ꝓ
pria voce cōfitet̄ in eundem caſū infirmare
non pōt. Idem.

QUoniaȝ cōtra
Quia iudices aliqñ in preiudiciū
alterius partis aliqua aſſerebāt inique: ⁊ li
tigator verā negatiuā cōtra aſſertionē iudi
cis ꝓbare nō poterat: ne ergo falſitas p̄iudi
cet veritati: ſtatuit cōciliū vt tā in ordiario
iudicio q̄ȝ extraordiario iudex hēat ſp aut
publicā pſonā ſi pōt aut duos idoneos vi
ros qui fideliter vniuerſa iudicij acta ꝯſcri
bant: videlicet citatōes: dilatiōes ⁊ oīa que
in lr̄a ꝑ ordinē explicātur: deſignādo loca ⁊
tpa ⁊ pſonas ⁊ oīa ſic ꝯſcripta ꝑtibus tribu
antur ita ꝙ originalia penes ſcriptores vel
iudices remaneāt vt ſi ſuper ꝓceſſu iudicis
orta fuerit dubitatio ꝑ acta poſſit veritas
declarari ita videlicȝ vt ſic honeſtis ⁊ diſcr̄
tis iudicibus deferat̄ ꝑ iprouidos. Iudex
vero ꝙ cōſtitutionē iſtā neglexerit obſeruar̄
ſi ꝓpter ipſius negligētiā aliquid difficulta
tis emerſerit: ꝑ ſupiorē pena debita caſtiget̄
nec ꝓ ipſius p̄ſumat̄ ꝓceſſu: niſi quatenus i
cā legitimis ꝯſtiterit documētis. Nota ꝙc
quid hic dicit̄ notabiliter ē notandum.

Honorius tertius.

ADnoſtrā. In regno da
cie lex talis ſiue con
ſuetudo ſuabat̄ ꝙ aliq ꝺ crimibꝰ accuſabā
tur ꝙ ſi aliq q ꝑ ltimos teſtes ꝓbari poterāt
ꝯtra ipos reputabātur imūes dūmō valeāt
ſe purgare qñ ſacerdotes ⁊ clerici dacie hu
ic legi innitebātur: ꝑuēit hoc ad noticiā dñi
pape: ip̄e volēs vt hec mala ꝯſuetudo q̄ eſt
ꝯtraria oī iuri extirpet̄ a clero. Mādat pa.
q̄tenus in ꝓbōe huiꝰ negatie nullus audiat̄:
dū tñ ex aduerſo poſſit affirmatiua ꝓbari.
Nota ꝯſuetudinē nō valere ꝯtra iuris ordi
nē. itē affirmatia p̄ualet negatiue. Idez.

CUm cāin. Inter coluben.
⁊ egitanēſez ep̄os qō v̄
tebat̄ ſup limitatiōe ſuarū dioceſ
papa cōmiſit cauſam illā quibuſdam iudi
cibus: mandans eiſdē quatenus in negocio
ipſo procedant ſm diuiſiones que ꝑ libros
antiquos vel alio mō melius ꝓbabuntur: ⁊
ꝑ teſtes ⁊ famā ⁊ ꝑ alia quecūq; admicula

¶ Nota qualr' fines reprobant'. Itē q̄ n̄ p ſunt ſingula multa ſil' collectā pſunt. Idē

Cauſam mr̄ionij. Que dā puella ɔtraxit mr̄ioniū cū quodā iuuene: ⁊ traducta ab ipō tandē receſſit ab eo: ⁊ iurauit monaſteriū ſe v̄ginē ⁊ monachā aſſeuerās: iuuenis p̄dict⁹ repetebat eādē dicēs: q᷑ eā carnalr̄ ɔgnouiſſz: illa extra virginē ſe eē ac monachā aſſerebat. Mulier pp hoc educta fuit d̄ monaſterio ⁊ induxit quaſdā mulieres ad pbandū p aſpectū corpis virginitatē: tādē vir volebat reprobare mulieres illas que inducte fuerūt ɔtra ipz: mulier vero dicebat q᷑ timebat violentiā ſibi fieri ab illo. Cōſult⁹ papa ſup hoc negocio rn̄s mādat qbuſdā iudicib⁹ quatenus puellā illā ponāt interi i illo mōaſterio q᷑ itrauit vt ibi vſz ad finē cāe valeat ſecur' morari recepturi p⁹modū n̄ ſolū pbatōes viri quas īducere voluerit ɔtra mulieres illas quas īduxit puella ad pbādā virgitatē. vex ēt alias pbatōes hoc negociū cōtigētes quas vtraqz ps duxerit pducēdas: qz dicit canō: q᷑ man⁹ ⁊ ocul⁹ obſtetricū ſepe fallit: mādat adhuc ut hōeſtas matronas ⁊ i hoc prudētes deputare pcurēt ad īgrēdā vtx dicta puella virgitatis priuilegio ſit munita. ¶ Notā q᷑ iudex dz locū ſecux puidere ptib⁹. Itē pbatiōes oēs q̄ tāgūt negociuz ſunt admittēde. Itē mulier iſpecta iterx iſpicitur: ſz iſtō fit pp piculū aiax: ne decipiat: ⁊ qz oculus ⁊ man⁹ ſepe fallit. Grego. ix.

Cambone Inter epz meſburgēs ex pte vna ⁊ abbatē ⁊ ɔuētū piganiēn mōaſterii ſup ſtatu ipius monaſterij: ⁊ qbuſdā ſpoliatorib⁹ q̄ abbatē ſcis a p̄dicto epō qō vertebat' ſup hijs cā ɔiſſa fuit qb⁹dā iudicib⁹ corā qb⁹ lit. ɔte. ſcā fuit: put ptes ɔfitebant': ⁊ pceſſuz i cā: ſz nō terminarz eādē a qb⁹ cāis ipediētib⁹: vel ipāz cāz remiſerūt ad papā. pterea papa cām eādē ɔmiſit iudicib⁹ iſtis mādās eiſdē. Quaten⁹ acta origialia: q̄ apō priores iudices remāſerūt debēt inquirere diligēter ⁊ ipa ſi poterūt īueniri: ⁊ ſi qua alie ptes duxerit pponēda iſcriptis redacta ad pſentiā pape remittāt ſi vero acta iueniri nō poterūt cū nō reuocet' in dubiū de ɔteſtatōe litis ſup ſtatu monaſterij ⁊ ſpoliationibus p̄dictis recipiant pbationes ptium de nouo ⁊ audiant: ſi ptes voluerint tractare de ɔpōe: ⁊ q᷑ ſup hoc inuenerint ⁊ cāz ſufficienter inſtructā ad dn̄m papā remittāt ¶ Nota q᷑ acta prioris iudicij danda ſunt iudicibus aliis ad quos cā puenit: ⁊ pn̄t ad hoc ɔpelli. Item p ɔfeſſionē ptium ɔſtat de ɔteſtatōe litis: lz nō repiatur in actis: ex quo ptes cōfitent'.

De teſtibus ⁊ atteſtationibus. Rub.

Gregorius.

Placuit Per ſe ptz quod hic dicitur.

In nomine domini. Capitulū iſtō loq̄t' d̄ malli⁹ decreti. ij. q. i. In p̄mis eps qdā dicebat q᷑ eo abſ̄te viliſſimi teſtes recepti fuerūt cōtra ipm. vn̄ nō debēt ſibi p̄iudicare. vn̄ ɔqſt⁹ fuit dn̄o pape. ⁊ ipe rn̄dz q᷑ ſi ē ita: nulli⁹ momēti ſunt hmōi teſtes: ⁊ iſtō pbat p legē vbi dr̄ ne poſtea obiciatur teſtibus q᷑ p vnā ptē geſta ſunt: oz ut teſtimonia dent' aduerſario a iudice mōito ut veniat ⁊ audiat teſtes. ſi vero venire noluerit iuſto ipedimēto ceſſante valebūt: ac ſi vtraqz ps p̄ns fuiſſet. ex qua lege argumentatur papa. ecce admonendus ſemp ē aduerſarius: ut veniat ad audiendos teſtes: ⁊ quia hoc hic omiſſuz ē: firmitatem non obtinet. ¶ Nota q᷑ legē poſſumus allegare p nobis. Item teſtes recepti altera parte abſente ⁊ non citata non valent. Idem.

Quoniā aliqua Quidam ſacerdos infamatus fuit de quibuſdam mulieribus: nūciatum fuit hoc domino pape. Mādat papa defēſori ſardinie ut cuncta diligenter inquirat: ⁊ mulieres illas: cum quibus dicitur deliquiſſe:

ſeu alios q de hoc aliq̄d ſcire dicūt ad dn̄ꝫ papā adducat:ut ꝺ ꝑ̄dcis exceſſibꝰ igrat̄. Nota ꝙ i cā dn̄ciatōis oēs admittūt:n̄ tn̄ i imici vl' crimioſi ⁊ ml'ieres cū qbꝰ deliq̄t:ſꝫ ad p̄ſūptōem tātū iducūtur. Paſchal' papa

LNomni nego cio. Jn hoc capitulo tradit' forma ſecūdum quam aliquis debet denunciare crimen alterius:qui alium vult denunciare. Primo admoneat illum inter ſe ⁊ ip̄m ſolum:⁊ habebitur ꝓ vno teſte q̄tū ad ꝓbandū admonitionem:⁊ ſi non corrigitur adhibeat vnum ſecum ⁊ ſic erunt duo teſtes:⁊ ſi adhuc ſe non corrigit adhibeat duos ⁊ ſic erunt tres teſtes:⁊ hoc ꝓbatur auctoritate domini dicentis: ſi peccauerit in te frater tuus corripe eum inter te ⁊ ip̄m ſolum ⁊c̄ vt in ore duoꝝ vel trium teſtium ſtet omne verbum ⁊ alibi dicet. Ego ſum qui teſtimoniū ꝑhibeo de meip̄o ⁊ teſtimoniū ꝑhibꝫ de me pater:quia duoꝝ teſtimoniū verum eſt. ¶ Nota capitulum iſtud intelligendū eſſe in denunciatione. Eugenius.

QUotiens Quando aliqui volūt ſeparari ꝓpter ꝯſanguinitatē:ꝯſāguinitas illa dꝫ ꝓbari ꝑ duoſ vl' tres teſtes de illa cōſanguinitate:vel ſi ꝯſanguinei non ſup ſunt:debet ꝓbari ꝑ meliores ⁊ antiquiores eiuſdem loci ⁊ debet iurare ꝙ non odio vel amore vel aliquo ꝯmodo quod habeant' vl' habituri ſunt ad hoc iuramentum accedunt ⁊ ſicut dicunt rei veritatem a ſuis maioribꝰ acceperunt ⁊ credunt ita eſſe. Jdem.

INſuper Prior ⁊ fratres ſancte trinitatis petiuerunt vtrum liceat ꝓducere de fratribus ſuis in teſtimonium in cauſis eccleſie ſue:ſtatuit papa ꝙ liceat eis hoc facere:dummodo vnus aut duo inſtituuntur ad agendum ⁊ reſpondendum ⁊ tunc eoꝝ teſtimonium in cauſis in quibus inſtituti ſunt non debet admitti. ¶ Nota ꝙ clerici poſſunt ferre teſtimonium in cauſis eccleſiarum ſuarum. Jtem non poteſt quis in eadē cauſa ꝓcurator ⁊ teſtis eſſe. Jdem.

EX parte A Quidā nomine. a. quandam eccleſiam canonice adeptus ē:vt dicebat. ⁊ eam. xxx. annis ⁊ āpliꝰ poſſedit in pace:tandem quidam miles tacito ꝙ eſſꝫ laicus ꝯtra ip̄ꝫ impetrauit l'ras ad quoſdam iudices:vt ſi conſtaret ꝙ dictus p̄ſbyter filius fuiſſꝫ illius qui ꝓxime in eadeꝫ eccleſia miniſtrauit vel ꝙ publice haberꝫ focariam:ip̄m a predicta eccleſia remouerent coram quibus dictus p̄ſbyter ꝑ ꝓcuratoreꝫ militis tractus fuit in cām: qui quoſdam teſtes infames ⁊ notabiles ad teſtimoniū produxit:ſacerdos aſſerebat illos non eē recipiēdos: ꝓ eo ꝙ quidam eoꝝ erant latrones ⁊ raptores manifeſti dicens ſe hoc ꝓbaturuꝫ iudices nihilominus teſtibus talibꝰ receptis poſt appellatōem a dicto preſbytero iterpoſitam priuauerunt ip̄m p̄ſcripta eccleſia q̄ꝫ qdam dapifer ipſiꝰ militis detinet occupatā: quo facto p̄ſbyter ꝯqueſtus fuit domino pape. vnde mandat quibuſdam:quatenꝰ ſi ꝯſtiterit eis ꝙ dictꝰ preſbyter nō fuerit ꝑ teſtes idoneos dicta eccleſia ſpoliatus:caſſata ſententia predictoꝝ iudicum: non obſtantibus etiam litteris confirmationis:ſi q̄ ſuꝑ ip̄a eccleſia impetrate fuerunt reſtituant eccleſiam p̄ſbytero prefato: nec eum permittant exinde moleſtari. ſi vero non ſunt vera que ſacerdos narrauit. ſ. ꝙ iudices non ꝓceſſerunt taliter ꝯtra ip̄m cām audiant ⁊ debito fine decidant ⁊ teſtes quos ille. a. nominauerit ad teſtimonium ꝓducendos maneant vt coraꝫ eis teſtimonium perhibeant veritati. ¶ Nota ꝙ viles teſtes notabiles ⁊ ifames nō ſunt contra clericos recipiendi. Jtem ſententia lata poſt appellationem legittimam caſſanda eſt non obſtante confirmatione. Jtem in fine argumenti ꝙ teſtes non ſunt compellēdi ſuper criminibus obiectis in modum exceptionis contra teſtes. Jdem.

SJ qui teſtium Littera ſatis patet iudex mittere debet ad teſtes in caſibus huiꝰ capituli: nec

debent compelli venire ad iudicem.
Alexander tertius.

SIcut nobis Quidã
ꝓ pecu
nia falſum tulerunt teſtimonium ĩ
cauſa matrimoniali ꝓpter illoꝝ teſtimoniũ
ſentẽtia diuortij lata fuit poſtea vero priua
tim accedunt ad iudicem aſſerentes nullaꝫ
ꝯſanguinitatem eſſe inter eos: ⁊ dicũt ſe cor
ruptos ꝓhibuiſſe teſtamentuꝫ falſitati. Que
ritur vtrum ad dictum iſtoꝝ debet ſentẽtia
reuocari. Reſpondetur ꝙ ſi vir ⁊ vxor aut
alter eoꝝ ad ſecunda vota tranſiuit peniten
tia debet imponi teſtibus de periurio ⁊ ad
ulterio vno vel pluribus quibus cãm dede
runt ⁊ diligenter inquirendũ eſt coram qb⁹
talis corruptio interceſſit: ⁊ ſi tales exhibeã
tur per quos veritas dicte corruptiõis poſ
ſit ꝓbari: recipiendum eſt eorum teſtimoniũ
⁊ ſententia ẽ reuocanda dictum vero predi
ctorum teſtium cum piuri ſint non ẽ aliqua
tenus admittendum. ¶ Nota ꝙ periuro nõ
ẽ credendum. Item primo dicto alicui⁹ ſtã
dum eſt. Item qui occaſionem damni dat
damnũ dediſſe videtur. Idem.

VEniẽs ad Obiectũ
fuit cuidam
preſbytero. I. nominetur ꝙ in eccle
ſiam de onerũ. canonice nõ fuiſſet ingreſſus:
quia ꝑmiſit vnicuiqꝫ parrochianoꝝ ſuoruꝫ
rmittere quinqꝫ barrilos vini qui ꝓ benefi
cio dari conſueuerunt ſacerdoti in ipa eccle
ſia deſeruienti: ad hoc ꝓbandum duo fue
runt teſtes inducti: qui iurati depoſuerunt
p̃dictum preſbyteꝝ talem feciſſe ꝑmiſſiõem
quoꝝ alter cum dicto preſbytero fecit dcãꝫ
ꝑmiſſionẽ. iudex qui de cauſa cognoſcebat
dictuꝫ preſbyteꝝ abſoluit quo facto preſby
ter ad dominũ papam accedens: p̃dicta oĩa
ei expoſuit cũ ipa ſnĩa papa reſcribit eidem
iudice ꝯfirmans ſententiam ipius: ex eo ꝙ il
le qui eodem erat infectus crimine ꝯtra illuꝫ
teſtificari nõ potuit: ⁊ nulli de ſe confeſſo: ad
uerſus alium ẽ credendum: ⁊ dictum vnius
teſtis non ſufficit ad condemnatõem alicui⁹
¶ Nota ꝙ nulli de ſe confeſſo contra aliuꝫ
ẽ credendum. Item ad dictum vnius non ẽ
aliquis puniendus. idẽ ẽ remittere quod da
re: ⁊ vtrunqꝫ ſimoniã inducit. Idem.

CAuſamque Atteſta
tiones re
cepte coram primis iudicibus dã
de ſunt iudicib⁹ aliis quibus cauſa poſtmo
dum ꝯmittit. Idem.

CUm nuncius
Clerici non debent repelli a teſtio
nio in cauſa eccleſie ſue eo qꝺ ſunt clerici ni
ſi aliud impediat. idem.

SUper eo Teſtes rce
pti ſunt in ali
qua cauſa criminali ſiue ciuili op
ponuntur eis crimina: ut a teſtimonio repel
lantur. Queritur quid iuris ſit. Reſpondet
ꝙ ſi de criminibus illis non ſunt conuicti vł
confeſſi: dummodo inde conuincantur non
ſunt in teſtimonium admittẽdi quod dr̃ hic
intellige ꝓut traditur infra. eo. teſtimonium
idem.

DE cetero. Querebatr̃ vtrũ
laici recipiendi ſint in te
ſtimoniũ vel accuſationeꝫ ꝯtra cle
ricos. Reſpondetur ꝙ ſ̃m canones non ſunt
aliquatenus admittendi niſi ſuam vel ſuoꝝ
iniuriam ꝓſequantur ⁊ tunc ad teſtimoniuꝫ
nõ ſunt admittendi: ſed ad accuſationeꝫ pñt
admitti. ¶ Nota ꝙ nullus repellitur a ꝓſe
cutiõe iniurie ſue vel ſuoꝝ etiaꝫ ꝯtra clericũ
niſi eſſet excõicatus. Idem.

INcauſis. In cauſa ec
cleſiaſtica nõ debẽt
teſtes ꝓduci vltra tertiam ꝓducti
oneꝫ: niſi habita ſolemnitate legali: vt tradi
tur infra eo. vlt. idem.

CUm tu Quidaꝫ p̃poſit⁹
⁊ canonici ſui ex vna p
te ⁊ archiepus ipoꝝ ex altera ſup
quadã ſnĩa excõicationis cãꝫ hẽbãt adiuicẽ
ex vtraqꝫ pte teſtes ꝓducti fuerũt: tandem
cauſa delata ẽ ad dominũ papaꝫ. vnde ipe
teſtibus examinatis dicit: ꝙ teſtes capituli
iurati dixerunt ꝙ ſententia excõmunicatõis

lata fuit poſt appellationem: ⁊ teſtes archie
piſcopi ſimiliter iurati dixerunt q ſententia
excōmunicationis lata fuit poſt appellatōez
papa vero dicta teſtium volens impetrari
benigne ne piurij notentur: decreuit ſententi
am illam non tenere quia vtrūq3 eſſe potuit
ſcilicet q ⁊ ante ſniam extitit appellatum: ⁊
ſup illa deponunt teſtes capituli ⁊ p9 eandē
ſententiam iterum fuit appellatum: ⁊ ſuper
illo deponunt teſtes archiepi ⁊ ſic diuerſum
tempus impedit ɔtradictionem teſtium.
¶ Nota q in benigniorem partem: ſemper
facienda ē interpretatio. Item teſtes ſi pñt
ſemp debent concordari ꝓpter piurium.
Idem

F raternitatis Sententia lata eſt in aliqua cā
in qua renunciatum fuit teſtib9
vtrinq3 ⁊ concluſum in cauſa: appellatū fuit
ab illa ſnia. Queritur vtrū in cauſa appel
lationis noui teſtes recipi poſſunt ſup qōne
iudicata: etiam vtrum teſtibus in prima cā
receptis liceat aliquid de nouo ꝓponere ſu
per ipa qōne. Reſpondet papa q ſi in cau
ſa appellationis noua capitula oriuntur ſu
per quibus partes voluerunt partes induce
re l' p iā receptos aliqd ꝓbare bñ ſūt recipi
endi ſolūmodo ſup nouis capitulis receptis
primo iuramentum receptum ſm formā3 re
cipiendoꝝ teſtium. ¶ Nota q p9 apturam
teſtium ſiue in cauſa principali ſiue in cā ap
pellationis non ſunt recipiendi teſtes ſuper
eodem capitulo ſuper quo teſtes publicati
ſūt ſed ſup noua bene recipiūtur. Idem.

I Ntimauit Quidaz. r.
nomine habebat cauſam cum.
v. clerico. Idē vv. ſuum capel
lanum ⁊ alios q̄ plures iurmento aſtrinxit
q contra ipm vv. ꝓ dicto. r. non ferrent teſti
monium nec cōſilium vel auxilium preberēt
eidem. vnde cōqueſtus fuit domino pape.
Mandat papa q ſi teſtimonium alioꝝ teſti
um ꝓductorum non ē publicatum: nec abre
nunciatum teſtibus iudex recipere nō poteſt
ponat illos qui ſunt iuramento aſtricti ⁊ ali
os ſi neceſſe fuerit. ¶ Nota q iuramentum
illicitum non repellit a teſtimonio. Item at
teſtationibus publicatis: ſuper eodem capi
tulo nō ſunt alij teſtes recipiendi. Itē poſtq̄
renunciatum ē ꝓductioni teſtium non ſunt
vlterius admittendi. Idem.

C Auſā que. Sententia
monachos de mar
tura ex vna parte: ⁊ plebanum
⁊ clericos eiuſdem loci ex altera queſtio ver
tebatur que fuit cōmiſſa quibuſdam iudici
bus: coram quibus teſtes fuerunt hinc ⁊ in
de recepti: ⁊ renunciatum ꝓductioni teſtiu3
⁊ atteſtationes etiam publicate tandem mo
nachi quoddam priuilegium impetratū lite
pendente ꝓduxerunt in medium p qd iuri
alterius partis generari priuilegium videba
tur: iudices ſuper hoc dubitantes conſulue
runt dominum papam: ſuper hoc ſcribit pa
pa ipis monachis dicens: q ipe mandauit
iudicibus vt recipiant teſtes idoneos qui ꝓ
ducti fuerunt ſuper alijs capitulis ſi qua fue
rint alia ab hijs ſuper quibus teſtes recepti
fuerunt: ⁊ eorum atteſtationes publicate. ñ
obſtantibus aliquibus capitulis nouiter im
petratis p nuncios monachoꝝ que ɔtinent
in priuilegio: vel alijs lrīs ſibi cōceſſis poſt
quam cā ipa eiſdē iudicibus cōmiſſa fuit: q̄
videantur preſtare impedimentum alteri p
ti ⁊ cauſam ipam cōcordia vel iuſticia me
diante decidant: In fine mandat monachiſ
quod priuilegium illud per nuncium ſuum
ad preſentiam ſuam tranſmittant: quia flo
rentinus epus ſignificauit domino pape q
quedam capitula ɔtra rōem erant ibi inſer
ta. ¶ Nota q atteſtationibus publicatis:
non ſunt vlterius alij teſtes irecipiendi ſup
eiſdem capitulis vel etiam renunciatu3. Itē
lite pendente priuilegium in preiudicium al
terius partis impetratum nullam de lite fa
ciens mentionem: non valet ⁊ eo non obſtan
te iudices ꝓcedere debent. Idem.

P Erſonas Sic pone
caſum ſecundum quod loquit'

hec decretalis. Uacat aliqua eccleſia. Filiꝰ plati decedentis vel vicarij: vel etiam alius cum prelatus ad quem ſpectat inſtitutio eccleſie dicit ſe ius habere in eccleſia appellat ne prelatus ordinet eccleſiam: dixit papa ꝙ ſi etiam coram iſto epiſcopo vel etiam alio huiuſmodi negotia ventilentur non vult vt aliqui morbo cum ſimili laborantes: ſi hoc certum ſit: aut probari poſſit in teſtimonium admittantur: ſi ab alterutra pte adducti fuerint per illud verbum huiuſmodi quod erat in antiqua decretali videbatur: hec decretalis locum habere in ſimilibus cauſis. Sed i iſta deretali non ē illud verbum huiuſmodi Sed ſimpliciter dixit negocia vnde videt̄ i telligenda decretalis in omnibus cauſis: vt quicunq; habet ſimile negocium non admittatur in teſtimonium ſimilis cauſe.

Idem

Iudei Dicitur ꝙ teſtimoniu; xpianoꝝ recipiendum ē in qualibet cauſa cum ipi iudei aduerſus xpianos ſuis teſtibus vti preſumant. ⁊ qui iudos volunt xpianis in hac pte preferre: ſunt excōmunicandi: quia iudei debent ſubiacere chriſtianis. Idē.

Super eo Aliqua mulier petit aliquem in virum vir negat ꝙ nō contraxit cum ea mulier vult pbare intentionem ſuam per matrem ⁊ aliam mulierem. Queritur vtrum mater ſit admittenda in teſtimonium pro filia. Reſpondet papa matrem diligere videtur in crementum ac honorem: ⁊ ideo vbi vir ſuperior eſt diuitijs nobilitate potentia: vel honore ſuſpectum eſt teſtimonium eius: ⁊ ideo non eſt aliquatenus admittendum. ¶ Secundo ponitur alia queſtio: aliqua mulier vult contrahere cum aliquo mater alterutrius dicit ꝙ ſunt conſanguinei. Queritur an ſint coniungendi vel non propter ſolum dictum. Reſpondet papa ꝙ ſi matrimoniū non eſt contractum inter eos matre aſſerente illos eſſe conſanguineos non dicunt coniungi. ſi vero iam contractum eſt matrimonium non debet ſeparari ſine iuramento plurium perſonaru;. ¶ Nota ꝙ mater vel mater poteſt admitti in hoc caſu: vel repelli ſm diſtinctionem hic poſitam. Item ad dictu; vnius impeditur matrimonium contrahendum ſed non dirimitur iam contractum.

Idem.

Licet uniuerſis Dicitur in hac decretali ꝙ nulli chriſtiano ⁊ multo minus iudeo licitū ē cauſam ſuam probare per vnum teſtem vnde ſi queſtio aliqua emerſerit inter aliquos nō minus quam duorum vel trium teſtimonium admittatur qui ſunt probate vite ⁊ fidelis conuerſationis quia vt dominus dicit In ore duorum vel trium teſtium ſtat omne verbum tamen quedam cenſunt que plures quā duos requirunt ſed nulla eſt que vnius teſtimonio quantūcunq; legitimo terminetur. ¶ Nota ꝙ vbi numerus teſtiū non exigitur duo vel tres ſufficiunt. Item viri in preiudicium alterius non eſt credendum.

Idem.

In litteris Quidā nobilis contraxit matrimonium cum quadam muliere cui fere per ſeptenniu; cohabitans conſobrinam patris ipſius mulieris anrequam eam duceret ſe aſſeruit cognouiſſe: vnde petebat ſeparari ab ipſa ad quod probandum adduxit tres teſtes de familia ſua: querit̄ an tales teſtes ſint admittēdi. Reſpōdet papa ſi res ita ſe habet pro illorum teſtimonio ab vxore ſeparari nō debet: nec aliq admittatur niſi ſint probate vite ⁊ opinioniſ de quibus non ſit veriſimile ꝙ debeant deierare. ¶ Nota ꝙ contra matrimonium familiares non admittuntur quia preſumptio eſt contra eos ⁊ propter periculū anime.

Cum uenſſent Inter abbatem de iſcicolano

ex vna parte ⁊ magiſtꝝ martinuꝫ ex altera controuerſia ſuper pluribus articulis verte batur quam lucius papa commiſit quibuſ dam iudicibus ſine debito dirimendam: iudices tulerunt ſnīam ſuper quibuſdam ar ticulis ꝓ magiſtro. M. dicebatur ꝙ ſenten tia non valebat cum eſſꝫ lata pꝰ appellatio nem interpoſitam occaſione mortis delegā tis. Reſpondebatur ex pte mgrī. M. ꝙ ap pellatio impedit quo minus ſnīa debeat cō firmari cum pꝰ illam appellationem egerit ⁊ reſponderit ⁊ teſtes ꝓduxerit: ⁊ ſic appella tioni renūciauit ⁊ citatio iudicis mortē dele gantis ꝓuenerit. Mandat papa quatenus ſi ſnīa fuit canonice ꝓmulgata iudices illaꝫ ꝯfirment non obſtante appellatōe predicta cum pꝰ illam appellatōem egerit reſponde- rit: ⁊ teſtes ꝓduxerit citatione facta āte mor tem delegantis: alias vero qōes ſup quibuſ teſtes ꝓducti fuerunt: ⁊ publice atteſtatiōes vel etiam ſi renūciatū ſit hinc ⁊ inde teſtibꝰ nullis aliis receptis ſup eodem capitulo ab alterutra parte ſm tenorem ilarum atteſtati onum debeant terminare: ⁊ ſi alie queſtiōes fuerint ſup quibus teſtes nō fuerunt recepti: vel renunciatum eiſdem: audiant qꝫ hinc in de ꝑtes ꝓponere voluerunt finem debitum imponentes eiſdem. ¶ Nota ꝙ qui poſt ap pellatōeꝫ ꝓducit teſtes: vel ſtat iuri tacite re nūciat appellationi. Item pꝰ publicatas at teſtationes licet altera pars nullos teſtes ꝓ duxerit: non ſunt alii teſtes inducendi. Ideꝫ ſi renunciatum ē: hinc ⁊ inde: alias non pūt admitti. Clemēs. iii.

Eries tui filii quo rundam nobiliū ꝯtraxerūt adinuicē ma trimoniū tandeꝫ pars vna ma trimonium accuſauit ⁊ teſtes ꝓduxit legitti mos q conſanguinitatem inter predictos fir miter aſſerebant ponentes dnas perſonas i primo gradu. b. videlꝫ ⁊. i. dicentes illos eē fratrem ⁊ ſororem: pars aduerſa dicebat id falſum eſſe. b. eſſe ſororem. i. ⁊ ad hoc ꝓban dum inducebat teſtes ⁊ publicuꝫ inſtrumen tum: ſed pars illa que matrimonium accuſa bat: dicebat teſtes illos non eſſe recipiendos ⁊ iudex etiam dicebat ꝙ nō erat cōſuetudo eccleſie ſue: ut pꝰ tales receptoſ ⁊ publicatoſ q ꝯſanguinitatem ꝯputant: alii ex oppoſito ādmittūtur: iudex queſiuit quid ſibi eēt agē dum. Reſpondet papa ꝙ ſi non ē aliud qđ impediat: non obſtante illa conſuetudine iu ri ꝯtraria teſtes admittat ad ꝓbandum: ꝙ primi tulerunt falſum teſtimonium: quia ⁊ pꝰ ſententiam etiam admitterentur cum per illos eccleſia decepta fuiſſet: ⁊ ita ſnīa cōtra matrimonium lata non tranſit in reꝫ iudica tam: quia ſemꝑ auditur volēs ꝓbare ꝯtrari um. Celeſtinus. iii.

Preterea cum quis. Aliquis accuſatur: ꝙ ipe cognouit aliquam mulierem Queritur an teſtes qui ad hoc ꝓbandum in ducuntur ſint interrogandi de viſu: vel etiaꝫ ſi ſufficiat ſola vicinie famā: vel vtruꝫ ſit cre dendum teſtibus qui carnalis copule dicūt ſe eſſe ſerios: ſed de viſu nihil dicunt. Rñdꝫ papa ꝯſultus ꝙ ſi teſtimonium conueniens reddatur de viſu: vel etiam de auditu ⁊ fa ma violentam preſumptionem ſubminiſtret ⁊ alia adminicula aſſint ſtanduꝫ eſt teſtimo nio iuratorum quibus omnibus cōſideratiſ Judex confirmabit motum animi ſui ex ar gumētis ⁊ teſtimoniis que negocio ꝯpererit aptiora ⁊ ſic formabit ſententiam. Nota ꝙ ex multis preſumptionibus: ⁊ ex fama fit ꝓbatio ſufficiens: ⁊ que non ꝓſunt ſingula multa ſimul collecta valent ⁊ ꝓbationem fa ciunt. Inno. iii.

Cum a nobis Querebatur vtrum dicto ſeu verbo vnius iudicis ſit creden dum in cauſa ſiue ſup teſtamentis ſiue qui buſdam aliis contractibus queſtio agitetur nec ſcriptum illorum eam optinet firmitateꝫ quamuis teſtium adminiculo fulciatur quin poſſit reprobare per teſtimonia duorum vl̄ trium teſtiū bonoꝝ ſalua in oibꝰ auctoritate apoſtolice ſedis. ¶ Nota ꝙ iudici non cre

ditur in cā in p̄iudiciū alteri⁹. Jtē ſcriptura iuris poteſt reprobari per teſtes.

Jdem

De teſtibus Aliqs trahit ad uerſariū ſuum in cām reus obiicit exceptionem dilatoriā. induxit teſtes ad eā ꝓbandā iuramento p̄ſtito. pars altera petit eos ꝯpelli: ut deponāt ſup negocio principali. Queritur vtꝝ ſint ad hoc cogendi Rn̄d; papa ꝙ ſi teſtes inducti ſint ſolūmodo ad exceptionem dilatoriam ꝓbandā cum ſup illa tantū iurauerit dicere veritatē: ſup negocio principali nō debent audiri nec compelli ad teſtimonium phibendū: quia deponerent nō iurati: ſi vero inducuntur ad exceptōem pē ptoriam ꝓbandam ⁊ altera ps petat ut ſup negocio principali deponant: ⁊ ut iurent ſuper illo dicere veritatem. Sunt ſine dubitatione ad hoc cogendi: niſi forte ſufficiens ꝓductio ſuper principali iam ſit facta vel niſi ſit renunciatum ꝓductioni teſtium: vel niſi depoſitiones teſtium ſint publicate.

¶ Nota ꝙ non val; dictū teſtis ſi deponat ſuper quo non iurauit. Jte; teſtis iure deb; ſup toto negocio dicere veritatem: qui inducitur ad pemptoriam exceptionem ꝓbandā ſi hec fuerit petitā: niſi in tribus caſibus hic cōtentis. Jtem pemtoria exceptio pōt opponi ⁊ ꝓbari poſtquam renunciatum ē ꝓductioni teſtiū: vel depoſitōes teſtium fuerit publicate.

Jdem.

Conſtitutus Uacante archidiaconatu richimundie archiepus eboraceñ. ad quē ptinet collatio eiuſdem tunc abſens hoc audito ꝯtulit archidiaconatū illū mgro ho. decanus ⁊ capitulum eboraceñ. credentes ptātem ꝯferendi deuolutā ad eos auctoritate lateran. ꝯcilij: tum etiā auctoritate priuilegij ſui archidiaconatū ip̄m ꝯtulerunt mgro rogerio: ⁊ ip̄m induxerunt in poſſeſſionē ipſius. Sed magiſter honorius poſt appellationem ſpoliauit eundē: ꝓpter qđ magiſter rogerius ad dn̄m papam accedēs ſup reſtōne ſua ad iudices lr̄as impetrauit. Sed magiſter honorius acceſſit ad curiam ⁊ impetrauit lr̄as reuocatorias. vnde ꝓcurator rogerij ad dn̄m papā accedēs ex pte. r. ꝓpoſuit p̄dictus poſtulauit hono. vt dn̄s papa quaſdā atteſtatōes faceret aperiri: que in cā eadē fuerant recepte ꝓcurator. r. reſpondit illas non eſſe apiendas: cu; teſtes illi nō fuiſſent inducti in hac cā: Sed in cā illa que inter archiepm̄ eboraceñ. ⁊ eundem. r. vertebat: dominus papa noluit eas aperiri: Sed cā; cōmiſit quibuſdā iudicibus ita. ſ. ꝙ ſi ꝯſtiterit eis dictū honoriū teſtes ꝓ ſe corā alijs iudicibus delegatis ꝓduxiſſe ſit ꝯtentus atteſtationibus illis depoſitis apud ip̄m alioquin ſi nullos ꝓduxit eo non obſtāte: quod teſtes illi quoꝝ dicta hono. petijt aperiri: ꝓducti fuerunt coram iudicibus illis ſi ꝓ dicto hono. ꝓducti fuerunt ad teſtimoniū admittant̄.

¶ Nota ꝙ eadē cā iter plures pſonas ⁊ corā diuerſis iudicibus poteſt tractari: ⁊ atteſtationes recepte in vno iudicio non valent in alio niſi partes ꝯſentirent: ut hic p;. Jtem alter qui cām agit poſſit ſe opponere coram alijs iudicibus: pro iure ſuo: ⁊ res iter alios acta: alijs non ꝓdeſt nec nocet.

Jdem.

Preſentium Quia p⁹ publicatas atteſtationes frequēter obiciebatur in perſonas teſtiu; malicioſe cauſa differendi negocium ſtatuit papa: vt ſi aliquis p⁹ publicatas atteſtationes in perſonas teſtium obicēr voluerit: tūc demum id ei liceat ſi iuramento firmauerit ꝙ ad hoc ex malicia non procedat niſi ante publicationem illud fuerit proteſtatus vel niſi oſtendere potuerit ꝙ p⁹ publicationem didicerit quod obijcit in perſonas. Sed ſi aliqs fuerit ꝓteſtatus ſe velle repellere perſonas teſtium poſt publicationes ipſorum: ſi quid pro ipſo dixerint de facili non credat̄.

¶ Nota ꝙ creditur iuramento alicuius: ꝙ malitioſe non ꝓcedat. Jte; ex eo ꝙ quis nō impugnat non debet ꝯmodum conſequi.

Jdem.

In noſtra Quidaʒ archidiaconus hēbat ꝯtrouerſiaʒ cū qbuſdā monachis que ꝯmiſſa fuit qbuſdā iudicibꝰ lite ꝯteſtata: plures teſtes hinc ⁊ inde recepti fuerunt: quibus examinatis: iudices dubitauerunt qualiter deberent ferre ſnīaʒ: cōſuluerunt dominū papam remittēdo ſibi atteſtatōes: dominus papa diligenter teſtibus examinatis ſcribit iudicibus illis. Cū plurꝭ teſtes ex parte archidiaconi: q̄ʒ ex parte monachoꝝ ſint ꝓducti quos nō ſolū diuerſa: ſʒ aduerſa penitus teſtimonia ꝯſtat reddidiſſe nō tamē ad ſimilitudinē teſtiū reſpicerꝭ optʒ: ſed potius ad qualitatē teſtium: ⁊ ad dicta ipoꝝ quibus potius lux veritatis aſſiſtit: ex quibus iudex motū animi ſui debʒ informare mandat papa iudicibꝰ quatenus ſi teſteſ vtrunqʒ ſint eiuſdē boneſtatis ⁊ eſtimatiōis ꝓ archidiacono ſnīam ꝓferant cū plures teſtes archidiaco. ꝓduxerit q̄ʒ monachi: ſi vero teſtes monachoꝝ tante p̄eminentie fuerit ꝙ auctoritas eoꝝ alioꝝ ſit multitudi merito p̄ferenda: abſoluant monachos ab impetitione archidiaconi. ¶ Nota ꝙ nō ſemꝑ debʒ iudex ad multitudinem teſtiū ſe referre: ſed potius ad honeſtateʒ ⁊ opinionē teſtiū: q vi ſimiliora negocio dicāt ⁊ ita nō ſemꝑ ſtatur maiori ꝑti. Item cū teſtes ſint eiuſdem eſtimationis: tunc ſtandum ē numero teſtiuʒ

Idem

Tam litteris Eccā lucana vacante qdam electus fuit in epm̄ ꝯtra iſtā electionē archidiaconus lucanus. ⁊ S. ſacriſta ⁊ qdā aliꝫ ſe opponebāt. vn̄ denunciauerunt quedā impedimenta dn̄o pape ꝯtra electū: ⁊ ꝙ ꝯtraxerit matrimonium cū vidua. dn̄s papa ſuꝑ hiꝫs cōmiſit inquiſitōem. Itē archi. ⁊. S. ſacriſta p̄dci lr̄as ſub noīe maioris ꝑtis capl̄i ꝯtra electū miſerunt dn̄o pape: capl̄m hoc intelligens ſignificauerūt pape lr̄as illaſ de ꝯſcia capl̄i nō manaſſe ſed falſe erant ⁊ de hac fallitate papa mandauit ingri. iudices ſuꝑ hiꝫs receperūt teſtes ⁊ dum vellent recipe teſtes ſuꝑ eo ꝙ elecūs matrimoniū dicebatur ꝯtraxiſſe cuʒ vidua appellatum fuit ad ſedē apl̄icā ne laici vl̄ femine recipentur ꝯtra ipʒ in tali articulo. vn̄ iudices atteſtatiōes ſuꝑ aliꝫs artculis receptas miſerūt ad dn̄m papam cū lr̄is ſuis. papa examinatis atteſtationibus illis rſcribit iudicibus dicēs ꝙ tā ꝑ lr̄as ipoꝝ q̄ʒ ꝑ depoſitiōes teſtiū intellexit nihil eē ꝓbatū ꝯtra electū p̄dictū niſi de audita ⁊ fama: ⁊ ſi aliꝫs videanꝭ aliqua eē ꝓbata: teſtes vel ſunt ſoli vel tales: ꝙ nō potuerūt illa ꝓbare: ſed qa ſuꝑ matrimonio ꝓpter appellatōem p̄dictā teſtes nō fuere ꝓducti. Mādat quatenꝰ teſtes ſiue laicos ſiue feminas idoneas: q ad hūc articulū ꝓbandū ꝓducti fuerit recipiāt ⁊ examinēt diligenter: excōmunicātes illos: q illos impedire p̄ſupſerint: quo minus teſtimoniū ꝑhibeant veritati qbus publicatis ſi irregularitas ꝓbata non fuerit: indicāt elcō purgatōeʒ ſuꝑ obiectis ꝑ. vij. canonicos maioris eccē vel priores ⁊ p̄ſbiteros ciuitatis lucane: qua recepta p̄figant ei terminū quo ꝯſecrandus ad dn̄ʒ papā accedat. Si vero irregularitas ꝓbata fuerit: vel ſi nō fuerit ꝓbata: ⁊ infra terminū ꝯſtitutū purgatōeʒ nō p̄ſtiterit illū remoueāt a p̄latiōe lucane eccē mādāteſ capl̄o ut ꝺ alio ſibi ꝓuideāt i paſtorē. in fi. dicit ꝙ archi. ⁊ ſacriſta q noīe maioris ꝑtis capl̄i dn̄o pape ꝯtra electū lr̄as deſtinarūt ab officio ⁊ bn̄ficio denūciant eſſe ſuſpenſos: donec mereanꝭ dn̄i pape indulgētiā obtinere: cū ꝑ atteſtatōes p̄dcās ꝯſtat maiorē ꝑtē capituli hmōi lrāꝝ ꝯſcia nō fuiſſe.

¶ Nota ꝙ ſingulares teſtes nō ꝓbāt. Iteʒ vilibꝰ teſtibus nō creditur. Itē cū opponitꝭ irregularitas in modū exceptōis laici ⁊ feīe alꝭ idonei admittunꝭ. Itē q teſtes ipediūt ſūt excōmunicādi. Item ifamatꝰ dʒ ſe purgare de hiꝫs de quibus ē infamatꝰ. qꝺ ſi nō fecerit repellitur. Itē q lr̄as capl̄i falſat ab officio ⁊ beneficio dʒ ſuſpēdi. Itē hic negatiua ꝓbaꝭ vt colligitur.

Idem

Cum olim. Eccleſia menen̄. olim fuit archiepiſcopalis quā archiepꝭs cātuariēſis tenebat ꝑ ſua ſuffragania. archi. ipius

eccleſie mouet qõem ſuꝑ ſtatu ſeu libertate
ipſius cantuarienſis eccleſie cõtra archiepm̄
in pñtia dñi pape: vnde ipſe cām cõmiſit q
buſdā iudicibus: Mādans eiſdē quatenus
niſi archieps̄ archidiaconū predictū poſſit
repellerē ab agēdo ꝑ aliquā exceptionē ↄuo
catis ꝑtibꝰ vel eoꝝ ꝓcuratoribus ad locuꝫ
idoneū ⁊ ſecurū: ⁊ lite legitīe ↄteſtata: teſtes
vtriuſqꝫ partis recipiāt diligēter quos dixe
rit ꝓducēdos. Sed ſi archieps̄ ltime citatꝰ
nõ cõparuit ꝑ ſe vel ꝓcuratorē idoneuꝫ aut
litē noluerit cõteſtari: nihilominus recipiāt
teſtes maxime ſenes ⁊ valitudiarios quos
archidia. duxerit ꝓducendos nõ obſtāte ap
pellatiõe ⁊ depoſitiones eoꝝ ſtudeāt ad ſe.
apo. deſtiare ſtatuētes partibus terminū ꝑē
ptoriū quo ꝑ ſe vel idoneos ꝓcuratores co
rā domino papa ſe pńſentēt ſniam receptu
re. ¶ Nota ꝙ in cā liberali reo abſente ꝑ ↄ
tumaciā teſtes recipiūtur lite nõ ↄteſt. ⁊ ſnia
fertur ⁊ eſt ſpecialis caſus in fauorē liberta
tis. Idem.

EX tenore Inter .r. militē ⁊ .m
mulierē cā matrimonij corā quibuſdā iudi
cibus delegatis vertebatur corā qbus muli
er ꝓponebat: ꝙ dictus miles corꝑaliter p̄ſti
tit iuramētū ꝙ ipſam duceret in vxorē ⁊ pꝰ
modū carnaliter cognouit eādē: ⁊ traduxit
in domū: miles vero inficiebatᷣ oīno: adijci
ens ꝙ ⁊ ſi hec vera eſſent eā tñ de iure non
poterat hēre in vxorē eo ꝙ aliā tūc viuētem
duxerat in vxorē: ad ꝓbandā ſuā intētionē
ꝑs vtraqꝫ teſtes ꝓduxit teſtibus publicatis
ꝑ teſtes militis videbatᷣ eſſe ꝓbatū ꝙ ipe añ
feſtū purificatiōis btē marie virginis. b. mu
lierē acceperit in vxorē ⁊ teſtes mulieris di
cerēt ꝙ in ſeptimana paſchali ſequētē feſtū
p̄dictū de ea ducēda corꝑaliter preſtitit iu
ramētū dictus miles petebat ab ipetitione
ipſius mulieris abſolui. Ex parte mulieris
fuit replicatū ꝙ eo tpe ⁊ etiā ante quo teſteſ
militiſ dixerāt eū cū alia ↄtraxiſſe fuerat ſē
per in eboraceñ. ꝓuincia cõmoratus cum te
ſtes ipſiuſ militis dixiſſent hic lõge extra di
ctā ꝓuinciā actū eē determinātes tp̄s ⁊ locū
⁊ hec erat parata ꝓbare ꝑ teſtes. Sꝫ cõtra
fuit ex aduerſo rñſum: ꝙ cū atteſtões iā eſſēt
publicate hinc inde locus ꝓductiōi teſtiū iaꝫ
nõ erat. dubitauerūt iudices vtrū teſtes mu
lieris eſſent ſuꝑ hoc articulo admittendi. re
ſpondit papa ↄſultus ꝙ teſtes mulieris ſūt
ad ꝓbandū illū articulū admittēdi. ¶ Nota
ꝙ negatiua q̄ hꝫ determiationē vel loci vel
tēporis indirecte põt ꝓbari. Iteꝫ ſuꝑ nouo
articulo publicatis atteſtatiōibus poſſūt te
ſtes recipi. Idem

SIgnificauerunt. Inter
monachos ſci dioniſij ex vna ꝑte ⁊ abbatiſ
ſam ⁊ moniales de forcellis ex altera tam
ſuper poſſeſſiõe q̄ꝫ ꝓprietate prioratus d̄ ar
gentolio corā iudicibꝰ delegatis qõ verteba
tur. Moniales ſuꝑ cā ꝓprietatis primitꝰ iu
diciū ſūt ingreſſe: ⁊ teſtes ꝓduxerūt nullo pꝰ
modū iudicio petitorio ſuſpēſo poſſeſſionis
iudiciū ſunt ingreſſe ſuꝑ quo teſtes ab vtra
qꝫ parte ſūt ꝓducti ita ꝙ publicatio teſtium
fieri iā debebat. Sed monachi quartā pro
ductionē teſtiū cū iuris ſolēnitate petierūt ſu
per iudicio poſſeſſorio quā cū iudices dene
gaſſent ipſi ſedē apo. appellarūt ab ipoꝝ
interlocutoria: qbus pactis iudices ꝓceſſuꝫ
ſuū do. pape ſignificauerūt. Mādat papa
qbuſdā iudicibus quatenus ſi cõſtiterit eis
abbatē ⁊ monachos quartā ꝓductionē teſti
um cū iuriſ ſolēnitate ſuꝑ poſſeſſorio petiuiſ
ſe: ⁊ ꝓpter hoc īfra. x. dies appellaſſe poſt i
terlocutoriā iudiciū: ad quartā ꝓductioneꝫ
teſtium cum ſolēnitate iuris admittāt eoſdē
niſi forte iudices quartā ꝓductionē negaue
rint vt effrenatā multitudinē teſtiuꝫ refrena
rēt: ⁊ ſi in ꝓbatiõe appellatiōis defecerit in
expenſis legitīs parti alteri ↄdēnētur: ⁊ cām
poſſeſſionis ad quā moniales habuerūt re
curſū primitus dēant termiare niſi eēt in pe
titorio ꝓceſſuꝫ in tantū ꝙ poſſit de ꝓprieta
te liq̄re ⁊ tūc qõem determinēt ſil̄ vtrāqꝫ ꝙ
ſi de ꝓprietate ad plenū adhuc nõ ↄſtet ꝓ
cedāt in ipſo iudicio poſſeſſiōis finito. ¶ No
ta ꝙ qui primo cepit agere de ꝓprietate p̄t
redire ad iudiciū poſſeſſiōis ſuſpēſo petito

rio itē quarta ꝓductio dʒ dari cū ſolēnitate
legali: alioquin appellatio ꝓpter hoc iterpo
ſita: niſi denegeť ex cā vt hic dr̄ valet. Jteʒ
interlocutoria trāſit in rē iudicatā niſi appel
letur ab ipſa infra. x. dies. Jtē qui deficit i
ꝓbatiōe appellatiōis a grauamie īterpoſite
ꝯdēnari dʒ in expēſis alteri pti. Jdem.

¶ Um cauſa Jnter archiepm
rauēnatē ⁊ cōe fauentie vertebať
qō ſuper iuriſdictōe quorūdā locoꝝ de q̄ hē
tur ſupra de ꝓbatiōib᷒: lʒ cāʒ illa delata fu
it ad dn̄m papā lite ꝯteſt. ⁊ p̄ſtito iuramēto
ab vtraqʒ pte de calūnia: qꝛ difficile fuit v
triqʒ parti teſtes ꝓducere corā papa. Man
dauit ep̄o placētino quaten᷒ recipiat teſtes
quos vtraqʒ ps tā ſr̄ pꝛicipali q̄ꝫ in ꝑſonas
teſtiū duxerit ꝓducēdos ⁊ eos diligēter exa
miet ⁊ de ſingulꝭ circūſtātiis diligēter iqrat:
de cāis loco ⁊ tpe: de auditu viſu ⁊ ſcia ⁊ d̄
oībus ad negociū ptinētib᷒: q̄ ſi forte fauēti
ni vel alii teſtes quos archiep̄ſ duxerit ꝓdu
cēdos p̄ſumpſerint ipedire: ip̄os ab hmōi p̄
ſūptiōe ꝯpellat vt aūt effrenata mltitudo te
ſtiū refreneť p̄cipit vt hic ⁊ idē q̄dragenariū
numeꝝ excedere nō pmittat ita vt ſi fauēti
ni depoſitiōes teſtiū voluerit ratas hr̄e que
ab ep̄o ferrarieñ. ⁊ abbate pōpoſiano recep
te fuerit teſtes illi ꝯputētur in numero p̄liba
to: aliogn cū atteſtōes ille ſint clauſe ideʒ te
ſtes ſi necē fuerit iteꝝ ꝓducāt. ¶ Nota q̄liter
iudex dʒ examiare teſtes. Jtē q teſteſ ipedit
quo min᷒ poſſint ꝓhibere teſtimoniū vitati
puniēdus ē. itē vltra. xl. teſtes ps iducere nō
dʒ. itē vltra. xl. dr̄ effrenata mltitudo teſtiū

Jdem.

¶ Eniens Uacante deca
natu claramōteñ. archidi. eiuſdeʒ
ecclie elect᷒ extitit i decanū: qdā oppoſuerūt
ſe illi elcō cā ꝯmiſſa fuit qbuſdā iudicib᷒ q
tulerūt ſniaʒ ſr̄ decanatu ꝓ archidia. ⁊ i pte
mādauerīt illā execōi. Sʒ qꝛ ex pte capl̄i ab
illa ſnia fuit appellatū non fuit i totū execōi
mādata pp q̄ archidia. ⁊ ꝓcuratores capl̄i
ad ſe. apo. acceſſerūt archidia. i p̄n̄tia pape
petebat ſniaʒ ꝓ ſe latā i totū execōi mādari:
ꝓcuratores capl̄i dicebāt ſniaʒ illā ꝯtra iu
ſticiā ⁊ poſt appellōeʒ eē latā vnde debebat
caſſari. Archidia. dicebat illos nō eē audiē
dos cū eēnt excōicati dū hec ꝓpōerēt. p. ſub
diaco. do. pape ſe oppoſuit ex aduerſo aſſe
rēs ſe in decanū clare mōtis canōice electuꝫ
vnde dictus archi. in ſua petitōe nō erat au
diēdus qꝛ decanat᷒ ip̄e ñ ad illū ſʒ ad ſe po
tius ptiebat tandē iterlocut᷒ fuit papa vt di
ctus. p. ſi poſſʒ icōtinēti ſuā intētiōem ꝓba
ret: Jpſe vero ſr̄ hoc teſtes ⁊ inſtr̄a ꝓduxit:
⁊ dn̄s pa. iterlocut᷒ fuit q̄ ſua itererat vt ſe
poſſʒ oppōere archidiacono p̄dicto lite ꝯte.
iter illos tā ſup elcōe q̄ꝫ ſr̄ ſnia. q̄ſitū fuit ab
archidi. vtꝝ vellet admittere i hoc iudicio
atteſtatiōes pꝛimo receptas i articulo ſupra
dicto. q reſpōdit q̄ vellet dūmō poſſit obi
cere tā in ꝑſonas teſtiū q̄ꝫ in dicta: quo audi
to ps aduerſa reſpōdit q̄ atteſtōib᷒ illis vti
nolebat cū nō ſup pꝛicipali negō ſʒ ſup inci
dēti articulo fuiſſent lite nō ꝯte. recepte vnd̄
ſup toto negō ⁊ illos ⁊ alios volebat ꝓduce
re teſtes: ps aūt aduerſa reſpōdit q̄ cū teſteſ
illi tā ſup ſnia q̄ꝫ ſup elcōe dixiſſent ⁊ eoruʒ
dicta publicata fuiſſent i iudicio nō licebat
illi poſtq̄ꝫ teſtificata didicerat ſr̄ eiſdē articu
lis teſtes ꝓduceř: do. pa. ꝓnūciauit q̄ teſtes
eēnt ſup toto negocio recipiēdi: quoſ vtraqʒ
ps duceret ꝓducēdos. vnde mādat qbuſdā
iudicibus: Quatenus receptis teſtib᷒ ⁊ rō
nibus ptiū intellectis cām ip̄am tā ſup pꝛin
cipali q̄ꝫ etiā ſup incidēti. fine debeant cano
nico terminare. Jn fine dicit illa q̄ in capi
tulo aguntur non poſſunt de facili pꝛobari
niſi per canonicos. Unde mādat vt ad cau
telam abſoluant eoſdem vt vocati ad teſti
monium libere poſſint ꝓ vtraqʒ pte teſtifica
ri. ¶ Nota q̄ qlibet ad quē negociū ptinet
ſine ei᷒ intereē pōt ſe opponere ⁊ dʒ admit
ti pꝛimo ꝓbato q̄ ſua interſit. Jtē cū diuer
ſus ē modus agēdi: publicatis atteſtatōib᷒
ſup eodē articulo poſſunt iteꝝ teſtes pꝛodu
ci cū alius ē modus agendi q̄ꝫ pꝛius. Jtē cū
qs dicit ſe debere admitti quod ſua intereſt
plene debet pꝛobare q̄ ſua intereſt licʒ hoc
fiat: alꝭ nō admitteret. Jdē

T

Ualis queſtioni b.

Littera iſta ſatis patet.

Dilecto Inter ꝑpoſitū aurieñ. ⁊ comitiſſam flandrẽſem qõ vertebat̃ ſuper donatiõe vi prebẽdarũ ſacerdotaliũ cã ſup hoc cõmiſſa fuit epo ⁊ abbati ceduñ. ⁊ decano atrabateñ. Idez ꝑpoſitus in p̃ntia iudicis ↄſtitutus citra li. ↄte. ꝓpoſuit ꝙ teſtioniũ decani nccãriũ ſibi erat in cã predicta: cũ de iure ſuo nõ niſi p ip̃m ⁊ quẽdã aliũ teſtẽ tantũ fidẽ facere poſſit. vnde petebat ab eis vt in cã ipſa ꝓcederẽt decão excluſo vel ſupſederẽt negocio quouſqꝫ do. papa aliuꝫ ſubſtitueret loco ſui. Sed iudices poſtulationẽ ſuã admittere noluerunt immo poſt appellatiõem a collatiõe prebendarũ ipſarum ſuſpendere eundẽ prepoſitũ: ꝑpoſitꝰ hec oĩa dño pape ſignificauit: ne ergo ꝓpter teſtium defectũ iuſticia ꝑpoſiti valeat depire loco ipſius decani. do. papa ſubſtituit abbateꝫ viſi cãpi: mãdans eidẽ Quatenus ſi ẽ ita relaxata ſuſpẽſione ꝑpoſiti ꝓcedat in cã iuxta prioris mãdati tenorẽ ¶ Nota ꝓpter defectũ teſtis iudex remoueri dꝫ vt poſſit teſtificari in cã in qua datus erat iudex. Idem.

Significauit Quidã nobiles fundauerũt eccleſiã ſancti nicolai ſabineñ. dioceſis ⁊ liberã eã eſſe volẽtes tempe fundationis dixerũt ſe nihil iure retinere in ea: ſacerdos illius eccleſie cũ ſup tali libertate nulla inſtrã facta fuiſſẽt: timẽs ne ꝓceſſu tpe ꝓbatiõis copia depiret: petiit a dño papa ſibi ꝓuideri: vnde papa mãdat iudici ſabieñ. quatenus teſtes idoneos quos idẽ pbr̃ duxerit p̃ſentãdos examiet diligenter ⁊ eoꝝ dicta in publica inſtrã redigi faciat denunciatione p̃miſſa fundatoribus antedictis vel eoꝝ heredibus vt receptiõi teſtiũ interſint ſi velit: ⁊ ſuper tali denũciatione ſiat publicũ inſtrumẽtũ. ¶ Nota cautelã bonam ⁊ vtilẽ propter ea que ↄtingere poſſũt. Itẽ futuris caſibus occurrendum eſt.

Idem.

Cum cauſam Abbas ⁊ fratres monaſterij ſci Martini vendiderũt quaſdã poſſeſſiões quibuſdã locis in qua venditiõe decepti fuerũt vltra dimidiũ iuſti precij. Ad probãdũ ꝙ decepti fuerũt vltra dimidiũ iuſti precij teſtes induxerunt q̃ bene ꝓbabãt ꝙ decepti fuerunt vltra dimidiũ iuſti precij: ſed nõ determiabãt quãtum vltra. Mõ volebãt probare monachi quantitatẽ deceptionis. Mandat papa iudicibus quatenus recipiãt teſtes quos alterutra ps duxerit ꝓducẽdos: ſi vero pars monaſterij ad hunc articulũ probandũ eoſdem teſtes ꝓduxerit quos ad aliuꝫ articulũ ꝓbãdum induxerit: nihilominus eos recipiant quoniã aliud eſt ꝓbaſſe deceptõis exceſſum ⁊ aliud ꝓbare quãtitatẽ valoris. Nota ꝙ diuerſus modus agendi ẽ ꝓbare ꝙ quis deceptus ẽ vltra dimidiũ iuſti precij ⁊ ꝓbare quantũ deceptus ẽ vltra dimidium: vnõ teſtes recepti in vno articulo publicatis atteſtationibus eoꝝ poſſunt recipi in alio nec dicũtur recipi ſup eodẽ articulo. Idem.

Albericus Inter albericuꝫ militẽ. ⁊. E. mulierẽ vxorẽ ipſius corã capitulo rauẽnate matrimonialis queſtio vertebatur: tandẽ ſñia diuorcij lata fuit inter eos: ſꝫ ſñia nõ fuit redacta in ſcriptis: poſtmodũ vero ↄtraxit cũ alia de qua filioſ ſuſcepit: ipſe vero timẽs ſibi ⁊ filijs p̃iudicium generari: qꝛ ſñia nõ fuit lata in ſcriptis: petiit a do. papa vt teſtes qui interfuerunt ſñie recipiant ⁊ depoſitiões ipoꝝ in ſcripturã publicã redigi faciãt. ¶ Nota ꝙ ſñia ſuper mr̃imonio lata tenet licꝫ in ſcripturis redacta nõ fuerit ſi hoc ꝓbetur p teſtes. Item ad cautelã futuroꝝ recipiũtur teſtes: licꝫ qõ nõ moueat̃: ⁊ intellige ꝙ denũciatio facienda ſit perſonis illis quarũ intereſſꝫ teſtes nõ recipi. Idem.

Cum in tua Quidaꝫ vir ⁊ mulier volebant contrahere mr̃imoniũ dicebat̃ ꝙ erãt conſanguinei ad hoc vt oĩs

ſuſpitio tolleret̃. xii. vel. xi. de antiquioꝛibꝰ ⁊ melioꝛibus de ꝯſanguitate vtriuſqȝ iura uerũt illos nõ eſſe ꝯſanguieos diſtiguẽdo ꝑ ſonas ⁊ gradus illoꝝ a qbus deſcẽderũt et ſic matrimoniũ ꝯtraxerũt: poſt ꝯtractũ mrĩ moniũ quidã accuſauit matrimoniũ illud ⁊ induxit tres teſtes vel quatuoꝛ ꝑ quos parẽ tela ꝓbata fuit: querit̃ vtrũ ꝑꝑ dicta iſtoꝛuȝ triũ vel quatuoꝛ poſterioꝝ deroget̃ fidei pꝛi oꝛũ. xi. vel. xii. q pꝛius in cõtrariũ iurauerũt vel pꝛimi potius pꝛeferãtur. Reſpõdit pa. ꝙ licet ad aliud iurauerũt pꝛimi ꝗ̃ ſecundi cũ in ſecundo iudicio pꝛioꝛes perſone indu cte fuiſſent ⁊ iurati deponerẽt illa eadẽ que pꝛimo dixerunt ſine dubio pꝛeualerẽt dicta illoꝝ ⁊ ſic matrimoniũ nõ ſeparetur ꝑ quod datur intelligi ꝙ ſi ille ꝑſone nõ fuerũt indu cte in ſecũdo iudicio pꝛeualẽt dicta iſtoꝛum vel trium vel quatuoꝛ ⁊ ſic ſeparãt̃ nec pñt repelli eo pꝛetextu ꝙ partes teſtificata didi cerint qꝛ talis obiectio locũ nõ hȝ in hoc cãu ⸿ Nota ꝙ diuerſus modus agẽdi ſuꝑ eo dẽ articulo facit ꝙ poſt apturã teſtiũ ſuꝑ eo dẽ articulo teſtes iterũ poſſunt iduci. Idem

Conſtitutis M. canonicus ſurrentinus in pꝛeſentia dñi pape accuſabat de crimĩe ſimõie archiepm̃ ſuũ ⁊ ꝓteſtatus fuit ab initio ꝙ cõſanguiei ipſius archiepiſcopi multa ĩpedimenta ꝑſti terunt ꝑ ſuã potentiã dicto. M. quo minus copiã ꝓbationũ ſecũ hẽat inducendo quoſ dam ad iurandũ ne aduerſus archiepm̃ ali quid dicerẽt: ⁊ alios minis ⁊ terroꝛibus a te ſtimonio arcere nitãtur: do. papa ex officio ſuo volens ſuper hoc prouidere. Mandat cuidã iudici: vt generalẽ pꝛoferat ſñiam ex cõmunicatiõis in omnes illos qui aliquod ĩpedimentũ ipſi. M. preſtare pꝛeſumpſerit in teſtibus ꝓducẽdis ⁊ illos qui iurauerunt non ferre teſtimonium cõtra archiepiſcopuȝ denũciat iuramẽto huiuſmodi non teneri: ⁊ ſi aliquis de conſanguineis archiepiſcopi a liquem de teſtibuſ ipſius. M. pꝛeſumpſerit impedire eundem archiepiſcopũ ab officio pontificali ſuſpendat ⁊ faciat manere ſuſpẽ ſum: donec a tali pꝛeſumptione deſiſtat qꝛ non eſt veriſimile ꝙ eo inuito talia fiant: qꝛ ſi voluerit poterit pꝛohibere vnde debet ex periri iudicis auctoꝛitateȝ eluſaȝ qui defen ſionis copiam ſubtrahit aduerſario ſuo. ⸿ Nota ꝙ non tenet iuramentũ quo quis aſtringitur non fere teſtimonium ⁊ eo nõ ob ſtante admittitur eius teſtimonium. Item omnes ĩpediẽtes iuriſdictionem iudicis ex cõmunicari debent. Item qui ſubtrahit ad uerſario copiam pꝛobatiõis oſtendit ſe ma lam cauſam habere vnde puniri debet.

Idem.

Conſtitutis Inter pꝛicipem bohemoꝛũ ⁊ vxoꝛẽ eius ſo roꝛem nobilis viri Marchione miſinẽ. ma trimonialis queſtio vertebatur ad petitiõeȝ ipſius pꝛincipis: epiſcopus pꝛagẽſis citauit vxoꝛẽ ipſius ꝓ cauſa illa: ⁊ dũ vellet ad ip ſum accedere vt ſuas ꝓponeret defenſiões ipſa fuit pꝛohibita bis vel ter a ſeruientibꝰ ipſius epiſcopi qui pꝛohibuerunt ei ingreſ ſum ad ipſum pꝛopter quod ad ſedem apo ſtolicam appellauit. Sed non obſtante ap pellatione epiſcopus tulit ſententiam diuoꝛ tĳ inter eos a qua ſententia appellauit cau ſa appellationis cõmiſſa fuit iudicibus qui pꝛoceſſerunt in cauſa appellationis: tandeȝ cauſa iſta delata fuit iterum ad ſedem apo ſtolicam vnde papa cõmittit cauſam iſtam archiepiſcopo madeburgeñ. ⁊ eius ꝯiudici. mandans eiſdem: quatenus partibus ad lo cum ydoneũ cõuocatis recipiant teſtes quoſ ipſa nobilis ꝓ ſe induxit: vel pꝛiceps ꝓ par te ſua cum nondum teſtificata didicerit ſuꝑ pꝛoceſſu pꝛagenenꝰ epiſcopi vel pꝛoceſſu poſterioꝛũ iudicum duxerint pꝛoducendos ⁊ ipſa nobilis iducat: ſi noluerit teſtes quos pꝛius induxit: vel alios cum nondum renun ciauerit teſtibus ꝓducendis. ⸿ Nota ꝙ iu dex locum idoneum debet partibus aſſigna re. Item ſi teſtes in vno iudicio recepti non ſunt publicati. in alio iudicio poſſunt ad hoc. Idem ⁊ alĳ recipi: cum nondum

teſtificata didicerit nec renūciauerūt ptes te ſtibus pducēdiſ.itē cū dubitaṫ ſup pceſſu iu dicis an ſit legitimus ſup hoc inquirēdū eſt

Idem.

Licet ex quadam Oli cōſtitutū fuit ex quadā necita te vt in cōputādis gradibus ꝯſanguinitatis ⁊ affinitatis vꝫ teſtimoniū de auditu cū pp ter breuē hoīum vitā teſtimoniū de auditu pponere non valebāt vſqꝫ ad.vij.gradum qꝛ ex hoc circa legitima cōiugia multa peri cula pueīebāt ſtatuit ꝯciliū ne ſuper hoc re cipiatur teſtes de cetero de auditu cū phibi tio copule cōiugalis quartū gradū ne exce debat niſi forte pſone tales fuerint quibꝰ ſit fides merito adhibēda ⁊ ante litē motā teſti ficata didicerint ab antiquioribus ſuis nō ab vno cū ille ſi viueret non ſufficeret ſed a duobꝰad min us nec ab infamibus ⁊ ſuſpe ctis ſed fide dignis qꝛ abſurdū eſſꝫ illos ad mitti quoꝝ repellerētur auctores: ⁊ ſi vnus audiuiſſet a pluribus nō dꝫ admitti vel ſi i fames licet ab hoībus bone opinionis audi uerit nō debēt admitti: qꝛ iſamibus actus le gitimi ſūt interdicti ⁊ teſteſ adiciāt in ſuo iu ramēto: qꝫ odio vel amore timore vel cōmō ad ferēdū hoc teſtimoniū nō pcedunt: deſig nando pſonas expſſis nōibus vel circūlocu tione ſufficienti ⁊ ab vtroqꝫ latere ſingulos gradus diſtinguāt ⁊ iuramēto ſuo adiciāt ſe intellexiſſe a ſuis maioribus quod depo nūt ⁊ credūt ita eſſe. Sed nec tales ſufficiūt niſi iurati deponūt ſe vidiſſe pſonas vel ſal tē in vno graduū predictorū ꝯſtitutas p con ſanguineis ſe hēre ⁊ tollerabilius eſt eni ali quos cōtra ſtatuta hoīum relinquere copula ꝯiūctos legitime ꝯtra ſtatuta dñi ſepare. ¶ Nota teſtimoniū de auditu in cāis mrī monij hodie ſimpliciter nō valere.item teſti moniū vnius non probat.itē infames a teſti monio repelluntur.itē nō debet admitti ad teſtimoniū cuius auctor repellitur. Item re moto odio amore timore ⁊ cōmodo teſtis d bet ferre teſtimoniū.itē tollerabilius ē ⁊c.

Honorius.iiij.

Per tuas Inter cano nicos ſci pe tri ex parte vna ⁊.S.ſymonis ex altera corā iudice delegato ſuper qbuſdam poſſeſſionibus qō vertebaṫ.S. tribus mēſi bus poſt teſtiū publicationē elapſis petiit ite rū interrogari teſtes ſuos: queſiuit iudex qd ſibi ſuper hoc eſſꝫ agendū. reſpōdet papa il lū non eſſe de cetero audiendū niſi forte ſup certis articulis a principio petiſſet illos in terrogari: ⁊ iudex id negligenter vel malitio ſe pretermiſiſſet. Nota negligentiā uel mali tiā iudicis parti nō debere obeſſe quo minꝰ poſt aperturā teſtiū iterū interrogentur.

Idem.

Licet dilectus Inter burgenſem epm ex vna pte ⁊ clericos ſcē marie de caſtro ſorit ex altera corā cardiali tituli ſcē crucis qō vertebaṫ. p curator epi pponuit ſe adhuc velle dicere cō tra pſonas teſtiū pductorū in negocio prici pali mādat papa quibuſdā iudicibus: qua tenꝰ recipiāt teſtes quos ptes voluerūt pdu cerē ꝯtra pſonas teſtiū pductoꝝ ſup negō pri cipali: ⁊ ſi rurſus illos ps altera vel vtraqꝫ voluerit pbare cōtra illos pbatiōes admit tāt ita qꝫ vltra nō liceat ptibus ad reproba tionē teſtiū aſpirare ne diutius negotiū pro rogetur ſi pducēdi quartos ꝯtra tertios ⁊ ſic deiceps ptibus lnīa tribuaṫ. Nota duas pbatiōes teſtiū fieri poſſe ⁊ nō vltra ne in i finitū negociū progetur.

Idem.

Preſentata Inter ar chidiaco nū ſueſiōn.ex vna parte ⁊ capitu lū ſci petri.ſueſionē.ex altera: ſup iuriſdicti one quā idē archidiaconus ſe hēre in.d.ec cleſia rōe archidiaconatus dicebat queſtio vertebatur: tandē vt ad concordiā puenirēt cancellariū pariſien.⁊ magiſtros. R. reme nen.⁊.B.bironeñ.clericos ſup qōe illa arbi tros elegerūt: qui ſuſcepto arbitrio vſqꝫ ad ſnīam proceſſerunt: ⁊ cum ſnīam pferre de berent vnus illoꝝ receſſit ⁊ alius in archi epiſcopuꝫ edunen.aſſumptus qui diſtat per

xij. dietas ab ipſis: ⁊ ſic arbitriu3 expirauit
cũ alter ſolus in ipſo nõ valeret vnde petiit
archidia. ſibi ſuper hoc ꝓuideri. Mandat
papa quibuſdã quatenus cãm ipſã ſ3 acta
corã arbitris habita debeãt termiare: reſer
uata capitulo optiõe vt recipiãt depoſitiões
eoꝝ teſtiu3 ꝓductoꝝ q ſupſunt ꝯtra eos. vel
ſi eas admittere noluerunt: ꝯſentiãt vt idem
teſtes iterum admittãtur ſaluo iure ꝙ i vtro
q3 caſu cõpetit ipi capitulo tã in ꝑſonas te
ſtiũ ꝙ in dicta. Nota ꝙ ꝑ mortẽ arbitroru3
arbitriũ ẽ finitũ. Itẽ in optiõe eſt illius ꝯtra
quẽ teſtes inducti ſũt corã arbitris ſi teſtes
viuũt admittere illoꝝ atteſtatiões: vel vt ite
rũ inducant corã iudice: ⁊ ſic i caſu iſto teſti
bus publicatis iterũ idẽ teſtes inducãtur. itẽ
ꝯtra ꝑſonas teſtiũ corã arbitris ꝓductorum
põt opponi. Idẽ.

SUper nobis. Quidam
preſbyter. a. nomie
ordinẽ fratrũ minorũ intrauit cã ꝓbatiõis ⁊
poſtmodũ nulla facta ꝓfeſſiõe infra annum
exinde exiuit: ſ3 frẽs ipm ſup hoc moleſta
bãt: vñ petiit a pa. ſibi ſup hoc ꝓuidri miſe
ricorditer. mãdat pa. peñ. epo vt ſi res talr
ſe hẽret denũciaret illũ ad obſuatiõem illiꝰ
ordis nõ teneri corã epo cuſtos frm ad ꝓbã
dũ ꝙ idẽ pbr ꝓfeſſionẽ feciſſ3 quoſdã teſtes
de ordie ſuo iduxit q depoſuerũt ſr hoc nõ
iurati ꝯtradicẽte ſupradicto pbro vñ pbr il
lud ſignificauit dño pa. ⁊ ipe rñdit epo ꝙ ñ
ẽ credẽdũ teſtimõio alicuiꝰ quãtũcũq3 religi
oſus exiſtat i ꝑiudiciũ alteriꝰ niſi ſit iuratꝰ.

VEnerabili Idẽ.
Multi
epi ⁊ abbates ⁊ alii viri religioſi
apud ciſteriũ i gnãli caplo ꝯgregati dño pa
pe ſignificauerũt ꝙ meritis bone mẽorie in
quõdã abbatis ſci marti. ordis ciſterciũ co
riſopiteñ. dioceſ a dño multa miracula ap
paruerũt vñ ſupplicarũt eidẽ vt ipm catalo
go ſcõꝝ faceret ãnumerari. vñ mãdauit qui
buſdã vt diligẽter veritatẽ ingrerẽt ſr vita
⁊ miraculis dicti abbatis ⁊ eã ſibi ſignifica
rẽt. ipi recepunt mltos teſtes ⁊ eos dño pa.
remiſerũt. do. pa. iuenit ex relõe ipoꝝ igſito
rũ ꝙ teſtes illi nõ erãt recepti ſecreto ⁊ ſigil
lati cũ ea diligẽtia q̃ ſolet i teſtibꝰ adhiberi:
vñ nõ adhibuit fidẽ eoꝝ dictis: ⁊ iõ mãdat
epis pñtibꝰ q̃tenus teſtes quos ⁊ mõachi ab
bas ſci martini ciſtercien. ſup vita ⁊ miracu
lis pie memorie. m. mõaſterij ſupradicti di
xerit ꝓducẽdos ſigillati ⁊ ſecreto examiare
ꝓcurẽt: cũ ea diligẽtia q̃ ſolet ⁊ d3 i receptio
ne teſtiũ adhiberi. Nota ꝙ teſteſ ſecreto ⁊
ſigillati ſũt examinãdi alias nõ valet.

Gregorius nonus.

CUm clamor. Archiepus
acherõtinus ſup ſimo
nia ⁊ aliis criminibus erat apd do. pa. multi
pliciter iſamatus: vnde freq̃ntibꝰ clamoribꝰ
excitatꝰ dedit duobꝰ epis i mãdatis vt ſup
his diligẽter veritatẽ: ⁊ ſibi ꝙ inuenirent re
ſcriberẽt diligẽter ipi ſup ſimonia ⁊ aliis ex
ceſſibus teſtes receperũt ⁊ eoꝝ atteſtões re
miſerũt do. pape apertis atteſtõibꝰ. l. ⁊. g.
ſup ſimonia ita cõfuſe depoſuerũt ꝙ ex di
ctis eoꝝ veritas nõ poterat declarari. vnde
iterũ mãdat pape quatenus teſteſ illos iteꝝ
examinẽt diligẽter ⁊ alios qui ſup hoc ſciue
rũt veritate3 ⁊ dicta illoꝝ ⁊ aliorum quos
receperint ſub ſigillis ſuis domino pape re
mittãt. ¶ Nota ꝙ iudex qui ex officio inq
rit iterũ põt examiare teſtes qui obſcure di
xerũt poſt ipoꝝ publicatiõem: ſed credo in
ordiario iudicio. Idem.

TEſtimonium
Teſtis inductus eſt in aliqua cau
ſa ciuili vel criminali ab aduerſa parte op
ponitur crimen ipſi teſti vt a teſtimonio re
pellatur probatum eſt crimen contra ipſum
queritur an valeat teſtimoniũ eius: dicit pa
pa ſi teſtis adhuc in crimine perſeuerat ſiue
cã ciuil ſit ſiue criminalis: teſtimõũ eius nõ
valet. Si vero ſit emendatus de crimine ⁊
eum non comitetur infamia non deb3 repel
li a teſtimonio in cauſa ciuili: nec in criali cũ
ciuiliter de crimie agitur preterqua3 ꝓ rea
tu ꝑiurii: quia periurus nullo caſu ad teſti
monium admittitur. In criminali vero

cā ſi ↄuictꝰ fuerit de crimīe in alio iudicio i
ſtituta ↄtra ipm̄ accuſatōe vel ↄfeſſus vl' nō
ēt ꝑ exceptōeʒ exide ↄuicatur: vel ſi grauata
ſit cuiꝰ opinio ꝓ eo ꝙ quādoqʒ fuit tali mō
r̄pulſus poteſt remoueri a teſtionio lʒ egerit
pniam. Sʒ in hoc cāu vltio ſit grauata eiꝰ
opinio nō repellit in cā ciuili. ¶ Nota ꝙ te
ſtis q crimīe detinet̃ nō admittitur ſm̄ cano
neſ ad teſtioniū in aliqua cā: ſi ē emēdatꝰ ad
mittitur cū diſtinctōe p̄dicta. Idem

Vltra tertiā. Aliqs terti
am habuit ꝓductōeʒ
teſtiū: adhuc petit quartā. Querit̃
vtꝝ debeat audiri. Reſpondʒ papa ꝙ non
niſi preſtito iuramēto. ꝙ neqʒ ꝑ ſe neqʒ ꝑ ali
um teſtificata didicerit: nec per dolum: ali
quem: nec ꝑ aliquā machinatōem quartam
petit ꝓductionē. Sed qꝛ illos hr̄e nō potuit
quos nūc ꝓducere intendit. ¶ Nota ꝙ pre
ter iuramentū calūnie aliud iuramētū p̄ſtat̃
lit. ↄteſtata. idem.

NOn debet aliqs. Aliqs ac
cuſatꝰ ē de crimīe pēdēte
accuſatōe ↄtra ipm̄: petit̃ i teſtimo
nium in alia cā crimīali. Querit̃ vtꝝ dēat
admitti. Reſpōdet̃ niſi forſitan in exceptis:
qꝛ ēt accuſati ab accuſatōe ⁊ ordinū ſuſcep
tiōe repellūtur niſi prius ſe ꝓbauerūt innocē
tes. ¶ Nota ꝙ accuſatus de crimi e pēdēte
accuſatōe ſua nō pōt teſtis eſſe in criminali:
nec accuſare aliū nec ordinari.

De teſtibus cogendis. Rub.

Alex. tertius.

Cauſā matri
monij. Quedā cā matri
monial' vertebat̃ inter. M.
mulierē ⁊ viꝝ ſuū: ↄiſſa fuit
iudicibꝰ. Mandat papa papiē. elcō ꝙ mo
neat teſtes ad deferēdū teſtimonium quos
vtraqʒ ꝑs ſibi duxerit nominādos: ſi vero
odio amore vel tiore ſe ſubtraxerit quo ad
ferendū teſtimoniū corā p̄dcis iudicibꝰ: vel
nūcio quam ad hoc miſerūt ↄpellat eos per
eccāſticā cēſurā. Nota teſtes ↄpellēdos: ſed
prius monēdos.

Cum ſuper. Mandat pa
pa qbuſdā p̄ſbyteriſ
quatenus ad preſentiam ſuam ac
cedāt ꝓhibituri teſtimoniū veritati ſuꝑ cā q̄
vertit̃ iter epm̄ p̄neſtinū ⁊ abbatē ſublateñ.
Si vero nō venerint: ſciāt ſe ab officio ⁊ be
neficio ſuſpenſos: ⁊ ſi nec ſic venerit excōica
tōis ſniam poterāt formidare. ¶ Nota ꝙ
creſcēte ↄtumacia creſcere dʒ pēa. Ideʒ

Super eo. Aliqs ↄueni
tur ď aliquo ſcō co
rā iudice ille factū negat. q̄rit̃ an il
li q interfuerūt negocio cogēdi ſunt ferre te
ſtioniū verit ati. Rn̄dʒ papa ſi factū notori
uʒ ē nō ſunt nccārij teſtes cū talia ꝓbatōem
vl' ordinē iudiciariū nō reqrāt. Si vō nō eſt
notoriū ⁊ is q ↄuenit̃ factū negauerit: teſtes
q interfuerūt monēdi ſu nt nō cogēdi niſi for
te tiore aduerſe ꝑtis a ferēdo teſtionio reuo
cent̃ de iuris rigore: tñ idiſtincte ſunt cogēdi
Idem.

PEruenit. Quidā noīe. p.
de ſcō laurētio accuſa
tus corā iudice ſuo de ſymonia ⁊
adulterio aſtrinxit ꝑ iura mentū quēdā: qui
ↄtra eū ducendꝰ erat i teſtioniū ꝙ ↄtra ipm̄
nō deponerʒ: dubitauit iudex qual'r aduer
ſus reū ſit ꝓcedendū: ⁊ an teſtis ille ſit cogē
dus ad teſtionium ꝓferendū: q̄ſiuit a papa
quid iuris ſit: papa ↄſiderās ꝙ nemo debet
aduerſario inſtr̄a ſubtrahere: quoꝝ appel
latōe teſtes ↄtinentur: ⁊ ꝙ ille q hoc fecit: ⁊ q
parē copiā aduocatiōis ſubtrahit aduerſa
rio ſuo iniquam a ſe litem foueri oñdit. Re
ſpondʒ ipm̄ teſtem cōpellendum eſſe ad de
tegendū ↄmētū tante calliditatis ⁊ fraudis.
¶ Nota ꝙ nullus debet ſubtrahere aduer
ſario ſuo inſtrumenta: vel teſtes: vel parem
copiaʒ aduocationis: al's poteſt puniri a iu
dice. Item nomine inſtrumentoꝝ ↄtinent̃ ēt
teſtes. Clemens.

Peruenit Laici frequē ter enormē ⁊ itollerabilē iniuriā inferunt clericis multis preſentibus ⁊ videntibus iniuriātes in cām tracti negant ſi tale facinus cōmiſiſſe clericus ꝑ illos qui pñtes erant deſiderat ſuam intentōem ꝓbare: ſꝫ illi nolūt teſtimoniū ꝑhibere: queſitū fuit a papa quid iuris eſſet ⁊ ipē rn̄det indirecte: ꝙ hii ꝗ de rebus eccleſiaſticis teſtificari recuſant ſi aliter veritas haberi nō poteſt ad illud ꝑ cēſuram eccleſiaſticā ɔpellēdi ſunt. ¶ Nota ꝙ ꝗ de rebuſ eccleſiaſticis nolunt teſtificari ſunt indiſtincte cogēdi.

Idem.

Ceterum Lr̄a iſta ꝑ ſe patet.

Celeſtinus tertius.

Preterea Cū epūs viſitat ꝓchiā ſuaꝫ ɔuocato populo facit aliquos honeſtiores de plebe iurare ꝙ ipi diligenter inqrant ſi aliqui ɔſanguinei matrimonialiter ſunt ɔiūcti: vel ſi aliqui tales ɔiūgi velint: ꝙ denūciabitur epō vel eiꝰ miſſo teſtes iſti dicuntur ſinodales. de quibus legitur. xxxv. q vi. Epſ in ſinodo ⁊ hoc ſm ɔſuetudinē alicꝰ loci: vbi hoc dicit quos tua ciuitas nūcupat ſinodales ſm hoc ſic pōe caſuꝫ: teſtes iſti coram epō: vel corā capitulo ſemel tulerūt teſtimonium in aliqua cā ſi illa cā poſtmodū ꝑuenīat ad aliquem delegatū ſup eadem cā nō debet ɔpelli iterato iurare: dūmō delegatus veritatē alr̄ intelligere poſſit: niſi forte articulus noue qōnis emergat. Secūdo dicit ꝙ ſi teſtes iſti poſtquam in cōi iurauerunt infamiam ɔtraxerunt debent a ꝑhibēdo teſtimonio remoueri: ⁊ ſi teſtes iſti in ſuo teſtimonio errauerunt: Sed ſi ſtudioſe incōtinenti ſe correxerint: reprobari nō debent: ſecus aūt erit ſi ſue correctioni interpoſuerūt interuallum. ¶ Nota ꝙ teſtis ſemel in cā tantū iurare debꝫ. Item teſtis ꝓpter infamiā a teſtionio remouetur. Item teſtis incōtinēti poteſt corrigere dictū ſuū ex interuallo nō licet.

Inno. tertius

Super hiis Quidā elcūs fuit in epm lucanū: quidā canonici oppoſuerūt ſe dicētes ꝙ erat male fame: ⁊ qꝺ matrimoniū ɔtraxerat cū vidua: ⁊ lr̄as contra ipm nomine capituli ad dn̄m papā miſerūt: ſup his articul ɔmiſit papa inqſitōnem dubitabat: an ad hec ꝓbāda eſſent ɔpellendi. Reſpondet papa ꝙ teſtes qui ad hec ꝓbāda nominati fuerint ɔpellantur.

Ideꝫ

Cum cōtra. Magiſter rodolphꝰ impetrauit lr̄as a ſe. ap. dū ipe ꝑ ſe: vel ꝓcuratorem illis lr̄is vteret: obiectū fuit quod eſſent falſe: qꝺ cum ipe negaret: ps aduerſa voluit hoc ꝓbare petēs ut teſteſ quos ad hoc ꝓbādū nominaret ɔpellerent. queſiuit archiepſ vtꝝ teſtes ſup articulo falſitatis hmōi eſſent ɔpellēdi. Reſpōdet papa ꝙ ſi ſe odio amore vel timore ſubtraxerit: vt veritati teſtimonium perhibeant ɔpellat eoſ ¶ Nota teſtes in criminibus ɔpellēdos.

Hono. quartus.

Inter Iiectorum Inter epꝫ vulteranū ex pte vna: ⁊ epm eorundē ex altera ſup diuerſ articul: ꝑ ɔuentionis ⁊ recōuentiōis modū queſtio vertebat: ꝓcuratoribus vtriuſqꝫ partis in preſentia pape cōſtitutis. lite ɔteſtata mādat papa quibuſdā quatenus teſtes: qui fuerint nominati: ſi ſe odio gratia vel timore ſubtraxerint: ꝓterq; ſup crimibus ꝑ cēſurā eccaſticā ɔpellat teſtimoniū veritati ꝑhibere. ¶ Nota teſtes ſup criminibus nō ɔpellēdos.

Idē.

Venerabilis Ciues ceruieſes cū duobꝰ. m. ⁊. i. quodā clicis eccē rauennatis quādā fecerūt ɔiurationem ɔtra archiepm rauennatē: dantes eiſdē clericis: quandā pecunie qn̄titatem: ⁊ ad hec ꝫelāda ſe iuramenti vinculo aſtrinxerūt. archiepiſcopus ſup hiis ⁊ quibuſdā aliis articulis ɔtra ciues ⁊ clericos p̄dictos ad Bono. epm ⁊ eius ɔiudices impetrauit lr̄as. vnde cum intentionē ſuā ꝓbare nō poſſꝫ niſi teſtimōio

ciuiū p̄dcōꝝ ſupplicauit domīo pape: ut ſi bi ꝓuidere ſup hoc dignaret̄: ne ergo ꝑ de fectu teſtiū ſua iuſticia depiret. Mādat pa pa eiſdē iudicib⁹: quatenus monitione pre miſſa p eccāſticā cēſurā ꝯpellāt illos quos vi derit ꝯpellēdos: ut ab hmōi iuramēto abſol uant illos quos archiepiſcopus ad teſtimo nium duxerit producēdos: ⁊ nihilominus ſi illi ſe gratia: odio: vel timore ſubtraxe rint ſimili cēſura cōpellant eoſdem ad perhi bendū teſtimoniū veritati. ¶ Nota teſtes ꝯpellēdos ad ꝯiuratōe₃ pbādā. Jtē iuramē tū temerariū nō repellit a teſtimonio. Jtem īpediētes iuriſditōem iudicis poſſunt ꝯpelli ut eā nō impediant.

De ſide inſtrumentorum Rubrica.

Grego. tertius.

SCripturam Littera iſta per ſe patet.

Honorius tertius.

SCriptauero Ec ce ali qs exhibꝫ i iudicio aliquā ſcriptu rā fcām per manū aduerſarij vel ab alio ita tamē ꝙ nō per publicā perſonā cū ſubſcrip tiōe teſtiū. S₃ teſtes inſcripti i illo inſtrumē to mortui ſunt. Querit̄ vtꝝ ſcriptura illa va leat ⁊ fidē fciat ſi neget ab aduerſario. Re ſpōdit papa ꝙ ſi teſtes inſcripti mortui ſunt ſcriptura illa nō obtinet firmitatē: niſi p ma nū publicā fcā fuerit ut appeat publica an habuerit ſigillū autenticū p qđ poſſit ꝓbari

Jdem

EXlitteris Jnter a ⁊. r. vtebat̄ qđ ſup capella deābitoria: q̄ fuit ꝯiſſa qbuſdā iudicibus: ptib⁹ corā iudicib⁹ ꝯſtitutis dictus. r. poſtulauit ſibi copiā lraꝝ oñdi q cū eas inſpicer₃: cepit illas arguere falſitatis ꝑ eo ꝙ in narratōe facti vbi ſcrip tū ē iura ꝓchialia erant abraſe: iudiceſ ſu per hoc dubitātes q̄ſiuerūt an ꝓpter hoc de beāt dici falſe: Rñdēt papa ꝙ ꝓpter abra ſionem illā lre nō pn̄t dici falſe nec ſuſpecte qꝛ ēt priuilegia in nōibus poſſeſſionū abra dūtur: ⁊ lre ſi in narratōe facti erratū ē pn̄t abradi. Nota ꝙ lraꝝ copia facienda eſt ad uerſario ad inſpiciendū. Jtem vbi ius non ꝯſtituitur nō nocet raſura: quia narratio fac ti non facit ius. Jdē.

ACcepimus Jnter ar chiepm can tuarienſem: ⁊ monaſterium ſancti auguſtini orta fuit ꝯtrouerſia ſup ſtatu ⁊ li bertate ipius monaſterij. Ex pte monaſterij exibita fuerunt priuilegia quoꝝ obtentu la ta fuit ſnīa ꝑ monaſterio: poſtmodū archie piſcopus dicens illa priuilegia eſſe falſa: ſen tentiā fuare nolebat: abbas timēs aggraua ri ab ipo appellauit ad ſedem apoſtolicam ⁊ archeps tulit ſniam interdicti in eccleſias monaſterij ꝓpter quod abbas domino pa pe fuit ꝯqueſtus: ſup hoc ſcribit archiepiſco po eboraceñ. ⁊ eius cōiudicibus dicens ꝙ priuilegia inſpecta non poſſunt argui fal ſitatem: ⁊ quia difficile eſſ₃ ⁊ periculoſu₃ ea apud ſedem apoſtolica₃ exiberi. precipit ut exhibeantur predicto archiepiſcopo cantua rieñ. in clauſtro iporum fratrum: vel in alio congruo ⁊ ſecuro vſq₃ ad natiuitatem ſanc ti iohannis baptiſte. Si vero non venerit nec miſerit imponant ei perpetuum ſilentiū eam vlterius arguendi. Jnterim vero non vult papa illa priuilegia vacillare. precipi ens ſententiam que eorum auctoritate lata ē inuiolabiliter obſeruari ⁊ archiepiſcopum in inſpectione priuilegiorum duodecim ho minum numero faciant eſſe contentum.

¶ Nota ꝙ qui dicit inſtrumentum vel pri uilegium eſſe falſum debet ſibi tradi ad in ſpiciendum. Jtem ad certum tempus hoc fi eri debet interi vero priuilegia ⁊ ſententia:

ip̄a obtineant firmitatē. Celeſtinus.iij.

Contingit. Abbas ⁊ ꝯuentus ſci facundi quandoqꝫ litem hn̄tes cū pti aduerſe ꝯpellebātur priuilegiū ſuū quo i iudicio vtebātur integralr̄ exhiberē. vnde oc caſiōe vnius capl̄i ſup quo ꝯueniuntur. plu rima litigia ſuſcitantur. vnde petebāt a dn̄o papa ſibi ſup hoc ꝓuideri. Reſpōdit eis pa pa vt quādocūqꝫ ſup exhibēdo priuilegio vl̄ indulgētia ſeu inſtrō fuerint reqſite p̄ſente iu dice vel aliquibus viris a iudice ad hoc de putatis tantummō recitetur audiente pte ad uerſa: ⁊ ſi ſup vno capitulo tantū queſtio fue rit id ſolūmodo reſcribat̄: ⁊ pti aduerſe eiꝰ copia fiat. ¶ Nota ꝙ inſtrm̄ quo quis vſu rus ē vel priuilegiū: ſi plura capitula ibi cō tinentur: illud ſolū alteri pti tradendū ē quo vſurus ē.

Inter dilectos. Inter abbatem ſci donati de ſcozula ex vna pte ⁊ archiepꝫ mediolanē. ex altera vertebat̄ qō ſup pluri bus articul̄. petebat abbas noie monaſterij ſui habēs a capitulo ſuo mandatum a ꝓcu ratore archiepi nomine mediolanēſi eccē re ſtitui monaſterio ſuo portum ſcozule cū ho nore diſtrictu ⁊ iuriſditione ipius loci dicēs hec oīa ad monaſteriū ptinere. ⁊ hoc idē di cebat de omnibus q hītāt in ciuitate biuieb̄ ⁊ tenēt res mōaſterij: de qbꝰ monaſteriū ob tinuerat i iudicio poſſeſſorio corā epō vero nenſi. hec oīa petebat cū oībus fructibꝰ ide pceptis: ad oīa iſta ꝓbanda inducebat pri mo priuilegium luitardi comitis quōdā epi lucani q mōaſteriū fūdauerat. ⁊ p̄miſſa oīa donauerat monaſterio. Secūdo inducebat inſtrm̄ ſnie archiepi mediolanēſ: quā oli tulit ex delegatiōe lodouici ipatoris ſup p̄dcis ꝯ tra nepotē luitardi p̄dicti: q ſup his monaſte riū moleſtabat. Tertio priuilegia romanoꝝ ipatoꝝ ⁊ p̄ſerti hērici q oīa ſupradicta mōa ſterio ꝯfirmabat. vel ēt ꝯferebat. Quarto ꝑ iſtra locationū teſtes ēt ſup hoc iduxit ꝑ que oīa intendebat p̄dcā ꝓbare ad ſuū mōaſteri uꝫ ptinere ꝯtra p̄dcā fuit ex aduerſo rn̄ſuꝫ ⁊ primo priuilegio luitardi ꝯtra qō multa ꝓ ponebāt. primo ꝙ ꝯſuptū erat i ānotōe idic tionis. ſecūdo charta vetuſtiſſima videbat̄: ſcriptura recētior appebat. tertio: qꝛ falſuꝫ ſi gillū videbat̄ appoſituꝫ ⁊ hoc appebat per imaginē ipius ſigilli ꝑ lr̄as ipius alie ꝓpriū nomē luitardi nō videbātur exprimere. Sꝫ potius hoc nomē lotharius. Jteꝫ cera ſigilli ab interiori pte vetuſtiſſima erat cera q̄ vid̄ batur appoſita ab exteriori pte quaſi ad ꝯ ſuatōem ſigilli recēs erit ⁊ mollis: qō cū dili gēter iueſtigatū fuiſſꝫ reptū fuit: ꝙ carta ſub vetuſto ſigillo fuerat pforata ⁊ ꝑ glutinum noue cere que poſita erat exterius: quaſi ad conſeruationem ſigilli: vicioſe fuit ipſi carte ſubiūctū: ⁊ eadē fere ſpē falſitatis cete ra priuilegia romāoꝝ ipatoꝝ p̄ter priuilegi um hērici vel falſa repta ſūt vel falſata. Sꝫ priuilegiū hērici ad fidē faciēdā nō ſufficie bat: qꝛ nō erat publica manu ꝯfectuꝫ: nec ſi gillū hēbat auctēticū ex eo ꝙ erat ex media pte ꝯſūptū: nec plus de ꝓprio noie appebat niſi hec vox icus: cū hac adiectiōe dei grā. ita ꝙ ex lr̄is illis nō poterat magis ꝓbari ꝙ eſſꝫ henrici q̄ lodouici inſtrꝫ ſnie multis mo dis videbat̄ ſuſpectū. tū qꝛ q̄dā lr̄e appebāt i ipō. tū qꝛ ſubſcriptio notarij videbat̄ alte riꝰ manꝰ fuiſſe q̄ ſubſcriptio iſtrī: ⁊ tū notari us ꝯfitebat̄ ſe ꝓpria manu inſtrm̄ ſcripſiſſe ⁊ lr̄a recētior videbat̄ q̄ carta ⁊ a qua vide bat̄ ifectū ut ātiquꝰ appereꝫ. Jn oībꝰ priuile gijs q̄ poſteriora erāt nulla de ipa ſnia men tio hēbat̄: ⁊ ſi inſtrm̄ ſnie ltimū eſſꝫ. quia in ter alioſ lata fuit ⁊ res iter alioſ acta n̄ nocꝫ aliis: nec atteſtatiōes nocebāt cū iter alias pſonas recepte fuiſſent ſꝫ priuilegiū henrici videbat̄ ꝯfirmatoriū ⁊ donatoriū extitiſſe: vnde videbat̄ ꝙ hēricꝰ dn̄m rex donatarū mōaſterio ꝯtuliſſꝫ: q̄uis ex forma petitiōis q̄ in ipſo priuilegio ꝯtiet̄ ꝯfirmatoriū vr̄: ut ergo itelligat̄ eo mō quo magis valere poſ ſit diſtinguēdū videbat̄ ut hēricus alia do nauerit ⁊ alia confirmauerit: quia eadē nō poſſunt confirmari ⁊ donari ꝯfirmat̄ prius habita ⁊ poſſeſſa donantur que adhuc ha bita non ſunt. vnde illa nō poterunt intelligi

p priuilegiū illō donata:ſȝ ɔfirmata.qꝛ qđ
meū ē ex alia cā meū fieri nō pōt:niſi deſie
rit eē meū.Cū ergo priuilegiū hērici ɔfirma
toriū tantū fuerit:que ad illa q̄ deducta fue
rant in iudicio ſi principale nō tenuit:nec ac
ceſſoriū p inſtra vero locationū nō ē pbata
pprietas nec poſſeſſio cū ad pbatōeȝ rei ſue
ſiue ad defenſionem nō ſufficit locatio fctā
poſtq̄ vero ſup hijs fuerit litigatū diutius:
qꝛ lrīe probata nō fuerat q̄ petebatur ad mo
naſteriū ptiere ab ipetitōe ipius procurato
rē archiepi:dn̄s papa abſoluit noīe medio
lanēſi eccleſie:quoniā cū obſcura ſunt iura p
tium ɔſueuit ɔtra eū q petitor ē indicari.
¶ Nota hāc decretalē ad ɔgnoſcēdā falſita
tē priuilegioꝝ ⁊ inſtroꝝ:primo in ānis dn̄i:
⁊ idictiōe. Itē ex ſigillo priuilegij.itē ex ſcri
ptura notarij.itē res inter alios acta alijs nō
obeſt.itē res intelligi dȝ ut potius valeat q̄
peat.itē aliud ē qđ ɔfirmat ⁊ aliō qđ dona
tur.itē ſi principale nō tȝ nec acceſſoriū.item
fcā locatio nō probat dn̄ium nec poſſeſſionē
Itē cū obſchura ſunt iura ptiū iudicādū eſt
pro poſſeſſore. Idem

Quod ſuper In ar chiepa tu cātuarieñ.erāt qdā cruce ſignati
Mandauit papa cātuarieñ.epo:ut eos ad
voti executōem ɔpellerȝ:⁊ dū ipe eos ɔpelle
re vellȝ:ad votū ſoluēdū.ipi ſup abſolutiōe
voti redeūtes ab aplica ſede.oñdebāt cardi
naliū ſigilla ignota:cū ſup impedimētis q̄ ex
ponebāt nō eēȝ eis de leui credendū: q̄ſiuit
archieps qd ageř đbeat ſup hijs ⁊ papa rn̄
dit.q aliqñ lr̄as talibus ɔcedit ⁊ reſcribit il
lis q ſciūt pſonas ⁊ facultates eoꝝ hoc mō
ut diligēter iqrāt veritatē ſup ipedimētis ex
poſitis ſup hoc q aīaꝝ ſaluti ⁊ ſuccurſui ter
re ſcē magis nouerint expedire ſtatuāt pui
dentes ne in fraudē voti aliqd fiat. vñ ſi ta
les lr̄as ipetrauerūt:tacita veritate vel exp̄ſ
ſa falſitate:ſiue ſint cardinaliū ſiue ēt pape:
⁊ nō ſolū dubie:ſȝ ēt certe lr̄e ille nō valēt: ⁊
eis nō obſtātibꝰ debēt ad vota executiōem
ɔpelli.¶ Nota q illi q votū emittūt ɔpellē
di ſunt ad executōeȝ ipius:niſi iuſta de cā p
ſe.ap.ſunt abſoluti. Idem

Paſtoralis Aliquā do allegan tur decretales i iudicibꝰ: de qbꝰ
decretalibꝰ nō ɔſtat p bullā. Queſitū fuit a
papa qd iuris eſſȝ ſtatuit papa:ut ſi aliqua
decretalis allegatur.de qua iudex dubitet:
ſi illo ɔſonat iuri cōi fm illā nō dubitȝ iudi
care:ſed ſi iuri ɔi ſit diſſona:nō iudicȝ fȝ ip
ſam:ſȝ ɔſulat ſupiorē de illa. Idem.

Cum dilectus
Quia appellatōe inſtroꝝ ɔtinenē
⁊ teſtes ⁊ publicatōem teſtiū alij teſtes ñ pñt
pduci dubitatū fuit vtꝝ pꝰ publicatōeȝ at
teſtationū iſtra pduci poſſunt. Rn̄r q iſtra
pduci poſſunt vſqȝ ad ſniaȝ āteqā ſit ɔclu
ſum ſup tertio. Cōſuetudo erat i ptibꝰ ſcotie
q aliqs p iſtra regis pbabat itētiōeȝ ſuā i iu
re dubitauerūt iudices iſti vtꝝ iſtra rgis ad
mittere dēant in cāis. Reſpōdȝ papa ɔſultꝰ
q ſi ɔſuetudo illiꝰ patrie obtiuet approba
ta:ut fides adhibeat iſtris illiꝰ regis: ⁊ ipſi
poterūt ea i cāis admittere.pſti cū rex ipe tā
te fuerit honeſtatis q iſtra ſua maxie hēant
auctoritatis i ptibꝰ ſcotiāis. ¶ Nota q in
ſtra poſſunt pduci quouſqȝ ɔcluſum ſit i cā
vl' vſqȝ ad terminū ad hoc pfixū. Itē iſtris re
gis credit ſi ɔſuetudo hoc obtieat. Idem.

Cum ioānes. Joānes her mita corā iudicibꝰ ciui
tatis viterbij petebat a petro cōci
ue ipius.C.xxx.libras ſenēſ.ex cā mutui.
Ex aduerſo ppoſuit idē p. q idē io.teneba
tur eidē in.clxxx. p pcio cuiuſdā domꝰ quā
ipi iohāni vēdiderat.vnde petebat ut.cxxx
ſibi deberet ɔpēſare ⁊ reſiduū ſibi debere p
ſolui petit inſup poſſeſſiōem ipius domꝰ ſi
bi tradi vacuā ⁊ liberā.lit.ɔte.ſup hoc ⁊ ali
is articul' cū fuiſſet hīcide aliquādiu diſpu
tatū.iudices auditis atteſtatiōibꝰ ⁊ allegati
onibꝰ ɔdēnauerūt iſtū petꝝ ut eidē io.poſſeſ
ſionē pdcē domus vacuā ⁊ liberā traderet:
ab hac ſnia dictꝰ p.ſedē apoſtolicam appel
lauit. Papa dedit.C. Capellanum ſuum
partibus auditorem: coram quo ex parte

ipſius.p.fuit ꝓpoſitū venditiōem ipius do
mus nō puram ſed ↄditionalem fuiſſe: ⁊ iō
ipm tenere ad traditōem ipſius:ad hoc pro
bandū quatuoꝛ teſtes induxit cū eſſet nouū
caplm pendēs ex veteri:qui iurati dixerunt
ſe interfuiſſe ↄtractu inter ipm.p.⁊ io.ſuper
eadem domo celebꝛato ꝑ certo pꝛecio. hac
adiecta ↄditione:vt idem.p. domum ipam
inhabitarꝫ in vita ſua:⁊ poſt obitum ſuum
domus illa remaneret.m.⁊.r.filijs ipius.p.
nepotibus ipius.l.de anno mēſi ac die quo
facta fuit venditio dixerunt ſe nō recoꝛdari
dictus io.venditionem nō cōditionalē ſꝫ pu
ram fuiſſe dicebat.ad hoc ꝓbandū induxit
inſtrumentuꝫ venditionis ⁊ tabellionem qui
fecit inſtrumentū ⁊ vnum de teſtibus inſcri
ptis in inſtrumento dubitatū fuit que ꝓba
tio valere deberꝫ: ꝓponebatur ex parte ipi
us petri ꝙ licet teſtes ⁊ inſtrumenta eandeꝫ
vim obtineant in cauſis:nō tamen inſtrumē
tum tanti debet eſſe valoꝛis: ut pꝛeferatur
depoſitionibus trium vel pluriū teſtium ex
aduerſo fuit reſponſum ꝙ cū ipe io.intentio
nem ſuaꝫ ꝑ inſtrumentū ꝓbaſſet.⁊.p. vendi
tionem non puram:ſed conditionalem fuiſſe
ꝓponeret:nec per teſtes p.de certo tempoꝛe
facta fuit fides.vnde non apparebat ꝙ ſuꝑ
illa venditione depoſuiſſent:⁊ in inſtrumen
to certum tempus adijceretur. ꝓbatio ipſiꝰ
p. inefficax erat ad intentiōem ↄtrariam eli
dendam.ſed dicebatur ꝙ reſponſio iſta iua
lida erat:quoniam vtraqꝫ pars interrogata
confeſſa fuit in iure: ꝙ vnica venditio ipſiꝰ
domus facta fuit:ſed per teſtes ꝓbatur vē
ditionalem fuiſſe ⁊ ſic per confeſſionem vtri
uſqꝫ colligitur venditōem fuiſſe conditiona
lem nō obſtante ⁊ qñ interrogatio fcā fuit pꝰ
quā in cā cōcluſum:quia iudex ad ꝓbatōeꝫ
ſnie pōt interrogare de facto quotiens dubi
tat. Iſtis omnibus conſideratis : dominus
papa de cōſilio fratꝝ ꝓnūciauit venditōem
ꝑ̄dictam cōditionalem fuiſſe.⁊ dictum p. ñ
teneri ad ipſius domus poſſeſſionis traditi
onem:ipi iohanni ſuꝑ hoc ſilentiū imponen
do ſniam ꝑ̄dictoꝝ iudicū quo ad hunc arti
culū infirmando quamuis alias iuſte ꝓnun

ciauerint:quia hec exceptio nō fuit ꝓpoſita
coꝛaꝫ ipis quo ad alios articulos confirma
uit eandem. Nota ꝙ ↄpenſatio admittit i iu
re. Item ſuꝑ nouo articulo publicatis atte
ſtationibus teſtes recipiuntur. Iteꝫ teſtes ꝑ̄
feruntur inſtrumento. Item exceptio perem
ptoꝛia poteſt ꝓponi in cauſa appellationis.
Item iudex ex officio ſuo interrogare pōt ꝑ
tes vbicunqꝫ dubitat de facto vſqꝫ ad ſentē
tiam. Item lꝫ ſnia lata ex noua allegatione
caſſetur non pꝛeiudicatur iudicibus q ipam
ꝓtulerunt. Hono.iij.c.ſequēs pꝫ.

PErpetuus Pꝛioꝛ ⁊ ↄuētus de ledes coꝛam iudicibus delega
tis traxerunt in cām. S.ꝑpetuum vicarium
de rethem ſuꝑ quibuſdā decimis:dictus vi
carius recōuenit eoſdē ſuꝑ ↄſimilibus qōni
bus:petens a iudicibus ut ↄpellerent ꝑtem
aduerſam ut faceret ei copiam quoꝛūdam i
ſtrumentoꝝ cōium ꝑ que intentionē ſuam ſu
per pꝛincipali negocio ꝓbare volebat: ⁊ qꝛ
hoc fieri nō faciebāt eidē ſedem ap.appella
uit. Mandat papa quatenus ſi ē ita reuoca
to in ſtatum debitū qcqd pꝰ app. ⁊c. ¶ No
ta ꝙ inſtrumēta cōmunia ꝑti ꝑs exibiberī te
netur. Item recōuentio nō ē in ſpūalibꝰ faci
enda. Idem.

IMPutari Aliqs agebat cō
tra aduerſarium ſuum:puta petēs
ab eo aliquam pecuniam ad ſuam intentio
nem ꝓbandam induxit duo inſtrumēta cō
traria.querebatur cui illoꝝ vl̄ nentri ſtādū
eſſet. Reſpondꝫ papa ꝙ iſte ſcripture ↄtra
rie fidem ſibi adinuicem derogant ⁊ ſic non
valet ⁊ imputet ſibi q eas in iudicio ꝓtulit
quia i poteſtate ſua fuit q̄ꝫ voluerit nō ꝓfer
re:debuit enim eas ꝑ̄uidiſſe ⁊ alterā ꝓtuliſ
ſe. ¶ Nota ꝙ qui ↄtraria allegat nō dꝫ au
diri ⁊ imputet ſibi qui cām male tractat.
Idem

SI cautio Aliqs age
bat ↄtra alquē
aduerſariū ſuū petēs ab eo certaꝫ
pecunie q̄titatem:ad qð ꝓbandā iducebat

quoddā inſtrumētū in quo reus ſimpliciter ↄfitebatur ſe debere quantitatē petitā nullā cām exprimēdo: ex q̄ deberet q̄rebat an ex tali cautionē reus ſit ↄdempnādus. Reſpō detur q̇ actor tenetur oſtēdere debitū quod in cautione illa ↄtinet: ſi vero cāꝫ reus expſ ſerit in ſcriptura illa ꝓpter quā ſcriptura fa cta fuit ſue cōfeſſiōi ſtabitur niſi ꝓbet ſe id i debite cōmiſiſſe. ¶ Nota q̇ cā ſemꝑ eſt ex primēda ad hoc vt ex ↄfeſſiōe ſua quiſ obli getur alias nō tenetur. Idem.

Cum p tabellio

P. tabellio preuentus morte que dā inſtrumēta nō pfecerit que redacta erāt in notā ꝑ eundē: querebat quid deberet fie ri hmōi in notā redactis. Reſpōdet papa. i tabelliōi q̇ ad petitōnē illoꝝ ad quoſ ptient auctoritate iudicis ordiarij poterit illa iſtru menta in publicā formā redigere ꝑ hoc ppe tuo valitura ac ſi a dicto. p. cōpleta fuiſſent Idem.

Si inſtrumenta

Aliqua inſtrumēta ꝓpter vetuſta tē vel aliā iuſtā cām quaſi cōſumpta ſunt pe tuntur exēplari: queritur quid fieri debeat. reſpōdet papa q̇ preſententur corā ordina rio vel corā delegato ſpecialiter ad hoc ille poſtmodū inſpiciat diligēter illa inſtrā ⁊ ſi i nulla parte ſui viciata nō ſint: precipiat illa exēplari ꝑ publicā pſonā ⁊ hēbunt eandem auctoritatē cū origialibus. ¶ Nota iſta duo capitula quia frequēter locū habent.

De preſumptionibus. rubrica.

Salomō in ꝑabolis.

Sicut noxius

Sicut ille qui mittit lāceas ⁊ ſagittas vt aliquē interfi ciat noxius ē: ita ille q frau dulēter nocet amico ſuo ⁊ poſtea dicit ludēſ feci. Idem.

Afferte

Cū due mulie res eſſent ſimul in vna domo ⁊ vtraqꝫ hēret filiū puulū iſan tē: ↄtigit q̇ alter filius mortuus eſt ⁊ illa cu ius mortuus erat filius accepit filiū viuū al terius ⁊ filius ipſius mortuū poſuit latētre ad latus illius cuius erat filius viuꝰ: poſtea ille due mulieres ceperūt cōtendere inter ſe: illa cuius filius erat viuus petebat filiū ſuū ab alia: Illa aūt reſpōdit filius tuus mortu us eſt meus aūt viuit. Illa reſpōdebat econ uerſo. Acceſſerūt ad regē ſalomonē ceperūt ↄtendere corā rege: cū illa cuius filius erat viuus nō poſſit ꝓbare: dixit rex Afferte mi hi gladiū: allato gladio ait: diuidite infantē viuū ⁊ date dimidiā ptē vni ⁊ dimidiā ptē alteri. Illa cuius filius erat viuus dixit: do mine date illi infantē viuū ⁊ nō occidat: ecō tra illa alia dicebat: nec mihi nec tibi ſit: ſꝫ diuidatur. tunc ait rex date. ſ. que nolebat illū diuidi infantē viuū: hec eſt mater eius: ⁊ ita rex ad hanc preſumptionē tulit ſnīam rectam. Hieronimus ſuꝑ ꝑabolis

Ex ſtudiis

Puer ali quādo p̄ ſumit q̇ bonus debeat eſſe ex acti bus ſuis quādo videmꝰ aliquē pueꝝ bona opera facere: puta libenter audit ſapientes ſtudet virtutibus audit mādata dei: ꝑ iſta ſigna exteriora p̄ſumitur q̇ bonus futurus ſit. Bonifacius papa.

Nullus dubitat. Reꝰ

qui eſt i aliquo delicto de quo cō uenitur ſemper fugit nūquā vellet venire ad iudiciū: ⁊ hoc ipſo preſumitur contra ipſuꝫ ⁊ ille qui eſt innocēs libenter querit vt abſol uatur nec aufugit ⁊ ex hoc preſumitur q̇ ſit innocēs. Grego.

Nonne bene

Duꝫ iudei di ſputabant cum Ieſu ſiue contēde bant dixerunt ieſu nōne bene dicimus: quia ſamaritanus es ⁊ demonium habes. Re ſpondit ieſus Ego demonium non habeo: Dicit gregorius: duo illata ſibi fuerunt per hoc q̇ vnum negauit: de alio intelligitur cō ſiteri tacendo. ¶ Nota q̇ qui de vno negat

de alio tacendo confitetur. Idem.

MAndata Dominuſ papa cōmiſit officium legatiōis ſuper omnes eccleſias ſicilie martino epiſcopo non loco ſed pſone illius epiſcopi confidēs de eo ꝙ ex trāſacta vita illius didicit: qd de ſubſequēti cōuerſatione ipſiuſ preſumere poſſit: premittēſ ꝙ dum onera ſua cū fratribus partitur: mādata celeſtia gerere ꝯprobatur. ¶ Nota ex preteritis preſumi de futuris.

Alexander tertius.

QVoſdam Hoc capitulum ⁊ duo ſequentia per ſe patent.

Idem ⁊ hieronimus.

QVia veriſimi le.
R. capellanus dicebat ꝙ. H. conceſſerat perſonatū eccleſie ſue: ⁊ ab eo vicariā ipſius eccleſie idem. h. receperat: ⁊ hoc dicebat ſe probaturum: ⁊. r. moleſtabat eūdem. h. ſignificatū fuit domino pape. Sup hoc ſcribit papa domino caſſino: dicens ꝙ non eſt veriſimile ꝙ. h. perſonatū eccleſie ceſſerit dicto. r. ⁊ vicariam ipſius eccleſie recepit ab eodē: vnde mādat decāo ne ſup hoc ꝓbationem recipiat niſi cōmunis fama loci habeat hoc vel niſi tales perſone appareāt de quibus non ſit veriſimile ꝙ debeant deierare quia ſepe contingit ꝙ teſtes corrupti īducantur ad falſum teſtimonium proferendum. ¶ Nota ꝙ contra veriſimilez preſūptionem inducuntur teſtes. Idem.

ILlud quoque
Quedam mulier libera p. x. ānos ⁊ vltra ſcienter cohabitauit cuidā ſeruo tanꝙ legitimo viro: ⁊ ab eo fuit carnaliter cognita: poſtmodū aſſerebat illū ſuū non eē maritū: ſed vir dicebat illā eſſe ſuā vxorē: oſtendēs publicū inſtrm̄ in quo ſe cōiuges nominabāt per quod etiā ſibi donationē ꝓpter nuptias faciebat eidem: mulier aſſerebat inſtrumētū illud factū eſſe ī fraudē niſi dominus ſeruo ſuo fraudaretur inſuper ꝓduxit teſtes ꝙ ille pluries rogatus fuerat ab amicis mulieris ꝙ eā deſponſaret: vir predictū inſtrm̄ ꝓducebat ⁊ quoſdā teſtes qui viderāt eum annulos deferente. Ad hoc reſpōdebat mulier ꝙ hoc faciebat ſm̄ cōſuetudinē illarum que panes vendunt. Iudex ſuper hoc cōſuluit papā ⁊ ipſe reſpondet ꝙ in huiuſmodi dubietate fama vicinis debet attendi: ⁊ ſi fama loci hꝫ ꝙ vir ipſam in lecto ⁊ in mēſa ipſam ſicut vxorem tenuerit cogēda eſt mulier vt viro affectu adhereat coniugali precipue ſi dictū inſtrumentum ab eo ſit factuꝫ qui officium ſuum fideliter adimpleuit. ¶ Nota ꝙ circa matrimoniū recurrēdū eſt ad famā loci ⁊ ſic per exteriora ꝓbatur matrimonium ſaltem preſumptū ꝯtra quod nō eſt probatio. Item preſumitur ꝓ inſtrumento facto ratione officii.

Idem.

LItteris Quidaꝫ petrus nomine contraxit matrimoniū cum. a. muliere petens poſtmodū ſeparari ab ea quoad mutuā ſeruitutē ꝓ eo ꝙ poſtꝙ mulier cū predicto viro contraxerat matrimoniū conſanguineus ipſius viri eā cognouit: ad hoc probādū teſtes inducti fuerunt qui dicebāt ꝙ viderūt conſanguineū illius viri ſolū cum ſola nudū cum nuda ea intentione vt credebant vt eam cognoſcerꝫ carnaliter ⁊ hoc viderunt in multis locis ⁊ horis electis querebatur an propter has preſumptiones deberent ſeparari. Reſpondet papa ꝙ propter huiuſmodi violentā ſuſpitionē fornicatiōis poſſunt quoad ſeruitutē mutuā ſeparari ita tamen vt vir illa mortua cum alia cōtrahat ſi voluerit: mulier vero ſine ſpe coniugii permanebit. ¶ Nota ꝙ violenta preſumptio ſufficit ad condemnationem.

Clemens tertius.

TErtio loco Quidam iuuenis contraxit cū quadā per verba depreſenti: alia mulier neptis p̄dicte ſpōſe ꝓpoſuit ex aduerſo ſe prius cognitā ab illo iuuene quē cuꝫ illa contraxiſſet: ad quod

pbandum teſtes produxit qui dixerūt ſe p certo credere ꝙ illa dicti iuuenis extitit concubina adiicientes ꝙ eos viderant inſimul per plana nemora vias ꝛ inuias pluries conuagantes: ꝛ fama vicinie ſuper hoc erat iudex ad maiorem certitudinem iuramētuꝫ vtriuſqꝫ recepit qui confeſſi fuerant ꝙ carnaliter ſe adinuicem precognouerant licet iuuenis ab ea recedere nollet ꝗ iurauerat in vxorem. Queſitum fuit a papa quid iuris eſſet: ꝛ ipſe reſpondet ꝙ cum hoc non dicatur occultum ſed predicetur a pluribus manifeſtum ſolutis ſponſalibus ſeparentur.

¶ Nota ꝙ ex multis preſumptionibus inducitur probatio ſufficiens. Item fama cū aliis preſumptionibus probat.

Innocē. tertius.

Litteras veſtras Epiſcopus altiſiodorenſ impetrauit litteras contra quoſdam burgēſes de caritate quos impetebat de hereſi quorū vnꝰ extiterat gu. de quo hic agitur vt cauſa poſſit facilius expediri vtraqꝫ pars cōpromiſit in duos de iudicibus ſub certa pena reſeruata ſibi nihilominuſ delegata poteſtate coram arbitris iſtis. pponebat epiſcopus qꝺ gu. erat hereticus ꝛ periurus pro eo ꝙ cum ipſe. gu. ſuſpectus de hereſi cōfeſſus fuit hereſim ſuam apud caritatem redeūdo ad catholicā vnitatem: ꝛ idem confeſſus fuit de quodam fratre ſuo ꝙ eodem laboraſſet errore: ꝛ cum poſtmodum frater ille coram biturricen. archiepiſcopo de hereſi conueniretꝫ purgatio ſibi fuit indicta per. vu. fraterē ſuum qui vere catholicus credebatur ipſe. v. purgauit fratrē ſuū que primo hereticuꝫ aſſeruerat: ꝛ ideo epiſcopus proponebat ipſū vu. duo contraria dixiſſe: vnde ꝛ periurus ꝛ hereticus dicebatur ab ipſo epiſcopo ꝛ in hereſim relapſus: ipſe vero hoc negabat qꝛ licet de ſe confeſſus fuiſſet: de fratre tamen nihil dixerat. Sed epiſcopus ipſum cōuicit per teſtes propter huiuſmodi contrarietateſ iudices iſti habuerunt. vu. de hereſi ſuſpectū: vnde miſerunt illum cuꝫ litteris ſuis ad dominū papā. his oībus diligenter conſideratis dominus papa habuit iſtuꝫ. vu. vehemēter de hereſi ſuſpectū. tū quia quod ante dixerat: poſtea negauit ſe dixiſſe: tum quia vel mēdacium prius dixit in fratrem aſſerē do illum hereticū: vel poſtea periuriū commiſit in deū purgando illū de hereſi quoꝝ vtrūqꝫ reddit eū valde ſuſpectū: veriſiliꝰ tamen videtur ꝙ eo tempore quo querebatur ad fidem tam graue mendaciū non dixiſſet in fratrem niſi fuiſſe accenſus zelo catholice fidei: vnde preſumitur ꝙ cum poſtea purgauit eum de hereſi turpiter deierauit. vnde mandat papa iudicibus preſentibus quatenus cum propter ſolam ſuſpitioneꝫ noluit illum de tam graui crimine condemnari talē ꝛ tantam ſecuritatem ab ipſo recipiant preter iuratoriam cautionem ꝙ timore pene tēporalis debeat coerceri diſtrictam penitentiam iniungentes eidem ex qua appareat: an ſit vere penitens an ficte conuerſus: ꝛ ſi taliter: eum verum catholicū cognouerit nō permittant eum vlterius indebite moleſtari alioquin tanꝗ hereticum eum condemnent

¶ Nota ꝙ qui contradicit ſibi tanꝗ ſuſpectus repellitur. Item hic vna preſumptio preponderat alteri quia illa magis accedit ad veritatem. Item propter vehemētem ſuſpitionem non debet quis cōdemnari de hereſi. Item a periuro non debet amplius iuramentum requiri. Iteꝫ timore pene tpalis aliqui coercētur

Cum in iuuentute Epiſcopus quideſieñ. de vngaria diffamatus erat apud regem quod cū quadam ſua nepte perpetrabat inceſtum: propter quod Rex vngarie miſit litteras ſuas domino pape denunciando ſibi crimen ipſius poſtulans ut malum hoc pernicioſuꝫ exemplo de vngaria remoueret. Sed quia huius ſuggeſtio non pcedebat bono zelo: noluit pa. fidē adhibere dictis eius. ſꝫ voluit ſcire vtꝝ hoc ex charitate pcederꝫ ſcripſit epō aurienſi ut prudēter ꝛ caute a coepiſcopis aliis inquireret diligenter vtꝝ crederetꝫ

ſilium tali peccato reſperſum: ⁊ ipi epi poſt modum reſcripſerunt domino pape: ꝙ ipſi credebant eum virum honeſte conuerſationis pſonam ipſius multipliciter cōmendātes vnde ſuper hoc ſcripſit papa. Iſtis epiſcopo ⁊ abbati dicēs ꝙ epiſcopus ipſe adeo ſe maturum honeſtum ⁊ prouidum exhibuit ꝙ ab eccleſia romana pallio meruit decorari: quare non eſt de leui credēdum ꝙ poſt quā ad ſenilem puenit etatem turpiter abiecit iugum domini: quia huiuſmodi labes ꝗ aliquando in iuuentute contrahitur in ſenectute frequenter purgatur. Preterea non eſt credendum ꝙ vir talis ad hoc ſe conuerteret vt cum propria nepte abhominabilez perpetraret inceſtum: quia etiam ſm leges naturale fedus nihil permittit īter tales perſonas ſeui criminis ſuſpicari. ¶ Nota ꝙ ex preterita vita preſumitur de preſenti. Itez propter meritum perſone conceditur priuilegium. Item inter coniūctas perſonas naturale fedus non permittit turpe aliquid ſuſpicari. Itē denunciatio ex caritate debet fieri Item ſuperior non ſtatim debet credere de ſubditis que referuntur eidem ſed prius debet ab aliis inquirere. Itez propter infamiam a maliuolis ortā non eſt inquiſitio faciēda. Idem.

D Udum Quidā ſcolaris. C. nomie impetrauit litteras a mediolaneñ archidi. vt ipſum faceret recipi in clericum ⁊ in fratrem ſi perſona eſſet idōea a presbytero eccleſie ſancti victoris in qua conſueuerunt eſſe clericus ⁊ ſacerdos: ſed presbyter ille coram archidiacono cōſtitutuſ propoſuit ꝙ facultates eccleſie duobus clericis non ſufficiebant: adiciens ꝙ idem. C. non erat idoneus ad beneficiū illius eccleſie obtinendum: dubitatū fuit ⁊ contentio erat ſup hāc idoneitate an deberet iſte ſe probare idoneum. vnde propter hoc partes redierunt ad papam: mandat papa iſtis iudicibus vt ex illa clauſula. ſ. ſi perſona fuerit idonea que i reſcripto erat inſerta eidē ſcolari probandi ſe idoneum nulla neceſſitas imponatur: cuz prima facie preſumatur idoneus niſi probetur indignus. ¶ Nota ꝙ quilibet preſumatur idoneus niſi probetur cōtrarium.

De iureiurando. Rubrica.

Gregorius tertius.

E X admiſtrationis. Per ſe patet.

P Eruenit Comes arnulphus ſpoliauit epiſcopū ladiceñ. ſ. rebus eccleſie ſue ⁊ cōpulit ipſum iurare ꝙ nō repeteret ſic ablata peruenit hoc ad dñm papam Ipſe hoc audito valde doluit dicēs ꝙ per illud iuramētū nullo mō fuit obligatus vel aſtrictus tamē ad cautelā ipſuz abſoluit ꝙ taliter coactus iurauit. ¶ Nota ꝙ iuramētum preſtitū per metū de rebus eccleſie non repetēdis nō obligat. Item a tali iuramēto abſoluitur ad cautelā. Idem.

P Eruenit Rex francoꝝ pmiſit regi anglie vł alicui alij preſtarꝫ cōſiliū vel auxiliū ſibi aduerſus ſuos: ſimili modo rex anglie pmiſit regi frācie preſtare iuramēto interpoſito vel interpoſitiōe fidei ſup hoc preſtite. rex anglie nō ſeruauit regi francie quod pmiſit: dubitauit rex francie an teneretꝫ ſibi ſeruare pmiſſū. Reſpondet papa ꝙ non dicitꝫ mutare ppoſitū aut pmiſſum ſed in melius illud cōmutat tenetur illi regi ad promiſſum ſeruādum: ſi ↄſtat eum nō paruiſſe cōditioni etiā ſi iuramētū interueniſſet in illa pmiſſione vel fides hinc ide data fuerit. ¶ Nota ꝙ nō frangit pmiſſuz vel ppoſitū ſuum qui illud cōmutat in melius. Itē fidē nō ſeruāti fides nō ē ſeruāda. Itē iuramētū vel fides data ſub cōditione non obligat niſi cōditio ſeruetur. Idem.

E Go n. Hic traditur forma qualiter epi iurant fidelitatē domino pape ⁊ ſucceſſoribus ſuis.

Aſſus Per ſe patet.

Ebitores Aliq̄s ꝓmiſit ſoluere vſuras cū vſure ꝓhibite ſint inter canonico ⁊ diuino querebatur vtrum ille ſit compellendus ad eas ſoluēdas: ⁊ reſpondit ꝙ nō debet cōpelli ad hoc: ſi vero iurauit ſoluere tunc ꝓpter iuramētū debet cōpelli: ⁊ cū vſure ſolute fuerint creditores ſūt compellēdi per cenſurā eccleſiaſticā vt eas reſtituant. ¶ Nota ꝙ ſm canones obligatō vſurarū nō tenet ſed iuramētū ſuper hoc factum ⁊ tenet ⁊ debet ſeruari. Itē vſure reſtitui debent. Idem.

D noſtram Quidam .p. nomine quādā pecunie ſūmā mutuauit quibuſdā hominibus recipiendo ab eis quaſdā poſſeſſiōes ⁊ redditus in pignore preſtito iuramento ab eis ꝙ ipſi .p. ſuper illis nullū grauamē inferēt donec ſibi pecuniā ſoluerent anteq̄ de poſſeſſionibus ⁊ redditibus illis ſortē ſuā deduxiſſet: ceperunt illū corā archiepiſcopo moleſtare. ita ꝙ per archiepiſcopū dictus .p. fuit excōmunicatus: vnde ſuper his conqueſtus fuit domino pape ⁊ ipē mādat eidē archiepiſcopo ⁊ eius cōiudicibus: quatenus recepta ſufficienti cautiōe ab ipſo .p. ꝙ eorum debeat ſtare mādato ipſum abſoluāt poſtmodū cōpellāt creditores ſi eſt ita vt poſſeſſiōes ⁊ redditus predictos eidē petro reſtituant qꝛ contra iuramentū ſuū venerūt nec ſibi moleſtiam inferant vel grauamē donec pecunia fuerit reſtituta ſicut iurauerūt compellāt dictū .p. vt quicquid cepit vltra ſortē deductiſ expenſis reſtituat eis: ꝙ ſi non fecerit excommunicent illū. ¶ Nota ꝙ iuramentū ſeruandum eſt etiaꝫ factū ſuꝑ vſuris ſoluendis: lꝫ ꝓmiſſio vſuraꝝ non valeat. Idem.

Juero aliquis. Aliq̄s ꝑ metum grauiſſimū ↄpulſus fuit renunciare beneficium ſuum iuramento interpoſito de codeꝫ vlterius non repetendo: ⁊ ſic ille ↄpulſoꝛ retinuit ſibi beneficium illud. Queritur qs illoꝝ beneficium illud debet habere an neuter. Reſpondet papa ꝙ non ē tutum alicui venire contra iuramentū ſuuꝫ niſi illud tale ſit: quod ſeruari non poſſit ſine periculo anime: nec papa vult alicui dare materiam cōtra iuramentum ſuum veniendi ne auctoꝛ ꝑiurij videatur: tamen in romana eccleſia a pluribus romanis pontificibus factum ē ꝙ clerici qui coacti beneficium ſuum abiurauerunt de iuramento abſolutionis beneficiū meruerūt ⁊ ad coercendā iniquitatē illoꝝ q illos iurare ↄpulerant ꝓmiſſi ſunt eadem beneficia obtinere. ¶ Nota iuramentum ſemper ſeruandū: dummō in obſeruatione ipi[us] periculū anime nō vergat. item papa nec etiam aliquis debet eſſe auctoꝛ ꝑiurij nec dare alicui materiā peierādi. Itē a tali iuramento ꝑ metū preſtito quis abſoluitur ſi petat: ⁊ conſtiterit ꝙ taliter iurauerit aliter nō abſolueretur. Idem.

Xreſcripto. Quidā abbas treueren. monaſterii recepit quandā ſūmā pecunie .viij. miliū ſolidorum a petro creditore qui cū abbate ⁊ fratribus quādam conuentionē fecit ad hoc vt illa cōuentio ſeruaretur: abbas quoſdā de monachis ſuis obſides dedit qui iurauerūt conuentionē illā ſeruare ita ꝙ ſi illi obſides deficerent alij monaci in obſtagio loco illoꝝ ponerent ⁊ ſi monachi hoc non ſeruarent: abbas dedit fideiuſſores vv. ⁊ eius vxorem: qui ſimiliter fidem preſtitiſſe dicuntur. abbas ⁊ monachi venire volebant ↄtra ꝓmiſſionem ⁊ ↄuentionem ſuam: ſignificatū fuit hoc domino pape. vnde ipē mādat q̄buſdā. Quatenus abbatem ⁊ monachos ⁊ vv. ⁊ ei[us] vxorem moneat: ut conuentionem illam faciāt obſeruari: ſicut iurauerunt alioquin abbati ⁊ monachis ingreſſum eccleſie interdicant: ⁊ in terra p̄fati. vverneri. ⁊ eius vxoris diuina officia prohibeant celebrari vſque ad ſatiſfactionem condignam. ¶ Nota monachos obſides dari poſſe. Item iuramentuꝫ ſemꝑ ſeruandum ē dummō ſine ꝑiculo ani

me poſſit ſeruari Idem

QUerelam. Guilhelmus
clericus ꝑmiſit iuramē
to interpoſito. R. clerico linconi
enſ ſe ſoluturū annuati ipſi.r.duos biſunti
os nomine eccleſie de ſtatera ſꝫ ꝑ biennium
a ſolutione penſiōis ceſſauit: ꝑpter quod di
ctus.r.conqueſtus fuit domino pape: ſuper
hoc papa ſcribit iudicibus dicēs: ꝙ nō me
rētur eccleſias regere qui ſunt crimine periu
rii irretiti: vnde mādat quatenus ſi cōſtite
rit dictū guilielmū clericū cōtra iuramētum
ſuū ceſſaſſe in ſolutione penſionis: nō neceſſi
tate ſed voluntate ab ipſa eccleſia ipſum re
mouerēt ⁊ eā prefato.r.reſtituant. Nota ꝙ
periuri regere eccleſias nō debēt. Itē neceſ
ſitas excuſat a periurio. Lucius.iij.

TUa Monachi ſeu viri re
ligioſi habent aliquā
do preſentationē in eccleſiis a qui
bus certā percipiūt pēſiōem cum ipſi eligūt
clericos ad eaſdē eccleſias cōſtringūt eos iu
ramento ad maiorē penſionē. Cuꝫ vero epi
eos inſtituūt.iurant ꝙ penſionē annuā non
augebunt: Queritur hic quod iuramētuꝫ ſit
ſeruandū. Reſpōdet papa ꝙ poſteriꝰ iura
mētū rōe ⁊ auctoritate lateranēſis concilij iu
uatur ⁊ ideo primo preiudicat ꝙ de cupidi
tate ꝑceſſit: verūtamē iuſtū eſt vt clerici illi
pro periurio quod vitare nō poſſunt ab ec
cleſiis perpetuo remoueantur. ¶ Nota ꝙ
penſio annua nō debet augeri. Itē temerari
um iuramētū remouet ab eccleſia.

Urbanus tertius.

CUm quidam
Quidā epiſcopi de ſardinia rece
perunt a quibuſdā creditoribus quādaꝫ pe
cunie quantitatē ⁊ iurauerunt illā ad certuꝫ
terminū perſoluere quod facere cōtēpſerunt
queritur quid ſit iſtis epis faciēdū ꝑ eo ꝙ
contra iuramētū venerint. Reſpōdet papa
ꝙ in ipſos tanto grauius eſt iudicādū quan
to maiori dignitate precellūt: ⁊ quia eorum
exemplo alii ad ſimilia prouocantur.

Illi. Quidā iurauerunt nō loqui pa
tri vel ſorori vel fratri nec aliquod ſubſidiū
impartiri eiſdem: dicitur ꝙ iſti ab iſto illici
to iuramento ſunt abſoluendi iniūcta eis pe
nitentia pro eo ꝙ male iurant. ¶ Nota ꝙ
plus debēt periuri maiores ꝙ̄ minores. Itē
factū maiorū trahitur a minoribus in exem
plum. Item iuramētū illicitū nō obligat et
ad cautelam a tali iuramēto quis abſoluit̄.

Idem.

SIcut ex litteris
Prior cuiuſdā monaſterii iracun
die calore cōmotus iurauit ꝙ i clauſtro eiuſ
dem monaſterij in quo profeſſionem fecit:
de cetero cū.g.monacho non moraretur: ab
bas ſuus dubitando ſuper hoc cōſuluit pa
pam: ⁊ ipſe reſpondit ꝙ non licuit illi mona
cho temerarium facere iuramentū contra fi
dem ſue profeſſionis ⁊ ſue ſtabilitatis ꝑpo
ſitum: vnde mandat eidem abbati vt talem
penitentiā ſibi iniūgat ꝙ alij illius exemplo
deterriti ſimilia pertimeſcant et in clauſtro
quod abiurare non potuit ſtabilitate perpe
tua ſuam penitentiā agat. ¶ Nota ꝙ teme
rariū iuramētū non eſt ſeruandū. Item iu
ramentū contra profeſſionem ⁊ ſtabilitateꝫ
promiſſum non tenet. Item pena vnius alij
coercentur.

Clemens tertius.

VEritatis Clemens
papa ter
tius idulſit Guilhelmo regi Sici
lie vt ipſe non teneret ſibi preſtare iuramen
tum fidelitatis pro regno ſicilie. ita tamē ꝙ
per hoc non fieret ſibi vel ſucceſſoribus ſu
is preiudicium quo minus ſibi vel ſucceſſo
ribus ſuis heredes ſui fidelitatem facere te
nerentur. Super iſta indulgentia queſtio
mota fuit in preſentia regis: vtrum ſingulis
ſucceſſoribus clementis heredes regis debe
rent preſtare fidelitatem: duo cardinales le
gati apoſtolice ſedis indulgentiam illam ſic
interpretati fuerunt ꝙ heredes regis tenebā
tur preſtare fidelitateꝫ domino pape clemē
ti ⁊ ſucceſſoribus ſuis per iuramētum quo
preſtito aliis iurare poſtmodū minime com

pellantur.conſultus fuit papa ſup illa inter
pretatione.Et ipſe reſpondit vt heredes re
gis poſtquã ſic iurauerunt ſucceſſoribus ſu
is iurare non compellantur:tamen ita tenen
tur ſeruare eis fidelitatem ac ſi iuraſſent.
¶ Nota ꝙ hec colligũt̃ ex ãtiqua decretali
¶ Nota ꝙ iuramentum fidelitatis tranſit
ad ſucceſſores quia hoc actum fuit expreſſe

VErum inea Juniti ⁊ cõpulſi pro vita ⁊ rebus ſuis ſeruan
dis querebatur an iſti indigeant abſolutiõe
an ipſo iure ſint abſoluti. Reſpõdet papa
ꝙ nihil dicit aliud quaꝫ anteceſſores ſui di
xerunt qui taliter iurantes abſoluerunt: ve
rũtamen vt auferatur materia peierandi nõ
eſt eis dicendum vt iuramẽtũ nõ ſeruent ſed
ſi non ea ſeruauerunt non ſunt propter hoc
tanquã pro mortali crimĩe puniẽdi tanquã
pro directo periurio. ¶ Nota ꝙ iuramen
tum metu extortũ eſt obligatorium ex quo
aliqui a tali abſoluũtur. Jtem ſi quis tale
iuramẽtum non ſeruet non debet puniri tan
quam pro directo periurio ⁊ voluntario.
Jtem tranſgreſſio huius iuramenti nõ dici
tur ſimpliciter mortale peccatum. Jtem me
tus iuſtus penã attenuat.

Innocentius tertius.

VEniens Quidam venetus nomĩe alanus habuit verba cũ.M.mau
riẽ.conuicia inter ſe inferendo propter qđ
ille alanus graues inimicitias dicitur incur
riſſe:quidam amici vtriuſqꝫ partis volẽtes
eos reducere ad concordiam ſuggeſſerunt il
li.a.vt in ſatiſfactionem iniuriarum iuraret
ſtare mandatis.b.⁊.l.⁊.m.conſanguineorũ
ipſius.M. ille non credens ſe tale quid fe
ciſſe:proptor quod aliquod graue deberet
ſibi imponi:iurauit ſtare mandatis illoꝝ.
ipſi preceperunt ei ſub debito iuramenti ꝙ
nunquã curiam intraret niſi quãdo omnes
generaliter vocarentur.iſte recepto tam ĩiq
quo mandato:acceſſit ad papam exponenſ
ſibi predicta: adijciens ꝙ erat conſiliarius
ducis ⁊ pluribus eccleſijs quarum erat ad
uocatus iuramento tenebatur i iure ſuo ad
eſſe ⁊ nullo mõ taliter iuraſſet ſi mandatum
contrarium preſciuiſſet:vnde ſuper hoc ſcri
bit papa illis tribus ciuibus venetis dicẽs
ꝙ ipſe ſuper hoc ſcribit patriarche granden
ſi vt ſi mandatũ illud priori iuramento lici
te facto repugnet ipſuꝫ auctoritate pape de
nunciet non ſeruandum. ¶ Nota ꝙ cuꝫ ali
quis alicui ſimpliciter iurat:mandatum de
bet eſſe idoneum nõ iniquũ:vt hic patet ali
as relaxatur mandatum. Jtẽ iuramẽtuꝫ cõ
trarium alii iuramento licite facto ſeruãduꝫ
eſt.

Breui Aliquis iurauit defẽdere ac ſeruare ꝓ poſ
ſe ſuo iura alicui eccleſie: eccleſia
requirit ipſum neceſſitate imminente ſub de
bito iuramenti:ipſe appellat. Queritur v
trum incurrat periurium ſi eccleſiaꝫ non de
fendat:an pretextu appellationis a periurio
excuſetur. Reſpondet papa ꝙ in hoc arti
culo appellatio non excuſat illum a periu
rio:immo periurij reatum incurrit niſi diffi
cultas ſiue neceſſitas ipſuꝫ excuſet: propter
que non poſſit eccleſie ſubuenire. ¶ Nota
appellatio fruſtratoria non excuſet aliquem
ab eo quod facere tenetur. Jtem neceſſitas
excuſat a periurio.

Idem.

QUanto Quidam cõſiliarij regis
aragonũ imo potiꝰ deceptores in
duxerunt ipſum vt iuraret irrequiſito aſſen
ſu populi vſqꝫ ad certuꝫ tempus patris ſui
conſeruaret monetam que circa mortem eiꝰ
legitimo põdere fuerat diminuta: ita ꝙ gra
ue ſcandalum in populo ortum erat: hoc in
tellecto rex quod indiſcrete fecerat reuoca
re volebat:⁊ ſatiſfacere populo vnde petijt
abſolui ab huiuſmodi iuramento. Papa
ſcribit eidem dicens ꝙ in caſu iſto non tam
eſt abſolutio neceſſaria quam interpretatio
adhibenda cum enim iuramentum illud fe
cit aut credebat monetaꝫ illam falſaꝫ aut le

gitimaꝫ:ſi falſaꝫ iuramentuꝫ fuit illicituꝫ:et
ideo non ſeruandum ⁊ pro eo debet illi ꝑe
nitentia indici. Si vero credebat legitimaꝫ
iuramentum licitũ fuit ⁊ ideo ſeruandum:⁊
papa conſuluit illi vt moneta illa reproba
ta que diminuta fuerat a legitimo pondere
alia moneta cudatur nomine patris ſui ⁊ il
lam reducat ad legitimum ſtatum quem ha
buerit tempore patris meliorem ⁊ ſic iura
mentum ſeruabit: verũtamẽ ſiccedebat mo
netam diminutã quando iuramentum illud
preſtitit ⁊ ſua eum conſcientia remordet cõ
fiteatur peccatum ſuum: ⁊ pro illicito iura
mento penitentiam agat. ¶ Nota ꝙ iura
mentuꝫ aliquando recipit interpetrationem
vt hic patet quod aliquando requirit abſo
lutionem. Item iuramentũ non eſt vinculuꝫ
iniquitatis:⁊ ad licita ⁊ honeſta ſemper de
bet referri. Itẽ illicitũ iuramentũ non eſt
ſeruandũ.

Idem.

Venientes Quidaꝫ ciuis tu
dertinus. S. nomine conuẽtus fu
it ab aduerſario ſuo corã iudice ciuitatis ſu
per quibuſdam poſſeſſionibus. Iudex au
ditis meritis cauſe condemnauit ipſum ad
reſtitutionem rerum petitaruꝫ ab illa ſenten
tia appellauit ad dominũ papaꝫ: conſules
ciuitatis non obſtante appellatione ſententi
am illam executioni mandarunt inducentes
actoreꝫ in poſſeſſionem rerum: de quibus
queſtio vertebatur: ſuper hoc appellans: cõ
queſtus fuit domino pape cui ſubeſt illa ci
uitas quo ad temporalem iuriſdictioneꝫ vn
de ipſe conſulibus ⁊ populo tudertino man
dauit vt poſſeſſionem ipſam reſtituant ap
pellanti:alioquin nouerint ꝙ ipẽ mandauit
nucerio epiſcopo vt eos ad id eccleſiaſtica
cenſura compellat: cuius negocij occaſione
premittit papa que precedunt dicenſ ꝙ ipſe
tenetur humiliter ⁊ deuote appellationibuſ
ad ſedem apoſtolicam interpoſitis deferre:
quia etiaꝫ leges ſeculares poſt ſententiaꝫ be
neficiũ appellationis non denegant aggra
uatis:ſed ipſi ſententias appellatione ſuſpẽ
ſas exequuntur. cõſules tudertini ſuper hoc
ſe excuſabant in preſentia pape dicentes ꝙ
cum aliqui vocantur ad officium cõſulatus
iurantur ꝙ ſuper pecunijs iudicabũt ſm cõ
ſuetudinem ciuitatis : ⁊ infra. xxviij. dies
ſententias exequitur. vnde ſaluo huiuſmodi
iuramento non poterunt deferre appellatio
nibus. ſed contra iſtam excuſationem dicit
papa ꝙ iudices iurant iudicare ſecundum
conſuetudinem ciuitatis ſue:⁊ ideo ſicut iu
dices poſſunt grauare ſubditos contra legẽ
⁊ ſic conſules iſti poſſunt contra conſuetudi
nem ſuos ſubditos grauare: vnde precipit
eis Quatenus appellationibus ad ſedem
apoſtolicam interpoſitis deferant humiliter
⁊ deuote cum iuramentum illud eos excu
ſare non poſſit in quo ius ſuperioris intelli
gitur exceptum. ¶ Nota decretalem
iſtam ad plura argumenta. primo ſententia
diffinitiua a qua ẽ appellatum non debꝫ ex
ecutiõi mandari: quod ſi fiat executio debet
reuocari: ut hic patet:⁊ ideo deferre debꝫ iu
dex appellationi ⁊ nihil innouare ea pendẽ
te. Item in iuramento ſemper ius ſuperioriſ
intelligitur exceptum ⁊ cuiuſcunqꝫ alterius:
quia iuramentum factum in preiudicium al
terius non valet cum illud obſeruare nõ poſ
ſit. Item iuramentum perſonale eſt.

Idem.

Ad noſtram no
ueris. Quidã ciues piſani. i. ⁊
g. cuidam vſurario. p. nomine : multas vſu
ras ſoluerunt iuramento interpoſito : ꝙ nec
per ſe nec per alias dictas vſuras repeterẽt
vel apud eccleſiaſticum iudicem vel etiaꝫ ſe
cularem ſuper hijs deponerent queſtionem.
Creditor poſtmodum condidit teſtamentuꝫ
in quo precipit heredibus ſuis vt omnibus
qui ꝓbarent ſe dediſſe vſuras eidem ipſas
eis reſtituerent. ſed dicti. i. ⁊. g. non audebãt
petere vſuras propter huiuſmodi iuramen
tum. heredes non ſatiſfaciebant eiſdem: per
uenit hoc ad noticiam domini pape. vnde
mandat piſano archiepiſcopo . Quatenus

ſub pena excōmunicatōis publice in eccleſia ꝓponat: ut qui ſuper hoc veritatem nouerit procedant ad teſtimonium proferendum: ⁊ ſi conſtiterit de premiſſis compellat heredes illius per cenſuram eccleſiaſticam: ut uſuras quas pater illorum ex predictis recepit reſtituat vniuerſas. ¶ Nota ꝙ hic recipiuntur teſtes lite non conteſtata: quia procedant in modum inquiſitionis ſiue denuntiationis: ⁊ ex officio iudicis. Item qui non poteſt ageř ꝓpter iuramentum poteſt denunciare. Itez aliquid conceditur vna via: ⁊ alia denegať

Idem.

AD materiam no. Archiepiſcopus piſanꝰ quaſi per extorſionem preſtitit iuramentum ꝙ in omni cauſa ſeruaret ordinem iudiciarium. Queſiuit a papa ſi ſeruare deberet pretextu illius iuramenti. Reſpōdet papa archiepiſcopus ꝙ ſꝫm canones manifeſta non indigent accuſatiōe nec in eis ordo iudiciarius ſeruandus eſt: qui debet in cauſis aliis obſeruari: nec archiepiſcopus habebat in mente quando iurauit modo ꝑdicto: ut veniret propterea contra canonicaſ conſtitutiones: alioquin non iuramentum ſed periurium extitiſſet: nec aliquo modo eſſet ſeruandum. Unde papa benignius interpretatur illud iuramentū ita quod ſit conſonum iuri dicit enim ꝙ in manifeſtis ⁊ notoriis ratione predicti iuramenti non teneť ſeruare ſubtilitatem ordinis iudiciarii: quia in hiis per omnia ſeruari non debet. vnde ſi quis ſubtiliter intelligat de ordine iuris ē in premiſſis: non per omnia iudiciarium ordinem non ſeruare: tamen bene poſſit intelligi quod iurauit ſꝫm rectum intellectum ut in omnibus cauſis ordo iudiciarius obſerueť in illis videlicet in quibus eſt ordo iuris ſeruandus: ſed archiepiſcopus ſic fecerit ⁊ iurāmentum ſeruabit: ⁊ iura canonica non offendet. ¶ Nota ꝙ iuramentum directe ſeruari poteſt: vel interpretatiue ſeruandum eſt. Itē in notoriis ordo iudiciarius per omnia non eſt ſeruandus.

Idem.

EA te credimus Dominus papa mandauit archiepiſcopo turitano. Quatenus nomine romane eccleſie iuramentum fidelitatis exigeret ⁊ reciperet a iudice kalaritano pro ipo iudicatu. Iudex ille requiſitus noluit iuramentum illud exhibere aſſerens ꝙ illud preſtiterat piſano archiepō ſaluo eccleſie romane honore. Papa hoc itelligēs ſcribit ſuꝑ hoc iudici ſupradicto dicens ꝙ non remittitur debitum ſed augetur: cum alicui ſoluiť quod alii eſt preſtandum. Sed cum iuramē tum illud eccleſie romane dictus iudex preſtare teneatur. ſi iuramentum iam preſtitum contrarium reputet illi ꝙ domino pape preſtare tenetur. primum illicitum eſt ⁊ illo non obſtante illud preſtare debet quod ab eo petitur. Si vero primum iuramentum non eſt contrarium preſtando iuramento illud ſine mora preſtare debet. ¶ Nota ꝙ releuatur a debito qui alii ſoluit ꝙ̃ debeat. Item cuꝫ duo iuramenta contraria ſunt videndum ē quod magis ſit licitum ⁊ altero reiecto illud ſeruetur.

Idem

QUintauallis filie quintauallis venerūt ad verba cum quibuſdā aliis mulieribus ⁊ eas multas iniurias irrogarunt: ꝓpter quod dictus quintauallis iurauit ſtare mandatis illarū que tale fecerunt illi mandatum ſub debito iuramenti: ꝙ ſi aliquādo filii aut filie: aut vxor illius aliquod factum vel verbum contumelioſum mulieribus illis obicerint. Item quintauallis filios ⁊ filias exheredaret: ⁊ vxorem a ſe remoueret. Quintauallis recepto tam iniquo mandato ſignificauit hoc pape. vnde mādat epiſcopo alaterno. Quatenus predictis mulieribus iniungat: ut mandatum illud reuocent: cum licitū fuerit iuramentum ⁊ mandatum illicitum: alioquin denunciet illum non teneri ad obſeruationem huius mandati.

¶ Nota ꝙ cuꝫ aliquis ſimpliciter iurat ſta
re mandatis alicuius: licitum debet eſſe mā
datum: alioquin mandatum non ligat.

Ideꝫ

TUanos. Quidaꝫ
b. nomine ⁊
a. vxoꝛ eius adinuicē̄m iurane
runt ſe nunquam mutuo petitu
ros. Queſiuit oꝛdinarius quid ſibi ſuper
hoc eſſet agendum. Mandat papa eidem
quatenus vtrunqꝫ inducat ad continentiaꝫ
obſeruandam: quod ſi facere noluerunt: ⁊ ſ
uare eam maneant ſeparati: alioquin com
pellatur mulier ad virum redire: cum iura
mentum illud temerarium fuit ⁊ vterqꝫ illo
rum adulterium commiſerit. ¶ Nota ꝙ iu
ramentum non pꝛeiudicat matrimonio: ſed
econuerſo matrimonium pꝛeiudicat iuramē
to infra de ſponſal. capitulo pe.

Idem.

QUemadmodū
Quidam iurauit ſe ducturum ali
quam in vxoꝛem: que poſt iſta ſponſalia ſic
contracta fuit foꝛnicata. Queritur an tenea
tur eam ducere in vxoꝛeꝫ pꝛetextu huius iu
ramenti. Reſpondet papa per ſimile ⁊ qua
ſi a maioꝛi ſi vir iuraſſet mulieri quando ↄ
traxit cum illa: ꝙ eam ſemper pꝛo legittima
teneret eam non poſſit dimittere ꝓ foꝛnicati
one quam ante rectum matrimonium com
miſiſſet. Sed ſi poſt contractum matrimoni
um ⁊ pꝛeſtitum iuramentum foꝛnicatur: eaꝫ
dimittere poſſit non obſtante huiuſmodi iu
ramento: quia in illo talis conditio ſubintel
ligebatur ſi illa contra legem matrimonii nō
peccaret. eodem modo ſi aliquis iuranit ſe
ducturum aliquam in vxoꝛem non poteſt ei
foꝛnicatōem opponere pꝛecedentem: ſed ſub
ſequentem: ut eam ducere non teneatur: qꝛ
in illo iuramento talis debet conditio ſubin
telligi: ſi ius contra legem deſponſationis n̄
venit alioquin ſi poſt tale iuramentum fierꝫ
publica meretrix eam deducere teneretur:
quod eſſet pꝛoꝛſus abſurdum. ⁊ hoc pꝛobat
per locum a maioꝛi ſi vir poſt contractū ma
trimonium ꝓpter foꝛnicationem dimittere
poteſt vxoꝛem multo foꝛtius ante coniugiuꝫ
celebꝛatum ꝓpter foꝛnicationem poteſt non
admittere ſponſam: quia turpius eicitur: q̄
non admittitur. nec obſtat iuramentuꝫ in ali
quo iſtoꝛum caſuum. quia iuramentuꝫ illud
tale eſt ꝓpter conditionem ſubiutelligenduꝫ
quod poteſt ſeruari ⁊ non ſeruari ſine tranſ
greſſione iuramenti. Pꝛeterea ſi poſt hmōi
iuramentuꝫ huius. M. mulier fieret lepꝛo
ſa vel paralitica vel naſū amitteret: vel gc
quā turpius ei contingeret: teneretur eaꝫ du
cere in vxoꝛem. Reſpondet ſi eſſet vxoꝛ de
pꝛeſenti eam dimittere non poſſet ſi ſponſa
de futuro eam duceretur non tenetur: quia
multa impediunt matrimonium contrahen
duꝫ que nou dirimūt iā ↄtractuꝫ.

¶ Illud auteꝫ. In. §. iſto queſtio ponit
que eſt talis. Aliquis iurauit ꝙ ſuper nullo
crimine accuſaret vxoꝛem. ¶ Queritur an
iſtud iuramentuꝫ eſſet ſeruanduꝫ. Reſpon
det papa ꝙ iuramentuꝫ tale temerariuꝫ eſt:
quia ſi mulier fieret infidelis ⁊ nollet coha
bitare viro ſine contumelia creatoꝛis: vel il
lud traheret ad moꝛtale peccatuꝫ debet ſta
tiꝫ illaꝫ accuſare apud iudiceꝫ ſuuꝫ ⁊ niſi ſe
coꝛrigat illam dimittere debet ſm canones
ſed iurauit expꝛeſſe ꝙ eam ſuper adulterio
non accuſaret: nunquid debet ſeruari hoc
iuramentuꝫ ⁊ videtur ꝙ non: quia dicit ſcri
ptura. patronus eſt turpitudinis: qui crimē
velat vxoꝛis: ⁊ in euangelio dicitur ſi pꝛimo
⁊ ſecundo coꝛrecta non ſe emendet dicendū
eſt eccleſie ut tanq̄ ethnica ⁊ publicana pᵃ
modum euitetur: ſed contrarium videtur: ꝙ
ſit ſeruanduꝫ: quia non ſolum ſepties: ſed ſe
ptuagies ſepties dimittendum eſt vxoꝛi pec
cata. Reſpondet papa ꝙ in hoc caſu tutius
eſt pꝛopter iuramentum: ut eam non accuſet
ad diuoꝛtium celebꝛanduꝫ: ſed denunciare
debet illam ad penitentiaꝫ peragendaꝫ.

¶ Nota ꝙ in iuramento honeſte conditio
nes ſubintelliguntur ꝗuis non apponantur.
Item non poteſt quis reprobare vxorem:
quam approbauit ex cauſa precedenti mr̄i
monium vel ſponſalia. Itē multa impediūt
matrimoniū ꝯtrahendū que nō dirimūt iaʒ
contractum. Itē matrimoniū de pn̄ti nullo
caſu ſuperueniente diſſoluitur: niſi ante car
nalem copulam profiteatur alter. Iteʒ ſi qs
iurat ſimpliciter non accuſare vxorem ꝺ̄ ad
ulterio ſeruandū ē iuramentum tamen debʒ
eam denunciare: ut peniteat quod ſi non fe
cerit: poterit eam dimittere ⁊ ſic alia via cō
ſequitur intentionem ſuam ⁊ alia denegat̄.
Item qui non poteſt accuſare poteſt denun
ciare.

E T ſi criſtus Ad fi
nem col
lige caſum ⁊ cāʒ conſtitutionis hꝰ
decretalis. Abbas ⁊ monachi caſtellionis
habebant cauſas ꝓ monaſterio ſuo. dubita
bant vtrum liceret eis ferre teſtimonium ⁊
iurare ꝓ cauſis monaſterij ſui: ⁊ videbatur
eis: ꝙ non debeant iurare. primo auctorita
te euangelij dicentis: ſit ſermo vr̄ eſt. eſt.
non. non. quod amplius eſt a malo ē. Item
iacobus apoſtolus videtur ꝓhibere iuramē
tum: dum dicit ante omnia fratres mei noli
te iurare. Dominus papa conſultus reſpōdʒ
primo auctoritati euangelij: ⁊ eam exponit
dicens. ſit ſermo veſter eſt eſt. non. non. vt af
firmatio nel negatio ſicut ꝓcedit ex ore. ita
ꝓcedat ex corde: quia tamen malicia homi
num faciente non creditur de facili ſimplici
tati aſſertioni vel negationi. ideo adiunxit
quod amplius eſt a malo eſt illud amplius
ſcilicet iuramentuʒ non eſt malum: ſed a ma
lo illius q̧ non vult credere niſi iuretur ⁊ eſt
pena illius non culpa: ⁊ lʒ dominus videat̄
ꝓhibuiſſe iuramentum non tamen ꝓhibuit
iurare per creatorem: ſed per creaturam. vn̄
cum ꝓmiſerit nolite iurare omnino: ſtatim
ſubiūxit: neqʒ per celum neqʒ per ieroſolimā
tamen ſi iuretur per creaturam ſeruandum
ē iuramentum: dummodo licitum ſit quod
iuretur. Secūdo reſpondit auctoritati iaco
bi apoſtoli dicens: quod iacobus non ſim
pliciter ꝓhibuit iuramentum. Sed volunta
tem iurandi dum dixit: ante omnia fratres.
nolite iurare omnino: quia nullus debʒ iura
re voluntate: niſi neceſſitate inſtante: ⁊ tunc
licite iuratur dummodo iuramentum habe
at tres comites ſcilicet veritatem iuſticiam
⁊ iudicium: ſed prohibuit iurare per creatu
ram. vnde dicit apl'us hoīes ꝑ maiorē ſuuʒ
iurāt. oñdens ꝑ quē ſit iurādū. i. ꝑ deū ⁊ qđ
iurанduʒ ſit in neceſſitate oſtendit exemplo
angeli qui iurauit per viuentem in ſecula ſe
culorum ⁊ exemplo domini: qui legitur plꝰ
dixiſſe ꝙ̄ ē. ē. non. non. dum dixit in verita
te dico vobis: ſi enim iuramentum malum
eſſet dominus non iuraſſet. Tertio dicitur
ꝙ quedā ꝓhibentur: quia per ſe mala ſunt.
quedam vero ꝓhibentur ex cauſa non quia
mala ſint. ſed qꝛ ſi fiant frequenter inde ma
la ſequuntur: ſicut vinum per ſe malum non
ē. Sed ex frequenti ⁊ incauta potatione lu
xuria generatur. vnde dixit apoſtolus. noli
te inebriari vino in quo ē luxuria: ſic ⁊ iura
mentum per ſe. quidem malum non eſt: cum
ſit ꝯfirmatio veritatis. Sed tamē ꝓhibetur
ex cauſa: quia ex frequenti ⁊ incauta iurati
one periurium ſepe contingit. vnde legitur
vir multum iurans implebitur iniquitate.
ſed paulus conceſſit diſcipulo ſuo ut vtatur
modico vino ꝓpter ſtomachum. ſic certe cū
neceſſitas exigit ꝓ re vera licita ⁊ honeſta
poteſt iurari: quia ceſſante cauſa ceſſat effe
ctus. Ultimo reſpondʒ papa queſtioni ꝓpo
ſite: licet enim ſint viri perfecti ut quantum
cunqʒ poſſint iuramentum vitare debeant.
tamen reddit eis: ne ꝓpter defectum teſtium
monaſterium ſuum ſui iuris ſuſtineat leſio
nem: vt deficientibus alijs teſtibus poſſint ī
cāis monaſterij veritati teſtimoniū ꝓhibere.
¶ Nota ꝙ per creatorem ⁊ non per creatu
ram iuretur ſeruandum eſt iuramentum ſi li
citum eſt quod iuratur. Item in neceſſitate
iurandum eſt: dum tamen per iuramentum
delatum deciditur queſtio. Item quedam
ſimpliciter mala ⁊ ideo ꝓhibita. quedaʒ vc

ro ſunt ſimpliciter bona: ſed ꝓhibentur ex cauſa. item ceſſante cauſa ceſſat effectus. itē monachi ⁊ clerici deficientibus aliis teſtib⁹ poſſunt ferre teſtimonium ꝓ eccleſiis ſuis.

Sicut ē noſtris

Vacante eccleſia tudertina canonici anteq̄ tractat⁹ aliquis haberetur de paſtoris electione quedam iuramēta fecerunt in damnum epālis iuris poſtmodū vnus ex illis electus extitit ī epm̄ ⁊ conſecratus. Eps̄ ip̄e vidēs ꝙ ex hoc redditus epiſcopalis diminuebātur: queſiuit a papa vtrum iuramēta illa eſſent ſeruanda: papa ip̄a conſiderās ꝙ iuramentum non fuit inſtitutum vt eſſet ī iniquitatis vinculum: ⁊ iuramenta que cōtra vtilitatem eccleſiaſticam attēptantur non iuramēta: ſꝫ piuria nuncupantur pro iuratiōe incauta fecit ei penitentiam imponi. Mandans epiſcopo amelienſi quatenus a canonicis illis ſuper premiſſis veritatem inquirat: ⁊ ſi ita eſſe inuenerit in ſtatum priſtinū reducat quicquid in damnum epiſcopalis iuris datum eſſe repperit. ¶ Nota ꝙ iuramentum in damnum eccleſie datum non eſt ſeruandum: nec obligat: ſed potius periuriū dicitur: ⁊ de hoc penitentia debet imponi.

Idem.

Cum contingat

Aliquis donauit res dotales: ⁊ alias quas donauerat vxori ꝓpter nuptias: preſēte vxore ⁊ cōſentiente alienationi: ⁊ ne vxor vlterius cōtra alienationem veniat ꝓprio iuramento ꝙ contra alienationem non veniet firmat poſtmodum matrimonio ſoluto nituntur venire in contractum. conſultus pape reſpondet ꝙ licet conſenſus mulieris: non videatur in talib⁹ obligatoriis ſm̄ leges tamen debet mulier ſeruare huiuſmodi iuramentum: ne tali ꝑtextu viam contingat piuriis aperiri: ⁊ hoc eſt verum ſi iuramentum tale ſine vi ⁊ dolo ſponte preſtitum fuit: cum in preiudicium alterius nō redundet: nec obſeruatum vergat in diſpendium ſalutis eterne ¶ Nota ꝙ iuramentum preualet legi.

Item iuramentum ſemꝑ ſeruandum cum ſine periculo anime ſeruari poteſt. Item iuramentum factum in preiudicium alterius nō tenet a contrario.

Idem.

Sicut et infra

Quidā h. nomine ⁊ .i. iurauerunt ad inuicem pacem ſiue treugaꝫ inter ſe ſeruare. tandem dictus h. mouit bellum contra predictum .i. ſpoliando ip̄m bonis ſuis. vnde prefatus .i. conqueſtus fuit domino pape qualiter h. ipſum contra iuramentum veniens ſpoliauit petens ab ip̄o iuramento quod illi .h. preſtiterat abſolui: ⁊ mādat papa quibuſdā quatenus ſi conſtiterit ꝑdictum h. iniuſte mouiſſe bellum ꝯtra ipſum .i. inducant ip̄m vt r̄ſtituat vniuerſa que per hmōi violentiaꝫ occupauit ⁊ preſtito ſibi iuramento abſoluat eundem: quod ſi facere noluerit excōmunicet ipſum: ⁊ terram eius ſubiiciat interdicto ſi premiſſa veritate iuramentum illud quod .i. ſe aſſerit ꝑſtitiſſe ip̄m nō ligat q ꝑſtitit ſi de aſſenſu factum eſt vtriuſqꝫ dum illo cui preſtitum fuerat ſeruare negligit quod ꝓmiſit. ¶ Nota ꝙ ea que auferuntur in bello iniuſto ſunt reſtituenda: ergo a contrario ſi bellū ſit iuſtum poſſunt licite retineri. Item fides non eſt illi ſeruāda qui fidem non ſeruat: qꝛ illud ſubintelligitur iuramento.

Ideꝫ

Nimis

Clerici iuramēta fidelitatis ſeruar̄ nō debent: cum nihil temporale tene aut ab eis: quia ſeruus ſuo domino ſtat aut cadit.

Hono. iii.

Petitio veſtra

Antiochena eccleſia vacāte princeps antiochenus timens cōſpiratōes ꝯtra ip̄m iuramentū extorſit a canonicis antiochenis ꝙ non eſſent canonici ꝺ cetero contra ip̄m canonici habebant poſtmodum cauſas contra ip̄m ꝓ eccleſia antiochena ⁊ etiam ꝓprias queſiuerunt a domino papa qualiter ſuper hoc ſibi ⁊ eccleſie ꝓuiderēt ꝑꝑ iuāmētū ꝑdictū papa iterꝑtat̄ iuāmētū ꝑdictū canonicos illos ñ teneri h⁹moī

iuramento quo minus libere ſtar poſſunt cõtra ipm principem p defendendis iuribus ⁊ honoribus eccleſie ſue ⁊ p ſuis pprijs coercendo ſe a machinatione ſolummodo p quã princeps deberet incurrere leſionem perſone vel amiſſionem ſui principatus. ¶ Nota ꝙ licet aliquis promittat vel iuret alicui: ꝙ non erat contra ipm: tamen non tenetur ei cõtra ſe vel eccleſiam ſuam vel contra communitatem ſuam: quia iuramentum non extenditur ad hunc caſum: quia contra ſe nemo tenetur vel contra eccleſiam ſuam. Item a conſpiratione principis aſtringuntur.

Idem

Exlitteris Quidaʒ s. nomine impetrauit lr̃as ſuper reſtitutiõe vſurarum contra. e. archidiaco. ⁊ magiſtrum g. canonicum tuleñ. iudices lit. conteſta. receperunt teſtes productos ab ipo. s. per quos nõ potuit conſtare de quantitate ſortis. Sed d̃ obligatione pignoris bene conſtitit: ⁊ per famam quaſi notorium habebatur: quod ex quadam terra. e. obligata: ſortem ſuam amplius deduxiſſet vnde videbatur iudicibus vt iuramentum de veritate dicẽda exigeret a partibus ut per iuramentum conſtaret de ſorte ſignificauerunt hoc domino pape: ne ex defectu hꝰ iuramenti ſuccumbat iuſticia ſi veritas occultetur. Mandat papa quatenus compellat partes per cenſuram eccleſie ad preſtandum huiuſmodi iuramentum. ¶ Nota in cauſa vſurarum iuramentum d̃ veritate dicenda preſtanduʒ eſſe ſicut in ſpiritualibus cauſis: ⁊ ad hoc partes compelli debent.

Ideʒ.

Intellecto Rex vngarie fecit quaſdam alienationes in preiudicium regni ſui ⁊ contra honorem regis iuramento interpoſito de ipis non reuocandis: ſignificatum fuit hoc domino pape. vnde ſcribit archiepo collecẽ. ⁊ eius ſuffraganeo ⁊ eidem regi ſuper hoc ut alienatões pdcãs ſtudeat reuocare non obſtante illo iuramento: quia in coronatione ſua iurauit iura regni ſui ⁊ honorem illibata ſeruare. vnde illicitum fuit iuramentum: ſi quod preſtitum: de non reuocandis huiuſmodi alienationibus ⁊ ideo non ſeruandum. ¶ Nota iuramentũ in damnum regni vel eccleſie preſtitum illicitum eſſe ⁊ ideo non ſeruandum ⁊ contrariũ priori iuramento licite preſtito.

Grego. ix.

Mulieri Mulier quedã petebat quendaʒ in viꝝ que in iure aſſeruit ꝙ ille i cauſa matrimonialiter conſenſerat per verba de preſenti vir hoc negabat: cum mulier non haberet alias pbatões. vir fuit ab eius impetitõe abſolutus queritur vtꝝ iudex debet ei dare licentiã cũ alio contrahendi. Reſpondit papa ꝙ non ne auctor piurij videatur: nec debet ei phibere: ne ſi forte falſum iurauit matrimonium impediret: ſed ẽ ſue conſcientie relinquenda. ¶ Nota ꝙ actore non pbante reus debet abſolui. Item nullꝰ p dictum ſuum debet dare alteri mãm peierandi: quia imputaret ei. Item relinqui debet ſue conſcie.

Idem.

Clericus Aliquis clericus iurauit ſe ſuaturum ſtatuta edita in eccã iuramento taliter pſtito: pmiſit p ideʒ iuramentum ſtatutũ ꝙ poſtmodũ factũ fuit in eccleſia fideliter obſeruare. querebar vtruʒ teneretur ad obſeruationem illius ſtatuti per iuramentum illius prius factum. rñdet papa ꝙ ex pmiſſione ſua tenetur ſeruare qd̃ pmiſit: ſed non ex debito pſtiti iuramenti. ¶ Nota ꝙ iuramentum non extenditur ad alia ꝙ̃ ſup quibus iuratum eſt. Item ex pmiſſione aliquis obligatur.

Idem.

Iuramẽtum Aliqui litigant coram iudice. iudex defert iuramentũ alteri pti loco pbationis. querit̃ an iſtud iuramentũ ſit de neceſſitate pſtãdũ rñdet papa ꝙ iuramẽtũ hoc rcuſari ñ põt niſi iuſta d̃ cã qua allata ⁊ oñſa illõ pſtare nõ cogitur: ſed ſi vna pars defert iuramentũ

alteri parti in iudicio illud iuramentum lici te poteſt recuſari vel referri. Si vero aliqs conueniatur actione famoſa: tunc non ē lici tum referre huiuſmodi iuramentum.

¶ Sane. dr̄ ꝙ ſi actor omino deficit in ꝓ batōe reus dꝫ abſolui q̄uis nihil ꝓbet: ſed ſi preſumptio ſit ꝓ actore reo poteſt deferri iuramentum ad tollendam illam preſumpti onem: ⁊ ſuam innocentiam oſtendendam: ⁊ hoc eſt verum niſi iudex conſideratis circum ſtantijs pſonarum ⁊ cauſe videat iuramētū illud deferendū actori. ¶ Nota in prima ꝑ te delationem ſuper tribus iuramentis. In ſecunda nota ꝙ reus debet abſolui. ſi actor omnino deficit in ꝓbatōe. Item iuramentū defertur habito reſpectu ad honeſtateꝫ pſo ne ⁊ quantitatem cauſe.

De exceptionibus. Rubrica.

D Enique quod. Queſi tum fuit a papa in perſonaſ teſtiū crimina obici poſſunt ut ſic a teſtimonio repellanť quibus ante iuramentum vel depoſitiones nihil fuerat obiectum. Reſpondit papa ꝙ poſſunt opponi ⁊ ſubdiſtinguendum in hūc modum: ſi crimina obijciunt teſtibus: de q bus nondum fuerant accuſati: ſed tandem opponuntur in modum exceptionis: crimia illa ꝓbari debent: antequam cauſa per ſen tentiam termietur: que ſi ꝓbata fuerint teſti monio repellentur: quia ut dicunt canones: teſtes abſqꝫ vlla infamia vel ſuſpitione: vel macula manifeſta inferendo teſtimonium re quiruntur: ꝙ ſi ſola crimina de quibus alio tempore conuicti vel confeſſi ſunt in iudicio teſtibus obijciuntur. teſtimonio repelluntur quia eorum confeſſor non eſt credendum cō tra alios niſi prius ſe ꝓbauerint innocentes.

¶ Ceterum quereret aliquis. Ecce crimina ꝓbata ſunt contra teſtes vtrum punietur pe na ordinaria. Reſpondet papa ꝙ in eos ac cuſatio iuris ordine non ꝓcedit: ſed ſufficit ſi a teſtimonio repellantur: precipue ubi cri men quod eis obijcitur non contingit cām: de qua agitur. ¶ Nota ꝙ teſtes ſine omni infamia debent eſſe. Item teſtes conuicti vl̄ confeſſi de crimine in iudicio a teſtimonio r̄ pelluntur. Item nullus debet puniri ſine ac cuſatore. Item ſecūdum modum agendi pu nitur aliquis. hec decretalis intelligenda eſt ⁊ notanda ſm̄ illam ſcilicet de teſtibus teſti monium. Innoc. tertius.

N Obis Aliqs ē excō municatus ma iori excommunicatione puta ticius martinus participauit ticio ſcienter in locu tione vel oratione. ⁊ ſic martinus ē excōmu nicatus minori excommunicatione: ecce tici us accuſat martinum. martinus excipit con tra ticium dicens ipm eſſe excōmunicatum maiori excommunicatione. ticius replicat ꝯ tra martinum dicens tu non potes excipere cōtra me qꝛ tu ſcienter participaſti mihi i lo cutione vel oratione. Queritur vtrum mar tinus poſſit repellere ticium ſua accuſatiōe: non obſtante replicatione ticii. Reſpondet papa ꝙ ticius bene poteſt repelli a ſua accu ſatōe non obſtante replicatione: quia ticius remotus ē a cōmunione fidelium. martinus vero ſolummodo a participatione ſacramē torum. ¶ Nota ꝙ excommunicatus maio iori excommunicatione repellitur ab agēdo ſed minori excommunicatione ligatus non repellitur: quia non eſt remotus a communi one fidelium

Idem.

C Um eccleſiaſti ce. Quidam iacobus nomine fuit inueſtitus per dominuꝫ papam de qua dam prebenda vacante in nouarienſi eccle ſia ⁊ de mandato ipſius in corporalem poſ ſeſſionem ipſius prebende inductus: q̄꞉ non ꝑmittebāt eū nouarienſes canonici poſſider̄ hoc ꝓpoſuit ia. ꝑdcūs i pn̄tia pape ꝯtrario ꝑs capituli exceptōem q̄dā ꝓpoſuit contra

ipm videlꝫ quod in alia eccā bñficium obti nebat. ille replicauit ɔtra eos quod ⁊ ipſi plura beneficia in pluribus eccleſiis obtine bant. Inno. coguita veritate mandat laudē ſi epiſcopo: Quatenus dictū iacobū faciat ꝑbende illius pacifica poſſeſſione gaudere: de qua fuit. p. c. inueſtitus nō obſtante predi cta: quam non poſſunt ei obicere: cum ⁊ ipi varia beneficia in diuerſis eccleſijs habere noſcuntur. ¶ Nota ꝙ qui ſimiliter impedi mento laborat non poteſt illud alij oppone re.

Paſtoralis Quidā malitioſe di latorias exceptiones ꝑponebant vt cauſarum terminatio defertur ad iſtoꝝ maliciam cognoſcendam: ſtatuit papa. vt i fra certum tempus aſſignandū a iudice oēs dilatorie exceptiones ꝑponantur. ita ꝙ ſi ꝑ tes poſt terminum aliquas voluerīt ꝑpone re quas in termino nō fuerint ꝑteſtate nulla tenus audiatur: niſi de nouo pꝰ terminū ex orta fuerit vel niſi ille qui eam opponere vo luerit fidem faciat iuramento ſe poſt termi nū ad illius noticiaꝫ perueniſſe. ¶ Nota iu dicem ſtatuere terminum ad dilatorias pro ponendas. Item que de nouo emergunt no uo auxilio indigent. Item ꝑ iuramentum ꝓ batur ſcia alicuius. Idem.

Cum ſuper Inter priores ⁊ ɔuentum de agri ex parte vna ⁊. s nobilem virum pict. dioceſ. ex altera cōtro uerſia ſup quibuſdā dānis ⁊ rebus aliis ver tebatur coram tribus delegatis iudicibus ꝑ pter hoc ɔſtitutus: ꝓcurator ipſius nobilis excipiendo ꝑpoſuit: ꝙ duos de iudicibus habebat certa ratione ſuſpectos procurator monaſterij allegauit: ꝙ cum nobilis ille excō municationis vinculo teneretur aſtrictus ex ceptiones huiuſmodi ꝑponere non valebat iudices conſuluerunt do. pa. rñdet papa ꝙ ipi nobili q̄libet legittima defenſio reſerua ta in iudicio ⁊ precipue iudicis recuſatio cū periculoſum ſit ſub iudice litigare ſuſpecto: ⁊ apoſtolica ſedes iudicibꝰ ſuſpectis ex cre ta ſcientia cauſam non committit. vnde non conſideratur fauor excommunicati ſed equi tas iudicantis: ⁊ abſurdum eſt ut reo cōtra actorem defenſionis copia denegetur: quia ſic condemnaretur qui deberet abſolui: ali quando nec excommunicato deneganda eſt abſolutionis ſententia quando eſt in cauſa abſolutionis ⁊ ſi condemnetur poteſt appel lare: ſi contra iuſticiam fuerit condemnatus ⁊ eadem ratione alia ſuffragia in vno ⁊ eo dem iudicio non denegantur eidem: ſed ex communicatus reconuenire actorem non po teſt: ne quod in defenſionem ſuſtinetur ad im pugnandum extendatur. ¶ Nota ꝙ pericu loſum eſt litigare ſub iudice ſuſpecto. Item in iudicijs equitas ſeruanda eſt ⁊ non fauor Item excommunicatus poteſt appellare ⁊ omnis legittima defenſio eſt ei ſalua in iudi cio: ſed agere vel cōuenire non poteſt.

Idem

Cum venerabi lis Epiſcopus ſabiñ. habebat cauſam cum monaſterio farſeñ. ſuper eccle ſia ſancti viti coram auditoribus vtriuſqꝫ partis petebat ſabieñ. epiſcopus ipam eccle ſiam a monaſterio farſeñ cum poſſeſſionibꝰ ⁊ pertinentijs ſuis dicens eandem: tam i ſpi ritualibus q̄ in temporalibus pertinere ad eccleſiam ſabiñ. ꝓcurator monaſterij nōdū epiſcopi intentione fundata prepore ſic. Re ſpondit ꝙ ⁊ ſi eccleſia predicta olim fuerit eccleſie ſabineñ. tamen epiſcopus non poteſt petere: cum ex cauſa permutationis mona ſterium eam obtineat ad hoc probandum quoddam exhibuit inſtrumentum. In quo prima facie contineri videbatur quod The odoſius epiſcopus cum aſſenſu canonico rum ſuorum predictam eccleſiam ſancti vi ti conceſſerat monaſterio farſeñ. in cambiuꝫ pro quibuſdam eccleſijs ⁊ rebus alijs: ad hoc epiſcopus intentionem fundataꝫ eſſe re ſpondit. per huiuſmodi reſponſionem: quia cū ꝓcurator mōaſterij rñderit dcāꝫ etciam ex ꝑmutōe fcā ꝑ ſabineñ. eꝑm obtinere per ɔſequens ɔfitebatur ſe credere ꝙ dicta eccā

tempore ꝑmutationis celebrari nõ poteſt ni
ſi cum vero domino: vel cũ eo qui loco dñi
habetur: ⁊ ad ꝓbandũ ꝙ dicta eccã ꝑtinꝫ in
temporalibus ad epm̃ quoſdam teſtes indu
xit ꝑ quos oñdere videbatur: ꝙ ipẽ diſpone
bat ꝓ velle ſuo de bonis ipſius eccẽ. hijs ⁊
alijs examinatis dominꝰ papa intellexit di
ctũ epm̃ intentiõem ſuam non ꝓbauiſſe ꝑ te
ſtes vel reſponſionẽ ſupradicti ꝓcuratoris:
quia qui opponat exceptõem videtur cõfite
ri intenſionẽ aduerſarij vel ꝑ inſtrm̃ ad hoc
exhibitum ex aduerſo: quia in eo theodoſiꝰ
epũs ſabiñ. q̃uis i traſcp̃to quo ꝓcurator vte
baẽ appoĩtũ fuit ſabiñ. ꝑ vitiũ falſitatis: lꝫ
nimis exceſſerit q traſcriptũ illd̃ falſauit ⁊
delictũ ꝑſone nõ debeat in dãnũ monaſterij
redundare ⁊ falſitatis exceptio ⁊ añ ſniaꝫ ⁊
poſt obici poſſit vſqꝫ ad. xx annos veritate
ꝯꝑta non vult papa ꝙ per hoc mõaſterio ꝑ̃
iudicium generetur verumtamen: quia con
ſtitit pape dictam eccleſiam ſitam eſſe in ec
cleſia ſabiñ. adiudicauit ei ius epãle i oibꝰ
in eadem: exceptis illis que autentica ſcrip
ta eidẽ epõ non ſunt ſubtracta cum exempta
non ꝓbetur quo ad tempamenta eiuſdeꝫ ec
cleſie abſoluit monaſterium ab impetitione
epi: cum ſup hoc non ꝓbauerit ſe legittima
ꝑ̃ſcriptione munitum. ¶ Nota ꝙ q excipit
non ꝯfitetur de iuꝛ̃ aduerſarii. Iteꝫ q aliqd
addit vel minuit in inſtrumento in preiudici
um ꝑtis aduerſe falſarius eſt. Item delictũ
ꝑſone non debet nocere eccleſie. item excep
tio falſi ſemꝑ poteſt ꝓponi vſqꝫ ad. xx. ãnoſ
Itẽ eo ipõ ꝙ eccã ſi ta ẽ i dioceſi epi ei ſubẽ
in omnibus ad ius epãle ꝑtinentibus: ſed ꝓ
pterea nõ ſub ẽ in tempalibꝰ niſi illud ꝓbe
tur. Honorius tertius.

Olim et infra

l. Nobil' vir Guilhelmꝰ cõueni
ebatur ꝑ lr̃as apoſtolicas: corã archiepõ tre
uerenſi: ex ꝑte ipſius nobilis fuit ꝓpoſitum
coram auctoritate illaꝝ lr̃aꝝ reſpõdere nõ
tenebaẽ. ꝓ eo ꝙ vltra duas dietas extra ſu
am dioceſim trahebatur in cãm: ⁊ quia di
ctus archiepũs hanc exceptionem nõ admiſit
ſe. ap. appellauit: ꝓpter quod taꝫ ꝓcurator
ipſius q̃ꝫ partis aduerſe. Reſpondet ꝙ dic
tus nobilis vltra duas dietas extra ſuã di
oceſim non trahebatur. quia epũs in tali loco
ſibi terminum ſtatuit: qui non erat remotus
ab illo vltra quẽ ꝑ cõſilium ſit ꝓuiſum. vn
de papa mandauit quibuſdam iudicibus:
quatenus ſi ꝓcurator dicti guilhelmi potue
rit ꝓbare exceptõem ꝑ̃dcãm videlꝫ ſe trahi
in cãm vltra duas dietas cõtra cõcilium ge
nerale appellatõem ipſius legittimã fuiſſe ꝓ
nũcient ⁊ negocio ſupſedeant. ¶ Nota ꝙ q
appellat a grauamine ante ſniam: in cauſa
appellatõis debet ꝓbare cãm appellatiõis
veram fuiſſe: ⁊ hoc verum eſt: quando non
obtulit ſe illã ꝓbaturum. Iteꝫ nota ꝙ iudx
poteſt remouere grauamen de duabus dciſ

Ideꝫ

Dilecti filii

Quidã canonicus
gratioceñ. M. nomine elcũs fuit i
priorem eiuſdem eccleſie. ſ. p. ⁊. g ſe oppone
bant electioni illius. vnde ꝯtra illos lr̃as im
petrauit. Ipſi coram iudicibus ꝯſtituti pro
poſuerunt. ꝙ dictus. M. nõ debebat audiri
ꝓ eo. ꝙ erat excõmunicatus ⁊ ꝑiurus. Sed
dictus. M. ꝯtra g. ⁊ p. in modũ replicatõis
obiecit ꝑiurium ⁊ replicatõem cõtra. s. ut eo
rum exceptõem elideret. Sed ꝓcurator illo
rum reſpondit ꝙ ꝓbatio illius electi ſuꝑ hoc
recipi non debebat: quia ⁊ ſi illa etiam pro
barentur non eſſent ꝓpterea a defenſiõe ſue
eccẽ repellẽdi ⁊ ſi excõmunicatio ꝯtra dictũ
electũ ꝓbaretur in modũ exceptionis repel
leretur ab agendo. Sed replicatio excõmu
nicatõis probata nõ repelleret a defendẽdo
iudiceſ interlocuti fuerunt: ꝙ prius recipent
ꝓbatões ſuꝑ replicatione ꝑ̃miſſa ꝓpter qd̃
ad ſe. ap. appellauit. Mandat papa: qua ſi
ẽ ita reuocꝫ in irritũ qcqd fuit factũ poſt ap
pellatõem. ¶ Nota ꝙ excõmunicati ⁊ ꝑiuri
nõ repellũtur a defendendo. itẽ nõ debet ad
mitti ad ꝓbandũ quo ꝓbato nõ ꝓdeſt.

Apoſtolice

Duo canonici:
pragenſes. i. ⁊. m. acceſſerũt ad ſe.

apo. ppter ordinatione prageneñ. ecclesie. q
dã volẽtes ipedire ppositũ illoꝝ obiiciebãt
eis quandam sñiam suspẽtionis ⁊ remotiõis
a beneficiis in modũ exceptiõis ⁊ ipsi respõ
debant sñias illas nullas esse: ⁊ hoc proba
re volebant per testes ⁊ instr̃a. dominus pa
pa ne ppter hoc ipediret ordinatio prageñ
ecclesie ppter quã venerant sñias illas rela
xauit ad cautelã. ¶ Nota ꝙ suspẽsus ab of
ficio ⁊ beneficio nõ admittit ad agendũ pro
ecclesie ordinatiõe cũ hmõi spiritualia tunc
tẽporis possidere nõ possunt nec agere p eis
possunt. Idem.

Dilecte in

Inter prio
rem ⁊ cõuẽ
tũ de bucelexa ex parte vna ⁊ pri
orissam ⁊ conuentum de capẽseia ex altera
super quibusdã decimis: qõ vertebat ad pe
titionẽ prioris ⁊ cõuẽtus predictorũ cõmissa
fuit causa illa abbati sancti benedicti: ⁊ eiꝰ
cõiudicibus: sed moniales ex grauamie suf
ficienti ab eis sedẽ apostolicã appellarũt: ⁊
nuntiũ suum ad appellationẽ psequendam
transmiserunt. Judices appellatiõe non ob
stante tulerũt excõicatiõis sñiam in easdem:
papa appellatiõis cãm cõmisit priori de an
gles ⁊ coniudicibus suis corã quibus ps ad
uersa proposuit ꝙ cũ essent excõicate ⁊ i lit
teris appellationis nõ fieret mentio de sñia
excõicatiõis lata ɔtra ipsas littere non vale
bãt: ⁊ quia iudices hanc exceptionẽ non ad
mittebant dictus prior sedẽ apostolicaʒ ap
pellauit: ⁊ cãʒ fecit cõmitti priori de germeñ
⁊ coniudicibus suis corã quibus ex pte mo
nialiũ fuit excipiẽdo ppositũ ꝙ sñia excomu
nicationis in eas lata fuit: post appellatiõeʒ
legitimã ⁊ cuilibʒ ẽt excõicata: defẽsiõis au
xiliũ i iudicio reseruatur quare iudices mo
nialiũ exceptionẽ partis aduerse admittere
nõ debebãt sicut ipsi eam nõ admiserunt: ⁊
iõ appellatio ppter hoc interposita nõ valu
it. Sed quia prior de germenoe ⁊ eius con
iudices exceptionẽ huiusmodi admittere de
negabant. Ipse moniales sedẽ apo. appella
runt. vnde mãdat papa linconieñ. quatenus
si est ita quicquid factũ fuerit post appellati
onẽ ipsarũ in irritũ reuocetur: ⁊ in cã pceda
tur iuxta mãdatũ directũ ad priorez de ger
monoe ⁊ cõiudices suos. Nota ꝙ excõicatꝰ
põt appellare ⁊ appellatiõem psequi.
Idem.

Significarunt

Canõici de cornata elegerũt i suũ
archiepm ⁊ electiõem suã presentauerũt ar
chiepiscopo mediolaneñ. ipse vero eã rẽnu
it cõfirmare ʒepũ clericũ instituẽs in archie
piscopũ ecclesie supradicte: ppter quod cle
rici ad sedẽ apo. appellarunt: ⁊ cãm appel
lationis fecerunt cõmitti preposito sancti ste
phani qui electionẽ suam cõfirmauit pnun
cians ius eligẽdi ptinere ad capitulũ de cor
nata ⁊ absoluẽs partẽ aduersã ab impetitio
ne clericorũ a qua sñia ptes ad sedẽ ap. ap
pellarũt ⁊ cãm obtinuerunt cõmitti abbati
sancti saluatoris papiensis ⁊ preposito ver
cellensi: corã quibus ex parte archiepi ⁊ di
cti ʒepi exceptio excõmunicatiõis fuit ppo
sita ɔtra capitulũ de cornata. Judices non
cõsiderantes ꝙ a psecutiõe appellationis p
textu excõicatiõis non debeat quis excludi
cũ ois defensio legitima in iudicio excõica
to reseruetur: pnunciauerũt partẽ archiepi
nõ esse cogendã ad respondendũ clericis su
pradictis: ppter quod clerici sedẽ apost. ap
pellarunt ⁊ significarũt factum domio pape
vnde mãdat eisdẽ iudicibus quatenus si est
ita pcedãt in cã exceptione huius nõ obsta
te. ¶ Nota ꝙ excõicatus põt appellare et
psequi appellatiões ⁊ ois legitima defensio
sibi in iudicio reseruatur.
Idem.

Exceptionem

Exceptio excõicationis inter dila
torias numeratur tamẽ si reus illã sciẽter ob
mittat nihilominus eã in qualibet pte litis
opponere põt quod est speciale in hac excep
tione cũ alie dilatorie ante litis ingressum p
ponende: ⁊ hoc statutũ ẽ ne aliquis in pict
lũ aie sue excõicare cogat: sʒ si eã obmiserit
vt actor fatigetur laboribus ⁊ expẽsis ɔdẽ

nādus ē in expēſis actori. In fine dicit ſi ali
quis eſt excōicatus iudex officio ſuo repel
lat ab agendo quāuis hmōi exceptio nō op
ponatur. ¶ Nota ꝙ exceptio excōicatiōis
quāuis dilatoria ſit quādocūqȝ pōt opponi
Itē excōicatus publice nō eſt audiēdus lȝ a
reo nihil ſibi de hoc opponat. Idem.

Aduerſario Aliqſ
ꝯuenit
aduerſariū ſuū ſuper aliqua re q̄
poſſidebat tempore litis cōte. Sȝ qꝛ poſtea
ſine dolo deſijt rē illā poſſidere fuit abſolu
tus poſtea eandē rē cepit poſſidere actor pe
tit eādē rē queritur an res iudicata ei obſtet
⁊ reſpōdet papa ꝙ nō obſtat exceptio rei iu
dicate. Idem.

Venerabilē Archi
epiſcop⁹
naborneñ. appellauit a iudicib⁹ ꝑpter gra
namē ſibi illatū: ⁊ ſup appellatiōe ſua lr̄as i
petrauit corā iudicibus appellatiōis obijcie
bat lr̄as nō valere ꝑ eo ꝙ tp̄e ipetrati reſcri
pti erat ex cāis alijs excōicatis. Iudices cō
ſuluerūt papā ⁊ ipſe rñdet ꝙ lȝ ex alijs cāis
ipetrati reſcripti excōicatiōis vīculo teneret
de quib⁹ in lr̄is ſuis mētio nō hēretur: nihil
ominus ad ꝓſequēdā appellatiōem ſuā dȝ
admitti: qꝛ nihil ꝓdeſſȝ excōicato appellare
ſi nō poſſet appellatiōem ꝓſeq ⁊ lr̄as ipetra
re. ¶ Nota ꝙ excōicatus pōt appellare ⁊ ꝓ
ſequi appellatiōem ⁊ lr̄as ipetrare.

De p̄ſcriptionibus. Rubrica.

Placuit Ep̄i et
p̄lati neg
ligebāt plebes ſuas ꝯuerter
ad catholicā vnitatē: vñ ſta
tuit ꝯciliū iſtud vt ſi aliqs
aliquē locū ad catholicā vnitatē ꝯuerterit. ſi
ꝑ trienniū tenuerit locū illū nullo ip̄m repetē
te de cetero nō repetat̄ ab eo ⁊ hoc verū eſt
ſi ꝑ ip̄m triennium fuit ep̄us q poſſit illum
repetere ⁊ tacuit. Si vero nullus fuerit ep̄s
nō p̄iudicet̄ ecclie. Sȝ cū ecclia ep̄m habue
rit liceat ex ea die intra triēniū ip̄m repeteṙ
Itē ſi ep̄s ꝑ triēniū illud catholicus nō fuerit
nō currit tūc p̄ſcriptio: ſȝ ſi ad catholicā vni
tatē ꝯuerſus fuerit ex ea die quo ꝯuerſ⁹ fue
rit ꝑ triēniū hēat ptātē repetēdi locū illū qui
ꝑtinebat ad eccleſiā ſuā. Nota ꝙ vacāte ec
cleſia nō currit p̄ſcriptio eo tp̄e quo ep̄us ca
tholic⁹ nō eſt tūc ꝯpatiur vacāti eccleſie.

Nihil ꝓdeſt. Quedā dñ̄a
p̄ricia occupauerat ptē
p̄rimonij bti petri: papa gregori⁹
ſcripſit ei ꝙ ip̄a dimitteret p̄rimoniū illud ⁊
ipſa ei reſcripſit ꝙ pata erat facere rōem et
papa remādauit eidē ꝙ nihil cū ſcādalo ni
hil cū ſtrepitu iudicii volebat ꝺ cauſis pau
perū diffinire. vltio cū ip̄a nō dimitteret bo
na pauperū reducit eidē domie ad memori
ā q̄liter oli ſcripſ̄at ſibi dicēs ꝙ taciturni
tas ⁊ pacia ſua nō faciet p̄iudiciū ſucceſſori
bus ſuis in rebus paupum. Nota argumen
tū nihil cū ſcādalo faciēdū. Itē nō currit p̄
ſcriptio in re inuaſa. Grego.

Sanctorū Oli hēbat
locuȝ p̄ſcrip
tio. xxx. annoꝝ i rebuſ eccleſie hodie nō. vn
de tenet ꝙ hic dicit̄. Alex. iij.

De quarta Quidaȝ
clericus p̄
ſcripſerat quartā decimarū ⁊ obligationuȝ
que ad ep̄m ꝑtiebāt: q̄rebat̄ an poſſit ſe tue
ri ab ip̄etitiōe ep̄i ſup quarta p̄dicta p̄ſcrip
tiōe. xl. annoꝝ: niſi interi eccleſia paſtore va
caret q iura ipſius exigere debuiſſet. In fi.
reſpōdet tacite qōi q̄ poſſȝ fieri ꝑ canōes an
tiquos in. c. p̄cedēti. nōne ſufficit p̄ſcriptio. x
xx. ānoꝝ vt dicūt canōes. Reſpōdet roma
na ecclia tricenalē p̄ſcriptionē ꝯtra eccliam
non admittit. Nota ꝙ vacāte ecclia nō cur
rit ꝑſcriptio. Itē ſola p̄ſcriptio. xl. annoꝝ lo
cū hȝ. Idem.

Vigilanti Scōm le
ges malefidei
poſſeſſor p̄ſcribit rē alteri⁹: vnde dubitauit
qdā ep̄s an idē eſſet ſm canōes: ſup hoc ſcri
bit pa. dicēs ꝙ valde cauendū eſt ne ſimus
malefidei poſſeſſores i p̄dijs aliēis: qꝛ nulla
antiq̄ dierū poſſeſſio iuuat malefidei poſſeſ
ſorē niſi rē rſtituerit: poſtq̄ eā nouerit alienā
cū poſtea bonefidei poſ. dici noc poſſit: oīe

dés quare aliter ƀꝫ leges. Epheſinus eñi legiſlatoꝛ hãc legẽ iuẽit vt locũ hẽret pſcrip.xxx.vł.xl an.i maleſi.poſ.ſolũmõ pp vitãdã negligẽtiã miſeroꝝ ⁊ longi tpis erroꝛẽ ⁊ ɔfuſionẽ.ſꝫ pape hoc nõ placuit ſiue veruſ dñs ſciat rẽ ſuã pſcribi ſine ignoꝛet. Nota ꝙ maleſidei poſſeſſoꝛ nõ pſcribit. Idem.

H Dē aures Quedã eccleſia pſcribit decimas i parrochia alterius xl.annis: qritur an tuta ſit eccleſia pſcriptione. Rñdet papa ꝙ de iure melioꝛ ẽ cõditio poſſidentis qꝛ pſcriptio.xl. annoꝝ excludit oẽm actionem. Idem.

C Auſam Inter archidiaconũ reginum ⁊ nobilẽ virũ.g.qõ ſup decimis vertebat: papa cõmittit cãm illã mãdãs iudici quateꝰ cãm ipam debito fine decidat nõ obſtãte pſcriptiõe tpis vel ɔceſſionẽ alicui eccleſiaſtice pſone vel ſecularis ſi idẽ.g. eã opponere voluerit qꝛ cũ laici decias poſſidere nõ poſſint eas pſcribere nõ valẽt. Nota ꝙ laici nõ poſſunt poſſidere decimas aut emere ſpiritualia. Itẽ ꝙ poſſideri nõ põt nõ põt pſcribi. Idem.

I Llud aũt. In canonibus repitur ꝙ qui rẽ alterius preſcribit.xxx.ãnis tutus ẽ pſcriptione.qſitũ fuit a papa vtrũ locũ hẽat talis pſcriptio. Reſpõdetur ꝙ romana eccleſia nõ admittit minoꝛẽ pſcriptiõeꝫ ꝙ.xl. ãnoꝛũ: ſꝫ quidã canones admittãt tricenalẽ ⁊ ſi ecclia p.xl.ãnos rẽ aliquã icõcuſſe poſſedit aduerſus aliã eccliam põt ſe tueri qdragenaria pſcriptiõe: ſi vero de pſcriptione ⁊ iterruptione qõ fuerit iter ptes ab vtraqꝫ pte teſtes recipi debẽt: ⁊ ſi ꝓbata fuerit interruptio: preſcriptio nõ valebit. Nota quadragenariũ pſcriptionẽ ſm canones hodie locũ hẽre. Itẽ preſcriptio dꝫ eſſe ɔtinua ⁊ nõ interrupta.

Q Uia indicãte. Idem. Inter duos oꝛta fuit qõ de finibꝰ.papa mãdat illã qſtiõem diffiniẽdã p agrimẽſoꝛeſ q ad loca de qbus ɔtẽtio ẽ accedãt: ⁊ i pñtia illoꝝ qõem faciãt termiari preſcriptõe.xl. an.tantũ vtriqꝫ pte ſuata. Nota qõeꝫ de finibꝰ in preſentia iudicũ terminari. Luciꝰ.iij

E Xtrãſmiſſa. Eccia de camenone ptinet ad mõaſteriũ de habeñ.⁊ hoĩes de ſibimet vintoneñ eccliarũ ſũt pꝛochiãi mñcis ecclie de camenoe ⁊ clerici de ſibi.⁊ vint.cõmunicati oẽ ius pꝛochiale pter ius funerãdi ſubtraxerunt illi matrici ecclie.ſ.decias ⁊ oblatiões: vnde abbas ⁊ monachi de haben.ꝓ eccleſia ſua mñce de came.ɔqſti ſũt do.pape: vnde mãdat iudicibꝰ quatenus faciãt reſtitui decias ⁊ oblatiões cũ aliis ɔuẽtiõibꝰ pdicte mñce ecclie de came.nõ obſtãte pſcriptiõe tpe hoſtilitatiſ a clericis pdictaꝝ eccleſiarũ. Nota ꝙ maioꝛ ecclia vel mõaſterium põt agere ꝓ ecclia ſibi ſubiecta: itẽ ius pꝛochiale nccariũ ẽ vt hic pꝫ: itẽ tpe hoſtilitatiſ nõ currit preſcriptio. Innocẽtius.iij

A Cceden tes. Pꝛepoſitus ſci nazari ⁊ a canonicꝰ ſci ſtephãi ꝓcuratoꝛes cleri mediolaneñ ad ſe.apo.accedẽtes ɔqſti ſũt de oꝛdiariis maioꝛis ecclie ꝙ cũ ipſi ꝓcurẽt legatos ⁊ nũcios aplice ſe.dicti oꝛdiarii nolũt illos ꝓcurare nec aliqd ɔferꝛ ad ꝓcurationes preſtãdas: volẽs papa vt ꝙ oĩbus iminet ab oĩbus ɔpoꝛteꝛ: mãdat abbati de cetero: qtenus niſi dicti oꝛdiarii p ſpãle priuilegiũ aplice ſedis a preſtãdis ꝓcuratiõibus oſtẽderint ſe imunes: decernat ipſoſ oꝛdiarios teneri ad ꝓcuratiões oꝛdie debito faciendas ẽt ſi lõgiſſimo tpe nõ ipenderint ꝓcurationeꝫ cũ i talibꝰ non habeat locũ preſcriptio Nota ꝙ oẽs tãgit ab oĩbꝰ approbãdũ ẽ: iteꝫ in ꝓcurationibꝰ nõ hꝫ locũ preſcriptio: ideꝫ

C Um non liceat: Archieps bracharenſ ɔqſtus eſt domio pape ꝙ pꝛioꝛes de coſta ⁊ de ſãcto toꝛnato denegabãt ſibi obiam ⁊ reuerentiã exhibere lꝫ ecclie ſue i dioceſi ipſiꝰ archiepiſcopi eſſent ɔſtitute dicentes ꝙ eaꝫ ſibi exhiberꝛ non ɔſueuerũt: Mãdat papa dictis pꝛioribꝰ: quatenꝰ predicto archiepiſcopo exhibeãt obedientiã ⁊ reuerentiã dirã

ſicut alij clerici ſue dioceſis pſcriptiōe tpis nō
obſtāte. Nota ꝙ ꝯtra obiāʒ nō currit pſcrip
tio. Idē

ABsau dictiā. Inter nobilē virꝝ
matafellonē ex vna pte: ⁊ caſtella
nos de caſtro pallazoli ex alia vtebatᷣ qō ſu
per qbuſdā iuribus q̄ nobilis pdictus dice
bat ſe debere pcipe in dicto caſtro p eccliā
romana ptib⁹ ppter hoc in pñtia pape ꝯſti
tutis ex pte ipſius nobilis ppōebatᷣ ꝙ alex.
papa ꝯſenſerat ſibi i dicto caſtro. xl. ſolidoſ
papiēſes quos romana eccleſia ibi ꝯſueuit
pcipere annuati. inſup ꝯmeſtiōes placita bā
na: ⁊ oīa iura q̄ i romana eccleſia hēbat. ca
ſtellanus ecōtra dicebat ſe ad ea nulla rōne
teneri. Ad hoc pbādū pdictus nobilis indu
cebat priuilegiū alexādri ⁊ librꝝ cēſualem: ⁊
hoc idē nitebatᷣ p teſtes q dicebāt ſe vidiſſe
predictū cenſum nūcijs apo. ſe. a. l. ānis ⁊ in
fra fuiſſe ſolutū. Sʒ ex aduerſo fuit reſpon
ſū ꝙ nec priuilegiū nec liber cenſualis aliqd
cōferebāt cū ipſe priuilegio vſus non fuerit
ſpacio. xxx. annoꝝ nec liber cenſualis qꝛ ſuſ
pectus erat ex eo ꝙ nō fuerat iuētus i came
ra pape: ⁊ notari⁹ aliter ſcripſiſſat dicta teſti
um q̄ dixiſſent. do. pa. ꝯſiderās poti⁹ aucto
ritatē priuilegij q̄ dicta teſtiū nec librꝝ cēſu
alē hʒ ſuſpectū lʒ in camera pape nō fuiſſet i
uentus nec credit notariū aliter ſcripſiſſe di
cta teſtiū q̄ dixiſſent: ꝯſiderās iſup ꝙ ē lon
ge validius negociū ipm tāgere pricipaliter
romanā eccleſiā ꝯtra quā niſi cētenaria cur
rit pſcriptio ꝯdēnauit dictū caſtellanū in ſo
lutiōe oīm petitoꝝ iiūgēdo eidē vt dicto no
bili nō tanquā ſibi ſʒ tanq̄ romane eccleſie:
cui⁹ auctoritate pcipe dʒ pdicta: ⁊ cui⁹ etiāʒ
vaſallus ppter pdicta exiſtit pſoluat. Nota
caſū vbi magis creditᷣ priuilegio q̄ teſtib⁹.
Itē liber cēſualis fidē facit. Itē pſumitᷣ pro
illo q officiū ſuū iurauit fideliter adiplere.
Itē ꝯtra romanā eccleſiā nō currit pſcriptō
niſi cētū ānoꝝ. Idē.

CUm nobis. Hildeſeneñ.
epſ mouit qōem ſubiectōis contra
monaſteriū de gūdeſenē. ⁊ eccleſiā romanāʒ
dicēs ꝙ preſcripſerat libertatē ꝯtra mōaſte
rium: papa cōmiſit qbuſdā abbatib⁹ vt re
cipent teſtes epī ad pbādā pſcriptiōem ꝯtra
libertatē monaſterij. Sʒ poſtquā inchoata
fuit pſcriptio ꝯtra monaſteriū ſciſſura triuʒ
ſciſmatū fuit in ecclīa romana: vnde papa
iterū ſcribit eiſdē abbatibus dicēs ꝙ tā de
iure canonico q̄ ciuili: romana eccleſia gau
det priuilegio ſpāli vt ꝯtra eā nō currat pre
ſcriptio niſi. C. ānoꝝ: tamē nō vult papa tē
pora triū ſciſmatū ꝯputare i preſcriptiōe ſʒ
de medio preſcriptōis deduci. Nota ꝙ tpe
ſciſmatis nō currit pſcriptio. Idem.

AUditis ⁊ intellectis. In
ter epʒ vigor. ⁊ ab
batē de eueſcā vtebatᷣ cōtrouerſia
ſup qbuſdā eccleſijs i valle de eueſcā ꝯſtitu
tis q̄s dicebat epſ ad ſe ſpectare quo ad le
gē dioceſis: cā ſup his cōmiſſa fuit iudicib⁹
corā qbus petijt epſ ecclīas ſibi debere ſub
eē quo ad legē dioceſanā ⁊ oīa iura epālia
ſibi debere adiudicari i illis eccleſijs. abbaſ
vero dicebat ecclīas illas ab eius iuriſdicti
one pꝛſus exēptas p priuilegia Itē dicebat
ſe illas ecclīas ltīme pſcripſiſſe: ſup his vtra
qʒ ps ſuas pbatiōes iduxit: abbas iduxit tā
priuilegia q̄ teſtes ad pbandā ſuā intētionē
⁊ epſ ad pbandaʒ interruptionē: tandeʒ cā
ſic inſtructa remiſſa fuit ad ſedē aplīcā poſt
allegatiōes multiplices intellexit epſ ꝙ licet
abbas p priuilegia nō pbaſſet ſuam intenti
onem: tamen pbauerat preſcriptionem peti
it epſ ſe admitti p beneficiū reſtitutiōis ad
probandū ꝙ vigor. eccleſia tanto tpe vaca
uerat ꝙ tpe vacatiōis ſubducto preſcriptio
nō ſit completa: abbas videns ꝙ iſta pba
tio preiudicabat ſibi in totū petijt ſe admit
ti p idem beneficiū ad pbandū ꝙ vallis de
eueſcam eſt ille locus qui p duos reges fuit
libertati donatus quem celeſtino libertati
donauit: papa videns ꝙ vtraqʒ eccleſia ne
ceſſariam pbatiōem non admiſit vtraque
reſtituit contra alterā in predictis articulis
¶ Sed quia pbatio abbatis preiudicialis
erat: mandat papa iudicibus quatenus in
ſpiciant priuilegia the. ⁊ of. regum que ab
bas ſuper libertate premiſſa aſſerit ſe habe

re: ⁊ ſi per illa conſtiterit q̄ vallis de eueſcã ſit ille locus quem celeſtinus libertati donauit abſoluant abbatem ab impetitione epiſcopi ſuper eccleſijs predictis epiſcopo ſuper illis ſilentium imponentes. Si vero abbas in hac probatione defecerit audiant probationes epiſcopi ſuper tempore quo infra .xl annos ſedes epiſcopalis vacauit: ⁊ ſi per tãtum tempus vacaſſe cõſtiterit q̄ illo ſubducto preſcriptio non ſit completa: adiudicent epiſcopo ius epiſcopale in illis eccleſijs. abbati ſilentiũ imponendo. Si autem epiſcopus hanc exceptionem non probauerit quia tamen interruptionem probauit: in quibuſdam articulis adiudicent eidem ius epiſcopale in illis dũmodo infra quadraginta annos interruptio facta fuit in ceteris ĩ quib⁹ abbas preſcriptionem ꝓbauit epiſcopo ſilẽtium imponentes. ¶ Nota q̄ ius epiſcopale generale neceſſarium eſt ⁊ habet multas ſpecies ſub ſe vt hic patet: ⁊ licȝ quis preſcribat in vno non tamen in alio articulo. Iteȝ de vna defenſione põt quis tranſire ad contrariam quia preſcriptio ⁊ priuilegium contraria ſunt: ⁊ tamẽ abbas hic admiſſus fuit ad vtrumqȝ. ſed ſubalternatione id fieri debet. Item tempus vacantis eccleſie debȝ deduci de preſcriptione. Item priuilegium regale declarat priuilegium pape: ⁊ ſic priuilegium obſcurũ non ꝓbat.

Idem.

CUm ex officii Archiepiſcop⁹ ſenoñ. dũ viſitaret ꝓuinciã ſuã trãſitũ faciens p̄ dioceſim pariſieñ. deſcẽdit ad eccleſias abbatis ſancti maglioni ⁊ prioris de caſtris a quib⁹ petijt procuratiõem: ſed epĩ eam ſibi denegauerũt. allegantes in ſuã defenſionẽ q̄ nunq̄ huiuſmodi ꝓcurationẽ preſtiterunt predeceſſoribus ipſius archiepiſcopi: nec petita fuit ab eis q̄ ipſi meminerint ꝓpter quod archiep̄s tulit in eos ſñiam ſuſpenſionis: ſignificans hoc domĩo pape. Sed ip̄e hanc allegationẽ friuolam reputauit cũ contra ꝓcuratorẽ q̄ ratione viſitatiõis debet̃ preſcribi non poſſit: ſicut nec contra ipam viſitatiõeȝ põt aliquo modo p̄ſcribi quãuis alius poſſit cõtra ipȝ preſcribere: vnde mãdat pariſieñ. epiſcopo quatenus ſñiam quã tulit p̄fatus ep̄s in huiuſmodi cõtemptores de antiqua metropoli cõſuetudine vſqȝ ad debitã ſatiſfactiõem faciat obſeruari: quia vt dicit apoſtolus q̄ ſpiritualia ſeminat nõ eſt magnũ ſi carnalia metat: cũ nemo ſuis ſtipẽdijs militare cogatur. Si aliquid aliud voluerint allegare cõtra intẽtionem archiep̄i ac ꝓbare. papa faciet eis iuſticiã exhiberi. ¶ Nota q̄ ↄtra viſitatiõem ⁊ ꝓcurationẽ nõ currit p̄ſcriptio. Itẽ archiep̄s iure metropolitico põt ꝓuinciam ſuã viſitare. Itẽ nemo ſuis expẽſis cogitur ſeruire.

Idem.

SI diligenti Archiepus piſanus fecit ſibi p̄ſtari iuramẽtũ fidelitatis noĩe ſuo ⁊ eccleſie piſane a marchione maſſe iudice calaritano p ip̄o iudicatu cũ tamẽ iudicatus ille ꝑtineat ad romanam eccleſiã: papa hoc itelligẽs mãdauit archiepiſcopo piſano vt illũ abſolueret ab illo iuramento niſi aliud poſtea exhiberet eccleſie romane eo nõ obſtãte archiep̄s receptis lr̃is domini pape miſit nũcios ſuos ad eũ vt ſuper hoc ſe excuſaret ſcribẽs eidẽ q̄ poſtq̄ fuit ĩ archiep̄m aſſumptus iuramẽtuȝ illud recepit ab illo iudice p eccl̃ia romana: ⁊ hoc ideȝ fecit anteceſſor ipſius. papa audita reſponſione archiep̄i ⁊ aliis q̄ nuncij ꝓponere voluerũt reſcripſit eidẽ archiep̄o in hũc modũ dicẽs q̄ iudicatus calaritanus ad ius ⁊ ꝓprietatẽ romane eccl̃ie ꝑtinet ſicut tota ſardinia nullo mediãte vnde nõ licuit ei p ſe vł eccleſia ſua p̄dictũ exigere iuramẽtũ ⁊ intellectis que nũcius ip̄ius ꝓpoſuit corã papa nõ intellexit ip̄m vel eccleſiã ſuam aliquo iure iuuari cũ auctoritate apoſtolice ſe. ſuper hoc nõ oſtẽdat p quã iuramẽtũ illud aliquãdo ſit exactũ nec p̄ſcriptione aliqua muniatur imo ſ͛m ↄfeſſionẽ archiepiſcopi nõ eccl̃ia piſana vel ipſe archiep̄s fuit in quaſi poſſeſſione exigẽdi hmõi iuramẽtũ q̄ ab ip̄ſis iudicib⁹ p ſe. apo. ↄfitet̃ fuiſſe receptũ p quod

ꝯſtat ꝙ eccleſia romana ſp̄ fuit in quaſi poſ
ſeſſiõe qꝛ miſterio illi⁹ ⁊ anteceſſoꝝ ſuoꝝ ꝑ
romana ecclia exactũ fuit ⁊ ꝑſtitũ hmõi iu
ramẽtũ ille eni poſſidet c⁹ noie poſſidet̃. Si
vero dicat archiep̃s ꝙ noie ſuo ⁊ nõ noie ro
mane ecclie iuramẽtũ fuit exactũ: poſſit ei in
ferri ꝙ ipſe violauit iuramẽtũ ꝑſtitũ ꝑ ꝯſer
uãdo iure ⁊ honoꝛe romane ecclie: vñ licite
retinere nõ poſſet cũ in ꝑſcriptiõe rerũ eccleſi
aſticarũ bona fides ⁊ iuſtus titulus exigant̃
⁊ ſi ꝑſcriptio locũ poſſit hẽre nõ tamẽ poſſit
cẽtenariã ꝑſcriptionẽ ꝓbare q̃ ſola currit cõ
tra romanã eccleſiã. ¶ Nota ꝙ ꝯfeſſio ꝑiudi
cat extra ius facta. itẽ ille poſſidet cui⁹ noie
poſſidet. itẽ bona fides ⁊ iuſtus titulus req
runt̃ q̃nq; in ꝑſcrptiõe reꝝ eccliaſticaꝝ. idẽ

QUam olim Ep̃us lu
canus i pꝛe
ſentia do. pape litigabat cũ abba
te ⁊ monachis ſci ſaluatoꝛis de ſicheto ſup
plebe ſalamãſone ⁊ capellis ꝑtinẽtib⁹ ad di
ctã plebẽ: petẽs in eis inſtitutionẽ ⁊ alia ad
ius ep̃ale ꝑtinẽtia ad ꝓbãdã intẽtionẽ ſuam
pꝛimo allegabat ius cõe cui⁹ auctoꝛitate di
cebat oĩa ſp̃ualia in ꝑdictis locis i eius dio
ceſi ꝯſtitutis ad ip̃m tanq̃ ad dioceſanum
ep̃m ꝑtinere. Inſup allegabat quoddã arbi
triũ ab ep̃o archipꝛ̃ſbitero ⁊ pꝛimicerio luca
nis ſup hoc ꝓmulgatũ. Ex ꝑte abbatis exhi
bitũ fuit quoddã pꝛiuilegiũ greg. ſeptimi ꝙ
vr̃ ꝑceſſiſſe dictũ arbitriũ ꝑ qđ monaſteriu;
plebes ⁊ capelle videbãtur libertati donate
⁊ alia pꝛiuilegia roma. põtificis: p⁹ dictũ ar
bitriũ obtẽta q libertatẽ ſibi ꝯcedere videbã
tur: induxit inſup teſteſ ad ꝓbãdũ ꝑſcriptõe;
do. pa. examiato negocio qꝛ ꝯſtitit ei ꝙ ab
bas ſufficiẽter oſtẽdit monaſteriũ ſup iſtituti
onibus ⁊ qbuſdã aliis articulis tã in plebe
q̃; i capellis lr̃ia ꝑſcriptõe muitũ: abſoluit ab
batẽ ab ipetitiõe ep̃i ſup iã dictis articulis:
⁊ ſup aliis oĩb⁹ q̃ ad ius ep̃ale ꝑtiere noſcũt̃
ſ; tenoꝛẽ arbitrii eũdẽ abbatẽ quo ad plebẽ
⁊ capellas ꝯdẽnauit. Nota ꝙ i⁹ ep̃ale i mul
tis articul' ꝯſiſtit ⁊ l; ꝑſcribat̃ i vno nõ tamẽ
in alio. itẽ ꝑ ꝑtẽ nõ retinet̃ totũ. itẽ ꝑ arbitri
um recedit̃ a pꝛiuilegio. itẽ ꝯtra arbitrium

Non pꝛeſcribitur. Idem.

VEniens Inter abbatẽ
ſci martini đ pã
nonia ex vna ꝑte ⁊ ep̃m veſpꝛimenſ. ex alte
ra ꝯtrouerſia vẽtebat̃ ſup qbuſdã iurib⁹ ſpiri
tualib⁹ clericoꝝ ⁊ eccliarũ ipſius mõaſterii:
abbas i p̃ñtia pape petiit vt ep̃s pꝛedict⁹ nõ
ipediat vel faciat ipediri quo min⁹ oẽs q ꝯſi
ſtũt i ſimagiẽſ parrochia vel decias ſibi ſol
uãt de oĩb⁹ q̃ ibi habẽt: petiit iſup vt clerici
ecclia rũ monaſterii libere ꝑcipe poſſint criſ
ma oleũ ſanctũ. ꝯſecratões altariũ ⁊ eccliaꝝ
⁊ oꝛdies a quo maluerit ep̃o: ad hec ꝓbãda
induxit pꝛiuil'iu; paſcal' ⁊ ſci ſtephãi regis
⁊ pꝛiuil'. alex. ⁊ clemẽtiſ. all'auit inſup ꝑſcrip
tionẽ i ꝑdictis ſacris ꝑcipiẽdis. Ex aduerſo
petiit ep̃s vt decias ſimigieñ. comitat⁹ ꝯſti
tutas i dioc. ſua q̃s detiet idẽ abbas ſibi re
ſtitui faceret niſi aliquo ſp̃ali iur̃ ſe defẽder̃
poſſit: ⁊ ꝙ clerici capellaꝝ mõaſterii ꝑdicta
ſacr̃a recipẽt ab eo. Pa. auditis ⁊ itellectis
meritis cãe decernit ꝙ cl'ici eccliaꝝ ipſi⁹ mo
naſterii ꝙ ẽ i ipſi⁹ dioce. ꝯſtitutũ recipent pꝛe
dicta ſacr̃a ab ep̃o veſpꝛimẽ. ſi catolic⁹ fuerit
⁊ ea gratiſ voluerit exiber̃. alioqn a quo ma
luerit ep̃o catolico recipiẽdi ꝑdcã; liba; hẽ
ant facultatẽ ſicut i pꝛiuil'iis paſcha. ⁊ alex.
ꝯtinet̃: nõ obſtãte pꝛiuil'io clemẽtis ꝑ qđ pꝛi
uilegiũ. ꝑ. ſuoꝝ nõ extitit derogatũ cũ de ip
ſis nullã fecerit mẽtiõe; cũ ibi ꝯtieat̃ ſaluis
ꝯſtõib⁹ ecclie romãe ⁊ legatoꝝ ipi⁹. ꝑterea ꝑ
ſcriptio quã abbas oppõebat i ei⁹ ſubſidiu;
obſtare nõ põt qꝛ ſi ꝑſcriptio ꝯſũata erat qñ
ab alex. pꝛiuilegiũ ipetrauit iuri ꝑſcriptõis
renũciaſſe vr̃: cũ abbas pꝛiuilegio alexãdrĩ
ſit vſus coꝛã pa. i hac cã qđ tñ ꝯtradicebat
itẽtiõi abbatis q̃tũ ad hũc articulũ. Si vͦ
nõdũ erat i ꝑſcribẽdo qñ pꝛiuil'iu; obtinuit
p⁹ ipetratũ pꝛiuil'iu; bonã fidẽ nõ hũit ⁊ iõ
nõ pꝛeſcribit. Nota ꝙ eoipſo ꝙ cl'ici ⁊ ecclie
ſũt i dioce. ep̃i oĩa ſacr̃a tenẽt̃ recipe ab eo
dẽ niſi ꝯtrariũ oñdat̃. itẽ gratis ſacr̃a ſũt cõ
ferẽda. itẽ ab eo ep̃o q nõ ẽ catolic⁹ pꝛedcã
ſacr̃a nõ ſũt recipiẽda. itẽ ſcđ; pꝛiuil'iu; non
derogat pꝛio niſi de ipſo faciat mẽtõe; ſicut
i reſcriptis. itẽ pꝛeſcriptio ⁊ pꝛiuilegiũ ſũt cõ

traria.itē ex diuerſ cāis titul⁹ ſiue dn̄ium hr̄i nō pōt vt hic pꝫ:qꝛ ꝙ meū ē ex alia cā meū fieri nō pōt q hꝫ priuilegiū preſcriptio. quo ad hoc nihil addit. itē q nō hꝫ bonā fidem non preſcribit. Idem.

Q Voniaꝫ omne

quod. Quicūqꝫ facit ɔtra ɔſcientiam edificat ad gehennaꝫ ⁊ iō ſtatuit ɔcilium ꝙ nulla valeat preſcriptio abſqꝫ bona fide tā canonica ꝙ̄ ciuilis:quia omi ɔſuetudini ⁊ ɔſtōi derogandū ē: qꝛ ſine miori peccato ſeruari nō poteſt.⁊ iō oportet ut q rem alterius pſcribit in nulla parte preſcriptōis habeat malā fidem. ¶ Nota ꝙ qui facit ɔtra ɔſciam peccat mortaliter.item nota per hāc ɔſtōem derogatur omni ɔſtōi iuris ciuilis canonici : que ſine peccato ſuari nō pōt.

De ſnia ⁊ re iudicata. Rubrica.

S Entētia cir

ca. Dr̄ in.c.iſto ꝙ ſnia lata ɔtra leges ⁊ canones nulla ē ipo iure lꝫ non ſit ſuſpēſa ꝑ appellatōem tria capitula ſequentia ꝑ ſe patent. Alex.iii.

D Ecetero

Ecce papa ꝑtibus parti bus tulit ſniam diffinitiuā. Mandat papa alicui quatenus ſniaꝫ illā debeat executōi mādare:executor lr̄is executōis receptis citat ptes:reus ɔtra quē dꝫ executio fieri dicit ꝙ executōi ſnia nō ē mādāda:qꝛ ꝑ fraudē ⁊ dolū lata ē.debeat executor qd facere dēat.vtꝝ dēat ɔgnoſcere d̄ fraude allegata. Rn̄dꝫ papa ꝙ executor de fraude illa ⁊ dolo ɔgnoſcere nō dꝫ: ſꝫ hoc referat ad ſe.ap. ¶ Nota ꝙ mer⁹ executor vltra executōem vel nullā hꝫ ɔgnitōem:⁊ iō r̄ferre dꝫ ſuꝑiori qōem fraudis q̄ opponit̄ ɔtra ſniam.

C Um

Idem. aliqb⁹. Lr̄a ꝑ ſe pꝫ

L Ator

ꝑſtium. Quidā ꝑ nomine quādā duxit i vxorē:carnali copula ſubſecuta tādē ſcādalū ē iter eoſ exortū. Cōſanguinei mulieris mouerūt qōeꝫ ɔtra viꝝ ꝙ illa ei⁹ n̄ poterat eē vxor ⁊ ſic ſtudio vtriuſqꝫ iteruēiēte. fuerūt ſepati mīu⁹ iuſte:vir p̄dcūs ad ɔſciaꝫ rediēs acceſſit ad do.pa.exponēs ſibi p̄dcā. vn̄ mādat iudicib⁹ q̄ten⁹ ſi ɔſtiterit eos non fuiſſe lr̄e ſepatos ⁊ eccliaꝫ deceptā fuiſſe ipſos faciāt inſimul ꝑmanere. ¶ Nota ꝙ hic audit̄ turpitudinē ſuā allegans.ſed hoc ē ꝑꝑiculū aīe. Itē ſnia ɔtra matrimoniū lata n̄ trāſit i rē iudicatā. Idem.

C Um

cām. Archipſbr̄ c⁹daꝫ plebis vēdidit q̄dā domū ſine ɔſenſu capl̄i.g.⁊ a laicis:q occaſiōe h⁹ vēditiōis corā legato apl̄ice ſedis petiuerūt domū illā ſibi adiudicari qdā canōic⁹ illi⁹ plebis cū.t.nōie ɔpuit ꝑ capl̄o ad defēſiōeꝫ dom⁹:dū cā illa tractaret̄ ille.t.appellauit ad ſe.ap.legat⁹ ſtatuit terminū appellāti ad iter arripiēdum ad ap.ſe. ſꝫ qꝛ ille itra terminū ſibi p̄fixū iter n̄ arripuit p̄dict⁹ legat⁹ tulit ſniaꝫ ɔtra.d.t.adiudicās domū illā laicis p̄dcis ſm ɔſuetudinē veroneſ ciuitatis a q̄ ſnia fuit appellatū:⁊ appellatōnis cā ɔmiſſa fuit epo brixiēſi: q legati errorē ſecut⁹ ɔtra formā canonū legati ſniaꝫ confirmauit:⁊ iteꝝ fuit appellatū papa diligenter examiato negocio:lꝫ vſus vl̄ ɔſuetudo n̄ mime ſit auctoritatis:nūꝙ̄ tn̄ legi aut veritati ꝑiudicat:⁊ iō p̄dictā ſniam caſſauit plebē p̄dictā abſoluēs ab ipetitōe dictoꝝ laicoꝝ: ⁊ domū illā eidē eccie adiudicās . ¶ Nota ꝙ ſi qs ītra terminū ſibi ſtatutū appellatōeꝫ nō ꝓſeqt̄.iudex p⁹ terminū i cā ꝓceder̄ dꝫ. Itē ſnia lata ɔtra canonū forma n̄ vꝫ. Iteꝫ ɔſuetudo ɔtra canones nō valꝫ: Idem.

I Nter

ceteras. Aliq cā ɔmiſſa ē appellatiōe r̄mota.iudex tulit ſniaꝫ iiquā ɔtra ius ſcriptū:vl̄ exprimer̄ errorē i ſnia.tal̄ ſnia nō tꝫ cū iīqtatē ɔtineat māifeſtā. Nota ſniaꝫ ɔtra ius ſcriptū nullā. Clemēs iii.

T Enor littera

rum: Inter r.⁊ m.mulierem queſtio matrimonii vertebatur que ɔmiſſa fuit epiſcopo theatino:iudex ab

ſente muliere dictum .r.ab impetitõe ipſius
abſoluit: mulier hoc audita cauſa ĩpetrauit
ɔmitti iudici preſenti: ut de cã illa cognoſce
ret ⁊ ſine canonico terminarꝫ: iudex vocauit
dictũ.r.ille infirmitate p̃tenta non venit ſed
nocte ſequenti cum alia ɔtraxit. ꝑpter qd̃ iu
dex ipm̃ excõmunicauit ille poſtmodum cõ
paruit ⁊ fuit abſolutus oſtendens ſententiã
epiſcopi predicti qualiter a muliere predctã
fuerat abſolutus: nihilominus mulier teſtes
offerebat per quos ꝓbare volebat: ꝙ dictꝰ
r.eam diſpenſauerat: iudex dubitauit qd fa
cere deberet. Cõſultus pape reſpondet ꝙ nõ
obſtante illa illicita abſolutõe quã fecit eps̃
in cauſa ꝓcedat precipiens.r.ſub pena excõ
municationis ne ad eam quam ſuperdu xit
accedat: donec cauſa iſta fuerit terminata.
¶ Nota ꝙ ſnĩa lata ɔtra abſentem non con
tumacem non tenet: ⁊ citra appellationẽ re
ſcinditur. Itez ſententia que nulla eſt obſtat
agenti. Idez.

Conſanguinei

Quedam mulier contraxit ma
trimonium cum quodam viro
tandem conſanguinei ipſius mulieris: accu
ſanerunt matrimonium dicentes ꝙ ipã non
poterat eſſe eius vxor cũ eſſet cõmater ipſiꝰ
quo ꝓbato ſnĩa diuortij lata fuit poſt ſnĩaꝫ
latam mulier confeſſa eſt epiſcopo loci ꝙ in
veritate ante ſententiam eius cõmater non
fuerat: ſed poſt ſeparationem compr̃nitateꝫ
cum eo contraxit ⁊ poſtmodum cum alio cõ
traxit. Queſitum fuit a papa quid iuris eſ
ſet ⁊ ipẽ reſpondit ꝙ per ſolaꝫ mulieris con
feſſionem non eſt a ſententia recedendum ꝑ
iudiciũ eccleſie ꝓmulgata: niſi ltie incõtrari
um ꝓbaretur. ¶ Nota ꝙ per confeſſionem
alterius vtrius coniugum a iudicio eccleſie
non recedatur. Item quandocunqꝫ con
ſtiterit eccleſiam deceptã fuiſſe: vel ſententia
contra matrimonium lata reuocabitur.

Innocen. tertius.

Cum olim

Va
cante ar
chidiaconatu magalonñ. eps̃ no
minauit. P. de caſtro nouo ad ipſum ar
chidiaconatum. prepoſitus eiuſdem eccleſie
inhibuit ne aliqs inſtitueret̃ ibidẽ niſi prius
duplici voce ſibi cõceſſa ⁊ ne ɔtrafieret ap
pellauit ſed eps̃ dictum p. per annulum de
archidiaconatu inueſtiuit ⁊ prepoſitus aliũ
nominauit. ꝑpter hoc ꝓcuratores vtriuſqꝫ
partis ad ſedem apoſtolicam acceſſerunt. ce
leſtinus intellecto negocio caſſauit quicquid
factum fuit ab vtraqꝫ ꝓnuncians ꝙ ſcriberꝫ
aliquibus: ut tam epiſcopum q̃ꝫ p̃poſitum:
⁊ alios moneret ad ordinandum archidia
conatum exordit. quod ſi non facerent ipſi
executores archidiaconatum ordinarent pꝰ
hoc idem. C. contra pronuntiationem ſuam
archidiaconatum ipm̃ contulit. S. q nondũ
ꝓmotus erat ad diaconatus officium circõ
uentus ut dicebatur ꝓcuratore epiſcopi ig
norante in curia exiſtenti tandem negocium
iſtud delatum fuit ad innocẽtium. ipẽ vero
volẽs p̃deceſſoꝝ ſuoꝝ veſtigijs inherere di
centiũ ſnĩam romane ſedis cum aliquid ſur
reptũ ẽ poſſe in melius ɔmutari quod de p̃
dicto. g. factum fuit in irritum reuocauit ei
lꝫ abſens exiſteret: ſilentiũ imponendo cũ de
ſurreptione liquido conſtitiſſet non obſtante
donatione quam a dicto epiſcopo in eluſio
nem ſe. ap. idem. g. dicitur recepiſſe. Man
dans capitulo magalonẽ. quatenus predi
ctum archidiaconatum in concordia eorum
qui preſentes in eccleſia fuerit ordinare ꝓcu
rẽt. ¶ Nota ꝙ ea q̃ ꝑ ſurreptionẽ fiũt debẽt
in irritum reuocari. Itẽ ſnĩa romane ſedis
ꝑpter ſurreptionẽ reuocat̃. Itẽ ɔtra abſentẽ
proceditur in hiis que per ſurreptionem cõ
miſit. Idem.

Cum inter

Inter
abbatẽ
⁊ conuentuꝫ ſancti zenonẽ. ve
ronenſis ex parte vna: ⁊ archi
preſbyterum ⁊ clericos ſancti proculi ex al
tera ſuper ſubiectione ipſius eccleſie queſtio
vertebatur partibꝰ in preſentia domini pa
pe conſtitutis proponebatur ex parte mona
ſterii: quod eccleſia predicto monaſterio de
bet eſſe ſubiecta pleno iur̃ i inſtõe videlꝫ de

reſtitutõe ĩueſtitura archipreſbyteri ⁊ eiꝰ fi
delitate ⁊ aliis ꝑ q̄ plena ſubiectio declarat̄
ad hoc ꝓbãdũ ꝑs mõaſterĩ ĩducebat iſtr̄m
publicũ ↄceſſiõis.b.quõdã veroñ.epi quam
ↄceſſionẽ t.ſucceſſoꝛ ipiꝰ ↄfirmauit induxit
ẽt priuilegia romanoꝝ põtificũ ⁊ p̃riarcha
rũ aqlegeñ.quoꝝ vnꝰ de ſubiectõe plenaria
ĩ priuilegio ſuo euidẽter exp̃ſſit allegauit iſu
per ꝙ oli iter abbatẽ ſci zenõiſ ⁊ archip̃ſbr̄ꝫ
ſci ꝓculi ⁊ frẽs ipiꝰ oꝛta fuit qõ de obia nna
nuali ⁊ fidelitate:ſed illi ad hec duo ſe tene
ri negabãt ⁊ ſuꝑ hijs teſtes inducti fuerũt tã
dẽ p̃fatus t.veroñ.ep̃s ſnialr̄ diffiniuit ꝙ ar
chip̃ſbr̄ vel dimitterꝫ ecciam:aut facerꝫ eiđ
abbati obiaꝫ ⁊ fidelitatẽ ſm ꝙ qdã cardial̄
oli iudicauerat:cuiꝰ ſniam ep̃s fuit ſecutꝰ:⁊
a ſnia epi appellatũ nõ fuit:⁊ ſic in rẽ tranſi
uit iudicatã.Ex ꝑte aduerſa ꝓponebat̄ ꝙ p̄
dcã donatio nõ valebat ⁊ ita ꝑ ↄñs nec pri
uilegia ↄfirmatõis ipiꝰ ↄceſſiõis. dñs papa
hijs ⁊ aliis auditis ⁊ ĩtellectis dicit ꝙ q̃uis
nõ ſit multũ reſiſtendum inſtrumento dona
tõis nec ↄfirmatõibꝰ vel priuilegiis:q̄ ab ip
ſa donatõe cãꝫ ⁊ originẽ habuerũt:tñ ↄſideã
uit ꝙ q̃tũ ad ipos litigãtes ius ex ſnia factũ
fuit:ex quo trãſiuit in rẽ iudicatã:ẽt ↄtra ius
litigatoꝛis lata fuiſſet cũ lata nõ fuiſſꝫ cõtra
ius ↄſtõis exp̃ſſe veritate geſtoꝝ ſmõibꝰ pre
ualẽte ſnia p̃dci epi lata ꝓ abbate p̃fert̄ ali
is q̄ iducebat abbas ꝓ ſe q̄ paꝝ faciebãt cũ
donatio illa nõ valuerit:q̄ ſnia p̃ſumit̄ rcẽ la
ta diffiniuit papa:ꝙ archip̃ſbr̄ ſci ꝓculi q ꝓ
tꝑe fuerit p̃ſtet obiaꝫ ⁊ fidelitateꝫ abbati ſci
zenõis. ¶ Nota ſnia a qua nõ ẽ appellatuꝫ
trãſit in rẽ iudicatã ⁊ fcit ius iter ꝑteſ.i.ↄcla
rat. Jtẽ ſi pricipale non tꝫ nec alia oia q̄ ab
ipſo cãm ⁊ originẽ acceperũt. Jtẽ lꝫ ſnia la
ta ſit ↄtra ius litigatoꝛis a quo nõ ẽ appella
tũ tꝫ ſi lata ſit ↄtra iꝰ ↄſtõis expreſſe nulla ẽ
nec ẽ neccẽ appellar̄ ab ipſa. Jtẽ ſꝑ preſuit ꝓ
ſnia q̃ diu icõtrariũ oñdat̄. Jdem.

Cauſam que iter. Jnter
canonicos nouari
enſ.ex ꝑte vna ⁊ a clericuꝫ ex alte
ra qõ vertebat̄ ſuꝑ prebẽda nouariẽ.eccie q̄
de ↄſenſu ꝑtiũ ↄmiſſa fuit epo landenẽ.q cõ
gnito de meritis cãe tulit ſniam ꝓ canonicis
nouarien.a qua d.clicus ſe.ap.appellauit:
ptes ꝑ cã illa corã do.pa.ↄpuerũt:i cuiꝰ pre
ſentia ꝓpoſitũ fuit ex ꝑte ipiꝰ clerici: qđ d.
ep̃s ↄtra formã mãdati ſniaꝫ ꝓmulgauit: ſi
cut ꝑ atteſtatões nitebat̄ ꝓbare:papa audi
tis rõibꝰ ꝑtiũ ↄſiderãs ꝙ nõ ſꝑ ad vnã ſp̃em
ꝓbatõis animi ſui motũ ĩformat ⁊ ipſa ſnia
nihil ↄtinebat ĩiquũ:⁊ de ↄſenſu ꝑtiũ cã fue
rat ↄmiſſa.ſniam a predicto latã ↄfirmauit.
¶ Nota ꝙ iudex nõ dꝫ animũ ſuũ alligare
ad vnã ſp̃eꝫ ꝓbatõis tantũ:ſꝫ ad oia q̄ corã
acta ſunt dꝫ diligenter ↄſiderare:⁊ ex his oĩ
bus animũ ſuũ ẽformare ⁊ ſm hoc ferre ſen
tentiam. Jdem

Quod ad ↄſul. Cũ qdaꝫ
cleri cꝰ ĩfamatꝰ eſſꝫ ſu
per qbuſdã crimibꝰ indicta fuit ei
purgatio vſqꝫ ad.xx.dies.⁊ ab ipſo r̃cepta
adueniẽte.xx.die appellauit nulla cã appel
latiõis expoſita Querit̄ vtrum appellatõi
illiꝰ ſit deferendũ ⁊ rñr ꝙ nõ cũ ĩfra.x. dies
nõ appellauerit:qꝛ ꝑ hoc acqeuerat ſnie iu
ris interpretatõe:maxie cũ cãm nõ reddide
rit appellãdi. Jtẽ idẽ cleric ↄdẽnatus fuit i
cã pecuniaria ⁊ qđ ad eũdẽ terminũ ſoluerꝫ
q terminũ ad hoc ſponte ſuſcepit:ipſe tamẽ
ſoluere nolebat ĩfra quadrimeſtre tẽpus qđ
dat̄ ↄdẽnatis:ꝑꝑ qđ appellauit actoꝛ. pete
bat ſniam executõi mãdari. Querit̄ vtꝝ ta
li appellatõi ſit deferendũ. Reſpõdet̄ ꝙ ꝓp
ter talẽ appellatõem nõ ẽ deferẽda executio
qꝛ illđ tꝑs põt artari ⁊ elõgari iuſta de cã ⁊
ſpõte recipiẽdo talẽ terminũ quadrimeſtris
tꝑis renũciaſſe vr̄. vnde ſibi ẽ iputandũ:⁊ iđ
nõ audit̄ appellãs niſi forte modus executi
onis canonicus excedatur. ¶ Nota ꝙ ↄdẽ
uatus appellauerit infra decẽ dies ſnia trã
ſit in rẽ iudicatã. Jtẽ qui non appellat iuriſ
interp̃tatõe ſnie paruiſſe videtur. Jtem qua
drimeſtre tempus: quod datur condemna
tis a iur̄ i cã pecũiaria põt abreuiari ⁊ elõ
gari a iudice ex cã.itẽ ſi qs terminũ illũ reci
piat ſpõte ẽt ſine cã ãplioꝛi tꝑi r̃nũciare vr̄.

vnde poſtea non poteſt appellare ꝓpter hoc
Itē tacite r̄nūciat qs iuri ſuo. Itē ab execu
tōe nō ē appellādū niſi modū excedat. Idē

SIcut nobis. Inter.h.ſub
diaconū ⁊.h.pſbr̄ʒ ver
tebat̄ qȯ ſup.v.modiis frumenta:
quos.d.p̄ſbr̄ ānuati idē ſubdia.nō dicebat
ſoluere tenebat̄.ɔmiſſa fuit cā ſup hoc qbuſ
dā iudicibꝰ corā qbꝰ.h. ſubdia. petebat a
d.h.pſbr̄o.v.modios frumēti ſibi p ānos ſi
gulos pſoluēdos.ſacerdos ſe nō teneri r̄ndit
cū alia vice ſup hoc ɔuētus fuerit ⁊ ſnīaliter
abſolutꝰ.ad qȯ ꝓbādū duos teſtes idu⫶xit.
p quos ɔſtitit ꝙ mgr̄.a. auctoritate ep̄i lan
dun̄.ip̄m abſoluit ab īpetitōe ſubdiaconi ſu
pradci:lʒ qꝛ teſtioniū ip̄oꝝ q̄ſi vn̄ ꝓlatū fue
rat:cū nihil dixerit de cāis q̄ iudicē mouer̄
ſolēt ad ſnīaʒ ꝓferēdā ɔſuluerūt papā qd̄ ſu
p hoc ſit ſuadū. Cū i pleriſqʒ locis i qbꝰ co
pia prudētū hr̄ obſuet̄ de ɔſuetudine ꝙ oia
q̄ mouēt iudicē ad ſnīaʒ ꝓferēdā nō exprimā
tur i ſnīa. R̄ndit pa.cū ita ſit ꝙ ex dcis ip̄o
rū ɔſtet ſnīaʒ a iudice ſuo ꝓlatā p̄ſui dʒ oia
ſolēniter ꝓceſſiſſe pp iudiciariā ptātē. Nota
ꝙ lʒ teſtis nō r̄ddat cāʒ dci ſui nihilominus
vʒ dictū eiꝰ vbi nō fuit īterrogatꝰ de cā.iteʒ
nō oia q̄ mouēt iudicē:nccē ē exprimer̄ i ſnīa
Itē ſnīa lata ꝓbat̄ p teſtes Itē p̄ſumēdū ē ꝓ
iudiciaria ptāte qȯ oia ltie fecerit in cāis.

CVm ſnp. Cū iter idem
ep̄m aurien̄.ex vna pte
⁊ mōaſteriū celle noue ex altera ſu
per ſtatu ip̄iꝰ diuerſe ſnīe ꝓ ep̄o late fuiſſent
tā ex pte mōaſterii q̄ʒ ex pte ouētrinen̄.ep̄i fu
it ad ſe.ap.appellatū. vn̄ ep̄s ouētren̄ p nun
ciū ſuū ɔqucrebat̄ p ſnīas illas eccāʒ ouētrē.
enormiter eē leſaʒ ad quā dicebat.d.mōaſte
riū ptinere quare dcā ſnīa ꝓ ep̄o nō deberʒ
executōi mādari ſup hoc negocio multa fue
rūt allegata i p̄ntia pape. verūtn̄ ex pte mo
naſterii nihil rationabile oñſum fuit: quare
dicta ſnīa ꝓ ep̄o lata debuerit irritari: ⁊ iō
q̄ʒtū ad monaſteriū ip̄am ɔfirmauit. mādat
papa iudicibus:quatenus ſi ɔſtiterit appel
latōem ꝓ eccl̄ia ouēt.irrōnabilr̄ interpoſitā
⁊ ad eā ꝓſequēdā nūciū ſuū īfra tp̄s ltimuʒ
deſtinaſſe:executio ſnīe deferatur. ne circa
poſſeſſionē ouēt.eccā detrimentū icurrat.ali
oqn ſicut iuſtū fuerit executōi mādet̄ ſin̄ p̄iu
dicio eccie ouēt.cū hoc ſibi nō p̄iudicʒ: quo
minus ſuā poſſit cōſeq rōeʒ cū res īter alios
acta nō noceat aliis iuxta ɔſtōes canonicas
⁊ ciuiles. ¶ Nota ꝙ qlibʒ cuiꝰ ītereſt p̄t ap
pellare a ſnīa īter alios lata ne mādet̄ execu
tōi. Itē īfra ānū dʒ qs ꝓſeq appellatōeʒ.itē
⁊ ſi nō appellet̄ a ſnīa īter alios lata tn̄ r̄ma
net ei cuiꝰ īntereſt ius ſaluū cū res inter alios
acta non noceat aliis. Idem.

CVm bertoldꝰ. Bertoldꝰ
miles hēbat villā ſuaʒ
i qua erat eccl̄ia de qua ipſe erat
patronus villā ſuā obligauit.p.militi dicto
p.creditore ſublato de medio.a.nepos eius
⁊ heres vacāte ip̄a eccia.d.cl̄icū eiuſdē loci
p̄ntauit ad dictā ecciaʒ dicēs: ꝙ cū ius p̄ro
natꝰ cū vniuerſitate tranſiſſet in eū:archidi.
de ɔſenſu ep̄i ip̄m īſtituit i eādē ⁊ i corpaleʒ
poſſeſſiōeʒ induci fecit eūdē: dictꝰ bertoldꝰ
dn̄s fūdi hoc audiens t.p̄ſbr̄m ep̄o p̄ntauit
ſʒ epiſcopꝰ ipſuʒ nō admiſit:pp qȯ dictꝰ t.
preſbr̄ corā remēſi archiepiſcopo apl̄ice ſe
dis legatū ɔtra prefatū d.depoſuit qōeʒ:ar
chiepiſcopus cām ſup hoc iudicibus delega
uit ſub hac forma ut cām inſtructā ad ipſuʒ
remitterēt prefigēdo ptibꝰ p̄ēptoriū in quo
eiꝰ ɔſpectui ſe preſentarēt ſnīaʒ recepture ad
quē terminū dictꝰ t.cū ſuis atteſtatōibꝰ ac
ceſſit t.preſbr̄ nec venit nec tūe miſit aliquē
reſpōſalē legatꝰ īſpectis atteſtatōibꝰ dci cleri
ci ipſuʒ ab emptōe t.preſbr̄i abſoluit pꝰmo
dū vero idē preſbr̄ īfra breue tēpus ad lega
tū accedēſ īſtātiaʒ abſentie allegauit quo au
dito archiepiſcopꝰ mandauit qbuſdaʒ iudi
cibꝰ ut ſi iuſtā cāʒ abſentie oſtēderʒ corā eis
predictam ſententiam decernerent nullius eē
valoris ⁊ cauſam terminarent eandem: alio
qn ſnīam ipſam faceret obſeruari dci iudi
ces ɔmiſer̄t aliis vices ſuas q teſtes ſup pre
dicto articulo receperūt: a quibus dictus d.
clericus ad ſe.ap.appellauit. papa auditis
ꝓbatōibꝰ illiꝰ pbr̄i ſup abſentie ſue cā lʒ eaʒ
minus ſufficienter ꝓbaſſʒ: ne tn̄ p̄iudicaret

opi. veritati cōmiſit papa cāʒ illā cuidā car
dinali ipē vero intellcis meritis cauſe oia re
tulit dño pape: q̄ archiepm̄ īuenit ci rouētuʒ
fuiſſe ex tenore ſnie: tū quia ↄtinebat̄ in illa
qđ per atteſtatōes ipſiꝰ clerici fuit ſufficien
ter ꝓbatū ꝙ p̄ſatus a in poſſeſſiōe iur̄ p̄rona
tus extiterat cū ipm̄ ad eandē eccleſiā p̄nta
uit. tū qꝛ ꝑ atteſtatōes illas nihil aliud oſtē
ſum fuit: niſi ꝙ p̄dci. p. ⁊. a. ānuati ꝑceperūt
x. ſolidos q p̄ronis illiꝰ eccē dari ↄſueuerūt.
tū qꝛ dicebat̄ in ſnia illa ꝙ dictus. t. i ꝓbōe
defecerat cū ꝑ atteſtatōes illiꝰ appareat ma
nifeſte ipm̄ ſuā intentōem ſufficienter ꝓbaſſe
tū ēt qꝛ cām nō recepit ſufficiēter inſtructam
cū vniꝰ tantū ꝑtes atteſtatōes recepit q̄ paꝝ
faciebāt ad cām. vnde papa ſniam predcāʒ
caſſauit: ⁊ prefato adiudicauit eccleſiam
memorataʒ: cū a vero p̄rono ipſiuʒ preſenta
tū fuiſſe reſtiterit. ¶ Nota ꝙ nō valʒ ſnia cō
tra abſentē. Itē lʒ minus ſufficiēter ꝓbetur
abſente cā nihilominus dʒ de cā iteꝝ ↄgno
ſci. Itē nō dr̄ cā remiſſa ſufficiēter inſtructa
niſi allegatōes vtriuſqʒ ꝑtis remittatur. Itē
euidenter hic pʒ ꝙ ex preſentatiōe p̄roni ac
gritur ius preſentato ſi patronus in ſua pre
ſentatōe ꝑſiſtat. Idem.

IN cauſis Scđʒ ꝙ pa. iudicat ⁊ alij
debēt iudicare. ⁊ iō papa iuris or
dinē ⁊ eqtatis rigorē in cāis diligēter obſer
uari dʒ cū i ſilibꝯ alij debeāt ſilr̄ iudicare ni
ſi cū ipſe aliqd diſpēſatie duxerit ordinādū
¶ Nota ꝙ ſnia pape ius ſcit quo ad omēs
Itē ſm̄ ꝙ ipſe iudicat ⁊ alij iudicare debēt.
Idem.

INter monaſteriū. Uacāte mo
naſterio ſci lanfredi monaci elege
rūt quēdā de gremio ipſiꝰ mōaſterij i abba
tē: ⁊ cū ipſi peterēt ↄfirmatōeʒ elcōis ſue mo
naci ſci leodori ſe oppoſuerūt dicētes elcōeʒ
illā īfirmādā ex eo ꝙ de mōaſterio ſci leodo
ri fieri dēbat: qꝛ dioceſanꝰ eps eā ↄfirmare
diſtulit. vñ ſup hoc ad petitōem mōachoꝝ
ſci lāfredi cā ↄmiſſa fuit qbuſdā iudicibus
corā qbus lis fuit ↄteſtata ⁊ ꝓceſſuʒ i cā ⁊ te
ſtes recepti demū monaci ſci leodori ad ali
os iudices. lr̄as ipetrarūt ↄtinētes ꝙ primi
iudices erāt eis certa rōe ſuſpecti. vnde ꝓpo
ſuerūt quaſdā friuolas exceptōes ↄtra eos:
quas cū iudices admittere nollēt. illi appel
lauerūt iudices vidētes ꝙ prime lr̄e nō r̄uo
cabant̄ ꝑ ſcđas ꝓceſſerūt i cā nō obſtāte illo
rū appellatōe ↄfirmātes elcōeʒ monachoꝝ
ſci lan fredi ꝑꝑ qđ delata fuit cā ad papaʒ
corā quo obiciebat̄ ↄtra ſniaʒ ꝙ lata erat a
ſuſpectis iudicibꝯ ⁊ qđ cā fuerat aliis iudi
cibus delegata ⁊ pꝰ appellatōem allegabāt
ↄtra ſniam prius latā ꝑ eis ſup qōe ipa dñs
papa auditis hic inde ꝓpoſitis: qꝛ ↄſtitit ei
ꝙ ſecūde lr̄e nō reuocabāt primas. tū qꝛ cāe
ſuſpitōis friuole fuerūt: q̄ ante ingreſſuʒ litis
debuerūt ꝓponi: ⁊ iō eis renūciaſſe vidētur
⁊ qꝛ de ꝓceſſu iudicū: ⁊ de priuilegiis apo
ſtolice ſedis nullā fecerit mētōem: q̄ ſi fuiſſet
exp̄ſſa lr̄as nullateñ habuiſſent: ſniaʒ prioꝝ
iudicū ↄfirmauit: nō obſtāte ſnia q̄ allegaba
tur a ꝑte aduerſa: q̄ nō fuit oſtēſa dño pape
nec primis iudicibꝯ: que ēt ſi eis fuiſſʒ oſtē
ſa nihilominꝰ ↄtrariū ſtatuiſſent eā pꝰ pōita
qꝛ nō valebat. ſi āt tenebat ⁊ eā nō oppoſue
rūt eis iputet̄ cū lites p̄textu nouoꝝ iſtroꝝ ii
debeāt iſtaurari ⁊ electio muniꝰ benedictōis
exhibuit ſaluo iure dioceſani. ¶ Nota dila
torias exceptōes āte litis igreſſuʒ debēt ꝓpo
ni. Itē ſcđe lr̄e ad hoc ut reuocēt primas de
bēt facere mētōem de ꝓceſſu iudicii ⁊ đ pri
uilegiis aplīce ſe. itē p̄textu nouoꝝ iſtroꝝ li
tes iſtaurari nō debēt.

SUborta inter. Inter
ep̄ʒ medenē. ⁊
mōaſteriū attrabatenē. ſup ſubiec
tiōe ipiꝰ mōaſteriū ↄtrouerſia vtebat̄ ꝑꝑ hoc
ꝑtibꝯ i p̄ſentia do. pa. ↄſtitutis petiit ꝓcura
tor epi reſtitui ad quaſi poſſeſſiōeʒ obie i eo
dē mōaſterio qua ipm̄ mōaci ſpoliarāt: qꝛ ꝑ
ↄfeſſiōeʒ ꝓcuratoris mōaſterii ↄſtitit epʒ qi
poſſeſſiōem obie i eodē mōaſterii hūiſſe pa.
ipʒ r̄ſtituit ad eādē: verūtā qꝛ ex ꝑte mōaſte
rii qđdā priuilegiū i noie pape exibitū fuit
i iudicio ꝙ pleaʒ libertatē mōaſterii exp̄me
bat. mādat papa qbuſdā ut ep̄m reſtituant

in quaſi poſſeſſionem obedīētie quo reſtitu
to niſi ep̄ſ ɔtra priuilegiū aliqđ rōnale oñde
rit ſup ſubiectione monaſterij ſilentiū impo
nant eidē. iudices p̄dicti reſtituerūt ep̄m : ⁊
poſtmodū ceperūt cognoſcere ſup ſtatu ipſi
us monaſterij ɔtra priuilegiū Inno. exhibu
it ep̄s quandā ſnīam alexandri pape ſuper
ſubiectione ipſius monaſterij. iudices recep
tis ꝓbationibus vtriuſqȝ partis cām inſtru
ctam remiſerūt ad dominū papā. Papa au
ditis ⁊ intellectis rōibus ptiū: quia intellexit
rōes ep̄i officiatores. ſubiectionē in eodē mo
naſterio adiudicauit eidem ut inde hēat tan
quā dioceſanus ep̄s poteſtatē: ita tñ ꝙ per
hāc ſnīam nullū preiudiciū ſedi apoſtolice
generetur: quo minus cum voluerit ſuam iu
ſticiam ꝓſequatur. In fine rñdet quaſi taci
te qōni dicerꝫ aliqs nōne priuilegium timorē
debuit tueri monaſteriū ɔtra ſnīam alexan
dri. Rñdꝫ papa ſi priuilegiū Inno. fuiſſet
alexādro in iudicio p̄ntatū: ⁊ ip̄e tulit ſuiam
inɔtrariū illud intelligit̄ reprobaſſe. ſi vero
nō fuit exhibitū p̄textu priuilegii de nouo r̄
p̄ti ſnīa alexandri nō dꝫ reuocari. ¶ Nota
ꝙ ɔfeſſio ꝓcuratoris dño p̄iudicat reſtō ad
ſubiectōem añ ingreſſum principalis cāe fa
ciēda ē. Itē ɔtra priuilegiū admittit̄ ꝓbatō
ſiue defenſio. Itē ꝓteſtatio p̄mittenda ē ne
fiat alicui p̄iudiciū circa ius ſuū ut hic fecit
papa. Itē priuilegio libertatis nullus renun
ciare poteſt in preiudiciū pape. item p̄textu
priuilegii de nouo reperti nō debꝫ ſnīa r̄uo
cari: ⁊ ſic negligentia nocet: ſed per hoc non
fit preiudicium pape quo minus ſi voluerit
ius libertatis ſit ſaluū monaſterio. Idez

CUm i. ⁊ a. Canonici ſci
dioniſij ꝓ ſe ⁊ qbuſdā
alijs canonicis ſuis denunciauerūt
domino pape abbatē ſuū ſup dilapidatiōe
ꝑiurio ſymonia ⁊ quibuſdā alijs criminibus
ſup qbus erat multiplr̄ iſamat᷒. vnde papa
ɔmiſit qbuſdā de iudicib᷒ quaten᷒ ad illaȝ
eccleſiā ꝑſonalr̄ accedant: ⁊ tā in caritate q̄
in mēbris corrigāt corrigēda ⁊ ſtatuāt q̄ ſm
deū viderūt ſtatuēda. iudices vero receptis
iuramētis abbatis ⁊ canonicoꝝ abbatē ipꝫ
ab adminiſtratione ip̄ius eccleſie ꝑ ſnīam re
mouerunt delata correctiōe mēbroꝝ a qua
ſnīa ꝓcurator abbatis appellauit. vñ p᷒mo
dū in p̄ntia pape ꝓpoſuit dictā ſnīam r̄pro
bari debere. primo ꝙ iudices lite non ɔteſt.
ī negocio ꝓceſſerīt. tū qꝛ iuramēta ɔſpiratoꝝ
ɔtra ip̄m receperunt depoſitōib᷒ teſtiū coꝛā
ꝑtibus nō publicatis: nec oñſis eiſdē ad ſen
tētiaȝ ꝓcedere p̄ſup̄ſerunt. papa vero his ⁊
aliis intellectis: quia de articulo conſpiratio
nis ſibi non potuit fieri plena fides mandat
iudicibus quatenus ſi ɔſtiterit ꝙ illi ɔſpira
tores fuerunt quoꝝ iuramēta iudices r̄cepe
runt: ꝙ abbas ꝓbare voluit coram eis: ⁊ iu
dices dcā illoꝝ ſolūmō ſecuti ſunt cū ꝑ alios
ea ꝓbata nō eſſent ſnīam ꝓtulerūt ꝓceſſum
illoꝝ debeant irritare in principali negō iu
xta formā ɔprehenſam in prioribus lr̄is p᷒
modū ꝓcedētes. ſi vero abbas nō poterit ꝓ
bare illos ɔſpiratores fuiſſe: vel ſi etiā hoc
ꝓbauerit appareat tamē ꝙ nihil depoſuerīt
ſup his ꝑ qbus fuit abbas āmotus: vel etiā
ſi aliqua appoſuerūt ɔtra abbatem: ea tamē
ꝑ alios fuerat ſufficienter ꝓbata ꝓceſſum il
loꝝ iudic. debeant ɔfirmari: qꝛ q̈uis aduer
ſus abbatē nō debuerit ɔſpiratores admitti
iuramēta tamē ip̄oꝝ de veritate dicēda ſu
per ſtatu ip̄ius eccleſie recipi potuerūt: ut ꝑ
dcā illoꝝ ſup aliis fides poſſit hr̄i: q̄ ipꝫ ab
batē nō tangebāt p̄cipue cū tūc ꝓbatū nō eſ
ſet ip̄os ɔſpiratores fuiſſe. ¶ Itē nota ꝙ ali
qs pōt ꝑ aliū denūciare. itē ɔſpiratores nō
admittunt̄ ad teſtimoniū. itē exceptio ꝓpoſi
ta añ ſnīam a grauamine in cā appellatōis
dꝫ vera eē. itē nō ſufficit ꝓbare teſtes ɔſpira
tores fuiſſe niſi iudex ſecutus fuerit dcā illo
rū. itē ɔſpiratores p̄nt admitti ɔtra alios q̄
ɔtra illū ɔtra quē ɔſpiraſſe dicunt̄. idem

CUm te A. de caſtro var
tini ⁊ .b. habuerūt
inter ſe verba iniurioſa: ita ꝙ dixit
ip̄i b. ꝙ equus ſuus nō erat mioris valoris:
q̄ capilli ip̄ius .b. quare ip̄e .b. ɔuenit .h. ac
tū iniuriaꝝ. iudices qdā hoc ɔgnoſcebāt cō
dānarūt dictū .h. in .x. ſolidis. vñ ip̄e timens
ne p dcāȝ ſnīaȝ notaret̄ iſamia petiit a dño

papa beneficiū reſtitutionis ad famā.papa vero ↄſiderās ꝙ nulla vl' modica ſibi fuerit facta iniuria.vult ipſum.h.p dictā ſniam i famia nō notari. ¶ Nota ꝙ ↄdēnatus de iniuria notatur infamia niſi iiuria ſit minima:vt hic patet. Idem.

AD probanduz Vacāte mōaſterio herſieñ.quedā moniales eiuſdē monaſterii elegerunt cuſtodem ipſius monaſterij:alie vero elegerūt q̄ndam aliā monialē in abbatiſſam ipſius monaſterij. ſuper iſtis electionibus cā fuit commiſſa quibuſdā iudicibus qui examinatis electionibus predictis:confirmauerūt electionem cuſtodis:poſt ↄfirmationē dicebatur ꝙ vnus de iudicibus delegatis erat tēpe late ſnie publice excōicatus:vnde iterū cauſa ſuper hoc delata eſt ad dominū papam vnde ipſe mandat quibuſdā iudicibus ꝙ ipſi cognoſcant de electione cuſtodis vt eā ſicut de iure fuerit cōfirmare vel infirmare ꝓcurēt:ita vt ꝓ eo ꝙ vnus ex iudicibus delegatis qui candē ſniam protulerunt eſſ3 tēpore ſnie publice excōicatus ſicut ꝑ metropolitani lr̄as dicebatur aut etiā alia iuſta cauſa conſtiterit eandē ſniam infirmandā:caſſata ipſa ſententia.i.caſſa ⁊ irrita nūciata de eadem electione iterato cognoſcant. ¶ Nota ꝙ ſnia publice excōicati nulla eſt. Ite3 litteris ordinarij ſtatur. Item vtile viciatur p iutile. Itē licet tempore late ſnie iudex ſit excōicatus ⁊ ideo ſnia nulla:ea tamē que fecit ante excōicationē valebūt. Grego.ix.

QUāuis regulariter. Regulariter tradit ꝙ res inter alios iudicata nō noc3 alijs.fallit tamē in caſibus hic cōtētis ſi alicui primo competit actio vel defenſio de re aliqua:ſubſtituit ſequētē agere ei ē preiudiciū generatū:⁊ in alio caſu ei eſt preiudiciū generatū qui paſſus eſt eum experiri a quo cām habuit exēpla iſtoꝝ caſuum ⁊ aliorum plurīū in quibus fallit regula predicta notātur in glo.huius.c. ¶ Nota regulā illā generalē res inter alios acta alijs nō nocet. Idē

DUobus Ecce duo ſūt iudices in aliq̄ cā diuerſas ꝓferūt ſnias: q̄ritur q̄ illarū teneat diſtiguit ſi ſūt ordinarii t3 ſnia ꝓ reo ⁊ nō ꝓ actor niſi i cā fauorabili.ſ. matrimonij dote libertate ſeu teſtamēto ꝓ ipſo actore ſnia lata fuerit: ſi vero ſint delegati vtraq3 pendet ſnia ex arbitrio delegatis. ſi vero ſūt arbitri neutra ſnia valet. Nota ꝙ fauorabiliora ſūt iura ad abſoluēdum q̄3 ad cōdemnādū niſi i quatuor caſib⁹ hic contentis.

De appellatiōib⁹ recuſationibus ⁊ relationibus. Rubrica. Alex.iii.

DIlecti Prior et clerici de giſeburna habēt ordinationē q̄rūdē eccleſiarū: archiepus eboraceñ.apoſto.ſe. legat⁹ volebat eccleſias illas vacātes ordinare prior ⁊ canonici predicti hoc intelligētes:appellauerūt ab ipſo ad ap.ſe.eūdē priorē p⁹ appellationē ſuſpēdit ⁊ eccleſias ſuas iterdixit ⁊ canonicos excōicatos denūciauit ſi priori obedirēt ⁊ ecclias nihilominus ordiauit: ꝓpter qd̄ prior ⁊ clerici p̄dicti dn̄o papa grauiter ſūt cōqueſti:vnde mādat q̄buſdā:quatenus ſup his veritatē inqrant ⁊ ſi ꝑ ltios teſtes ⁊ famā loci inuenit ecclīarū ↄceſſiones taliter factas in irritū reuocēt eas:niſi prior ⁊ canonici malicioſe diſtulerit eas quātum ad ipſos ptinet ordiare. ¶ Nota q̄cquid fit poſt ltiam appellationē d3 in irritū reuocari. Itē p negligētia amittit qs iuſ ſuū ⁊ illud trāſfertur ad ſupiorē. Itē legatus q nō ē de latere pape miſſuſ nō pōt cōferre ecclias vacātes quarū ordinatio ptiet ad inferiores p̄latos. Idem.

INter cetera dicit hic ꝙ generalis appellatō non debet admitti. Idem.

AD noſtram Abbas ſancti petri queſiuit a papa an deberet deferre appellatiōibus monachoꝝ ſuoꝝ a correctione interpoſitis. Reſpōdet ꝙ appella

tio non eſt inuenta vt alicui preſtaret patro
ciniū in ſua nequitia exiſtendi quare mādat
eidē quatenus nō obſtāte appellōe ſubdito
rū ſuoꝝ corrigat eos ſm regulā ⁊ reſtōez or
dinis ſui. ¶ Nota ꝙ appellatio nō defēdit
aliquē in delicto. Jtē a correctiōe nō admit
titur appellatio. Jdem.

PErſonas Aliqs ap
pellauit ⁊ ap
pellationi ſue nimis ꝓlixū terminū
ſtatuit iudex debet ei aſſignare terminū in
fra quē ſe.ap.conuenienter poſſit adire: ⁊ ſi
ad terminū illū appellatōem ſuā nō fuerit ꝓ
ſecutus extūc cōpellat appellantē ſtare iudi
cio ſuo ſuper his que in queſtiōe vertuntur:
⁊ ſi cōpetētē terminū ſibi prefixit ⁊ appella
tiōem ad illū nō fuerit ꝓſecutus ſili mō ↄpel
lat eū. ¶ Nota ꝙ aliqs pōt prefigere termi
nū ſibi ad appellatiōem ꝓſequēdā. Jtē ſi eā
nō ꝓſequitur in termīo ei renūciare intelligi
tur. ⁊ ſic eſt ar. ꝙ tacite renūciat appellatiōi

QUm ſit romana. Jdē
Aliqſ appella
uit ante ſniam vel poſt. Querit ꝗ̄
tum tempus dandū ſit ei ad appellatiōez ꝓ
ſequēdā. Reſpōdet ꝙ ſi ante ſniam vel poſt
fuerit appellatū hmōi appellātibus indulge
tur annus: ⁊ ſi iuſta cā interuenerit indulget
trienniū niſi iudex a quo appellat̄ breui⁹ tē
pus duxerit ſtatuēdū ſm locoꝝ diſtātiā ⁊ ꝑ
ſonaꝝ ⁊ negocij q̄litatē: ⁊ ſi ifra illud tp̄s ap
pellationē nō fuerit ꝓſecut⁹ tenebit ſnia: ſi p⁹
ſniam diffinitiuā fuerit appellatū nec ap̄li⁹
ſup eodē negō audiretur appellās qꝛ canōeſ
paſſiꝫ appellare ꝑmittūt: ⁊ tales nō ſolēt pro
prie dici appellatiōes ſꝫ ꝓuocatōes ad cāꝫ
Si vero ante ſniam appellauerit cōpelli dꝫ
ſtare illius iudicio ad quē appellauit alter
natiue.ſ. vt appellōem ꝓſequat̄: aut iudicio
ſuo ſtet. ſi vero ille q appellat fuerit raptor
vel aliene rei violētus detētor: tales admit
tuntur appellare niſi fuerit notorius raptor
vel fornicator exiſtat ſicut ille quē ap̄lus ab
ſente ⁊ irreqſitū excōicauit. Nota ꝙ q nō ꝓ
ſequitur appellōnem ifra debitū tēpus rata
manet ſnia. Jtē appellāti dat̄ ānus ⁊ ex iu
ſta cā biēniū. Jtē iudex annū illū pōt abbre
uiare. Jtē in notorio crimie nō audit̄ appel
lans. Jdē.

ADhec ſi Aliquis ap
pellauit ſuper
aliqua cā pēdēte appellōe cōuenit̄ vel accu
ſat̄ ſup alio ꝗ̄ ſup eo ſup quo appellauit. q̄
ritur an teneat̄ ſtare ſub illo a quo appella
uit appellatōe pendēte. Rn̄det pa. ꝙ ſi vo
luerit pōt eū tanꝗ̄ ſuſpectū recuſare: alioqn
ſtar̄ dꝫ iudicio ei⁹. ⁊ ꝑcipue ſi iudex ſuus or
diarius ſuus exiſtat. Noia ꝙ pēdēte appel
latione corā ordiario pōt ip̄e ordiari⁹ recu
ſari. Jdē

SI duobus Duo li
tigabāt corā iudice ſuo puta coraꝫ
archidiacono: vnus appellauit ad ep̄ꝫ alter
ad papā: vel corā ep̄o vn⁹ appellauit ad pa
pā: alter ad archiep̄m: ille q appellauit ad
ep̄m vel q appellauit ad archiep̄m ad dieꝫ
appellatōis acceſſit ad ip̄ꝫ ꝓponēs ſe ad ei⁹
audiētiā appellaſſe tacito de appellōne ad
uerſarij ad ſe.ap.iterpoſita q appellauerat
ad papā citat⁹ fuit ab ep̄o vl̄ archiep̄o: ille
cōfidenſ de appellōne ſua ad papā iterpoſi
ta nec iuit nec miſit aliquē reſpōſalē: ⁊ qꝛ nō
venit fuit excōicat⁹: q̄rit̄ an teneat excōicatō
Rn̄r ꝙ tꝫ ſnia i eū ꝓ ↄtumacia lata niſi iu
dex ille cognouerit eū ad ſe.apo.appellaſſe
.§.ſecūdo ponit̄ aliqua qō. Aliqs appella
uit a ciuili iudice ante iudiciū vl̄ p⁹ ad dn̄ꝫ
pa. Querit̄ an tal̄ appellatio valeat. rn̄t pa
pa ꝙ teneat appellatio i ill̄ q ſubſūt pape in
tꝑali iuriſditiōe. Jn alijs vero quāuis de
ↄſuetudie alicui⁹ loci teneat de iuris tn̄ rigo
re nō tꝫ. Nota primo ꝙ qlibꝫ vocat⁹ ad iu
diciū dꝫ ire ⁊ allegare priuilegiū ſuū. al̄s te
neat ſnia ꝓ ↄtūacia lata in ip̄m. Jtē de vno
foro nō ē appellādū ad aliud foꝝ niſi ↄſue
tudo illud iducat. Jdē.

EXratiōe Quidam
clr̄ici appella
uerūt a ſnia ↄtra eos lata ꝗ̄ ex iuſta cā ifra
biēniū nō fuerāt ꝓſecuti: petebāt a pa. ꝙ ad
huc admitterēt̄ ad ꝓſequēdā appellōnē cuꝫ
ifra biēniū eā nō potuerit ꝓſeq: mādat iudi

cibus quaten⁹ ſi ↄſtiterit eos ꝓpter ĩpoten
tiã ꝓſecutiõem appellatõnis õmiſiſſe nõ vult
papa ꝙ ꝓpter hoc eis debeat p̃iudiciũ gene
rari. Nota ꝙ ĩpotẽtia excuſat ita ꝙ etiã p⁹
biẽniũ admittit̃ quis ad ꝓſequẽdã appellati
onẽ. Idem.

MEminimus Aliq̃ cã com
miſſa ẽ alicui: iudex citat reũ ille ſtatĩ mittit
nũcium ad papã ꝓ cã illa: ille venit allegãs
ꝙ nũciũ ſuũ ꝓpter cãm illã miſit ad papã: q̃
rit̃ an dẽat in cã ꝓcedere vel nõ. R̃ñdet pa.
ꝙ ꝓpterea nõ dimittat quo minus ꝓcedat ĩ
cã ſᷣm formã iuris. ſi vero ante citatiõe₃ iter
arripuit tũc iudex ꝓceder̃ nõ d₃: hoc vltimũ
nõ tenet infra eo. vt debitus. Idem.

SUper eo quod. Cã cõ
miſſa ẽ alicui reus
aliquã exceptiõem obĳcit ĩ cã illa
ꝓpter quã exceptiõem appellat̃: q̃rit̃ vtru₃
iudex ea nõ obſtãte poſſit ĩ pĩcipali ꝓceder̃
r̃ñt ꝙ ſi pĩcipalis cã ſine illa termĩari non
poſſit ſupſedere d₃ iudex in pĩcipali q̃õe. ĩ
fine ponit̃ alia dubitatio: Ecce lit. ↄte. oppo
nit reus ꝙ ꝑ falſi ſuggeſtiõe₃ lr̃e ſint ĩpetrate
q̃ritur an hec exceptio ſit admittẽda. r̃ñt pa
pa ꝙ ꝓpter hoc nõ ẽ deferẽda ſnĩa. Idẽ.

DEap pellatõib⁹. In qua
libet cã maiori vl̃ mi
nori põt q̃s appellare ſi grauet̃ vñ
nota ꝙ idẽ i⁹ ꝓuari d₃ ĩ mĩori ſicut ĩ maiori

Super eo. Scd̃m canões
⁊ añ ſnĩam ⁊ poſt p̃t
appellari ſᷣm leges nõ p̃t apellari
ante ſnĩam niſi ĩ caſib⁹. Itẽ vbicũq₃ appel
latio tollit̃ ⁊ recuſatio non admittit̃. itẽ ſi cã
cõmittit̃ terminãda ĩfra certũ tp̃s illd̃ ĩcipit
currere qñ iudices lr̃as recipiũt. Nota ꝙ tẽ
pus nõ currit niſi ab eo tp̃e quo potuit ꝓce
dere. Idẽ.

PErue nit. Clerici ↄquerunt̃
ſe ab aliq̃bus vulneratos vel leſoſ
ↄquerũtur: clerici de illis malefactorib⁹ ſuiſ
ĩpi ſtatĩ apo. ſe. appellãt: dicit pa. ſi eoꝝ ex
ceſſus nõ ſit notorius ↄpellẽdi ſũt vt ĩfra cõ
ueniẽs tp̃s appellatiõem ĩterpoſitã ꝓſequãt̃

Si vero exceſſuſ illoꝝ notori⁹ fuerit nõ ob.
appel. illoꝝ denũciãdi ſũt excõĩcati vſq₃ ad
debitã ſatiſſactionem ⁊ cũ lr̃is ſuis iudicis
apoſtolico ↄſpectui ſe p̃ñtent. Nota ꝙ in no
torio crimĩe nõ admittit̃ appell̃o. itẽ dicit̃ ĩ
ſe. c. ⁊ q̃ appellãt cogẽdi ſũt vt ĩfra ↄueniẽs
tp̃s appellõem ꝓſequãt̃ aut pareãt iudicio
iudicis a quo appellant. Idẽ.

SUgge ſtũ eſt. Aliq op
primũt̃ ab aduer
ſariis ſuis ꝓpter qd̃ appellãt: ⁊ cũ ĩpi opp̃ſ
ſi ⁊ grauati iter arripiunt ad appell̃onẽ ꝓſe
quẽdã: aduerſarĳ illi cognoſcẽtes appellati
onẽ interpoſitã nec vadãt nec mittũt ad p̃ſen
tiam pape. S₃ cũ intelligãt̃ illos lr̃as repor
taſſe appellãt ⁊ iter arripiũt ad pa. vt ſic ad
uerſarios eludãt: ſuggeſtũ fuit do. pa. vnde
mãdat q̃ten⁹ ſi quis dep̃hẽſus fuerit hoc ex
fraude vel malicia facere appellatõĩ ſue nul
latenus deferat̃: ⁊ iudex in cã ꝓcedat q₂ de
cretalis illa qua iſti hoc facere p̃ſumũt non
ad deprimẽdã cuiuſcũq₃ iuſticiã fcã ẽ: ſ₃ ad
remouẽdũ iniquũ grauamẽ. Nota occaſiõe
iuris ad iniquũ cõpendiũ trahi nõ debere.

ADpre ſentiam. Ide₃.
Inter archiep̃m
eboracẽ. ⁊. R. p̃ſbr̃m: cõtrouerſia
fuit aborta occaſione cuiuſdã excõĩcationis
in ip̃m p̃ſbr̃m late ab archiep̃o. Pa. ↄmiſit
cãm ip̃am ep̃o tuſculano ⁊ cardiali ſcẽ ſuſã
ne: corã q̃bus ꝓponebat̃ ex ꝑte archiep̃i ꝙ
ip̃e poſt ſnĩa₃ ĩ ſe latã diuia officia celebra
uit: vñ puniri debebat ſᷣm ꝙ iura req̃rũt ex
ꝑte p̃ſbr̃i rñdebat̃ ꝙ excõĩcatio nõ tenebat:
cũ eẽt lata p⁹ appellatiõe₃ ltĩme ĩterpoſita₃
vnde nõ dẽbat pũiri ⁊ oĩa q̃ fcã fuerit ↄtra
ip̃m reuocari ĩ priſtinũ ſtatũ. Cardiales ĩtel
lecto negõ l₃ p̃ſbr̃ eẽt excõĩcat⁹ de iure tñ de
facto ⁊ ad cautelã ipſũ fecerũt abſolui ⁊ idõ
mãdat pa. archiep̃o. q̃ten⁹ de cetero dictum
pbr̃m nõ moleſtet ꝓ eo ꝙ p⁹ excõĩcationẽ ce
lebrauit diuia cũ excõĩcatõ illa fcã fuerit p⁹
appellationẽ ltĩam: ſ₃ oĩa reducat ad eũ ſta
tũ in quo erãt tp̃e appellatõĩs emiſſe. Nota
ꝙ abſoluit̃ q̃s ad cautelã l₃ nõ ſit excõĩcat⁹.
itẽ ſnĩa excõĩcationis p⁹ appellatõem ltĩmã

lata nulla ē vñ q poſtea celebrat nō puniť.
Jtē q̄ poſt talē appellatiōem fiūt reuocāda
ſūt in priſtinū ſtatū. Jdem.

CUm teneamur. Aliqͥ ſliti
gabat corā ordinario
ſuo:archieṗs cātuariē.appellauit ad papā
ſuꝑ cā illa de qua litigabat pēdēte appel.il
la:aliqs turbauit poſſeſſiōem ipſiꝰ appellan
tis:q̄ſiuit archieṗs vtrū liceat ei reformare
poſſeſſiōem turbatā eo ꝑtermiſſo ſuꝑ quo ē
appellatū.rñt pa.ſi ad ipſū q̄rela exide ꝑue
nit ordīe iudiciario id ſibi licebit: nec ꝓpte
rea intelligiť appellōi renūciare. Nota ꝙ lꝫ
appellās dꝫ ad iudicē ſuū a quo appellauit
ꝓ alia cā ꝓ qua nō appellauit nō itelligiť ap
pellationi ſue renunciare cū eius ordiarius
in aliis cāis ſit. Jdem.

COnſuluit. Q.ð dř nō tꝫ:
⁊ intellige hoc ſm il
lā vt debitur īfra eo.

CUm pati. Epſ zamoreñ
quaſdā petitōes ꝑ nun
cium ſuū fecit corā do.pa.ꝓponi quas cum
ꝑatus eēt admitteř J.diaconꝰ cardialis oli
in hiſpāia legatꝰ ꝓpoſuit ꝯtra ipꝫ ꝙ cū ad ſi
nodū ſuā vocaſſet ad eiꝰ vocatiōem ꝯtēpſit
accedere ꝓpter qð ipſuꝫ excōicauit: ⁊ ſic ex
cōicatus ſe fecit ī eṗm ꝯſecrari. Qui canoni
cus ſci iacobi ꝓ ipſo eṗo firmiter aſſeruit ꝙ
erat tūc in legatōe regis ⁊ iō ad ipſū venire
nō potuit. Cardialis allegauit ecōtra ꝙ nun
cius ſuus iuenit eū in ſamātina eccła ⁊ nō in
legatiōe regis. Jterum nūcius eṗi allauit
ꝙ ab ipſo cardiali appellauerat ante ſniam
latā. Papa vero his itellectis ꝯſiderās ꝙ ꝑ̄
textu appellatōis non debuit ꝯtēnere ad vo
catiōem legati venire:precipit eidē eṗo:qua
tenus vel in ꝑſona ꝓpria vel ꝑ nūcios idōe
os apłica ꝯſpectui ſe pñtēt ſuā ſi poterit ino
cētiā oſtēſurus. Nota ꝙ qlibet vocatꝰ a iu
dice ſuo venire teneť allegaturꝰ priuilegiū ſu
um.itē ar.ꝙ nūcio ſit credēdū.itē ar.ꝙ auc
toritas excuſaſſꝫ ipm ſi ī legatōe regis iuētꝰ
fuiſſet.itē ar.ꝙ nemo ꝓhibꝫ tplibꝰ defenſiōi
bus vti.itē crediť iudici ī preiudiciū alteriꝰ
Jdem

AD hec ⁊ īfra. Aliq iurāt
ꝙ ſtabunt iudicio
eccleſie ⁊ poſtea appellāt. q̄ſitū fu
it qd agēdum ſit de iſtis:rñt pa.ꝙ iudex dꝫ
cōpellere eos vt obſuēt iuramētū ſuū vel ꝙ
īfra.xl.dies pꝰ appellatōem ſuā iter arripi
ant ad eā ꝓſequēdā. Jdem

QUeſtioni. Aliqs excōicatuſ
preſtitit iuramētū ꝙ ſta
bit mādato ecclie ⁊ ſic fuit abſolutus ⁊ ante
q̄ꝫ mādatū fiat ei appellat cā ſubterfugij vel
mādato recepto q̄riť vtꝝ deferēdū ſit appel
latiōi illiꝰ.reſpōdit ꝙ nō ē deferēdū appella
tiōi illius q̄ iuramēto illius dēat obuiare:ſꝫ
ſtati reducēdꝰ ē ī eādē ſniaꝫ donec mādatuꝫ
ſuſceperit ⁊ adipleuerit ꝓ poſſe. Jtē nota ꝙ
ꝯtra iuramētū nō admittiť appellō. itē q nō
adiplet mādatū ſi pōt dꝫ reduci ī eādē ſniaꝫ
a qua fuit abſolutus. Jdem

PReterea. Aliq appellāt ſuper
aliqua cā ap.pē. aliq̄ gra
uia cōmittūtur ⁊ dū ꝯuenit ſuꝑ exceſſibꝰ ilľ
volūt ſe tueri ꝑ appellōem:q̄riť qd iuris ſit:
reſpōdet pa.ꝙ appellō illa nō dꝫ eos defen
dere quo minꝰ exceſſus eoꝝ puniať cēſura
canonica. Nota ꝙ appellō nō extēdiť ad ea
q̄ poſt appellōem fiūt ſꝫ cōmittūť. idem.

COnſtitutis. Uacāte ecclia
tencelē. canonicis de
electiōe tractantibꝰ:archidi. noia
uit q̄ndā.c.noie:obiectū fuit a ꝑte altera ꝙ
erat excōicatꝰ.⁊ iō appellatū fuit ne ad ipſi
us elcōem ꝓcederet:archidia.nō ob.appel.
⁊ denūciatiōe excōicatōis ipſū.C. noiauit ī
eṗm ⁊ elegit ⁊ appellauit ne ꝯtra hoc aliqd
fieret quo facto primiceriꝰ cū canōicis ⁊ ple
banus cū aſſenſu eṗatꝰ vel maioris ꝑtis ele
git.i.in eṗm:cā iſtarū elcōnū delata ē ad pa
pā:vnde ipſe examiatiſ hmōi elcōnibꝰ.man
dat p̄riarche gradē.⁊ cuidaꝫ cardiali qua
tenꝰ ſi archidi.pꝰ appellōeꝫ ⁊ denūciationē
excōicationis ꝓceſſit ad noiationē ⁊ elcōem
ꝑ̄dicti.c.⁊ primiceriꝰ cū canonicis ⁊ aliis ꝓ
ceſſerūt ad electiōē prefati.i.electionē confir
mēt ipſiꝰ:non ob.appel.ꝑ̄fati archidi.ſi ipē
appellatiōi prius facte non detulit. Nota ꝙ

electio facta de excõicato nulla ē ⁊ iō nō ipedit ſecūdā. Jtē q nō defert appellōi: appellationē nō pōt obijcere cōtra aliū. Jdem.

P ropoſuit. Aliqs corā ordinario ſuo appellat i aliq̄ cā: cōuenit poſtea ſup aliis cāis ſr qb⁹ nō ē appellatū ille pp appel. nō vult ſup aliis reſpōdere: qrit̄ qd ſit ſuadū. rnt pa. q pp appel. illā nō minus tenet̄ i alijs cāis ſup qbuſ nō ē appellatū rndere: verūtamē iudex a quo appellat̄ nō d3 eū ɔpellere ad rndendū ſr alijs: q2 ei ſuſpect⁹ ē niſi p crimie adeo graui ⁊ maīfeſto pp ter qd ipo actu merito ſit dānādus. No. q l3 aliqs appellet ab ordiario tn̄ ſup aliis cāis remaēt eius iudex ſ3 nō d3 eū ɔpellere ad rndēdū niſi crimē notoriū ſit. Jdē.

Q ua fronte. Archiēpis cātuarie. ſup qbuſdā dubijs ſuis ɔſuluit dn̄s papā anteq̄ ad qōeſ rndeat: dicit q nō vid3 q nō qua frōte ipm ɔſulat cū dicat̄ iuris ordinē puertere cū ipſe nō in eccl'ia nō i palatio nō in camera ſua ſ3 i camera regis ɔtra ius ⁊ ɔtra pōtificalē dignitatē elcōnes epoꝝ cōfirmet. poſtea deſcendit ad qōes. prima ē talis: aliqs fuit excōicat⁹ vel iterdict⁹ p ɔtūacia vel alia iiuſta cā ille offert ſe ad iuſticiā ſup his p qbus ſnīa3 recepit: ps aduerſa appellat ne abſoluat̄: qrit̄ an iudex ipm abſoluere debeat. rnt papa q iudex ipm abſoluere pōt ne i excōicatōe ɔcedat ēt ſi appellauerit: ps aduerſa rcepta primo cautōe ſufficiēti ab ipo q iuri pebit corā pa. ad quē appellauit vel delegato ipi⁹. Scd̄a qō fuit. aliqs ɔqrit̄ ſe irronabiliter excōicatū vel iterdictū nihilomin⁹ offert ſe ad iuſticiā ⁊ petit abſolui ps aduerſa appellat ad hāc qōem. idem reſpondet qd i prima quo pt illū abſoluere ēt ſi ps aduerſa duxerit apppellādū. No. q circa officiū ſuū male ſe h3 corā ſupior̄ timere pōt comparere vel aliqd peter̄ ab eodem Jtē d3 qs abſolui ne i excōicatōe decedat p ſtita prius cautiōe ſufficiēti nō ob. ap. partiſ

R eprehēſibil. adv'ſe. Jdē Quia plati nimis pmpti erāt ⁊ facileſ ad excōicādū ⁊ ſubditi pmptiores ad appelādū: volēs lateranē. ɔci. puider̄ ſr his tā ſubditis q̄ platiſ ſtatuit q plati ſuſpēſiōis l' excōicatōis ſnīa3 nll'aten⁹ pferāt i ſubiectos: niſi canonica monitione pmiſſa niſi forte tal' ſit culpa q̄ ipo facto ſuſpēſionē vl' excōicationē iducat nec ſubiecti ɔtra diſciplinā eccl'iaſticā appellare pſumāt. ſ3 ſi qs p ſua nccitate appellauerit ɔpetēs ſibi termin⁹ pfigat̄ ad pſequēdā app. q ſi ifra terminū nō fuerit pſecut⁹ ex tūc eps auctoritate ſua vtar̄. Si aūt aliqs appellauerit ille ɔtra quē fuerit appellatū venit ille vo q appellat vēir̄ nexlexerit ſi ppriū hūerit i expēſis alteri ɔdēnet̄ vt hoc ſaltē tiore pterrit⁹ nō facile qs appellet. in fine dicit q religioſi cū fuerit p ſuis exceſſib⁹ corrigēdi ɔtra regulā diſciplinā nō appellēt. No. q canonica monitio pcedere d3 excōicationē. itē ſi qs ifra terminū ſibi ſtatutū appell'. non pſeqt̄ iudex poſtea officio ſuo vtat̄. itē q non pſeqt̄ appel. ſuā ɔdēnari d3 aduerſario ſuo cā3 p ſequēti i expenſ. itē a correctione n̄ appellit̄ ⁊ ifra.

A d hec. Judex d3 appelāte ɔpell'r vt appellatione3 ſuā pſequat̄ ifra terminū ſibi prefixū vel ſtet iuri corā iudice. in fi. dicit ſi aliqua ptiū iudice3 h3 ſuſpectū iudicē eligāt q cām dirimāt. Jde3.

P eruenit ad nos. Eps ſaleberen. monuit guil. canonicū ſuū vt i eccleſia reſidentiā faceret ille appellauit. qſiuit eps a pa. qd ſr hoc ſaceret. Mādat pa. eide3 epo quaten⁹ illū moneat vt in eccl'ia reſidentiā faciat vel ifra terminū ɔpetente3 iter arripiat eā pſequendi i teri vero vices eius i pdicta eccleſia ɔmittat alicui honeſte pſone ⁊ de beneficio illi⁹ ei puideat q ſi alter iſtoꝝ non fecerit pbenda ipſa priuet eundem: ⁊ eā alii ɔferat q ibide3 ſeruiat. Nota q clerici i eccleſijs reſidentiā facere tenentur ad mandatū ſui prelati q ſi non fecerit poſſunt eis priuari. ſequens. c. p ſicut ſe p3. Jdem

A d hec. Aliqua cā commiſſa eſt alicui ap. re. ille ɔtra quē ɔmiſſio facta eſt appellat dicens ſe p eadē

cã nunciũ ſuũ ad ſe.apo.deſtinaſſe queritur an tali appellationi ſit deferendum. reſpondet papa ꝙ ſi conſtiterit iudici appellantem nũcium ad ſe.apo.deſtinaſſe anteq̃ʒ partes eſſent citate: vel anteq̃ʒ delegatio cãe ꝑueniſſet ad ipm debet appelatiõi deferr̄: ſi vero poſt citationem fuit nuncius deſtinatus non tenetur appellationi deferre: hoc intellige ſm illã ĩfra eo. vt debitus. Idem.

De priore Quidam canonic⁹ regulariſ appellauit a ſuo priore q modũ excedebat in correctione q fecit veſtib⁹ vſqʒ ad camiſiam ſpoliari: prior nõ ob.appel. ꝓceſſit enormiter ↄtra illũ canonicũ. vnde conq̃ſtus fuit do.pape vnde mandat cuidam iudici vt ſi p̄fatus canonic⁹ appellauit p enormitates ipius prioris maniſeſtas q̃ reddunt ipm notabilem ⁊ ipe nõ detulit appellationi: ↄpellat ipm ad apoſt.ſe.cũ lr̄is vitatem continentib⁹ venire ſatiſfactuꝝ de tanto exceſſu. Nota ꝙ p̄latuſ non debet exceder̄ modum i corrigendo alioqn tenet appell'o que alias non teneret

Quianos Statuit papa in .c.iſto ꝙ abbates q publica iſamia ſunt reſpſi aut conuicti ſi ↄmoniti i ↄi capl'o renunciare voluerit vocem non habeãt appellandi. Idez

Ad aures Hoc p ſe patet ⁊ i plurib⁹ iam hoc dictum eſt. Idem

Ad audientiam Eccleſia ſci iacobi ʒamoreñ ſubeſt eccleſie ↄpoſtolane Eps ʒamorenſ multiplr moleſtabat S p̄brm dicte ecclie ſci iacobi ʒamoreñ: ꝑpter quod idem p̄ſbr̄ ſe i eccliaʒ ſuã ſub ꝓtectiõe do.pa.ſuppoſuit: ſed p̄ſat⁹ eps nihilomin⁹ poſt inocatũ ſe.apl'ice p̄rocinũ: qꝛ forte verbũ appellatõis nõ exp̄ſſit dictũ pbr̄m excõicauit ꝑpter qd̄ idẽ pbr̄ dño pape fuit ↄq̄ſtus. Rñt papa lʒ p̄dict⁹ p̄ſbr̄ ex ſimplicitate verbũ appellatõis nõ exp̄ſſit tñ ex quo ſe ⁊ ſua ſub ꝓtectiõe apoſtolica ſbiecerat ſine cauſe cognitõe nõ debuit aliqua ſñia ↄdẽnari: vnde mãdat quatenus ſi ↄſtiterit ita eſſe ſniam quã p̄dictus eps tulit i eundẽ preſbyterũ denũciet nullã eſſe. ¶ Nota ꝙ idẽ eſt ſupponere ſe ſub ꝓtectione pape ſicut appellare ad ipm vt hic pʒ: Sed hoc intelligo extra iudiciũ. Itẽ nemo ſibi diẽ ius dicere debet. Idem.

Accepta Littera per ſe pʒ. Luci.iii

Poſtremo Dr̄ hic ꝙ ſi iudex delegatus ſit ↄſanguine⁹ ipetrãtis vel fuerit aduocat⁹ in eadẽ cã vel alia iuſta cã ſuſpectus põt ltime recuſari lʒ ſit ei cã cõmiſſa appellatiõe remota. Nota cãs recuſationis.

Ad hec quoniã. Aliqui clerici ſũt interdci ⁊ appellãt ⁊ de appellatõe cõſili nõ ſeruãt iterdictũ: q̄ritur quid iuris ſit.rñt ſicut p⁹ appellatiõeʒ ltimã nemo põt excõicari ſic clerici nõ poſſũt declinare iterdictũ cui ãte appellatõem ſuperpoſiti fuerãt. ¶ Nota ꝙ appellatio facta poſt iterdictũ ipm nõ ſuſpẽdit ſicut nec ſuſpẽdit appellationẽ. Clemẽs.iii.

Cum in eccleſia. Quidã clerici de gallia liconiẽſis epi volẽtes ipſius iudiciũ declinare vt ſub archiepo litigaret ſine rõnabili cã euitabãt epm ſuum appellãdo ad archiepm: ſignificatũ fuit hoc do.pape. vnde mãdauit ipſi archiepo. Quaten⁹ ſi aliqũ cõtigerit aliquẽ de clericis a predicto epo appellare ad ipm vt prius coꝝ appellatiõem amittat quã ei cõſtiterit eã interpoſitã fuiſſe vel iniuſto grauamie vel ab iniuſta ↄdẽnatione alioqn remitte illos ad epm ſuũ. ¶ Nota ꝙ nullus debet appellare niſi grauetur alioquin remittẽdus ẽ ad eũ a quo appellauit. Idem.

Vir recte nobis. Quedã cauſa matrimõialis tractabatur corã ordiario in qua vir ipedimentũ cõſanguinitatis oppoſuit mulier ſedẽ apoſtolicã appellauit. Iudex ſtatuit terminũ appellanti mulier illa non fuit proſecuta appella

tionem in termino ⁊ ea renunciante appella
tioni iudex in cauſa procedēs recepit teſtes
de ꝯſanguinitate tandem mulier iterꝫ appel
lauit petijt iudex vtꝝ debeat ad ſniam pro
cedere. Reſpondit papa licet in ꝯcilio late
ranenſi ſit ſtatutum ut cum aliquis appellat
⁊ infra terminū ſibi p̄fixum: appellationem
ſuam non fuerit ꝓſecutus iudex auctoritate
ſua libere poſſit vti tamen: quia iterꝫ appel
lauit ꝙ ſibi licuit in eadem cauſa a iuriſditi
one illius fuit exemptus: p̄ſertim cū hic age
retur ad ſeꝑationeꝫ matrimonii ꝙ res eſt fa
uorabilis. ¶ Nota ꝙ q̄ p appellationem in
termino non ꝓſequitur: iudex poſtmodum i
cauſa ꝓcedat. Item in eadem cauſa poteſt
appellari ſecundo etiam ſuꝑ vno articulo.
item matrimonium eſt res fauorabilis.

Celeſtinus tertius.

Preterea iudex ita ꝓmu
lit ſniam niſi infra
viginti dies ſatiſfeceris ticio ꝯguo
ſcas te ſuſpenſum vel interdictum vel excōi
catū ille ꝯtra quem ſententia lata eſt medio
tempore appellauit: nec ad diem p̄fixum ſa
tiſfecit. Queritur vtrum ille ſit excommuni
catus an non ꝓpter appellationem ante ter
minum interpoſitam. Reſpondit papa ꝙ
appellatio huiuſmodi ſniam īpedit ⁊ ſuſpen
dit. ¶ Nota ꝙ ſnia excommunicationis la
ta ſub conditione vel in diem non ligat niſi
adueniente die vel conditione: ⁊ ideo ſi me
dio tꝑe appellet̄ ſuſpendit̄ eius effect᷒ vt hic
patet. Idem.

Secundo In vna cō
miſſione plés
articuli ꝯtinentur. in vno tantuꝫ ar
ticulo appellatio inhibetur. appellat̄ ſuꝑ ali
is articulis. Querit̄ an teneat appellatio. re
ſpondit pa. ꝙ ſm beatū gregoriū verba de
ſuiūt intentiōi ⁊ hic ē intentio pape: ut in oī
bus q̄ in ꝯmiſſiōe ponūtur iuſticia fiat: ⁊ iō
appellatio in oīb᷒ intellr interdicta. nō r̄fert
an appellatio ihibeat̄ in principio medio uł
fine qꝛ ut dn̄r iur̄ argu. ea q̄ ponūtur in prin
cipio ad mediū ⁊ finē: ⁊ q̄ i medio ad finem
ad pricipiū ſepe referunt̄. ¶ Tādē pōit aliā
qōem. Aliq̄s ꝓponit ſe hr̄e iudicē ſuſpectuꝫ
q̄rit̄ an cām ſuſpitōis allegar̄ teneat̄ ⁊ ꝓbar̄
rn̄t pa. ꝙ cām ſuſpitōis allegare tenet̄ ⁊ ꝑtes
eligere debēt arbitros nō multū r̄motos q̄ d̄
ſuſpitōe cognoſcāt quod ſi nō fecerint. iudex
ꝑtes ad hoc ꝯpellat: ⁊ ſi infra terminū ꝯpe
tentē a iudice aſſignandū ꝓbata nō fuerit:
iudex ex tunc in cā ꝓcedat. Sed ſi ſuſpitio
fuerit ꝓbata: iudex in cā alterius nō ꝓcedat
ꝙ ſuſpecti ⁊ inimici iudiceſ ſuſpecti eē nō de
bēt. ¶ Nota ꝙ v̄ba intentioni deſuiūt. Itē
appellatio ad oīa refert̄ q̄ in commiſſiōe po
nuntur. Item terminatōes aut in principio
ponunt̄ omnia ſequentia determinant ⁊ ecō
uerſo cā ſuſpitōis ſpecificanda ē corā iudice
item iudices ſuſpecti eſſe nō debēt. idem

AN ſit deſe Aliq̄s ꝑ
atus erat
ſpoliare aliquem re ſua ille appel
lauit ne aliquam ſibi iniuriā faceret vel gra
uamine non obſtante illa appellatiōe ſpolia
uit illū ſpoliatus traxit ſuū ſpoliatorē i cām
ꝑat᷒ ꝓbar̄ ꝯtinēti ſuā ſpoliationē ille ſpolia
tor appellauit. Querit̄ an ei᷒ appellatōi ſit
deferendū. Rn̄t pa. ꝙ cum in eo ſit puniēd᷒
in qua peccauit appellationi illius non ē de
ferendum q̄ appellationi deferre neglexit.
¶ Nota ꝙ q̄s punit̄ in illo in quo peccauit
item fruſtra implorat auxilium legis q̄ in le
gem ꝯmiſit. Inno. tertius.

Nouit ille Dn̄s papa
mandauit cui
dam legato in francia ut terrā r̄giſ
francie ſupponeret interdicto qd̄ ⁊ facit. rex
francie ꝯq̄rebat̄ de legato ꝙ ꝑperā ꝓceſſerat
ꝯtra ip̄m: quia cū eſſꝫ ei ſuſpectus appella
uit ab ip̄o ⁊ poſt appellatōem in terram ſu
am tulit ſniam interdicti. Reſpondit pa. r̄gi
dicens ꝙ cardialis ſniaꝫ illā nō edidit ſꝫ po
ti᷒ publicauit nec dictator ip̄i᷒: ſꝫ poti᷒ exe
cutor: ſꝫ ab executor̄ appl̄ari non p̄t niſi mo
dū excidat: ⁊ pa. i lr̄is cardiali directis ap

pellationem ĩhibuit ꝺ̓ ſuſpitione dicit ꝙ ñ
credit eum ſuſpectum: ⁊ ſi tamen fuiſſet ꝑꝑ
illã appellationem deſiſtere non debuiſſet
qꝛ non ſuo motu ſed de mandato pape pro
ceſſit. Nota ꝙ ab executoꝛ̃ appellari non dꝫ
niſi modum excedat. Item licet executoꝛ ſit
ſuſpectus ab eo ꝑꝑ hoc appellari non debet
qꝺ̓ ſi ſiat nihilominus debet exequi qꝺ̓ mã
dat̃ cũ nullam habeat ꝯgnitionem. Idem

SEpe ꝯtingit. Aliq appel
lãt ad ſe. ap. ſꝫ ꝑꝑ deſe
ctũ alteriꝰ ꝑtia nõ ꝓſequẽtiſ appel
latõeꝫ iterpoſitã nec ꝑ ſe nec ꝑ aliũ vl̓ forſi
tã ex malicia ꝓcuratoꝛ̃ mãdatũ occl̓tãtis li
tes q̃ de facili pñt termiari ꝛ̃manẽt idecíſe.
qꝛ ſi ſit qꝺ̓ iuris illa poſſit cíciꝰ expediri cũ ꝓ
batõeꝰ ibi nõ ſunt nccãrie ⁊ ſi eſſꝫ qꝺ̓ facti ꝺ̓
leui poſſit ꝑtibꝰ pñtibꝰ ꝯꝓbari ⁊ ſuꝑ hoc
olĩ ſtatutũ fuit i lateran̄. ꝯcilio. ut ſi qſ i quo
cũqꝫ negõ appellauerit ⁊ ille q̄ applat̃ꝰ fuit
vẽit appellãte mĩme ꝯꝑẽte appellans dꝫ ap
pellato ꝯdẽnari i expẽſ: ſꝫ qꝛ ꝑꝑ hoc lites ni
hil oĩo ꝓꝛogabãt̃. ſtatuit Inno. iij. ut ſi hmõi
applo a iudice ꝛ̃cepta. vl̓ a ꝑte fuerit appꝛo
bata. iuꝺ̓x terminũ ſtatuat appellãti ita ut ſi
ĩfra terminũ appellatõem nõ fuerit ꝓſecutus
eo lapſo ꝑ̃ẽptoꝛia edicti vireſ obtineat termi
nꝰ aſſignat̃ꝰ: ut extũc in abſentẽ ꝑide ꝓceda
tur niſi ꝑ̃ẽptoꝛie vocat̃ꝰ fuiſſꝫ ad iudiciũ: ꝙ
ſi applo ĩterpoſita malicioſe ꝛ̃cepta vel ap. ꝓ
bata nõ fuerit nihilominꝰ vigoꝛẽ ſuũ obtieat
cũ appuerit ltie ꝓuocatũ ſaluis ꝯſtõibꝰ ꝓml̓
gatis de appellãtibꝰ pꝰ ſniam: qꝛ tũc illis ñ
ꝓſequẽtibꝰ appellatões ſuas pꝰ terminũ ap
pellatõem ꝑ̃fixũ: rata manꝫ ſnia q̃ fuit appel
latõ ſuſpenſa. verũtñ qcq̄d poſſit ꝓponi ꝯtra
citatõem ꝑ̃ẽptoꝛiã ab abſente ad ſui defenſi
onẽ ⁊ illꝺ̓ idẽ ꝓpõi poſſit aduerſus hmõi ap
pellatõem. In fi. dicit ſi qs preuenerit termi
nũ appellatõis veritate tacita lr̃as ipetrauit
careat ipetratis: ⁊ i expẽſ ꝑti alteri ꝯdẽnab̓r
Nota ar. ꝙ ꝯtũacia ſiue dolꝰ ꝓcuratoꝛis no
ceat dño. Itẽ qꝺ̓ iuris ꝓbatõeꝫ nõ ꝛ̃qrit. Itẽ
q̄ nõ ꝓſeq̄t̃ applõnẽ ſuã ĩfra terminũ ſibi ſta
tutũ. iudex eo elapſo ꝓcedat tꝙ̃ citatꝰ ꝑ̃ẽpto
rie nõ vẽiſſꝫ. Itẽ citatꝰ ꝑ̃ẽptoꝛie audit̃ iuſtã
cãꝫ abſentie allegãs. Itẽ ſi qs ĩpetrat lr̃as ã
te terminũ a iudice vel ab appellãte ſtatutũ
tacito de illo termĩo lr̃e nõ valẽt ⁊ tanquam
ꝯtumax punitur in expenſis. Idẽ.

COnſtiturꝰ. Uacãte de
canatu coꝛomotoꝛ̃:
qdã canonici ꝯtulerũt ꝑtãtẽ eligẽdi
ĩ epꝫ ⁊ qdã nõ hoc acto i illa trãſlatõe ꝙ eps
ñ ꝓcederꝫ ad elcõeꝫ ſine alijs dũ eſſent ĩ trac
tatu elcõis. xi. canonici appellauerũt ne ali
qs eligeret̃ ĩ ꝺ̓canũ ſine aſſenſu oĩuꝫ. Eps cũ
qbuſdã alijs ꝯtulit decanatũ archid. eiuſdẽ
eccẽ ⁊ ꝑs alia aliũ elegit. qdã cardi. legatus
apo. ſe. examinationẽ elcõis illiꝰ ꝯmiſit duobꝰ
abbatibꝰ: ut cãꝫ ĩſtructã ad ſe. ap. ꝛ̃mitteret
nõ ut appellatõi iterpoſite derogarꝫ: fcã exa
miatõe cardi. trãſmiſit illã ad ſe. ap. ꝑtibus
poſtmodũ ĩ pñtia pape ꝯſtitutiſ. archid. ꝑ̃di
ctꝰ ꝑ̃dcã oĩa allegauit petẽs electionẽ ꝺ̓ ſe fa
cta ꝯfirmari. Ex ꝑte aduerſa rñſuꝫ fuit: ꝙ ñ
erat ꝯfirmãda ſꝫ ĩfirmãda: qꝛ fcã fuit pꝰ ap
pellatõem ⁊ ꝯtra formã epõ traditã ⁊ ꝙ ar
chid. ſponte ꝛ̃nũciaueãt facto epi. ad hoc fu
it ꝑ archid. allegatũ ꝙ illi ñ erãt vlteriꝰ audi
ẽdi cũ appellationẽ ſuã ĩfra ãnũ non fuerunt
ꝓſecuti. do. pa. hĳs ⁊ aliĳſ auditis itellexit ꝑ
aſſertionẽ cardi. ꝑ̃dci ꝙ ſub ea forma fueãt
appellatũ ne ſine aſſenſu oĩuꝫ ꝓcederet̃ i ele
ctione decani ⁊ ꝙ appellationẽ ĩfra ãnũ non
fuerãt ꝓſecuti: nec allegauerũt cãꝫ ꝑꝑ quã eſ
ſet eis biẽniũ ꝯcedẽdũ: qꝛ ſicut ĩfra ãnũ miſe
rũt bis nũciũ: ita potuerũt mitteꝛ̃ ꝓcuratoꝛẽ
verũtñ ne videat̃ do. pa. ꝑ̃ẽptoꝛias ꝓpoſitaſ
ſub ſilẽtio ꝑ̃terire. Mãdat iudicibꝰ quatenꝰ
ſi ꝯſtiterit archidia. ſponte renũciaſſe facto
epi ex quo facto nitit̃: vel ſi ꝯſtiterit ipm epꝫ
ꝓceſſiſſe ad electionẽ ipiꝰ archid. ꝯtẽptis ꝑ̃
dcis canonicis ſine qbus ad electionẽ ꝓcede
re non valebat ſꝫm ſibi traditã ꝑtãtẽ: eidem
archid. ſuꝑ decanatu ſilentiũ iponãt: alioqn
noiationẽ ſiue electionẽ de alio factã ⁊ qcq̄d
fuerit ſecutuꝫ ex ipa denuncient irritum ⁊ in
ane. Nota ꝙ q̄ non ꝓſeq̄t̃ appellationem in
fra ãnũ pꝰ ea non admittit̃ ad eã ꝓſequendã
niſi iuſtã cãm oſtenderet ꝑꝑ quam daret̃ ei
biẽniũ. itẽ q̄ ꝛ̃pellit̃ vna via admittit̃ ꝑ alias

viaꝫ.itē licitū ē renūciare qlibꝫ iuri ſuo. iteꝫ forma mandati ſuanda eſt. idem

Conſtitutis Ua cāte ꝑpoſitura ſci ſaluatoris die ſtatuta ad celebrandā elcōēꝫ.Ep̄s meteñ.adiurauit canonicos illos p patrē ⁊ filiū ⁊ ſſ.ut ſm deuꝫ vnū eligerēt de duob⁹ in quos ptes videbātur ꝯueniſſe quē magis vtilē ⁊ idoneū eccl̄e reputarēt:p⁹ hoc decan⁹ cū qbuſdā noīauit ꝑpoſitū cātorē metenē. Cātor ſci ſaluatoris cū qbuſdā aliis ꝯcorditer cācellariū meteñ. elegerūt in ꝑpoſitū ei⁹electionē tꝙ̄a maiori ⁊ ſaniori pte capituli meteñ.ep̄s ꝯfirmauit: ⁊ cū vellꝫ ei dare inueſtiturā.decan⁹ appellauit ad ſe.ap.ꝯtra ip̄m ipotentiā allegādo dicēs illū cācellariū ipotentē i ptib⁹ illis i qb⁹ bona ꝑpoſiture ꝯſiſtūt.addēs ꝙ alia ſibi opponeret in p̄ntia pape q̄ in p̄ntia iudicis ſuſpecti noluit explicare:demū cā iſta ad ſedē ap. ē delata:decan⁹ p pte ſua in p̄ſentia pape hec ⁊ alia ꝓpoſuit do.pa.examinato negō ei ꝯſtitit euidēter appellatōis cām corā epō exp̄ſſam rōnabilē nō fuiſſe ⁊ aliā nō exp̄ſſit q̄uis dixerit ꝙ exprimerꝫ corā pa. vñ ipe ſtatuit ut p ea q̄ dicta fuerūt ꝯfirmatōis effcūs nō dēat ipediri poſtq̄ vero pacificā poſſeſſionē ipſius ꝑpoſiture habuerit ſi ꝯtra ip̄m aliquid ꝓponere voluerit non in modū exceptōis:ſed in modū denunciatōis vel accuſatōis lniam hēat ꝓponendi. ¶ Nota ꝙ q appellat extra iudiciū cām iuſte appellatōnis debꝫ exprimere.Itē corā iudice appellatōis pōt qs exprimere aliā cām q̄ illā quā in appellādo exp̄ſſit qd locū hꝫ in hmōi appellatōib⁹ elcōnū.Itē q nō pōt excipe pōt accuſare vel denunciare. Ideꝫ

Ex parte Si iudex citet aliquē ad locū ad quē nō pōt ire ſecure.ꝓpoſita exceptōe de loco ſuſpecto liber̄ poterit appellare lꝫ appellatio in l̄ris ſit inhibita : niſi iudex locū ſecuꝝ ei duxerit aſſignādū. No. exceptōem de loco ſuſpecto admittendā.

Significauit.i. Defuncto mgr̄o hoſpital̄ eboracenſ.fratres ipſius hoſpitalis eligerunt b. p̄ſbyteꝝ in rcōrē ſiue mgr̄m ipſi⁹ hoſpitalis ille ad quē ꝯfirmatio ptiebat dictū b.electū ꝑfecit ibidē poſtmodū vero decanus ⁊ capitulū eboracen.dicētes ꝙ ad ipos hoſpitalis ordinatio ptinebat. Impetrarūt l̄ras ſuper hoc ad quoſdā iudices citauerūt tā archiepꝫ q̄ dictū mgr̄m in quoꝝ p̄ſentia ꝯpuit ꝓcurator capl̄i cū l̄ris ꝓcuratōis ſigillatiſ ſigillo capl̄i i quo ꝯtinerēt ſigillū capl̄i ad citatōeſ tātū cū caplꝫ illd hr̄e noſcat̄. Mgr̄ hoſpital̄ excipiēdo ꝓpoſuit ꝙ occaſiōe illaꝝ l̄raꝝ ꝓcurator tal̄r ꝯſtitut⁹ nō dēbat ad cām admitti:⁊ inſup adiūxit ꝙ auctoritate q̄rūdā l̄raꝝ ad alios obtētaꝝ:prius ꝯuēt⁹ fuit ſup eodē negō: d qb⁹ ſub poſteriorib⁹ l̄ris mētio nō fiebat qr̄ corā eis nō dēbat:nec poterat p illas l̄raſ ꝯueniri.iudices hmōi exceptiōes admittere noluerūt:q̄re ſe.ap.appellauit.vnde mādat pa.ſi ꝯſtiterit pp ꝓdictas exceptōes vl̄ alteꝝ eaꝝ fuiſſe ad ſe.ap.appellatū: qcqd factum fuit p⁹appellatōem hmōi dēat i irritū ſuocari:⁊ poſtmodū iudices i cā ꝓcedāt.Nota ꝙ ꝓcurator dꝫ eſſe ltie ꝯſtitut⁹ al̄s r̄pellet̄. vnde primo debes hoc videre vtꝝ ſit rcē ꝯſtitut⁹.Itē nō dꝫ qs ꝓ eadē cā ad diuerſos iudices trahi.Itē ille l̄re nō valēt niſi exp̄ſſā d priorib⁹ fecerit mētionē.Itē ſi aliqs ꝓpoāt plures exceptōes quaꝝ qlibꝫ p ſe ſufficit:ſufficit ſi alterā ꝓbet. Ideꝫ

Significātib⁹.i. Decretaleꝫ iſtā ⁊ ei⁹ caſuꝫ hēs ſic de libel.ob.de verbo ad verbuꝫ.

Ex inſinuatōe. In ideꝫ prioreꝫ ⁊ canonicos ſcē barbare ex vna pte :⁊.vv.camerariū ex altera ſup quodaꝫ ordinario qō vertebatur dict⁹.vv.ad ſe.ap.appellauit.iudex q cām ei⁹ videbat̄ fouere ꝓ eo ꝙ qdaꝫ cleric⁹ꝯmēſalis ſu⁹ dci camerarii fuerat aduocat⁹talē terminū ſibi ſtatuit: vt vſqꝫ ad feſtum purificatiōis beate marie vtraqꝫ ps ab applōis ꝓſecutione eſſꝫ reuerſa.interim vero dictus camerarius ꝑueniēs nūciū prioris nec expectauit vſqꝫ ad ltimū terminū impetrauit l̄raſ

⁊ receſſit. prior hoc ītelligēs ſignificauit hoc
domino pape. ſuꝑ hoc ſcribit papa dicens.
ꝙ ille iudex non potuit ei legē imponere niſi
tenetur infra p̄dictum tempus expedire. im
mo abſq₃ damno more intacta ꝑmāeat quo
uſq₃ cauſa faciat expediri ⁊ qꝛ fraus ⁊ do
lus alicui p̄ocinari nō debēt. mādat papa
quaten⁹ ſi ē ita ꝑtibus ↄuocatis audiat cā₃
¶. Nota ꝙ mior legē ſuo ſuꝑiori nō p̄t īpo
nere. Jtē ſi ꝑ principē ſtat quo minus appel
lās expediat cām ſuā non imputatur appel
lanti. Jtem q lr̄as impetrat ante terminum
lr̄e non valent. Jtem fraus ⁊ dol⁹ nō debēt
alicui imꝑtiri. Jdem.

Bone memorie

Mortuo o. de camera rectoris ec
cleſie de ſañ. abbas. ſ. auguſtini cātuarieñ.
primo ꝑ quoſdam monachos poſtmodu₃ ꝑ
ſeip̄m poſſeſſionē ipi⁹ eccleſie moleſtar₃ ⁊ cū
poſtmodū p̄dcā₃ eccleſiā pacifice poſſediſſ₃
qdā laici ip̄m abbatē ⁊ monachos ꝑ violen
tiam de poſſeſſiōe eiecerūt: quā eccām archi
diacon⁹ cātuarieñ. cepit poſtmodū poſſiderẽ
vñ abbas ⁊ monachi dictā poſſeſſionē peti
erūt ſibi reſtitui cū fructib⁹ inde ꝑceptis li.
ↄte. īter mōachos ⁊ archi. teſtes fuerūt hinc
inde ꝓducti demū cā delata ē ad papā corā
quo predicta ex ꝑte abbatis fuerūt ꝓpoſita
ꝓcuratoꝛ̃ archidi. ꝓpoſuit ex aduerſo ꝙ de
functa ꝑſona illius eccleſie. archi. tantū dat̃
eius cuſtodia: imo archid. q de tꝑe fuerunt
tā de iure cōi q̄₃ ↄſuetudīe generali tā in illa
eccleſia q̄₃ in aliꝭ eiuſdē diocēſi illo iure ſꝑ uſi
fuerūt ⁊ ille o. noīe ip̄ius. archi. eandē eccā₃
poſſidebat qui ei ꝓcurationē vnā ⁊. v. ſoli
dos ānis ſingul̃ exhibeat. hijs ⁊ aliis diligen
ter auditiſ. do. pa. p̄dcōs abbatē ⁊ mōachoſ
in eū ſtatū r̃ducēdos decernit in quo erāt tꝑe
appellatōis facte ex veriſimilibus ⁊ ꝓbabili
b⁹ cāis ſaluo iure ꝓprietatis vtriq₃ ꝑti cum
fructibus medii tꝑis aſſignandis eiſdē. No
ta ꝙ extra iudiciū p̄t appellari ⁊ ex veriſili
b⁹ ⁊ ꝓbabilib⁹ cāis d₃ appellatio īterponi
Jtē ſpoliati reſtitui debēt cū oī ſua cā ⁊ fru
ctib⁹ in priſtinū ſtatū. Jde₃

Dilecti

filii. Jnter ep̄₃ cā
tuariē. ⁊ monachos
cātuar. eccē ſuꝑ capella de lamech
ↄtrouerſia vertebat̃. monachi ꝓ cā illa miſe
rūt ad ſe. ap. duos mōachoſ. i. ⁊. b. quos du
os dict⁹ archiep̄s poſt iter arreptū excōica
uit. illi ↄq̄ſti fuerūt dño pape. Cū aūt pl⁹ ſit
ſcō q̄₃ ad ſe. ap. appellare. ⁊ illi ad ſe. ap. ꝑꝑ
cā₃ illā veniētes ītelligant̃ ꝓuocaſſe ad eam
Mādat pa. qbuſdā quaten⁹ ſi ē ita dcūs. i.
⁊ b. denūcient excōicatōis vinculo nō teneri
Nota ꝙ aliud ē appellare ſcō q̄₃ verbo p⁹ qō
excōicatio lata ñ t₃. Jtē ī cā ſua qs iudex eē
nō d₃. Jdem.

Paſtoralis.

Papa mā
dat alicui ne ꝓce
dat ī cā remota appl̃oe. q̄rebatur
vtꝛ̃ appellatō fruſtratoria tātū ītelligat̃ ihi
bita. Pa. ↄſiderās ꝙ ꝑ appellatōem fruſtra
toriū negociū īpediri nō dēat ēt ſi nō fuit ihi
bita. Rñt ꝙ q̄l₃ ꝓuocatio ītelligit̃ q̄ exp̄ſſe ñ
īdulget̃ a iure ſi appellās fuerit grauat⁹ iīu
ſte grauamē ꝑ ſuꝑiorē poterit emēdari.
¶ Uer. Jn. §. iſto ſic pōe caſu₃: aliqs ap
pellauit a iudice ſuo ſuꝑ aliquo certo articu
lo ⁊ ſic ad tp̄s exēpt⁹ ē a iudice ſuo ꝑ app. q̄₃
tū ad cā₃ illā ſuꝑ hoc poīt̃ tal̃ qō. iudx exↄi
cauit aliquē ille appellauit ab ea tq̄₃ iiuſta ⁊
ī eo cāu appellauit in quo valuiſſ₃ appell̃o
ſi añ exↄicatōe₃ ſcā fuiſſ₃. q̄rit̃ vtꝛ̃ iudx poſ
ſit ip̄m denūciare exↄicatū ñ obſtāte illa ap
pell̃oe ⁊ vr̃ ꝙ ñ poſſit eo ꝙ ꝑ app. īterpoſitā
videat̃ exↄicantiſ iuriſditio dormitaſſe ⁊ ſic
exēpt⁹ ex eo q̄₃tū ad cā₃ illā. itē q̄rit̃ vtꝛ̃ ex
ↄicato poſſit ad tp̄s ſubtrahi eccāſtica bñfi
cia. Ad primā q. rñt pa. ꝙ exↄicatio trahit
ſecū ſuā executōem ⁊ exↄicat⁹ āpli⁹ ñ ligat̃
ꝑ dnūciatōem ⁊ iō p̄t iudex ipſu₃ exↄicatu₃
denūciare ut ab aliis euitet̃. Ad ſcd₃ reſpō
dit ꝙ ꝓuēt⁹ eccāſtici illi merito ſubtrahūt̃ cui
ↄi eccē dnegat̃. No. ꝙ oīs appellatō ītelligit̃
r̃mota q̄ ī iur̃ ſcripta nō ē ꝑ r̃motōem app. ⁊
ſic ē ar. ꝙ oīa ītelligūt̃ ꝓhibita q̄ nō ſūt expreſſe
ↄceſſa. item ꝑ appellationē ltia₃ eximit̃ qs a
iudice ſuo ad tēp⁹ q̄₃tū ad illā cām. item ex
cōicatio ſecū trahit executōe₃. itē appl̃o non

ipedit denūciatōem. Jtē excōicati priuandi
ſunt bñficio eccl'ie dū i excōicatōe ſūt. idē

S ollicitudinem

Duo litigabant coram epo ſuo: al
ter eorꝝ appellauit ad ſedem apoſtolicā eps
illū reputans ɔtumacem excōmunicauit eun
dem ille coram archiepo ſuo petit ſibi iuſti
ciā fieri de epo q p̄ appellatōe ⁊ ltiam excō
municauit eundem ⁊ petijt ſe reſtitui in pri
ſtinum ſtatum in quo fuerit tpe appellatōis
denunciari videlꝫ abſolutum ꝓteſtans ꝙ ap
pellationi non renūciabat: ſed ꝓſeq volebat
eandem. primo ſqueritur vtꝝ metropolitan⁹
cognoſcere valeat de huiuſmōi qōe: ⁊ ſi ar
chieps illū appellaſſe legittime inuenerit ite
rum queritur. vtꝝ ipm denūciare valeat ab
ſolutū. Tertio queſitū fuit vtꝝ ſi eps appel
lauerit ab archiepo ne illuꝫ abſoluat appel
lationi ſit huiuſmōi deferēdū. Ad hoc rñdet
papa: ꝙ ſicut metropolitanus non vaꝫl cog
noſcere de appellatōe facta ad papam: ita
non poteſt cognoſcere de hijs que poſt appel
lationem fuerūt innouata: dummodo nō poſ
ſit cognoſci de illis: niſi de appellatiōe cog
noſcatur vel de his que cām ipam contigūt
⁊ tunc ſi metropolitanus vellet de hijs q̄ cāꝫ
ipam ɔtingunt cognoſcere eps poſſꝫ appella
re: ⁊ ſic ſoluitur tertia queſtio: quia ad offici
um illius qui de appellatione cognoſcit ptīꝫ
corrigere que poſt appellatōem fuerunt ino
uata ſoluit poſtmodum ſecūdum articulum
Si vero notorium eſſet ꝙ mandatū epi fuit
iniuſtum cuꝫ non tenebatur ſubditus obedi
re: ⁊ ita per ɔſequentiam appareat illū iuſte
appellaſſe: poteſt archieps declarare ſubdi
tum irrationabiliter fuiſſe excommunicatuꝫ
Ultimo veram dat ſolutionem ad primam
qōem: dicens cū excōmunicat⁹ q appellaue
rit iuxta pſcriptam formam coraꝫ archiepo
ɔtra epm deponit qōem metropolitanus po
teſt ɔgnoſcere de hmōi qōne cū ipe p hoc ta
cite renunciare appellationi videatur. ſed ſi
verbo vel fcō ꝓteſtat ſe velle ꝓſeq appellati
onē tanꝗ aduerſa petens ⁊ ſibi ɔtrarius nō
ē audiendus. ¶ Nota ad quem ptinet ɔgno
ſcere de hijs que cām appellatōis ɔtingunt.
Jtem ad quem ptinet principale ⁊ acceſſori
um. Jtem ille pt appellare cuius intereſt hic
intereſt epiſcopi: archiepiſcopus de hoc cog
noſcat. Jtem iniuſto mandato nō ē obedien
dum. Jtem tacite renunciat quis appellatōi
Jtē qui ɔtraria repetit nō ē audiēd⁹. Jdē

D ilectis filijs. Eps alti
ſiodorēſis quedā
pſbrm domus faciebat in vincul. ſ
detineri: p eo ꝙ bona quedam ipi⁹ eccleſie
que furtiue ſubtraxerat reſtituer denegabat
iuriſdictiōem plenariā obtinebat decan⁹ al
tiſodoreñ dicēs eccām ipm ⁊ dictum pſby
terꝝ ad ſuā iuriſditōem ſpectare monuit epꝫ
ut ei dictū pſbrꝫ reſtitueret. eps timēs ne de
canus aliquid in ſuū piudiciū attemptaret:
ad metropolitanā ſedem appellauit: ſꝫ deca
nus appellationi non deferēs ꝓtulit interdi
ctum: ut epo in ciuitate pſente a diuinis in ec
cleſia altiſiodorenſi ceſſaret poſt hoc in ter
mino appellatōi pfixo: ptes ɔpuerūt in pſen
tia official archiepi zenoñ. decan⁹ allegauit
ꝙ appellatōi epi iō nō duxecat deferendum
quia pſbr adhuc in vincul tenebatur ad ſe.
ap. appellauit: official nō obſtante appella
tione irritum nunciauit interdictum poſt ap
pellationē epi a decāo ꝓmulgatū p⁹ hoc qꝛ
decanus impediebat diuinum officiū in ec
cleſia celebrari. eps ipm excōmunicauit ⁊ p
archiepm ſuū fecit excōmunicatū nunciari:
ſꝫ canonici zenoñ. dcanū nō vitabāt ſup his
orta qōe iter epm ⁊ decanū ꝓcuratores vtri
uſqꝫ ptis ad ſe. ap. acceſſerūt hec ⁊ alia corā
domino pa. ꝓpoſita fuerunt. papa exaiato
intellexit negō ꝙ eps diuerſos modos expſ
ſit ſm quos patus fuit iuſticiam exhibere
re decano ſup captōe pſbyteri appellās ad
metropolitanum decanus poſtea non potu
it ferre ſniam interdicti: ⁊ ideo papa ſniam
illam decernit irritam ⁊ inanem poſt appel
latōem legittimā ꝓmulgatam eo non obſtā
te ꝙ decanus quaſi variando propoſuit ꝙ
antequam epiſcopus appellaſſet tulit ſenten
tiam interdicti cuius affectuꝫ duxerat ſuſpē
dendum cuꝫ ⁊ ſi hoc verꝝ fuiſſet appellatōe

interpoſita ꝓcedere non debuit ad ſniam ex
equendam ⁊ ꝓceſſuʒ officialis ꝓnũciauit te
merarium: qui poſt appellationem a decão
interpoſitam decernit ſniam interdicti irritã
⁊ inanem quia appellatõ ad ſedem apoſto.
interpoſita nihil debuit innouari.

¶ Preterea ſnia epi ꝓmulgata in decanuʒ
prima facie videbatur recte lata cum per of
ficialem ꝓhibitum eſſʒ ne ſeruaretur in eccã
interdictum ⁊ decanus officiuʒ impediebat
tamen quia per appellationem a decano in
terpoſitam ad papam cui officialis duxeãt
deferendum apoſtolos ꝯcedendo non ſolum
principale negocium ſed etiam acceſſoria ꝺ
ferebantur ad ſedem apoſto ſniam epi latã
poſt appellationem decernit papa irritaʒ ⁊
inanẽ. In fine lʒ archiepus decanum denũ
ciauerat euitandum: tamen canonicos ʒeno
nenꝰ qui ſaniori ducti ꝯſilio ꝯmunicauerunt
eidem inculpabiles iudicauit qui potius vo
luerunt deferre appellationi facte ad papaʒ
ꝙ̃ denuntiatõi facte ab archiepo. ¶ Nota
ꝙ ſnia lata poſt ltiam appellatõem nõ tenet
Item poſt appellatõem non eſt mandanda
executioni. Item appellatõe pendente nihil
ẽ innouandũ. Itẽ eo ipo ꝙ qs ꝯcedit aplos
defert appellationi. Item ꝑ appellatõem le
gittimã ⁊ principale ⁊ acceſſorium ad ſupio
rem deferunt. Itẽ apploi deferẽdũ ẽ potiꝰ:
ꝙ̃ denũtiatiationi excõicationis. Item nõ te
neor vitare excõmunicatum poſt legittimaʒ
appellationem. Idem.

Ut noſtrum

Caſũ huiꝰ de
cretalis habes ĩfra ut eccleſiaſtica
beneficia legitur iſta cum illa. Idem.

Oblate

Inter eccleſiam de
ſambro ex vna parte
⁊ eccleſiam de riue cornedario ex
alia coram delegatis iudicibus queſtio ver
tebatur lata fuit ſnia ꝓ eccleſia de ſambro:
a qua ſnia fuit ad ſedem apoſtolicam appel
latum ex parte eccleſie de riuo cornedario:
nec ad ꝓſecutõem appellatõis fuit terminus
aſſignatus. plebanus de ſambro ſuꝑ obſuã
da ſentẽtia: ſicut rõnabilr lata erat lr̃as im
petrauit: ꝑs altera poſtmodũ ſuꝑ ſnia infir
mãda ad alios iudices lr̃as impetrauit: nul
la de prioribus in poſterioribus lr̃is habita
mentione dubitabatur vtꝝ priores iudices
vel poſteriores de queſtõe illa ꝯgnoſcere de
beant. Conſultus papa reſpondet quãuis
appellãti ltie a ſnia indulgeatur annꝰ a lege
⁊ ex iuſta cauſa biennium: tamen huiuſmõi
terminus poteſt reſtringi: non ſolum a iudi
ce a quo appellatur verum etiam ab appel
lante: cum ideo conſtitutum ſit: non ut termi
nus ipe ꝑueniri non poſſit: ſed ne valeat pro
rogari. diſtinguit papa in quo caſu littere i
petrentur ſi terminus prefigitur ab appellã
te vel iudici appellatõi ꝓſequendo ſi appel
lãs tacito de illo termio lr̃as impetrauit hu
iuſmodi lr̃e tanq̃ʒ veritate tacita impetrate
non valent: ſi vero non ſit aliquis terminus
ab appellante vel iudice ꝑfixus ꝑs appella
ta infra terminũ ꝯſtitutũ a lege: poterit ꝯmiſ
ſionis lr̃as impetrare: dũmodo nimium nõ
feſtinet ut appellantem in ꝯmiſſione ſupplã
tet ⁊ eaꝝ auctoritate poterit iudex in appel
latõis cã ꝓcedere: ita ut ſi appellans volue
rit in cauſa ꝓcedere: oportebat eam agere
ſub iudice ſic obtento niſi poſſit eum legittie
recuſare: ꝙ ſi appellãs agere voluerit: appel
latus nihilominus poterit ꝓſequi cãm ipaʒ
⁊ ſi iudex appellatõiſ viderit ex dilatõe ꝑi
culũ imineꝛ: poterit ꝺ cã ꝯgnoſceꝛ neutro ẽt
ꝓſequente appellatõem: ut periculum euiteꝛ
puta ſi appelletur a ſnia ſuꝑ ꝯfirmatione ali
cuius electionis: ⁊ vtraqʒ ꝑs velit eſſe ad an
num differre ꝓſecutionem appellationis de
bet enim tunc iudex terminuʒ moderari: ne
gregi dominico diu deſit cura paſtoris. hiis
ergo conſideratis reſponſuʒ eſt queſtiõi iſto
rum iudicum videlʒ ꝙ ꝑ poſteriores non de
rogatur prioribus litteris legittime impetra
tis per quas poterunt primi iudices ꝓcede
re ad infirmandam ſniaʒ preuia rõe. ¶ No
ta ꝙ appellãs habet annum ad ꝓſequendã
appellatõem ⁊ ex iuſta cã biennium. Item
terminus talis annꝰ. ſ. poteſt abreuiari a iu
dice vel ab appellaute. itẽ nemo dʒ ꝑuenire
in appellatione appellantẽ nimiũ feſtinãteʒ.

Jtē terminū ſtatutū a iudice vel ab appellā te neutra ps pōt preuenire. Jtē iudex appellatiōis pōt pſequi cām appel. ſi piculū imineat neutra pte ipſam pſeq volēte. Jdem.

Per tuas. Appelatū eſt a ſnia diffinitiua vel ſaltē poſt publicatiōem teſtiū. Queritur vtrū illi q de appellatione cognoſcūt pñt cām ſibi cōmiſſā terminare ſi altera partiū eorum ſe conſpectui noluerit pſentare. Reſpōdet pa. q cū lis fuerit coram primis iudicibus ɔteſtata poterūt iudices delegati cum eis de meritis cauſe cōſtiterit negociū terminare: ſi altera pars citata per contumaciā ſe abſentet. Nota q nec in cauſa pricipali nec in cā appellatiōis pcedēdū eſt contra abſentē niſi contumaciter ſe abſentet. Jdem.

Ut debitus. Quia frequēter malicioſe appellabat ⁊ in grauamē alterius partis ⁊ in derogationē iudicis voluit cōciliū niſi iudicibus honor debitus deferat ⁊ cōſulat litigatoribus ſup laboribus ⁊ expenſis: ſtatuit vt ſi quis corā idoneo iudice cōuenit aduerſariū ſuū ille ad ſuperiorē ante ſniam nō appellet abſq cā rōnabili allgata corā iudice a quo appellare intēdit: ſed corā illo ſuā iuſticiā pſequat nō obſtāte ſi dixerit q ad ſupiorem p cā illa nunciū deſtiauerit aut lrās ipetrauerit ab eodē que nōdū fuerūt iudici dlegato aſſignate: ſi vero putauerit appellādū ex cā rōnabili corā iudice illā expōat talē vidl3 que ſi foret pbata ltima putaretur: poſtmodū ſuperior de appellatiōe cognoſcat: ⁊ ſi cōſtiterit minus rationabiliter appellatū aliū remittat ad illū a quo appellauit etiam ſup in expēſis alteri parti ɔdemnet eūdem. ſi vo appellatio legitima fuerit in cā pcedat: ſaluis cōſtitutiōibus de maioribus cāis ad ſe. apo. pferēdis. Nota q ante ſniā nullus d3 appellare niſi grauetur ⁊ cā aſſignata corā iudice a quo appellat. itē nō valet nūciū miſiſſe vl lrās hēre que nōdū ſūt delegato aſſignate. Jtē qui minus legitie appellat remittitur ad illū a quo appellauit ⁊ in expēſis alteri parti cōdemnatur. Jdem.

Cum ceſſante. Si iudex delegatus aut etiā ordinarius aliquid cōminando vel etiā interloquēdo ptulerit quo alter litigantium grauaretur quo executiōi mādato. ſi a tali cōminatiōe vel interlocutōe fuerit appellatū ⁊ iudex ſano vſus conſilio illud reuocauerit libere in cā procedat nō obſtāte appellatiōe dūmō nō ſit ex alia legitima cā ſuſpectus ne friuolis occaſionibus negociū retardetur q3 ceſſante cā ceſſare debet effectus.

Cum ſpeciali. Jdem. Per illā cōſtitutionem ſacro approbante cōcilio infra de ſen. ex. puiſum fuit ne prelati aliquē excōicarent niſi cōpetenti monitiōe pmiſſa p quā cōſtitutōem puidit ɔſiliū ſubditis. p iſtā vult puidere prelatis ne ſubditus cōmonit9 fruſtratorie recuſatiōis vel appellatiōis obtentu declinare poſſit monētis examen. ſtatuit vt ſi allegauerit iudicē habere ſuſpectū corā illo cām iuſte recuſationis aſſignet: ⁊ ipſe cū aduerſario: vel ſi aduerſariū nō habeat cū iudice arbitros cōiter eligat: aut ſi non poterunt concordare vterq3 ſuum arbitrū eligat qui de ſuſpitione cognoſcant: ⁊ ſi concordare nequiuerint aduocēt tertiū vt quod duo decernunt obtineat firmitatem ⁊ auctoritate h9 decreti ſciant ſe ad hoc teneri i virtute obedientie ſub obteſtatione diuini iudicii. Cauſa vero ſuſpitionis infra terminū a iudice pfigendū non pbata. iudex in cā pcedat ſed ſi cauſa ſuſpitōis pbet iudex recuſatus negocium cōmittat perſone idonee de aſſenſu recuſatoris ne illum valeat poſtea recuſare: vel ſi magis viderit expedire ad ſupiorē negociū remittat.

¶ Porro. Si vero ſubditus ɔmonitus a plato appellauerit ſi eius exceſſus euidentia rei vel ipſius ɔfeſſiōe vel alio mō legittio fuerit manifeſtus appellatōi nō deferatur cū appellatōis remedium nō fuerit inſtitutū ad defenſionem iniquitatis: ſed ad pſidium innocētie. ſi vero dubius ſit exceſſus appellās cām pbabilē appellatiōis corā iudice pro

pōat talē q̄ ſi eēſſ3 ꝓbata legittima foret:⁊ tūc ſi appellās habuerit aduerſariū īfra trienniū a iudice moderandū ſm̄ locoꝝ diſtantiā et tēpore qualitatē appellatiōis cām ꝓſequat̄ quā ſi nō fuerit ꝓſecutus extunc nō obſtante appellatione iudex in cauſa procedat ſi vero nullū habuerit aduerſariū:cū iudex ex officio ſuo ad famā vel clamore3 ꝓceſſerit ſuperior appellationis cauſa ꝓbata ſuū officium exequatur:ſed in probatiōe appellationis defecerit ad eū a quo appellauit remittatur hanc cōſtitutionem ⁊ illā ſacro approbante nō vult cōciliū ad regulares extendi cōtra ſuas obſeruātias ſpeciales. ¶ Nota ꝯſtitutiōem iſtā intelligēdā in ordiario. Itē ordinarius pōt recuſari iuſta cā aſſignata. Itē cā ſuſpitiōis ꝓbata cām cōmittit quod nō pōt delegatus. Itē cām cōmittere d3 de aſſenſu recuſatoris.itē ſi exceſſus notorius ē nō admittit̄ appellatio.itē q appellat iuſta3 cām d3 allegare. Itē iudex pōt terminū appellationis moderari.itē q nō ꝓbat cām appellatōis remitti d3 ad eū a quo appellauit Itē regulares nō appellāt cōtra ſuas obſeruātias. Honorius.iij.

Cum cauſam. Inter abbatē ⁊ couentū de valle ſcī ioānis ex pte vna priore ⁊ cōuentu de nouo loco ex altera ſup quadā eccleſia q̄ vertebatur que cōmiſſa fuit iudicibus delegatis:iudices vices ſuas quibuſdā iudicibus cōmiſerūt ſed nō taliter corā iſtis ſubdelegatis petiit procurator canonicoꝝ inducias ad ꝓponēdas exceptiōes dilatorias dū iſta ꝓponerētur aduocatus ipſius duct9 errore interrogatus reſpondit ꝙ eccleſia de nouo loco eccleſiam de qua queſtio erat.xl. ānis poſſederat pacifice ⁊ āplius: ſ3 ꝓcurator ꝯfeſſionē aduocati reuocauit eade3 die: cū ipſius ꝯfeſſio ſue petitōi cōtraria videbatur ne per illā confeſſionē ſibi poſſit preiudiciū generari ꝑ eo ꝙ exceptiōes dilatorie ante litē ꝯteſtatā ſunt ꝓponēde.iudices delegati credētes ꝑ hāc ꝯfeſſionē litē cōteſta.fuiſſe teſtes quoſdā ptis alterius receperūt:qbus receptis examiatione3 quorūdā teſtiū cōmiſerūt qui receperūt quoſdā teſtes monachorū. Iudices delegati talē receptionē non approbauerūt cū de iure nō valeret ꝑpter que grauamia ꝓcurator canonicoꝝ ſedē apo.appellauit.cā delata fuit ptibus datus auditor corā quo ꝓcurator canonicoꝝ predicta oīa ꝓpoſuit petēs ꝓceſſū predictoꝝ iudicu3 irritū nūciari:ps altera inſtanter petebat ꝓceſſū predictoꝝ iudicū approbari:⁊ cauſa3 ipam que multo tēpe durauerat termiari: papa his ⁊ aliis intellectis q2 ſibi nō ꝯſtitit de predictis. Mādat qbuſdā quaten9 ſi dicti prior ⁊ canonici ꝓbauerint ꝙ ꝑ ꝓcuratorē ipoꝝ aduocati rñſio eadē die extitit reuocata:q2 ſic ꝑ ꝯſequēs appar3 ꝙ lis ꝯteſtata nō fuit.vel ſi ꝯſtiterit ꝙ iudices delegati approbauerit teſtes receptos a ſubdelegatis ſ3 delegatoꝝ ſuoꝝ cu3 delegatus ab alio ꝙ̄ a pricipe cām aliī delegare nō poſſit:qcqd factū eſt poſt appel.predictā denūciet irritum ⁊ inane dūmō hec in appellatōis cā fuerint expreſſa. ¶ No.ꝙ ꝯfeſſio aduocati p̄iudicat pti ſue niſi eodē die reuocet̄. Itē ꝑ idirectā rñſionē vr̄ lis ꝯteſt.itē ſubdelegatus aliī cām ſubdelegare nō pōt ſ3 ſolus delegatus a principe pōt cām aliī ſubdelegare.itē ꝓceſſus hitus lit.nō ꝯte.nullus ē.ite3 cāe ꝑ quas appellat̄ ſunt exprimēde i ipſa appellatiōe ⁊ ꝑpter illas appellādum eſt. Idem.

Dilecto filio. D.pbr̄ obtinit lr̄as a do. papa ſup receptōe ſua i ſalamātia eccleſia ad quoſdā executores:corā qbus fuit ex pte capl̄i ſalamātini ꝓpoſitū ꝙ cū in ſalamantia ecclia:certus eſſet canonicoꝝ numerus iuramēto ſirmat9:de quo i lr̄is directis ad eos mētio nō fiebat nō debebat ꝑ eas ꝓcedere ꝯtra capitulū ſalamantinū:⁊ ne ſecus facerēt:ſedē apo.appellauit. S3 executores huius appellatiōe ꝯtēpta tulerūt excōicatōiſ ſnīam in epm̄ ⁊ ſalamantinū capitulū vnde tā procurator capituli ꝙ̄ dict9 ſacerdos ad ſedē apo.acceſſerūt corā auditore cōceſſo p̄dicta oīa ex pte capl̄i allegata fuerūt vn̄ petebat ꝓcurator capl̄i p̄dictā ſnīa3 irrita3 nūciari:⁊ ꝯpeſci pbr̄3 a moleſtatiōe:ſacerdos

corā auditore ꝯfeſſus fuit qđ in eccl'ia ſala mātina certus erat canonicoꝝ numer⁹ inſtitutus: ſed q̄z lꝫ p ꝯfeſſionē pbr̄i ꝯſtiterit ſalamātinā eccl'iam certū canonicoꝝ numeꝝ habuiſſe iuramēto firmatū ⁊ hmōi exceptiōem corā executoribus fuiſſe propoſitā ⁊ ꝙ appellatū extitit ab eiſdē: tū q̄z nō ꝯſtitit pape ꝙ propter hmōi exceptiōem nō admiſſā vel aliā legitimā ſuerit appellatū. ¶ Mādat papa quibuſdam iudicibus: quatenus ſi ꝯſtiterit exceptionem prefatam de certo canonicoruꝫ numero iuramento firmato vel alias exceptiōes ltimas fuiſſe propoſitas corā executoribus p̄dictis: nec admiſſas ⁊ iō pt̄e capituli appellaſſe ꝓceſſuꝫ ipoꝝ executoꝝ d̄nūciēt irritū ⁊ inanē. ¶ Nota exceptionē de certo canonicoꝝ numero iuramēto firmato ltimaꝫ eſſe. itē exigitur ꝙ ꝓpter exceptionē ꝓpoſitā ltimā ſit appellatū nec fuit admiſſa ⁊ tūc valet appellatio. itē nō ſufficit ꝓponere exceptiōem legitimā niſi ꝓpter eā non admiſſam fuerit appellatum. Idem.

NIcolao Abbas ⁊ ꝯuētus monaſterij ſācte marie litigabāt cū nicolao milite ſup quibuſdā queſtionibus: mōachi appellauerunt ad ſe. apo. ⁊ appellatiōi ſue terminū p̄fixerūt: ꝓpter qđ tā miles q̄ ꝓcurator mōachoꝝ ad curiā acceſſerunt: dat⁹ fuit eis auditor in cuius p̄ntia ꝓpoſuit idē miles ꝙ cū ꝓcurator monachoꝝ nō niſi ad īpetrādū ⁊ ꝯtradicēdū fuerit iſtitut⁹ ſufficiētē ad cām tractādā nō miſerāt eo ipam pſonaliter pſequēte: vn̄ petebat eos ſibi ꝯdēnari in expēſis tanq̄ ꝯtuaces: vn̄ mādat pa. quibuſdā quatenu⁹ ſi ꝯſtiterit abbatē ⁊ mōachoſ appellōi ſue terminū p̄fixiſſe: q̄z ſufficiētem ꝓcuratorē ad pſequēdā cām eādē non miſerint ipſo milite eā pſonaliter pſequēte monachos ꝯdēnēt ad reſtituēdas expēſas a tēpe appel. factas militi memorato. No. ꝙ ille qui appellat ſi terminū p̄fixit ſue appellatōi ⁊ a iudice vl' ab adu̾ſario appello fuerit approbata tenet̄ mitter̄ ꝓcuratorē ſufficiēteꝫ ad totā cām: alias i expenſis ꝯdēnabitur altera parte cā pſequente vt hic dicitur.

QUa nobis. Inter. r. tutorē filioꝝ. b. ciuiſ tuſcañ. ex vna pte ⁊. f. p ſe. ⁊. p. tutoris filij. b. ex altera ſup quadā ſūma pecunie corā iudice tuſcāo qō vertebat̄. itē iudx ꝓ eodē ⁊ diffinitiuā tulit ſniam a qua ſnia fuit appellatū que bis p iudices delegatos fuit cōfirmata ⁊ iterū tertio fuit appellatuꝫ ⁊ cōfeſſio facta: tandē ad papā delata ē qō an auditor ſup hoc datus interlocutus fuit ptē alterā nō potuiſſe tertio appellare. Mādat pa. tertio iudici appellatiōis ꝙ i cā illa vlterius nō procedat. Nota ꝙ tertio nō ē appelladū a diffinitiua ſnia. Idem.

DIlecti filij. Inter ꝯuentuꝫ ⁊ priorē de lacu rubeo ⁊. f. militē corā magiſtro. a. ex delegatiōe ordiarij qō vertebat̄. idē miles obituricē. archiepm appellauit tādem ptes cōparuerūt in preſentia officialis archiepi obituricē. corā quo ex pte prioris fuit excipiendo ꝓpoſitū: ꝙ cū omiſſo dioceſis epo fuiſſꝫ ad archiepm appellatū ad quē gradati debuit appellari in cā ipa ꝓcedere nō debebat Sed q̄z officialis hāc exceptiōem admitter̄ denegauit prior ad ſe. apo. appellauit: ſꝫ officialis nō obſtāte appel. tulit ſniam ſuſpenſionis ⁊ interdicti in priorē ⁊ cōuentū p̄dictos. Mādat pa. quibuſdā quaten⁹ ſnias illas poſt hmōi appellatiōem ꝓmulgatas denūcient nullas eſſe. ¶ Nota ꝙ gradati ē appelladū nullo medio omiſſo niſi quis ad papā voluerit appellare. Gregorius. ix.

EX parte Quedam mulier nomie filioꝝ ſuoꝝ ipetrauit lr̄as ꝯtra q̄ndā aliā mulierē. m. noīe filioꝝ eiuſdeꝫ ſuper quibuſdā terris ad quoſdā iudices delegatos: corā quibus dicta. m. excipiēdo ꝓpoſuit ꝙ cū res de quibus in iudicio litigabatur ⁊ predicti filij ſub poteſtate ac tutelā ipſius non eſſent cū iā ad ſecūda vota tranſiſſet ſuper his reſpōdere nullatenus tenebat̄ idem noīe filiorū ſuoꝝ quoꝝ deſierat eē tutrix: et q̄z iudices hāc exceptiōem nō admittebant ſed r̄nſpondere compellebant eandē: ipſa ſe

q̄z

dem ap.appellauit.vnde mãdat papa qua
tenus ſi eſt ita reuocato in irritũ quicqd p⁹
appellationẽ iudices inuuerint attẽptatũ:au
diant poſtmodũ hinc ĩde ꝓpoſita. ¶ Nota
ꝙ quãcito mater tutrix filioꝝ ſuoꝝ ad ſecũ
da vota tranſit finitur tutela nec põt ꝑ illis
poſtea ↄueniri. Idem.

I Ntimaſti Papa mandat in
quiſitionẽ fieri cõtra quoſdaꝫ hoſpitalarioſ
facta inq̃ſitione ĩquiſitores ignorantib⁹ ho
ſpitalariis tranſmiſerũt relationẽ ad do.pa
pã:nulla eis facta copia de inq̃ſitiõis ꝓceſ
ſu.dicit pa.ꝙ nõ recte ꝓceſſerũt cũ ſm leges
quotiẽs iudex dicit ſe velle referre negociũ
ad ſuperiorẽ ſtati tenetur dare litigatoribuſ
copiã exẽplũ ↄſultatiõis. ¶ Nota ꝙ relatio
nõ dꝫ fieri ꝑtibus ignorantibus.idem.

S Igni ficãte. Decan⁹ ⁊ ca
pitulum magdunẽ.im
petrarũt lr̃as contra ep̃m aurelia
nenſ ad quoſdã iudices ſup eo videlꝫ quia
dicebat capitulũ carnifices nõ deber̃ vende
re carnes alibi q̃ꝫ in ſtallis decani ⁊ capituli
magdunen.ſup quo iure ep̃s moleſtabat ca
pitulũ predictũ ꝑtibus ĩ p̄ſentia iudicis ↄſti
tutis.datus fuit terminus de aſſenſu ꝑtium
ad litigandũ ſup ipſo negõ pendente dilatio
ne petebãt decanus ⁊ caplꝫ ĩplorando iudi
cis officiũ vt cũ ep̃s poſt citatiõem: carnes
vendi feciſſet in ſtallis aliis ꝙ ꝑ ip̃m ep̃m fa
ctũ erat in ſtatũ priſtinũ reuocarent.Ex ꝑte
ep̃i fuit ꝓpoſitũ ꝙ cũ lis nõ fuerit ↄteſta.ſup
negocio ꝑ̃cipali locũ iudicis ĩploratio nõ
habebat:adiiciebat ĩſup ꝙ cũ de ↄſenſu ꝑti
um ad litigandũ termin⁹ certus dat⁹ eſſet:
⁊ quantũ ad dieꝫ illã ſolutum fuiſſꝫ iudicis
eorũdeꝫ.iudices dieꝫ datũ nõ poterant pre
uenire niſi id fieret de ↄſenſu partiũ:nec au
dire parteꝫ aduerſaꝫ ĩ tali ĩploratiõe.Et qꝛ
ſup his nõ audiebãt ep̃m ſe.apo.appellauit
dictus ep̃s ĩfra ãnũ nũciũ ſuũ ad appellatio
nẽ ꝓſequẽdã deſtiauit ⁊ ↄtra inhibitiõem ip
ſius ep̃i ſup hoc ad quoſdã iudices ſibi cer
ta rõe ſuſpectos lr̃as ĩpetrauit ſꝫ noluit vti
lr̃is ſic obtẽtis ⁊ ſic ãnus elapſus fuit: vnde
ep̃s aurelaneñ.hec oĩa ſignificauit do.pape
petẽs ab ipſo nõ obſtante lapſu ãni ſe ad ꝓſe
cutionẽ appellatiõis admitti: vnde mandat
papa iudicib⁹:quatenus ſi de hmõi ꝓhibi
tiõe ⁊ de appellatõe ex cãis premiſſis vel al
tera earũ ↄſtiterit reuocato in priſtinũ ſtatũ
quidqd poſt hmõi appellatiõem fuerit attẽ
ptatũ: ꝓcedãt in negocio iuxta prioꝝ ↄtinẽ
tiam lr̃arũ. ¶ No.ꝙ pẽdẽte dilatiõe lite nõ
ↄteſt.officiũ iudicis delegati locũ nõ hꝫ. itẽ
pẽdente dilatiõe iudicis officiũ ↄquieſcit vt
interĩ nihil facere poſſit ſine ↄſenſu partium
Itẽ ꝓcurator q excedit fines mãdati nõ pre
iudicat domio:⁊ iõ nõ obſtat lapſus anni.

I Nterpoſita Ali quis
corã iudice ↄſtitutus cã ꝓbabili aſ
ſignata ꝓpter quã nõ tenebat̃ rñdere: qꝛ iu
dex eã nõ admiſit appellauit.q̃rit̃ vtꝝ corã
iudice appel.ſufficit hoc ꝓbare.ſ.ꝙ cãm ꝓ
babilẽ allegauit corã iudice a quo appella
uit nec fuit admiſſus. Rñt papa ꝙ hoc non
ſufficit niſi cãm illã doceat eẽ verã niſi corã
ĩferiore obtulit ſe ꝓbaturũ ⁊ nõ fuit: fuiſſet
admiſſus ⁊ ꝓpter hoc appellauit.

¶ Eidem. Ecce aliqs appellauit lr̃ie: dr̃
hic ꝙ ſi appellatio nõ recipiat̃ a iudice nec
ab aduerſario approbet̃: licitũ appellãti ꝓ
ſequi cãm ꝑ ꝓcuratorẽ ↄſtitutũ ad ĩpetrãdũ
⁊ cõtradicendũ tantũ lꝫ ꝑs aduerſa ꝑ ſe vel
ꝓcuratorẽ idoneũ apud ſe.apo.iudicium re
cipere ſit parata.

¶ Ille deniqꝫ. Aliqs appellauit ad ſupi
orẽ corã illo ad quẽ appellauit petit remitti
ad eũ a quo appellauit:ꝑs altera ↄtradicit.
q̃ritur an dẽat remitti ⁊ dr̃ ꝙ nec nõ obſt.cõ
tradictiõe alterius ꝑtis ſꝫ dꝫ condẽnari ĩ ex
pẽſis ltis aduerſario quas eũ ꝓpter hoc fe
ciſſe cõſtiterit.

¶ Sane. Aliqs appellauit a grauamie
corã iudice appel l̃.ꝑatus ẽ ꝓbare grauamẽ
ꝓpter quod duxerat appellãdũ ꝑs aduerſa
citata cõtumaciter ſe abſentat. queritur qd
ſit iudici faciẽdũ. Reſpõdet papa ꝙ iudex
poteſt ſuper hoc ꝓcedere lite non ↄteſta.lꝫ li
tis cõteſta.nõdũ facta fuerit in articulo ap

pellatōis vel in ipō negocio principali: quia cū in caſu illo iniquitas prioris iudicis arguatur principaliter nō ē rigor iuris requirēdus ex quo cā pplexitatis poſſit ſequi. No. in primo rn̄det q̄ qui appellat a grauamine ſemp adiiciat in aſſignatiōe cauſe q̄ offerat ſe cā illā pbaturū: ⁊ ſi de veritate cauſe ꝯſtiterit quā expoſuit nō hēbit neccē pbare quod ſi nō fecerit cā verā pbare debebit Itē in ſecūdo rn̄ſo nota q̄ q appellat ⁊ eius appellō a iudice vel ab aduerſario approbet ſufficient ad totā cām pcuratorem mittere d3: alioqui alteri pti cā pſequēti pſonaliter ꝯdēnabitur in expēſis. Itē pōt quis remitti ad eum a quo appellauit ꝯtradicente pte aduerſa ſ3 illi aduerſa in expēſis ꝯdēnabitur. itē altera pte abſente p cōtumaciā iudex appel. pōt cognoſcere de grauamīe li. nō ꝯte. ⁊ ſic a ꝯtrario parte vtraq3 preſente ꝯteſtatio litis fieri debet in hmōi exceptiōibus. Idem.

Inquiſitioni Cū plura negocia in vna cōmiſſiōe ponūtur minime ſe cōtigētia ⁊ clauſula illa remota appellatōe ponit̄ in medio lr̄arū: reſpicit tantū precedētia niſi in fine cōmiſſiōis clā illa reiteretur. Idem.

Una ſentētia. Plures ſup aliqua cā ipſi cōi ꝯuenti ſunt oēs: vnus illoꝝ appellauit et obtinuit queritur an victoria ipſius ceteris pſit. Reſpōdet papa q̄ victoria illius iuriſ cōi ceteris pdeſt ſi cōi iure iuuet̄: ⁊ idē ſit negociū ⁊ eadē ſit cā defenſiōis. ¶ Nota q̄ res inter alios acta aliis pdeſt ⁊ ſn̄ia vnius prodeſt alij.

Si iuſtus Aliqs ꝯdē natus eſt p ſententiā diffinitiuā vel etiam interlocutoriā cōtra eū lata eſt ante ſn̄iam: ille non audet appellare: q̄ritur quid ſit faciendū. Reſpōdet papa ſi iuſtus metus excuſat illu3 ita q̄ appellare nō poſſit hoc ipſo ad appellationis beneficium ꝯuolaſſe reputat̄ dūmodo infra decē dies exprimat cauſas appellatiōis corā iudice a quo appellare volebat: vel ſi ei⁹ copiā habere nō poteſt in pſentia bonoꝝ virorꝝ. Idē faciat ſuper hoc ꝓteſtatiōe pmiſſa q̄ iuſto metu appellare nō audet ⁊ ſic nō currunt tpa infra que debuit appellare. ¶ No. q̄ iuſtus metus excuſat ne tēpus currat īfra quod qlibet appellare tenetur ꝓteſtatione ſup hoc facta: alias ſine ꝓteſtatiōe nō ſufficeret metus. Itē ar. ſi p me nō ſtat quo minuſ faciā quo debeo: mihi nō imputat̄ premiſſa ꝓteſtatiōe. Itē p proteſtatiōem interrūpit̄ pſcriptio. x. dieꝝ i hoc caſu.

De clericis peregrinātis. Rubrica.

Celeſti. iij.

Conquerente. Quidā pſbyter. i. noie dū vellet ire ad curiā dn̄i pape cā pegrinatiōis res ſuas ⁊ ecclie ſue nō poſuit ſub protectiōe dn̄i pape. poſt iter arreptū quidā aduerſarij ſui res ſuaſ ⁊ eccleſie abſtulerūt. vnde ille ꝯq̄ſtus fuit do. pape Dicit papa l3 pbr̄ ille nō poſuit res ſuaſ ⁊ eccleſie ſub ꝓtectione ipſius tamē hi qui ad ipſum accedūt cū rebus ſuis ſub apoſtolica protectione debēt eſſe ſecuri: vnde mādat qbuſdā: Quatenus quicquid eidē pbr̄o poſt iter arreptum ad papā ſubtractū eſt vel ablatū faciant ſibi reſtitui.

De confir. vti. vel inuti. Rubrica.

Alexā. tertius.

Si quis rei. Aliquis mouet qōe3 cōtra aliquē3 ſup re aliqua reuſ lite pēdēte ipetrauit a ſede apo. cōfirmatiōem rei litigioſe: queſitū fuit an per hoc iudex ſuperſedere debeat cauſe cognitione. reſpōdetur q̄ ea nō obſtāte de cauſa cognoſcere debet et eā fine debito terminare: ſed ſi rem pacifice poſſidebat qn̄ cōfirmationē obtinuit nō lic3 iudici poſtea de queſtiōe ſuborta cognoſcer̄ vel diffinire ſine mādato apoſtolice ſedis: ⁊ c. ſequenti dicit̄ de ꝯfirmatiōibus apoſtolice ſedis: nō licet alicui iudicare niſi ad hoc hēat mandatū: aut certū ſit q̄ per falſa3 ſuggeſtionē ſint elicite. ¶ Nota q̄ lite pendente

nõ valet ɔfirmatio vel priuilegiũ obtentum ſuper re litigioſa tacito ꝙ res fuerit in iudiciũ iducta. Celeſti. terti⁹

B One memorie. Lata fuit ſñia diffinitiua ꝑ eccl'ia cõtra aduerſariũ eccleſie: ille infra decẽ dies appellauit. iudices nihilominus mãdauerũt ſñiam executiõi appellans lr̃as impetrauit de reuocãda ſñia: eccleſia pro qua lata erat ſñia caute preueniẽs appellantem: lr̃as confirmatiõis ſñie informatiõi ipetrauit in illa de appellatiõe habita mentiõe: queſitũ fuit que littere preualerent, reſpõdet papa ꝙ lr̃e poſteriores debent prioribus ꝓiudiciũ generare: ⁊ iudices debẽt cognoſcere de appellatiõe nõ obſtãte ɔfirmatiõe obtẽta veritate tacita ſup re litigioſa: ſed ſi diceret̃ in lr̃is appellatiõis ſecũdo ipetratis nullis lr̃is veritati ⁊ iuſticie preiudicãtibus vel etiã ſub alia forma verboꝝ: dũmodo de lr̃is ɔfirmatõis nihil expſſe diceret̃. rñt pa. ꝙ tũc tãdiu littere ɔfirmatiõis ſuũ debẽt hẽre vigorẽ donec de iniqua ſñia plenius cognoſcat̃ ꝑ ſecũdas litteras ⁊ in ſuſpẽſo ɔfirmatio remanebit. ¶ Nota ꝙ lite pẽdẽte de re litigioſa ɔfirmatõ ipetrata nõ valet ſiue ſit i pricipali cã ſiue i cã appellatiõis. Itẽ ɔfirmatio ẽ in pẽdenti donec ɔfirmetur vel ifirmetur ſñia. itẽ litter̃ generales nõ reuocãt ſpeciales. Inno. iij.

C Um dilecta Abbatiſſa ⁊ moniales cuiuſdam monaſterij volebant priuilegia ſua innouare vnde cum ꝓpter viarũ diſcrimina nõ poſſent illa preſentare domino pape: ſupplicauerũt eidem quatenus aliquibus perſonis diſcretis mãdaret vt eoꝝ tenorem inſpicerẽt diligẽter: ⁊ ipſũ ſub ſigilliſ ſuis ad ſedẽ apo. deſtinarẽt vnde papa ſcripſit qbuſdã epis ⁊ abbatib⁹ vt illa priuilegia iſpicerẽt diligẽter ⁊ tenorẽ ipſorũ ſb ſigillis ſibi ſuiſ fideliter deſtinarẽt quod ⁊ factũ fuit. papa viſo tenore priuilegioꝝ dũ vellet illa priuilegia facere inouari qdã canonici ꝓpoſuerũt id fieri nõ debere: cũ hildeſemẽſ eccl'ia in poſſeſſione ſubiectionis ipſius monaſterij ꝑ .L. annos ⁊ amplius extitiſſet: vnde ipſe tunc priuilegia noluit innouare. Sed qbuſdã mãdauit vt ad locũ idoneũ accedẽtes vocatis q fuerint euocãdi inquirerẽt veritatẽ a qbus ps ꝑderẽ. eccleſie ſe. apo. appellauit: vnde poſtmodũ abbatiſſa predicta petijt in tanto dicta priuilegia innouari. ¶ Ex aduerſo fuit petitũ vt cãm ipam dñs papa cõmitteret aliqbus q teſtes reciperẽt quos ꝓducere intẽdebant eſſe priuilegia: ⁊ ad ꝓbãdũ preſcriptiõem ltimam. dominus papa conſiderãs ꝙ iure ciuili cautũ eſt vt qñ periculũ teſtiũ timet etiã lite nõ ɔteſt. teſtes valitudinarij ⁊ alij de quibus ex aliqua rõnabili cã timetur recipiãtur eadẽ equitate ꝓuocatus priuilegia illa quaſi nimima vetuſtate ɔſumpta fecit innouari: ita tamẽ ꝙ ꝑ talẽ innouationẽ nullũ ius monaſterio acquiratur de nouo ſ; antiquũ conſeruetur. Sed qꝛ ꝓdictũ monaſteriũ ad ius ⁊ ꝓprietatẽ eccleſie romane ꝑ priuilegiũ predeceſ. ſuoꝝ nõ ſcitur ptinere abbatiſſã ꝓdictã noĩe romane eccl'ie ɔſtituit ꝓcuratricẽ vt cũ aduerſus iura romãe eccl'ie nõ niſi cẽtenaria currat ꝓſcriptio ſup hec ⁊ aliis procuret q̃ in iudicio fiũt ꝓcurãda: ne ergo de ſtatu monaſterii diutius dubitet̃: Mãdat iudici quatenus recipiat teſtes quos hildeſemẽſis eccleſia iduxerit ad ꝓbãdã iterruptiones: ⁊ ſi ꝓſcriptio ltia ꝓbata fuerit adiudicet ſubiectionẽ ipſius monaſterii epo ꝓdicto cũ ɔſtet ipm in ſua dioceſi ɔſtitutũ corrũpẽdo priuilegiũ inouatũ niſi ex aduerſo ꝓbata fuerit iterruptio: q̃ ſi ꝓbata fuerit: epo ſup hoc ſilentiũ iponat̃ ⁊ ꝓnũciet mõaſteriũ ꝑpetua libertate gaudere priuilegio inouato reſignãdo eidẽ. ¶ Nota ꝙ priuilegiũ ⁊ inſtrumẽta qñ ſunt vetuſtatẽ quaſi ɔſumpta debẽt innouari. Itẽ ſicut teſtes ex cã li. nõ cõteſt. recipiuntur ſic ⁊ priuilegia ⁊ inſtrumẽta ex eadem cã innouantur. itẽ vbi ẽ eadem ratio ⁊ idem ius debet eſſe. Itẽ ꝑ innouationẽ nullũ ius acquirit: ſed antiquũ ɔſeruat̃. itẽ priuilegiũ inouatũ ipendẽti ẽ in hoc cãu ſicut ɔfirmatõ ſupra. e. hõe. idẽ

H Onoſtrã. Quidã canonici re

gulares impetrabant litteras ꝯfirmatiōis ſr adminiſtrationibus ſuis tacito ꝙ eſſent re gulares ſignificatū fuit hoc domīo pape ex parte prepoſiti illoꝝ regulariū. dicit papa ꝙ regularibus perſōis apoſtolica ſedes ali qua nō ꝯſueuit ꝯfirmare: vnde mādat qbuſ dā quatenus ꝯfirmationes a predictis regu laribus taliter ipetratas denūciēt irritas ⁊ i anes. ¶ Nota ꝙ regularibꝰ ſua beneficia nō ꝯfirmātur. Idem.

P Orrecta Quidam regulares q prioratibus preſunt impetrabant litteras cō firmationis ſuper prioratibus ſuis quo ad iunxerint poſſidēdis. ꝑuenit hoc ad papā: dicit papa ꝙ nō credit hmōi litteras a ſua cancellaria emanaſſe: vnde mandat illas q huiuſmodi litteras oſtēderint in quibus ad miniſtrationes prioratuū ꝯfirmātur puniri tanq̄ falſarios. Si vero nō fiat mētio de re ligione ipſoꝝ illas denūciet nō valere tanq̄ veritate tacita ipetratas. Idem.

E Xaminata Inter nobilem matheū ⁊ quoſdā alios milites de cāpania vertebat̄ queſtio ſuper iure ꝑrona tus eccl'ie ſancti angeli de qua ſub certa for ma cōpromiſſum fuit in vice domīnū ſabiū qui tulit arbitriū ſup qōe predicta quod ab vtraq̄ parte fuit approbatum ⁊ ꝯfirmatio obtenta fuit in forma cōi a. C. tandē orta q̄ ſtione ſup ipſo arbitrio delata eſt cā ad do minū papā innocētiū. ipſe diligēter examia to negocio īuenit arbitriū ꝑmulgatum fuiſſe ꝯtra formā iuris ⁊ cōpromiſſi: vnde ipſe ar bitriū illud decernit irritū ⁊ inane nō obſtā te cōfirmatiōe. C. q ꝯfirmauerat illud ſicut ꝑinde latū erat ⁊ ab vtraq̄ pte receptū. ¶ Nota ꝙ nō tenet ſnīa arbitri lata ꝯtra for mā iuris. itē nec cōtra formā mādati. item fi nes diligenter ſeruādi ſunt. itē ſnīa que non tenet nō pōt cōfirmari p cōfirmationē i for ma cōi obtentā. item quod nō tenet ratū nō pōt haberi p conſenſū ptiū. Hono. iij.

V Enerabiles Inter ar chiepiſcopum nichoſienenſ. ⁊ ſuffraganeos eius ex vna pte ⁊ regē ⁊ barōeſ ⁊ alios nobi les regis cipri: ſup quibuſdā decimis qō or ta fuit. Sed mediāte albano epiſcopo tunc legato inter eos amicabilis compoſitio iter uenit. hoc adiecto i compoſitiōe ꝙ quācito p ſedē apoſtolicā fuerit cōfirmata ſtatiꝫ de beat executioni mandari: poſtmodū papa illā cōfirmauit ⁊ ad maiorē ſecuritatē tenor cōpoſitōis inſertus fuit in ipſa cōfirmatione. Ipſe tamē nobiles ipā ꝯpoſitionē ſuar̄ no lebāt ſumētes occaſionē ex eo videlicet ꝙ v̄ bum cōfirmationis ſm ſtilū eccleſie romane precedit tenorem compoſitionis .i. in litte ris confirmationis premiſit papa verba il la ꝯpoſitionē factā p legatū ꝯfirmamꝰ ſicut ſine prauitate facta ē ⁊ ex eo videlicet eam ſeruare nolebāt qꝛ clauſula illa cōſueta ſicut ſine prauitate facta eſt in litteris cōfirmatio nis cōtinetur: cū per hoc nō videbat̄ ſimpli citer confirmata. Sed ſub ꝯditiōe videlicet ſi iuſte lata eſſet ꝑpter quod archiepiſcopus ⁊ ſuffraganei eius ſignificauerūt hoc domi no pape: vnde ipſe mandat predictis nobili bus quatenus ſi predicta vera ſunt compo ſitionē illā adimplere ꝓcurēt. ¶ Nota ꝙ cō poſitio amicabilis pōt fieri inter eccliam et laicos ſup decimis: dū tamē auctoritas pa pe interueniat vt hic patet: alias nō credo ꝙ valeat citra cōfirmatiōem pape inter eccleſi am ⁊ laicos ſed hic actū fuit inter ptes ⁊ ali quādo non valeret niſi papa confirmet com poſitionem. Itē nota ꝙ ex quo papa ex cer ta ſcientia cōpoſitionē vel tranſactionem cō firmet tenet ⁊ valet etiā ſi alias nō valeret.

T Ua nobis Qui dā cardi nalis legatus apoſtolice ſedis in ꝑ tibus ꝯſtantinopolitanis ꝯtulit quedā mona ſteria quibuſdā aliis eccleſiis i temporalibꝰ ⁊ ſpiritualibus ſup illis collatōibus ꝯfirma tio apoſtolice ſedis obtenta fuit in forma cō muni. Iſti prelati quoꝝ eccleſie aliis collate fuerāt ſumētes occaſionē ex collationibus ꝑ dicti legati ⁊ cōfirmationibꝰ apoſtolice ſediſ patriarche ꝯſtantinopolitano obedire recu

ſant: ⁊ eidē in iuribus patriarchalib⁹ reſpō
dere vnde patriarcha ↄſtantinopolitan⁹ con
queſtus fuit domino pape: ſuper hoc ſcribit
papa vniuerſis prelatis dioceſis conſtati
nopolitaneñ. dicens quod ipſe non vult iu
ra que dioceſanis debentur per huiuſmōi
collationes ſeu etiā ↄfirmatiōes minui ſiue
ledi: vnde mandat prelatis predictis: quate
nus nō obſtāte hmōi occaſione friuola ipſi
patriarche obedientiam ⁊ reuerentiaꝫ exhi
bere procurent ⁊ ei de ſuis iuſticijs integre
reſpondere. ¶ Nota ꝙ legatus non pōt ſubij
cere vnam eccleſiam alteri in preiudiciū di
oceſani epiſcopi: nec papa ꝓpter huiuſmōi
confirmationes ſuper hoc obtētas iuribus
epiſcopalibus preiudicium generare.

¶ Liber tertius

De vita ⁊ honeſtate clericoꝝ. Rubrica.

UT laici In primis
duobus ca
pitulis patet caſus.

UT quiſqꝫ Sta
tutum
eſt in cōcilio niaticeñ. ꝙ qui
libet rector eccleſie habeat
clericū ſecuꝫ: qui cantet ſibi
epiſtolā ⁊ legat lectionē: ⁊ qui poſſit docere
pueros ⁊ parrochianos ſuos monere vt mit
tant filios ſuos ad adiſcendā fidem. i. credo
in deum quos ipſe doceat diligenter. ¶ No
ta ex hac decretali ꝙ duo ad minus debe
rent eſſe in eccleſia.

CLericus ſi Caſus
Aliqs cle
ricus qui nō ē in ſacro gradu neqꝫ
ꝓfeſſus aliquā religionē accepit vxorē ⁊ di
miſit tonſurā queſitū eſt in ↄcilio triburiceñ.
quid ſit de iſto clerico faciēdum ſtatuit con
ciliū ꝙ vxorē retineat ⁊ iterū tondeat nec in
vita ſua eā dimittat. Lrā ſequētis capi
tuli per ſe patet. Alexander. iij.

MOnaſterio Quia
clerici
monaſteria monialiū nimis freq̄n
tabant: ſtatuit lateranēſe ↄciliū ꝙ ſine mani
feſta ⁊ rationabili cauſa vlteri⁹ frequētare ñ
preſumāt quod ſi fecerint p epm̄ arceātur: ſi
nō deſtiterit ab officio ſuſpēdētur ſi laici fu
erint excōicentur. Grego. ix.

QUoniam vt ait. Qz
tot clerici in
ſtituebātur in eccleſijs: quod hone
ſte de bonis ipſarū nō poterat cōmode ſuſtē
tari. Statuit gregorius. viij. vt ſm faculta
tes eccleſiarū cōſideratis expenſis certus nu
merus clericorū ſtatuatur in eis ⁊ bona cle
ricorū veniant in cōi ⁊ in vna domo come
dant ⁊ dormiant ſub vno tecto: ⁊ ſi qui con
tra iſtud ſtatutū facere preſūpſerint p ſuſpē
ſionē officij ⁊ beneficij ad hoc cōpellantur ⁊
etiā ſi opus fuerit grauius puniātur. Scdo
dicit ꝙ ſi aliquis coꝝ qui ſimul viuūt man⁹
violētas in ſociū miſerit. indulget papa pre
latis coꝝ poteſtatē abſoluēdi eos ⁊ pniam i
ponēdi: niſi forte atrocitas facti grauiorem
penā exigat. ¶ Nota ex hac decretali ꝙ ſꝫ
facultates eccleſiarū clerici ſūt inſtituēdi in
eis. Innocen. iij.

CUm ab oi. Quidā iu
dices a ſe. apo
ſtolica delegati faciebāt pactū cū
litigātib⁹ ſup deciā pte litis vel etiā alia ſm
ↄſuetudinē loci more ſeculariū recipiētes de
hoc pignora pro ſalario preter expenſas vi
ctualium nō cōſiderantes ꝙ eccleſiaſtici red
ditus ad hoc ſunt deputati vt inde honeſte
viuantt. peruenit hoc ad dominum papam
vnde mandat vt de cetero ab huiuſmodi in
honeſtis exactionibus debeant abſtinere: ⁊
gratis debeant litigantibus iudicium ſuum
imptiri: eo non obſtante ꝙ quidam dicebāt
ꝙ illud faciebāt nomine aſſeſſorum cum nō
liceat iuſtum iudicium vendere ⁊ venales ſē
tentie legibus ſecularibus improbentur.
¶ Nota ex hac decretali ꝙ expenſe poſſint

peti a delegatis ꝛ hoc intelligitur quando ꝓficiſcuntur extra domiciliū ſuū: cum expenſe hic non reprobentur. Item delegati quibus beneficia ſua ſufficiunt ſalarium accipere ñ debent: ꝛ nihilominus ordinarij: ſed gratis reddere debent iudicium. Item venalis ſententie non valent: ita ꝙ appellare non eſt neceſſe. Idem.

Deus qui Liuoneſes de nouo conuerſi erant ad fidē datus fuit eis epiſcopus ꝛ quidam alij fratres ad predicādū euangelium: quia iſti predicatores diſſimilē habitum habebant murmurabantur ꝛ inter liuones ſcandalū ſuſcitabatur ex tali diuerſitate ſcribit papa epo liuoneñ. ꝛ aliis fratribus dicēs ne ꝓpter diſſimilem habitum ſcādalum ſuſcitetur inter illos quibus vnū euangelium predicabant mandat eis vt omēs debeant ſe conformare in vnum regulare ꝓpoſitum ꝛ honeſtum habitum quantū ſpectat ad hoc officium: non obſtante eo ꝙ quidam eorum ſunt monachi quidā vero regulares. Nota ex hac decretali ꝙ q ſcandalum recediture a iure ꝛ ab habitu regulari: ſed iſtō fit ad tempus ex cauſa. Item in hijs q̄ ſpectant ad ꝓfeſſiōes auctoritas pape intelligit̄ accepta. ſecus dr̄ de iuramento.

Cum decorem Quidam ludi qui dicūtur thetrahes fiebant in eccleſijs in quibus introducebantur monſtra laruarū ꝓpter quos ludos honeſtas eccleſie deformabatur ꝛ preſbyteri ꝛ diaconi in quibuſdam feſtiuitatibus. ſ. ſancti ſtephani. ſ. ioannis ꝛ innocentum ludibria ſua exercebant. mandat papa predcā̄ conſuetudinem ludibriorum immo potius corruptelam de predictis eccleſiis penitus extirpari: ne ꝓpter huiuſmodi turpitudinem honeſtas eccleſie inquinet̄. Idem.

Ut clericorum In prima parte huius capituli ſtatuit conſilium: ꝙ clerici mores ꝛ actus ſuos reforment in melius ꝛ viuāt caſte ꝛ precipue in ſacris ordibus conſtituti ab illo vicio precauētes. ꝓp quod ad ira dei venit in filios diffidentie. Secūdo dicit ne facilitas venie incentiuum tribuat delinquendi ſtatuit ut q deꝑhenſi fuerint incontinentie vicio laborare puniantur ſm canonicas ſanctiones ꝓut plus vel min⁹ peccauerint: ut quos timor diuinus a malo non reuocat pena temporalis compeſcat: ꝛ ſi aliquis ꝓpter hoc ſuſpenſus diuina preſumpſerit celebrare eccāſticis bñficiis ſpolietur ꝛ ēt ꝓ duplici culpa deponatur. prelati vero qui tales ſuſtinuerint in ſuis iniquitatibus ꝛ precipue obtectu pecunie: vel alteri⁹ comodi temporalis pari pena puniātur: illi vero qui matrimonio poſſunt vti ſm tenorem regionis ſue ſi lapſi fuerint puniantur. Nota ꝙ aliqui puniuntur: vt ſimilia facere pertimeſcant. Itē qui plus peccat plus debet puniri. Item quos timor dei a malo non reuocat pena temporali puniantur. Item qui ſuſpenſus ab homine celebrat diuina deb; deponi. Idem

A crapula Littera hui⁹ capituli per ſe patet

Clerici Caſus planus ē hic enumerantur quedam a quibus clerici abſtiner̄ debent: cum illa ſint contra honeſtatem clericorum. Hono. iii.

Ex litteris. Caſus. In terra comitis pōtini erāt quidā clerici qui poti⁹ intendebāt negocijs ſecularibus q̄ꝫ diuinis officijs. Iſti volētes gaudere priuilegio clericali: nolebāt ſubiacere ſtatutis patrie: ſ; qñ ſtatuta illa ꝑ ſe faciebāt tanq̄ꝫ laici ſtatutiſ illis ſe volebāt defēdere. Iſte comes pontinus ſignificauit hoc domino pape. vnde mandat papa epiſcopo abienſi qualiter moneat illos clericos. Tertio ꝛ ſi ſe non correxerint ꝛ pretermiſſis officiis talibus negociationibus ſe immiſcuerit non defendat eoſdem quo minus de facultatibus ſuis ſubiaceant ſtatutis patrie: dum talibus ſe implicant: quia ipſo facto renunciauit priuilegio clericali.

¶ Ex hac decretali nota ꝙ vſqꝫ ad tertiaꝫ admonitionem gaudeant clerici priuilegio clericali. Item ipo facto renunciat quis ſuo priuilegio. Item clerici clericaliter viuentes in rebus ꝓpriis debent defendi ab eccã qḋ ē bene notandum.

De cohitatione clericorum ⁊ mulierum. Rubrica.

INhibendũ Clerici indifferenter retinebant ſecum mulieres etiam ſuſpectas. ſtatuit concilium Maguntineñ. vt clerici feminas ſecum non retineant: de quibus ſuſpitio poſſit haberi: nec etiam illas quas canones ꝑmittãt. ſ. matrem amicam ⁊ ſororem: quia inſtigante diabolo in illis quandoqꝫ ſcelus perpetratur: vel cum illis que cum eis morantur: ſed ſi quam de his habent neceſſitatem ei lõge ab eccleſia neceſſaria miniſtrent. In fine dicit ꝙ nulla femina ad altare accedat vel miniſtret presbytero nec infra cãcellos ſedeat vel ſtet.

SIquiſquam Si quis d clero ſuſpectus fuerit de aliqua femina crimine fornicationis admoneat. Tertio ⁊ ſi pꝰ primam ſecundam ⁊ tertiam commonitionem inuentus fuerit fabulari cuꝫ ea vel cõuerſari excommunicetur. femina vero canonica pẽa punieť. ¶ Nota ꝙ noīe ſacerdotis omnes inferiores intelliguntur. Item trina admonitio neceſſaria ē antequam contra aliquem procedatur. Item rõe communis efficitur mulier de foro eccē. Alex.

CLericos In ſac. Caſus. Clerici publice tenēt ꝯcubinas queſitũ fuit an deberēt compelli abiurare illas. Reſpõdet papa ꝙ ñ vult illas ad eas dimittēdas compelli per iuramētum ne iſtructa diabolico icidãt i periurium redeũdo ad eas. ſed per ſuſpēſiõis ⁊ iterdicti dimittere cõpellãtur ita ꝙ de eis nulla mala ſiſpitio poſſit haberi: ⁊ ſi ad eas redierit vel alias acceperint excommunicētur donec eas dimittãt vt eorum exemplo alii arceãtur. ¶ Nota ꝙ ñ debet aliquis compelli ad aliquid abiurãdum de quo preſumptio ſit icõtrarium. ſ. ꝙ nõ ſeruetur iuramētum. Item aliquãdo pẽa impõitur alicui vt alii arceãtur.

SIcut ad hec Caſus. Clerici de archiepatu cãtuarieñ ⁊ eiꝰ ſuffraganeis quatenꝰ clericos illos moneat: ut illas ꝯcubinas abiiciant a ſe ⁊ eas vlterius non admittãt ꝙ ſi facere ꝯtempſerint ab eccleſiis ſuis eos ſuſpendant vſqꝫ ad debitã ſatiſfactionem: ⁊ ſi eas ſuſpenſi retinuerint ab eiſdem eccleſiis ꝑpetuo remoueat. ¶ Nota hic ꝙ epi poſſunt diſpenſare cum publicis cõcubinariis ſi ſe corrigere voluerit cum de iure poſſint priuari. Idem.

SUper eo Quidam ſacerdos habebat publice concubinam monitus a ſuo epo eam dimitterꝫ nolebat: ꝑpter quod epiſcopus eũ ob officio ſuſpendit. ipe appellauit ad ſedem apoſtolicam. Eboracēſis archiepiſcopus ſignificauit hoc domino pape. Reſpondet papa ſi dictus ſacerdos litteras impetrauerit que facti ſeriem non cõtineant littere non valebant. ¶ Nota hic ut littere appellationis vel que ſuper aliquo negocio impetrantur valeant ſeriem facti continere debeant: alias tante veritate impetrate ſunt. Idem.

SI autem Clerici lãdonienſes hẽbant publice concubinas. queſiuit quãr ꝓcedeꝛ dẽrꝫ ꝯtra illos rñt dicẽs. ꝙ i qbuſ ꝯqꝫ ordibꝰ ſũt ꝯſtituti ſi admõiti ſcđo ⁊ tertõ non dimiſerint eas de cetero non admiſſuri eccleſiis vel eaꝝ portionibus ap. re. ſpoliare ꝓcuret officio nihilominus eo interdicto. Lucius tertius.

Veſtra **du**xit. Quidã canones dicũt nullus audiat miſſam ſacerdotis quem ſcit indubitanter habere ↄcubinam. Alij canones dicunt. non poteſt aliqs quantumcũq; pollutus diuina ſacramenta polluere: ſed indifferenter ſunt recipiẽda ab ipo. queſitum fuit a Lucio papa qualr iſta que ↄtraria videbãtur eſſent intelligenda. Respondꝫ papa aliud ẽ crimen notorium: aliud ẽ crimen occultum. Notorium ẽ ꝺ quo pſbyter canonice ↄdemnatus eſt in quo cãu loquitur capitulum illud nullus audiat. ꝛc. occultum quod ab eccleſia tolleratur i quo caſu loquitur. capitulum illud nõ põt aliqs q̃tumcumq; pollutus. Jtẽ aliud ẽ notorium qꝺ nõ diffitetur. pſbyter ⁊ aliud pene occultum quod ab eccleſia tolleratus. Sed aliud eſt abſtinere amiſſis eorum qui occulti ſunt ⁊ tollerantur ab eccleſia ut peccandi licentia ceteris auferatur. ⁊ ipi ad penitentiam ꝓuocentur: ⁊ hoc lꝫ quia fit bono zelo: ⁊ non ex ↄtemptu ⁊ aliud eſt ſi amiſſis earundem q tollerantur aliqui abſtineant ex eo ꝙ in fornicatione iacẽt ꝙ non licet ſine dubio a clericis q̃uis fornicariis: ex quo tollerantur licite diuina officia audiantur: nec habẽt opis euidentiam: ⁊ alia recipiantur eccleſiaſtica ſacramenta. ¶ Hoc ſolum colligitur hic. A notorio fornicatore non ſunt recipienda diuina officia vel eccleſiaſtica ſacramenta ab occultis fornicariis qui tollerant̃ ab ecclĩis licite recipiuntur: nec ſunt ↄtemnandi.

Honorius tertius.

Tuanos Quidam clerici publice habent ↄcubinas quando interrogabãtur ab epo ſuo negabãt ſe ↄcubinas eſſe: ⁊ ↄtra eos nõ apparꝫ accuſator q̃rebãt vtꝝ credẽdũ ſit teſtionio bonoꝝ viroꝝ iter quos hmõi clerici ↄuerſant̃. Reſpondꝫ papa ꝙ ſi crimẽ eoꝝ ita publicũ eſt ut merito dici poſſit notoriũ: tũc nec teſtes nec accuſator neceſſarij ſunt cui ſiciari nõ poſſit. ſi vero publicũ ẽ: nõ ex euidẽtia ſꝫ ex fama: tunc talia teſtimonia nõ ſufficerẽt ad ↄdẽnationẽ alicuiꝰ quia teſtibus nõ teſtimoniis ẽ iudicandum. ſꝫ ſi de illis talis habeatur ſuſpitio ꝙ ſcandalum generetur illis ẽ purgatio indicenda: quam ſi pſtare noluerint: vel defecerint i pſtando canonice puniant̃. Nota ꝙ a teſtibꝰ credendũ ẽ nõ teſtioniis. Jtẽ q deficit i purgõe punit̃ ⁊ tũc fama ꝓ veritate accipitur ꝑ ſumptiue. Idem.

A Nobis tua. Precipit papa epo piſtoriẽn. ꝙ mulieres nõ ꝑmittat cũ clĩcis hitare niſi forte tales ſint cũ qbꝰ naturale ſedꝰ nihil ſuſpicari ꝑmittat ut ẽ mr̃ ſoror amica. Grego. ix.

Queſitum eſt. Clerici aliq ꝑlapſi ſũt i fornicatiõe. q̃ſitũ fuit a pa. vtꝝ officiũ eoꝝ ſit audiẽdũ anteq̃ peniteãt. Rñdꝫ pa. ꝙ licꝫ qlibꝫ ſuſpenſus ſit ꝑ mortali peccato quo ad ſe q̃tum ad alios ſuſpenſus nõ ẽ: ⁊ iõ non dꝫ in officiis euitari niſi peccatũ illud notoriũ ſit vel ꝑ ſniam vel ↄfeſſionem in iure factaꝫ vel per euidẽtiam facti que negari nõ poſſit ¶ Nota ex hac decretali ꝙ quilibet ꝓ mortali peccato ſuſpenſus eſt quo ad ſe. Jtẽ notorium tribus mõis dr̃ ut pꝫ.

De clericis ↄiugatis. Rubrica: Alexander. tertius.

Siquis Dr̃ hic ꝙ ſi aliqs ĩfra ſacros ordines vxorem acceperit eccãſtica bñficia ↄmittere ↄpellat̃ ⁊ retineat. ſi vero in ſacris ordinibꝰ acceperit vxoreꝫ eã dimittat ⁊ pñiam agant quod ſi noluerĩ per ſniam ſuſpenſionis ⁊ ex cauſis compellatur. Idem.

Sane ⁊ infra. Ama ↄiugati ad eccãſtica bñficia promouebãtur ꝑcipit papa ne de cetero clericus ↄiugatus ad bñficia ⁊ eccãſtica vel ad ſacros ordines vel ad aliquã admĩſtrationẽ admittatur: niſi forte caſtitatem voueret perpetuam ⁊ qui vnam tantum: ⁊ virginem babuiſſet in vxorem.

¶ Nota ꝯiugati c'erici beneficia non debẽt ha
bere niſi caſtitate ꝓmiſſa. Idem.

Q Uod a te. Quidã clerici
in miorib⁹ ꝯſtituti ac
cipiebant vxores dicentes ꝙ non
poterant ꝯtinere. queritur vtꝝ debeant bñ
ficia retinere. Reſpondꝫ papa ꝙ ſunt bene
ficiis eccleſiaſticis ſpoliandi: qꝛ carnalibus
deſideriis ⁊ diuinis officijs ſeruire non pñt:
ꝓpter viduitatẽ ipoꝝ: verũtamẽ ſi eccleſiis
illis in quibus intitulati fuerãt cũ ab eccleſi
is illis fuerint ſequeſtrati: bona illa reſtituã
tur eiſdem. Idem.

S Ane Caſus. Quidã ſacer
dotes ꝯtraxerunt nuptiaſ
que potius cõtubernia ſunt dicen
da: ꝓpter quod eccleſiis ſuis fuerunt ſpolia
ti. Queritur vtꝝ poſſit eṗs cũ talibuſ diſpẽ
ſare. rñdꝫ pa. ꝙ poſt pniam ⁊ vitam lauda
bilem pñt ꝑ eṗm ad officiũ ſuũ diſpenſatie
reſtitui ⁊ eius executõem habere. ¶ Nota
ꝙ eṗs poteſt diſpenſare cũ ſacerdotibus: q
contraxerunt nuptias dummõ illa fueat v̓
go. Inno. iij

D Iuerſis fallacijſ. Quidã
clerici contraxerũt ma
trimoniũ nihilominus beneficia ec
cleſiaſtica retinere ꝯtendũt. Queritur quid
iuris ſit. dicit papa cuꝫ ergo vir cogitet quo
modo placere poſſit vxori: ⁊ ideo circa ea
que dei ſunt minus valeat cogitare: quia q̃i
in duo diuiſus plenam non habeat poteſta
tem. Mandat eṗo norincẽ. ꝙ hmõi clericos
eccãſticis beneficijs debeat ſpoliare cum ec
cleſiaſticaꝝ reꝝ ſubſtantia per tales ſoleat
ꝑire: niſi ipe illis ſcienter cõtulerit beneficia:
⁊ tunc ideo ꝑ ipm: ſed ꝑ ſuum ſupiorem ſpo
lietur beneficiis illis. ¶ Nota ꝙ cõiugati d̓
iure beneficia eccãſtica haber̃ nõ debẽt. Itẽ
ſubſtãtia ſepe perit ꝑ tales. vnde ad admini
ſtratõem admitti nõ debẽt. Idem.

C Um olim Caſus va
cante anglo
neñ. eccã canonici eiuſdẽ cantorem
tricariceñ. in eṗm elegerũt: archiepſ artherõ
tinus electionẽ illius examinãſ ⁊ ꝑſonam: in
uenit ꝙ pater eius ſacerdos grecus fuit ⁊ iu
xta morem grecoꝝ in miorибus ordinibus
ꝯſtitutus vxorem duxit ⁊ illa in ſacerdotio
ſuſcepit eũdem dubitauit archieṗs vtꝝ ele
ctionem illam deberet confirmare. Conſult⁹
pape reſpõdet ꝯſiderans ꝙ orientalis eccĩa
non admiſit votum continentie immo in mi
noribus ordinibus ꝯtrahere pñt: ⁊ in ſupio
ribus vti matrimonio contracto. Mandat
pa. ꝙ ſi aliud non obſtet illum confirmet: ni
ſi ꝯſuetudo regionis repugnet ꝑ eo: ꝙ inter
ltios hmõi ꝯuerſant̃. Nota ꝙ greci pñt ꝯtra
here in minorib⁹ ordĩbus ꝯſtituti ⁊ in ſupio
rib⁹ uti matrimonio. Item cõſuetudo cum
ſcit ieligibilẽ q aĺs ẽ eligibilis. Idem.

I Ohannes nobis. Qui
dã nõie ioãnes ina
colitatus ordie ꝯſtitutus cõtraxit
matrimoniũ cũ quadã muliere dimiſſa ton
ſura. eṗs loci ꝯpellebat eũ portare tonſuram
clericalẽ: ꝑꝑ qd̓ vxor ſcandalizabat̃ de ꝯſue
tudine tamẽ loci clerici non compellebantur
inuiti portare coronam. vnde iſte Ioannes
ꝯqueſtus eſt domino pape. ſuper hoc reſcri
bit papa eṗo dicens ꝙ idem clericus etiam
tonſuratus nõ poteſt priuilegio clericali gau
dere. vnde mandat quatenus dictum ioan
nem ſuper tonſuratione huiuſmodi non mo
leſtet dummodo nullum beneficium eccleſia
ſticum recipiat ratione cuius debeat portar̃
tonſuraꝫ: quia huiuſmodi tonſura redunda
ret in obprobrium ordinis clericalis cum ip
ſum oporteat negociis ſecularibus immiſce
ri. ¶ Nota ꝙ clerici coniugati non debent
compelli ad portandum tonſuram clericalẽ
in ſcandalum vxorum dummodo beneficiũ
eccleſiaſticum non percipiant. Item tonſuã
tus non poteſt priuilegio clericali gaudere.
Idem

C Um decorem
Dicitur hic ꝙ clerici vxorati: non
debent admitti ad eccleſiaſticas dignitates
⁊ ſi quas habent illas dimittant. quia ſine
ſcandalo ⁊ malo exemplo eas retinere non
poſſunt: Hono. iij.

Ex parte tua. Quidam lrati de terra regi mine anglo℞ habita ⁊ tõſura di miſſis ducunt vxores. tamen ad hoc ut de clinent iuriſditõem regine ⁊ eam defraudẽt ditis obſequiis tonſuram reſumũt. Inſuper quidam alii recepta tõſura ſimilr ↄtrahunt ⁊ eam deſerunt ut excuſari valeant a p̃dcis ſignificauit hoc regina do. pa. ⁊ ipe reſpõdꝫ cum reddẽda ſunt ceſari que ceſaris ſunt: ⁊ deo que ſunt dei patienter ſuſtinebit: ſi a talibus clericis iuſticias ſuas exegerit ſicut ab aliis coniugatis. ¶ Nota ꝙ glibꝫ ius ſuum ſuandũ ẽ. Itẽ clerici vxorati ↄmittũt priuilegiũ clericale. Idem.

Ut cõſultationi. Quidã ↄſtitutus i minõri etate tonſurã ⁊ coronaꝫ clericalẽ accepit poſtea factus fuit miles. querebatur an debeãt ↄpelli portare habituꝫ clericalẽ ⁊ reſpondetur ꝙ nõ dꝫ ↄpelli.

¶ De clericis nõ reſidentibus in eccleſia vl p̃benda. Rub.

Nonliceat Caſus. Statuit ↄcilium ſardien. ꝙ nullus eps tranſeat ad aliã ciuitatem de alia ciuitate: quia cauſã quare fiat videtur manifeſte. ſ. ambitio: qꝛ nullꝰ repitur: qui de maiori ciuitate tranſire velit ad minorem ¶ Et nota hic dubia in peiorem partem interp̃tari: ⁊ q creſcit de minori ad maius creſcere non decreſcere. Leo quartus.

Ex geſtis Caſus. Quidã p̃ſbr̃ Cardialis tituli ſancti marcelli p qnqꝫ annos deſuit prochiam ſuam ↄtra canones ⁊ quia admonitus redire noluit in ſinodo priuatus fuit dignitate ſua. ¶ Nota ꝙ platꝰ nõ debet eccleſiam ſuaꝫ deliquere qð q fecerit priuari dꝫ p ſniam.

Quianon Quidaꝫ cupiditate ducti diuerſas dignitates ⁊ plures prochiales eccleſias ↄtra canones recipiunt qbus deſeruire non poſſunt cuim etaꝫ vni eccleſie vix ſufficere p̃nt ſtatuit lateranẽſe concilium ꝙ iſtð de cetero nõ fiat. ſꝫ cũ beneficiũ eccãſticũ ↄmitti debuerit tali cõmittat̃ pſone q̃ i loco reſidere poſſit ⁊ p ſe officiũ ſuũ exercer̃ ⁊ q ↄtra hoc fecerit qð accepit amittat: ⁊ ille q dedit ↄferẽdi ptãte p illa vite priuet̃. Nota ꝙ nullus põt hr̃e pl'es dignitates vel plures prochiales eccleſias. Itẽ p ſeipm̃ dꝫ qs reſidere. i. ſuire ⁊ nõ p aliũ. Itẽ q indigno ↄfert beneficiũ dꝫ priuari ptãte ↄferẽdi beneficiũ illud ⁊ indignus dꝫ remoueri. Alex. iii.

Relatum Dictũ ẽ i p̃cedẽti ↄcilio ꝙ eccẽ vel bñficiũ tali pſone dꝫ ↄitti: q̃ p ſe curam ipius valeat exercer̃: ſꝫ qdã aſfirmãt ſe hoc facere velle. ſed illud efficer̃ cõtradicũt puẽit hoc ad pa. vñ mãdat pa. archiep̃o eboraceñ. ꝙ cũ v̾ba cũ effectu ſint accipidẽda: ſi tales p̃ntati fuerit nõ admittãt: ⁊ qui recepti ſunt remoueant̃: niſi de licẽtia plato℞ ſuo℞ fuerunt abſentes; puta ſtudio lra℞ vel plis honeſtis cãis. ⁊ ſi contra hoc appellauerunt eorum appellatio nõ valebit ¶ Nota ꝙ ex pmiſſione ſua quis obligat̃. Item verba cum effectu ſunt accipiẽda. Itẽ nõ debꝫ aliquis abſentare ſe ab eccleſia ſua ſine licentia ſui prelati: quantumcunqꝫ cãm hẽat honeſtã. Caſus ſequentiſ per ſe pꝫ. Idẽ

Conquerente. Quidam preſbyter r. nomine conqueſtus ẽ domino pape. ꝙ. g. clericus requirebat ab ipo xx. ſolidos annuatim p eccleſia ſua de qua idem preſbyter vix neceſſaria pcipere poterat dicens beneficium in eadeꝫ eccleſia ſibi fuiſſe collatum cum alia beneficia ſibi ſufficientia obtineret. nec eidem eccleſie deſeruiret Mandat papa. Quatenus ſi cõſtiterit ꝙ dictus clericus habeat alia beneficia ſufficiẽtia vel ꝙ ipi eccleſie non deſeruiat dicto ſuper beneficio ipo ſilentium imponatur. Nota ꝙ qui beneficiũ ſufficiens habet: ſnp alio non eſt audiendus. Item ſi nõ deſeruiat nihil pcipe debet. Idem.

DE cetero. Quidam epūs quandoq3 ducebat ſecū aliquos de canonicis eccē ſue:alii ſubtrahebant illis qui cū epo erant quod cō ſueuerāt pcipe de cōitate ſtatuit papa ne cā nonicis illis qui in ſeruicio epi fuerint aliqd ſubtrahi debeat vl auferri:niſi forte victua lia:que dari abſentibus nō ɔſueuerunt. No ta ꝙ dum quis ē in ſeruicio epi ꝓ pñte ⁊ ſer uiente d3 haberi:⁊ ſic fuire intelligit.

Celeſtinus tertius.

EX parte. Decanus cu iuſdā eccl'e trāſtulit ſe ad ptes gallicanas ⁊ ibi p.x.an nos moram fecit:ita ꝙ nou fuit reuerſus ad eccleſiam ſuam:capitulū ipi⁹ eccleſie ſignifi cauit hoc domino pape. Reſpōd3 papa di cēs ꝙ non vult ut ipa eccleſia decani officio defraudet.mandat capitulo ut ſcribant ei: ꝙ ad ſuam eccām reuertatur ⁊ ibi exerceat officium decani ꝙ ſi venire noluerit ad ter minū ſibi datum dat eis licentiam decanu3 alium eligendi. ¶ Nota ꝙ licet aliquis lon go tempe abſens fuerit ab eccleſia ſua: ſp ci tād⁹ ē ut rdeat añꝗ ipa priuet. Inno.iii.

Qualiter Archiepſ ragu ſinus ab eccleſia ſua receſſit iam p quadrienniu3 ex pectatus ⁊ reuocatus etiam p lr̄as domini pape nec rdire voluit. Mādat papa caplo raguſino ut p⁹ mēſem a rceptōe lr̄aꝝ aliam pſonam idoneam ſibi eligāt in paſtore3 niſi forſitan reſponſus ſit. ¶ Nota ꝙ citandus ē qs anteꝗ priuet eccā ſua ⁊ degradet. huic vnus mēſis poſt primā citatōem. Ide3.

INter quatuor. Qui da3 clerici patriarche ɔſtātinopolitane ſine li cētia ipius abſentabāt ſe ab eccl'iis ſuis ſine iuſta ⁊ necāria cā q̄ſiuit pͥarcha qualr cu3 illis eſſ3 agēdū. Reſpōd3 papa ꝙ expectet il los ɔgruo tpe ſm ꝙ ei videbat ⁊ niſi rdierit ad terminū eis pfixū pñt priuari eccl'iis ſuis dūmō nō ſint iuſto ipedimēto detēti. Item nota ꝙ ſine lnia plati clici a ſuis eccleſijs ab ſentare nō debēt. Itē ⁊ ſi ēt abſentauerit ſe: ēt ſine iuſta cā adhuc citādi ſunt ⁊ expectā di anteꝗ priuent eccl'ijs. Ide3

EX tue dilecte. Quida3 plati ecāꝝ ſubditi ar chiepi patraceñ. abſentauerūt ſe ab eccl'ijs ſuis ita ꝙ citari nō poterāt. q̄ſiuit archieps a pa. qualr cū illis eſſ3 agēdū. rñt pa. ꝙ edictū trine citatōis ſciat ꝑponi apud eccleſias ipoꝝ:⁊ ſi non venerint ⁊ vltra ſex menſes eccās deſeruerit debēt eccl'ijs ſpolia ri:ſed prius ꝑcedat ɔtra eos p ſnias ſuſpē ſionis ⁊ excōicatōis:ut ad obiam ipi⁹ archi epi redeāt. ⁊ ſi eoꝝ malicia ſic ɔpeſci nō po terit. cardi. apo. ſedis legat⁹ rmoueat eos ab admiſtratōe ſuaꝝ eccāꝝ ⁊ ecciis illis de pſo nis idoneis ſciat ꝓuideri:ſed eoſ nō depōat ut cū eis ſi expedierit miſericorditer agi poſ ſet. Ex hac decretali nota ꝙ q nō ɔpet apō domiciliū ſuū d3 citari trina citatōe. Item āteꝗ ꝑcedat ɔtra ipm expectet p ſex mēſes. Itē ar. ꝙ cū depoſito nō ſit diſpēſandum.

Idem.

TUe fraternitatis. Qui da3 clerici obtinu erūt indulgētiā ut cā ſtudii bñficia ſua pciperēt in abſentia:⁊ ſic accepta licētia a ſuo plato trāſferūt ſe ad villas vel caſtella in quibus modicum ē ſtudiū cū deberēt vēi re bononiā. Querebat vtꝝ deberēt hr̄e bñ ficia ſua in hmōi ſtudio dicit papa ꝙ ex pre fata indulgētia fructū hr̄e nō debēt cū fraus ⁊ dolus eis pͥocinium non debēt iptiri. ¶ Nota ꝙ nomine ſtudij de meliori vl ſal tem de bono intelligendū ē. Itē indulgentia fraudulenter obtenta non valet. Item indul gentia intelligi debet ſm ꝙ ille qui eam con ceſſit intelligit. Item fraus ⁊ dolus ꝓdeſſe non debent ſed obeſſe. Hono.iii.

EX parte Quidā ele ct⁹ fuit i ꝑpoſi tū de valerens in receptione ipius ꝑpoſiture pſtitit iuramentū qd facer3 reſidē tiam in eadē:poſtmodū vero qn̄q3 abſenta bat ſe p iuribus ⁊ rōibus ipſius ꝑpoſiture ꝓ ſequendis ſiue ꝓcurandis. dubitabat ꝑpoſi tus vtru3 pp hmōi abſentiā piurium icurriſ

ſʒ. Cõſultus pape reſpondet eidẽ ꝙ ſi nõ ab
ſentet ſe in fraudem: dum ip̄e ꝓſequitur iuã
eccleſie ſue non debʒ dici abſens ſed reſidẽs
⁊ piurium nõ incurrit. ¶ Nota ꝙ q abſẽs
ẽ p vtilitate eccl'e ꝓ p̄n̄ti reputatur ⁊ iuramẽ
tum iſtud extenditur ad hoc: quia per vtili
tatem eccl'ie ꝓcurʒ p̄n̄s dr̃. Jtẽ fraus nõ ad
mittit̃ in iuramẽto. Jdem

CUm dilcũs. Canõici me
tẽſes talẽ fecerũt ꝯſtitu
tionem in eccleſia ſua ꝙ in abſen
tia nihil ꝑciperẽt. Magiſter otto eiuſdeʒ ec
cleſie: canonicꝰ exiſtẽs in curia romana. Jn
ſeruicio domini pape petebat ab eis benefi
cium ſuum: ſed ip̄i occaſiõe dicte cõſtitutõis
illud denegabant. Mandat papa canonicis
meteñ. Quatenus non obſtante illa ꝯſtitutõ
ne que facta eſt ꝯtra abſentes debeãt eidem
mgr̃o aſſignare fructus p̄bende ſue exiſtẽti i
ſuitio dñi pape: quia qui in ſeruicio dñi pa
pe ꝯmorãtur non debẽt gaudere minori pri
uilegio q̃ qui in eccleſia ꝯmorantur: qꝛ ꝑ ip
ſos p̄n̄tiũ negocia ſepiꝰ ꝓmo uenĩ. Jſtud in
telligo de gr̃a ꝙ mãdat dare bñficiũ: nõ ob
ſtãte illa ꝯſtõe. Jdem.

ADaudientiam. Canoni
ci meldeñ. quãdã fece
rũt ꝯſtõem iuramento interpoſito
ꝯfirmatã: ꝙ canonici nihil ꝑciperẽt niſi cum
in eccã reſiderẽt illis exceptis qui pꝰ infirmi
tatẽ excuſarent. ⁊ qui eſſent in ſeruicio apo
ſtolice ſedis ep̄s qñqʒ habʒ aliquoſ de cano
nicis in ſeruicio ſuo ⁊ capitulũ occaſiõe illiꝰ
ꝯſtõis ſubtrahebat illis fructus p̄bẽdaꝝ ſua
rum ⁊ ita ep̄s nõ poterat eos habere qñ vo
lebat vel ſibi expediebat ꝑuenit hoc ad noti
ciã dñi pape ſup hoc ſtatuit papa ut duo ꝺ
canonicis exiſtẽtes in ſuicio ep̄i integre ꝑci
piant fructus p̄bẽdaꝝ ſuaꝝ qꝛ abſentes di
ci nõ debẽt qui in ſeruicio ep̄i ꝯmorantur.
¶ Nota ꝙ q infirmus ẽ quaſi ſuire intellr.
vñ integre ꝑcipit p̄bẽdam. Jtẽ q ſuit ep̄o ec
cleſie ſuire intelligit̃: quia ep̄s eſt in eccleſia:
⁊ eccãa in ep̄o. Grego. ix.

CUm ad hoc. Antiochena
eccã ꝑꝑ abſentiã illoꝝ
qui ſeruire debebant in eccleſia deſtituta e
rat miniſtris occaſione quarundam indul
gẽtiaꝝ quas ſup hoc habere dicebant. peti
it patriarcha eccleſie ſue ſup hoc ꝓuideri.
vñ mãdat pa. ip̄i patriarche Quatenus nõ
obſtãtibus apoſtolicis indulgẽtiis ⁊ p̄deceſ
ſoꝝ ip̄iꝰ patriarche reuocʒ canonicos abſẽ
tes ⁊ q̃noſdam alios qui appellantur aſſiſii
ꝯtinue reſidẽtes ⁊ ſi nõ venerint de benefici
is ipoꝝ faciant eccẽ deſuiri: dũ fuerint abñ
tes ⁊ ꝙ ſupſuerit in vtilitatẽ eccleſie ꝯuertat̃
de iure tñ poteraut priuari. ſed i hoc eis vo
luit facere gr̃am. ¶ Nota ꝙ clerici poſſint
reuocare a p̄latis ſuis: niſi ſup hoc indulgẽ
tia pape ſint muniti. Jtem ex cã ceſſat ſiue
ꝑdit̃ priuilegiũ. Jdeʒ

CLericos Quidã cle
rici aſſecuti
ſunt beneficia q̃ reqrunt reſidentiã
i ecciis dioceſ. iſti clerici trãſibãt ad alienaʒ
dioceſim cã morãdi ſine lnia ſui ep̄i. ꝯſultus
pa. qd de talibus ſit faciendũ. Rñt ꝙ ſi mo
niti nõ redierint ad terminũ ſibi datũ ſpoliã
di ſunt eccleſiis illis niſi oſtendãt rõnabilem
cãm quare nõ poſſint redire. ¶ Nota ꝙ q̃li
tercũqʒ clerici ſint abſentes de lnia vel ſine
licentia p̄lati ſui ſp vocandi ſunt anteq̃ ꝓce
datur ꝯtra eos. Jtẽ ſi cãm rõnabilẽ oſtẽdãt
quare venire nõ p̄n̄t non puniũtur.

De p̄bẽdis ⁊ dignitatibus. Rub.

Caſus in tribus primis capitulis ſatis patʒ

Alexander tertius.

EPiſcopus ſi
Statuit lateranẽſe ꝯciliuʒ
ꝙ ep̄i nul ũ debẽt ordiare ſi
ne certo titulo in diaconum
vel preſbyteꝝ: ⁊ idem intellige de ſubdiaco
no ꝙ ſi fecerit tã diu miſtret ſibi nccãria do
nec in aliq̃ eccã ſibi ꝯueniẽs bñficiũ aſſignet
niſi de ſua vel p̄r̄na hereditate ſubſidiuʒ vi
te poſſit habere. ¶ Nota ꝙ nullꝰ dʒ ordia
ri in ſacris ſine titulo: alias punit̃ ordinator
ut hic dicit. Jtẽ ad titulũ ſui p̄rimonii põt
aliqs ordinare. Jdeʒ

QUia in tantum. Quidam ambitiōe ducti aut etiā tribus: ſed quodcunq; acquiritur: cum etiam duabus ſeruire non poſſunt: pre cipit cōcilium laterañ. ꝙ ambitio iſtoꝝ cor rigatur ꝑ ep̄os in quoꝝ iuriſditione clerici ꝯ ſiſtunt ⁊ de beneficiis iſtoꝝ que obtinent cō tra canones periculū animaꝝ inducūt ꝓuid atur pauperibus clericis qui eccleſiis valeāt deſeruire. ¶ Nota ꝙ nemo poteſt habere plures eccleſias ſine periculo anime: niſi di ſpenſatie ꝑ papam. Idem.

CUm teneamur. Aliqs ha bēs ſufficiēs beneficiu; impetrauit lr̄as ꝓ alio bñficio in alia eccleſia obtinendo: nec fecit mentionem de beneficio quod habebat. queſitum fuit a papa vtꝝ teneretur ille cui litter̄ diriguntur ꝓuidere illi auctoritate illaꝝ lr̄aꝝ. Papa reſpond; ſi mandatum noſtru; receperis ſu per ꝓuiſione illius qui habet aliud ſufficiēs beneficiū patienter ſuſtinebimus ſi non fece ris quod mandamus niſi de beneficio ſuo i litteris noſtris fiat mentio vel ſi nō potes ei ꝓuidere ſine ſcandalo. ¶ Nota ꝙ benefici um ſufficiens hab; ⁊ lr̄as impetrauerit pro alio non valeret niſi fiat mentio de primo in lr̄is. Ite; ꝓpter ſcandalum repellitur ita ꝙ lr̄e non valēnt. Idem.

REferente. Quidam p̄ſbr̄ in archidiaconatu cuiuſdā ar chidiaconi habebat duas eccleſi as. archidiaconus ſpoliauit illum altera il larum ⁊ aſſignauit illam cuidam alii p̄ſby tero. S. nomine: ꝓpter quod preſbyter ille appellauit ad metropolitanum ſuum. ſ. ſm̄ē ſem archiep̄m ⁊ ſic archiep̄s reſtituit illi ec cleſiam. poſt hoc archidiaconus vocauit il lum preſbyteꝝ ad p̄ſentiam ſuam: ⁊ quia il le non venit archidiaconus excōmunicauit eundem. Sacerdos ꝯqueſtus ē domino pa pe. vnde papa fecit illum abſolui a ſententia qua tenebatur. Mandat papa ep̄o dioceſa no: ut ille p̄ſbyter vnam de p̄dictis eccleſiis eligat qua; voluerit alteram aſſign; p̄dicto S. cui archid. eam contulerat ſi non babeat aliud beneficium: alioquin ꝯcedit illam alij ꝑſone idonee beneficium nō habenti. ¶ No ta ꝙ olim ſm̄ hanc decretale; qui habebat plures eccleſias eligere poterat quam vole bat altera relicta hic: hodie non habet lo cum: quia recipiendo ſecunda vacat prima. Item hic appellatur ad metropolitanum ō miſſo medio quod ē ꝯtra ius. ſed cōſuetudo ē ut ad iſtum metropolitanum appelletur ō miſſo medio. Item nemo poteſt habere di uerſas eccleſias ut hic p; in fine. Idē.

MAioribus Quida; p̄lati benefi cio minoꝝ clericoꝝ diuidebāt in plura beneficia maioribus in ſua integrita te manentibus. Conſilium turonenſe vidēs ꝙ hoc erat iniquum ſtatuit ꝙ eccleſia ſeruet vnitatem ſine aliqua ſectione in mīorib⁹ be neficiis ſicut in maioribus ut de cetero nul la diuiſio fiat p̄bendarum aut etiam digni tatum. ¶ Nota ꝙ ad vnam prebēdam plu res eligi non poſſunt: quod ſi fiat non valet. Item idem ius ſeruari debet in minoribus quod in maioribus negociis. Idem.

RElatum eſt. Archie piſcopus catu arienſ̄ inſtituit in eccleſia ſua ma giſtrum Iacobū in canonicum ⁊ in fratrem ⁊ ꝓmiſit eidem cōferre primam prebendam que in eccleſia ip̄a vacauerit ⁊ aſſignauit ei dem aliquam portionem: quouſq; prebēdā aliquam integram cōferret eidem: ſed cū pͣ modum in eccleſia ip̄a prebēde vacaſſent ar chiep̄s non adimpleuit ſuam ꝓmiſſionem. vnde iſte iacobus acceſſit ad papam ⁊ expo ſuit ei qualiter archiep̄s ſe habueāt erga eū Scribit papa archiep̄o dicens ꝙ poſtq̄ di ctus iacobus eſt inſtitutus canonicus in ip̄a eccleſia ⁊ ꝓmiſit ei prebēdam primo vaca turam dignum eſt ut integrā debere; habere prebēdā. vnde mādat ip̄i archiep̄o qualr̄ ſi dictus iacobus eſt in eccleſia canonice inſti tutus ⁊ i choro capitulo ⁊ aliis quoꝝ cōis ē vſus hab; ſicut canonicatus poteſtatem et prebēdā ſi qua vacat vel quā primo vacar̄ ꝯtigerit aſſignet ſm̄ quod ip̄e ꝓmiſit: quia in

cōueniens ē: vt p̄bēda careat qui in canonicū eſt receptus. Nota primo ꝙ aliqs pōt recipi in canonicū ⁊ vacaturū expectare prebēdam: ita tamē vt aliquid ꝑcipiat vt hic ꝑciebat. itē ꝓmiſſum adiplendū ē. itē qui ē canonicus receptus nō dꝫ carere beneficio. idē

Auaricia

Quidaꝫ monaci ⁊ canōici regulares certas pēſiōes de eccleſiis ſuis ꝑciperē annuati ɔſueuerūt. Sꝫ ipſi portiōes ⁊ antiquos redditus quos clerici ipſarū eccleſiaꝝ ꝑciebāt diminuerāt ⁊ parrochias ſuas diuidebāt ſine cōſenſu archiepī ſui: vnde mandat papa predictis regularibuſ quatenus ſi quas portiones vel antiquos redditus clericoꝝ ſine ɔſenſu archiēpi diminuerūt vel parrochias diuiſerūt ad integritatē priſtinā debeāt reuocare. ¶ Nota ꝙ monachi certas portiōes vel redditus quos ꝑcipiūt clerici in eccleſiis ipſoꝝ ſine cōſenſu dioceſani ſui minuere nō poſſunt vel diuidere vnā parrochiam in duas. Idem.

Significatum

Quedā p̄bēda ſacerdotalis vacauit in quadā eccleſia: p̄poſitus ⁊ capitulū illius eccleſie cōi ɔſenſu ⁊ volūtate ſtatuerunt vt quicūqꝫ ad ipſam prebēdā eligētur miſſā de ſcā maria cotidie celebret niſi eēt corpis īfirmitate grauatꝰ nec eccliam dimitteret ſine ɔſenſu p̄poſiti ⁊ capituli ꝙ iura illius prebēde nō alienaret quo facto electꝰ eſt quidā ſacerdos ad ipſam prebēdā. p̄poſitus ⁊ capitulū petiuerūt a papa vt inſtitutōem ipſiꝰ deberet cōſirmare: ⁊ dominus papa ipſam ɔfirmauit: ita ꝙ ſacerdos ille aſſidue dēat officiū ſuū īpendere ipſi eccleſie niſi fuerit infirmitate grauatus: ⁊ quāto frequētius poterit ſalua honeſtate ſuarū miſſarū ſolēnia celebrare nec liceat illi officiū ſubtrahere illi eccleſie nec ad aliā ſe trāſferre. ¶ Nota ꝙ vacante pōt onus īponi ī beneficio dū tamen onus ſit licitū ⁊ honeſtū. Idem

De monachis

Quidā monachi habēt eccleſias ſuas in quibus ponūt vicarios ⁊ eos in tantū grauāt ꝙ hoſpitalitatē ſeruare nō poſſunt nec ep̄alia iura perſoluere. Mādat papa vigoꝛ. ep̄o in cuius iuriſditiōe ſunt iſti monaci ꝙ nullū recipiat ad p̄ñtationē monachoꝛum niſi tantū ei de ꝓuentibus eccleſie corā ipſo fuerit aſſignatū: vnde poſſit hoſpitalitatem ſeruare ⁊ epiſcopalia iura perſoluere hanc portionē nō poterrūt monachi diminuere ſine conſenſu capituli ⁊ ſic pōt intelligi ſupra c. auaricia. ¶ Nota ꝙ ad hoc vt eccleſia dicatur ſufficiens: opoꝛtet vt illa cōputētur in ſufficiētia de quibus hoſpitalitas ſeruetur: ⁊ iura ep̄alia ſoluātur preter neceſſaria clericorū ⁊ oīa ɔſimilia ad hoc vt eccleſia dicatᷣ ſufficiēs ſunt computāda: vnde cū ꝓponitur exceptio de inſufficientia oīa talia ⁊ neceſſaria clericoꝝ ſunt cōputāda. Idem.

Ad hoc

In hoc capitulo ⁊ ſequēti dicitᷣ ꝙ nullus pōt hēre plures dignitates ⁊ ꝑſonatus in vna eccleſia aut etiā in diuerſis: ⁊ hoc ius cōtinetᷣ in his duobus capitulis.

Cum ignores

Archipbr̄ ⁊ clerici cuiuſdā plebis elegerunt quēdā pbr̄m rectorē cuiuſdā ecclie in ſuum pbr̄m ſiue in capella ſua: ⁊ ipſe conſenſit electioni: nolebat tamen locū hēre in vtraqꝫ eccleſia: archipbr̄ ⁊ clerici cōtradicebāt volentes ꝙ in ſua eccleſia reſideret ⁊ ſic oꝛta fuit ſuper hoc queſtio inter ipſos: vnde nūciꝰ p̄ſbyteri ⁊ quidam clerici alterius eccleſie ad ſedē apo. acceſſerūt. Domius papa auditis hinc inde ꝓpoſitis ɔſiderās ꝙ nō ē ɔueniens vt idē preſbyter locū hēat ī duabꝰ eccleſiis: mādat archiep̄o ianuēſi vt dictū pbr̄m beneficio quod hꝫ faciat manere ɔtētū ꝙ ſi foꝛte archipbr̄ ⁊ clerici alterius eccleſie ī eū cōſenſerint ⁊ mō diſſentiāt nō dꝫ cū ipſoꝝ ſcādalo in eoꝝ eccleſia locuꝫ habere. ¶ Nota primo ꝙ vna eccleſia vnū dꝫ habere rectorē cū in vno coꝛpoꝛe duo capita eſſe nō debēt nec vnus rectoꝛ debet preeſſe pluribus eccleſiis. itē ꝓpter ſcādalū aliquis repellitᷣ ab ob

tinēdo beneficio. Itē ar. ꝙ exquo aliqui ꝯſē
tiunt in aliquē poſſunt diſſentire ſed hoc eſt
ꝓpter ſcādalū ⁊ iſti diſſentiūt qꝛ pbr̄ ille no
lebat dimittere primā eccleſiā. Inno. iiij

Cum ſecundum apoſtolū. Caſus. Sume caſuꝫ
ad mediū capituli ibi: inde eſt ꝙ. Ep̄s zamo
reñ. ordinauit in ſubdiaconū quēdā clericuꝫ
g. noīe ſine aliquo titulo tandē morte ꝑuēt⁹
eidē clerico in beneficio eccleſiaſtico nō ꝓui
dit p⁹modū ſucceſſor illi⁹ requiſit⁹ ñ ꝓuide
bat eidē. Acceſſit ad papā exponēs eidē q̄li
ter predeceſſor illius ordīauerat ip̄m in ſub
diaconū ſcripſit papa quibuſdā vt illū ſub
diaconū examinarēt ſi dignus eēt ad eccleſi
aſticū beneficiū obtinēdū. zamorē. ep̄o cita
to vt examiatiōi interſit. vnde ſcribit papa
ep̄o zamoreñ. ꝙ cū clericus ille a predeceſſo
re ſno ordinatus fuerit ſine certo titulo ſi ex
aminatores predicti eo citato vt examinati
oni interſit ꝑ ſe vel ꝑ aliū vt liceat ſibi pro
ponere quicquid rōnabiliter duxerit ꝓponē
dū tā ſuꝑ idoneitate ꝑſone q̄ꝫ etiā ſuꝑ quāti
tate ⁊ qualitate beneficij illū inuenerint eſſe
dignum tā diu neceſſaria vite ſibi miniſtret
donec in eccleſia zamoreñ. vel alia ꝑ ipſum
beneficiū ꝯpetēs aſſecutus ſcitur⁹ ꝓ certo ꝙ
ſi dignus reꝑtus fuerit ⁊ ipſe ep̄s ei neglexe
rit ꝓuidere: cū papa ſuꝑ hoc fuerit requiſi
tus cōpellet ipſū ꝑ diſtrictionē eccleſiaſticaꝫ
ad prouiſionē ipſius occaſiōe huius negocij
premittit papa illa q̄ precedūt hoc mō dicit
apoſtolus qui altari ſeruit viuere dꝫ de alta
ri: ⁊ qui ad onus aſſumit̄ emolumentū inde
dꝫ haber̄: ergo pꝫ ꝙ clerici qui deputati ſūt
obſequio iheſu chriſti de ipſius patrimōio
viuer̄ dn̄t clerici eni a cleros quod ē ſors ap
pellātur: ⁊ iō dū ordinātur vel aſſumūtur i
hereditatē in ipſo: licet aūt predeceſſores in
nocē. ordinatiōes eoꝝ que ſine titulo ꝓmo
uētur quātū ad executiōeꝫ irritas eſſe volue
rint ⁊ inanes: ī iniuriā ordinātiū. Inno. vo
lens benignius agere cū taliter ordiatis ſta
tuit ꝙ ꝑ ipſos ordiatores vel ſucceſſores eo
rū tādiu ꝓuideat̄ ordiatis donec ꝑ eos bene
ficia eccleſiaſtica fuerīt ꝯſecuti. ¶ Nota ꝙ
qui altari ſeruit de altari viuere debet. iteꝫ
ad quē ſpectat onuſ ⁊ emolumētū. itē qui ali
quē ordiat vel ordinari facit ad ſacrū ordi
nē prouidere tenet̄ eidē donec ꝑ ip̄m benefi
ciū ordinatus fuerit ꝯſecutus. Idem

Inter cetera Caſus. v. ⁊ hug. ꝑmutationē ſuarū prebē
darū affectantes eis in manu ep̄i renūciaue
rūt poſtmodū mādauit papa decano remē
ſi vt de prebēda. v. inueſtiret hug. ¶ Sed
ep̄s loci hoc intelligēs cōtulit eā magiſtro. p.
vnde orta lite inter magiſtrū. p. ⁊ hug. domi
nus papa reuocauit prefatā renūciatiōem: ⁊
vtriqꝫ reſtituit beneficiū ſuū ⁊ ne magiſter. p
remaneret fruſtratus ſpe ſua. mandat papa
epiſcopo vt prebendā alicui nō ꝯferat dōec
aſſignauerit magiſtro. p. ꝑbēdale beneficiuꝫ
in eadē ⁊ ſi cōtra illud fecerit illud ceſſat ne
frauduleter vſus ſit illi ꝯtuliſſe prebēdā.
¶ Nota ꝙ vbi ponitur iſta clauſula ꝙ ſi cōtra
factū fuerit decernimus irritū ⁊ inane quod
fit poſtea ipſo iure nō tenet. itē qui dat bn̄fi
ciū quod dare nō pōt tenet̄ dare beneficiuꝫ
quod dare pōt in penā illi⁹ qui aliū decipe
frauduleter volebat. Idem.

Cum iam Caſus. va
cante ꝑpoſitu
ra ſiclinenſi a quibuſdā canonicis
ecclie ſiclineñ. electus fuit quidā noīe ioānes
de betunia maiore parte capituli prius ap
pellāte ⁊ quibuſdā canonicis abſentib⁹ ⁊ nō
vocatis ad petitiōem iſtius iohānis cōmiſſa
fuerit cā quibuſdā iudicib⁹. iudices illi ꝯfir
mauerūt electiōem ipſius ioannis. tādē cau
ſa cōmiſſa fuit aliis iudicibus ad petitioneꝫ
partis aduerſe. illi caſſauerūt ꝯfirmationem
prioꝝ iudicū: demū papa caſſauit ꝓceſſus
prioꝝ ⁊ ſecūdoꝝ iudicū: reducēs cām ad eū
ſtatū ī quo erat añ primā cōmiſſiōeꝫ. iſtis oī
bus ſic ꝑactis. r. ſiclienſis canonicus oppoſu
it ſe iſti iohāni ꝓponēs multa ꝯtra ip̄m. ſcili
cet pluralitatē dignitatū ⁊ beneficioꝝ cōtra
cōliliū lateraneñ. ⁊ ꝙ die intentiōis ſue ante
cōfirmationē adminiſtrare ꝑſumpſit ⁊ poſt

caſſationē cōfirmatiōis electōis ſue miniſtra uit hijs et aliis auditis mandat domin⁹ pa pa qbuſdā iudicib⁹ ꝙ ſi inuenerit pdictum Johānē habere plures dignitates atqꝫ pre bēdas aut aliquod aliud de pmiſſis quod ſufficiat inuenerit eſſe verū eidē Johāni ſu per ipſa prepoſitura ſilentium imponat ab ipetitōe ipſius ſiciliā. eccleſiā abſoluēteſ In fi. rñdet papa q̄ſi tacite qōni poſſet qs op ponere dño pape quare vos iſtū repellitis: multi ſūt qui habēt pluralitatē dignitatū et beneficioꝝ multa p paciētiā tollerātur que ſi in iudiciū ꝺducerent̄ exigēte iuſticia caſſa rentur. Itē nota ꝙ qui hꝫ plures dignitates ſeu pſonatus ineligibilis eſt. itē ante cōfirma tionē nemo dꝫ adminiſtrare ꝙ ſi fecerit dꝫ eius electio caſſari. itē p paciētiā qꝛ nō denū ciātur vel accuſantur multa tollerātur que ſi in iudiciū deducerentur ſm iuſticiā caſſarē tur. Idem.

Dilectus

filius. Epūs lingonienſis de mādato dñi celeſtini pape cuidā clerico. g. noīe quādaꝫ prebēdā in eccleſia ligoniēſi aſ ſignauit ſed capitulū noluit ipſū recipere ad eandē tandē ad inſtanciā remēſis archiepī: tūc epī preneſtini apoſtolice ſedis legati: tal' cōpoſitio inter capitulū ⁊ ipſū. g. interceſſit: quod receptus fuit in canonicū ⁊ in fratrem cōceſſo ſibi ſtallo in choro ⁊ loco ī capitulo ⁊ participatiōe diuinoꝝ. ita tamē ꝙ fruct⁹ prebēde recipe non deberet niſi loco ꝑxime vacaturo. Sed qꝛ plures p̄bēde poſtmodū vacauerūt nec eidē. g. aliquē aſſignauerunt: acceſſit ad papā ppones eidē oīa ſupradic ta. ſcribit papa iudicibus dicēs dictū. g. in canonicū recipi canōicis nō obuiat iſtitutis Sed vacaturā expectare prebendā eſt ꝯtra lateranē. cōciliū. vnde papa factū legati ī eo ꝙ dictū. g. recipi fecit in canonicū ⁊ in frem approbauit: ſed ꝙ nihil recipet ī ſimili loco ꝑxime vacature reprobauit. qꝛ vero indig nū eſt vt receptis in canonicū beneficio care at. Mādat iudicibus vt epm ⁊ capitulū p̄ dictos cōpellāt vt ei prebēdā cū ſe facultas obtulerit aſſignēt: ⁊ portiōes quotidianas q̄ fiunt in eccleſia faciāt aſſignari eidē. ¶ No ta ꝙ aliquis pōt recipi in canonicū ſine aſſi gnatiōe prebēde dū aliquid ſibi aſſignet̄ tan quā canonico ⁊ ſi addatur ꝙ nihil pcipiat: niſi cū vacauerit prebēda hoc nō licꝫ ſed ſic pōt recipi: recepimus te in frem ⁊ puidebi mus tibi cū facultas ſe obtulerit. Iſtud nō eſt cōtra cōciliū lateraneñ. Itē licitū nō vici atur per illicitū. Idem.

Que fraternitatis.

Aliquādo ꝯtingit ꝙ ad vnam pre bēdaꝫ vacantē duo eligētur ꝑpter ipoꝛtuni tatē petentiū: queſitū fuit a papa an taliſ ele ctio de iure teneat: papa ꝯſiderās ꝙ ſi duo vnā prebēdā tenerēt illud eſſet cōtra cōciliuꝫ turoñ. ꝙ prebendarū inhibet ſectionem: ⁊ ſi vnus illoꝝ prebendā haberet alter illorum ſub expectatione contra lateranē. cōciliū re maneret. Reſpōdet papa ꝙ talis electio de rigore iuris eſt caſſanda. Nota ꝙ que p im portunitatē fiunt valere non debēt. item pre benda diuidi non debet. Idem.

Nisi eſſent

Uacante quodā pri orato duo electi fuerūt ad ipſum: cā cōmiſſa fuit ſuper his duabus electiōib⁹ vt negociū poſſet facilius expediri. partes cōpromiſerunt ſuper iſtis duabus electiōib⁹ in iudices delegatos retēta ſibi iuriſdictiōe delegata. Iudices iſti ſiue arbitri ꝑ bono pacis ⁊ cōcordie ordinauerunt ꝙ vnus ele ctus prioratū hēret: alter vero. x. libras pci peret annuati de redditibus capituli. ⁊. xl. libras de ꝓuētibus prioratus: ⁊ hec ordina tio ab oībus eſt recepta ⁊ approbata tādeꝫ petiuerunt illam ordinationeꝫ per ſedē apo ſtolicam confirmari: ſuper hoc reſcribit pa pa dicens ꝙ illā ordinationē haberet valde ſuſpectam ꝑpter malum exemplum niſi taꝫ illi qui fecerint ꝙ̄ illi circa quos facta fuit: eſſent viri prouidi ⁊ diſcreti quod eni factū fuit per illos: vt vnus ꝺ duobus electis ha beat prioratum: hoc factum fuit ſm iuſticiā ex delegati iuriſdictionē quod de altero fa ctum eſt vt ipſe habeat. xx. libras de reddi

tibus capituli ⁊. xl. libraſ de prouētibus pri oratus pcipiat annuatī hoc ſm puidētiam fuit ordinatū ex arbitraria poteſtate cū i de legatos fuerit cōpromiſſū retēta iuriſditione delegata ⁊ pro bono pacis ⁊ concordie con feſſi ſunt ſe feciſſe. Quia ordiatio iſta ab oi bus eſt recepta ⁊ prior ⁊ capitulū puiſiones huiuſmodi ſine grauamine poſſint exhibere que facta fuit non ex pactione partiū ſed ex iudicū prouiſione pro bono pacis pa. eū tol lerat hoc modo vt videlicet dignitas priora tus non remaneat onerata ita ꝙ defuncto priore ſucceſſor ad preſtationem. xl. libras nullatenus teneatur ne circa prouētus prio ratus aliqua ſectio fieri videbatur. ¶ No ta ꝙ ppter honeſtatem perſone preſumitur pro ipſo. itē aliquis pōt vti ſimul arbitraria ⁊ delegata poteſtate. itē pro bono pacis ali qua ſunt tollerāda que alias reprobarētur. itē que fiūt ex pactiōe partiuȝ circa ſpiritua lia illicita preſumūtur. item prouiſio iſta fu it perſonalis quantū ad prioratū ⁊ iō nō trā ſit ad ſucceſſorem.

Idem.

Pro illorum Domi nus papa mādauit archiepiſcopo burdegaleñ. vt in aliq̄ eccleſiarū ſuaruȝ ma giſtro. p. competens beneficiū faceret aſſig nari contradictores per cen. eccle. compoſcē do recepto iſto mandato mandauit decano ⁊ capitulo xantoneñ. vt dictū magiſtrū reci perent in canonicū ⁊ in fratrē canonici xan toneñ. ⁊ aduerſarij dicebant ꝙ habebāt cer tum numerū canonicoꝝ ⁊ ideo ipſuȝ recipe re non tenebantur. archieps intelligens ꝙ ip ſi abuſi fuerit indulgentia de certo numero conſeruando dictum magiſtrū. p. de preben da ⁊ canonia xantoñ. eccleſie inueſtiuit ⁊ cō tradictores excōicauit ⁊ quia canonici non recipiebant eundē: iterum acceſſit ad papaȝ petens ſibi ſuper hoc prouideri. Scribit pa pa quibuſdam dicens ꝙ de predicto magi ſtro per dictū archiepiſcopū prouide factū fuit auctotitate ſua voluit ratum habere. Mandat Quatenus ſi conſtiterit predictoſ canonicos indulgentiam de certo canonico rum numero nō ſeruaſſe auctoritate ppria aliquem vltra conſtitutum numerū in cano nicū recepiſſe excōmunicationis ſententiam quam tulit dictus archiepiſcopus in eoſdeȝ tam diu faciant obſeruari donec dictū ma giſtrum recipiant in canonicum ⁊ in fratreȝ ⁊ ea que ad canonicatum pertinēt duxerint aſſignanda cū legē domino pape imponere non poſſint quā ipſi negligenter obſeruarūt. Nota ꝙ per hanc decretalē pbatur ꝙ p ta lē formā mandamus vt in aliqua eccleſia ci uitatis vel dioceſis puideas vel facias pro uideri tali pōt executor tali prouidere in ca thedrali: tales cōmiſſiones frequenter ema nant. Itē per hanc decretaleȝ pbatur ꝙ ex vi huiuſmodi mandati non poſſit execu tor mittere in corporaleȝ poſſeſſionē: licet ſit ar. contrariū ex eo dicit de xantoñ. preben da inueſtiuit: ſed hoc ſoluitur in glo. que ici pit per talē. item qui auctoritate ppria vēit ↄtra indulgentiam in hoc caſu amittit eā. itē excōicati recipiūt aliquē in fratrē ⁊ valet re ceptio ⁊ ſic eſt ar. ꝙ excōicati poſſint eligere ſed nō eſt verum.

Idem.

Tuis queſtiōibus. Quidā clerici in minorib⁹ ordi nibus ↄſtituti nōdū fuerāt beneficiū eccleſia ſticū aſſecuti hēbant de bonis p̄rimonialib⁹ vnde cōmode poſſūt ſuſtētari. volebāt pmo ueri ad ſacros ordines. Rñdet papa ↄſult⁹ ꝙ bene poſſunt ad ſupiores ordīes pmoue ri dūmodo aliud canonicū nō obſiſtat: ⁊ in telligitur ordinatus ad titulū ſui p̄rimonij.

Idem.

Accedens Querebat hic vtrū aliqs abſēs de bñficio ec cleſie poſſit ineſtiri. Rñr ꝙ aliqs noie ac vi ce abñtis de bñficio eccleſie pōt ineſtiri qꝛ il le dr̄ inueſtiri cui⁹ noie alius īueſtitur.

Idem.

Dilecto Archieps remē ſis dū in frācia le gationis officio fungeretur intēdebat puide re cuidā nepoti ſuo. g. noie in trecēſi eccleſia Cancellarius trecenſis vt graciam legati

ſibi acquirent̄ in manibus legati renūciauit
prebēde quā in trecenſi eccleſia obtīebat di
ctus legatus nepotē ſuū ⁊ dictū cancellariuꝫ
inſtituit in canonicos trecēſes: ⁊ archiep̄s et
capitulū cōiter aſſignauerūt vtriqꝫ ſtallū in
choro ⁊ locū habere in capitulo ⁊ fructus il
lius p̄bēde diuiderēt inter ſe donec idē .g. in
tegrū eſſꝫ beneficiū aſſecutus ⁊ ꝓcurator ge
neralis ep̄i tūc abſentis iſta oīa cōprobauit
⁊ dictus cācellarius lcōem et euāgeliū legit
in ſeptimana ſua: ⁊ alia fecit que alii canoni
ci facer̄ ↄſueuerūt defuncto epiſcopo tempꝫ
quo hec facta fuerūt alter ſucceſſit ⁊ dū ac
cederet ad eccleſiā ↄſecratus dictū cancella
riū recepit ad oſculū pacis ⁊ tunc nō recipi
unt̄ ad oſculū niſi canonici ⁊ ꝑ bienniū ſine
queſtione ſic ꝑmanſit. poſtremo dū ep̄s exci
tatus a ſōno cepit mouere q̄ōnem ↄtra ip̄m
cancellariū ſuper p̄bēda p̄dicta: ⁊ ſic que
ſtio inter ep̄m ⁊ cancellariū ad ſe. apo. ē de
lata datus quidā cardinalis vtriqꝫ ꝑti au
ditor corā quo cancellarius ꝓpoſuit oīa ſu
pradicta petēs dictū ep̄m a ſua moleſtatiōe
cōpeſci. g. ꝓcurator epi ꝓpoſuit ex aduerſo
ꝙ ad vnicū bn̄ficiū qͦ vacabat in eccl̄ia tre
ceñ. nō licuit legato duos iſtituere allegādo
ad hoc ↄciliū turoñ. qͦ p̄bēdarū inhibet ſe
ctionē ⁊ cōciliū laterañ. ꝙ p̄bēdarum ꝓhibꝫ
expectatiōem. Preterea et in eccl̄ia vbi non
eſt certus numerus p̄bēdarū nulla ēt p̄bēda
vacante pōt aliqs in canonicū aſſumi qꝛ in
telligitur eligi ad quoddā ius ꝙ de nouo cr̄
aretur ⁊ cū electo naſcit̄. Sed vbi ē certus
numerus p̄bendarū duo ad vnā prebēdam
eligi nō pn̄t cū illud ius ſpūale diuidi ñ poſ
ſit ꝓpter quod dictus ꝓcurator aſſerbat di
ctā inſtitutionē nō valere cū in treceñ. eccl̄ia
certus ſit numerus prebēdarū quā capitulū
⁊ legatꝰ augmētare nō intēdebāt vel ius cre
are de nouo. His ⁊ aliis auditis papa ↄdē
nauit dictū cancellariū ad reſtitutionē eorū
que tenebat rōe dicte inſtitutiōis iponēdo ſi
lentiū eidē ſuper dicta prebēda vel parte ip
ſius. ita tñ ꝙ hec predicto. g. vel nepoti lega
ti nullū preiudiciū generet̄ qꝛ res inter alios
acta obeſſe non debet. ¶ Nota ꝙ legatus
nō pōt inſtituere duos ad vnā prebēdam tu
roneñ. Itē poſſeſſio beneficii ſpiritualis nō
dat ius ſed ſola canonica inſtitutio. Itē res
inter alios acta aliis obeē nō dꝫ. Idem.

Vacāte Vacāte quadam
prebēda in quadaꝫ
eccleſia cathedrali: ep̄s ex illa pre
bēda ↄſtituit duas ⁊ ibi iſtituit duos canōi
cos: altero illoꝝ defuncto: quidā clericus no
mine ipolicus prebēdā illius defūcti auctori
tate apoſtolica fuit adeptus. Iſte ipolicus
ipetrauit litteras a domio papa ↄtra ep̄m:
vt itegraret illi p̄bēdā ⁊ alius dicebat ſe hr̄e
idē ius ↄtra ip̄m ep̄m: queſiuit ep̄s qd facer̄
dēret. reſpōdet pa. ꝙ cū turoñ. ↄſiliū diuiſio
nē ꝓhibeat p̄bēdaꝝ. Ep̄s tenet̄ illas p̄bēdas
reitegrare vacaturis niſi ex cā rōnabili de p̄
dicta p̄bēda ↄſtituerit duas ⁊ tot ſint ꝓuen
tus vtriuſqꝫ qͦ poſſint ↄpetēter vtriqꝫ ſuffi
cere. Nota ꝙ vna p̄bēda pōt diuidi i duas
dū tñ vtriqꝫ ſufficiāt illiꝰ ꝓuētus: alias non
pōt quod ſi fecerit illas reitegrare tenet̄. idē.

Dilectus Quidā clericꝰ
g. noie obtiuit lit
teras a dño papa ad capitulū no
uariēſe: ꝑ quas mādabat̄ eidē vt dictū. g. re
ciperēt in canōicū ⁊ in frēm ⁊ prebēdā ſi qua
vacaret ↄferrēt eidē: ſꝫ caplm mādatū apl̄i
cū adiplere nolebat: imo p̄bēdā vacātē quā
do. papa p̄dicto. g. ↄferri mādauit alii aſſi
gnauerūt vnde idē. g. petiit a do. pa. vt ꝙ ꝺ
ipſo mādauerat faceret adipleri. Ex ꝑte ca
pituli allegabat̄ ꝙ p̄bēda nō vacabat eideꝫ
pa. his auditis mādat quatenꝰ ſi ↄſtiterit ꝙ
in nouariēſi eccl̄ia p̄benda vacaret eo tēpꝫ:
qñ nouarieñ. canonici lr̄as receperūt dictuꝫ
clericū faciāt recipi i canonicū ⁊ in fratrē cū
prebēdā illā i eluſionem mādati apoſtolici.
alii duxerint ↄferendā ⁊ de ꝓuentibꝰ illius
eccleſie aliquos redditus annuatī faciāt aſſi
gnari eidē donec p̄bēdale officiū fuerit aſſe
cutus. ¶ Nota ꝙ lꝫ papa mādat vt alicui
ↄferatur p̄benda ⁊ canonici eā alii ↄferant:
tenet collatio ſed ipſi compellendi ſunt vt il
lū poſtea recipiātur: et quod dicit in fine de
redditibus ꝓuideatur ⁊c. credo fuiſſe appo

ſitū in pena capitali ꝙ mādatū apoſtolicuꝫ
cōtēpſerit quia illud nō erat in antiqua. idē.

DE multa In laterañ concilio. ſtatu
tū fuit ꝙ nullus diuerſas dignita
tes ⁊ plures ecclīas ꝓchiales recipet alio
qui recipiēs ſic acceptuꝫ amitteret ⁊ ꝯferēs
cōcedēdi ptāte priuaret. ſꝫ qꝛ iſtud ſtatutum
male obſeruabat̃. Inno. volēs obuiare hu
iuſmodi cupiditati ſtatuit vt qcunqꝫ decete
ro cepit aliqđ beneficiū curā habēs aiarū ā
nexā: ſi prius tale beneficiū obtinebat ipo iu
re ſit priuatꝰ eodē ⁊ ſi illud ꝯtēderet retiere
alio ſpoliet̃ ⁊ ille ad quē ſpectat collatio pri
oris beneficij illud cōferat cui viderit ꝯferen
dū: ⁊ ſi vltra ſex mēſes cōferre diſtulerit ipſi
us collatio ad alios deuoluat̃ ſm ſtatutū la
teranē. cōcilij ⁊ inſup tantū cogat̃ de ꝓuenti
bus ſuis in vtilitatē ipſius eccleſie aſſignare
quātū a tpe vacatiōis cōſtiterit eſſe ꝑceptuꝫ
⁊ hoc idē in dignitatibꝰ ſiue ꝑſonatibꝰ obſ̃
uet̃: addit inſup vt nullus i eadē eccleſia plu
res dignitates vel ꝑſonatꝰ hēre ꝑ̄ſumat etiā
ſi cura nō hēat aiarū: tamē circa ſublimes ⁊
litteratas ꝑſonas q̄ maioribꝰ beneficijs ſunt
honorāde ꝑ ſe. ap. poterit diſpēſari. ¶ No
ta ꝙ qui hꝫ curā aiarū vel ꝑſonatū ſi ad cō
ſilīe beneficiū eligat̃ poſtq̄ illud recepit ipſo
iure vacat primū. itē ſolus papa pōt diſpen
ſare vt aliqs hēat plures dignitates vel cu
ras aiarū. Idem.

Graue Quidā prelati eccle
ſiarū cardinali affectio
ne ducti nō iudicio rōis ꝓmouent indignos
ad beneficia eccleſiaſtica vnde multa ꝑicula
iminēt eccleſijs: volēs cōcilium huic morbo
mederi precipit vt pretermiſſis indignis ꝓ
moueāt idoneos q deo ⁊ eccleſijs valeat de
ſeruire: ⁊ de hoc ſiat diligēs inquiſitio i cō
cilio ānuati: ⁊ ſi aliqs poſt trinā monitionē
culpabilis reptus fuerit ꝑ ipm cōciliū ſuſpē
datur ⁊ i ꝑſona idonea inſtituat̃ q̄ ſuppleat
ſuſpēſi defectū i beneficijs cōferendis: ⁊ hoc
idē circa capitula obſuet̃ delictuꝫ vero me
tropolitani ex parte concilij domino pape nū
cietur. ⁊ ut iſtud ſtatutū melius obſeruet̃ ſen
tentia huiuſmodi ſuſpenſionis ſine licētia ro
mani pontificis vel ꝓprii patriarche non re
laxetur. ¶ Nota hic penā illo qui ꝓmouēt
idignos. itē vbi ꝯditor iurꝭ reſeruat abſoluti
onem aliis prouidere videtur. Idem

EXtirpande Pa
troni ec
cleſiarū ⁊ alii quidā prouentus ip
ſarū ita ſibi vſurpant ꝙ de ſua portōe preſ
byteri nequeāt ſuſtentari ita ꝙ preſbyteri i
quibuſdā locis nō obtinent niſi quartā quar
te. ſ. ſextā decimā: et ideo ibi nullꝰ ſacerdos
inuenitur qui habeat peritiā litterarū. Cū er
go qui altari ſeruit viuere debeat de altari
ſtatuit ꝯciliū vt nō obſtāte aliqua ꝯſuetudīe
alicuius ꝑſone ꝑſonis ipis ſufficiens portio
relinquatur.

¶ Qui vero. Dicit̃ in. §. iſto ꝙ q hēat ꝑ
rochialem ecclīam in ꝑſona ꝓpria deſeruiat
idē in ordie đbito ⁊ nō ꝑ vicariū niſi forte il
la ꝑrochialis eccleſia ſit ānexa dignitati vł
prebende in quibus caſibus ꝑ vicariū pote
rit ibi ſeruire canonice iſtitutū qui hēat de ꝓ
uentibus ecclīe ꝯgruā portiōem: alioquin ſci
at ſe illa priuatā auctoritate huius decreti:
⁊ alii cōferātur qui velit ⁊ poſſit quod dictū
eſt adimplere id ē deſeruire in ecclīa per ſe
ipſū. ¶ In fi. dicit ꝙ nullus de ꝓuētibus ec
cleſie q̄ dꝫ habere curā ꝓprii ſacerdotis ali
cui ꝯferat ꝓ beneficio penſiōem. ¶ Nota ꝙ
laici etiā patroni eccleſiarū ſibi vſurpare nō
debēt nulla ꝯſuetudīe obſtāte. Itē quilibet
rector ꝑrochialis ecclīe debet deſeruire ꝑ ſe
⁊ nō ꝑ vicariū in ipſa ecclīa niſi ī duobꝰ ca
ſibus qui hic ponūtur. ſ. quādo ē talis ecclīa
annexa dignitati vel ꝑ̄bende. iteꝫ nulla pen
ſio ꝯſtitui debet ꝓ beneficio i tali ecclīa. idē

IN lateranenſi
cōſilio. Qđ dr̃ hic hētur ſupra
de priuile. cum ⁊ plantare vſqꝫ ad. §. ſane
In quo predicto cōſilio dicitur ut tales pre
ſentare ꝓcureut in eccleſijs que ad ipos ple
no iure non pertinent quos vel cōuerſatio il
lorū notos reddat vel cōmēdat teſtimoniū
ꝑ̄lotoꝝ. Inno. iij.

LIcz nobis. Dn̄s papa mā dauit abbati ⁊ priori ſcē genoneſe quatenus mgr̄o.r. archi diacon̄.ebaracen̄.in ſacra pagie ſtudere vo lēti ꝓuēt⁹ ſuos eccaſticos facerēt integri mi niſtrari.dubitabat̄ vtꝝ deberēt ei facere di ſtributōes que tantū reſidētibus ↄcedūtur. Reſpondet papa ꝙ non vult ꝙ ei faciāt da ri diſtributōes que tantū reſidētibus ⁊ hiis qui interſunt horis canonicis exhibentur. ¶ Nota ꝙ ↄſtō hono.nō intellr̄ de hmōi di ſtributōibus:lꝫ dicat ꝙ integre ꝑcipiant ſua bn̄ficia in theologia ſtudentes. Idem

EXpoſuiſti Canonici veſpri mien̄.ante ↄciliū generale ſupra.e. extirpande ↄſueuerunt habere capellas ad ſui ſuſtentatōem cū de maiori eccā nō pn̄t cō mode ſuſtentari:ſed occaſiōe p̄dcī ↄcilii ſub tracte fuerūt capelle canonicis illis.vnde nō poterāt de redditibus p̄bēdaꝝ ſuaꝝ ſuſten ſtari eps̄ ſignificauit hoc domino pa.vn̄ pa pa mādat ep̄o ſi euidens nccītas vel vtilitaſ exigat bene poterat p̄bēdas eccleſie ſue aug mentare adiūgēdo capellas i ꝑpetuū eiſdē p̄ bēdis reſuata ↄgrua portione capellāiſ. No ta ꝙ eps̄ pōt ⁊ dꝫ augere p̄bēdas canonicis ſuis ſi nō pn̄t de ſuis p̄bēdis ſuſtentari de ca pell̄ r̄ſuata debita portōe capellāis.

SUper inordiata. Que rebat̄ vtꝝ pueri ⁊ beneficiati dicant̄ idonei ad aliō beneficiū obtinendū.⁊ rn̄r ꝙ cū pueri ⁊ bene ficiati nō poſſint ſeruire in eccā nō debēt di ci idonei in eadē. ¶ Nota ꝙ q ꝑuire nō pōt in eccā non reputat̄ idoneus. Idē.

CUm cā. Quidā canonic⁹ ſcē crucis iohānes noīe nō habebat integrā p̄bendā.vnde orta fuit ↄtentio inter ip̄m ⁊ ep̄m aurelianē ſeꝫ ſup integratōe p̄bēde impetrauit cām cō mitti ſup hoc ut p̄bendā ei facerēt integrari dubitauerūt iudices vtꝝ aliā p̄bēdā deberꝫ ſcidere ꝓ integratōe p̄bēde d.io.ↄſult⁹ pap. reſpōdꝫ ꝙ nō fuit intētōis do.pa. ꝙ aliqua p̄bēda de nouo ſcinderet̄ pp reintegratōem p̄dictā. Nota ꝙ p̄benda nō dꝫ diuidi ⁊ ſi di uidatur tenet̄ diuiſor ad integranduꝫ p̄ben dam:⁊ ſi talis diuiſio poteſt tollerari.ſed de rigore iuris talis collatio dērꝫ ceſſari ſupra eo.tue. Idem.

VEnerabilis. In ecclīa argētina q̄dam p̄ bēda vacauerat tanto t̄pe ꝙ ip̄ius collatio ad ſe.ap.fuerit deuoluta. Eps̄ por tunen. tūc legatus in ꝑtib⁹ illis ↄtulit illā pre bēdā cuidā clīco.l.nomine.ſed capitulū illi⁹ eccleſie non recipiebat eundem: vnde preſa tus epiſcopus petiit a papa ut ſuam collati onē faceret abſuari Ex aduerſo ꝓpoſuit ꝓ curator capituli qđ hoc audito capitulū al legauit antiquaꝫ ↄſuetudinē illi⁹ eccē ꝙ nul lū receperunt in ſuū ↄſortiū niſi notabilē libe rū ⁊ ab vtroqꝫ pente illuſtrem honeſte ↄuer ſatōis ⁊ eminentis ſcientie.⁊ ne ↄtra hoc fie rꝫ ad ſe.ap.fuit appellatū cū nulla p̄benda vacaret anteq̄ lr̄as monitorias lr̄as recepiſ ſent.do pa. ↄſiderās ꝙ nobilitas generis nō facit deo gratū ⁊ idoneum ſeruitorem ſꝫ po tius virtutū ⁊ vite honeſtas ⁊ dominꝰ pau cos nobiles ⁊ potentes ad ſuum eligit ſuici uꝫ:ſed ignobiles ⁊ paupes cū nō ſit pſonaꝝ acceptio apud deum ⁊ vix ad dignitates in ueniant̄ eminentis ſcientie nedū ad p̄bēdas vnde papa huiuſmodi exceptiōes nō admi ſit.vnde mandat ꝙ ſi ↄſtiterit p̄dictam pre bendam vacaſſe quando legatus dicto. I. ip̄m ↄtulit illum faciat recipi ad eandem. ¶ Nota ꝙ nobilitas non eſt attendenda in collatōibus beneficioꝝ in eccā dei: ſed poti us vite honeſtas. Item non eſt exceptio per ſonaꝝ apud deum. Idem.

CUm olim Dominꝰ papa man dauit priori ſancte marie:vt.v. diacono faceret ꝓuideri in aliqua ecclēſa ci uitatis vel dioceſis lucane.dictus prior di nauit prefatum.v.in rectorem eccleſie ſancti petri de vico.in qua per clericos eiuſdem ec cleſie rector eligi conſueuit:⁊ quia clerici nō recipiebant eundem excōmunicatōis vinculo

ĩ: odauit eoſdem:ſignificatũ fuit dño pape
Ipſe reſpondet dicẽs cũ mandatum apoſto
licũ ad talia ſe nõ extendat nec ſit intẽtio do
mini pa.de ↄferenda rcõria vel dignitate cũ
p ſimplici bñficio ſcribit.mandat quatenus
inſtõem huius ⁊ excõmunicatõem non teneт
denũciet. ¶ Nota ꝙ quando ſcribit p ſim
plici beneficio puidere non põt hmõi execu
toꝛ in rcõria vel dignitate. Itẽ cũ ſic mãdat
puideas ſiue facias puideri in aliqua eccã
ciuitatis vel dioceſ forma iſta ad ſimplex
beneficiũ tantũ extenditur. Itẽ intio mandã
tis ſemper attendenda eſt ⁊ obſeruanda.

De clerico egrotante ⁊ debilitato. Rub.

Gregorius.

Cum percuſſio. Qui
dam ſacerdos in
firmitate detentus non pote
rat eccleſie deſeruire: pp̃ter
quod epũs ſuus ſubrahebat
ei conſueta ſtipendia ſua.ſacerdos ↄqueſtꝰ
ẽ domio pape.mãdat pa.illi epõ:ꝙ pp̃ hec
ↄſueta ſtipendia ſua ei nõ ſubtrahat:ſed om
nia ſibi que ſi ſanus eſſet pcipere poſſ3 mini
ſtrare debeat.Et quia alii exẽplo hmõi eẽnt
deterriti inueniri forte nõ poſſ3 q vell3 eccie
militare. ¶ Nota ꝙ infirmus intelligit fuiſ
eccẽ in ipa infirmitate. Euge.papa.

Preſbiter. Quida3 ſacer
dos amiſerat hos di
gtos cum medietate palme p quẽ
dam predonẽ abſciſos.Epũs illius queſiuit
vtꝝ deberet pmitti celebꝛare miſſam . dicit
papa ꝙ non pmittat eum celebꝛare:qꝛ nec p
pter debilitatem ſecure:nec ſine ſcandalo p
pter defoꝛmitatem debet celebꝛare in ali
is ſacerdotalibus officiis pmittat ipm cele
bꝛare. ¶ Nota ꝙ defoꝛmitas phib3 aliquẽ
ab officio ſuo ⁊ ſcãdalum. Lucius tertiꝰ

De rectoribus. Dr̃ i hac
decretali ꝙ le p
ſi nõ debẽt nec poſſunt miniſtrare
altari pp̃ter ſcandalum alioꝝ qui ſani ſunt:
ſed dandus ẽ illis coadiutoꝛ:qui habeat cu
ram animaꝝ ⁊ de facultatibus eccleſie habe
at ſuam poꝛtionẽ vnde poſſ3 ſuſtentari. No

ta ꝙ ſcandalũ remouet aliquem ab officio
ſuo Clemens tertius.

Tua nos Quidã ſacer
dos diuino iu
dicio fuit lepꝛa pcuſſus.querebaт
an pꝛopter hoc debere3 remoueri ab officio
p̃latõis. Rñdet papa ꝙ remoueri d3 ab ad
miniſtratõe pp̃ter ſcãdalum ⁊ abhominatio
ne3 populi ita tamen ꝙ neceſſaria ſm facul
tates eccleſie ſibi dum vixerit miſtrentur.
¶ Nota ꝙ pp̃ter ſcandalũ aliquis remoue
tur ab admiſtratõe.

Ex parte. Epĩ ãnaxieñ.
graui moꝛbo ⁊ icu
rabili fere p quadrienniũ laboꝛa
uit ita ꝙ p officium epãle exercere non pote
rat pp̃ quod ciues illius terre petebãt ab ar
chiepõ arelateñ.metropolitano ſuo inſtater
ut eis ſup hoc puideret. archiepũs ſignifica
uit hoc domino pape ꝙ nõ põt illũ ad renũ
ciandũ ↄpellere nec addẽda ẽ afflictis afflic
tio:ſed ẽ eis potius miſerendũ cu3 ille i offi
ciũ ſuũ laudabiliter ſe habuerit.vñ papa vo
lens tam epõ q̃ eccẽ puidere mandat archi
epõ ut det illi coadiutoꝛem viꝝ puidũ ⁊ ho
neſtũ p quẽ epõ ⁊ eccẽ ↄſulat. ¶ Nota ꝙ p
pter infirmiratẽ non ẽ aliqs pꝛiuandus iure
ſuo niſi pp̃ter lepꝛã: vt in.c.p̃cedenti : quia
nõ ẽ afflictis aſflictio addenda.

De inſtitutõibꝰ. Rub.

Hono.iij.

Conſultationi. Per
ſe p3 qd̃ hic
dicitur .

Non amplius
Lr̃a p3 ſatis

In eccleſia. In quadam
eccleſia erat certus nu
merus canonicoꝝ tandẽ vacauerт
ibi quedã p̃bẽde in eadẽ eccã qdã laici erãt
ititulati q̃rebaт vtꝝ tales laici deberẽt ↄpu
tari numero clericoꝝ:ut ſi numerus imputa
ret plenꝰ. Rñd3 papa ꝙ laici nõ debẽt i cle
ricoꝝ numero ↄputari nec differãt numero
canonicoꝝ adiplere.de pſonis idoneis:⁊ ta

les aſſumendi ſunt per quos in diuinis deo ꝯgrue valeat deſeruiri. ℂ Nota ꝙ ius cano nie nō cadit in laicum. Item vbi non ē cert⁹ numerus clericoꝝ cōſtitutus non debꝫ ↄ̄ma nere vacuus. Alex. iij.

EX frequētibus In archiepātu cātuarienſ quedā praua ↄſuetudo inoleuit. ꝙ clerici beneficia eccleſiaſtica recipiebant ſine licētia epoꝝ vel officialiū ſuoꝝ nō ↄſiderantes ꝙ illud ↄtra inſtituta ſanctoꝝ patꝝ ⁊ eccleſiaſticam hōe ſtatem ꝑpter quod archieps volens illaꝫ cō ſuetudinem penitus extirpare omnes illos q ſcienter beneficia taliter detinent occupata. vel qui de cetero preſumpſerint occupaꝛ̄ ex cōmunicauit ⁊ dominus papa ↄfirmauit eā deꝫ mandans quatenus predicti clerici qui ſnīam ipām incurrerunt nullaten⁹ abſoluan tur niſi prius ſatiſfecerint. Nota ꝙ beneficia eccleſiaſtica recipienda non ſunt niſi ab his ad quos ptinent. ſ. ab epō vel eius officiali qui gerit vicem epī vel ab aliis ad quos ptī net collatio ⁊ qui ↄtrafecerit excommunican dus eſt. Clemēs. iij.

AUctoritate. Lr̄a per ſe pꝫ. Inno. iij.

AD decorem Patriarcha ↄſtantinopolitanus in eccleſia ↄſtantina inſtituebat venetos tantū: non con ſiderans ꝙ qui iuſticiam facit acceptus. eſt deo: ⁊ beneficia eccāſtica p ſucceſſioneꝫ poſ ſideri non poſſunt. vnde papa mandat cui dam legato exiſtenti in ptibus illis quatenꝰ ſ moneat eundem patriarcham ut clericos lit teratos ⁊ idoneos vndicūqꝫ fuerit inſtituat in eccleſiis predictis ⁊ p̄cipue in maiori ec cleſia: quod ſi non fecerit indignum ſe reddꝫ ut iſti legati ↄpellant aliaꝝ nacionū clericoſ ad ſuam obiam venire nec diſſimulent quin ſignificent hoc domino pape: ut ipe p hoc in telligat vtꝝ ſit veꝝ vt ipe patriarcha vt dr̄ hoc ꝑmiſerit. ℂ Nota ꝙ in eccā nō dꝫ hr̄e locum ſucceſſio hereditaria. Item qui iuſti ciam facit deo acceptus ē. Item q nō facit aliū ſibi deneganda ē iuſticia. Idem.

CUm ueniſſent Inter archiepm eboracen̄. ex vna pte ⁊ archid. richimūdie. qō vertebaꝛ̄ ſup in ſtōibus pſonaꝝ ⁊ cuſtodia eccāꝝ vacantiuꝫ ſpectabant ad ipm i dioceſi ſua tā de iur̄ ↄi ꝗ̄ de ↄſuetudīe generali. Sed qdā an̄ceſſo res ipius ↄiſerūt qbuſdā archid. richimūdie pſonalr̄ tā inſtōem ꝗ̄ cuſtodiā. vn̄ petebat p curator ut archid. illas dimitterꝫ liberas ⁊ qetas. Ex aduerſo rn̄ꝫ archieps nō pſonalr̄ ſꝫ realiter ꝑpetuo ↄceſſit tā inſtōem ꝗ̄ cuſto diā archid. quia tūc erat de ↄſenſu capituli ſui ⁊ archidiacanatus ipe fuerat in cōtinua poſſeſſiōe iſtaꝝ dignitatū ⁊ aliaꝝ libertatū tpibus multoꝝ archiepoꝝ ⁊ archid. ⁊ ipſe archieps ſin̄ aliq̄ ↄditiōe archidiacōatū ipꝫ ↄceſſit eideꝫ: ſed p⁹ ↄceſſionē dicebat archi eps ꝙ ↄceſſerat eidē archidiaconatū excep tis inſtōe ⁊ cuſtodia eccāꝝ. Preterea dice bat archieps: ꝙ archid. abiurauerāt illas di gnitates. do. pa. his ⁊ aliis auditis iterlocu tus fuit: ꝙ archid. defendēd⁹ eſſꝫ in poſſeſſi ōe ipaꝝ libertatū donec ex pte archiepī pro bareꝛ̄ ꝙ libertates p̄dicte ↄceſſe fuiſſent ar chidiacōis pſonalr. ⁊ in hoc cāu ⁊ ante con ceſſionē archidiaconat⁹ ⁊ poſt ⁊ in ipa ↄceſ ſiōe dictas dignitates potuit licite retinere vel donec ꝑbatū fuit archidiaconū illas ab iuraſſe: ſed in cāu iſto ſi ↄceſſio fuit realis ni hil vtilitatis accreuit archiepo: qꝛ papa ad petitōem eboracen̄. eccē vel ēt p ſeipm archi diaconatui ꝓuidebit ſi alterutꝝ iſtoꝝ fuerit ꝑbatū. ſilentiū imponaꝛ̄ archidi. ſuper liber tatibus illis ⁊ ſi neutꝝ ꝑbatū fuerit impōaꝛ̄ ſilentiū archiepo. ℂ Nota ꝙ qui eſt in poſ ſeſſione debet defendi in ea donec conſtet ō iure. Item conceſſio perſonalis cuꝫ perſona finitur realis perpetua eſt que fit non perſo ne ſed eccleſie. Item factum prelati in dam num eccleſie non preiudicat eccleſie. Item

iuramẽtũ p̄lati in damnũ eccẽ p̄ſtitũ ipi p̄lato nõ eccẽ preiudicat. Jtẽ eccã ſine prelato agere põt ſʒ hoc ẽ ꝑꝑ iuramẽtũ qd̄ ſuari põt ſine preiudicio eccẽ ab ipſo prelato.

Cum ad Vacante quadam abbacia cuſtos ipſius eccleſie fuit electus i abbatẽ.ſ.nihilominuſ retinebat cuſtodiã. querebatur vtꝝ de iure illã de iure poſſit retinere cũ collatio ipius ad abbatem ꝑtineat. Rñʒ ꝙ poſtq̄ꝫ fuit abbas effectus cuſtodiam d̄ iure nõ potuit obtinerẽ: quia donatio ipi⁹ cuſtodie ⁊ aliaꝝ dignitatũ illi⁹ eccleſie ꝑtinet ad abbatem ipm a ſeipo eam nõ potuit recipe cũ inter dantẽ ⁊ recipientẽ dʒ eſſe diſtinctio pſonaꝝ ab alio eã nõ potuit habere cũ non habeat ius ꝯferẽdi. ¶ Nota ꝙ eo ipo ꝙ aliqs adeptus ẽ aliquaʒ dignitatem vacat prima ſi quam habʒ. Jtem dꝛia debet eſſe iter dantẽ ⁊ recipientem.

De ꝯceſſione p̄bende vel eccleſie non vacãtis. Rubrica.

Qui minuorũ Patet per ſe.

Nulla Quidam prelati ante ꝯcilium lateranenſe ꝯferebant eccleſias ſeu beneſicia ⁊ etiam dignitates antequam vacarent ⁊ ſic deſiderabãt mortem ꝓximi ſui in cui⁹ locũ credebãt ſuccedere: ⁊ ideo ſtatuit cõciliuʒ lateranenſe: ꝙ de cetero nulla eccãſtica bñficia miniſteria vel eccẽ ꝯcedanẽ p eccãm p̄dictaʒ cũ in legibus gentiliũ hoc ſit inhibitũ turpe ẽ ſi expectatõ future ſucceſſiõiſ in eccã dei hẽat locũ: cũ eni p̄di cta officia miſteria vel eccleſie vacare ꝯtigerit nõ diu maneant in ſuſpenſo: ſʒ ĩfra ſex menſeſ pſonis idoneis ꝯferanẽ ſi hoc ep̄s diſtulerit p capitulũ p⁹ea ordinenẽ ꝙ ſi ad capitulũ ꝑtinẽt: ⁊ infra dictum temp⁹ hoc nõ fecerit ep̄s hoc de ꝯſilio religioſoꝝ exequaẽ ⁊ ſi omẽs fuerint negligẽtes metropolitanus abſqꝫ alicuius ꝯtradictione de illis ſm deum diſponit. ¶. Nota bñficia nõ debere ꝯferri antequã vacent. Jteʒ future ſucceſſionis expectatio in ecclia locũ nõ hʒ. Jtem ꝑꝑ negligentiã amittit qs ſuum ius ⁊ tranſfertur ad alium.

Relatum eſt. Aliqui recipiebãt promiſſiones de eccleſijs nõ vacãtib⁹ poſtmodũ vacabãt: illi appellabãt ne alijs ꝯferri deberẽt. Querit̃ an tali appellatiõi ſit deferendũ. Rñdʒ pa. ꝙ cũ tales ꝓmiſſioneſ in ꝯcilio laranẽ. p̄dicto ſint caſſate nunq̄ꝫ p̄textu talis appellatõis dʒ obmitti qn ordineẽ cum vacauerint. ¶ Nota ꝙ vbi nõ tenet ꝓmiſſio ſuꝑ hoc nõ tenet appellatio. Jtẽ ſi nõ tʒ principale nec acceſſoriũ. Jnno.iij.

Propoſuit papa. Celeſtin⁹ pa. mãdauit p̄poſito ⁊ capitulo cameracẽſi: vt.r. p̄ſbyteꝝ recipent in frẽm ⁊ aſſignarent ei p̄bẽdã ꝓximo vacaturã que ad donatõem ſuam ſpectaret eccã ſua decano remenſi ſuper hoc executore ꝯceſſo ſʒ cuʒ decanus inueniſſʒ eos ꝯtumaces dictũ p̄ſbyteꝝ inueſtiuit de p̄benda primo vacatura in ecclia camarecenen. ꝑtinente ad donatõem ipoꝝ tandẽ vacauit vna prebẽda ⁊ ipi eam alij aſſignauerunt. celeſtinus hoc intelligens ⁊ volens ratũ habere ꝙ ab eodeʒ decanus factũ fuit ceſſauit collatõeʒ factã a capitulo ⁊ dictũ p̄ſbr̃ʒ de ipa p annulũ iueſtiuit: ſed ẽt dictus p̄ſbyter p̄bendã illã adhuc quiete habere nõ poſſet cuʒ alius eam poſſideret acceſſit ad dominum Jnnocentium ⁊ expoſuit ei omnia p̄dicta: dicit ergo Jnno centius ꝙ licet non ſit intentionis ſue inueſtituras de vacaturis factas habere qui poteſt contra ius diſpenſar̃ tamen conſiderans ꝙ dictus preſbyter non fuit inueſtitus de vacatuta: ſed de vacante per celeſtinum quem poſt caſſationem cõceſſionis quam feeit capitulum intelligebatur vacare mandat papa prepoſito ⁊ capitulo cameraceñ. qualiter amoto ab eo quolibet detẽtore dictã p̄bẽdã p̄ſato p̄ſbytero aſſignare procurent. ¶. Nota hic: ꝙ collatio

facta ɔtra mādatū vȝ ex eo qđ celeſ.irrita/
uit ɔceſſionē capituli.⁊ ex eo quod dixit In
no.que poſt caſſatōeȝ ɔceſſionis a capitulo
facte ⁊ ſic tenuit ɔceſſio capituli ɔtra māda
tum pape ⁊ ɔtra inueſtituram ius non acq̄ri
tur. Item papa poteſt diſpenſare ſuprā ius
Idem.

Quia diuerſitatē

Archieps eboracen̄ fuit ſuſpēſuſ a
papa ⁊ tempore ſuſpenſionis ſue ⁊ etiaȝ po
ſtea quidā preter auctoritatē ipſius intruſe
rant ſe in eccleſia eboracen̄ ⁊ aliis eccl'iis in
quibus collatio beneficioꝝ ptinet ad ipm:
ſup hiis ɔqueſtus ē archieps domio pape.
mādat papa legato apo.ſe.qui erat in ptib⁹
illis quatenus ɔpellat oēs illos q accipērt p
bendas vel eccleſias ⁊ dignitates ptinentes
ad collatōem archiepi pter auctoritatem ip
ſius aſſignatōe ipaꝝ p ſniam excōmunicati
onis ⁊ ſubtractionē alioꝝ beneficioꝝ ſuoꝝ
non obſtante ɔfirmatōe aliqua a ſe.apo .in
forma ɔmuni obtenta niſi forte aliqui illas
habuiſſent auctoritate apoſto.ſedis vel au
ctoritate lateranenſ concilii ita tamē q tps
ſuſpēſionis infra ſex menſes nullatenuſ ɔpu
tetur qȝ ɔcilium lateranenſe ɔtra negligētes
tantū fuit pmulgatū. Item archiepiſcopus
non potuit vti ppria poteſtate in ɔferendis
beneficiis:⁊ ſi ppria culpa:ſuſpenſus fuiſſȝ
a ptāte ɔferendi non ad capitulū ppter cul
pam illā collatio beneficioꝝ non erat deuo
luta:ſed ad ipſum papam donatio ptinebat
q preter culpam aliquam poteſt ɔferre pre
bēdas.tēpus etiam quo acceſſit ad papam
⁊ pmanſit ibideȝ ⁊ receſſit infra ſex menſes
nullatenus ɔputetur:⁊ tempus ſex menſiuȝ
ɔputetur non a tempore vacationis preben
darum ſed a tempore noticie ipius archiepi
¶ Nota q p ɔfirmatōem in forma ɔmūi ni
hil iuris acqritur. Item ſuſpenſus ab homi
ne non poteſt eligere. Item temp⁹ quo qs ſu
ſpenſus ē nō currit nec cōputat in.vi.menſi
bus. Item ſex menſes curreᷓ icipiūt a tempe
noticie non a tpe vacationis. Idem

Cum noſtris Signifi/
catū fuit dn̄o pape q ppoſitura lā
ſen̄.eccē tanto tpe vacauerat q donatio ipſi
us ad ſe.ap.fuerat deuoluta . vnde pa.mā
dat epo ⁊ capitulo lāſen̄.quaten⁹ ppoſiturā
ipam ɔferrent theſaurario lanſen̄.qbuſdā ſu
per hoc executorib⁹ ſibi datis. Eps ⁊ cano
nici coraȝ executorib⁹ ppoſiturā de iur vacā
tē pfato theſaurario aſſignauerūt hec oia p
poſita ⁊ allegata fuerūt corā auditore dato
a pa.⁊ alia plura auditor de mādato pape
decernit ut qcqd factū fuerat a pdcis execu
toribus hr̄et irritū ⁊ inane obtentu pdcāruȝ
lraꝝ eo q p falſi ſuggeſtionem fuerāt ipetra
te ⁊ veri ſuppreſſionē cū illa ppoſitura non
vacarȝ de fcō q̄uis de iure vacaret:qȝ talis
poſſeſſio pl⁹ hȝ facti q̄ iuris.⁊ do.pa.ſniam
illā hȝ ratā ⁊ firmā ⁊ mādat qbuſdā vt niſi
pfatus eps ſufficiētet oñderit q vel ex indul
gētia ſedis ap.ſpālis vl' ex alia iuſta cā ⁊ ne
ceſſaria p⁹ ɔſecratōem ſuā ppoſitura ɔceſſa
fuiſſȝ eidē ɔpellāt ipm ad reſignatōem ipſi⁹
deinde moneāt ⁊ inducāt capitulū lāſen̄ . ut
theſaurario ɔferri pcuernt. ¶ Nota q cum
aliqs tranſit de vna dignitate ad aliam pri
ma vacat de iure lȝ ille de facto primam re
tineat cum ſecūda. Item lȝ beneficiū de iur
vacet ⁊ non de facto tamen facienda ē men
tio.in lr̄is ſup impetratōe de ipo ſc āal's nō
valent ut hic pȝ. Idem .

Poſt electionez

Magiſter ho.⁊.r.de ſacto cadmū
do ɔtendebant adinuicem de archidiacona
tu richimūdie ppter hoc acceſſerunt ad dn̄ȝ
papaȝ in preſentia eius ex parte.r.de cade
mūdo in hunc modum fuit ppoſitum:vacā
te archidiaconatu richimūdie.archieps ebo
racen̄.in rem otis agēs hoc audito archidia
conatum i[illegible]m contulit magiſtro ho.mādanſ
capitulo [illegible]boracen̄.vt eum in archidiaconuȝ
recipere[illegible]t. Sed ipſi mandato ipſius acqe
ſcere no[illegible]luerunt quia predeceſſor Innocen.
inter c[illegible]etera que decano ⁊ capitulo eboracē.
ſuo p[illegible]uilegio conceſſit decernit ordinatōem

canonicoꝝ ſeu pſonarum liberam eſſe: ut vi
delicet idonea ⁊ honeſta pſona cui archiepſ
vacantem p̄bēdam vel dignitatem in eccl'ia
eborocē̄n duceret ɔferendam ſm antiquam
ɔſuetudinem eccleſie preſentaretur decano ⁊
capitulo eboracē̄n. ⁊ ſi quis contra hoc eſſ3
introductus nec p pſona nec p canonico ha
beretur: ⁊ ſi archiepiſcopus in tempus late
ranē̄n. concilij ſm formam priuilegij hoc nō
faceret tunc liceret decano ⁊ capitulo predi
ctam conferre: ſed quod de ip̄o decano in li
teris archiep̄i mentio nan fiebat p quem de
bebat in capitulo inueſtiri: ip̄ius mandato
fuit ɔtradictum ⁊ ſic collatiōe archiep̄i r̄pro
bata. credentes auctoritatem ɔferendi ad ca
pitulū deuolutam. r. de ſancto cachiiōdo ar
chidiaconatum ɔtulerunt inſtillantes eundē
pponebat inſup dictus. r. magiſter ho. r̄nun
ciauerat ⁊ abiurauerat collationi archidia-
conatus quam ſibi fecerat archiepſ: ⁊ poſt
illam renunciatōem eidem archiepſ cōtulit
archidiaconatum. vnde dictus. r. tam rōne
prime ɔceſſionis q̄ſ ſecūde petebat ſibi aſſig
natu3 archidiaconatu3 ɔfirmari. hijs audi-
tis quia conſtitit domino pape archidiacōa
tum p̄dictum magiſtro ho. p archiep̄m pri-
mo fuiſſe conceſſum: ⁊ q̄ inſtō facta de ip̄o
ho. non fuiſſet ſm iuris ordine3 r̄probatā ar
chidiaconatus non vacās alteri conferri nō
potuit p̄dcō. r. qui ɔtra iuſticie regulam i lo
cum alterius ſe puegi conſenſit ſuper ip̄o ar
chidiaconatu ſilentinm impoſuit decernens
ut inſtō facta per archiep̄m de magiſtro h.
ſortiatur effectum ⁊ ſi poſtmodum aliquis
apparuit: qui contra. aliquid velit pponere
ſuper renunciatione vel abiuratione: vel ali
quo premiſſorum ordine poterit iudiciario
expiri. ¶ Nota q̄ prima elcōne celebrata:
ea non caſſata non eſt alia facienda. Item
qui in locum viuentis inſtitui conſentit deb3
repelli. Item poſt factam inſtitutōem poteſt
opponi abiuratio vel renunciatio ne per ſub
reptionem habeat dignitatē. Idem.

Cum ſuper Quidā cleric⁹. C. nomine queſtionem habebat cum
canonicis tredonē̄. ſuper prebēda eccleſie tre
donē̄. ppter quod ptes acceſſerunt ad pa. p
ponebat dict⁹. C. q̄ canonici tredonē̄. eū r̄ce
perant in canonicum ⁊ in fratrem nulla pre
benda ſibi aſſignata nec mentione facta pri
me vel ſecunde p̄bende. vnde petebat a do
mino papa canonicos p̄dictos compelli q̄te
nus prebēdam eide3 aſſignarent in eccleſia
tredonē. ex aduerſo reſpondebatur q̄ non te
nebantur ei beneficium aſſignare cum recep
tus fuiſſet ɔtra concilium lateranē. vnde nō
debebat ad hoc compelli. dominus pa. his
auditis quia quando fuiſſ3 pbatum q̄ rece
ptus fuiſſet contra lateranē. ɔcilium licet ob
iectum nec ipſi canonici videbantur poſſe p
ponere ɔtra illum r. qui confitentur ſe illum
ɔtra cō. recepiſſe ſniando decernit ut q̄ cito
facultas ſe obtulerit p̄dicto. C. prebendale
beneficium in tredonē. eccleſia conferatur:
quia ex quo receptus eſt in canonicum non
debet carere prebenda. ¶ Nota ar. q̄ alle
gans ſe feciſſe ɔtra ɔcilium ex eo ſubſidium
habere non debet. Ite3 fruſtra implorat au
xilium legis vel canones qui committit ip̄a3
vel ip̄os. Item ex quo aliquiſ ē in canonicū
receptus deb3 habere beneficiū. Idē

Litteras Significatū fuit domino
pape: q̄ in eccleſia ſancti viſcardi
bremenſ quedam prebenda vaca
uerat tanto tp̄e: q̄ ipſius donatio ſm lateā
nenſe ɔcilium ad ip̄m fuerit deuoluta. vnde
papa mandauit quibuſdam quatenus dic
tum clericum inueſtirent de ip̄a coram iſtis
executoribus ex parte illius d. fuit ppoſitū
q̄ h. prepoſitus quonda3 ſimplex canonic⁹
ipſius eccē electus in canonicum maioris ec
cleſie poſtmodū anno elapſo electus fuit i p
poſitum ſancti viſcardi nihilominus retinēs
priorem prebendā quā in ipſa eccā tunc hē
bat. vnde petebant illā prebēdam ſibi ɔferri
que de iure vacabat ſed prepoſit⁹ allegauit
extra q̄ de ɔſuetudine generali q̄ vnus i ea
dem eccā plures prebendas haberet. ⁊ cum
archiepſ bremenē. ppoſitū ip̄m de prepoſi
tura inueſtiuit tā prepoſiturā q̄ prebendam

illã de ↄſenſu capituli ↄfirmauit: dubitabãt
iſti executores cũ aliqs de vna p̄bẽda eligit
ad aliã vtrũ ſtati prima vacare intelligatur
an per ſniam debeat adiudicari eidez: ⁊ an
ꝓpter ↄfirmatiõem p̄dictã prebenda illa de
beat dici nõ vacare ſup quo cõſuluerũt dñz
papã ⁊ ipſe reſpõdet ꝙ ſi eſt ita prebenda il
la ⁊ ſi de iure vacet de facto tamẽ nõ vacat
vnde mandat quatenus dictũ prepoſitũ cõ
pellat vt illã reſignet. ¶ Nota ꝙ prebenda
dicitur vacare de iure ⁊ non de facto ⁊ ſic
de ipſo facto faciẽda eſt mẽtio in lr̄is domi
ni pape ſuper illo beneficio obtentis.

Idem.

Ex parte In eccleſia aſtenſi quedaz
prebẽde ꝑ quattuor annos ⁊ ãpli
us vacauerũt. ep̄s aſtẽſis quoſdã inſtituit in
eis credens ſibi hoc licere auctoritate latera
nenſ cõcilij. Illi inſtituti ſentiẽtes inſtitutõez
illã firmã nõ eſſe ad mediolañ. archiep̄m ac
ceſſerũt qui eoſdẽ ordinauit ⁊ in corꝑalẽ poſ
ſeſſionẽ prebẽdarũ ipſaꝝ de ↄſenſu capituli
induxit exceptis tribus qui ſe opponere cu
rauerũt ꝓpter quod vtraqʒ ꝑs ad ſe. apoſt.
acceſſit: ⁊ dũ cã tractabaꝛ̃ ibidez vtraqʒ ꝑs
cõfeſſa fuit ꝙ prebẽde nõ erãt indiſticte nec
certus canonicoꝝ numerus ↄſtitutus. vnde
papa euidenter ↄſiderãs ꝙ laterañ. cõciliuz
in hoc caſu locũ nõ habebat quãuis ecclĩa
canonicoꝝ pateretur defectũ. quare inſtitu
tio ꝑ ep̄m vel archiep̄m facta occaſione late
ranenſ ↄci. nõ valebat: verũtamẽ qꝛ totũ ca
pitulũ tribus tantũ exceptis predictoꝝ rece
ptionẽ affectat nec illis tribus aliquid rõna
bile eſt obiectũ ⁊ oſtenſũ. Mandat papa: q̄
tenus ſi facultates eccleſie ſuppetunt ſm con
ſuetudinẽ hactenus obſeruatã predicti cleri
ci pro canonicis habeãtur. ¶ Nota ꝙ vbi
certus canonicoꝝ numerus ſtatutus nõ ẽ nõ
hʒ locũ laterañ. con. nec diciꝛ̃ improprie vaca
re prebẽda. Itẽ minor ꝑs etiã vnus põt ſe
opponere maiori dũmõ iuſtã cãm oſtendat
Itẽ ſm facultates ecclĩe canonici ſunt inſtitu
endi ſm conſuetudinẽ obſeruatam.

Idem.

Conſtitutus Ep̄s laudu
nenſ ↄtulit. h. canonico ſuo ptãtez
ↄferẽdi prebendã ſacerdotalẽ que primo in
ipſa eccleſia vacaret: ⁊ archiep̄s remẽſ apo
ſtolice ſe. legatus precepit capitulo lauduñ.
vt cũ prebẽda vacaret ꝑſonã illam reciperent
ad eã cui dominus. h. illã duceret ↄferẽdam
Iſte. h. adhuc dubitãs de iure ſuo: acceſſit
ad papã vt ꝙ ſup collatõe dicte p̄bende fac
tũ fuerat ratũ hẽret. Mãdat papa ep̄o ⁊ ca
pitulo quatenus ſi ꝑſonã illã cui dictus. h. p̄
bendã illã cõtra formã ↄceſſionis ſue alicui
nõ ↄferat. In fi. dicit papa ſi ↄceſſiones hu
iuſmodi ad ↄſequẽtiã traherẽtur fieri poſſẽt
in fraudẽ lateꝛ̃. con. ꝑ quod beneficia anteq̄
vacẽt ↄferri ꝓhibẽtur. vnde precipit papa
ꝙ occaſiõe huius mãdati qð ↄtiet grãz ſpe
cialẽ: fraudẽ adhibere volẽtibꝰ ſnĩa nullate
nus tribuaꝛ̃. ¶ Nota ꝙ i fraudẽ canonis ni
hil fieri dʒ. Itẽ ſi aliqd ꝓhibeꝛ̃ vna via per
aliã viã ad id admitti non debet.

Idem.

Dilectus filius Magiſter. v. canonicus cuiuſdaz
ecclĩe cathedralis acceſſit ad pa. ꝙ ep̄o ſuo
viã vniuerſe carnis ingreſſo. archiep̄us ſan
cte ſeuerine credẽſ ꝙ ꝑ negligẽtiã canonicoꝝ
qui nõ elegerãt īfra ſex mẽſes ad ip̄m eſſʒ eli
gẽdi auctoritas deuoluta: dictũ. v. elegit in
ep̄m. papa vidẽs ꝙ canõ laterañ. con. cõtra
negligẽtes editus ad ep̄atus vel archiep̄atꝰ
nõ ſoleat extẽdi. Sed ad ꝑſonatus alios et
⁊ minora bñficia elcõe huiuſ exigẽte iuſticia
caſſauit. ¶ Per hanc decretalẽ declaraꝛ̃ il
la decretalis nulla. de qbus bñficijs itelliga
tur nec corrigiꝛ̃ iſta ꝑ illã ↄſtitutiõem: ne pro
defectu. Idem.

Ex tenore Inter cle
ricũ ex vna
ꝑte ⁊ abbatẽ ⁊ ↄuentũ de bello ex
altera vertebaꝛ̃ qð ſup ꝓuiſiõe ipſius iohis:
Impetrauit cãm cõmitti ſup hoc qbuſdã iu
dicibꝰ corã qbus petebat dictũ abbatem ⁊
monachos cõpelli ad ꝓuiſionẽ ipſius ſʒ qð

ſibi ꝓmiſerat lite ꝯte. dict⁹. i. exhibuit quā
dam chartam ꝯtinētem ꝙ monachi dicebāt
ſe ad hoc nō teneri cū tal' cōpromiſſio fuerit
cōtra cōci. lateꝝ. dubitauerūt iudices qd iu
ris eēt. papa cōſultus rn̄det ꝙ ꝓmiſſio predi
cta nō tenet facta ꝯtra cōci. lateꝝ. vnde man
dat ꝙ predicto clerico ſup hoc ſilētiū ipona
tur. Nota ꝙ hic auditur allegās ſuā tur
pitudinē ⁊ ꝯtra factū ſuū. Jtē ꝓmiſſio ꝯtra
cōciliū lateran̄. nō tenet nec obligatiōem idu
cit. Jdem.

Accedens

Quidam monaci ꝓmi
ſerunt cuidā clerico. r. noie ꝓuide
re in eccleſiaſtico beneficio qn̄ poſſent: ſiue
cū obtulerit ſe facultas: ſed qꝛ nō ꝓuidebāt
eidē ipetrauit lr̄as cōtra ipſos ad quoſdam
iudices delegatos corā qbus petebat mona
chos ꝯpelli vt ꝓuiderēt eidē ſm quod ꝓmiſe
rant. reſpōdebāt monachi ꝙ nō tenebaꝝ ei ꝓ
uidere ꝑ illā promiſſionē cū ſit facta ꝯtra la
teran̄. ꝯci. Judices ſup hoc dubitātes ſigni
ficauerūt do. pape: ⁊ ipſe reſcribit mōachis
illis dicēs ꝙ aliud eſt prelatum promittere
collationem beneficij cū poterit ⁊ aliud cum
vacabit cū in multis caſibus facultas ſe poſ
ſit offerre in qbus collatio non eēt ſub expec
tatione vacaturi beneficij differēda: vn̄ mā
dat illis vt prefato clerico cū poterunt debe
ant beneficiū eccleſiaſticū aſſignari. Nota
differētiā ꝙ aliud eſt ꝓmittere beneficiū cuꝫ
potero quod licet: ⁊ aliud cū vacabit quod
non licet.

Poſtulaſtis

Jn quā
dam ar
chiepiſcopali ecclia collatio prebē
darū ſiue beneficioꝝ ptinet cōiter ad archi
epiſcopū ⁊ capitulū. q̄rebaꝝ ſi ifra ſex mēſes
prebēdā vacāteꝫ neglexerint ordinare vtrū
collatio ipſius prebende penes archiepm̄ re
maneat. Reſpōdet papa ꝙ ſi capitulū ⁊ ar
chiepiſcopus ifra predictū tēpus circa hoc
fuerint negligētes. nec ab archiepo ad capl'ꝫ
nec a capl'o ad archiepꝫ deuoluiꝝ ptāſ ꝯferē
di. ſed ad ſupiorē ſm lateran̄. ꝯci. tranſit col
latio niſi forte archieps nō tanq̄ꝫ prelatus ſꝫ
tanq̄ꝫ canonicus cū capitulo ius hēat: ⁊ in eo
cāu ſi archieps doloſe ipedierit collatiōem:
dolus ei ꝓdeſſe nō dꝫ. Nota ꝙ iſtud ē ius
cōe q' collō bn̄ficioꝝ ſiꝝ ad epm̄ ⁊ capl'm ꝑti
neat ⁊ tūc ꝑ negligētiā tn̄ſfert ad ſupiorē ꝓxi
mū. Jtē dolus alicui nō ꝓdeſt ꝓcinari.

Honorius. iij.

Cum dilecta.

Comitiſſa
fradeñ. hꝫ ius pronat⁹
i quibuſdā eccleſijs i qbus hꝫ pn̄tatiōem q̄ſ
dā ꝓmiſſiones fecit de nō vacātib⁹ bn̄ficijs
⁊ dōatiōes illoꝝ bn̄ficioꝝ ꝓpoſuit i maīb⁹
quorūdā vt ꝯferrēt illa cū vacauerit ꝑuenit
hoc ad noticiā dn̄i pape: vnde mādat qbuſ
dā quaten⁹ hmōi dōatōes denūciēt irritas ⁊
ianes ꝑcipiendo illi comitiſſe ne de cetero ſi
milia attēptare ꝑſumat. Nota ꝙ ꝓmiſſio vl'
collatio de bn̄ficio nō vacāte nō tenet.

Ut ſede vacāte nihil inouet. Rubrica.

Jnnocē. iij.

Nouit ille

Cele
ſtinus
papa mōaſteriū glaſtonieñ.
extra ecclīā catedraleꝫ vniē
do illud ecclie bathonieñ. vt idē eēt eps vtri
uſqꝫ. p⁹ hoc mōaci ꝯq̄rebātur dn̄o Jnno. ꝙ
illa vnio vergebat i graue ꝑiudiciū mōſterij
ſui: cū ꝑ illā vnionē ſolueret religio: elemoſi
na fraudabaꝝ ⁊ hoſpitalitas tolleret. vn̄ pe
tebāt ſibi ⁊ mōaſterio ꝓuideri ſup his. ꝑꝑ ꝙ
mādauit pa. qbuſdā: vt mōaſteriū ipm̄ ſub
priori regimie facerēt gubernari: ⁊ eps certiſ
redditib⁹ eēt ꝯtētus ⁊ ꝙ eps reſ mōaſterij n̄
expēderet: ⁊ ad petitōeꝫ batoniē. epi ꝯfirma
uit Jnno. hāc ꝓuiſionē ſuo priuil'io. mortuo
batoniēſi epo petebāt monachi a do. pa. vt
ſtatū mōaſterii ſui dēret i melius releuare qꝛ
tp̄s aduenerat in quo illud fieri poterat ſine
ſcādalo. hoc idē petebat batoniē. eccia ⁊ rex
⁊ alij p'les vt vniōe pēitus diſſoluta mōaſte
riū reduceret in ſtatū antiquū. do. pa. ꝯſide
rās ꝙ ſede vacāte nō dꝫ aliqd inouari cū nō
ſit q ius epale defēdat nec pa. viſus ſit plus
ꝓuidiſſe ꝑſōe q̄ꝫ eccie ſi mortuo illo epo mu
tarꝫ ſubito qd̄ eo viuēte ꝯceſſit ⁊ iō petitōeꝫ
illoꝝ nō potuit exaudire: verūtamē ꝯceſſit il

lis vt cū ecclia batonieꝰ de paſtore fuerit or diata ius ſuū ꝓſeq̄ndi liberā hēant facultatē interī tn̄ mōaſteriū regat̄ ſub cura prioris. No.ꝙ ſeđ vacāte nihil ē īnouādū. itē tūc ec clesia caret defenſore ⁊ ſic nō ē q agat vl' cō ueniat. itē q̄ cū deliberatōe fcā ſūt nō debēt ſubito īmutari. Inno.iij.

Illa deuotiōis. Collatio ꝓ bēdarū ī eccia ſci leuce ni ptiet ad epm loci vacāte ſede epali vaca uit q̄dā ꝓbēda ī u.d.eccia ſci leu.capl'ȝ illius eccie credēs collōeȝ ꝓbēdarū vacāte ſede de uolutā ad ipm ꝓbēdā illā vacantē ↄtulit cui dā clerico: poſtmodū archieps capuanꝰ de mādato do.pa.īueſtiuit mgr̄m.r.de illa pre bēda cui papa illā ꝓbendā ↄtulerat ⁊ ita or ta fuit diſcordia īter mgr̄m.r. ⁊ illū cui capi tulū prebēdā illā ↄtulerat.vn̄ qō ſr̄ hoc dela ta fuit ad ſe.ap. Pa.auditis rōib; vtriuſq; ptis ↄfirmauit ꝓbēdā illā dicto mgr̄o ñ ob. ↄceſſiōe ꝑ capl'ȝ aliī factā vl' ↄfirmatōe ī for ma cōi obtēta quoniā nullo iure cauet̄ ꝙ ua cāte ſede capl'ȝ fungat̄ uice epi ī bn̄ficiis ↄfe rēdis: nec ī eo cāu pōt dici ꝙ ptās ↄferēndi bn̄ficia vel ꝓbēdas ꝑ ſupioris negligētiā ad capitulū ſit deuoluta cū nullus ſit ſr̄ior q de iure uel de facto poſſit ꝓbēdas ↄferre. No. ꝙ collatio q̄ nulla ē nō īpedit ſcđaȝ.itē ꝙ nō ē ↄceſſū ītelligit̄ ꝓhibitū. itē ſede vacāte ius ↄferēdi ꝓbēdas nō deuoluit̄ ad capl'ȝ.itē nō currit ꝑſcriptio tūc cū nullꝰ ſit ibi ꝑlatꝰ ⁊ ꝑ ↄn̄s nulla negligentia.

Conſtitutis. Inter epm burgen̄.⁊ ecciam.ſ. marie de caſtro ſorit.q̄dā qō vtebat̄ ꝓcura rator eccē.ſ.marie petebat ab epo burge. re ſtitutōeȝ ſr̄ libertate liber̄ ſibi eligēdi ꝑlatū ī dicta eccā: ⁊ ſr̄ terris ipſiꝰ eccīie ⁊ rebꝰ aliis qbꝰ eccā fuerat ſpoliata. lite ergo ↄt. corā in nocē. ⁊ poſtmodū factis poſitiōibꝰ ⁊ rn̄ſioni bus ſiue ↄfeſſiōibꝰ corā delegatis iudicibꝰ ⁊ receptis q̄buſdā teſtibꝰ cā iteꝝ delata ē ad ſe.ap. Pa.exaīato ꝓceſſu depoſitōes teſtiū q uacāte burgē.eccā: ⁊ carēte l'timo defēſore recepti fuerāt reprobauit. No. ꝙ ſede uacā te cā tractari nō pōt nec teſtes recipi q2 nō ē cū quo iſta fiāt: ⁊ altera pte abn̄te ꝓceſſꝰ cāe nullus eſt. De his q̄ fi.a prela.ſi.cō.ca.

Ex ↄcilio apud valeat̄. Alex.tertius.

Irrita Lr̄a ꝑ ſe pȝ.

Conti nebat̄. Que dā abbatiſſa fecit quēdā dōatiōem cuius dā decime cuidā noīe.h.po ſtea uero aliquāto tp̄e elap ſo eādē decimā ↄceſſit eidē: q̄rebat̄ q̄ ↄceſſio ꝑualeret. Rn̄t pa.ꝙ ↄceſſio decie priꝰ facta ſi ↄuētu ſciēte ⁊ ñ ↄtradicēte facta ē tȝ.⁊ vȝ. ſȝ ſi ignorāte ↄuētu deciaȝ ꝑdicto.h. priꝰ cō ceſſit; ⁊ poſtea de ↄſenſu capl'i eādē decimā dedit ei ſcđa donatio dȝ ꝑualere ⁊ ꝑiudica re priori. No.primo q ñ ↄtradicit ↄſētire uīr itē ꝑlatꝰ ſine ↄſenſu capl'i ↄceſſōeȝ facer̄ ñ pt

Quum nos. Eps uigor̄.ſine cō ſenſu capl'i ſui ↄceſſit quē dā eccliaȝ q̄buſdā religioſ̄: ſuccōr illiꝰ dōatiōeȝ illā reuocare volebat: q̄rit̄ an poſſit. rn̄t pa.ꝙ donatio illa de rigor̄ iur̄ nō vȝ quā fecit an̄ceſſor illiꝰ capl'o ſuo reclamā te niſi capl'ȝ eā poſtmodū ratā hūiſſȝ. No. ꝙ ꝑlatꝰ ſine ↄſenſu capl'i dōatiōeȝ ī dānū ec cleſie facere nō pt.itē ſbſeq̄ns ↄſenſus vȝ.itē ꝙ ab īitio nō vȝ pꝰea ↄualeſcit. Idē.

Nouit Pr̄iarcha ieroſoli mitanꝰ ſine ↄſilio fr̄ȝ ſuoꝝ: abbates ⁊ abbatiſſas ⁊ al's eccl'iaſticas ꝑſonas īſtituebat ⁊ deſtituebat ꝑuēit hoc ad noticiā pape.vn̄ pa.ſr̄ hoc ſcri bit ipſi pr̄iarche dicēs ꝙ cū ipē ⁊ fr̄es ſui ſit vnū corpꝰ ita ꝙ ipſe caput nō dȝ uti ↄſilio alioꝝ obmiſſ ſuis mēbris ī negocīj eccē ſue cū illud ſit ↄtra ſtatuta ſcōꝝ pr̄uȝ.vn̄ ꝑcipit ei ut decetero illud nō faciat: ⁊ tales īſtōes ⁊ deſtitutiōes decernit carer̄ robore firmitatis No.ꝙ ꝑlatꝰ negocia eccē de ↄſilio fr̄uȝ ſuoꝝ facer̄ dȝ ⁊ ꝑcipue hmōi ſpūalia aliter facta nō tenēt. Idē.

Quāto Dictꝰ archieps ob miſſis fr̄ibꝰ ſuis ī ↄfirmatiōibꝰ ⁊ ↄ ceſſiōibꝰ ⁊ aliīs negociīs eccē vtebat̄ ↄſilio a lioꝝ. Mādat pa.eidē ꝙ de cetero nō faciat

ſʒ de ꝯſil'io frūʒ vel maioris ⁊ ſanioris ꝑtis
eadē ꝑtractet ⁊ diſpōat: p̄terea idē archiep̄ſ
i priuileĳſ ⁊ aliĳſ iſtr̄is noīa abn̄tiū fr̄ʒ iſcribi
faciebat: p̄cipit pa. ꝙ hoc nō fiat qꝛ talia ir
rita ſūt ⁊ q̄ōeʒ falſi poterit formidar̄.

Clemēs. iiȷ.

Ea noſcitur. Abbates ⁊ cō
uētus hn̄t ius p̄n̄tādi i
eccl'ĳs: ꝯtigit aliqn̄ ꝙ ipſi abbates
p̄n̄tēt pſonas idōeas ep̄is dioceſ ad eccās il
las vacātes ⁊ eis receptis ꝑ ep̄m. mōaci ali
qn̄ ante p̄n̄tatōeʒ aliqn̄ pᵘ: ꝯtradicūt. q̄rit̄ an
talis iuſtō valeat. ⁊ rn̄t pa. ꝙ qn̄ p̄lati faciūt
hmōi p̄n̄tatiōes itelligēdū ē ꝙ fiāt de ꝯſenſu
frūʒ ſuoꝝ ſine quo nō valēt: ⁊ lō ſi ꝯſtiterit
ꝙ ꝯſenſus fr̄m vel maioris ꝑtis nō iteruene
rit: tales iſtōes debēt caſſari niſi ex antiq̄ et
approbata ꝯſuetudīe vel ex aliqua ſp̄ali cō
ceſſiōe abbates ipſi ꝓbauerit ꝙ ꝯſenſus mo
nachoꝝ i talibᵘ collatiōibᵘ nō ſit regrēdus.
No. ꝙ collatio ſeu p̄n̄tatio ſeu elcō cōiter ꝑ
tinet ad p̄latū ⁊ capl'm niſi aliud ꝯtrariū ꝓ
bet̄ a prelatis hoc eni ius cōe ē. Inno. iiȷ.

Cum aplica. Inter capl'ʒ. ſ.
ſtephāi ex vna ꝑte: ⁊ mōa
chos ꝺ̄ prata ex altera q̄ō v̄tebat̄
fr̄ quadā decia. cōpromiſerūt ꝑtes ſuꝑ q̄ōne
illa i quoſdā arbitroſ: corā qbᵘ ꝓpōebāt mo
nachi donatōeʒ ipſius decie ſibi factā fuiſſe
a quodā milite de ꝯſenſu bituricē. archiep̄i
dioceſ ipſiᵘ: ⁊ ꝯfirmatā fuiſſe: ⁊ ad ꝯfirmā
dā ꝯceſſionē ſuā. idducebāt auctoritatē ieroni
mi dicētis ſi aliqn̄ fuerit a laicis q̄ diuini iu
ris eē noſcūt̄ male detēta ⁊ i vſū trāſierit mo
nachoꝝ ep̄o loci prebēte ꝯſeuſū ꝯſtabūt oīa
ꝑpetua firmitate ſubnixa. Ecōtrario ꝑs al
tera reſpōdebat ꝙ ꝯſenſuſ ep̄i ſine ꝯſenſu ca
pituli nō ſufficiebat: ⁊ ad hoc inducebāt au
ctoritatē leonis ꝙ ep̄s de rebus ecclie dona
re aut cōmutare aut vēdere non audeat niſi
ut meliora ꝓſpiciat ⁊ de ꝯſenſu capituli id
faciat: quod nō ſit dubiū ecclie ꝓfuturꝝ. du
bitauer̄t iſti arbitri qn̄ decima tenet̄ a laico
ſi ꝯferat̄ ecclē: vtrū ſufficiat ꝯſenſus ep̄i ſine
clericoꝝ ꝯſenſu. ⁊ papa reſpōdet ꝙ monēdᵘ
ē laicus q decimā tenet vt illaʒ reſtituat illi

eccleſie ad quā ſpectat: ꝙ ſi noluerit: ⁊ de cō
ſenſu ep̄i alteri eccleſie cōceſſerit valebit do
natio: ⁊ auctoritates p̄dicte licʒ ſint diuerſe
qꝛ aliud ē alienare q̄ȯ ab eccleſia poſſidet̄
i quo cāu intelligit̄ auctoritas leōis ⁊ tūc nō
ſufficit cōſenſus ep̄i ſine cōſēſu capl'i: ⁊ aliud
ē ad eccāʒ r̄uocar̄ ꝙ a laico ꝺ̄tiet̄ i quo cāu
itell'r auc̄tal' ieroni. ⁊ tūc ſufficit cōſenſus ep̄i
qꝛ ꝑ vtrāqʒ auctoritatē vtilitati eccie ꝓuidet̄
⁊ hoc ꝓbat̄ ꝑ cō. later̄. ſūpto argu. a. cōtrario
ſenſu. In quo prohibet̄ ne aliq̄ religioſa ꝑ
ſona eccleſias ⁊ decimas de manibᵘ recipi
at laicorum ſine conſenſu epiſcoporum per
quod indirecte datur intelligi ꝙ ſufficit con
ſenſus epiſcopi vt licituʒ ſit eccleſie decimas
recipere de manu laicorum: hoc quod dictū
eſt de illis decimis debet itelligi que laicis
in feudum nō ſunt conceſſe. ¶ Nota ꝙ pre
latus ſine cōſenſu capituli bona eccleſie alie
nare non poteſt: ſed in reuocatione rei eccle
ſiaſtice de manibus laicoruʒ ſufficit conſen
ſus ep̄i. Itē ar. a ꝯtrario ſenſu bn̄ vʒ. ideʒ.

Tua nuper Que
ſiuit ar
chidiaconus metenſis vtrū epiſco
pus ſiue electus de cōſenſu archidiaconi tā
tuʒ ſine conſenſu capituli poſſit conferre va
cantem eccleſiā baptiſmaleʒ alicui monaſte
rio vel alteri eccleſie que habeat ius patro
natus in illa eccleſia vacante. Reſpondetur
ꝙ non poteſt auctoritate leonis pape: qꝛ cō
ceſſiones eccleſiarū vacātiū ꝑpetuas nō eſt
dubiū ad alienatiōes ꝑtinere. No. ꝙ p̄latᵘ
ſine ꝯſenſu capituli bōa ecclie t̄palia vel ſpi
ritualia non pōt alienare. Idem.

Paſtoralis Ep̄s he
lien̄. fecit
talem queſtionē domio pape par
rochie auctoritate dioniſii fuerūt limitate ⁊
diſtincte vt prouentus cuiuſlibet parrochie
in vſus cederent miniſtrorum: queſiuit vtrū
liceat epiſcopo ſine auctoritate pape vl' ſine
conſenſu capituli conferre viris religioſis ob
uentiones alicuius parrochialis eccleſie. re
ſeruata enim ſuſtentatione vicarii. Se
cundo vero fecit aliaʒ queſtionē lateranen̄.

ↄſiliū ꝓhibet nouā penſionē impōi eccleſijs vel veterē augeri: queſiuit epiſcopus vtrum epſ poſſit religioſis locis totā eccleſiā vl' de nouo ↄferre aliquā portionē de ↄſenſu pro ni. Ad hoc rn̄det pa. ꝙ epus nec primū nec ſecūdū facere pōt ſine licētia pape preter capituli ſui volūtatē: ſalua ↄſtitutiōe canonica q̄ dicit ꝙ epſ pōt ↄferre pijs locis quiquageſimā portionē. ¶ Nota ꝙ epſ ſine ↄſenſu capituli alienare nō pōt bona eccleſiaſtica temporalia vel ſpiritualia excepta quinquageſima portiōe quā pōt pijs locis dare ſine cōſenſu capituli vt hic ꝓbatur. Hono.iij.

Et ſi membra

Statutū fuit in ↄcilio generali ꝙ hētur infra de accuſationibus ſicut olim ꝙ metropolitani ſingulis annis debēt ꝓuinciales ↄciliū celebrare: archiepſ ſenoneñ. ⁊ ſuffraganei eius ad ↄciliū illud nō recipiebāt pcuratores ⁊ nuncios cathedraliū eccleſiarū vnde capitula cathedraliū eccleſiarū ſenoñ. ꝓuincie depoſuerūt ſuper hoc corā dn̄o papa queſtionē. Scribit papa archiepiſcopo ⁊ ſuffraganeis eius dicēs ꝙ capitula predicta ad hmōi cōcilia debeāt inuitari ⁊ eorū nuncij ad tractatū admitti ⁊ precipue ſuper his que ↄtingūt ipſa capitula: ⁊ rō eſt qꝛ cū archiepſ ⁊ epſ ſint vnū corpus cū capitulis ſuis ⁊ ipſi caput ſiue mēbris ſuis talia vel alia non debēt facere.

De his que fiunt a maiore parte capituli. Rubrica.

Cum in cunctis

In quibuſdā eccleſijs minoris ps clericorum nō ſm rōnē ſed ꝓpria volūtate potius ipediebāt eccleſiaſticā ordinatiōem ꝙ graue ⁊ dignū erat reprehēſiōe cū in ordinatiōib⁹ eccleſiarū ſemp debeat ꝓualere quod a maiori ⁊ ſaniori parte capituli fuerit ordinatū Jdeo ſtatuit ↄciliū lateranē. vt niſi a paucioribus ⁊ inferioribus aliquid obiectū fuerit ⁊ oſtenſū ap.re. ꝓualeat ⁊ ſuū ↄſequit effectū qd a maiore pte capituli fuerit ordiatū: nō obſtā. ſi aliqſ dicat ſe iuramento aſtrictū ad ſeruādā eccleſie ſue ↄſuetudinē qꝛ non ſūt dicenda iuramēta ſꝫ potius piuria ſiue temeraria iuramēta que in dānū eccleſie ⁊ ↄtra ſcōrum patrū veniūt inſtituta: ⁊ ſi aliquis conſuetudines que nec rōe iuuātur nec canonicis ↄſonāt inſtitutis iurare preſumpſit a ꝑceptione dn̄ici corpis donec pniam egerit ſit penitus alienus. ¶ Nota ꝙ ſemp dꝫ preualere ꝙ ſit a maiori ⁊ ſaniori pte capituli niſi rōnabile in cōtrariū fuerit ꝓbatū. Jtē iuramēta ↄtra vtilitatē eccleſiaſticā preſtita nō dicūtur iuramēta ſed temeraria iuramēta dn̄t dici ⁊ ideo nō ſeruāda. itē ↄſuetudo ↄtra vtilitatē eccleſie nō tenet. Celeſti.iij.

Queſiuit

In eccia claramōtenſi obſuabat vt ſi aliqs parrochian⁹ pēſionē debitā eccleſie nō ſolueret vel clericus aliquis delinqueret aliqs de canonicis etiā minimus iterdicebat eccleſiā ſine cōſenſu capituli ⁊ aliorum canonicorum. q̄ſiuit epſ an hoc fieri deberet. Reſpōdet papa ꝙ iterdictū i aliqua eccleſia politū ſine ↄſenſu epi ⁊ fratrum ſuorum p aliquē de canonicis obſeruare non dꝫ nec ſuſtiere vt ab alijs obſeruet. Sed ſi aliquis deliquerit ipſe puniat qꝛ peccata ſuos auctores tenere dꝫ: nec dꝫ vlteri⁹ ꝓtrahi pena quā delictū fuerit in cōmittente reptū ¶ Nota ꝙ excōicatio ⁊ interdictū fieri debent de conſenſu epiſcopi ⁊ capituli. Jtem ille qui peccat ſolus puniri debet ⁊ nō illi q peccauerunt. Jnno.iij.

Exore

Pater cuiuſdā canonici auguſteñ B. noie accedens ad dn̄m papā impetrauit ab eo litteras ad decanū ⁊ capitulum auguſteñ: quibus decano ⁊ capitulo mandabatur vt dictū. B. filiū ſuū infra ſpaciū vnius menſis eligerent ⁊ aſſumerent in prepoſitum ⁊ in ſignū inueſtiture ſibi anulū aureū deſtinauit executorib⁹ ſuper hoc deputatis. Executores capitulū monuerunt vt mandatum apoſtolicū adipleret: capitulum licet lrās recepiſſet: audito ꝙ cū prepoſitus ipſorum eſſet elect⁹ ⁊ ↄfirmat⁹ in epm brixieñ

infra terminũ in quo debebãt executoribus reſpondere. b. tũc eoꝝ decanũ in prepoſitũ elegerunt: cui dictus. b. reuerentiã exhibuit tanq̃ꝫ prepoſito. tandẽ ille. b. mortuꝰ fuit: eo mortuo capitulũ ſtatĩ elegit ĩ prepoſitũ iſtuꝫ cui papa ſcribit dicto. b. appellãte prius ne ad aliquã electiõem ꝓcederẽt cũ ad ipm̃ dicta prepoſitura ſpectaret: ⁊ ſic orta fuit controuerſia inter ipſũ. b. ⁊ iſtuꝫ prepoſitũ delata fuit cã ad celeſtinũ papã: corã quo plura obiecta fuerũt cõtra iſtũ. b. ita ꝙ celeſtinus caſſauit inueſtiturã de ipſo. b. ad vltimũ delata eſt iterũ cã iſta ad dñm papã Innocẽ. corã quo iſta ⁊ alia allegata fuerṫ. papa vero ita ſup hoc duxit ſtatuendũ qꝫ conſtitit ei ꝙ prefatus. b. nõ fuit inſtitutus de dicta prepoſitura quãuis mandatũ fuiſſꝫ vt de ea inueſtiretᷣ ⁊ ſi etiã inueſtitus fuiſſꝫ: illa ĩueſtitura caſſata fuit ꝑ celeſtĩ. ⁊ ſi etiam caſſata nõ fuiſſet tñ ꝑ hoc ꝙ dicto. b. reuerẽtiã exhibuit tanq̃ꝫ prepoſito iuri ſuo renũciaſſe vr̃. pa. cõſiderãs ꝙ ipſe. b. appellare nõ poterat vt per appellatiõem ipſius ordiatiõnẽ eccleſie ĩpediret: ⁊ intelligẽs ꝙ a maiori ꝑte capituli electus fuit iſte in prepoſitũ electiõem auctoritate apoſtolica ꝯfirmauit p̃fato. b. ſuper prepoſitura ſilẽtiũ ipõnẽs. ¶ Nota ꝙ ipſo facto renũciat quis iuri ſuo. Itẽ tacite renũciat obiaꝫ faciẽdo dicto. b. Itẽ nõ valet appellatio niſi interſit illius qui appellat. item electio maioris partis capituli valet. Idẽ.

Ex parte Archiepus rothomageñ. cũ fabrica eccleſie ſue: reſtauratiõe indigeret: habuit tractatũ cũ fratribus ſuis vt quilibet eoꝝ cũ ipõ archiepõ aliquã portiõnẽ redditũũ ſuoꝝ tã pio ⁊ neceſſario opi deputaret qd̃ ipſi facere noluerũt: vñde ipe ſignificauit hoc dño pape: ſuper hoc ſtatuit papa vt ſi aliqui ꝯtradixerint ſtatutis ipſiꝰ archiepiſcopi ⁊ maioris partis capituli ⁊ ſanioris obtineat ſñia plurimorũ. ¶ Nota ꝙ ſententia maioris ⁊ ſanioris partis capituli valet. Itẽ in caſu iſto non tenetur niſi maior pars cõſentiret.

Ut eccleſiaſtica beneficia ſine diminuti one ꝯferanẗ. Rubrica

Ut noſtrum Ut plene intelligas hãc decretalẽ ſic pone caſuꝫ aliter nõ plene intelligerẽ. Intellexit papa ꝙ cãcellaria medıolanẽſis eccleſie vacauerat vltra annũ ⁊ ſic poteſtas ꝯferendi cãcellariã deuoluta fuerat ad papã vnde ipſe mãdauit archiepõ mediolañ. vt ipſe cõferret cuidã. b. ſubdiacono ſuo ⁊ ſi poſt receptiõnẽ mandati ſui in cõtrariũ faceret illud caſſauit archiepſ receptis lr̃is reſpondit ꝙ cãcellariã nõ ꝯtulerat qꝫ propter grauamia debitoꝝ retinuerat fructus ipſius de qua reſponſione factũ fuit publicũ inſtrumẽtũ. viſ litteris die ſequẽti. R. qd̃ mandatũ do. pape nõ potuit adĩplere qꝫ reſeruatis ſibi ꝑuẽtibus iã. x. menſibus elapſis ꝯtulerat cã cuidã. b. noie: ⁊ de hac reſpõſione fuit factũ publicũ inſtr̃m. Iſta relata ſũt do. pape ⁊ illr̃a oſtenſa. papa vero intelligẽs varietatẽ huiꝰ reſponſiõis ſtatĩ mãdauit archiepõ vt ad p̄ſentiã ſuã mitteret ꝓcuratorẽ idoneũ oſtenſurũ ꝙ ipſe cãcellariã ipſã ꝯtuliſſet pſone idonee ⁊ modo canonico ⁊ tꝑe ſibi competẽtĩ. ⁊ idem. b. veniret vt defenderet ius ſuum ſi vellet. acceſſit procurator archiepiſcopi ⁊ ille. b. qui produxerunt duos teſtes in preſentia pape qui iurati dixerunt ꝙ parum poſt mortem cancellarij archiepiſcopus contulit cancellariam per librum precipiens ꝙ illud eſſet ſecretuꝫ ⁊ vnus teſtis adiecit quod poſt mandatum domini pape eo vidente tradidit ei ſigillũ. alter dixit ſe hoc vidiſſe ⁊ procurator hoc idem confeſſus fuit. papa hoc ĩtelligens mandauit quibuſdam ꝙ ſi poſt ſecundum mandatum ꝑ quod totũ negociũ reuocabaẗ ad curiam ei tradidit ſigillũ talem traditionem decernerẽt eẽ nullã: ⁊ inhiberẽt illi. b. ne ſigillo vlterius vteretur ꝙ factũ fuit

rita ⁊ vacua habeāt ⁊ illi excludūt a ꝯione ⁊ ꝓhibitus fuit vti ſigillo ꝑ hoc intelligit illā ſupra de app.ut noſtꝛ q̄ ē ꝑs iſtius: ⁊ illam debes hic legere in pꝛīcipio:quia p̄cedit iſtā vt pꝫ in antiqua ꝯpilatōe.

¶ Preterea. Ab iſto loco in anna.hēſ i littera que p̄cedunt. Sunt in parte deciſa ⁊ habes allegationes multas ⁊ excuſationes ipſius archieepiſcopi. ¶ Ultimo ꝓponebat dictus archiep̄us:ꝙ cū nullus debeat ſine accuſatōe dāmnari:nec aliquid ſit actum ī dicto negō in forma iudicii teſtes ꝯtra ipm̄ recepti non debebāt ei p̄iudicare: qꝛ hec allegatio ꝑſonā do.pa.tāgere videbat̄ apti⁹ voluit exprimere cāꝫ quare mādauit inquiri ꝺ̄ p̄dictis:ne aliqs crederet ꝙ in iſto fcō ꝑperā ꝓceſſiſſet p̄ſertim cuꝫ ratio aſſignanda illius inquiſitōis debeat eſſe poſteris ꝓfutuā cum ſit cautū in iure ꝙ actore nō ꝓbante reus debeat q̄uis nihil ꝓbꝫ videri poterat ꝙ pa.malicioſe īpoſuiſſꝫ onus ꝓbandi archiepiſcopo ſuꝑ p̄dictis tribus articulis videlicꝫ ut ꝓbaret ꝙ p̄dictā cācellariā ꝑſone idonee mō canonico ⁊ tp̄e ꝯpetenti donaſſꝫ:cā vero inquiſitōis ē cū ei donatio fuiſſꝫ occulta ꝑꝑ quod nō carebat ſuſpitōe ⁊ elapſo āno null⁹ cācellarius appareꝛꝫ merito credebat̄ ꝙ ad papā eſſꝫ donatio deuoluta ſm̄ lateranēſe ꝯciliū ⁊ iō poterat illā ſine culpa ꝯferre: qꝛ pa.de occultis diuinar̄ nō pōt:⁊ p̄ſūptio eāt ꝙ pa.cū ipē prima vice reſpōdēt ꝙ cācellaria nō ꝯtulerit.vnde nō fuit grauamē ſꝫ gr̄a. ꝙ ei ꝯceſſit facultatem ꝓbandi ꝓ ſe. Itē ꝙ de mō canonico fidem ſibi fieri mādauit.ipſe archiep̄s dedit cām illi mandato: qꝛ mādauit ꝑ lr̄as ⁊ ꝓbauit ꝑ teſtes ꝙ retentis ſibi ꝓuentibus officiū illud ꝯceſſerat. vn̄ pa. ꝯtra talē ꝯceſſionē fuit merito ſuſpicatus: ⁊ ideo pa.ex officio ſuo illā inquiſitōem cōmiſit faciendā:cū ad ipm̄ ꝑtineat de ſubditoꝝ exceſſibus inquirere veritatē omnibus p̄dictis diligēter examinatis.papa inuenit archiep̄m culpabilem in tribus circa ꝯtrarietateꝫ reſponſi:cū nullli debuerit ex certa ſcia ꝯtraria reſpondere ⁊ circa carnalitatē animi:qa nō affectu carnali deberet ꝯmittere officiuꝫ illud ⁊ circa inhoneſtatē facti:quia ex pacto vel aliqua ꝯuentōne ꝯmittere non debuit nudum officiū ⁊ retinere ꝓuentus cū hoc in latera.con.ſit ꝓhibitum ⁊ in alio canone repitur ꝙ eccāſtica beneficia ſine diminutiōe ſūt ꝯferenda. vnde circa hoc ē diſtinguēdū vtꝝ ille qui dat bn̄ficiū ſpūale ꝑcipiat ꝓuēt⁹ ante donatōem:ſed ſi alius ex donatione ꝯſequitur ut fructus ꝑcipiat ſymonia ꝯmittitur ſi vero ante donatōeꝫ ꝑcipit ipē ꝓuent⁹ hoc diſtinguendū ē vtꝝ ipē ꝯſtituit an̄ donatōeꝫ ut ex cā neceſſaria retineat ꝓuentus iſtud licitum ē: aut ꝯueniat cū eo q accipit beneficium:vel cum alio mediatore ut retineat ꝓuētus ⁊ ꝯcedat beneficiū iſtō.qdē nō lꝫ ne apiatur via illis q prauitatē ſuam ſtudent palliare. Multa notabilia ꝯtinētur in hac decretali. Cū aliqua preſūptio apparꝫ ꝯtra aliquē debꝫ ſe excuſare ⁊ reddere rōem ſuꝑ hoc vt fecit hic papa. Item actore non ꝓbante reus q̄uis nihil ꝓbet debet abſolui. Itm null⁹ debet ſine accuſatore damnari. Item occulta donatio non caret ſuſpitione: quare non debet valere. Item nemo diuinare tenetur. Item quando preſumptio eſt ꝯtra reuꝫ onus ꝓbandi transfertur in reum: vt hic eāt ꝯtra archiep̄m. ⁊ ideo papa īpoſuit ei onus ꝓbādi ſuper tribus articulis pred ctis. Itē ſuꝑioꝛ ex officio ſuo debet inquirere de inferiorum exceſſibus. Item contraria propo-nēs non ē audiendus. Item carnalitas non debet attendi in beneficijs ꝯferendis. Item in ſpūalibus omnis pactio ⁊ ꝯuentio illicita debet ceſſare. Item beneficia integra ꝯcedi debent: cetera plana ſunt.

De rebus eccle.alie.vel non. Rub.

NOnlicet Per ſe patꝫ.

QUires Olim q dam petebant a regib⁹ res eccl̄ie ⁊ obtineb ant aliquando qꝛ iſtō iniquum erat ſtatuit conciliu lugdunen̄.ꝙ illa que ſupra traduntur ir

¶ Nota hic nõ excuſat auctoritas maioris Jtez donaeio talis irrita ẽ qꝛ ꝑ nõ dato habetur.ꝛc. Jtem punitur quis in quo peccauit.

Con ſenſus. Statuit ↄciliũ tolletanũ: ꝙ ſacerdotes q bona ſua relinquũt eccleſiis aut aq̃ ꝑdia eccleſie ſue acquirunt: poſſunt aliquos de ſeruis eccleſie tradere libertati ſm quantitatem bonoꝝ que ↄtulerunt eccleſie ſm ꝙ canones dicunt. Jta tamen ꝙ cũ peculio ⁊ poſteritate ſua maneant in ſeruicio eccleſie: vtilitatez eccleſie ſm quod potuerũt ꝓſequẽtes.

Epiſcopi qui. Jn capitulo iſto dr̃ ↄtrarium eius quod dr̃ in ꝓcedenti videlz ꝙ epĩ qui nihil de ſuo cõferũt eccleſie libettatem ſeruus eccleſie dare non poſſunt. qnia iniquuz eſt ut qui res ſuaſ eccleſie non ↄtulit damnum inferat eccleſie ⁊ ſucceſſor illius qui hoc fecerit illos ad ius eccleſie reuocabit. Nota ꝙ ſucceſſor reuocare poteſt ⁊ debz ꝙ anteceſſor male alienauit.

Nulli liceat. Quia ꝑlati ⁊ clerici eccleſiaꝝ indifferẽter obligabãt res eccleſie mobiles ⁊ imobiles ꝓpter quod damna multa ꝓueniebãt eccleſiis inſtituit ↄciliũ ꝙ de cetero nullus debet alienare rem immobilem eccleſie ſue ſiue agꝝ ſiue ruſticũ mancipium nec pignori obligare ⁊ alienatõnis verbũ ↄtinet cõditionem: ꝑmutatõez: donatõem: venditõem ⁊ emphiteoticũ ↄtractũ ꝑpetuum: ⁊ ideo omnes ſacerdotes abſtineant ab huiuſmodi alienatõe ꝙ ſi nõ fecerint penas ↄſtitutas leoninas poterunt formidare. ¶ Nota hoc verbum alienatõis large ſumit̃ ꝓ quolibet contracto ſupius nomiato.

Symacus papa.

Si quis presbyteroꝝ. Quia ꝑlati eccãꝝ frequẽter alienabãt bona eccẽ: ⁊ alij ſubſcribebãt in damnũ ecclie. ſtatuitur ſymacus pa. ꝙ ſi aliqs alioꝝ ſubſcripſerit alicui alienãti ꝑdium eccẽ excõmunicetur niſi forte alienator ⁊ qui accepit per reſtõem ſibi celeriter ꝓſpexerit quod ſi non fecerit inſtrm̃ inde ↄfectum non valebit ꝑter penam quam ꝓpter hoc ſuſtinebit ⁊ licitum erit qbuſlbet eccleſiaſticis ꝑſonis ↄtradicer̃ ⁊ male alienata repetere cum fructibus. ¶ Nota ꝙ aliquis poteſt emendare ⁊ corrigere quod in damnũ eccleſie fecit. ſi penam euitare voluerit. Jtem vnus ſolus poteſt reuocare que male ſunt alienata. Alex.iiij.

Ad aures. Quidam de ſiluis eccãrum fecerunt terras arabiles illas extirpando. Querebatur vtꝝ terre ille arabiles facte poſſunt ſub ãnua penſione ↄcedi hereditario iure tenende ab illis vel heredibus eoꝝ: qui labores illo ſuo extirpauerũt. Reſpondz pa. ꝙ bene poſſint alijs ad maiorem vtilitatem eccẽ ↄferri ſub eodem oner̃ ac labore. ¶ Nota ꝙ eccã vtilitatem ſuam ſemꝑ dz facere meliorez ſi põt nec alicui gratiam facere dz. Celeſtinus .iii.

Ut ſuper. Archiepſ rauennas accepit quaſdam poſſeſſiões ſiue redditus a rege aut etiã aliũde ex certis locis in rcompenſatõez deciaꝝ ſubtractaꝝ ⁊ redditus illos ſiue poſſeſſiones retinuit ad vſum ſuum quouſqz diem clauſit extremũ. qſiuit ſucceſſor illi⁹ vtꝝ reddit⁹ illi ſiue poſſeſſiones itelligant̃ ad mẽſam archiepĩ ꝑtinere. Jtẽ cũ ipſe archiepſ teneat̃ iuramento fidelitatis qd̃ fecit apoſtolice ſedi non alienare: de nouo q̃ſiuit vtꝝ de redditibus illis poſſit fieri ↄtractus cuiuſlibet alienatõis. Reſpondz papa ꝙ ſiue intelligant̃ de menſa archiepĩ ſiue nõ nõ dz alienari: ↄcedit tamen pa. archiepõ ut ipe de cõſilio ⁊ aſſenſu fratꝝ ſuoꝝ vel maioris ꝑtis poſſit alienare poſſeſſiões eccle ſue minus vtiles vel ↄmutare ꝓ aliis vtiliorib⁹ habẽdis. ¶ Nota ꝙ archiepĩ ⁊ epĩ iuramẽto tenẽt̃ nõ alienare de nouo poſſeſſiões eccẽ ſi vero poſſeſſiões magis vtiles vellẽt acquirere tunc poſſunt ꝑmutare minus vtiles poſſeſſiones ſuas. Jdem.

Ad audientiã. Quidã de canonicis exonẽſ ec cleſie q̃dã p̃dia ip̃ius eccẽ alijs fri b⁹ i ꝯſultis locauerũt i ppetuũ in dãnũ eccẽ puenit hoc ad noticiã pa. vñ mãdat exoné. ep̃o. quaten⁹ ſi ẽ ita locatões illas ſtudeat r̃ uocare. ſi vero nõ pñt r̃uocari niſi pecuia in de r̃cepta reſtituat. ꝯpellat locatores ad pe cũias reſtituẽdas ꝯductoꝛib⁹. No. ꝙ male alienata in dãnũ eccẽ ſunt r̃uocãda. In. iij.

Poſſeſſiões. Queſiuit archi ep̃s iſte. vtꝝ poſſit alie nare poſſeſſiões ad mẽſaꝫ ſuã ꝉ ca pli ptinẽtes. Rñr ꝙ nõ: Itẽ q̃ſiuit vtꝝ poſ ſꝫ eccãs i qb⁹ mõach⁹ ẽ ꝯceder̃ clicis vꝉ lai cis ⁊ rñr ꝙ nõ. No. ꝙ eccẽ r̃gles ãpli⁹ ſecu lares eſſe non debent. Idẽ

Ad noſtrã. mõaſteriũ ꝯſiẽ. grauatũ ẽ onere ma rio debitoꝝ. pp qð abb. ⁊ ꝯuẽtus ei⁹ deꝫ tali nccitate ducti q̃dã villã ſuã ꝯceſ ſerũt i feudũ cuidã laico tali ꝯditõe apposi ta ꝙ idẽ laic⁹ ſolueꝛꝫ. lxxx. libras. ꝑ qb⁹ ip ſa villa eãt obligata ꝙ ip̃e ñ diſtulit effectui mãcipare. vidẽtes mõaci ꝙ mõaſteriũ ex ta li ꝯtractu enoꝛmiter eſſꝫ leſuꝫ ſupplicarũt hu militer do. pa. ut feudũ ip̃ꝫ ad mõaſteriũ fa ceꝛꝫ r̃uocari cũ idẽ laic⁹ pꝛimo ãno de r̃ddi tib⁹ ip̃i⁹ feudi vltra ſummã pcepit quã pſol uit ⁊ p⁹ modũ ẽt plures ãnos pcepit fructus ei⁹. vnde mãdat pa. qb⁹dã. q̃ten⁹ ſi p̃dictũ mõaſteriũ pp hoc enoꝛme diſpẽſatõeꝫ iuene rit icurriſſe ꝯpellãt d. laicũ: ut p̃dictũ feudũ libeꝝ ⁊ q̃etũ dimittat mõaſterio p̃dicto re cepta pꝛius pecũia a mõacis q̃ꝫ ꝑ vtilitate mõaſterij ꝑ d. feudo dr̃ expendiſſe cũ frcũs pcepti dẽant ſibi ſufficere ꝑ laboꝛe. No. cũ eccã enoꝛmiter ledit̃ i aliquo ꝯtractu debet reſtitui. Ideꝫ.

Cum laicis. Laici q̃tũ cũqꝫ religioſi ſũt nõ habẽt aliquã potẽtiã diſponen di de re. ec. ſꝫ ip̃i i ꝯtrariũ ſciunt ⁊ imunita teꝫ eccãſtice libertatis ipugnant ſuis ꝯſtõib⁹ imo poti⁹ deſtitutiõib⁹ vſurpãdo iuriſditõ nem eccẽ ⁊ ẽt de ſp̃ualib⁹ illicite p̃ſumendo volẽs cõciliũ hmõi grauaminibus obuiare oẽs ꝯſtões ⁊ oĩa alia que faciũt in p̃iudiciũ eccãꝝ decernit cõciliũ penitus nõ tenere. ¶. No. ꝙ laici in p̃iudiciũ eccẽ nihil ſtatue re pñt: ⁊ ſi q̃ incõtrariũ faciũt non tenẽt ⁊ ſic iſtã ꝯſtõem inducas ꝯtra eos.

De pꝛecarijs. Rubꝛ.

Pꝛecarie Lfa. patꝫ.

De precariis

Quidã p̃lati eccãꝝ faciebãt p̃ carios in damnũ eccãꝝ obligã do ſe ⁊ ſuos ſuccõꝛes ſub certa pẽa ſtatuũt ꝯ ciliũ cartaginẽſe ut nullus ſuccõꝛ ſit obligat⁹ i pẽa ſui añceſſoꝛis: ſꝫ ſi anteceſſoꝛ res eccie irrõnabiliter diſtraxit ad ius eccẽ debeat re uocare ¶ No. ꝙ vbi ꝯtract⁹ nõ tꝫ: nec pena ſup hoc appoſita. Itẽ ſucceſſoꝛ non obligat̃ ex ꝯtractu hito in damnũ eccẽ fcõ ab ãteceſ ſoꝛe. Itẽ ſucceſſoꝛ male alienata reuocar̃ dꝫ ad ius eccẽ. Grego. ix.

Pꝛecarium Sic põe caſuꝫ. Ro gaſti me ut rem meã ꝯcederẽ tibi ad vtendũ. Ego p̃cibus tuis ꝯceſſi tibi rem illam pꝛecario volui poſtea reuocare iſtud p̃carium: tu nolebas mihi reſtituere. Queri tur vtrum ego poſſim reuocare ꝛ cum mihi placuerit. Item ſoluitur pꝛecarium moꝛtuo illo cui cõceſſum fuit ſed nõ ſoluitur moꝛtuo illo qui conceſſit. Item ſoluitur pꝛecarium: ſi ille qui conceſſit p̃cariuꝫ alienauerit: quia per talem conuentionem res aliena iuito do mino poſſidere non lꝫ. ¶ Secundo dicitur pꝛecarie que aliquando fiunt de poſſeſſioni b⁹ eccãꝝ nõ debẽt r̃uocari ad volũtatẽ exce dẽtiũ. Nota ꝙ pꝛecañ rircuocatur ꝑ volun tate concedentis. Item contractus qui pꝛe carie nominantur non poſſunt reuocari ad volantatem concedentium: ⁊ ita differentia eſt inter pꝛecarium ⁊ pꝛecarias.

De cõmodato. Rubr.

Gregor.ix.

c Um gratia Ecce ſic pone caſum cõmodaui tibi equum meum vel etiam rē aliquam. Res iſta apud te deteriorata eſt. Querebatur vtrum tenearis mihi. Sup hoc rñdz papa cum aliquis ſce pit ɔmodatũ gr̃a ſui tantum ,pp̄ter ,ppriam vtilitatem ,pcurandam tenetur non ſolum ð culpa lata ⁊ leui ſed de leuiſſimo: verũtamē de caſu fortuito non tenetur niſi p culpam ſuam caſus ille acciderit vel niſi pactum in teruenerit q̄ de pacto certo ⁊ expreſſo in pa cto tenetur vel niſi fuerit in mora in reſtituē do cõmodatum. Secundo querebať vtruz commodatum poſſit repeti ante vſum exple tũ ad quē fuit res commodata. ⁊ dr̃ q̄ ɔtra illũ qui rē ɔmodatā accepit ɔmodati agi nõ poteſt ante vſum completuz: quia decipi be neficio non oportet: ſed iuuari quod eſſz ſi ā te finitum vſum commodatum reuocaret. ¶ Nota q̄ in commodato venit leuiſſima culpa. Item de caſu fortuito quis non teneť niſi in caſibus qui hic continentur. Item in tempeſtiue commodatum non reuocatur. Item decipere alium nullus debet.

De depoſito. Rubr.

g Rauis Ep̄s lũdoñ. q̄dam ſummā pecunie depoſuit penes quē dam canonicum cuiuſdam eccleſie nomine belial ſepe interpellatus fuit ut depoſitum reſtitueret. ſed illud facere denegauit. ſed pecuniam il lam ſurripuit ⁊ aſportauit. vnde ɔqueſtꝰ fu it domino pape de eccleſia illius belial. do minus papa reſpondet non conſtat q̄ illa pe cunia q̄z belial furatꝰ ē in utilitatē eccl'e ſit cõ uerſa. Unde non poteſt canonicis illius eccē precipere ut pecuniam illam reddant cuz nõ fuerit depoſita penes eccleſiam. ſed penes il lum belial. Unde mandat ep̄o ut actionem ſuam dirigat contra illum furem. ⁊ mandat papa quibuſdam ut illum belial ponant in uinculis: ut ſic dictam pecuniam reſtituat. In fine dicit ſi ep̄us poterit amicabiliter ɔ uenire de redditibus illius cum canonicis il lius eccleſie papa ratum habebit: ¶ Nota q̄ eccleſia non tenetur cum depoſitum nõ ſit eccleſie: ſed pſone tamen ſi ta e depoſituz fa ctum alicui de eccleſia ɔuerſum ſit in utilita tem eccleſie tunc eccleſia non actione depoſi ti ſed de in rem uerſo. Item clerici poſſunt poni ad queſtiones ⁊ torqueri quando ſuſpe cti ſunt ⁊ incarcerari. Gregorius nonus.

b Ona fides Depo ſui penes te res meas. res ille amiſſe ſunt ð rebus tuis nihil amiſiſti. queritur an tenea ris mihi ad reſtituendas actione depoſiti. r̄ſpondetur ſi res tue ſalue ſunt ⁊ res depoſi tas amiſiſti. hoc ip̄o p̄ſumitur q̄ bona fides ab eſt circa res depoſitas: ⁊ ita dolus affu it: ⁊ ideo teneť ad reſtituenduz depoſituz ð culpa aut teneť depoſitariꝰ ſi obtulit ſe depo ſito: uł ſi aliquid recepit ,p cuſtodia: ſed de caſu fortuito non teneť niſi pactũ interuenit: vel niſi culpa vel mora p̄ceſſetit caſum. ¶ Secundo queritur vtrum depoſitori li- ceat reuocare depoſitum quandocunq3 vo luerit ⁊ reſpondetur q̄ ſic. Sed ſi depoſi tarius opponeret compenſatõem vel in totũ vel in partem compenſatio non ē admittēda ne contractus qui ex bona fide oritur ad pfi diam referatur. ſed in aliis contractibus bñ admittitur compenſatio ſi ex cauſa ex qua ɔ penſatio poſtulatur liquida ſit ⁊ facilem exi tuz credatur habere. ¶ Nota q̄ ille qui reci pit depoſitum de ſolo dolo tenetur ⁊ in caſi bus duobus hic contentis tenetur etiam de culpa de caſibus fortuitis non tenetur ut in tribus caſibus hic contentis. Item depoſitũ poteſt reuocari quandocunq3 voluerit. Itē arca depoſitũ nõ admittitur compenſatio. Item contractus depoſiti: ex bona fide ori tur.

De emptione ⁊ venditione Rubr.

P p **Placuit** In primis duob' caplis lr̃a pz. Alex.iij.

C c **Cam dilecti:** Abbas ⁊ monochi cari loci emerunt quandam ſiluam que nigrauallis appellatur: a cuiuſdaz canonicis beluac. ignorante capitulo beluac. pro x. libris que tũc valebat. xl. marchas ad petitionem capituli beluac. cauſa fuit cõmiſſa ſuper hoc ep̃o moriñ. ⁊ decano remenſi cuz clauſula: ut ſi vterqz intereſſe non poſſz alter in eodem negocio ꝓcedere non differt ⁊ ſic ep̃s cauſe intereſſe non poſſet decanus in cã ꝓceſſit: ⁊ quia conſtitit ei ꝙ predicti fratres p̃dictam ſiluam minus dimidia iuſti precii comparaſſent. ꝓnunciauit dictam venditionem non tenere: ⁊ ſiluam illam adiudicauit canonicis beluaceñ. etiam eos in poſſeſſiõez ipi' ſilue induxit cauſa iſta per appellatõez ad ſe. ap. eſt dela. dominus pa. auditis allegationibus utriuſqz ptis. ſniam prioris iudicis caſſauit tanquam iuri ꝯtrariam ⁊ precepit ſiluam predictam monachis eſſe reſtituẽdam quia cum res minus dimidia iuſti precii comparatur in arbitrio emptoris eſt an velit contractum reſcindere an iuſtum precium ſupplere ſalua queſtõe canonicis beluaceñ ſuper deceptione precii uel ꝯſeuſu capituli in venditione non habito ſeu alia cauſa rationabili q̃ canonici ꝯtra monachos duxerint ꝓponendã. ¶ Nota ꝙ ſnia iuri contraria non valet. Jtez cum res minus dimidia iuſti precii compatur in poteſtate emptoris eſt ſupplere iuſtum preciuz vel recedere a ꝯtractu ⁊ recipere precium quod dedit Jtem alienatio ſine ꝯſenſu capituli nulla ẽ: ⁊ citra aliquam appellationem.

Celeſt. iij.

P p **Peruenit** Quidã miles. p. nomine q̃dam domũ aſſignauit vxori ſue in donationem ꝓpter nuptias poſtmodum de ꝯſenſu vxoris ſue vendidit domum illaz cuidam mulieri. b. nomie ꝓ certa q̃titate pecunie quo defuncto relicta illius ꝯtrauenire p̃ſumans allegat ꝙ dom' illa ſibi donatõis titulo aſſignata non potuit alienari q̃uis ipſa ꝯſenſerit. p̃dicta. b. reſpondebat ꝙ . xxx. an. ꝯſtante illorum matrimonio bona fide ⁊ iuſto titulo domum illam quiete poſſedit: ⁊ in communes vſus precium domus eſt ꝯuerſum ⁊ tempore uenditionis tantuz habebat in bonis maritus illius mulieris: ꝙ ſibi conſulere poterat. iudex qui de hoc ꝯgnoſcebat conſuluit pa. quid iuris eſſet ⁊ reſpondetur: ſi predicta vera ſunt: dicta. b.. ſup domo p̃dicta non debet vlterius fatigari. ¶ Nota ꝙ res donate in donatõem ꝓpter nuptias ſi ꝯſtante matrimonio alienentur de conſenſu vxoris ſoluto matrimonio tenet alienatio cũ donatio ꝓpter nuptias ſoluto matrimonio ad virum uel eius heredes debeat redire niſi conſuetudo ul' pactum aliud inducat ĩfra de do. inter vi. ⁊ ux. c. vl. Jnno. iii.

A **Ad nostram** Quidã laicus. n. nomine q̃dam q̃titatem pecunie mutuo accepit a quodaz vſurario. m. nomine. creditor ille ne poſſet per canonem contra uſurarios editum in poſterum conueniri recepit ab illo domus quaſdam ⁊ oliua titulo emptionis cum in veritate contractus vſurarius eſſet. Quod patet ex eo ꝙ eſt in ĩſtrumento venditionis expreſſum: vt q̃cũqz a ſeptennio vſqz ad nouenniũ debitor ſolueret creditori ſexaginta vncias tarenarum que vix dimidiam iuſti ptcij contingebant creditor domus ⁊ olinas reſtitueret debitori. conſultus papa an creditor compelli debeat ad reſtituendas domos ⁊ oliuas. Reſpondet papa quia fraus ⁊ dolus al' cui patrocinari non debet. Mandat. qua non obſtante inſtrumentum in fraudem canonis. ꝓmulgati circa vſurarios compellat dictum creditorem ꝑ penam in concilio lateranenſe ſtatutum contra vſurarios ad recipiendas domos ⁊ oliuas ei cui de iure debent reſtitui. ¶ Ex forma contractus apparet quandoqz an contractus ſit vſurarius ⁊ expectatio apparet an contractus ſit vſurariuſ: ⁊ an vera ſit venditio. Jdem.

Cum cauſa Monachi ſancti martini de monte vendiderunt q̃dam caſamenta.f.⁊.r.ciuibus viterbieñ. in qua venditione dicebant monachi q̄ monaſterium deceptum erat vltra dimidiam iuſti precij cauſa ſuper hoc delata eſt ad papã Quia ꝯſtitit domino pape monaſteriũ deceptum fuiſſe in illa venditione vltra dimidiam iuſti precij ſn̄iando decreuit ut p̄dicti ciues aut recepto precio reſtituant poſſeſſiones: aut ſuppleant q̃tum cõſtiterit iuſto precio defuiſſe tp̄e venditionis. Grego.ix.

Si venditori Aliq̄s vendidit rem ſuam ticio. mouet̃ ticio queſtio de re illa ſibi vendita dr̃ hic q̄ ſi ticius non denunciauerit venditioni iudicio inſtituto ꝯtra ip̄m ut rem ſibi venditam defendat: vel ſi ticius cõtũaciter ſe abſentauerit tempore ſn̄ie vel per iniuriam ſn̄ia iudicis lata fuerit ꝯtra ip̄m ꝯtra ſuum venditorem de euictione agere nõ valebit. ¶. Nota hic tres caſus in quibus venditor non tenetur d̄ euict. Clemẽs.iij.

De locato ⁊ ꝯducto. Rub.

Ex reſcripto Dr̃ hic q̄ nullus ſcholaris: nullus magiſter ꝯducat hoſpicium alioꝝ infra tempus ꝯductionis ſine licentia inquilini: niſi prius tempus ꝯductionis elapſum fuerit: qui contra fecerit excommunicatõem incurret. Inno.iij.

Veſtra nobis Quidam ep̄i ſtatuerunt q̄ nullus deberet locare fructus decimaꝝ ſuarũ ad firmã niſi p̄rochialibus p̄ſbyteris: ꝑpter iſtõ ſtatutum eccleſiaſtice non modicum ledebantur. vnde monachi iſti petiuerunt a domino papa ſup̄ hoc ſibi ꝓuideri: ſuper hoc ſcribit papa monachis illis q̄ non obſtante contrario ſtatuto ep̄oꝝ poſſint locar̃ fructus decimaꝝ ſuaꝝ p̄ſonis illis cum quibus conditõem eccleſie potuerunt facere meliorem. ita tamen q̄ iſta locatio non extendatur ad feudum uł alienationem. ¶ Nota q̄ fructus decimaꝝ ⁊ aliaꝝ rerum ſp̄ũalium poſſunt locari ⁊ vẽdi ⁊ obligari lꝫ res ex quibus ꝓueniũs ꝓ̃ceſ pcipiuntur alienari non poſſuuttiſti ꝓuent⁹ nõ poſſunt dari in feudum vel alienari ꝑpetuo. Grego. iij.

Propter Ecce locaui alicui p̄dium meum p certa penſione annuatim reddẽda ſterilitas magna contigit: ⁊ ſic magnum damnum dedit ꝯductori ſine culpa ſua: vicio tamen ip̄ius rei ſeu caſu fortuito. Queritur vtꝝ colonus totam teneatur ſoluere pẽſionem. Reſpondet papa q̄ penſio remittenda eſt p rata: niſi ſterilitas poſſit ꝯpenſari: cum vbertate precedentis vel ſequentis anni ¶. Secũdo queritur vtrũ locator poſſit expellere inquilinũ de domo inuitum. Reſpõdetur ſi mõ immineat neceſſitas que non imminebãt tempore locationis locator inuito inquilino poterit domum inhabitare ⁊ inquilinum expellere vel ſi ex refectione indigꝫ q̃ ñ iminebat tempore locatõis: remiſſa ſibi penſione ꝓ reſiduo tempore. Item ſi inquilinus ꝑuerſe moratur ibidem inde poteſt ãmoueri vel ſi non ſoluit canonem per biennium: nec ſibi celeri ſatiſſactione ꝓuidit poteſt expelli. ¶ Nota in quatuor caſibus inquilinum expelli.

Potuit Eccleſia dedit rem aliquã alicui in ẽphiteoſim. iſte emphiteota meliorauit rem illam. Queritur vtrum poſſit vendere ſuas meliorationes. Reſpondetur quod emphiteota debet primo requirere eccleſiam ſi velit emere ius ſuum ⁊ debet dñũciare illi q̃tum poteſt habere ab alijs ⁊ ſi dixerit ſe nolle emere tunc poteſt ius ſuum vẽdere: vel ſi nihil dixerit debet expectare eccleſiam p duos menſes quibus elapſis poterit emphiteota vendere alijs ſuas meliorationes: qui ab huius emptione nõ ꝓhibentur ⁊ ſi ꝯtra fecerit vel per biennium in ſolutiõe penſionis ceſſauerit licite poteſt expelli niſi

celeriter poſt biẽniũ ſatiſfecerit: nõ obſtante ꝙ ei nõ fuit denũciatũ: qꝛ tempus in hoc caſu ipm̃ interpellat. ¶ Nota ꝙ emphiteota ſp dꝫ denũciare domio ſi vult vendere ius ſuum alias cadit a iure ſuo. Jtẽ ſi ꝑ biẽniũ nõ ſoluit canonẽ. Jtẽ nihil põt moꝛa purgari. Jtem tẽpus eſt hic ꝓ admonitione.

De rerũ ꝑmutatione. Rubꝛica.

SJ princeps Queſitũ fuit in cõcilio vtrũ ecclia poſſet rẽ imobilẽ permutare cũ pꝛincipe: ſtatuit cõciliũ ꝙ ſi pꝛinceps voluerit ꝑmutare rem imobilem cũ ſanctis locis: ab eis rẽ aliã accipere ⁊ de cõi voluntate ꝑmutationẽ facere hoc licitũ ſit dũmodo cã ratiõabilis hoc exposcat ⁊ res quã princeps pꝛeſtiterit maioꝛ fuerit vel ſaltẽ equalis: ⁊ ſuper hac ꝑmutatione pꝛincipis ſanctio ꝓmulgeť. ſequẽs. c. ſatis per ſe patet.

MAncipia Queſitũ fuit in cõcilio iſto vtrũ mãcipia eccarũ poſſunt ꝑmutari cũ mãcipijs laicoꝝ: ſtatuit cõciliũ ꝙ mãcipia eccleſiaſtica ꝑmutari nõ debeant niſi ad libertatẽ: ita videlicet ꝙ mãcipia q̃ dantur ꝓ mãcipio eccleſie ꝑmaneãt i ſeruitute eccleſie ⁊ mãcipiũ ecclie i libertate ꝑpetua maneat: qꝛ quod ſemel deo dedicatum fuit ad humanos vſus redire non dꝫ. No. ꝙ res ecclarũ ad ſeculares vſus redire non debẽt

JNiuſtum Jdẽ dñi c. iſto qð i pꝛimo. ſ. ꝙ mãcipia q̃ fideles deo ⁊ ſcis eccleſijs ꝓ remedio aiarũ ſuarũ cõtulerũt occõe alicuiꝰ cõmutationis in ſuitutẽ ſecularium iterũ non redigantur. qꝛ ut canon dicit ſui fugitiui ſolũmodo diſtrahi poſſũt: elemoſina eni vnius peccatũ alteriꝰ fieri nõ dꝫ nec ad hũanos vſus ſuus eccẽ redire dꝫ.

Urbanus tertius.

QUeſitum Jn concilio turoñ. ſtatutũ fuit ꝙ cõmutatio dignitatũ fieri nõ deberet queſitum fuit a papa vtrũ commutatio pꝛebẽdarũ fieri poſſit cũ hoc in conſilio non fuerit ꝓhibitũ: vnde videbatur pmiſſũ reſpondet pa. generaliter verũ ẽ ꝙ cõmutatio pꝛebẽdarũ fieri non põt ꝑcipue aliq̃ pactione ꝑmiſſa q̃ i ſpiritualibꝰ vel ſpũalibus adnexa ſymoniacã continet pꝛauitatẽ. Si vero eps cãm viderit neceſſariã poterit de loco ad locũ transferre pſonas ¶ Nota ꝙ ꝑmutatio tã in pꝛebẽdis q̃ꝫ in dignitatibꝰ ẽ ꝓhibita. Jtẽ in ſpiritualibus oĩs pactio illicita repꝛobatur. Clemens tertius.

ADqõnes Due conuẽtuales eccleſie ↄſtitute erant i dioceſi iſtius epi vtraqꝫ illarũ hẽbat eccliaꝫ pꝛochialẽ cũ poſſeſſiõibꝰ ſuis: vtraqꝫ pꝛochialꝭ eccã magna erat vicina alteri q̃ꝫ illi cui erat ſubiecta: iſte ↄuẽtuales eccẽ volebãt adinuicẽ ꝑmutare illas pꝛochiales ecclias. ſꝫ altera pꝛochialis pluribꝰ poſſeſſiõibꝰ habũdat ⁊ iõ ↄuẽtualis eccã ſubeſt: poſtulat ſibi adijci certã pecunie quãtitatẽ ut ſic ↄtractꝰ ꝑmutatõis poſſit ad equalitatẽ ꝑduci: q̃rebať vtrũ licite fieri poſſit. rñt pa. ꝙ vnus ↄtractuſ fiat de pꝛochialibus eccleſijs ꝑ ſe ⁊ alius ↄtractus de poſſeſſiõibꝰ fiat ꝑ ſe: ⁊ ſi rõe poſſeſſionũ vna eccleſia ꝑfertur alteri ab alia certa ſibi pecunie quãtitas adijciať: ita ꝙ ↄtractꝰ ſibiĩuicẽ nullatenus miſceãť. ¶ No. ꝙ ꝑmutatio tꝑaliũ ⁊ ſpũaliũ adiuicẽ fieri nõ pt. Sꝫ ſpũalia inter ſe recte ꝑmutari pñt. Jnno. iij.

CUm olim Mgr̃. ſ. archidiaconuſ ⁊. b. ꝓpoſitꝰ adiuicẽ ſuaſ dignitates ꝑmutauerũt ꝓpꝛia temeritate. oꝛta fuit poſtmodũ ſup ipſa ꝑmutatiõe qð iter eos ꝓpter qð ꝑtes acceſſerũt ad papã. Jn cuiꝰ p̃ñtia mgr̃. ſ. ſpõte fuit ↄfeſſus de ꝑmutatiõe ſed. b. ꝓpoſitus ↄficiebať oĩo: dicẽs ꝙ ipe ꝓpoſiturã ſuã ſine aliqua ↄditiõe reſignauit ⁊ poſt reſignatiõem ꝑdicti magiſtri archidiaconatũ ipſius fuerat aſſecutus. Papa auditis hinc inde ꝓpoſitis ↄſtitit ei ꝙ dictus. b. ꝑmutationi ↄſenſit: ⁊ ꝑdictus mgr̃ publice fuit erroꝛẽ ſuũ ↄfeſſus: vnde vtraqꝫ ſua dignitate ꝑ ſniam diffinitiuã pꝛiuauit. ¶ Nota

ꝙ q dignitates vl' bñficia auctoritate ꝓpria
ꝑmittāt dignitatibus ⁊ prebēdis sūt priuā
di. Itē ꝯfeſſus ī iure ꝓ ꝯuicto hētur. Itē cū
ſpōte cōfeſſo nō agit̄ mitius ꝙ̄ cū cōuicto. ſꝫ
hoc forſitā ſit ꝓpter ꝯnexitatē. Idem.

Cum uniuerſoꝝ. S. cano
nicus ſci iohāis. ⁊
l. clericus ceꝑunt inter ſe tractar̄ ꝺ
ꝑmutatiōe ꝑbendaꝝ ſuarū ꝙ̄ ꝑmutationem
credebant ſibi expedire. S. canonicus ꝑbē
dam reſignauit illi. l. dictus. l. cōtulit eā con
ſanguineo ſuo: ſed ſuam prebēdam ſicut ꝓ
miſit noluit reſignare. ⁊ ſic dictus. g. ſpe ſua
fruſtratus remanſit. ſuꝑ hoc corā leodinē̄
ep̄o fuit diutius litigatū: tandē dictus. l. ap
pellauit ad papā. ſed dictus. g. ad ſe. apoſt.
acceſſit dictus. l. nec iuit nec miſit. dictus. g
predicta expoſuit do. pa. vnde ſuꝑ hoc ſcri
bit papa quibuſdā dicēs. Cū ergo deceptis
⁊ nō decipiētibus iura ſubueniunt quāuis
ip̄i non poſſent de iura beneficia eccleſiaſti
ca ꝑmutare ut ſimplicitati venia tribuatur.
Mandat quatenus ſi ꝯſtiterit taliter fuiſſe
deceptum ꝯſanguineus illius vel alius illici
tus detentor āmoueatur ⁊ eam reſtitui faci
ant dicto. g. ¶ Nota ꝙ permutatio preben
daꝝ nō pōt fieri a poſſeſſoribus ꝑbēdarum
Itē ſimplicitati ſubueniēdum eſt. Itē dece
ptis ⁊ non decipientibus ſubueniēdū eſt.

Grego. ix.

Exhibita Inter ab
batē ⁊ ꝯuen
tum. ſ. martini de pānonia ex vna
ꝑte ⁊ ꝑpoſitū albenēſeꝫ ex altera ſuꝑ quibuſ
dam decimis qō vertebat̄. cā ſuꝑ hoc cōmiſ
ſa fuit cuidā capellano dñi pape i vngaria
ꝯmorāti: tandē ſuper qōne illa cōpromiſſuꝫ
fuit vtrūqꝫ in dictū capellanū ⁊ mgr̄m. M
tanꝙ̄ in arbitros qui taliter arbitrati fuerūt
ꝙ ſi dictus prepoſitus obtinere poſſet a re
ge vngarie decē milia ſolidoꝝ regaliū cōce
di monaſterio predicto. monachi ceſſarēt a
petitiōe deciarum monachi dubitātes for
ſitan an tal' permutatio valeret. ſignificaue
rūt hoc domio pape. vnde mandat qbuſdā
quatenus ſi conſtiterit de premiſſis: tale ar
bitriū decernāt irritū ⁊ ianeꝫ ⁊ qcqd ſecutuꝫ
eſt ex eo. vel ob id cū permutatio debet ſpi
ritualibus ad tꝑalia ſit inhibita. ¶ Nota tē
poralia cum ſpūalibus ꝑmutari non poſſe.
Item ſi pricipale non tꝫ nec acceſſorium. vl'
ꝙ ex eo eſt ſecutū. Innocentius. iij

De feudis Rubrica.

Insinuatiōe
Ep̄s manueñ. recepit in pig
nus quaſdaꝫ poſſeſſiōes ab
M. ꝑ quadā pecunie q̄nti
titate quā mutuauit eidē quas dictus. M.
ab ecclia manneñ. tenebat i feudū. q̄rit̄ vtꝝ
ep̄s licite retinere gāgeriā predictā fructibꝰ
non cōputatis i ſortē quādiu ſorteꝫ reſtitue
rit totā: ita tamē ꝙ quādiu fructus illos rece
ꝑerit nō cōputādos ī ſortē. dictus. M. a ſer
uitio quo ecclie illi ꝑ feudo ip̄o tenet̄ interiꝫ
ſit imunus. ¶ Nota hic cāum i quo nō ꝯmit
titur vſura recipiēdo aliqd vltra ſortē. Idē.

Ex parte Archiepus
mediolañ. fecit
tres qōnes do. pa. Vaſallus eccie
deceſſit feudū ꝙ ab eccā tenebat deuolutuꝫ
eſt ad ip̄m. q̄ſiuit utrū feudū illud liceat alij
dare: nō ob. iuramēto quo tenet̄ nō ifeudar̄
de nouo romāo pōtifice iconſulto. Secun
do q̄ſiuit ecce vaſallus aliēauit feudū ꝙ ab
eccā tenebat ſine licētia dñi ⁊ ſic amiſit feu
dū vtrū poſſit filiū illius uel cōſanguineū cō
ſortē eiuſdē feudi inueſtire de illo. Tertia
qō eſt taliſ vaſal. eccē alienauit feudū quod
ab eccā tenebat. Eccleſia nō pōt feudū illud
de facili recupar̄: q̄ſiuit vtrū feudū illud re
cuꝑet ⁊ ab eccā recognoſcat ad quālibet qō
nem reſpondet quod licite feudū illud cōce
di pōt. ¶ No. ꝙ iuramētū illud de nō infeu
dādo de nouo non extēditur ad feuda anti
qua ſed de illis tātū q̄ nūquā fuerūt feuda:
ſed ab eccā poſſeſſa.

De pigno. ⁊ alijs cautionibꝰ. Rubri.

Nullus Iſta duo
c. ꝑ ſe patēt.
Alex. tertius.

Ex preſentium

Sacerdos eccleſie de officioſa ꝑ ſua ꝓpria neccitate obligauit calicē argēteū ⁊ medietatē vnius breuiarij eiuſdē ecclie et morte preuētus ea nō recupauit filiꝰ illiꝰ defuncti requiſitus ꝑ ſucceſſorē vt res quas pꝛ obligauerat recolligeret facere noluit. vnde ſacerdos cōqueſtus ē dn̄o pape. vnde mandat epo exoñ. quatenus ſi verū ē ꝙ aſſerit̄ ſiliū illius q ſucceſſit eidē cōpellat vt res p̄dictas recolligat ⁊ eccleſie reſtituat ſupradicte qꝛ idignū ē vt res eiꝰ taliter debeat depire. Nota ꝙ prelatus eccē nō pōt obligare bona eccē ꝑ ſuo ꝓprio fcō ꝙ ſi fecerit ſūt heredes illius reſtituri. itē bona illius tacite ſūt obligata eccē ꝑ facto rectoris. itē filius heres cōuenit̄ ex ɔtractu defuncti. Innocē. iij.

Illo vos. Henricꝰ ⁊ B. eius fr̄ filij. g. de coſa receperūt. xxiij. libras mutuo a quadā muliere. g. noīe ⁊ ab heredibꝰ ſuis filia tebaldi ꝑ qua pecūia obligauerūt ei quaſdaꝫ terras ipſoꝝ. ſꝫ cū dicta mulier terras illas reſtituere nollet ipetrauerūt lr̄as ɔtra ipam ad quoſdā iudices corā qbꝰ petebāt terras illas ſibi reſtitui. ex aduerſo petebat̄ ex pte mulierīſ ꝙ terras illaſ ñ tenebat̄ reſtituer̄ cū pignori obligate nō eēnt ſꝫ pure vendite. ſ. ꝙ in inſtr̄o inde ɔfecto ɔtinet̄. h. ꝑ ſe ⁊ fr̄e ſuo dicebat terras illas nō eſſe vēditas ſꝫ pignori obligatas qꝛ in iſtr̄o venditiōis talis erat adiecta ɔditio vt a tpe ɔtractꝰ vſqꝫ ad duos ꝓximos ānos p̄fato. t. p̄re ipſius mulierīſ emptio diſpliceret. g. pr̄. h. abinde vſqꝫ ad vnū ānū ſolueret. xxiij. libras fructibꝰ pceptis in ipſis computatis. Judices dubitauerūt vtꝝ pura ⁊ abſoluta eēt venditio an cōtractus pignoraticius iudicari deberet. ɔſultus pa. r̄ndit ꝙ qualiſcūqꝫ fuerit intētio contrahētiū ⁊ ex forma ɔtractus nō appet vēditio cōditionalis ſed pura quāuis ꝑ conditionē poſſit reſolui tantū ex duobꝰ q̄ in inſtr̄o cōtinētur: videlicet ꝙ fructus pcepti in ſoluēda pecunia debeāt cōputari ⁊ ꝙ vltra ſortē tres libre debeant perſolui circa ipſuꝫ emptorē preſumitur vehemēter maxime cū ipſe cōſueuerit exercere vſuras. ¶ Nota cū dubitatur de intentiōe ɔtrahentiū forme cōtractus ſtandū eſt. Itē cum aliquid vltra ſortē pcipitur vſura preſumit̄. Itē cōtra eū preſumitur qui vſuras recipe cōſueuit. ¶ Idem.

Ex litteris Quidam ſpoliauit quēdā mercatoreꝫ ⁊ vulnerauit grauiter ⁊ ſic aufugit de terra iuſticiariꝰ regis cepit fratrē ⁊ vxorem illius malefactoris ⁊ de mandato ipſius. o. ⁊ bona illius diſtracta fuerunt ⁊ pecunia ſoluta fuit mercatori qui ſpoliatus fuerat ⁊ vulneratus a marito illius mulieris. Sed quedā poſſeſſiōes minute remanſerāt quas frater illius malefactoris retinuit de mandato iuſticiarij qꝛ ēptor aliꝰ non inueniebatur: vnde cū mulier illa dote ſua ꝓpter maleficiū inde fuerit ſpoliata impetrauit lr̄as ad iudicē cōtra fratreꝫ mariti ſui qui quedā bona mariti poſſidebat coraꝫ quo petebat dotē ſuā ſibi reſtitui vel ſaltem mitti in poſſeſſionē bonorum mariti que ille poſſidebat ipſe. R̄ñbat ꝙ bona illa retinuerat de neccitate iuſticiarij ſoluta ꝑ eis pecūia mercatori ꝓut ſupiꝰ ē varietatū: ⁊ hec oīa ꝓbauit corā iudice. dubitabat iudex quid iuris eſſet. ⁊ papa cōſultus reſpondet ꝙ ſi ɔſtiterit ei ex his que in preſentia ꝓpoſita. ſunt ⁊ probata qð mulier tātū dediſſet viro i dotē quātū ipſa pecunia cōdemnet fr̄em mariti ſui eidē ad reſtitutionē dotis in tātū quātuꝫ de bonis mariti noſcitur poſſidere qꝛ mulieribus fauor multus debet̄ in dotibꝰ recuperandis ⁊ iure ciuili cauetur ꝙ propter maleficium iuri mulier remanere non deberet indotata ⁊ quia bona mariti obligata ſunt vxori pro dote ſua ⁊ ad quēlibet tranſeunt cū ſuo onere. ¶ Nota ꝙ mulieribꝰ fauor multus debetur in dotibus ſuis. itē propter maleficiū viri vxor dotē ſuā non debet dimittere. itē res tranſit ad aliū cuꝫ onere ſuo: quia omnia bona mariti tacite ſunt obligata vxori Idem.

Cum contra. Quidā homine laurē

tius quandã pecunie quantitatem recepit a
quodã creditore ꝓ qua pecunia obligauit ei
quaſdã poſſeſſiões tpe ꝓcedẽte mortuus eſt
creditor ille heredes creditoris illiuſ poſſeſſi
ones illas obligauerũt.g.ciui anagmẽſi mor
tuo poſtmodũ laurẽtino debitore.r.de mon
te fortino ſilius illius in preſentia dñi pape
mouet qõem ſuꝑ poſſeſſiõibus p̃dictis ꝯtra
dictũ.g.ciuẽ auagmẽſeꝫ dicẽs ꝙ fructibꝰ il
larũ tantũ fuerat ꝑceptũ tũ ab ipſo.g.tuꝫ ab
alijs quibus poſſeſſiões ille fuerãt obligate:
ꝙ fructus illi ſorti poterant adequari: vnde
petebat illas poſſeſſiões ſibi reſtitui.ad hoc
ꝓbandũ ſuas ꝓbatiões induxit do.pa.con
ſiderans ꝙ in talibus fructuſ ꝑcepti debeãt
cõputari in ſortẽ ⁊ ſi qui vltra ſortem ꝑcepti
ſint reſtitui vidẽs etiã ꝙ fructus illarũ poſ
ſeſſionũ extenuaſſent ⁊ anullaſſent totum de
bitũ decreuit poſſeſſiões illas reſtituendas
dicto.p.⁊ incorporalẽ poſſeſſionũ illarũ ip
ſum fecit induci. ¶ Nota ꝙ fructus pigno
ris debẽt in ſortem computari a quocũqꝫ ꝑ
cepti ſint. Jtẽ pignus põt repeti a quocunqꝫ
poſſeſſore ad quã ꝑuenit. Jdem.

SJgnificante Quidã ciuis piſanus.r.noie accepit mutuo
ccl.libꝛ.a.g.ciue piſano ꝓ qua pecunia obli
gauit quãdã domuꝫ ⁊ ꝓmiſit ei p̃ſtito iura
mento ꝙ niſi domum ipſam recolligeret ter
mino conſtituto vlterius creditorẽ ſuper ea
non moleſtaret.ſed dictus.r. infra tempus
ſtatutum per certum ⁊ fidelem nuncium vbi
credebat pecuniam numerataꝫ creditori re
miſit.ſed nuncius ille perfide agens pecuniã
illam ſicut iniunctum fuerat non perſolnit ⁊
poſtmodũ idẽ.r.ab ĩꝑatore detẽtus credito
ri ſatiſfacere non potuit vt debebat ſed poſt
modum ab imperatore liberatus pecuniam
ſoluere voluit creditori ⁊ ipſe eam recipere
noluit quia non fuerat in termino perſoluta
vnde dictus.r.ſignificauit domino papeꝰ ſu
per quo ſcribit quibuſdam dicens. Cum er
go pactum legis cõmiſſorie ſit in pignoribꝰ
improbatuꝫ.⁊ prefatus.r.quoniã in eo fuit
iuramentum ſeruauit: quia per eum per cer
tum nuncium eſſe credebat pecuniam remi
ſit in termino conſtituto. Mandat papa
quatenus ſi eſt ita predictum creditorem ec
cleſiaſtica cenſura compellãt vt ſorte ſua cõ
tentus penſionibus illius domus computa
tis in eam domũ prefato reſtituat debitori
pacto tali vel iuramento nequaq̃ obſtãte.
¶ Nota ꝙ pactum commiſſoriũ in pigno
ribus appoſitum non obſtat quo minus pi
gnus reſtituatur niſi iuramentum interueniſ
ſet. Jtem iuramentum in caſu iſto preiudi
cat legi cum ſine periculo anime poſſit ſerua
ri. Gregorius.ix.

CUm conſtet Quidã fecit teſtamẽtum ⁊ in teſtamento illo
reliquit proprietatẽ bonoꝝ ſuorũ marie vx
ori.L.vſumfructũ vero.J.matri ſue vxori
ogerij.Maria proprietaria mortuo teſtato
re petebat ab.J.vxore ogerij preſtari ſibi
idoneam cautionẽ ꝙ ipſa vteretur ſalua re
rum ſubſtãtia in rebus mobilibus ad arbi
trium boni viri. Mandat papa quibuſdaꝫ
quatenus compellãt ipſum ad cautionẽ pre
ſtandã idoneã ꝙ ipſa vtatur fruatur rebus
ĩmobilibus ad arbitrium boni viri que vſu
non conſumantur pecuniã ſi quam habuit
vel habebit ⁊ extimationem aliorum bono
rum que vſu conſumuntur ⁊ in hereditate i
uenta fuerunt poſt morteꝫ ipſius reſtituat di
cte marie vel heredibus eius. ¶ Nota ꝙ vſu
fructuarius tenetur preſtare cautionẽ ſ̃m ꝙ
hic dicitur alias repellitur vt quidã dicũt.
Lucius tertius.

De fideiuſſoribus. Rubrica.

PEruenit Quidã clerici.C.⁊.f.anglici receperunt
quandam quãtitatem pecu
nie mutuo a quibuſdã mer
catoribuſ bononiẽ.quidã clericus.r.nomine
fideiuſſit pro dictis clericis apud mercato
res.vnus per fidem ſuã ⁊ alter ꝑ iuramẽtuꝫ
ꝓmiſit ad terminum conſtitutum ſoluere pe

cuniam. ¶ Sed illis pecuniam non ſoluen
tibus dictus.r.clericus ſatiſfecit creditorib⁹
de eadē. vnde conq̄ſtus fuit dn̄o pape: ſcrī
bit papa ep̄o elien̄. ⁊ archidi. noruuicenſis
dioceſis ne dictus.r. diſpēdiū patiat̄ vnde
dȝ premiū obtinere. mandauit pa. bon̄ ep̄o
vt inſpiciat inſtr̄a ſuꝑ debitis illis que ſunt
apud creditores ⁊ coꝝ tranſſcripta ſub ſigil
lo ſuo ſignata mittat iudicib⁹ iſtis manda
eidē quatenus ſi ꝑ cōfeſſionē predictoꝝ cle
ricoꝝ uel alias eis cōſtiterit rē taliter ſe hēre
moneāt illos ⁊ cōpellāt ut predicto.r. pecuni
am quā pro eis ſolū reſtituāt ⁊ ip̄m cōſeruēt
indēnem. Alioqui de redditibus coꝝ debi
ta ipſa ꝑſolui faciāt ⁊ dāna illa r̄ſarciri aut
redditus illos ſibi aſſignent tā diu detinen
dos donec de ipſis ei fuerit ſatiſfactū. prete
rea ſi ꝯſtiterit predictos clericos religionē fi
dei ⁊ iuramēti ſui violaſſe eos ab officio et
beneficio ſuſpendāt. ¶ Nota ꝙ nō dȝ quis
dānū ſentire vnde premiū meret̄. Itē cū oī i
tereſſe ſatiſfaciēdū eſt fideiuſſori. Itē q vēit
cōtra fidē promiſſā ut punit̄ ſicut veniēs con
tra iuramentum. Idem.

COnſtitutus Cancellari

us cantuarieñ quandā quantitatē
pecunie a creditoribus bononieñ ꝑ qua pe
cunia magiſter ſimō fideiuſſit ⁊ qꝛ cancella
rius pecuniā non ſoluebat: moleſtias plures
dictus magiſter a creditoribus ſubſtinebat
⁊ debitū fuit augmentatū: vnde dictus mgr̄
cōqueſtus fuit dn̄o pape: vnde mādat archi
epiſcopo cātuarieñ. quatenuſ ſi legitime ſibi
de huius aſſertiōe cōſtiterit prefatum cancel
lariū moneat ⁊ cōpellat eccleſiaſtica cenſura
ut predictū mgr̄m ab interceſſiōe ⁊ obligati
one abſoluat ⁊ ſi debitū uel acceſſiōes force
negauerit iuramentū calūnie ſubire cogat̄ n̄
obſtante contraria ꝯſuetudie ⁊ quia diffici
le foret dicto magiſtro teſtes ſuos in angliā
ducere: mādet iudicibus bonoieñ. ut teſtes
quos idem magiſter inducere voluerit vice
ipſius archiepiſcopi recipiant ⁊ examinent
diligenter: ⁊ depoſitiones tranſmittant ſub
ſigillis illoꝝ incluſas ſignificantes quanta fi
dēs teſtibus ⁊ inſtrumentis poſſit haberi ip
ſi cancellario prius iniūcto vt ad teſtes vidē
dos vadat vel mittat. ¶ Nota ꝙ debitor
tenetur liberare fideiuſſorem ab obligatiōe
in qua diu ſtetit. Itē iuramētū calūnie pre
ſtari debet nō obſtante cōtraria cōſuetudie
Itē iudex qui teſtes recipit vice alterius ei
dem ſignificare quanta fides illis ſit adhibē
da. Innocē.iij.

QUod quibuſdam

Quibuſdā religioſis fuit ꝓhibitū
ne fideiubeant pro aliquo ſine licētia ſui ab
batis ⁊ conuentus vel maioris ꝑtis hanc ꝓ
hibitionē extendit ꝯſiliū generale ad oēs re
ligioſos ⁊ ꝓhibet ne aliquis pecuniā mutuo
accipiat vltra ſūmā a capitulo ꝯſtitutā: ali
oquin non teneatur conuentus pro talib⁹ re
ſpondere niſi pecunia illa in vtilitatē mona
ſterij ſit conuerſa: ⁊ de hoc legitime cōſtet et
qui contra hoc fecerit grauiori diſciplie ſub
iciat̄. ¶ Nota ꝙ monaſteriū nō tenet̄ ex con
tractu monachi niſi in vtilitatē eccleſie ſit cō
uerſum. Gregorius.ix.

QUam Pro quo obligaſti

t. fideiuſſorio nomine q̄
ritur vtrum fideiuſſor poſſet agere
contra principalē debitorē vt eum liberaret
ab obligatione. Reſpondet papa ſi debitor
diu ceſſauit in ſolutione debiti: vł ſi diſſipa
re incipit bona ſua: aut ſi condēnatus fuiſti
recte agere poteris cōtra ipſum vt te liberet
a fideiuſſione ⁊ ſic i tribus caſibus pōt fide
iuſſor agere anteq̄ȝ ſoluat.

De ſolutionibus. Rubrica.

Alexander.iij.

Littera ſequentis.c.pȝ. Grego.ix.

SIgnorūdā

Quidā prelati eccleſiarum
obligabāt eccleſiā ſuā ꝓ de
bitis alienis: concedebāt eti
am litteras vel ſigilla vt pecuniam recipent
cum ſigillis ipſoruȝ prelatoꝝ. precipit papa
quod de cetero iſta fiant: decernēs eccleſias

non teneri ſi ſecus fuerit attẽptatum ad ſolu
tionem taliũ debitoꝝ. ⁊ ſi aliquis prelatus
contra hoc venire preſumpſerit ab admini
ſtratione nouerit ſe ſuſpenſum. Nota ꝙ con
tractui prelatı̃ non tenentur eccleſia niſi ver
ſum ſit in vtilitatem ipſius. Itez prelatus q
obligat eccleſiam ꝓ alienis debitis ſuſpen
ſus eſt facto ab adminiſtratione tẽporaliuz
⁊ ſpiritualium. Idem.

O **Odoardus** Odo
ard⁹ cle
ricus obligatuſ erat. ꝓ. clerico. ⁊. d
laico ⁊ quibuſdã alijs in quadã quantitate
pecunie: ipſi conuenerunt ipſuz odoardũ co
rã officiali archidiaconi remẽſis: ipſe confeſ
ſus fuit debita illa. ſed propter inopiã ſolue
re non valebat officialis nihilominus excõi
municauit eumdẽ. quare cõqueſtus fuit dño
pape: mandat papa quibuſdaz ꝙ ſi conſtite
rit ꝙ idez. o. non poſſit ſoluere debita predi
cta in totum vel in partẽ ſniam ipſam debe
ant relaxare ſine aliqua difficultate recepta
prius ab ipſo predicta cautiõe quod ſi ad
meliorẽ ſtatũ peruenit debita ipſa perſoluet
¶ Nota ꝙ qui ſoluere vel ſatiſfacere nõ po
teſt: non eſt excõicandus. Sed preſtet predi
ctã cautionẽ quod ſoluat quãcito poterit.
Idem.

I **Si qui** Aliquis credẽs
ſe teneri alicui cre
ditori ſoluit ei pecuniã. videns po
ſtea ꝙ ei non tenebatur qꝛ plene ſatiſfecerat
ei repetebat pecuniam indebite ſolutã. que
ritur quis debeat ꝓbare ꝙ indebita fuerit
illa pecunia. Reſpõdetur ꝙ ille qui dicit ꝙ
indebite ſoluta dꝫ hoc ꝓbare niſi ille nega
ret ſolutionẽ ſibi factã tunc ſi ei probetur ſo
lutionẽ ſibi factam ipſe qui cõuenit debet ꝓ
bare quod pecuniã debitam recepiſſet. No
ta qui recipit indebitum ſolutũ illud debet
probare. Item qui negat ſolutionem ſibi fa
ctã ſi de hoc conuincatur in eum tranſſertur
onus probandi quod debitũ recepit. g.

De donationibus. Rubrica.

P **Prudentes** Si
nobi
lis homo ſpõte donet aliqd
alicui extimare dꝫ ſe hoc te
neri: ⁊ hãc legẽ ſibi dꝫ ipone
re ꝙ niſi amplius fecerit ⁊ creuerit i bñficio
nil credat ſe feciſſe. Alex. iij.

F **Fraternitatem**
Eps parieñ. predeceſſoꝛ iſtius gra
ues fecit donatiões de rebus epatus i detri
mẽtũ eccẽ i conſultis canonicis ſuis: petebat
iſte ſucceſſoꝛ a pa. vt poſſet eas reuocare. re
ſcribit ei papa dicẽs ꝙ eps ⁊ quilibet ꝑlat⁹
eccẽ ꝓcurator eſt ⁊ nõ dñs ⁊ iõ ꝯditionem ec
cleſie meliorẽ facere põt deteriorẽ vero non
dꝫ. vnde donatiões ille de iure nõ tenẽt qua
re idulget vt dõatiões illas tã a clericis ꝙ̃ a
laicis debeãt reuocarĩ. Nota ꝙ prelati eccle
ſiarũ nõ ſũt dñi ſed ꝓcuratores eccleſiarum
Itẽ donatio facta ſine ꝯſenſu capituli non
valet. Idem.

C **Ceterum** Abbas fecit
donationẽ cũ
priore ⁊ quibuſdã de ꝯuẽtu vel ſol⁹ abbas
poſtea ꝯuẽtus ps reclamat ⁊ ꝯtradicit q̃rit̃
qd iuris ſit. reſpõdetur ꝙ quãtitas rei dona
te ⁊ cõſuetudo loci dꝫ cõſiderari in tali dõa
tione ita tñ ꝙ cõſuetudo nõ ſit cõtra canões:
⁊ ſm hoc donũ ratũ dꝫ vel irritũ iudicari.
¶ Nota ꝯſuetudinẽ in donatiõe ꝯſiderari.
Idem.

C **Conſulta**tiõib⁹. Ali
quis ꝑronus
vel ꝑlatus cõceſſit eccãm alicui cle
rico viuẽte rectore illius eccẽ. q̃ritur an talis
ꝯceſſio valeat. Et rñdetur ꝙ nullius eſt mo
menti. Si aũt conceſſio fiat religioſis locis
ab epo vel ipſius auctoritate tenet. Sed ꝑ
ſona que eccãm tenet ſine ꝯſenſu ipſius i vi
ta ſua remoueri nõ dꝫ. ¶ Nota ꝙ eccã non
vacãs priuati ꝑſone ꝯcedi nõ põt. itẽ nullus
ſine culpa ſua iuri ſuo priuari dꝫ. Inno. iij.

P **Pertuas** Quidã no
biles floẽtini
tpe ſciſmatis tenuerint epꝫ floẽti.

in domo ſua cedato ſciſmate: ep̃s de mãda
to alex. papa dedit in feudũ predictis nobi
libus quatuoꝛ modios terre: ⁊ de certo feu
do inueſtiuit. ſed cũ ⁊ ipſi iterrã illã mẽſura
ri feciſſent nõ inuenerunt eã niſi duos modi
os: vnde petebãt feudũ illud ſibi reintegrari
dubitabat ep̃us an poſſet cũ nõ eſſet in poſ
ſeſſione illius ne de nouo videatur cõferre.
cõſultus pa. reſpondet ꝙ eccleſia in actibus
ſuis non debet fraudẽ adhibere vel dolum
vnde ſecure poterit feudũ integrare cum ter
ra quatuoꝛ modioꝝ illis fuerit aſſignata.
Nota ꝙ eccleſiaſtica beneficia p̃ſtita recõpẽ
ſare tenetur ſicut hic fecit papa. Jtẽ benefici
um ꝓmiſſũ reintegrari dꝫ nõ minui. itẽ frau
dẽ vel dolũ adhibere nõ dꝫ. Jdem.

Cum dilecti

Qui dã nobi
lis contulit quaſdã terras pure et
ſimpliciter ſine aliqua cõditiõe ꝓ remedio
anime ſue ĩ elemoſinã monaſterio de melioſ
Jtẽ aliã terrã dedit eidẽ monaſterio ſub cõ
ditione pẽſionis: vt ſi foꝛte pẽſio debita nõ
ſolueretur redigere poſſet terrã illã infoꝛeſtã
Alanus dicti nobilis filius donatiões illas
volebat ꝑ violẽtiam redigere in foꝛeſtã. ſuꝑ
hoc cã fuit cõmiſſa iudicibus. Judices exa
minato negocio dubitauerunt ꝓ qua ꝑte de
berent ferre ſniam remiſerũt cãm inſtructaꝫ
cũ inſtrõ donatiõis ad papã. reſpõdet papa
eiſdẽ iudicibus mandãs quatenus ꝓ mona
ſterio ferãt ſniaꝫ ap. re. qꝛ ex tenoꝛe iſtrĩm ap
paret ꝙ iſta fuit intẽtio donatoꝛis vt clã il
la de foꝛeſta q̃ ponitur in fi. inſtri non dꝫ re
ferri ad primũ dationẽ q̃ libera ⁊ pura fuit
ab oĩ conſuetudine ſeculari. ſed reſpicit infe
rioꝛẽ cõceſſionẽ que hꝫ penſionẽ inſertũꝫ ſm
rectã intellectũ qꝛ in cõtractibus plena dꝫ in
terpꝛetatio adhiberi in teſtamẽtis pleniοꝛ in
bñficiis pleniſſima. ¶ Nota ꝙ ad intentio
nẽ concedẽtis recurrẽduꝫ eſt. Jtẽ nota ꝙ de
terminatio quãdoqꝫ reſpicit ꝓxime poſita.
Jtẽ laboꝛãdũ ẽ vt bñficium ſit liberꝝ ⁊ ſine
onere ⁊ interpꝛetatio pleniſſima in bñficiis
facienda eſt. Jdem.

Paſtoralis

Ep̃s de cõſenſu pa
troni cõceſſit eccãm quandã qbuſ
dã religioſis ſub hac foꝛma concedimus vo
bis talẽ eccãm. queritur vtꝝ eoipſo videat̃ ĩ
eoꝝ vſus fuiſſe ↄceſſa vel ſolũmõ ius p̃rona
tus. reſpõdetur ꝙ ſi ep̃s eccãm illã illis cõfe
rat de cõſenſu patroni: patronꝰ vr̃ ↄferre ꝙ
ſuũ ẽ. ſ. ius patronatus: ⁊ ep̃us cõferre vr̃ ꝙ
tꝑaliter obtinet in ipſa eccã vt ſi aliquã poſ
ſeſſionẽ fructuũ eiuſdẽ eccẽ ꝑcipiat poꝛtio il
la cõuertitur ĩ eoꝝ vſus. ſi vero de fructibꝰ
illius ecclie nullã ꝑcipit ep̃s poꝛtionẽ oẽs ꝓ
uẽtus pꝛeter cathedraticũ cõuertunt̃ in vſus
monachoꝝ. Sꝫ vt ep̃i donatio ſit legitia cõ
ſenſus capituli eſt regrẽdus. ¶ Nota ꝙ do
natio ep̃i non valet ſine cõſenſu capituli. Jtẽ
ↄſenſus capituli valet licet tꝑe ↄceſſiõis non
ſit pꝛeſtitus. Jtẽ in generali cõceſſione cathe
draticũ intelligitur exceptũ. Jdem.

Inter dilectos

Jnter hoſpitalarioſ ſancti ſepulcri
⁊ f̃res hoſpital' ſci aluſij vertebat̃ qõ ſr̃ ipſo
hoſpitali cũ hoſpitalarij ſuꝑ poſſeſſoꝛio ſel'
⁊ iteꝝ qõem itẽtaſſent: ipi ↄtrariaꝫ ſniam re
poꝛtarũt tandẽ ad petitoꝛiũ recurrerũt ꝓpo
nẽtes ĩ p̃ntia pa. ꝙ. g. quondaꝫ rectoꝛ ⁊ f̃res
⁊ p̃roni hoſpitalis ſci aluſij hito cõi tractatu
deliberauerũt ip̃m hoſpitale ſupponere ho
ſpitalariis ſupꝛadictiſ cõmittẽtes ĩ hoc tribꝰ
ꝓcuratoꝛibꝰ vices ſuas vt ꝙ ſuꝑ hoc ꝑ eos
fieret appꝛobarẽt illi ꝓcuratoꝛes cũ hoſpita
lariis taliter ſtatuerũt vt aliqui mitterẽt ad
ip̃m hoſpitale q eoꝝ noie reciperet aſſignati
onẽ ipi duo miſſi ad ip̃m hoſpitale miſſi fue
rũt q receperunt aſſignatiõem ⁊ donatiõeꝫ ho
ſpitalis a mg̃ro ⁊ a ꝓcuratoꝛibus ⁊ aliis f̃ri
bus hoſpitalis: pꝛocuratoꝛ hoſoitalis ex ad
uerſo r̃ndit ꝙ p̃dicta donatio non valebat:
quia donatio illa facta fuerat a pꝛedicto re
ctoꝛe ⁊ fratribus paucioꝛibus piuris ⁊ ex
cõicatis. multis ex aliis f̃ribus icõſultis: ⁊ ĩ
fraudẽ plebani de piſcia: contra eos moue
rat qõem. dominꝰ pa. his ⁊ aliis itellectis
cõſiderãs ꝙ f̃res ⁊ p̃roni ſci alucii ꝓ ſe imo

potiꝰ ɔtra ſe ſuā turpitudinē allegabāt: excōi cationē ꝑiuriū ⁊ fraudē ab ipis cōmiſſaꝫ ⁊ i telligēſ dōationē ab ipis factā purā ⁊ ſimpli cē extitiſſe qꝛ deceptis ⁊ nō decipiētibꝰ iura ſubueniūt ꝑ ea q̄ depoſita ſūt ɔtra ꝓpriū factū defender̄ non pn̄t. Adiudicauit hoſpi pitale ꝑdictū cū oibus ꝑtinēcijs ſuis hoſpita larijs ſci ſepulcri: ita tn̄ ꝙ ꝑ hāc ſniam nullū ꝑiudiciū generet̄ dioceſano epo ⁊ plebāo de piſcia cū res inter alios acta alijs obeē non debeat. ¶ Nota ꝙ poſſeſſoriū ex pluribus cāis pōt itentari. Itē allegās turpitudinē ſu am non eſt audiēdus. Itē res inter alios ac ta nō nocet alijs. Idem.

Apoſtolice ſedis.

Epi ſucceſſiue locis religioſis ď redditibus ecclīarū ſuarū cōfer re vltra quingeſimā portiōem qn̄qꝫ vſqꝫ ad tertiā vel quartā ꝑtē: q̄rebat̄ vtꝝ ſucceſſoreſ poſſint reuocare ꝙ vltra quiquageſimaꝫ da tū eſt. ad hoc rn̄det papa ꝙ lꝫ ſit diffinitū in canone vt ſi aliqs epoꝝ i parrochia ſua voluerit ɔſtituere mōaſteriū ⁊ ipꝫ dotare ď rebus eccē ſue: nō āplius ɔferat q̄ꝫ quiquage ſimā portionē cēſus ipius eccē. Si vero ec cleſiam ſecularē vellet facere monaſteriū vel eā ampliare pro ſuis ſepulcris: nō ampliꝰ il li cōferat quā cēteſimā ꝑtē cēſus eccleſie cui ꝑeſt hac equitate ſeruata vt cui tribuit com petēs ſubſidiū cōferat ⁊ cui tollit dāna gra uia nō iſligat: ita tamē ꝙ vnaꝫ de ꝑdictis re munerationibus quātū voluerit tātum aſſu mat. ⁊ hoc ſuādū eſt ꝙ vnus eps vel alius nō debet vltra quiquageſimā vel cēteſimam cōferre. ſꝫ nec tantū vel etiā minꝰ ē graui de trimēto ecclie ſue: ſiue ſil' ⁊ ſemel id facer̄ ve lit: ſiue pluries ſucceſſiue eidē eccē vel diuer ſis. vn̄ qcqd cū graui detrimēto ſiue de poſ ſeſſiōibus ſiue de ꝓuētibus ɔſtiterit eē colla tū poterit legittime reuocari: niſi ꝑſcriptione vel alia legitia exceptiōe huius actio exclu datur: tandē reſpondet quaſi tacite qōi dice ret aliquis nō videt̄ ꝙ collatio quinquageſi me vel centeſime partis poſſit graue dānuꝫ inferre: ⁊ ipſe reſpōdet ſiue ſemel tantū id fi at ſiue pluries ex varijs circunſtantijs pōt deprehēdi eſſe valde dānoſum ⁊ hoc potiꝰ pōt cognoſci ipſo facto quā per aliquod ſta tutū ⁊ ita nec quiquageſima nec cēteſima ď bet cū graui dāno ɔcedi ſemel aut ſepe. Si vero in tantū habundet eps vt ſine damno eccleſie ſue amplius q̄ꝫ quinquageſimaꝫ vel centeſimā poſſit cōferre nccitati alteriꝰ eccē licet per ſe non debeat ſummā excedere a canone cōſtitutā: tn̄ de ſuperioris auctorita te pōt etiā in maiori ſūma nccitati alteriꝰ ec cleſie ſubuēire. ¶ Nota ꝙ ſi donatio facta eſt de bonis eccleſie cū graui dāno ſucceſſor illā poterit reuocare. Itē circa talē donatio nē preſcribit̄ ⁊ hoc ideo quia titulus ꝑceſſit Itē hoc ꝓbat̄ ꝙ eps cēteſimā uel quiquage ſimā partē pōt cōferre ſine cōſenſu capituli.

Gregorius nonus.

Propter eius.

Aliquis pōc. ticiꝰ aliquā libertatē ſiue donationē cōtulit in aliquē. queritur vtrum talis liberalitas ſeu donatio aliquo caſu poſſet reuocari. Rn̄de tur ꝙ de iuris rigore donatio i caſibus po teſt reuocari: ſi forte dōatarius impias ma nus in ſuum donatorē iniecit: vel ſi atroces iniurias ſibi intulit ſeu graue damnū reruꝫ ſuarum: vel periculū vite donatori ſuo iſer re preſumpſit ſꝫ ſi donator i vita ſua de his nihil dixit ſucceſſores illius hāc libertatem ſeu donationē reuocare non poterunt. No ta quatuor caſus in quibus ꝓpter ingratitu dinem donatio reuocat̄.

De peculio clericoꝝ. Rubrica.

Inueſtigā duꝫ.

Statuit cōciliū arelatē. ꝙ ſi preſbyter nihil habens pro motus fuerit ad regimen ali cuius eccleſie: ⁊ poſtea emerit predia illius eccleſie: debent eſſe illius eccleſie ad quā ni hil habens promotus eſt.

Duo capitula ſequētia plana ſunt.

INquirendum
Statuit concilium remēſe ꝙ ſi ali
quis preſbyteroꝝ de redditib⁹ eccleſie: vel
oblationibus eccleſie vel votis fidelium rs
aliquas compauerit non nomine eccē ſ3 ali
eno. eccleſia poterat res illas petere ſi cōſti
terit ꝙ de bonis eccleſie fuerint comparate
⁊ ipſe qui hoc fecit debet puniri. quia ſicut
non ſuo nomine: ita nec alio de facultatib⁹
eccleſie fraudem facere debet: hoc enim ſa-
crilegium eſt ⁊ par crimini iude qui ſacras
oblationes furabatur. ¶ Nota ꝙ qui de re
bus eccleſie fraudem facit ſacrilegium com
mittit.

SIquis ſane. Statuit concilium tol
letanū. ꝙ ſi aliqs clericus ꝓ ſua ſub
ſtentatione in terra eccleſie vineolis aut agel
la fecit meliorando terram eccleſie poſſide
at ea vſq3 ad mortem: ⁊ tunc eccleſie reſtitu
at: nec iure teſtamenti aut iure ſucceſſionis
alicui relinquat: niſi forſan eps̄ velit cauſa3
aſſignare alicui ad tempus ꝓ ſeruiciis eccē
ꝑſtitis. ¶ Nota ꝙ nec p̄latus nec cleric⁹ bo
na eccleſie poteſt alicui poſt mortem ſua3 re
linquere. Grego. ix.

De teſtamentis ⁊ vltimis voluntatibus.
Rubrica.

QVorunda3 q ad nos Johannes antite
lāe ciuitatis eps̄ fecit teſta-
mentum mi𝔁 ſuā in octo vn
ciis ſub ſubſtantie ſue ſibi heredem inſtituit
⁊ eccām ſuam in reſiduis. iiii. mandat papa
anthonio ſubdiacono ut hic diligēter inqui
rat ⁊ quicqd de bonis eccē ip̄m ꝯſtiterit ha
buiſſe: ad res eccleſie a qualib3 ꝑſona debe
at reuocare niſi illud ſolum ꝙ ante ſuam ꝓ
motionem noſcitur habuiſſe: ⁊ quicqd acq
ſiuit poſt ſuam conſecrationem in dominio
eccleſie conſeruetur. ¶ Nota quicquid eps̄
acquirit p̄ſumiter eccleſie acquiſitum: nec d
bonis eccleſie poteſt teſtari. Ide3

QVia ingredientibus. Quedā abbatiſſa cuiuſ
dam monaſterii. s. nomine fecit teſtamētum
in quo plura quibuſdam legauit: que vſq3
ad mortem nō induit habitum monachale3
ſed ſtetit in veſtibus quibus preſbyteri illi⁹
loci vtuntur ſicut ⁊ illa que ip̄m p̄ceſſerit di
cens hoc ſibi licere ex conſuetudine Sabia
abbatiſſa eiuſdem monaſterii que ſucceſſit
ꝯqueſta eſt domino pape poſtq̄ illa ordina
ta eſt abbatiſſa ⁊ in monaſterio monacata
ad culpam ep̄i pertinuit qui illam in ſecula
ribus veſtibus ſtare permiſit: non tamen ꝓ
pter hoc monaſterio preiudicare potuit. ſed
poſtq̄ monaſterium intrauit ſe ⁊ ſua eidem
monaſterio dedicauit. ¶ Nota delicta ſub
ditoꝝ ad culpā p̄latoꝝ ꝑtinere. Item intrā
do monaſteriū ſe ⁊ ſua intelligit ꝯtuliſſe nec
poteſt inde teſtari. Idem.

NOs quidem. Quidā s. noie fecit te
ſtamētū at. mulierē ſibi heredē. iſti
tuit p̄cipiens monaſteriū de bonis ſuis ꝯſtrue
re fundari cuius deſideriū ab illa mulier ip
ſius herede ꝓtrahitur. ꝑuenit hoc ad dn̄m
papam. vnde mandat ep̄o loci. qua. mulie
rem illam moneat: ut infra annum monaſte
rio quod teſtator fieri p̄cepit debeat ꝯſtitue
re in loco vbi fuerat conſtitutum ꝙ ſi non fe
cerit eps̄ illud faciat fieri ⁊ omnia per ep̄m
deſignetur. ipi loco ſine aliqua diminutiōe
quia etiam ſm leges voluntates defunctoꝝ
ꝑ ep̄os adimpleri debent. ¶ Nota ꝙ volū
tas defuncti ad pias cauſas adimpleri de
bet ab herede ifra ānū. Itē ſi heres negligēs
eſt eps̄ loci hoc faciat. Idem.

INdicante. Mulier quedā vx
or redempti moriens cōcū argenti
iuſſit venundari ⁊ libertis ſuis dari: ⁊ quen
dam ſcutellam argenteam reliquid cuidam
monaſterio mandat papa ꝙ voluntas illius
per omnia debeat adimpleri.
Idem.

Filius noſter Qui dam
p. nomine fecit teſtamentum ⁊ i te
ſtamento illo quedam que ad ipſum non ꝑti
nebant cauſa ſue ſepulture reliquit cuidam
epiſcopo filius eius petebat bona illa ut ea
reſtitueret illi cuiuſ fuerant: ſed epiſcopꝰ hoc
facere nolebat. vnde conqueſtus eſt domino
pape: ſcribit papa illi epõ dicens ꝙ leges ſe
culi habent ut heredes ſoluere compellant:
ſi teſtator rẽ legauerit alienã. ſꝫ qđ ep̃s viue
re dꝫ ſm legẽ dei ñ ãt ſꝫ legẽ ſeculi iniuſtũ ẽ:
ut res que dicuntur eſſe cuiuſdem eccleſie te
neantur ab ipſo qui aliena reſtituere debuit
¶ Nota ꝙ ſi teſtator ſcienter rem alienam
legauerit ſm leges heres tenetur rem legatã
date legatario vel extimationem ſm legeꝫ
dei non compellitur.

Si heredes Iuſſa teſtatoris
non adimpleuerit ab epiſcopo lo
ci illius omnes res que eis relicte ſunt cano
nice interdicantur cũ fructibus ⁊ certis emo
lumentis vt vota defuncti impleantur.

Cum in officiis
Inter alia opera caritatis primo
loco illud ſeruandum eſt: vt illis teneamur
obnoxij: a quibus beneficia recipimus. Sꝫ
quidã clerici contrarium faciunt cum enim
multa beneficia ꝑcipiant ab eccleſijs ipi bo
na illa per eccleſiam acquiſita in aliis tranſ
ferri preſumunt. Sed quia hoc inhibitum ẽ
per canones ſtatuit concilium lateranenſe ꝙ
clerici ſiue teſtati ſiue inteſtati deceſſerint ſi
ue alii conferre voluerint: bona illa penes
eccleſias debeant remanere. ¶ No ꝙ qui
ab alio beneficium ꝑcipit obligatus eſt ei.
Item clerici de rebus eccleſiiſ teſtari nõ poſ
ſunt.

Ad hoc preſentibus.
Clerici đ
bonis eccleſie teſtari non poſſunt:
tamen in ſanitate poſſunt aliqua de bõis ip
ſis intuitu elemoſine erogare ⁊ in egritudie
ↄſtituti. Item de bonis paternis vel que in
tuitu perſone acquiſiuerunt poſſunt libere te
ſtari vt in ſequenti capitulo dr̃. Ideꝫ

Cum omnes In epa tu hoſtiẽ.
talis erat ↄſuetudo quod teſtamẽ
ta que non habebant ſubſcriptionẽ. vii. teſti
um ſm ꝙ leges ſtatuunt reſcindebantur ho
ſtien. Ep̃s ꝓpoſuit in preſentia pape. Quia
talis conſuetudo aliena eſt a diuina lege ⁊
ſanctoꝝ patrum inſtõibus ⁊ a generali con
ſuetudine eccleſie cum ſcriptum ſit in ore du
orum vel trium teſtium ſtat omne verbum.
papa preſcriptam conſuetudinem reproba
uit: ⁊ teſtamẽta que parrochiam epĩ hoſtiẽ.
fecerint coram preſbytero ſuo cum tribꝰ vel
duabus idoneis perſonis in extrema volũ
tate firma permaneant ⁊ precepit ſub pe
na excommunicationis: ne aliqs reſcindere
audeat huius teſtamenta. ⁊ idem dr̃ in ſe. c.
in quo ſcribit iudicibus velleneñ. ⁊ intelligã
tur iſta duo capitula ſuꝑ relictis eccleſiis:
vł ad pias cauſas: ut ibi ſufficiant duo vł
tres Idem.

Relatum ẽ. In capitulo. s.
e. cũ in officiis dr̃ bona:
ꝑ eccãꝫ appoſitã ad eam deuoluũ
tur in obitu clericoꝝ queſitũ ẽ a papa vtruꝫ
de immobilibꝰ tantũ vł de mobilibꝰ ſit in
telligẽdũ. Rñr gnãlr bona q̃libꝫ ꝑ eccãs ac
qſita eis debẽt iuxta late. ↄci. pꝰ acqrentis
obitũ r̃manere. ſꝫ hoc vocabulũ eccã nõ itel
ligitur ep̃s vel ſucceſſor clerici moriẽtis i ec
cleſia collegiata: ſed ip̃ꝫ collegiũ itelligit̃ ibi
aut i loco defũcti vniꝰ tantũ ẽ ordinãdꝰ ille
bona illiꝰ: ſicut ⁊ alia bona ipiꝰ eccẽ dꝫ hr̃e
⁊ lꝫ dicũt̃ mobilia ꝑ ecccãꝫ aeqſita in alios
trãſferri nõ pñt. ↄſuetudo tamẽ ẽ nõ i ꝓbãda
ut de mobilibꝰ illis dici pñt aliqua cõferre
pauperibꝰ ⁊ aliis locis religioſis ⁊ illis qui
clericis ſeruierant ſiue ſint conſanguinei ſiue
alii ſm ſeruicii meritum. Si vero clerici de
hereditate vel alio intuitu ꝑſone ſue aliqua
acquiſiuerunt de ills diſponat pro arbitrio
ſuo. In fine dicit clerici vero qui plura hñt

beneficia in pluribus eccleſiis bona illorum
debet diuidi inter ipas eccās ꝑ rata ſm cō
gruam diſtributōem. Inno. iii.

CAm tibi Aliquis cō
miſit extremā
voluntatem ſuam in diſpoſitiōem
alicuius amici ſui ⁊ ſic mortuus eſt. Queri
tur an ille dicatur decedere inteſtatus.reſpō
detpapa ꝙ non videtur decedere inteſtatꝰ.

Idem.

OFficii Aliquis in teſtamen
to reliqs epō ꝓpriā
portionem:⁊ alia multa monaſte
riis vel eccleſiis.q̄ritur vtrū epſ de illis poſ
ſit petere legittimam portionem . reſpondet
papa ꝙ ſi portionem illam legauit epiſcopo
cum conditione:vt ea eſſet contentus: ⁊ epſ
conditionem acceptauit de aliis nihil petere
poterit:quia per hoc aliquis renunciare vid̄
tur:ſed ſi portionem illam abſolute reliquit:
de aliis nihilominus legittimam portionem
poterit vendicare.Si vero cōſtiterit ꝙ frau
dulenter modicam portionem reliquit cum
conditione:vt in ceteris epiſcopus portionē
debitam fraudaretur : quia fraus ⁊ dolus
alicui patrocinari non debent epiſcopus de
illis portionem exigere poterit a canone con
ſtitam:ſaluis indulgentiis romani pontificis
que quibuſdam a regularibus ſunt conceſſe
Capitulum iſtud ⁊ ſequens locetur ſm con
ſuetudinem quorundam locorum.

Idem

REquiſiſti Aliqnis
fecit reſtamē
tum ⁊ multa ꝓ anima ſua legauit
Queſitum fuit a papa.qualiter illa diuidē
da inter epiſcopum ⁊ eccleſiaꝫ.reſpōdet pa
pa quod regulariter obtinet ꝙ epiſcopus ſꝫ
diuerſas conſuetudines locorum debet ha/
bere tertiam vel quartam portionem.Sed
videndum eſt : vtrum teſtator dixerit relin
quo iſtō epiſcopo ⁊ eccleſie:aut ſic reliquo
hoc epiſcopo ⁊ illud eccleſie . in primo caſu
cuꝫ dixit relinquo iſtud epiſcopo.diſtinguē
dum eſt vtrum relinquatur epiſcopo ab ex
traneo an a ꝓpinquo:ſi ab extraneo preſu
mitur relinqui intuitu eccleſie ⁊ non perſone
vnde eccleſie cathedralis debet habere ſu
am partem ſicut in primo caſu ſi aliquid re
linquitur eccleſie.epiſcopus debet habere ſu
am partem.Sed iſtud verum eſt vbi teſta
tor exprimat quod velit illud eſſe tantū epi
ſcopi ⁊ non eccleſie i quo cāu voluntas teſta
toris ſeruanda eſt:ſecus eſt ſi dicat quod ve
lit illud eſſe tantum eccleſie ⁊ non epiſcopo:
quia priuata diſpoſitio teſtatoris nō poteſt
immutare generalem conſtitutionem canōis
Sed huic dicto canon obuiure videtur . di
cit cui canon:ſi aliquid legatur pontificibus
ab extraneis:aut cum eccleſia aut ſequeſtra
tim:quia ille qui hoc donat ꝓ remedio ani
me ſue donat non ꝓ comodo ſacerdotis:nō
ꝓpriū:ſꝫ q̄ſi eccleſie dimiſſū ꝯputabūt. Rn̄
det papa illi canoni dicens ꝙ dicitur in ca
none veruꝫ eſt quando teſtator nō exprimit
quod vellet illud tantum eſſe epiſcopi ⁊ non
eccleſie.⁊ hoc exprimit hic teſtator ⁊ ita non
contradicit. Si vero appropinquo legatur
epō preſumitur ꝙ intuitu perſone ⁊ non ec
cleſie niſi contrarium oſtendatur:⁊ de iſta ec
cleſia nihil habebit . Si autem relinquatur
epiſcopo ⁊ eccleſie coniunctim:canonica di
uiſio inter eos eſt facienda.Si vero diuiſiꝫ
legauit iſtud epiſcopo ⁊ illud eccleſie ſiue eq̄
lia ſiue inequalia ſint relicta reducenda ſūt
ad canonicam diuiſionem vbi vtraqꝫ pars
velit eſſe contenta ſuo relicto.Si vero teſta
tor dicat lego hoc epiſcopo ⁊ illa capellis vl'
monaſteriis in caſu iſto queſtio legatur epi
ſcopo ius erit precipuum cum eccleſia ſicut
ſi cuilibet alteri legaretur ⁊ de aliis que le
gantur monaſteriis vel capellis portionem
canonicam obtinebit.In fine dicit . Si ali
qua legantur clericis prelationem vel admi
niſtrationem aliquam non habentibus poſ
ſunt propriuꝫ habere ſiue relinquatur ab ex
traneo ſiue a ꝓpinquo intuitu perſone preſu
mitur eſſe relictum : ⁊ de illo nec epiſcopus
nec eccleſia aliquid habebit niſi aliquid in
contrarium oſtendatur que hic dicuntur lo
calia ſunt:qꝛ non ſeruatur hoc generaliter.

Idem.

RAinutius Nota ad intelli
gentiam huius decretaliſ quod
iure lambardo. Si maritus:
Uxor eius ſuperſtes lucratur tertiam par
tem bonoꝝ mariti ſui ⁊ de illa tertia pōt fa
cere qcqd placꝫ ſibi ⁊ ita elera habet tertiā
partem in bonis mariti ſui patris rainucij:
⁊ ſi vxor premoriatur: maritus lucrat̄ dotē
Caſus Raynutius de elera habuit duas
filias alterocham ⁊ adiectaꝫ habet iuſuper
matrem nomine clecam ⁊ vxorem nomine
adhelaſiam filiam ſuam alterocham tradi
dit cuidam in vxorem cum dote demum in
extremis agens fecit teſtamentum in quo te
ſtamento alteroche filie ſue reliquit domuꝫ
quandam: ⁊ ortum vltra dotem ſuam adie
ctaꝫ vero filiam ſuam impuberem ſibi inſti
tuit heredem in aliis bonis ſuis adiciens in
teſtamento ſuo: ut ſi adiecta filia ſua impu
bes decederet ſine liberis alterocha ⁊ ſebo
les q̄ tunc geſtabat in vtero ei ſuccederꝫ: ⁊
ſic deceſſit raynucius demum tutores adie
cte: tradiderunt eam in vxorem cuidam pe
tro iure lombardo: cum omnibus bonis
ſuis: de quo filium ſuſcepit qui filius bre
ui tempore elapſo mortuus eſt. Inſuper cle
ra auia adiecte mater raynucii donauit ad
iecte.⁊.r. viro ſuo tertiam partem bonoruꝫ
quam habebat in bonis raynucii ⁊ adhela
ſia mater adiecte ſuam tertiam quam habe
bat in bonis raynucii. vendidit petro mari
to adiecte poſtmodum vero adiecta fecit te
ſtamentum ⁊ inſtituit ſibi heredem.p. mari
tum ſuum ⁊ ſic ſine liberis eſt defuncta cuiꝰ
bona petrus predictus poſſedit qui contra
xit poſtea cum alia: ⁊ filios ex eu ſuſcepit
tandem alterocha ⁊ filius eius mouerunt q̄
ſtionem ſup bonis adiecte contra dictum.p.
petens bona illa ſibi reſtitui ex cauſa fideicō
miſſi ſiue ſubſtitutionis ſm teſtamentuꝫ ray
nucii. lite conteſtata inter petꝝ ⁊ alterochaꝫ
⁊ filium eius lite pendente dictus.p. mortu
us eſt. ⁊ poſt mortem.p. alterocho: ⁊ filius
eius ceperunt tandem queſtionem mouere
contra filios ipſius.p.⁊.r. tutorem ipoꝝum
coram.g. iudice tuſcan̄ ex cauſa ꝑmiſſa ex
parte tutoris ⁊ filiorum predicti.p. Reſpō
debatur ꝙ n̄ obſtabat illis annalis preſcrip
tio vſucapio pro dote longi temporis ſilenti
um diuturnum. Preterea dicebat ideꝫ tutor
ꝙ ſi hec non proficerent de bonis illis prius
dicebant deduci tertia elere ac tertia adela
ſie: ⁊ quarta per trebellianum nomine ipius
adiecte. Iudex auditis allegationibus con
demnauit tutorem nomine pupillorum in re
ſtitutiōe bonorum raynucij alteroche ⁊ filio
eiꝰ tertia elere ac tertia adaſie primo dedu
cta ſm conſuetudinem ciuitatis precipit eti
am deduci quartam per trebellianum quā
quilibet extraneus deducere potuiſſet aqua
ſententia vtraqꝫ pars ad ſedem apoſtolicā
appellauit. datus fuit quidaꝫ cardinalis au
ditor coram quo ex parte alteroche ꝑpone
batur. quod elera auia ⁊ adelaſia mater ip
ſius ipam in legittima ſua priuare non pote
rant. vnde peciit alterocha ſuam legittimaꝫ
in bonis auie ⁊ matris ipius peciit inſuper
fructus perceptus a tempore litis conteſtate
in quartam trebellianicam imputari in quī
bus dicebat ſententiam predicti iudicis ī-
nam: ⁊ ab ea legittime ꝓuocatum ex parte
pupilloruꝫ allegabatur ꝙ pater adiecte ip
ſam in legittimam que ſic ab inteſtato dice
batur aggrauare non potuit. vnde petebat
illaꝫ detrahi ꝺ reſtitutōe p̄dicta. Iudex au
ditis hinc ⁊ inde ꝑpoſitis ſentētiam iudicis
ſupradicti. In eo quod dixit tertiam elere:
ac tertiam adhelaſie integraliter deducen
das ꝓnunciauit iniuſtam dicens ꝙ legittia
ipa ſalua ſit alteroche ī vtraqꝫ tertia ad cu
ius reſtitutionem dictum tutorem nomine fi
lioꝝ̄ condemnauit. In eo quod dixit quar
tam per trebellianam deducendam ſententi
am ſupradicti iudicis confirmauit ita vide
licet quod fructus de bonis ipis a tempore
litis conte. percepti computentur in ipſam
quartam: g ſi fructus ipſius quarte alia de
ductio nulla fiat: quia vero pater adiecte
ipſam in legittima que ſibi debebatur ab
inteſtato non potuit aggrauare legittimam
ipſam cenſiuit retinendam: Ita quod

deductio fiat ſm conſuetudinem ciuitatis. i eo vero q̄ iudex condemnauit rameriuȝ nomine pupillorum ad reſtitutioneȝ reſidui faciendam alterodhe ac filio eius: ſententiam confirmaui ipſius. ⁊ dominus papa ſententiam ipāȝ rataȝ habet ⁊ firmam.

Grego. ix.

T Uano. Quidam in vltima voluntate ſuam pecuniā ⁊ alia bona relinquūt expendenda ad pias cauſas. ⁊ ad hoc faciēdum deputāt tam religioſos q̄ clericos ſcholares ⁊ etiam laicos executores. Iſti cuȝ deberent bona predicta in pios vſus expendere aliis vſibus contra voluntatem teſtatoris applicare preſumunt. Significatum fuit domino papa. Cum epi locorum debean prouidere ut omnes pie voluntates defunctoꝝ debeant adimpleri: etiam ſi teſtator illud ꝓhibeat. mandat epiſcopo dicere: quatenus compellat executores huius teſtamentoꝝ ut bona ipa fideliter ⁊ plenarie in pias cauſas expendant ſm voluntatem defuncti.

R Ainaldus Caſus ut melius intelligas dande in ſex partes hoc modo. Quidam nomine pepo. duos habens filios fecit teſtamentum in quo Raynaldus filium ſuum inſtituit ſibi heredem adiciens: ut ſi abſq̄ filiis maſculis moreretur hereditatem patruis ſuis reſtitueret. Mortuo vero pepōe orta ē diſcordia inter rainalduȝ ⁊ patruos eius ſuper quibuſdam bonis hereditatis ipſius tandeȝ compromiſerunt in tres arbitros ſub hac forma vt ſi omnes ſimul intereſſe non poſſent: duo illorum arbitrium ꝓmulgarent. duo ipſorum altero mortuo taliter arbitrati fuerint q̄ neutra pars haberet licentiam transferendi quocunq̄ modo i alium res ipas niſi in eorum filios maſculos legittimos ⁊ q̄ contra hoc fieret non valeret. Poſt hoc vero dictus Rainaldus ꝓleȝ nō habens condidit teſtamentum. In quo teſtamento medietatem partis ſue de rebus pdi ctis de quibus compromiſſum fuit legauit quibuſdam auunculis ſuis: in aliis vero medietate ⁊ in omnibus aliis bonis ſuis vnum de patruis ſuis ⁊ filias eius ſibi heredes inſtituit ⁊ adiecit in teſtamento: ut ſi patruus ⁊ eius filii venirent contra legatum predictumm auunculus debitum amitteret ⁊ quicquid poſſȝ eis competere ex teſtamento ipius vel ab inteſtato: ⁊ ad dictos auunculos ſuos ꝓ determinatis portionibus perueniret ⁊ ſic mortuus eſt rainaldus. Mortuo. R. dictus patruus eius adiuit hereditatem ipius. predicti auunculi ſtatim ceperunt mouere queſtionem contra patruum ⁊ filios eius petendo ab eis legatum predictum ꝓ rata eius partis que ipos contingebat de ipo legato ⁊ ſi venirent contra ipſum legatum petebant ſibi conſtitui quicqd occaſione teſtamenti ipſius. R. ad ipos poterat peruenire lite non conteſta. ſuper iſtis duobus articul' prefatus iudex abſoluit patruuȝ ⁊ filios ab impetitione auunculoꝝ ſuper tempore legato ⁊ condemnauit patruum ⁊ eius filios ad reſtitutionem aliorum bonorum que ex teſtamento. R. capere poterant faciendam predictis auunculis a qua ſententia vtraq̄ pars ad ſedem apoſtolicam appellauit. ¶ Poſt hoc partibus comparentibus in preſentia pape. datus fuit quidam cardinalis auditor. Coram quo pars vterq̄ petebat ſententiam in eo quud lata erat contra ipam infirmari lite vero conteſtata: ⁊ auditis allegationibus vtriuſq̄ partis. Cardinalis conſiderans q̄ dictus. r. habebat in bonis quondā peponiſ patris ſui tertiam partem debitum iure nature in qua grauari nequiuit: habebat etiam ⁊ quartam trebellianicam in bonis predictis q̄ quilibet extraneus reſtitutōne grauatus deducere potuiſſȝ. vnde potuit eaſdem portiones in vltima voluntate legare ⁊ ideo legatum tenuit vſq̄ ad tertiam ⁊ quartam prefatas. ꝓnuntiauit predictum iudicem perperam ꝓceſſiſſe in eo quod ſuꝑ hoc dictum patruum in totuȝ abſoluit non obſtante predicto arbitrio q̄ non poterat ipedire ne predictum legatum valerȝ ⁊ con

dempnauit patruum ipm ad reſtitutionem medietatis tertie ⁊ quarte partis ipſi⁹ legati ꝑ rata ↄtra ipſos auunculos contingit de ipſo legato:⁊ in reſiduo ſententiam prefati iudicis confirmat. In ſecūdo vero articulo in quo dictus iudex patruum ⁊ filios totaliter condemnauit decernit ipm male ꝓnunciaſſe: quia filij contra voluntatem teſtatoris non inueniuntur aliquid commiſiſſe cum nihil de his que petita fuerant poſſiderent. ſʒ in portione illa quā patruus habebat in bonis illis rōe tertie ⁊ quarte quaſi hēbat i bonis ipis dictus.r.ſententiaʒ predicti iudicis confirmauit ꝑ rata que contingit auūculos ipos de ipis rebus cum in illis rebus tenerʒ inſtō ⁊ legatio ⁊ adiectio pene in reſiduo abſoluit eundem patruum ⁊ filios ſaluo nihilominus ipi patruo ⁊ iure inſtitutōis bñficio legis falcidie in reſtitutōe legati predicti ſi idem patruus infra tempus legittimuʒ id eſt infra annum voluntati paruerit teſtatoris cum fecerit inuentarium ⁊ cōtra voluntatem teſtatoris lex fa'cidia inducat. Dominus papa ſententiam cardinalis ratam habet ⁊ eam auctoritate apoſtolica confirmauit. Idem.

IOhannes O clericus ſancte crucis legauit de bonis ſuis in vltima voluntate venerabilibus ⁊ pijs locis: ⁊ hanc voluntatem ſuaʒ exequendam cōmiſit iohanni clerico ⁊.p.laico ⁊ mandauit eiſdeʒ vt creditoribus ſuis ſatiſfacerent dicit pap. ꝙ poſt mandatum ſuſceptum per dioce.epʒ compelli debent ex plena volūtare defuncti ſi fuerint negligentes. ¶ Nota ꝙ voluntates defūctoꝝ ad pias cauſas per dioc.epm mādari debent executioni. Idē.

DEbiis De hijs que legātur in ornamētis eccleſie ul' ad cultū diuine: vel ꝑ anniuerſario eccleſijs vel alijs pijs locis canonica portio deduci non debet dummodo iſta legata non fiant in fraudeʒ ut epš vel parrochialis eccleſia portione debita non fraudetur.

De ſucceſſionibus ab inteſtato.
Rubrica.

SEdhec Omnis clerici gnāliter de hijs que habent per hereditatem vel alio modo intuitu perſone acquiſiuerint dum viuūt pñt facere quicqd eis placʒ ſi ante moriantur q̄ de hijs diſpoſuerunt ſi conſanguineos non habent in ius eccleſie ſue debent tradi.

SAncto cōcilio. Laici qdaʒ habebāt ſuos māumiſſ illos:⁊ ordinati ſunt in pſbyteros: quando preſbyteri iſti moriebantur totam ſubſtantiam illoꝝ.laici illi ſibi vendicabāt: tanquam de ꝓprijs ſeruis. Iſta relata ſunt in concilio.vnde ſtatuit concilium in iſta de cetero non fiant.ſed ſicut liberi facti ſunt ad ſuſcipiendum gradum ⁊ diuinum officium ita nihil ab eis exigatur preter diuinuʒ officium. Sed peculium illorum diuidatur in quatuor partes. Inno.iii.

CUm di lect⁹ Archiepbr de alierio ſe ⁊ ſua obtulit monaſterio de bruxia:tandem dum ageret in extremis voluntatem vltimaʒ exprimendo aſſeruit ſe ⁊ ſua monaſterio contuliſſe ⁊ ſic deceſſit. Eps eduñ.dioc. eius occupauit quedam bona ipſius archipſbyteri ⁊ etiam quedam bona monaſterii. vnde ſuper bonis iſtis cauſa commiſſa fuit iudicibus. ¶ Coram quibus petebat abbas de bruxia monaſterio ſuo reſtitui: quicquid epiſcopus de bonis archipreſbyteri aut etiam monaſterii occupauit ⁊ econuerſo petebat epiſcopus ſibi reſtitui nomine parrochialis eccleſie cuius ille fuerat archipreſbyter qcqd de bonis dicti archipreſbiteri monaſterium detinebat ad ꝓbandaʒ intentionem ſuam.abbas teſtes induxit tandē cauſā delata eſt ad papam ipſe vero examinato negocio diligenter intellexit eſſe probatum quod archipreſbyter dum ageret in extremis voluntatem vltimam exprimenda aſſeruit ſe: ⁊ ſua monaſterio contuliſſe.

⁊ cum requiſitus fuiſſet ut ↄderꝫ teſtamētū
R. ſe nō poſſe teſtari: quia ſe ⁊ ſua dederat
mōaſterio: ⁊ vnus de teſtibus dixiſſe vidiſ
ſe quando ſe ⁊ ſua obtulit monaſterio ⁊ aliī
teſtes dicebant ſe audiuiſſe ip̄m archip̄ſby
terꝝ in preſentia abbatis ↄſitenteꝫ qnod pre
dictum eſt adiuuantes plurimum aſſertione
abbatis non tanq̄ ꝓbarent ſufficienter. Sꝫ
tanq̄ vehemēter āminiculū p̄ſtabāt. Sꝫ qr
ex aduerſo pars ep̄i aſſerebat ꝙ dictꝰ archi
p̄ſbyter in extremis agens alienatꝰ erat a
mente. vnde non valuit ꝙ dicebat papa cāꝫ
ip̄aꝫ commiſit ſub hac forma: quod niſi ep̄ſ
ꝓbauerit archip̄ſbyterꝝ. non fuiſſe ſane mē
tis cum vltimam voluntateꝫ expreſſit impo
natur ei ſilentiuꝫ ſuper impetitione monaſte
rii ⁊ compellatur reſtituere monaſterio qcqd
occupauit de bonis illius archipreſbyteri
aut etiam monaſterii. Si vero ꝓbauerit il
lum alienate menta dixiſſe predicta ↄdem
netur monaſterium ad faciendam ep̄o reſti
tutōem nomine parrochialis eccleſie omniū
bonoꝝ que fuerunt ipſius archipreſbyteri:
cum ipſe archip̄ſbyter ab iteſtato deceſſerit
nec habuit cōſanguineos ⁊ ip̄i monaſterio
ſilentiaꝫ imponatur. ❡ Nota ꝙ vnus teſtis
cum aliis amminiculis vehementibus fauo
re religionis ſufficit ad faciendam fidem.
Item furioſus non poteſt facere teſtamentū
Item publicatis atteſtationibus poſſunt te
ſtes induci ſuper nouo articulo pendenti ex
priori. Item epiſcopus poteſt agere ꝓ eccle
ſia ſibi ſubiecta duꝫ vacat.

De ſepulturis. Rubrica.

Leo. iii.

Nos īſtituta

n Statuit Leo papa ꝙ quili
bꝫ debeat ſepeliri in ſepul
chris parentum ſuorum ſm
ꝙ fecerūt antiqui patriarche. verūtamē nul
li denegandum eſt ꝓpriam eligere ſepulturā
etiam alienam: quia ⁊ dominus hoc fecit.
Sed quia dignus eſt mercenarius mercede
ſua: tertiam partem iudicii ſui: illi eccleſie p̄
cipit dari in qua ſepeliri debeat ſiue eligiſ
ſet alibi ſepulturam ⁊ vbi dum viuebat ce
leſti pabulo refici conſueuit: ꝙ ſi fecerit vbi
cunqꝫ voluerit eligat ſepulturam: ⁊ ne aliter
fiat precipit leo ſub pena excommunicatōiſ

Leo papa.

Relatum eſt Leo
ſtatuit i
in capitulo iſto ut quicunqꝫ volue
rit āmodo in monaſterio ↄuerti ſiue in vita
ſiue in morte medietatem ōnium reꝝ ſuarū
⁊ poſſeſſionum quas decernit diſponere ꝓ
anima ſua illi eccleſie ad quam pertinet reli
quat. Innocentius ſcd̄us.

Fraternitatē Qui
dam ci
uis Ianueñ. de caſtello. p. nomie.
habebat ſepulturaꝫ ab antiquis temporibꝰ
⁊ ſui maiores apud monaſterium ſancti ſte
phani: aut aliam eccleſiam minus religio
ſam elegit ſepeliri orta eſt queſtio de corpo
re illius coram archiepiſcopo: ſignificatum
fuit hoc dom. pa. vñ ip̄e reſcribit archiep̄o
Ianueñ. dicens ꝙ nō credit ip̄m ignorare q̄
liter ab antiquo fuerit diſpoſitum apđ mo
naſteria ⁊ loca religioſa corpora defunctoꝝ
debere ſepeliri in quibus orationis ⁊ miſſa
rum ſolemnia frequentius celebrantur. Un
de qui volunt ibi ſepeliri non eſt eis contra
dicendum: Qui vero relinquunt antiquas
eccleſias ⁊ ſepulchra patrum ⁊ aliorum pa
rentum ſuorum ⁊ ad noua ⁊ mitius religio
ſa loca ſe traſſerunt ſupra antiquam inſtitu
tionem ſanctorum patrum facere dinoſcun
tur. Unde ſi predictus. p contra iſtam con
ſuetudinem antiquam: ⁊ rationabilem cor
pus ſuum ſepeliendum mandauit hoc non
preiudicat rationi: ⁊ ideo mandat. Quate
nus corpus ipſius reddi faciat monachis ſā
cti ſtephani: ⁊ cum patribus ſuis ſepeliri.
❡ Nota ꝙ qui vult eligere ſepulturam ſua
relicta eligere debet locum in agro religio
ſum aliter non poteſt.

Alexa. tertius.

DE hiis Aliqui quando q3 ſe transferũt ad
loca religioſa cum bonis ſuis vel
etiã in ſanitate ⁊ nihil relinquũt eccleſijs a q
bus receperunt pabula ſalutis. Querebat
quid iuris eſt de his. Reſpond3 papa ꝙ ſi
in egritudine ad religioſa loca ſe transferũt
⁊ de illa egritudie moriuntur canonica por
tio d3 exhiberi illis eccleſijs a quibus ſepeli
ri debebant. Si vero in ſanitate ſe transſe
runt: tunc nihil dare compelluntur eccleſiis
ſuis prioribus. quia liberꝝ ẽ tunc quilib3 bo
na ſua impetiri etiam priuatis pſonis.

Idem.

EX parte Prior de i ſula quendam
parrochianũ canonicoꝝ obrigeñ.
poſt ap. in ſua eccã ſepeliuit. vñ canonici cõ
queſti ſunt pape. Mandat quatenus dictuſ
prior compellatur ut corpus parrochiãi ſui
pfatis canonicis reſtituat. ⁊ de hiis que ha
buerunt ratione ſepulture illius amicabili
ter conueniat cum eiſdem. Ide3

CUm liberum
Quidam preſbyter corpus cuiuſ
dam mulieris deferri faciebat ad monaſte
rium ſancti martini laudunẽ. ſepeliendum p
ut ipe in vltima voluntate diſpoſuerat mõa
chi ſancti vincemcii corpus illud violenter
rapuerunt: ⁊ illud in ſua eccã ſepelierunt cõ
queſti ſunt monachi ſancti martini. Mãdat
papa quatenus ſi eſt ita monachi ſancti vin
cencii compellantur vt oſſa prefate mulieris
⁊ beneficia que occaſione ſepulture illius ha
buerint reſtituant monachis ſancti martini

Lucius tertius.

DE uxore Sicut libe rum eſt viro
eligere ſepulturam ita liberum eſt
mulieri. nulla eſt differentia inter eos i hoc
cãu cum a lege viri ſoluta eſſe intelligatur il
la fuit dubitatio ſiue in vita ſiue in morte
virum ſuum ſequitur. In fine dicit ꝙ de fili
is minoribus vbi debeant ſepeliri a ſanctis
patribus diffinitum non eſt: ⁊ ideo conſuetu
dini loci relinquendum eſt. Idem.

CUm ſuper Lr̃a p ſe ptz.
Clemẽs. iii.

CErtificari Qui dam ipe
trauit priuilegium ut qui apud eo
rum eccleſias elegerunt ſepeliri: licitu3 ſit eis
eos recipere ad eccãſticam ſepulturam cum
iſta clauſula ſalua debita iuſticia illarum ec
cleſiarum a quibus corpora mortuoꝝ aſſu
mũtur. Queſitum fuit a papa qualiter clau
ſula iſta ſalua debita iuſticia ſit intelligẽda
⁊ exponenda. reſpondet papa ꝙ ſup hoc ar
ticulo diuerſa anteceſſoꝝ ſuoru3 conſtituta
manauerunt. Leo papa quandoq3 appella
uit illa3 iuſticiam tertiam partem quãdoq3
media3 vrbanus ⁊ lucius. quandoq3 appel
lant illam cononicam iuſticiam quartam.
vnde reſpond3 papa ſm quod beatus petrus
inquit. vnaqueq3 puincia in ſuo ſenſu abun
det ⁊ ita ſm rationabilem conſuetudine3 lo
ci illa iuſticia erit aliquando medietas. ali
quando tertia vel quarta p diuerſitate loco
rum. Nota ꝙ in huiuſmõi mortuariis ↄſue
tudo loci ſeruatur. Inno. iii.

INnoſtra Prior ecclie mon
tis ferrãdi ⁊ hoſpitalarii claremõ
teneñ. dioceſ hẽbãt inter ſe qõem ſuper iure
funerandi hoſpitalarii recipiebãt. ad eccã
ſticam ſepulturam parrochianos dicti prio
ris cauſa hiis commiſſa fuit iudicibus corã
quibus petiuit dictus prior ſatiſfieri ſibi dã
num quod ſuſtinuerat ab aliis hoſpitalariiſ
quia parrochianos ſuos receperant ad ſe
pulturam: ⁊ ꝙ de cetero non reciperent ad
eccleſiaſticam ſepulturam prochianos ipſius
ad pbãdũ ſuam intentõem teſtes induxit.
tandem cauſa ad ſedem apoſtolicam ẽ dela
ta. In preſentia pape prior predictus ppo
ſuit predicta. Ex pte hoſpitalarioꝝ fuit
ppoſitum: ꝙ ex priuilegiis ſibi ↄceſſis lici
tum eſt eis omnes preter excommunicatos
⁊ interdictos ad eccleſiaſticã recipere ſepul
tura3 qui apud eos eligerint ſepeliri: ⁊ fidei

cōmiſſa in vltima voluntate ſibi relicta reci pere ſoluta tantūmodo quarta parrochiali eccleſie de cuius parrochia mortuoꝝ corpa aſſumūtur preteꝗ̄ de equis ⁊ armis de qui bus quartā deducere non tenetur. pa. audi tis rōibus vtriuſ ꝗ ptis talem ꝓtulit ſnīam ꝙ p̄dicti hoſpitalarii de cetero nō recipiant parrochianos dicti prioris ad eccleſiaſticā ſepulturā: niſi apud eos elegerint ſepeliri: et tunc parrochialis eccleſia recipiat quartā p tem de oblatiōibus lectis ⁊ aliis que defun ctus pro aīa ſua reliquit ibidem preterꝗ̄ de equis ⁊ armis hoſpitalarii reſiduū habeāt: niſi dolo vel fraude hoſpitalarioꝝ defunct⁹ inductus fuerit ad hmōi electionē faciēdam Inſup iniunxit eiſdē hoſpitalariis vt eidem priori ſatiſfaciāt de quarta pte trium miliū ſoſidoꝝ quos cōſtat eos a parrochianis illi us recepiſſe cū probatū non fuerit quot eoꝝ oblati vel cōuerſi fuiſſent preterea p̄cepit eiſ dem vt ſatiſfaciant priori de oībus que ha buerunt a quodā qui fuit interfectus in cam pis niſi probauerint ꝙ apud eos elegerit ſe pulturā. alioquin ei reſtituant quartam pte ꝫ Itē reſtituant oīa que habuerūt occaſiōe ſe pulture ipſorum quos conſtat infra annos le gitimos deceſſiſſe. ❡ Nota ꝙ cū dolo indu citur quiſ vt aliā eligat ſepulturā nō preiudi cat talis electio parrochiali eccē. Itē nullus pōt eligere ſepulturā apud locū minus religi oſum niſi illa eccā ſup hoc hēat indulgētiam

Idem.

Ex parte Quidā no bilis ſollicita uit ſepe quandā puellā de ſtupro: ⁊ cū non cōſentiret eidē: poſuit ei inſidias ſu per quodā ponte: ⁊ duꝫ fugeret caſu cecidit de ponte ⁊ mortua ē: queritur vtrū debeat i cimiterio ſepeliri. Mādat papa ꝙ cum illa non ſponte precipitauerit ſe de ponte ſꝫ cāu ceciderit corpus eius dꝫ in cimiterio ſepelli ri maxime cū ex iuſta cā fuiſſe noſcat̄ ⁊ cui cōicabātur viuenti cōicandum ſit iam defū cte. ❡ Nota ꝙ qui cāu ⁊ non ſpōte ſubmer gitur vel moritur non priuat̄ eccleſiaſtica ſe pultura. Itē cui cōicabat̄ viuo cōicandū eſt defuncto.

Idem.

Sacris Aliquādo ɔtingit ꝙ corpa excōicato rū p violētiā aliquoꝝ vel alio cāu in cimiterio ſepelliūtur. ꝗritur an debeāt ex humari. Reſpondetur ſi ab alioꝝ corpib⁹ diſcerni poſſunt exhumari debēt: ⁊ lōge ab eccleſiaſtica ſepultura iactari. ſi vero diſcer ni non poterūt nō debent corpora illoꝛuꝫ ex cōmunicatorum cum aliorum corporib⁹ ex humari cum ſepultura precioſa illis non ꝓ ſit ſicut nulla vel vilis non obeſt iuſtis: ⁊ cui non cōicauimus viuo non cōmunicandū eſt defuncto. ❡ Nota ꝙ ratione dubietātiſ ali quid admittitur quod ſi certū eſſet repellere tur. Itē vtile non viciat̄ per inutile Iteꝫ cui nō cōmunicabatur i vita nō eſt ei cōicandū poſt mortem.

Innocē. iii.

Abolende Apud mon tē peſulanum erat conſuetudo ꝙ clerici nō pmit tebāt effodi ſepulturā niſi prius eis certuꝫ p̄ cium perſoluatur: precipit papa iſtā cōſuetu dinē aboleri: ⁊ clerici nihil audeant exigere hac de cā.

Gregorius nonus.

Parrochiano Qui dam prochianus fuit excōicatus ꝓ ma nifeſtis exceſſib⁹: homicidio icendio: ⁊ vio lēta manuū iiectiōe in pſonas eccleſiaſticas ⁊ p violatiōe eccleſiarū ⁊ inceſtu. dū ageꝛꝫ i extremis: fuit abſolutuſ p preſbyteꝝ ſuūꝫ iu xta formā eccē. ꝗſitum fuit vtꝝ deberet in cimiterio ſepelliri. Reſpōdet̄ ꝙ nō debēt ci miteriū ei ⁊ alia ſuffragia denegari: ſꝫ here des eius ⁊ ꝓpinqui ad quos bona ꝑuenerūt ipſius: cōpellēdi ſunt vt ſatiſfaciāt ꝓ eodem ❡ Nota ꝙ cū vnū ſacramētū cōcedit̄ ⁊ om nia alia q̄ ſunt eiuſdē cēſure ſunt cōcedenda Itē ſacerdos in neceſſitate poteſt abſoluere a qualibet excōmunicatione. Item heredes tenentur ex maleficio defuncti etiā ſi ad eos nihil ex illo maleficio peruenerit.

De parrochiis ⁊ alienis parrochianis Rubrica.

SJ epiſcopuſ Eṗs alicuius ciuitatis cum magna pte populi incidit in hereſim donatiſtaruȝ: vnde oẽs preciſi ſũt ab eccã in reſidua parrochia ↄſtitutus ẽ nouus eṗs prior cuȝ populo q ſe cuti fuerãt ipſum reuertiť ad vnitatẽ eccẽ cũ eis diſpẽſať cũ eo: tum pp multitudinẽ ſeq̃n tium ipm: tũ p vtilitate ut dignitatẽ recipiat Sed q2 alter canonice fuerat iſtitutus remo ueri ex toto nõ debet. Sed inter ſe diuidãt populũ put i lr̃a ↄtineť. hodie nõ ſuatur hec diſpẽſatio. Urbanus.iij.

ET domiuicis. Dic et i.c.ſe.lr̃a p ſe pȝ

SUper eo. Jn canõib⁹ repitur q̃ limites puinciarũ ſiue dioceſiuȝ ⁊ ea que limitibus adherent nõ preſcribũtur. queſitũ eſt vtrũ idẽ ſit iudiciũ in limitib⁹ prochiaꝝ reſpõdeť q̃ idẽ ſeruãdũ ẽ i vtroqȝ dũmodo ↄſtiterit limites canonica ordiatiõe fuiſſe di ſtinctos. ¶ Nota q̃ limites legitie diſticti ⁊ ea q̃ limitibus adherẽt puiciarũ ſiue dioceſi um ⁊ prochiarũ nõ pſcribũtur. Jtẽ idẽ iuris eſt in minori quod i maiori. Celeſti.iij.

SJgnificauit Poſt q̃ ciui tas aconẽſis recupata fuit a xp̃ia nis: multi ſe tranſtulerũt ad hitandũ illuc q ante generalẽ occupatiõem terre ſcẽ in aliis ciuitatibus regis hieroſolimitani morabať. p̃lati predictarũ ciuitatũ volebãt exerceř iu riſdictiõem in p̃dictis hitatorib⁹ aconẽſis ⁊ alia ſpũalia tpalia exigebãt ab eis qbus nõ miniſtrabãt ſpũalia. Eṗs aconẽſis ↄqueſt⁹ ẽ dño pape. vñ mãdat iudicib⁹: quaten⁹ cõ pellãt prelatos p̃dictoꝝ locoꝝ vt nullã iuriſ dictiõem vſurpẽt i p̃dictos acoñ. hitatores: nec ab eis tpalia exigãt: qb⁹ ſpũalia nõ mi niſtrãt. verũtamẽ ſi de agris i eoꝝ prochiis ↄſtitutis fruct⁹ pcipiũt: ⁊ i ptib⁹ vltra maris rõe p̃dioꝝ decie ſoluẽť: decias illas decete ro itegre pcipiãt dicto acoñ. tanq̃ ſuo dioce ſano decetero rñdere cogãť. ¶ Nota q̃ li citũ ẽ alicui domiciliũ mutare. Jtẽ decie p̃ diales illi eccẽ ſũt dãde i cui⁹ territorio ſunt p̃dia ↄſtituta.

De decimis primitiis ⁊ oblatõib⁹. Rn.

DEcimã Primo ponit tria genera deciarũ ſm q̃ oli in veteri teſtõ ſoluebanť. ſcdo dicit q̃ primitie q̃s de frugi bus offerebat nõ erãt aliquo ſpãli noie deſi gnate: ſȝ p volũtate ſua qlibet offerebat po ſtea traditõeȝ hebr̃oꝝ inoleuit arbitrio ma giſtroꝝ q̃ plimũ dabãt .xl. ptẽ offerebãt: et ſicut inter .xl. ⁊ .lx. licebat offerre qd̃ uolebãt ⁊ ita q̃ prius dubiũ erat poſtea diffinitũ fu it ppter auariciã ſacerdotũ.

Paſchalis papa tertius.

NOuum genus Queſitũ fuit a papa vtꝝ clerici a clicis de cimas exigere pñt. Rñt papa q̃ hoc eẽt no uuȝ gen⁹ exactõis vt cilci a clicis decias pe tãt cũ i lege dñi hoc nõ legať. leuite.n.a leui tis decias nõ accipiebãt. Jlli vero clerici q ab aliis clicis ſpũalia recipiũt de laboribus ſuis eis debẽt dare decias. Nota clicos clericis decias dare nõ debere. Adrian⁹.

EXmulti plici. Jnter abbatẽ ⁊ ↄuen tũ de bruderia ex vna pte: ⁊ q̃dã pbr̃ȝ p eccã ſua ex altera: taľ ↄpoſitõ iterceſ ſit: ſcripto auctẽtico monachoꝝ roborata q̃ mõachi deberẽt ſoluere dicto pbr̃o decias de blado ⁊ vniuerſis ligumib⁹ exceptis mi nutis decis quas eis remiſit. poſtea abbas ipetrauit priuilegiũ vt de laborib⁹ ſuis quoſ ppriis ſũptibus excolũt decias ſoluere non teneãtur nulla de ↄpoſitiõe predicta mẽtiõe facta: ſtati cepunt excolere ſuis ſũptib⁹ poſ ſeſſiões ſup qbus ↄpõ facta erat: ⁊ ea occõe ſubtrahebãt decias: vnde pſbyter ↄqueſt⁹ ẽ dño pape. ſup hoc dicit pa. q̃ nõ fuit ſue in tẽtionis p priuilegiũ p̃dicte cõpoſitioni dero gare quař mãdat: quatenus abbas ⁊ mona ci cõpellãtur predictã cõpoſitiõem ſeruare: vel cũ ipſo pbr̃o amicabiliter ↄuenire niſi d

ipſa cõpoſitiõe ɔtineat̃ in priuilegio expſſe. ¶ Nota ꝙ pa.ꝑ ſuũ priuilegiũ nõ itẽdit reuocare cõpõem de qua i priuilegio mẽtio ñ habet. Jtẽ priuilegiũ veritate tacita ipetratũ non valet. Idem.

C Ompromiſſũ Mõachi de boſle.eccẽ ſancte marie in cuius prochia cõmorant̃ decimas itegre nõ ſoluebãt cõqueſtus ẽ rector illius dño pape. vnde mãdat archiepo cãtuarieñ. qualiter monachos illos cõpellat: vt decias de terris cultis in quibus oli dom⁹ ɔſtructe fuerãt eccẽ ꝑdicte cũ ea itegritate pſoluant quã prius ſolui cõſueuerũt antequã in eadẽ prochia morarẽtur: ⁊ ſicut decie oli ſoluebãtur de paſcuis ita nũc ſoluãtur de eiſdeȝ ad frugũ fertilitatẽ tranſlatis abſqȝ diminutiõe. ¶ Nota decias itegre pſoluẽdas.

Alex.iii.

P Eruenit Capitulũ iſtud ⁊ ſeqñs per ſe patent. Idem.

C Amboies Homies de ortana tenẽtur ſoluere decias prochiali eccẽ. Sȝ anteꝙ̃ illud faciãt de fructibus non decimatis ſatiſfaciunt fuiẽtibus ⁊ mercenariis ſuis ꝑ debito totius ãni: ⁊ de reſiduo decimã ꝑſoluebãt: mãdat papa vt ſtati collectis fructib⁹: ante aliquã deductionẽ decimã ſoluer̃ cõpellant̃: ⁊ de ſubtractis ſatiſfaciãt cõpetenter ¶ Nota decias pſoluẽdas ante aliquam deductionem. Idem.

D Jlecti filii. Monachi de neuolo habebãt priuilegiũ de nõ dandis decimis de terris quas colũt ſuis ſũptibus. Ipſi conducebãt predia alioꝝ i prochia mõachoꝝ ſcẽ crucis de quibus prediis mõachi ſancte crucis decimas pcipe conſueuerũt: de quib⁹ i magna pte ſuſtentatiõem hẽbant: ⁊ occaſiõe priuilegii ꝑdicti decimas nõ ſoluebãt monacis ſcẽ crucis de prediis ɔductis. vnde tamen ipſi monachi enormiter grauarentur conqueſti ſunt dño pape. vnde ſcribit eiſdẽ monachis de neuolo dicẽs ꝙ non fuit itentio anteſſoꝝ ſuoꝝ vt de poſſeſſiõibus quas ɔducũt decimas non pſoluant: quar̃ mandat eis vt de ꝑdiis cõductis monachis ꝑdictis integr̃ decimas pſoluant: vel cum eis amicabiliter conueniat. ¶ Nota priuilegia ſic intelligenda vt intellexit auctor ipſoꝝ. Item priuilegia non ſunt amplianda qꝛ ſũt odioſa. Idem.

S Uggeſtum eſt Abbas ⁊ fratres dolẽſ mõaſterii ɔqueſti ſũt dño pape: quaten⁹ cũ ipſi hẽant priuilegia de nõ dandis decimis: monachi de vrſino decimas auferre conãtur ab eis: cõtra tenorẽ priuilegioꝝ ſuoꝝ: mãdat abbati ⁊ fribus doleñ. ſup decis illis cõponãt qꝛ qñ romana eccã ordini illoꝝ priuilegia de nõ dandis deciſ ɔceſſit: ita erant rare abbacie illius ordinis ꝙ nulli poterat de iure ſcãdalũ ſuboriri. Sȝ mõ i tãtũ ſunt augmentate ⁊ poſſeſſiõibus ditate ꝙ multi viri eccaſtici de ipſis deponũt qrelã. ¶ Nota ꝙ ſup decimis cõpoſitio fieri põt inter eccliaſticas ꝑſonas. Iteȝ ſi priuilegiũ expoſtfacto icipiat enorme detrimẽtũ inferre reuocandũ eſt priuilegium. Idem.

E Xparte Quidã monachi albi ⁊ nigri occaſiõe priuilegioꝝ: q̃ ſup nõ dãdis decimis ſibi ɔceſſit romana eccã: ſpoliare pſumebãt eccãs iuriſditõis taracoñ. arcepi. vñ ipe ſignificauit hoc do.pa. ⁊ ipe reſcribit eidẽ dicẽs ꝙ ꝑdeceſſor ei⁹ alex. ſore oibus religioſis ɔceſſit decias de laborib⁹ ſuis: ſed adrianus poſtmodũ ſolis frib⁹ ciſternis ordis tẽplariis ⁊ hoſpitalariis decias laborũ ſuoꝝ quos ꝓpriis manib⁹ ⁊ ſũptibus excolũt ɔceſſit. aliis vero ɔceſſit vt de noualibuſ ſuis q̃ ꝓpriis manib⁹ ⁊ ſumptibus excolunt ⁊ de nutrimẽtis aialiũ ſuoꝝ: ⁊ de ortis decimas nõ pſoluãt ⁊ alex. ſup hoc imitatus eſt ad ãnũ. vnde ꝑcipit qbus hoc idultũ ẽ hac occaſiõe decimas de aliis rebuſ eccãꝝ decimas ſubtrahere nõ preſumãt vel ſibi qd vlterius vẽdicare. ¶ Nota ꝙ priuilegiũ non dȝ ad aliud extẽdi q̃ ad ea que continẽtur

in ipſo. Idez.

L Jcet de benigni. Religio ſi quibus ↄceſſū ē vt ḋ laboribus ſuis quos ꝓpriis māib⁹ ⁊ ſūptibus excolūt decias nō pſoluāt. ſi poſ ſeſſiōes ſuas aliis tradūt excolēdas decias de illis ſoluere tenētur eccleſiis ꝓchialib⁹ i qbus locū priuilegiū nō hȝ. Idem.

A Daudien tiā. In priuilegiis ciſtertiē. cōtinetur ꝙ de laboribus quos ꝓpriis manib⁹ aut ſūptib⁹ excolūt: de cimas nō pſoluāt. qdā malicioſe interptātes verbū illud de laborib⁹. i. de noualib⁹. ver bū illud ad noualia reſtrigentes. ꝑuenit hoc ad noticiā do. pa. vnde mādat quatenus ꝑ lati hoc de cetero fieri nō pmittāt: ſi. n. papa intellexiſſet de noualib⁹: poſuiſſet de nouali bus. ¶ No. ꝙ priuilegiū pricipis malicioſe nō ē interptādū. Itē nō ē recedēdū a forma verboꝝ. Idem.

Q Uoniam nobis. Eps bririēſis que ſiuit a do. pa. qd de decis noualiū ſue dio ceſis ſit ſtādū. Rñt pa. ꝙ ſi noualia illa ſuut intra certā ꝓchiā alicui⁹ eccē: decias illas faciat aſſignari illi eccē: ſua pte ſibi retēta: ſi vero nō ſūt infra certā ꝓchiā de ill' diſpo nat put ſibi placuerit. ¶ No. ꝙ decie noua liū debēt ſolui illi eccē in cui⁹ ꝓchia ſūt ip ſa noualia alioqn i diſpōe ſūt epi. Idem

P Arrochianos Decie dari debēt ex debito cū ſint ab ipo dño inſtitute. Idem.

A Dhe dōa Quidaȝ abbas fe cit donatōem de quadā decia cuidā laico ⁊ hrdibus eius. qrit an tal' donatio teneat. re ſpōdet pa. ꝙ ſāctuariū dei hereditatio iuris poſſideri nō dȝ. mādat epo diocesano qua tenus dōationē illā virib⁹ carere decernat: ⁊ niſi laicus ille decimā ipam ipſi eccē libere reſignauerit ipm excōicet. No. ꝙ i ſpūalib⁹ ſucceſſio locū nō hȝ. Idem.

D Eter ris. Querebatur vtꝝ iudei cōpellendi ſint ad decias ſoluēdaſ. rñt ꝙ com pellēdi ſūt ad decias pſoluēdas vel poſſōes penit⁹ dimittēdas: ne hac occōe iur' ſuo eccē valeāt defraudari. Idem.

Q Uāuis Quidā laici v ſurpāt ſibi i rbus eccliis qō ad ſacerdotes noſcit ptiere: ꝙ qdē graue nimis ē ⁊ dignū pena diuini iudicii ⁊ maiorē ēt icurrūt formidinē ꝙ ipi fomitē ſui erroris i clero iueniūt ex eo ꝙ qdā plati ↄce dūt decias ⁊ eccās laicis diſponēdas. vnḋ i pellūt eos i pmptū piculū: cū poti⁹ eos ad vi am vite debeāt reuocare. ⁊ iō ſtatuit pa. vt ſi qs platus alicui laico remanēti i ſeculo cō ceſſit decimā vel oblatiōeȝ a ſtatu ſuo remo ueat: ſicut arbor q̄ ē iutilis dōec emēdet ⁊ ſa tiſfaciat. No. ꝙ laico nulla ſpūal' admiſtra tio ↄcedi debet. Idem.

Q Um ſint Aliqñ ↄtingit ꝙ aliq ↄmorātes i una ꝓchia ex colet terras i alia: qrit cui eccē decie ſūt red dēde. Rñt pa. ꝙ ſr hoc nō ē facile dar' reſpō ſū cū auctoritates ſcōꝝ pꝛm ſint diuerſe: vn de i talib⁹ recurrēdū ē ad ↄſnetudinē. ⁊ vidē dū ē vtꝝ ille eccē i vno ſint epatu vl' diuerſ epatib⁹ ↄſtitute: qꝛ graue ⁊ difficile foret ſi i vna eccā i alio epatu recipet decimas cū ex hoc fines epatuū videt' ↄfundi. No. ꝙ i deci mis ↄſideraſ ↄſuetudo. Itē decie i ꝓchia alteri⁹ pſcribi nō poſſūt ut colligit' hic ne fies epatuū vel ꝓchiaꝝ ↄfundāt'.

P Ro hibemus Quia laici ſine piculo aiarū decias detiere nō poſſūt. phibet lateſ. ↄ. ꝙ ipi i alios laicos decias ipas trāſferre nō pſumāt aliquo mō ⁊ ſi qs eas recepit ⁊ nō reſtituerit eccē ad ꝗ ptiet criſtiana careat ſepultura. No. ꝙ laici ſine piculo aie decimas retinere nō poſſunt.

Lucius tertius.

A Dapo ſtolice. Conſue tudo qdā i vnga ria inoleuit vt plerūqȝ ppli de ꝓchia vni⁹ epiſcopi transferantur i ꝓchiam alterius epi: ⁊ tamē vterqȝ eps decias ab eis regrūt

q̄sitū fuit cui ep̄o potiꝰ decie ſunt reddende Reſpōdet pa. ꝙ decie pſonales illi eccē ſūt reddēde in qua ppli eccleſiaſtica pcipiūt ſacramēta: decie vero p̄dioꝝ vel fructuum arboꝝ ſi coluerit in alia prochia quā i ea in ꝗ bitant: qꝛ i in caſu iſto diuerſa ꝯſuetudo ſeruat archiep̄s iſte id eligat in hoc cāu ꝛ obſuet ꝙ p ltimā ꝛ pſcriptā ꝯſuetudinē nouerit obſeruatū. ¶ No. ꝙ de iure decie pſonales dāde ſūt vbi qs audit diuina: p̄diales autē ſita ſūt predia niſi ꝯſuetudo pſcripta repugnet. Clemēs tertius.

Ex parte Quidā agricultores i eodē agro ſimul i vno vel diuerſo tpe ſeiant dñſa ſeia nec decias pſoluāt niſi de vno ſeie. mandat pa. ꝙ de oībus fructibꝰ p̄dioꝝ ſine aliq̄ diminutiōe decias ſoluāt. Idem.

Non eſt in Quidam ante ſolutionē deciarū deducebāt expēſas. reſpōdet pa. ꝙ ſci p̄res ꝙ de oībus bōis q̄ fidlis hō acqrit decias ſoluere d3 ad qđ ēt ſūt cōpellēdi. vnde p̄cipit quatenꝰ anteꝗ deducāt expēſas de bōis p̄dictis decias pſoluāt ecclījs qbus debēt cū debita itegritate. No. ꝙ decie tā pſonales ꝗ p̄diales de oībꝰ bōis ſolui debēt integralr. Inno. iij.

Ex transmiſſa. Lra bꝰ. c. p ſe p3

A Nobis Aliqs locat aliqñ poſſeſſiōes ſuas ad affictā: locator de pte ſua deciaſ ñ ſoluebat: querit qd iuris. rñt pa. cū qlibet decimas ſoluere teneat: ꝛ dātes ꝛ recipiētes poſſeſſiōes ad affictū decias ſoluer tenētur niſi oſtēdere poſſint quare ab hmōi ſint imunes ꝛ infra. Idem.

Tua Impator ꝯcedit alicui poſſeſſiōes aliquas liberas ꝛ imunes ab aliquo onere: ꝛ ſine pſtatiōe deciarū rñt ꝙ laicis de ſpūalibꝰ nulla diſponēdi attributa ptās: ꝛ iō ꝗtūcūq3 iꝑialis ꝯceſſio generaliter fiat minīe pōt eximere a ſolōe decimaꝝ q̄ diuia ꝯſtitōe debent. ſcđo alicui laico decie alicuiꝰ loci ſūt i feudū ꝯceſſe: ſurgūt in eodē loco noualia. q̄rit vtrū laicꝰ ille hr̄e deat decimas noualiū. rñt pa. lic3 decie ſint laico i feudū ꝯceſſe nō tñ ſūt ea occōe ab eo dē decie noualiū vſurpāde: qꝛ in talibꝰ non eſt lnia extēdenda ſ3 potiꝰ reſtrigēda. ¶ Nota ꝙ laici quātūcūq3 fuerit p̄minētes de ſpūalibus diſponēdi nō hūt ptātē. Itē cui ꝯceſſū qđ ē maius tamē ꝯcedit qđ ē minus. Idē.

Tua nobis Quidam laici dicebāt ꝙ ſemē ꝛ ſumptus qui fiunt i agricultura ſunt primitus deducēdi ꝛ d̄ reſiduo decima pſoluēda: alij vero erāt qui de portione fructuū quā recipiūt de colōis ptē decime ſepant ꝛ eā aſſignāt capellis vel alijs eccleſiis in paupibus vel in alios vſus p ſua volūtate diſtribuūt. alij ſūt q vitā clericoꝝ tanꝗ malā vel peſſimā deteſtant ꝛ ob hoc d̄cimaſ ſibi ſubtrahūt. dioceſanꝰ ep̄s ſignificauit hoc do. pa. rñt pa. ꝙ ſi iſti ad deū a quo oia bōa pcedūt reſpectū hr̄ent ius eccāſticū taliter nō dimiuerēt nec decias egētiū aiaꝝ detierēt. ꝛ pbat primū dictū p̄dictoꝝ p locū a maiori. deus cuiꝰ ē terra nō d3 eē deterioris ꝯditōis ꝗ dñs tpal': ſ3 dñs tpaliſ q terrā ſuā alij tradidit excolēdā ptē ſuā itegralr recipit a colono ſine aliqua deductōe expēſaꝝ mlto fortiꝰ decie quas deꝰ ſibi r̄tinuit i ſignū vlīs dñi ſine deductiōe aliq̄ expēſaꝝ clicis p cultu diuio ſunt ſoluēde. ꝛ ſi moniti laici eas noluerint ſoluere eccāſtica cēſura ſūt cogēdi. Secundo rñdit ad ſcđ3 dictū p̄dcoꝝ ſicut colonꝰ de pte fructuū q̄ ſibi remāet rōe culture ſine diminutōe ſoluere tenēt decimā ſic ꝛ dñs de portiōe quā recipit a colono. Tertio rñdet ad vltimū dictū quāuis clici mali ſint pretextu eoꝝ malicie: eccē aliſ quā bis quibus de iure debētur nō ſunt ſoluēde qꝛ non licet alicui ꝯcedere aliena preter dñi voluntatē. In fi. mādat ep̄o quatenus compellat oēs ad decimas pſoluēdas clericis ꝛ ꝛ eccleſie dioceſis quibus eas exhibere tenetur tā rōe pſonarum ꝗ ratione predioꝝ.

¶ Nota prediale ſine deductione expēſaꝝ pſoluendas. Item decime dantur clericis p cultu diuino. Item nulli lic3 concedere cuiꝗ

aliena preter dn̄i voluntatē qꝛ.pp ter hoc nō remittitur debitū ſʒ auſugetur. Jdem.

EX parte Abbas ſcē colūbineſeñ.ipetrauit priuilegium vt decias terre prochiarum ſuarū cuʒ integritate pcipet: poſt ipetratum priuilegium ſurrexerunt illa noualia: queſiuit abbas vtrum deberet pcipere decimas noualiū auctoritate priuilegij cōceſſi. reſpōdet pa.ꝙ cuʒ eis ſit cōceſſuʒ ꝙ maius ē vʒ ut poſſit pcipe decias terre prochiaꝝ ſuaꝝ ⁊ de noualibꝰ decias pcipe pōt qꝛ vbi maius ɔceditur ⁊ minus ɔceſſum vr̄. ¶ Nota cui ɔcedit̄ quod ē maius ⁊ qḋ minus eſt cōceſſum intelligit̄. Jtē priuilegium large interp̄tari dʒ in hoc caſu. Jdem.

PAſtoralis Aliqs hʒ molēdina: ⁊ piſcarias ſuaſ: facit ibi expenſas neceſſarias ad cōſernationē ipſaꝝ rerum q̄ſiuit epiſcopus elieñ. vtꝝ expenſe iſte neceſſarie ſint deducēde de fructibus illarum rerum anteq̄ʒ decima perſoluatur ſm quod in negociatione deducuntur antequam papa ad hanc queſtiōem reſpondeat: oſtendit qd iuris ſit de illis expē̄ſ que fiunt circa res emptas de pecunia determiata cā negotiatōis: dicit ꝙ expenſe que fiunt in rebus illis deduci debent cum res ille vident̄ ⁊ de reſiduo dēbent decime pſolui quaſi de lucro ſʒ expēſe que fiunt p recipiēdis fructibus illarum reꝝ non ſunt deducēde: licet res ipſe ſint empte dē pecunia determiata qꝛ fructus illi ſunt illoꝝ qui faciunt ipſas expeuſas ſalua decia ⁊ fructus illi alienari non poſſunt ſine onere decimarum. demū reſpōdet ad qōem ppoſitam dicēs ꝙ expenſe que fiunt p reſtauratōe molendinoꝝ ſiue piſcariaꝝ reꝝ: non ſunt deducēde de puētibus decimādis qꝛ reſidue penes dominū remanēt reſtaurate: vt ſi ps aliqua moriat̄ armēti deterioret̄ vinea portio mercis depeat vel clibanꝰ deſtruat̄. ¶ No.ꝙ expēſe q̄ fiunt i negociatiōe deducuntur añ ſolutionē deciarū. Jtē res remāet cū ſuo onere obligata. Jdem.

CUm ɔtingat. Jn qbuſdā prochijs q̄dā eccē ⁊ eccaſtice pſone ab ātiquo pceperūt decimas: de nouo fiūt noualia i prochijs illis. q̄ritur ad quē decia iſtoꝝ noualiū icipiat ptinere. rn̄t pa.ꝙ cū pceptio deciaꝝ de iur̄ cōi ptieat ad prochiales eccās decie noualiū q̄ fiūt i prochijs earūdē ad ipas ptiere noſcūt niſi illi q ātiquas decias pcipiant cām rōnabili oñderit p quā decie noualiū ad eos debeant̄ ptiere. No.ꝙ de iure cōi decie ptinēt ad prochiales eccās. Jtē vna eccā pōt p̄ſcribere decias i prochia alteriꝰ. Jtē q p̄ſcribit i vno caplo nō p̄ſcribit i alio. Jdem.

CUm in tua Quedā mōaſteria ⁊ ɔuētuales eccē pcipiūt decimas maiores ⁊ minutas i alijs prochiis. ſʒ de qbuſdā fructibꝰ ānuati pceptis ſibi nō fuerūt decie pſolute: q̄rit̄ qs dēat pcipe decias illoꝝ fructuū. rn̄t pa. ſi fructus p̄dicti puenīūt de illa terra de qua mōaſteria vl̄ ɔuētuales eccē decias pcipiebāt eis decie illoꝝ fructuum debēt dari cū terra illa ab antiquo illiſ fuerit decialis qꝛ vna ⁊ eadē res non dʒ duplici iure cenſeri: alioqui eccleſiis prochialibus pſoluantur ad quas de iure cōi ptinet pceptio deciarū. No.ꝙ vna eccā pōt p̄ſcriber̄ decias i alteriꝰ prochia ꝙ hodie itelligēdū ē cū hʒ titulū. Jtē vna ⁊ eadē res diuerſo iure cēſeri nō dʒ. itē decie de iure cōi ptinēt ad parrochiales eccleſias. Jdem.

DUdum Jnter ep̄ʒ veſprimenſem ⁊ fr̄es hoſpitalis hieroſolimitāi ſci ſtephani ſup quibuſdā decis qō vertebat̄: ptiꝰ propter hoc iⁿpreſentia dn̄i pape ɔſtitutis datꝰ fuit eis auditor corā quo petiit ep̄s decimaſ terrenaꝝ q̄ per ruſticos hoſpitalis p̄dicti in veſprimeñ. dioceſi excolūt: petiit inſup quaſdam eccleſias que per ipſos hoſpitalarios detinentur: in quibuſ dicebat intentionē ſuā de iure cōi fundatā. prior vero predictus in predictis decimis ⁊ eccleſijs p̄ſcriptiōnē allegās: ppoſuit ſuper his nō teneri epiſcopo reſpondere: auditor hoc audiens ſignificauit

illud do.pa. ⁊ ip̄e mandauit eidem: ꝙ idem prior ꝓbauit titulū p̄ſcriptionis quem allegabat ip̄e ſtatiꝫ exhibuit priuilegia regis ac regine qui contulerunt eccām ſanti ſtephani hoſpitali donationis titulo in ꝑpetuam elemoſinam ad quam dicte decime pertinebāt induxit etiam quoddam ſcriptum cōfirmationis. C. pape per quod ꝓbare volebat predictam cōceſſionem valere ex parte ep̄i fuit ꝓpoſitum ꝙ in decimis ⁊ eccleſiis donatis a rege ⁊ regina. preſcriptionem allegare non poterat ps aduerſa q̄ nō poteāt iniciū habere a donatiōe ipoꝝ nec a ɔfirmatione. C. tātum tempus effluxerat ꝙ poſſit p̄ſcriptio cōfirmari ⁊ ſic talis titulus nō valebat immo vt dicunt canones ſacrilegiū incurrit qui decimas vel eccleſias recipit de manu laicali do.pa. hiis omnibus ɔſideratis dicit ꝙ datores p̄dicti aliis ɔferre nō potuerūt ꝙ de iure non poterant poſſidere ⁊ ꝑ ɔfirmatōeꝫ clemētis ſuꝑ eccā ſancti ſtephani: ⁊ aliis ad ipſaꝫ ꝑtinentibꝰ factā hoſpitali iuri ep̄i nō derogat̄ ēt ſi ſcriptū autenticū apparꝫ. quare ꝓhibet ne frēs hoſpitalis p̄ſumant vlteriꝰ impedire quo minus p̄dictus ep̄s decimas percipiat antedictas: ⁊ pacifice poſſideat in futurum. ¶ Nota ꝙ eo ipſo ꝙ eccleſie vel decime ſunt in dioceſ. ep̄i de iure ad eum pertineant. Item laici in alios transferri non poſſunt quod eis poſſidere non licet. Iteꝫ ſi donatio nō valꝫ cōfirmatio ſuꝑ ea fcā nō vꝫ Item ſi ſcriptū autenticū nō oñdat̄ ad tranſcriptū nihil fieri poſſit. Itē ꝑ hmōi ɔfirmatōes nō fit p̄iudiciū de dioceſano ep̄o. Idē

In aliquibus

In quibuſdma regionibꝰ q̄dam ſunt gentes permixte: que ſm ritus ſuas decimas nō ſoluūt lꝫ criſtiano nomine cēſeant̄ quidam domini predioꝝ talibus ꝑſonis ſua predia ɔmittant ꝙ abſqꝫ nulla ɔtradictione cum integritate perſoluant clericis eccleſiis quibus debetur ⁊ ſi neceſſe fuerit ɔpellant̄. In fine dicit ꝙ ille decime que debentur de iure diuino vel de loci ɔſuetudine ɔſuenit: approbate neceſſario ſunt ſoluēde. Nota ꝙ decime non ſolum iure diuino ſed etiā ap.ꝓbata ɔſuetudine debentur

Idem.

Cum non

Quidā añ ſolutōem decimaꝝ d̄ducebāt de fructibꝰ d̄cimādis cēſus tributa ⁊ alias expēſas: cum ergo dn̄s in ſignū vl̄is dn̄ij quodā ſpāli titulo ſibi r̄ſuauerit volēs ɔciliū eccāꝝ diſpēdijs ⁊ aīarū ꝑiculis obuiare ſtatuit ꝙ aliquā exactionē cēſuū vel tributoꝝ p̄cedat ſolutio deciarum: vel ſaltē illi qui ſenſus vel tributa indecimata ꝑcipiunt ɔpellantur ea decimare: qꝛ res tranſit cū onere ſuo. ¶ Nota decimaſ p̄dioꝝ ꝑſoluendas anteq̄ꝫ deducātur expenſe Item res tranſit cū onere ſuo.

Idem

Nuper abbates

Abbates ordinis ciſtercieñ. habebāt priuilegiū de nō dandis de laboribus quos excolūt ſumptibus ſuis. vnde grauiter ledebātur eccleſie cū ip̄e quotidie multas acquirerent poſſeſſiones: de quibus eccleſijs d̄cime ſoluebantur ꝓpter quod dicti abbates ad ɔmonitionem concilij ſtatuerunt vt de cetero fratres ipius ordinis emant poſſeſſiōes de quibus decimis debeantur eccleſiis niſi forte ꝓ monaſteriis fundandis de nouo ⁊ ſi tales poſſeſſiones de quibꝰ decime ſoluebātur eis fuerint collate: aut empte ꝓ monaſteriis de nouo fundanſtis ɔmittant aliis excolende: ne occaſione priuilegioꝝ ſuoꝝ eccē vlteriꝰ aggrauent: pp quod ſtatuit concilium: vt de alienis terris: ⁊ de hiis quas de cetero acquirent decimas eccleſiis ſoluunt qbus debentur: etiam ſi ꝓpriis ſumptibus eas excolant: niſi cum ipſis eccleſiis amicabiliter duxerint componendum ⁊ hoc quod dictuꝫ eſt de ciſtercienſibus extendatur ad omnes alios qui habent ſimilia priuilegia p̄cipit ɔciliū: ut eccāꝝ prelati ꝓmpti exiſtant ad exhibendum p̄dictis priuilegiatis de ſinis ma

leſactoꝛibus iuſticie complementum ⁊ eoꝛuꝫ
pꝛiuilegia diligenter obſeruent. Nota ꝙ ſi
pꝛiuilegium incipiat vergere in enoꝛme de-
trimentum derogandum eſt vel in toto vel i
parte.

Grego. ix.

INterdicimus. Satis patꝫ lr̄a huius. c.

De regularibus ⁊ tranſeuntibus ad reli-
gionē. Rubꝛica.

UNus Per ſe patet.

SI quis ante Statuit
cōcilium magūtinū ꝙ ſi aliqs' i
legittimos annos religionē intrauerit ſine cō
ſenſu parentū ſuoꝝ ſi pentes infra annū non
reclamauerint ad papam vel epm̄: vel ei⁹ vi
cariū poſt annum ipm̄ non potuerunt reuo
care. Si vero poſt legittimos annos ꝑ vim
religionē intrauerit ⁊ infra annū. nec ipe nec
parentes eius reclamauerit ad p̄dcās perſo
nas poſtea exire non poterit cū p̄ſumat ↄſen
tire. Nota ꝙ ab inicio nō tenuit tractu tem
poꝛis ↄualeſcit.

UT clerici. Clerici qui fin
gūt ſe mōachos cō
pellātur ut fiant monachi vel veri
clerici.

VIdua ſi Si qua vidua
ſpōte velū ↄuerſi
onis ſibi impoſuerit ⁊ in eccā inter
alias velatas oblationē deo obtulerit: vlte
rius velit nolit religiōis hitū dꝫ hr̄e: q̄uis ꝑ
ſacr̄m firmare velit eo tenoꝛe velū ſibi ipoſu
iſſe: ut ipꝫ deponere poſſit. ¶ No. ꝙ ipo fa
cto p̄ſumit qs monachus vel monacha. Itē
mōſtratur iuramēto alicui⁹ in p̄iudiciū voti
ex quo apparuit ut monachus. Grego.

IOhānes Statuit pa
pa qꝛ mōach⁹
de mōaſterio ad mōaſteriū temeꝛ
nō tranſeat nec aūt mōachus peculiū hēat: ⁊
q̄ ↄtra fecerit monaſterio pꝛ mo ↄpetēti co-
ertione adhibita. C. ſequēs pꝫ. Alex. iiij.

NOn eſt nobis Mādat pa. p̄latis ꝑ galliaꝫ ↄſti
tut⁹ ꝙ nō ꝑmittāt recipi ꝑ epatus ſuos mo
nachos vel ↄuerſos ciſtercieñ. oꝛdis: poſtq̄
fecerit in ꝓfeſſionē ſine licētia abbatū ſuoꝝ
⁊ ſi aliqs ↄtra hoc fecerit ⁊ monitus ad mo
naſteriū ſuum redire. Idē

ADnoſtram. Heremite d
mōte ſol' quoſdā pu
eros ſeduxerunt in tantū ꝙ qdam
ſuaſionib⁹ eoꝝ ↄſentientes ſtati religiōis hi
tū in ſuo mōaſterio receperūt vn⁹ eoꝝ. t. no
mie ſtati penituit ⁊ ifra triduū inde exiuit ⁊
poſtmodū iurauit q̄dā accipe in vxoꝛē. Sꝫ
illi heremite ꝑmittebāt ipm̄ illā ducer̄ vt iu
rauit. ſignificatū fuit hoc do. pa. vñ mādat
ipe: quaten⁹ ſi ↄſtiterit ꝙ p̄fat⁹. t. ante. xiiij.
ānū hitū ipm̄ ſine ꝓbatōe ſuſcepit: ⁊ ifra tri
duū depoſuerit eū ab ipetitōe dictoꝝ here
mitaꝝ denūciet abſolutū ⁊ eā quā iurauit
accipiat in vxoꝛem: ſi aliud nō impediat.
¶ Nota ꝙ ifra. xiiij. annū nō tꝫ votū. Itē
q̄ illectus hitū ſuſcipit p̄ſumit nō vouiſſe.

SUper eo. Quidā Idē
clerici ſuſceperūt hi
tū r̄ligiōis eo aīo ut ad ſeculū non
r̄dirēt ⁊ añ fcām pfeſſiōem ad pꝛioꝛē ſtatuꝫ
ſunt reuerſi. q̄ſitū fuit de hijs clericis vtꝝ ſic
r̄manere poſſint. Rñt pa. ꝙ ſi auſteritatē re
ligiōis ad quā migrauerūt ſuare voluerunt
ad mioꝛē religiōem ↄpellēdi ſunt trāſire: nec
āpli⁹ in eccleſijs ſecularib⁹ debēt aſſumi ne
ↄtra votū ſuū venire ꝓhētur. ſꝫ ſi añ ſuſcep
tū hitū poſui i ꝓbatōe recedere voluerit ad
pꝛioꝛē ſtatū redire nō ꝓhibētur. ¶ No. ꝙ q̄
hitū religiōis aſſumit ſine ꝓfeſſiōe ⁊ ſine ꝓ
batōe ad ſeculū redire nō pōt. vñ ibi maner̄
dꝫ vel ad mitioꝛē trāſir̄ ↄpellēd⁹ ē. Idē

SAnete. Quidā canonicus
aromaceñ. ꝓfeſſus ibidē
ab eccā aromace. an fugit ⁊ a quo
dā abbate i mōachū ē r̄cept⁹. q̄ſitū fuit an
dēꝫ ibi r̄maner̄. rñꝫ pa. epo ābiañ. ꝙ ſi lo
cus ille vbi nunc eſt maioꝛis religionis ex
ſtit q̄ eccclelia aromaceñ. ipſum in eodem
loco cum pura conſcientia remanere per

mittat alioquin ad primā redire ɔpellat eū dē. ¶ No. ꝙ de miore religiōe ad maiorē transire lʒ ⁊ nō ecōuerſo. Idē

Significatum. Qui dā. g. nomine infra. xiiij. annum ɔſtitutus timorē magiſtri ſui habitū religionis aſſumpſit ⁊ inde īfra annū exiuit. ⁊ ſic vagabūdus diſcurrit ſignificatum fuit hoc domino pape. vnde mandat epō beluaceñ. quatenꝰ ſi ſciuerit ꝙ ille. g. non fuiſſʒ oblatus a parentibus. ⁊ īfra xiiij. annum a religione receſſit ab illo voto quod fecit ipm̄ denūciet abſolutū: ſi vero a parentibus oblatum fuit aut quartūdecimū ānum ɔpleuerit quando religionē intrauit ſiue poſt. xiiij. annum a ſe factum ratuʒ habuit ɔpellat eundē ad eandē religionem: vel aliam tranſire. ¶ Nota ꝙ votum ꝓfeſſionis infra. xiiii. annum factum nō tʒ. Item votum quod ab initio non tenuit ꝑ ratamhabitōeʒ ſequentē tʒ. Clemēs. iii.

Cum virum. Que dā puella infra annos diſcretionis tradita fuit monaſterio a parentibus ⁊ habitum religionis aſſumens benedictionem accepit ꝙ̄ accipiunt que velantur: poſtmodum de monaſterio exiens cuidam militi ſe copulauit. Querit̄ vtꝝ ad monaſteriū r̄dir̄ tenet̄. Rñdet pa. ꝙ ſʒ tollet. con. paterna donatio aut ꝓpria ꝓfeſſio monachum facit ⁊ quicunqʒ iſtoꝝ fuerit obligatus erit: ⁊ ideo ad ſeculuʒ redire non poteſt nec illa poteſt vlteriꝰ iuguʒ ꝓfeſſionis reicere cū non contradixerit quādo benedictionem accepit: quam benedictionem tantum in etate diſcreta recipiunt q̄ velantur: ⁊ qꝛ etiam ſi contradixerit poſtmodū ratum habuit poſtea reſpondet tacite qōni: que poſſit fieri ꝑ decretum leonis pape a cōtrario ſenſu vbi dicitur puelle que non coacte pentum imperio: ſed ſpōte virginitatis hītum ſumunt non poſſunt deſerer̄. ergo ꝑ contrarium ſenſum datur intelligi ꝙ ſi coacte ſuſcipiunt ipm̄ deſerere poſſunt. Reſpōdʒ papa ꝙ non obſtat illud decretū ꝙ illud intelligitur de puella nubili que non cogitur ſequi voluntatem parentum cū habeat liberꝝ arbitrium in vouendo hic loquitur de illa que adhuc erat infra annos diſcretionis que adulta facta ꝓfeſſionem ferre vel q̄ ſi coacta fuit poſtea ɔſenſit. ¶ Nota ꝙ ſemel ꝓfeſſus ī etate diſcreta vlterius ad ſeculum redire nō poteſt. Iteʒ votū ꝙ ab initio non valuit tractu temporis ꝑ ratihabitionem tenet. Item argumentuʒ a ɔtrario ſenſu validū ē dūmō in eundem caſum fiat: ſed hic erat diuerſus caſus. Idem.

Porrectum. Qui dā canonicus acarōtinus Io. noīe votum emiſit vt fieret monachus in infirmitate cōſtitutꝰ. Ipe vero timēs ne voto nō ɔpleto ðcedēter iūctis māibꝰ tradidit ſe abbati ī monachū ⁊ in fratrē. Querit̄ an talis ɔpellēdꝰ ſit ɔplere ɔꝓmiſſum. Rñdet pa. ꝙ cū monacū faciat nō hītus ſed ꝓfeſſio regularis talis ɔpellēdus ē ut fiat monachꝰ ⁊ reddit domino q̄ ꝓmiſit ex quo votū emiſit ⁊ abbas ipm̄ recepit. Nota ꝙ ꝓfeſſio ſola ſine habita monacū facit. Itē q votū facitut fiat monacū ɔpellēdus ē ut reddat dn̄o qð ꝓmiſit alias ſaluri a nō poterit. Celeſtinus. iij.

Cum ſimus. Qui dā mileſ b. noīe ſecū filio ſuo. īfra. xiiii. annum ɔſtituto ad quoddā monaſteriū cū bonis ſuis tranſtulit: ⁊ dictum filium ſuuʒ fecit habitum ſuſcipere monachalem. Sed cum ipi puero diſpliceret monaſtica diſciplina īfra modicum tempus a monaſterio receſſit: ⁊ bona paterna cepit cum inſtantia poſtulare. ſed abbas dicebat ꝙ nō erat audiendus cum tp̄e ſue oblationis extiterit maioꝛ. xiiii. ānis. Conſultus pape reſpondit ꝙ ſi dictus puer ad annos diſcretionis peruenerit ⁊ habitum retinere voluerit manachalem non eſt ad hoc vllatenus compellendus: quia tunc liberum ſibi erit habitum ipſum dimittere: ⁊ paterna bona que ipm̄ ex ſucceſſione contingunt poterit poſtulare. Nota ꝙ pater r̄ligionē intrando filiis legittimā poꝛtionē reſuare

ad minus tenetur. Inno. iij.

SIcut tenor. Quidã ſacerdos duꝫ in infirmitate grauiſſima laborarꝫ: ita ꝙ extra ſe poſitus deſperabat de vita pn̄ti indutꝰ fuit habitū monachalē ⁊ ad monaſteriū deportatus: tandem ꝯualuit ⁊ habitū dimiſit ⁊ ꝺ̃ abbatis lnĩa de monaſterio receſſit. do. pa. ꝯſultus: quid eſſꝫ huic faciendū ſacerdoti. Rn̄dit ꝙ iſta duo inter ſe repugnantia vid̃antur ſit extra ſe poſitus ⁊ de preſenti vita deſperꝫ tamen ſi eo tempore quo poſitus extra mētem aſſerit̃ indutus fuit habitū mōachaleꝫ cū tūc nō conſentiat ip̄m denūciet abſolutum obſuantia regulari niſi poſtquam ſane mētis fuit ꝓfeſſioneꝫ fecerit ſpontanea voluntate. ¶ Nota ꝙ q̄ ē alienatꝰ a mente non obligat̃ cum nō ꝯſentiat nec valeat diſſentire tanq̃ꝫ dormiēs. Idem.

AD apoſtolicā Singularis inſtō ꝓhibꝫ monachū fieri ante vniꝰ āni ꝓbatōem. verūtamē quidã añ tp̄s illud aut etiam ſtatim faciūt profeſſiōem que r̃cipitur ab abbate. Queritur vtꝝ tales monachi ſint cenſendi. Rn̄det papa lꝫ tempus ꝓbatōis vnius anni a ſanctis patribus ſit ſtatutū tam in fauorem ꝯuertēdi q̃ꝫ monaſterii: tamen ſi ante tempus ꝓbationis ille qui ꝯuerti deſiderat habitum recipit ⁊ profeſſionem faciat abbate per ſe aliūm habitum concedente ⁊ profeſſionem recipiente vtrique iuri ſuo renunciare v. detur quod per ſe noſcit̃ introductum: ⁊ ideo mōachꝰ ē cēſurus qꝛ multa fieri ꝓhibent̃ q̃ fcã tn̄ manēt. In fine ꝓhibꝫ abbatibꝰ ne paſſiꝫ añ tp̄s ꝓbatōis quoſlibꝫ ad ꝓfeſſiōem recipiãt: ⁊ ꝯtrafecerint puniant̃. ¶ Nota ꝙ regulare ē ut añ vniꝰ anni ꝓbatōem nullus in monachū vel r̃gularem canonicū r̃cipiatur Item qlibet r̃nunciar̃ pōt iuri quod ꝑ ſe noſcit̃ itroductū. Itē multa fieri ꝓhibent̃: facta tamē obtinent firmitatem. hec r̃gula locū hꝫ in hiis que nō hn̄t ꝑpetuā ꝓhibitionē: quia nō cauetur in prohibitōe: qꝺ ſi factū fuerit n̄

valebit. Idem.

SIcut nobis Quidã clericꝰ nimia egritudine laborans quaſi de morte ſecutus ⁊ de r̃cuperanda ſanitate deſperans habitum manachorum regularium petiit ⁊ accepit: ſed ad eccām nō trãſiuit nec bonis ſuis uti poſtpoſuit videntibus ⁊ ſcientibus ep̄o ⁊ canonicis eccleſie naſarenſiſa quibus habitum ſuſcepat r̃gularē. Et cū ꝑ multa tp̄a ſeculariter ſe habuerit queſiuit ep̄s vtꝝ appellendus eſſet ſūmere r̃gularem habitum. Rn̄dit papa ꝙ ſi petiit ⁊ accepit ⁊ ꝓfeſſionem fecit compellendus eſt ut habitum regularem aſſumat: nec ꝓdeſt illi ꝙ tanto tempore extra canonicã manſerit: immo in augmentum tranſgreſſionis ipſius poteſt merito allegari. ¶ Nota ꝙ ꝯtra votum nō p̄ſcribit̃. Idem.

LIcꝫ quidam. Quidaꝫ monachus ſine licētia prioris ſui tranſiuit ad ordinē ciſtertien̄. prior ⁊ fratres moleſtabant cū dicendo ꝙ ſine licentia n̄ potuit ꝓpriū monaſterium deſerere. ꝑuenit hoc ad noticiaꝫ domini pape. vnde ip̄e ſuꝑ hoc ſcribit priori ⁊ fratribus dimolin̄. a qbus monachus p̄dictus ceſſit dicens licet quibuſdam regularibus a ſede apoſtolica ſit ꝯceſſum: ut poſtq̃ꝫ apud eos ꝓfeſſus fuerit ad aliū locū ip̄is inuitis etiã cã maioris religionis tranſire non poſſit. Sed hoc ea ratione fuit illis conceſſum ne quis ex temeritate vel leuitate in iniuriam ſui ordinis ad alium poſſit ordinem ſe tranſferre. non ꝙ debet e licentia denegari: qui cum humilitate eam duxerit poſtulādã qui ergo taliter a ſuo prelato licentiaꝫ poſtulauerit ex lege priuata que legi communi p̄iudicat abſolutus ad artiorem religionem: libere poterit ſe trãſferre non obſtante indiſcreta contradictione prelati quia priuilegiū meretur amittere. qui ꝑmiſſa ſibi abutitur ptāte. vn̄ nouerūt vniuerſi qbꝰ hoc priuilegium fuerit ꝯceſſuꝫ ſe teneri talr̄ poſtulātibus trãſeūdi lnĩam iptiri: quia ſicut ſubditus

licẽtiam a ſuo p̃lato poſtulare tenet̃: ſic p̃la
tus ſine difficultate tenet̃ ſubdito licẽtiam i
dulgere illud regulariter ẽ obſuandum: ut
nullus ep̃s ſine licentia roma. po. p̃ſumat de
ſerere p̃ſulatũ: quia ſicut maius bonum mio
ri bono prefertur. ita cõmunis vtilitas ſpãli
vtilitati p̃fert̃. Mandat ergo papa p̃dictis
fr̃ibus quatenus p̃dictum monachum qui d̃
puro corde ⁊ ꝯſciẽtia bona ad ordinẽ ciſter
cieñ. trãſiuit vlterius nõ moleſtent. ¶ Nota
ꝙ qui lege priuata ducitur a lege cõmuni ex
emptus ẽ. Item ſicut ſubditus tenet̃ p̃lato
ita prelatus tenetur ſubdito in hoc cãu: Itẽ
ep̃us ſine licẽtia pape ñ debꝫ ep̃atũ dimitte
re. Item cõmunis vtilitas p̃fert̃ priuate vti
litati. Item petita licentia prelati licet non
ſit conceſſa poteſt ad artiorem q̃ſ r̃ligionem
tranſire: quaſi ab ip̃ius lege ſo utus. Idẽ.

V Eniẽs Quedam muli
er ꝯtraxit matrimo
nium cum quodaꝫ viro in facie ec
cleſie ⁊ diutius cohabitauit eidem: tandem
orta fuit diſcordia inter eos ex eo ꝙ vir di
cebat ſe quandam amitam ipſius mulieris:
anteq̃ eam ducerꝫ cognouiſſe. Sed de hoc
non fuit eccleſie facta fides. vnde cõtingit ꝙ
vterqꝫ illoꝝ iurauit ꝙ alterum nõ requirerꝫ
⁊ poſtmodũ ad ſecũda vota trãſiuit vterqꝫ
uiro ſecundo de medio ſublato mulier uiro
priore uiuente ad agẽdũ pniaꝫ quoddã mo
naſteriũ intrauit poſtulans ſibi ꝯciliũ ſaluta
re ip̃endi. papa vero ꝯſiderãs ꝙ iuramentũ
illud illicitũ fuit. Mandat quibuſdam qua
tenus prefatum viruꝫ moneant ⁊ ꝯpellãt. ut
illã quã ſup ĩduxit dimittit ⁊ vxorẽ ſuã reci
piat auditurꝯ poſtmodũ ſi q̃d fecerit q̃õis:
⁊ ſi ꝯtra matrioniũ nihil fuerit ꝓbatũ ſi vir
ad religionẽ tranſire voluerit ei luiam tribu
ãt trãſeũdi ut ⁊ illa mulier i ſuo ꝓpoſito poſ
ſit remanere. ¶ Nota ꝙ iuramẽtũ ꝯtra ma
trimoniũ illicitũ ẽ ⁊ iõ nõ ſuandũ. Ideꝫ.

C Onſulti Aliq̃s intra
uit mõaſteriuꝫ
hitũ ſumendi nouicij. Querit̃ vtꝝ
ĩfra tẽpꝰ ꝓbatõis ante factã ꝓfeſſionẽ licite
poſſit ad ſeculũ redir̃ ſup hoc diuerſi diuer

ſa dixerũt. Inno. tñ diſtinguit vtꝝ ille q̃ cõ
uertit̃ ꝓpoſuerit abſolute ſeculũ mutare vt
in habitu regulari deo de cetero famulet̃ vl̃
regularem obſuantiã expiri: ut ita demũ ſi
ſibi placuit ꝓfiteat̃ ordis diſciplinã: aut ſi
forte ſibi diſplicuerit ad ſeculũ reuertat̃: In
primo cãu ſaltem ad laxiorẽ regularẽ tranſi
re tenet̃ ut r̃gulariter viuat. In ſecũdo vero
caſu põt ad ſeculũ redire. vbi ergo appeat
q̃ fuerit eiꝰ intentio ab initio ꝓpoſitũ ⁊ intẽ
tõeꝫ ꝓteſtet̃ hãc intellige ſm̃ illã. ĩfra. c. pe.
Idem.

P Oſtulaſti Aliq̃ in
fra quartũ
decimũ ãnũ aſſũpſerit hitũ nouici
oꝝ pꝰ modñ ĩfra ãnũ añ factã ꝓfeſſiõem ad
ſuas eccãſ ſunt r̃euerſi: q̃rit̃ vtꝝ ibi dẽant tol
lerari. Reſpõdet papa ꝙ ꝑꝑ hoc nõ ſunt a
ſuis eccleſijs ãmouendi. Nota ꝙ q̃ hitũ no
uicioꝝ aſſumũt infra annũ ꝑut r̃dir̃ ad pri
ſtinũ ſtatũ niſi fecerit ꝓfeſſionẽ. Idem

E Xparte Quidũ ſũt
q̃ cũ plibꝰ ãniſ
portauerũt hitũ monachalẽ: tñ ꝓ
feſſionẽ monaſticã nõ fecerũt. Cũ iſti poſtmo
dũ arguunt̃ ſup eo q̃d ꝓpriũ hñt ⁊ irregul̃r
viuũt dicũt ſe nõ teneri ad carẽtiã ꝓprij nec
ad ꝯtumaciã: cũ hitus nõ faciat monachuꝫ
ſed ꝓfeſſio r̃gl̃is. ſignificatũ fuit hoc do. pa.
vñ mãdat ep̃o loci q̃tenꝰ quoſlibꝫ ſibi ſubie
ctos q̃ p̃dcõ mõ duabꝰ vijs igredi nitunt̃ cõ
pellat ꝑ cẽ. ecãſticã ut poſtq̃ ꝑ ãnũ hitũ ge
ſtauerit mõachaleꝫ r̃gul̃r formã ordis ꝓfiteã
tur ⁊ obſuẽt. No. ꝙ ꝑ ãnũ portat hitũ mõa
chalẽ p̃ſumit̃ mõachꝰ. vñ ꝯpelli dẽat ut ꝓfi
teat̃ r̃gulã illiꝰ ordis. Grego. ix.

S Tatuimꝰ. Statuit̃ i. c.
iſto ꝙ nouicij i ꝓba
tõe põiti liber̃ pñt ad priorẽ ſtatũ
r̃dir̃ ĩfra ãnũ ãteq̃ ſuſcipiũt hitũ q̃ dari ꝓfi
tẽtibꝰ ꝯſumit vl̃ añ ꝓfeſſiõeꝫ emiſſaꝫ: niſi ap
pareat euidẽter ꝙ tales voluerit vitã muta
re ⁊ i r̃ligõe dño ꝑpetuo ſuir̃ ꝙ licitũ ẽ cuili
bꝫ r̃nũciare iuri ſuo ſtatuit inſup ad omẽm
ãbiguitatẽ tollẽdũ ꝙ cum in q̃buſdã locis r̃
ligioſiſ habitus nouicioꝝ non diſtinguatur

ab habitu ꝓfeſſoꝝ tempore ꝓfeſſionis bene dicantur veſtes que ꝓfitentibus concedãtur ut per hoc habitus nouitiorum diſcernatur ab habitu profeſſorum. Nota ꝙ nominans in ꝓbatione poſiti infra annum libere pñt r̃dire ad ſeculum: niſi expreſſe appareat ⁊ eui denter quod voluerunt vitam mutare. Jtez dr̃ia debet eſſe inter habitum nouitioꝝ ⁊ hītum ꝓfeſſorum que in benedictione veſtium ꝯſideratur. Jdem.

DE religioſi. Cum ꝑlati corrigere teneantur ſubditoꝝ exceſſuſ ⁊ oues vagabundas reducere ad ouile ne ſãguis eorum de ſuis manibus requiratur ſtatuit papa gregorius vt preſidenteſ capitulis celebrandis ſm ſtatutum concilij generalis: ſiue abbates aut priores requirũt fugitiuos ſuos ⁊ eiectos de ordine ſuo ſollicite annuatim reducendo eos ad clauſtruz: ne vagabũdi diſcurrant in animaꝝ ſuarum periculuz ⁊ ſi in monaſteriis ſuis r̃cipi poſſunt compellantur abbates ſeu priores eoꝝ ut eos recipiant ſaluo ordinis diſciplina: ſi autem r̃gularis ordo hoc non patitur. ꝓuideãt vt apõ eadem monaſteria in locis competentibus: vite neceſſaria talibus ſi abſq; graui ſcãdalo poteſt fieri miniſtrentur alioquin in alijs domibus eiuſdem ordinis ꝓuidentur eiſdẽ ſi autẽ ⁊ iſti fugitiui inobedientes extiterint excõmunicentur ⁊ tã diu ab eccãꝝ prelatis excommunicati publice nunciẽtur donec ad mandatum ſuoꝝ prelatoꝝ humiliter reuertantur. ¶. Nota monachos vagabũdos reducendos ad monaſteria ſua ne damnabiliter vagentur. Alex. iij.

De cõuerſione ꝯiugatoꝝ. Rubr.

PReterea. Quidã laic⁹ preſentibus ſacerdotibus ⁊ monachis ignorante ep̃o de licẽtia ⁊ ꝑmiſſione vxoris monaſteriũ intrauit ⁊ ꝓfeſſionez fecit vxoris in ſeculo remanente nec tranſeunte ad religionẽ aut continentiam vouente. Queritur vtrum laicus ille poſſit ab ep̃o ſuo ad thoꝝ vxoriſ reuocari de monaſterio an illa debeat compelli ad continentiam obſeruandum. Rñdz papa ꝙ vir poteſt ⁊ debet de monaſterio reuocari niſi vxor ad religionem tranſierit aut caſtitatem ꝑpetuam ſuare ꝑmiſit: niſi ſit illius etatis: ꝙ ſine ſuſpitione poſſit in ſeculo remanere. ¶ Nota ꝙ alter cõiugũ non poteſt ad religionem tranſire altero in ſeculo remanente cum ſint iuuenes. Jdem.

VErum poſt. Dicitur hic: ꝙ ſi aliqui per conſenſum mutuum de preſenti matrimonium contraxerint antequam ſint carnaliter coniuncti poteſt alter r̃ligionem intrare altero inuito: ſicut quidam ſancti de nupcijs vocati fuerunt: ⁊ ille qui remanſerit in ſeculo poterit matrimonium cõtrahere cum nondũ ſint vna caro effecti. Jdem

QUidam intrauit. Quidam intrauit monaſteriũ inuita vxore coactus ẽ eã rediret tandẽ mortua ẽ illa. Queritur vtrum debeat cõpelli ad monaſterium reuerti an poſſit aliam accipere i vxorem. Reſpondet papa ꝙ votuz nõ tenuit. vnde rõe voti ad monaſteriũ non tenet̃ redire: tamen vlterius non poterit vxorez accipere: quia ꝑmiſit ſe non exigere debitũ carnis quod fuit in eius poteſtate ⁊ q̃tũ ad hoc tenuit votum: ſed nõ reddere nõ erat in ptãte viri: ſed vxoris. vnde apoſtolus. vir nõ hʒ poteſtatem corporis ſed mulier ⁊ ꝯuerſo. ¶ Nota ꝙ alter cõiugum altero inuito ad religionem tranſire nõ põt. Jdẽ.

CUm ſis. Precipit pa. ep̃o exoñ. ne in epiſcopatu ſuo ꝑmittat virum vel vxorem ad religionem tranſire: niſi vterq; ad religionem migrauerit: tamẽ ſi vxor eſt. ita ſenex ꝙ ſine ſuſpitione poſſit in ſeculo remanere diſſimilare poterit: vt in ſeculo r̃maneat. caſtitate ꝑmiſſa: ⁊ vir poterit ad religionem tranſire. Capi. ſequens pʒ. Jdẽ

SAne ſi. Si ꝯiugati ordiare voluerint: volũtas

vxoꝛis pꝛius debet requiri ⁊ obtineri vt dicitur in pꝛecedẽti.c. ꝓhibet etiã ne vxoꝛatuſ poſſit in epm̄ ꝓmoueri niſi vxoꝛ ſua ɔtinẽtiã ꝓfiteatur ⁊ intret religionẽ ſacrã veſtez aſſumẽdo. Idem.

Ex publico Inter a. virum ⁊.m. mulierẽ qõ matrimoniũ vertebatur que fuit cõmiſſa epo veroñ. qui ꝑ monaſterio ſniãz ꝓmulgauit ꝑcipiẽs mulieri ut ad virũ rediret ⁊ ei ɔiugalẽ exhiberet affectũ quod cũ facere nollet fuit excõicata ſʒ illa ſe virginẽ aſſeuerãs dicebat ſe velle religionẽ intrare ſignificãs dño pape. vnde mãdat epo brixieñ. quatenus ſi pꝛedictus vir eam carnaliter nõ cognouerit ⁊ illa ad religionẽ trãſire voluerit abſoluat a ſnia excõicatiõis recepta pꝛius ſufficiẽti cautiõe ab ipa ꝙ debeat ad religionẽ trãſire vel ad virũ ſuuz redire infra duos mẽſes: ⁊ ſi ad religionẽ tranſierit vtriqʒ reſtituat alteri quod ab eo recepit. In fi. rñdet tacite qõi ꝙ̃ poſſit fieri auctoritate euãgelij ꝙ̃ dicitur nõ licet alicui dimittere vxoꝛẽ excepta cã foꝛnicatiõis. illud itelligendũ eſt de his quoꝝ matrimoniũ carnali copula cõſumatũ ẽ. Nota ꝙ ſemp ante carnalẽ copulã põt alter cõiugũ religiõem itraꝛ altero in ſeculo remanente ⁊ cõtrahere ſi voluerit. Idem.

Uxoratus Lr̃a iſta p ſe pꝫ ⁊ idẽ dꝛ ꝙ in.c.cũ ſis. Urban⁹.iij.

Ex parte Quidã.d noĩe in infirmitate poſituſ vxoꝛe ſua ɔſentiẽte uotũ caſtitatis emittẽs ſuſcepit hitũ monachalẽ ⁊ poſtmodũ liberatus vxoꝛẽ ſuã retinuit ⁊ ea defuncta aliã ſupduxit: querit̃ vtrũ cuʒ ea valeat remãere. rñt pa. lʒ ille.d. ad religionẽ de iure nequerit ꝓficiſci vxoꝛ̃ i ſeculo remanẽte: ea tamẽ ſublata de medio votũ ſuũ violare nõ potuit: vnde mãdat quaten⁹ ſi uerũ eſt ꝙ aſſerit̃ pꝛedictus.d. cõpellat̃ ꝑ excõicationẽ ut mulierẽ illã dimittat ⁊ ad ſuũ monaſteriũ reuertat̃ decetero in habitu regulari moꝛaturus. Clemẽs.iij.

Consuluit Quidaʒ ɔſenciente vxoꝛe ſua trãſiuit ad religionẽ: tandem uxoꝛ illa moꝛtua eſt: queſitũ fuit vtrum poſſit hitum ſecularẽ reaſſumere ⁊ aliã ducere in uxoꝛẽ. vel ſi ductã ſibi liceat retiere. reſpondit pa. ꝙ pꝛedictus uir nec hitum queʒ aſſumpſerit abiicere põt nec aliquã ſibi per matrimoniũ copulare: ⁊ ſi ɔtraxerit mr̃imoniũ ipm eſt dirimendũ. ¶ Nota ꝙ ſufficit vxoꝛis lnia ad hoc ut votũ teneat vt colligitur hic. Idem.

Parissimus Uxoꝛ regis ſue nẽ graui ĩfirmitate ɔepſſa ɔtinẽtiã vouit vir ſuus ad tps voto ɔtinẽtie ɔſenſit. ipſa poſtmodũ liberata viro ſuo adherere mr̃imoniali aliter recuſabat. vnde rex petijt a papa ſibi ſuper hoc ꝓuideri ⁊ cõpelli vxoꝛẽ ſibi matrimoniali adhereꝛ affectu. mãdat pa. qbuſdã quatenus ſi inuenerit vxoꝛez regis pꝛedicti graui infirmitate detẽtã continentiã vouiſſe maxime ſi idẽ uir nõ uouit ꝑpetuã ɔtinẽtiã pꝛedictã dñam uiro ſuo faciant adherere ⁊ utrãqʒ adinuicẽ maritali affectu tractare. ¶ No. ꝙ vir ⁊ uxoꝛ pari cõſenſu pñt continentiã vouere alꝰ alter ſine altero vouere ñ poteſt. Idem.

Placet Quedã mulier credẽs maritũ eſſe moꝛtuũ habitũ religiõis aſſumpſit. tãdeʒ eo reuerſo de monaſterio educta fuit viro ſuo poſtmodũ defũcto. querit̃ utrũ cõpellẽda ſit ad monaſteriũ redire. reſpõdet pa. ꝙ votuʒ ſuũ ñ tenuit oĩo tñ in tãtũ tenuit quatenus ſi potuit obligare itrãdo mõaſteriũ ꝓmiſit ſe ñ exactura ulterius debitũ carnis ꝙ erat i ei⁹ poteſtate redire uero ad ſeculũ nõ erat i ei⁹ ptãte ſʒ mariti: ⁊ iõ quo ad ſe votũ tenuit ⁊ poſt obitũ viri tenere nõ deint: cũ ad caſum deuenerit i quo efficax potuit hr̃e pricipiuʒ tamẽ ſaluti ſue meli⁹ ꝓuideret ſi ad mõaſteriũ rediret. ſi vero ad hoc iduci nõ poterit ñ eſt ad hoc cõpellẽda. Itẽ nota ꝙ votũ ꝑ pte nõ tenet. Itẽ licitũ ẽ cuilibet iuri ſuo renũciare. h. iuri alterius ſiue i pꝛeiudiciũ alterius

nemo renūciare pōt. Inno. tertius.

AD apoſtolicā

Idē dr̄ hic ꝙ dictū eſt ſupra. e. c. cum ſis.

EXparte Quedā mulier coꝛā duobus abbatibꝰ velū viduitatis aſſumpſit cū celebratiōe miſſe a cletāia ſicut moris eſt· poſt hoc quidā nobilis propōebat ſe mulierē illā mediatibus internūcijs p uerba de p̄ſenti deſpōſaſſe: mulier illa ɔfitebat̄ ſe cōſenſiſſe ī illū ſed qꝛ audiuerat illū lepra pmiſſum nolebat ſibi vlterius adherere. q̄rebatur utrū hmōi ueli ſuſceptio matrimoniū īpediat inter eos. rn̄t pa. lꝫ uideat̄ ꝙ exquo mr̄imoniū cōtractū eſt iter pſonas legitias p uerba de pn̄ti in nullo caſu poſſit illis uiuentibuſ diſſolui ut altero uiuēte alter poſſit ad ſecūda uota trāſire etiā ſi unus fideliū fieret hereticus: niſi forte ſecus fieret ex reuelatiōe diuina. ſicut de qbuſdā ſcīs legit̄ eē factū. tn̄ papa nō vult declinare a veſtigiis anteceſſorū ſuoꝝ qui dixerūt ꝙ anteq̄ꝫ matrimoniuꝫ ſit p carnalē copulā ɔſummatū licitū eſt alteri coniugū reliquo incōſulto ad religionē trāſirē ⁊ alter poterit alteri copulari. ⁊ hoc idē pa. conſuluit obſuandū in cāu premiſſo quāuis falſa ſit cā p quā mulier p̄dicta ad veli ſuſceptionē fuit iducta: qꝛ ⁊ ſine qualibꝫ tali cā mulier ,ppter religionē id facere potuiſſꝫ: verūtamē lꝫ mulier illa uideat̄ religiōis hītum aſſumpſiſſe ī veli ſuſceptiōe: tn̄ ſi uelit in domo ,ppria remanere quaſi ſm naturā ,ppoſitū religiōis cōpelli dꝫ ad mr̄imoniū ɔſeruādū niſi voto ſolēni ſe aſtrixit ad obſuātiam regularē in quo caſu cōpellēdus ē religiōis ,ppoſitū adiplere. Nota ꝙ anteq̄ꝫ mr̄imoniuꝫ ſit carnali copula cōſumatū alter ɔiugū pōt altero inuito ad religionē trāſire al's cōpelli debēt inſil' pmanere. Idem.

COnſtitutus Quidā acolitꝰ. h. noīe quādā puellā duxit in facie ecc̄e in vxorē ⁊ eaꝫ carnaliter cognouit tādē oꝛta ē diſcoꝛdia inter illū ⁊ amicos puelle quare fuit alij copulata ⁊ dictus acolitus fuit vſqꝫ ad gradū ſacerdotij oꝛdiatus ⁊ tādē habitū oꝛdiſ ciſtercieñ. aſſūpſit. dubitauit iſte. h. an licite poſſit in ſuo ,pppoſito remanere acceſſit ad papā exponens ſibi p̄dicta. vn̄ mādat dioceſano ep̄o quatenꝰ ſi res ita ſe hꝫ predictā mulierē cōpellat vt ab illo recedat cui p adulteriū fuit copulata nec p̄dictū monachū ipetat quo minus votū ſuuꝫ valeat adiplere. Nota ꝙ ſi vxoꝛ alicuius publice adulteratur vir licite poſtmodū pōt ,pmoueri ad oꝛdies. hoc itellige vbi pꝰ adulteriū cōmiſſū eā nō cognouit. Idē.

VEniens Quidā cōiugatus noīe. L. ,ppoſuit mōaſteriū ītrare pn̄tibꝰ pluribꝰ ſacerdotibus īſtetit apd̄ uxorē ſuā ut ſup hoc ſuum p̄ſtaret aſſenſuꝫ aſſerens ꝙ niſi hoc tā ſibi q̄ꝫ toti mūdo redderet ſe īutilē: ⁊ ſic illa tā p̄cibus ipſius q̄ꝫ alioꝝ ⁊ fletibus deuicta caput illius ſpōte altari ſuppoſuit mānu ſua: ⁊ ea pn̄te ibidē extitit tōſuratꝰ: ⁊ poſtmodū finito tp̄e ,pbatōis fecit ,pfeſſiōeꝫ illa ī ſeculo remanēs ī hōeſtos amatores admiſit. dictꝰ L. timēs ne factū illius ſibi poſſit īputari: acceſſit ad papā exponēs ſibi predicta. vn̄ mādat pa. ep̄o pictauieñ. ⁊ cuidā abbati quatenus ſi ita ē p̄mittāt libere pmanere ī mōaſterio qd̄ intrauit quāuis mlt̄ū deliquerit ꝙ ipſe malicioſe aſſeruit ꝙ niſi illa ɔſentiret taꝫ ſibi q̄ꝫ toti mūdo redderet ſe īutilē ⁊ q̄ꝫ rogauit pbr̄os ne mulieri p̄dicte expōerēt ꝙ ipaꝫ ſeculū reliquere opoꝛteret ſibi lniam daret viro: tn̄ exquo caput viri altari ſuppoſuit: ⁊ poſtmodū nō ɔtinuit ip̄m vlteriꝰ reuocare n̄ poterit cū p exceptōem foꝛnicatōis poſſit repelli: maxie cū anteq̄ꝫ fuerit foꝛnicata ip̄m n̄ repetijt. No. ꝙ dolus ī ſpūalibꝰ nō reſcidit ɔtractū niſi mulier nō ɔtieat: ſecꝰ ſi ɔtinuiſſet: vt i. c. ſe. Itē poſtq̄ꝫ alter ɔiugū publice foꝛnicat̄ alter pōt religōeꝫ ītrar̄ altero inuito. idē

ACcedēs. Quidā ɔiugatus uolēs aſſumere hītū mōachalē: petijt ab uxoꝛe ſua ut ſuper hoc ſuū p̄ſtaret aſſenſū q̄ pp multa uerba et alia grauamia q̄ iſerebat eidē dicēs ꝙ ip̄am dimitteret ānuit volūtati ipſiꝰ: ⁊ ſic uir ille

bitū ciſtercieñ.aſſūpſit:⁊ mulier domū qrū
dā monialiū intrauit nullo bitu aſſūpto uel
uoto ɔuerſiōis emiſſo:tādē uir ille bitum di
miſit ad ſeculū redeūdo:mulier ſtati petijt il
lū ſibi reſtitui pp hoc ad pa. accedēs: vnde
mādat qua.ſi ita ē vir cōpellat eā recipere ⁊
ei exhibere ɔiugalē affectū. No.ꝙ lnia frau
dulenter extorta nō ualet ut uir poſſit mona
ſteriū intrare. Honorius.iii.

Significauit. Quedā muli
er.a.noie corā decāo
ſci quirici ſungēti vice archiepi ſenonē.ðdit
lniam uiro ſuo religionē itrādi uoto ɔtinētie
ſibi iiūcto ⁊ recepta fide ab ipſa ꝙ ppetuo
cōtinētiā ſuaret ⁊ ſic vir pfeſſionē fecit:deca
nus uero poſt factāqfeſſionē a uiro dicebat
ꝙ mulier illa debebat religiōeȝ itrar̄:ſȝ illð
primo ſibi nō expſſit qð ſi expſſū fuiſſȝ viro
lniam nō dediſſet:ſed decanus ad hoc com
ponebat eandē:vū mulier illa hec oia ſigni
ficauit dño pa.vnde mādat qbuſdā quate
nus ſi ē ita ⁊ mulier talis etatis exiſtat de q̄
ſuſpitio nō poſſit hr̄i ꝙ nō pmittāt illā ɔpel
li religionē itrare votū cōtinētie obſuātē.

¶ No.ar.ꝙ ſi mulier dat lniam viro religiōeȝ
itrādi ſi iuuēis eſt dȝ cōpelli vt ipſa ſilr̄ reli
gionē intret alioqui ſufficit lnia cōtinētie vo
to remiſſo. Grego.ix.

Gaudemus. Aliq̄ mulie
res ɔdēnate ſūt ð ad
ulterio ppter qð a viris ſuis ſūt relicte. dr̄
ꝙ ſi ad frugē melioris vite ɔuerſe fuerint ſi
mariti earū cōmoniti eas recipe noluerit in
monaſterijs cū religioſis mulierib⁹ dñt pōi
vt pniam ibi agāt. No.qualiter mulier de
adulterio crimialr̄ ɔdēnata ſit puniēda.idē.

Dudum Inter.C.laicū et
J.vxorē mr̄imonij
qð vertebat̄:datus fuit ei coadiu
tor corā auditore petebat dict⁹.c.vxorē ſuā
ſibi reſtitui cū qua cōtraxit p verba de pn̄ti
carnali copula ſubſecuta:ad qð ex pte muli
eris fuit rn̄ſum ꝙ p aie ſue remedio ſpōtaea
volūtate pn̄tib⁹ duob⁹ ſacerdotib⁹ ⁊ teſtib⁹
adhibitis renūciauit oī iuri ꝙ hēbat in ipſa
reſignādo illud i manibus alteri⁹ ſacerdotiſ

pmittēſ ſe caſtitatē ſuatuꝝ de uouēdo ſe ho
ſpitali de pōte voto ſolēni ⁊ ipſi dedit lniaȝ
religionē itrādi cōuerſa vice ipa dedit ei licē
tiā ſil̄i mō:⁊ reſignauit oē ius qð hēbat i ip
ſo pn̄t oia iſta ɔtinebātur i publico iſtr̄o. ve
rū p̄dictus.c.pponuit ꝙ inſtr̄ȝ illud mutatū
fuerat qꝛ cū cāu amiſſū fuiſſȝ illð qð fuerat
prius in tertia pſona mutatū fuit poſtea in
prima ⁊ plus i vno q̄ꝫ i alio cōtinebat̄ inſup
ppōebat ꝙ qdam deceptorie ipm allexerūt
pponētes eidē ꝙ i hoſpitali p̄dicto cibis ad
volūtatē ſuā poſſet vti ⁊ ꝙ ardorē libidinis
ibi extinguere poſſit ⁊ ſic ſeduct⁹ irat⁹ ⁊ ille
ctus:nō dȝ ſibi obeē ꝙ i hac pte dr̄ feciſſe ſȝ
ad predicta ſic fuit reſpōſū qð nō nocet an
inſtr̄m loquat̄ in prima vel tertia pſona: dū
mō veritas nō mutet̄.p̄terea quāuiſ aliqn̄ di
cto.C.ſpes data ſuiſſȝ tn̄ eo tpe quo p̄dicta
facta fuerūt pure ſimplr̄ ⁊ ppria voluntate
ea noſcit̄ feciſſe:vū cōpelli dēbat vitā muta
re.dñs pa.ſup his hito cōſilio cū fr̄ib⁹ ſuis
mulierē predictā ab ipetitōe dicti.C. abſol
uit ppetuū ſilētiū iponēdo eidē. Nota ꝙ vir
⁊ mulier ſe ab oī iure ꝙ alter hȝ i alteꝝ ab
ſoluere pn̄t ⁊ religiōeȝ intrar̄. Jtē nō refert
diuerſitas narrādi vbi eadē dicūt̄. Jtē do
lus i ſpūalib⁹ nō reſcidit ɔtractū qꝛ nō fit cō
ditio illi⁹ p talē dolū deterior. Jdem.

Mulier que Aliqs ɔiu
gatus trāſiuit
ad ifidelitatē vxore ſua remanēte
i fide:ppter qð illa fuit a viro iudicio eccē
ſepata.vir reuerſus ē ad fidē: vir eā repete
bat ipa nolebat redire ad eū ſȝ potius religi
onē intrare.q̄rit̄ vtꝝ poſſit ad religionē tran
ſire eo inuito.⁊ rn̄detur ꝙ pōt ſȝ ſi nollet reli
gionē intrar̄ dȝ cōpelli redire ad virum.

De cōuerſiōe iſidelium. Rubrica.

Laudabilem
Quidā ſarracēi erāt i capti
uitate criſtianoꝝ ⁊ iterfece
cerūt viros quarūdā mulie
rū xp̄ianoꝝ iſidijs ⁊ machiatiōib⁹ ipſarum
poſtea ipſi ſarracēi p mulieres illas ad fidē
xp̄ianā ſunt ɔuerſi.queritur vtꝝ de iur̄ illas

poſſint accipe in vxores. ⁊ ſi eas duxerit an
tale ꝯiugiū teneat. rn̄t pa. ꝙ iſta qō determi
nat̄ p ꝯ. triburē. i quo dicit̄ ꝙſi i mortē ipo
rū malicioſe fuerit machiate quāuis eaꝝ ſtu
dio ad fidē ꝯuerſi fuerit ꝯtraher̄ nō debēt: ⁊
ſi ꝯtraxerint nō ſūt tollerādi qꝛ tale dānū cū
tali lucro cōpēſari non debet.

¶ Ad hoc. Quidā ſarraceni iterfecerūt
quoſdā xp̄ianos i bello: qdā xp̄iani quoſdā
ſarracenos ſilr̄ interfecerūt i bello. poſtea ue
ro ſarraceni illi ad fidē ꝯuerſi ſūt ⁊ ꝯtraxer̄t
mr̄imoniū cū vxoribꝰ illoꝝ quos i bello iter
fecerūt: ⁊ xp̄iani ꝯtraxerūt cū mulieribꝰ con
uerſis ad fidē illoꝝ quos in bello interfecer̄t
mulieres iſte poſtq̄ȝ itelligūt veritatē de mor
te prioꝝ viroꝝ diuortiū petūt: q̄rit̄ qd iuris
ſit. Rn̄t pa. ꝙ cū tales nō pcurauerūt mortē
viroꝝ mr̄imoniū iter hmōi pſonas licite pōt
ꝯtrahi. nec debēt aliquatenus ſepari cū hic
cā illa nō ſubeſt pp quā debēt ſepari.

Gregorius nonus.

Ex litteris. Quidā iu
deus ꝯuerſus ad
fidē vxore ſua in iudaiſme relicta petebat in
iudicio ut eoꝝ filius qua decimꝰ aſſignaret̄
eidē p ip̄m ad fidē quā ſuſcepat pducēdus.
mulier rn̄debat ꝙ cū puer īfans exiſterȝ ma
gis mr̄ nō indiget ſolatio quā pr̄no q ſibi an
te ptū fuerat oneroſus ⁊ doloroſꝰ i ptu ⁊ pꝰ
ptū laborioſus. vnde potiꝰ ltīa ꝯiūctio uiri ⁊
mulieris dr̄ mr̄imoniū quā pr̄imoniuȝ: ⁊ iō
apud ip̄am debebat potiꝰ remaner̄. q̄ſitum
fuit a pa. qd iuris eēt: cū filius in ptāte pr̄is
ꝯſiſtat cuius familiā ſeq̄tur ⁊ nō mr̄is: ⁊ i ta
li etate apud ſuſpectas pſonas aliqs remāe
re nō debeat: q̄ vite ipiꝰ inſidient̄: ⁊ pueri pꝰ
triēniū apud pr̄em nō ſuſpectū ali debeāt ⁊
cōmorari: ⁊ ſi apud mr̄em maneret poſſȝ il
lū trahere ad iſidelitatis errorē: ⁊ iō ppter
fauorē fidei. reſpōdet pa. puerū illū pr̄i aſſi
gnādū. Nota ꝙ filius ē i ptāte pr̄is ⁊ nō ma
tris. Itē filius ſeq̄tur agnatōem pr̄is ⁊ mr̄is
Itē filius poſt quadriēniuȝ a pr̄e eſt alēdus
Itē filij nō debent morari apud ſuſpectas p
ſonas. Alexander tertius.

¶ De uoto ⁊ uoti redemptione. Rubrica

De peregrinationis.
Aliqs fecit vo
tū pegrinatōis q̄rit̄ vtꝝ tale uo
tū poſſit redimi elemoſinis uel
cōmutari i aliud nccitate iſtāte. rn̄t papa ꝙ
de arbitrio ſupioris pēdet vt ipſe cōſideret
diligēter qualitatē vouētis ⁊ cām ꝯmutatio
nis. ſ. an ex iſirmitate vel affluētia diuiciaꝝ
aut alia pbabili cā: ut. ſ. pegrinatō uel cōmu
tatio magis ſit deo accepta ⁊ ſm hoc ſr̄ hoc
diſpēſet. Nota ꝙ circa votū pegrinatōis p̄t
ep̄s diſpēſare. Itē faciēdū ē ꝙ magis vr̄ ve
riſimile deo acceptum. Idem.

Venientis. R. clericus dū
eēt in puerili etate ꝯſti
tutꝰ ⁊ doli capax diſpoſuit profi
ciſci hieroſolomitani ⁊ cuidam qui illuc ac
cedere volebat fidē dedit: ⁊ ſuaȝ ab eo acce
pit ꝙ i via fideles ſocij exiſterēt: tādē factus
diſcretus ⁊ adultus: acceſſit ad papā petēs
eius cōſiliū. papa illū abſoluit a voto ꝙ in
etate puerili fecerat ex facilitate potiꝰ quam
arbitrio diſcretōis. ita tamē ꝙ uotū rediat
elemoſinis ⁊ toto tpe vite ſue ſi poterit vni
paupi dēat puidere. Nota votū redimi poſ
ſe elemoſinis ⁊ iuſta de cauſa. Idem.

Litteraturā. Magr̄. a
fecit ſibi minui i
brachio: brachiū inturauit ex illa
minutōe ita ꝙ pterritꝰ fuit ad mortē duȝ eēt
i tali ſtatu: ptulit hec verba nō diu hic mo
rabor: ppones in aīo religionē intrare: dubi
tauit an ex hoc facto teneret̄ religionē itrar̄
reſpōdet pa. ꝙ ſi plus non ē i uoto pceſſum
nō dȝ dici trāſgreſſor ſi nō adipleat ꝙ dixit
No. ꝙ ſimplicia uerba nō obligāt niſi hēat
aīmuȝ adiplēdi votū. Idem. Capitu
lum ſequens pȝ. Inno. iij.

Non eſt. Archieps̄ ſtrigon̄
uotū emiſat ieroſololimā
uiſitādi. rex vngarie ſignificauit do. pa. ꝙ
cū regnū vngarie i turbatiōe eēt: ꝯſiliū ⁊ au
xiliū archiepi erat ſibi multū nccāriū: vn̄ pe
tijt a do. pa. qua. mādaret archiepo ut iero
ſolimā nō accederet donec regnū ad trangl.
tatē pueniret. vn̄ pa. mādat archiepo. qua.

iter nō arripiat ierosolimā adeūdi pri⁹ quā regnū trāquilitati pristine fuerit restitutū vel sup hoc ab.ap.se.recipiat mādatū:⁊ iō trāſgressor voti nō hēbit̄ q de mādato pa.votū distulit adiplere. ¶ Nota ꝙ nō dr̄ trāſgressor voti q ipm differt adiplere:qꝛ ꝙ differt̄ n̄ auferī:⁊ sic ex cā pt differri executō uoti.

Licz vni. Rex vngarie votū emiſat ierosolimā adeundi tn̄ voto nō cōpleto agēs in extrēis filio suo ādree duci sb itermiatiō male dcōis iiunxit exeqndū.⁊ ille signo crucis assūpto pmisit votū pr̄is sine dilatiōe adiplere pr̄e sublato de medio collecta multitudie q̄̄ potuit bellatoꝝ ɔtra frem suū regē vngarie ɔuertit.pa.hoc itelligēs mādauit eidē qua. oib⁹ aliis p⁹positis vsqꝫ ad festū exal.s.cru. iter arripiat ierosolimā adeūdi:onus sibi iniūctū ⁊ spōte receptū exequēdo:ne successiōe pr̄na se reddat indignū:ꝙ si nō fecerit extūc se nouerit excōicatū ⁊ priuabitui iur̄ qđ sibi cōpetebat ordie geniture.si dictus rex fr̄ ei⁹ sine ple decederet ⁊ regnū ad minorē frēꝫ ipsiꝰ deuoluer̄. No.ꝙ aliqs votū suū pōt exequi p aliū. Jtē q nō adiplet volūtatē defūcti priuari dꝫ usccessiōe illi⁹. Jdem.

Magne deuo. Dū comes cāpanie i vltra marinis ptibus morā faceret ⁊ eccā trecen̄.ɔtra ecc̄asticā libertatē plimū grauar̄t⁊ trecē.eps ɔsiderās ꝙ p aliū eidē eccē n̄ possꝫ defacili subueniri ad ipm pposuit accedere i signū pegrinatōis:⁊ deuotionē terre oriētal signū crucis assūpsit ⁊ sic arripuit iter pegrinatiōis dū esset in intellexit ꝙ dictus comes mortuus erat ⁊ lꝫ intētionē suā cōspiceret iā frustratā:noluit tn̄ redire sine cōsilio do.pa. ⁊ sic ad vrbē accessit ⁊ intentiōem suaꝫ ⁊ statū eccē sue dn̄o pa.exposuit. dn̄s pa. cōsiderās dicit ꝙ in hoc negō tria sūt cōsideranda qd liceat ſm eqtatē qd deceat ſm honestatē qd expediat ſm vtilitatē oñdens ꝙ ipse votū suū pficeret auctoritate pphete dicētis:uouete ⁊ reddite.hoc ē ꝙ dixit quid liceat.iteꝫ auctoritate euāgelii dicētis:nemo mittēs manū ad aratꝝ ⁊ respiciēs retro aptus ē regno dei.⁊ hoc est qđ dixit quid deceat. Jtē non expediebat ppter exēpla alioꝝ qꝛ ꝙ agit̄ a platis facile trahit̄ ab aliis in exēplū. ⁊ hoc est quid liceat.postmodū allegat inēciā.qđ votū pficere nō debeat ppter etatē cum vix posset sustinere labores ppter nccitatē trecen̄ eccē cui ē obligatus ipm ēt votuꝫ ꝙ lꝫ ex sui natura sanctū esset:nō tn̄ sine licētia se.apo. vouere potuit.postea ostēdit ꝙ votū cōmutari possit auctoritate veteris testi. vn̄ ɔsiderauit ꝙ votū possit cōmutari i aliū op⁹ pietatis nō curādo qd hoies iniq loquātur.exēplo dn̄i dicētis:sinite illos qꝛ ceci sūt. concedit epo licētiā votum pegrinatōis taliter cōmutare vt expensas qnas esset facturus eundo morādo ⁊ redeundo:trāsmittat in subsidiū terre scē:laborē oratiōibus ⁊ ieiuniis recōpēsans:⁊ qꝛ epꝫ spāliter p libertate trecen̄ ecclesie p dictū comitē assequenda votū pegrinatōis emisit:eo sublato de medio causa cessauit ⁊ iō cessare potuit ⁊ effectus ⁊ hac cā suspecta:pāpa hāc indulgētiā sibi fecit. ¶ Not.tria premissa qd liceat qd deceat: qd expediat. Jsta ɔsiderāda sunt a quolibꝫ discreto. Jtē factū prelatoꝝ de facili trahitur ab aliis i exēplum:et iō valde cauere debent qd eis liceat qd deceat qd expediat.itē clericus uel eps sine lnia sui plati votū pegrinatiōis nō dꝫ emittere. Jtē uotū iusta cā pt cōmutari. Jtē ueritas ppter scādalū nō ē dimittenda. Jtē cā uoti inpō ɔmutādo cōsideranda ē Jteꝫ cessante cā cessat effectus Jdē

Quod super. Quidaꝫ assūpserūt signū crucis in subsidiuꝫ terre scē qꝛ isti uotū suū nō adiplebāt.mādauit papa cātuariēn̄.archiepo ut eos cōpelleret ad executionem uoti.qdā ppter isirmitateꝫ: qdā ppter paupta teꝫ uel aliā iustā cām: vtiliter nō poterāt adiplere uotū suū.q̄suit archieps a papa quid de his essꝫ agendū. Et ipse respondit ꝙ debiles ⁊ inopes magis in defectū q̄̄ ad pfectuꝫ accedunt illuc qꝛ debiles pugnare nō pn̄t ⁊ pauperes mendicare cogunt̄: nisi forte sint nobiles ⁊ magnates ut suis expēsis secum possint ducere bellatores uel arti

ſices vel agricole q ỏ laborib⁹ ſuiſ ſibi victũ querere poſſũt vnde pa. diſtiguit inter illos qui tp̃alẽ cãm hẽre noſcũtur: ⁊ inter illos q ppetuã primis dãda ẽ dilatio. ſcđis ẽ redẽ ptio indulgẽda ita tamẽ ꝙ expẽſas quas eſ ſent facturi trãſmittãt in ſubſidiũ terre ſcẽ.

¶ Rurſus. Jn hoc. §. diſtinguit̃ inter il los qui i defenſiõem terre ſcẽ votũ pegrinati onis emittũt ⁊ illos quib⁹ p ſatiſſactiõe ſuo rũ peccatorũ iter peregrinatiõis iniũgit̃ cir ca primos plus cõſiderat̃ ſuccurſus terre ſcẽ circa ſecũdos: labor itineris ſm itentionẽ uo uentis vel penitẽtis. ⁊ iõ ſi aliquis de vouẽ tibus ẽ inutilis ad pugnãdũ: melius ẽ votuʒ redimere quã expẽſas cõſumere ⁊ de penitẽ te qui nõ poſſit ppter debilitatẽ iter pegria tiõis implere. idẽ ẽ dicẽdũ. ſ. ut rediat votũ ſed nõ de illo qui poſſit ire lʒ non poſſit pug nare qꝛ pricipalis cã conſiderãda eſt: mulie res vero que non vouerũt ſi remãere volue rint viros ſuos ſequant̃: ille vero q̃ vouerũt niſi ſint diuites vt poſſint ſecũ ducere bella tores redimãt votũ. ¶ No. ꝙ votũ p terre ſcẽ ſubſidio factũ ex iuſta cã põt redimi vel differri. Jtẽ principalis cã voti cõſiderãda eſt ⁊ ſm illã diſpenſandũ.

Idem.

Ex multa Jn. c. pce dẽti dicit̃ cir ca cruce ſignatos ut illi votuʒ redi mãt qui ppetuo ipedimẽto tenẽtur: q̃ſiuit ar chiep̃s ille cãtuariẽ. vtꝝ id ꝙ in decretali p̃ dicta dicitur ius generale ↄſtituat ut licituʒ ſit prelatis abſoluere ſibi ſubiectos ſm for mã ibi expreſſam. Preterea i eadẽ decreta li in parte deciſa dr̃ p viros religioſos pote rit diſpenſari: queſiuit archiep̃s de qb⁹ reli gioſis intelligat̃. rñt pa. ad primã qõem ꝙ i ↄſultatiõe predicta ius ſtatuit̃ generale: ⁊ lʒ dicat̃ ibi ad quales. ſ. viros religioſos non tñ explicatur ibi ad quos eius executio ſpã liter ſpectet. dicit pa. executõ illius iuris ad illos tãtũ ptiet quibus a ſe. apo. fuerit iniũc tum. p hãc rñſionem ſoluta eſt ſecũda qõ de quibus religioſis illud ſit intelligẽdũ: ſ. vtꝝ de regularibus, an de ep̃is. ad neutroſ iſtoꝝ executio illius iuris ſpectat ſʒ ad illos cui ẽ quibus a ſe. apo. ſpecialiter indulget̃.

¶ Secũdo. Jn precedẽti decre. dr̃ ſi qs uouenciũ eſt inutilis ad pugnãdũ quãuis ſit abilis ad eundũ melius eſt redimere votuʒ quã expenſas cõſumere: queſiuit archiep̃us vtrũ generaliter intelligendũ tã de nobilib⁹ qui ſecũ poſſunt ducere bellatoreſ an de mi noribus tantũ. rñt pa. ſi diligenter ↄſideraſ ſet qõem iſtã ſolutã inueniſſet in decre. p̃di cta vbi dr̃ ꝙ debiles ⁊ inopes magis i defe ctũ q̃ꝫ pfectũ accedũt ⁊c. ꝙ aũt dicit̃ in fi. pre cedẽtis. c. mulieres q̃ remanere voluerint de illis intelligit̃ que p votũ nõ ſunt aſtricte. iteʒ in uoto iſto uiri vouere pñt ſine cõſenſu uxo rũ ppter nccitatẽ populi xp̃iani. clerici uero qui vouerũt ire ad ſubſidiũ terre ſcẽ cũ cleri catus officiũ eos reddat inhabiles ad pug nãdũ uotũ redimãt niſi uel ↄſilio ſtrenui uel offõ predicatiõis inſtructi aut ſint magnatũ obſequio deputati: vel ſint adeo diuites ut ſecũ poſſint ducere bellatores. hic aũt de vo uẽtibus intelligẽdũ ẽ: nõ de illis quib⁹ labor pegrinatiõis in pnĩa eſt iniunctus. Nota hic ab ĩitio vnũ mirabile ꝙ ius cõe ẽ vt diſ pẽſetur i voto terre ſcẽ: ⁊ inde eius executio nulli pmittitur niſi cui papa ſpãliter commiſ ſit.

Idem.

Per tuas Quidã emi ſit votũ ſolẽni ter hitũ regularẽ in gracinopolitaʒ eccleſia ⁊ poſtea pmiſit ꝙ ĩfra certũ tẽp⁹ uo tũ ꝙ emiſerat adiplere tãdẽ termĩo trãſacto votũ ſuũ nõ adipleuit. poſtmodũ uocat⁹ fuit ad regimen eccleſie gebeñ. Jſte cõſiderans ꝙ uotum emiſerat ⁊ nõ fecerat ꝙ pmiſit pe tiit cõſiliuʒ a do. pape: ⁊ ipſe conſuluit ei ut ſi ſuã ſanare deſiderat cõſciam: reſignet regi men eccleſie gebeñ: ⁊ reddat domino votuʒ ſuũ: ſi poſtmodum capituluʒ eccleſie predic te ipſum duxerit eligendum electioneʒ pote rit recipere de ſe factam. Nota ꝙ qui p mittit ſolemniter religionẽ oĩno intrare tenet̃

Honorius.

Poſtulaſtis Duo priores regulares quoꝝ unus erat cruce ſi

gnatus ⁊ alter ſigno crucis deſiderabat inſi
gniri: petierūt a dño pa. vt licerꝫ ſecū deſer
re viceſimā ꝓuētuū eccleſiaꝝ ſuaꝝ deputa
tā ſuccurſui terre ſcē. Rūt eis papa ſi eccl'ie
ſue ꝑ ipſoꝝ abſentia enormiter nō ledať: et
ipſi vtiles fuerint terre ſcē verbo ⁊ exēplo ꝙ
tamē cōmittūt illoꝝ ꝯſcie dimittāt ꝓcurato
res idoneos in eccleſijs ſuis teneť votū ſuum
explere ⁊ ſic poterūt viceſimā eccāꝝ ſuarū
de ſubſidio terre ſcē ſecū portare. ¶ No. ꝙ
cū prelatus ſe abſentat ab eccā ſua teneť di
mittere ꝓcuratorē qui vice ſua ꝓcuret nego
cia eccleſie tā ī iudicio ꝙ̄ extra. Grego.

De ſtatu monachoꝝ ⁊ canonicoꝝ regula
rium. Rubrica.

Theodoſius Archieps neapolitanus mo
naſteria ſua grauabat ⁊ ea
q̄ offerebantur ibidē ſibi vē
dicare volebat: vnde pa. mādat eidē quate.
nec ipſe nec pbri ſui alicui monaſterio aliqd
moleſtie īferat preter ſolā diſciplinā: ⁊ ſi ali
quid illic a fidelibꝫ acceſſerit nihil ſibi debe
beat vendicare. ſed totū monacis proficiat

Monachi Statuit la
terañ. ꝯ. ꝙ mōa
chi precio nō recipiātur in mōaſte
rijs nec ſoli p prochias hītent qꝛ ve ſoli qꝛ ñ
eſt qui ſubleuet eū ſi ceciderit ⁊ qui dederit
⁊ qui receperit puniatur. Qui vero peculiū
habuerit niſi forte ꝑ admiſtratiōe a cōione
remoueať altaris ⁊ qui cū peculio in extrēis
inuentus fuerit ⁊ nō reſtituerit nec oblatio
ꝓ eo fiat nec inter frēs accipiat ſepulturam
qđ intelligēdū eſt de oībus religioſis. itē nul
lū officiū precio alicui ꝯcedať. In fine dicit
ꝙ priores qui p elcōem canonicam capituli
ſui fuerint inſtitutinō mutenť nec remoueanť
niſi ꝑ manifeſta cā.

Recolentes Abba
tes ⁊ con
uētus ciſterciēſis ordinis ī multis
receſſerant a ſua prima inſtitutione in tantū
vt multi ex illis ꝯtra regulā ordis ſui vendi
cabāt ſibi villas eccē ⁊ fidelitatis ⁊ alia que
ab honeſtate regulari diſcrepāt. de quibus
dicit papa ſe cōdolere. vnde mādat eis qua
tenus domus illoꝝ ſuis terminis ſint cōtēte ſꝫ
ꝙ a prima ſui origine ſunt fundate: ⁊ ſi cui
ſuas intentiōes reliquerit ⁊ cōuertere ad oīa
iura alioꝝ mōaſticoꝝ ſe voluerit oportebit
eos iure cōi cenſeri qꝛ dignū ē ut qui ſimilez
cū alijs ſuſcipiūt vitā ſimilē ſentiāt in legibꝫ
diſciplinā. In fine dicit ꝙ domus alie que
ad iſtoꝝ ordinē ſūt tranſlate: vel ſe tranſtule
rint inſtitutis oībus iſtorū ſe cōformēt.

Clemens tertius.

Super quodaz

Quicūqꝫ regularis cū peculio īuentus ē īter
fratres nō dꝫ ſepeliri: ⁊ ſi ſepultus fuerit dꝫ
inde eijci dūmō ſine ſcādalo fieri poſſit.
Nota ꝙ q in mortali decedit carere dꝫ eccle
ſiaſtica ſepultura. Itē de ſilibus ſile dꝫ eē
iudiciū. Innocentius. iij

Quod dei Quidam
plebanus ſci
gaumi deſiderans ad frugē melio
ris vite tranſire renūciauit officium plebani
ꝓfeſſionem faciēs de ſua cōuerſione: ꝓfeſſio
nē tamē ſolēnem nō fecit nec habitū aſſūpſit
prochiani illius cōſiderantes laudabilez ad
miniſtrationē ipſius ipetrauerūt a florētino
epo ut adhuc adminiſtret ibidē: ⁊ hoc idem
obtinuerūt a quodā legato aplīce ſe. poſtmo
dū petierūt a pa. ꝙ hic ratū hēret ꝓcipue cū
illud feciſſet de licētia prioris ſci victoris ſu
per hoc reſcribit pa. eidē plebano dicēs ꝙ lꝫ
in cō. lateř. de mōachis caueať ne ſoli p vil
las ⁊ opida eē debeāt de regularibꝫ tñ hoc
non cauetur qui ⁊ ſi nō putenť ſe iūcti a mo
nachis regule tamē inſeruiūt laxiori: ⁊ mōa
chi p canones antiquos ad curā prochialiū
eccleſiarū ordinātur ex qua debēt officium
predicatiōis exercere ꝙ priuilegiatū ē. ſic er
go ānuit poſtulatōni predictoꝝ vt ibi exer
ceat plebani officiū qui vnū canonicū regu
larē ſi fieri pōt hēat ſecū. ¶ Nota ꝙ q ꝑmit
tit regularē vitā aſſumere teneť religionē in
trare ⁊ poſſet ad hoc cōpelli. Idem.

CUm ad mōaſteriū. In capitulo iſto tradit̄ qualiter monachi viuere debeāt: ⁊ qualiter etiā in alijs officijs tā prelati ꝙ̄ alij debeāt ſe haber̄. In ſi. dicit ꝙ abbas cū aliquo mōacho diſpenſare nō pōt ut ꝓpriū hēat: qꝛ abdicatio ꝓprietatis ⁊ cuſtodia caſtitatis ita ſunt annexa regule monachali vt cōtra ea ſūmꝰ pontifex nō poſſit lniam indulgere. Nota caſum in quo pa. diſpēſare nō pōt. Idem.

IN ſingulis Inno. volens intendere circa reformationē ⁊ ſtatū monachoꝝ in generali cōcilio reſidēs ſtatuit ꝙ in ſingulis ꝓuincijs de triēnio in trienniū cōe capitulū fieret abbatū: ⁊ prioꝝ abbates ꝓprios nō habētiū qui nō ꝯſueuerunt tale capitulū celebrare: ſaluo iure dioceſanorū epoꝝ ad qđ vniuerſi ꝯueniāt niſi fuerint legitīe īpediti apud vnū de monaſterijs aptū ita ꝙ nullꝰ plus ꝙ̄. vi. equitaturas. ⁊. viij ꝑſonas adducat: ⁊ in hac nouitate aduocēt duos abbates de ordīe ciſtercien̄. ad p̄ſtandū ſibi cōſiliū cū in huius capitulis melius ſint inſtructi ⁊ illi duo aduocēt duos abbates de ipſis quos viderint expedire ⁊ ipſi quatuor preſint ipſi capitulo ita tamē ꝙ ꝑ hoc nullus eoꝝ auctoritatē prelationis ſibi aſſumat: vnde poſſint mutari cū viſū fuerit expedire. In quo capitulo diligēs habeat̄ tractatus de reformatiōe ordis ⁊ obſuātia regulari. ⁊ ꝙ ſtatutū fuerit illis. iiij. approbātibꝰ irrefragabiliter obſeruet̄: ⁊ in eodē capitulo ꝯſtituātur certe ꝑſone ac religioſe que ſingulas abbacias eiuſdē regni ſiue ꝓuincie mōachoꝝ ⁊ monialiū debeant viſitare corrigentes ⁊ reformātes ꝙ̄ correctiōis ⁊ reformationis viderint īdigere ita ꝙ ſi rector aliqs fuerit remouēdus denūcient hoc epo dioceſano vt illū remoueat: ꝙ ſi non fecerit viſitatores hoc referant ad ap. ſe. ⁊ hoc ꝙ dictū eſt de monacois de regularibus p̄cipit obſuari. Itē dioce. epi mōaſteria ſua ſtudeant reformare ut cū viſitatores illuc acceſſerint plus inueniant ibi cōmēdatiōe ꝙ̄ reformatiōe dignū. precipit pa. epis ⁊ ꝑſonis que p̄erūt capitulis celebrādis ut cōpeſcāt ꝑ cenſuraꝫ ec. aduocatos p̄ronos rectores ꝯſules ⁊ magnates ne monaſteria p̄ſumant offendere in perſonis vel rebus. Hono. iii.

EA que pro re In precedēti capitulo ꝯcilii generalis ſtatuit̄ qualiter in capitulo de triēnio in triēnium debēt abbates ⁊ priores celebrar̄. dicit ho. in caplo ꝙ viſitatores ordiati ſm ꝯciliuꝫ p̄dictū cū ꝓceſſerit ad viſitādū de ſtatu mōachoꝝ ⁊ obſeruātiis regularibꝰ diligēter inquirāt ⁊ corrigāt ⁊ reformēt ꝙ̄ fuerit reformāda ſm regulā beati bn̄dicti ⁊ puniāt deliquētes iuxta modū culpe ſine ꝑſonaꝝ acceptōe. Si vero abbates fuerit negligētes i corrigendis mōachis aut ſe ipſis iuxta mādatū viſitatorū: ita publice puniātur in capitulo generali ꝙ pena illoꝝ ſit ceteris in exēplū. Si vero abbas nō exemptus a viſitatoribus inuēt̄ fuerit negligēs vel remiſſus: denūciēt dioce. epo. ⁊ ꝑ epm̄ detur ei coadiutor vſqꝫ ad capitulū generale. ſi vero dilapidator inuētus fuerit uel aliqs remouēdus ꝑ dioce. epm̄ remoueat̄ poſtꝙ̄ ſibi a viſitatoribus fuerit denūciatū a regimie abbacie: ꝙ ſi epiſcopus hoc non fecerit: apoſtolice ſedi viſitatores iſti ſtudeant nunciare ſequentes viſitatores diligenter perquirant veſtigia propriorum viſitatorum ⁊ eorum negligentias referant capitulo generali ut ipſi inde puniantur. et idem faciēduꝫ eſt de preſentibus capitulo generali. Item precipit ꝙ abbates ⁊ monachi de cetero non recipiant ad prebēdas clericos ſeculares: ⁊ hi qui recepti ſūt in capitulo locum ſibi non audeant vendicare: ſed beneficiis ſunt contēti: ⁊ ſi qui de predictis clericis inuenti fuerit criminoſi per epiſcopum dioceſanum puniantur. § hec omnia in monaſteriis que non habent abbates proprios ⁊ in monaſteriis monaliuꝫ quo ad articulos congruentes ab abatiſſis ⁊ monialibus precipit obſeruari.

Gregorius.

De religioſis domibus vt epis ſubſint. Rub.

Sunt autem Quedam eccleſia cōſtituta fuit circa ɔfines duoꝝ epiſcopatuum.popul⁹ petebat illā ɔſecrari ɔtentio erat inter epos qs eoꝝ deberet ɔſecrare.q̄ſitum fuit a papa qd iuris ſit.Rñ papa dz inquiri cuius ciuitates eps baptizauerit incolas illius loci antequā eccleſia fundaret̄ ad cuius ɔſignatōem annuatim ɔcurrerit nō enim diffinit̄ hoc terminis aut locis.Sic ergo ille vocandus ē ad ɔſecrationem que predicta ɔtulit ſacramenta ¶ Nota q̄ p collatōem ſp̄ualiū ꝓbatur cui ſubſit eccleſia ſiue populus ⁊ n on p termioſ vel loca. Idem.

Quia mōaſteriuz Quoddam monaſteriū ſitū erat i fundo marciano hoſtilitate deſolatū. papa vniuit illud monaſterio agapiti abbatis cū omnibus rebus ſuis viribus ⁊ actionib⁹ita tamen q̄ eps ſurrentinus in cuius ciuitate ē monaſterium huius abbatis non habeat iuriſditionem.ſed eps nucerinus in cuius dioce.eſt illud monaſterium ut iura ſua ſingul' epiſcopis inuiolata ſeruentur. ¶ Nota q̄ p hanc vnione m non fit p̄iudicium epo in cuius dioc.eſt monaſterium.Item popa iura ſua cuilibz ɔſeruare intendit. Item priuilegium ſeu indulgentia ſine p̄iudicio alterius dari debz.

De xenodochus Ordiatio ⁊ diſpoſitio xenodochioꝝ ⁊ monaſterioꝝ alioꝝ q̄ locoꝝ ſimilium ptinet ad epm iu cuius dioc.ē ɔſtituta.No. oia monaſteria ⁊ loca religioſa ſubſunt epo in cui⁹ dioc.ſunt ɔſtituta ip̄o iure niſi aliud incōtrariū oſtendat. Urbanus.iij.

Ad hoc Queſitū fuit a papa vtꝝ loc⁹ deputatus ad hoſpitalitatem poſſit in ſeculare habitaculū ɔmutari.Rñt q̄ ſi locus ille ad vſuz hoſpitalitatis ⁊ ꝓuiſionem paupeꝝ auctoritate pontificis deputatuſ fuit:nō dz amplius mūdanis vſibus deputāi cum ſit religioſus:ſicut de veſtibus ⁊ vaſis ligneis ⁊ aliis ad diuinū cultū p epm deputatis obſeruat ɔſuetudo ⁊ ſacri canones edocent ¶ Nota q̄ diuino cultui deputata ſunt ad humanos vſus amplius redire nō debēt Inno.iij.

Inter quatuor Eccleſie regulares non debent fieri ſeculares:niſi deficientibus regularibus: ⁊ ita neceſſitas ſubicitur legi. Idem.

Conſtitutus Eps albañ. in p̄ñtia domini pape ɔſtitut⁹. petebat ius epale in eccā caſtri q̄ pauli dr̄ ab abbate ⁊ fratribus monaſterij cripte ferrate in qua monaſteriū ius pronatus habebat ex eo q̄ erat ſita in dioc.albañ.⁊ iō de iur̄ cōi debebat ſibi de iuribus epalibus rñdere ſi vo ɔtrariū appet.petebat ɔpelli mōaſteriuz ad ſoluēdā p̄ſionē ꝓ p̄dcā eccā ⁊ reſtitutōez penſionis ſubtracte a.xl.a.citra. Sed yconomus monaſterij ex aduerſo reſpondet. q̄ lz eccā ſita eſſz i dioc.albañ.ei nō tenebatur in aliquo reſpondere ex eo q̄ dominic⁹ leuicanus eps qui fuerat eps albañ. omnes eccleſias ſitas in dioc.albañ . ptinentes ad monaſterium iſtud:⁊ quicqd habebat tam i monaſterio q̄ȝ in eccleſiis illis conceſſit mōaſterio in emphiteoſim ſub annua penſione. viij.deñ.ita quod licitum erat abbati ⁊ fratribus oia ſacramēta recipe a quocunqz vellent epo tam in monaſterio q̄ȝ in aliis eccleſiis ɔceſſis ei tertiā moꝛtuoꝝ:⁊.c.papa q̄ factum fuerat ab illo epo ɔfirmauit inſuper ꝓpoſuit q̄ ⁊ ſi eccleſia illa aliqñ fuiſſet ſubiecta eccleſie albañ.monaſterium per.xl.ānos ⁊ amplius in pace poſſedit eandem.ad hoc rñz ꝓcuratoꝛ epi ɔceſſiōez leuicāi epi ñ tener̄ utpote ɔtinētē ſymoniacam prauitatem ex eo q̄ epiſcopus ſpiritualia conceſſit recipiē

do ꝑ eis annuam penſionem: ⁊ ſic ɔmiſit vi
cium ſymonie. vnde ɔceſſio illa non tenuit ⁊
confirmatio pape fuit obtenta ꝑ ſubreptōez
cum in ɔfirmatione illa non fuerit mentio fa
cta de illa penſione. ad hoc fuit ex ꝑte mōa
ſte rii reſponſum non eſt inſolitum nec nouū
vt etiā epi cōcedunt eccleſias piis locis ali
quid ſibi reſeruent in eis nomine penſionis:
⁊ papa cum priuilegium libertatis vel ꝓte
ctionis preſidinm aliquibus eccleſiis ɔcedit
aliquem cenſum ſibi reſeruet in eis. ⁊ in lr̄is
ɔceſſionis cenſus exprimitur ad ꝑpetuā me
moriam: hiis aliis auditis do. pa. ɔdemna
uit yconomum monaſterii yconomo epi in
ſolutione penſionis predicte: de cetero faciē
dam iuxta ratam que ɔtingit eccleſiam ⁊ in
reſtitutione ſubtracte penſionis a. xl. annis.
ſm̄ ratam eandem ſuꝑ omnibus aliis abſol
uat yconomum monaſterii ab impetitione
yconomi ipſius epi: eidem ꝑpetuum ſilentiū
imponendo. ¶ Nota ꝙ eo ip̄o quo eccleſia
ſita eſt in dioce. epi eo ip̄o eſt illi ſubiecta ni
ſi aliquid oſtendatur. Item ep̄s poteſt r̄mit
tere iura ep̄alia ꝓ annua penſione vbi hoc
colligitur: nec ē ſymonia ⁊ precipue etiā ac
cedit cōfirmatio pa. Item ſn̄ia accipienda ē
in ꝑſonam ꝓcuratoris ſiue ab inicio ſiue pꝰ
lit. ɔteſta. interueniat vbi hoc colligitur: Itē
ar. hoc ꝙ lʒ quis ceſſat in ſolutione penſiōis
vltra biennium non ideo a iure ſuo.

Idē

Cum venerabi
lis. Ep̄s ſabien̄. petebat eccleſiā
ſancti angeli de cātia a monaſterio farſanē.
cū ſuis ꝑtinentiis ⁊ poſſeſſionibus dicens il
laʒ ad ſe ꝑtinere. tam in ſpūalibus q̄ʒ in tem
poralibus iure cōmuni eo ꝙ erat ſita in dio
ce. ſabin̄. ꝙ in temporalibus ad ſe ſpectaret
nitebatur oſtendere per publicum inſtrumē
tum in quo ɔtinebatur expreſſe. ꝙ. y. ſabin̄.
ep̄s. b. farſan̄. abbati ⁊ duobus aliis abba
tibus poſt illam dcām eccleſiam cū ꝑtinēti
is ſuis locauit ꝑ annuam penſionem quatu
or ſolidoꝝ papien̄. ɔtra inſtr̄m: vel ex parte
monaſterii fuit ꝓpoſitum ꝙ nulla fides ē ei
adhibenda ꝓpter ſuplinearem ſcripturam
⁊ raſuram in loco ſuſpecto in notatiōe indi
tionis hiis ⁊ aliis intellectis quia ɔſtiterit
non papa eccleſiam p̄dictan ſitam eſſe in di
oce. ſubin̄. adiudicauit ep̄o ius ep̄ale in om
nibꝰ ſpūalibꝰ in eadē eccā exceptis q̄buſdā
capitulis que ꝑ autentica ſcripta ei ſubtrac
ta eſſe noſcantur. Sed qꝛ inſtr̄m p̄dictū īſuf
ficiens fuit ad ꝓbandū ꝙ eccleſia ip̄a ei ſub
eſſʒ quo ad tp̄alia vtpote de iure ꝓpter pre
dicta ſuſpectū abſoluit monaſteriū ab impe
titōe epi quo ad tempalia. ¶ No. ꝙ ſepe au
diſti eo ip̄o quod eccā ſita ē in dioce. epi. de
iur̄ cōi ſub eſt ei: quo ad ſpūalia. Itē inſtr̄m
ſuſpectū ē: ꝓpter linearem ſcpturā. Item ſi
raſura ē in inditione. Idem ē in annis dn̄i
⁊ in locis ſuſpectis. Idem.

Cum dilectus
Ep̄s aurien̄. ꝑ circūuentōem fecit
ſibi preſtari obedientiam ab abbate cuiuſ
dam monaſterij quod ſitum erat in ſua dio
ce. p̄ter fratꝝ ſuoꝝ aſſenſum: cū monaſteriū
ip̄m diceretur liberꝝ ⁊ exemptum ſic orta fu
it q̄o inter ep̄m ⁊ monaſterium ſuper ſubiec
tione monaſterii. abb as timens ſe ꝑ ep̄ʒ ag
grauari ſedem apoſtolicā appellauit. Ep̄s
non obſtante appellatione: tulit ſn̄iam ſuſpē
ſionis ⁊ excōicationis in abbatem ⁊ mona
ſterin̄ interdixit ꝓpter ꝙ nuncius monaſte
rij ⁊ nuncius epi ad ſedem apoſtolicam ac
ceſſerūt: coram papa ꝓpoſuit nūcius mona
ſterii p̄dictas ſn̄ias nō tenere cum monaſte
riū exemptum eſſet: vel ſaltem tutum erat le
gittima preſcriptiōe: ſed quia nuncius mōa
ſterii mandatum ꝓcuratorium nō habebat
cauſa non potuit in p̄n̄tia pape terminari:
vnde amittit papa cām ſub hac forma. q̄te
nus ſi ɔſtiterit iudicibus abbatem ad ſedē
ap. anteq̄ʒ epiſcopus tuliſſʒ ſn̄ias predictas
in abbatem ⁊ monaſteriuʒ legittime appel
laſſe: vel ſi conſtiterit monaſterium exemp
tum eſſe a iuriſditione epiſcopi. iudicent
predictas ſententias non tenere: non obſtā
te quod abbas ab epiſcopo circumuentus

preter factū aſſenſum ei obedientiaꝫ ꝓmiſit cū fraus ⁊ dolus ei patrocinari nō debeat: ſed ſi abbas defecerit in ꝓbatione exemptōnis: nec legittima ꝑſcriptione poterit ſe tueri adiudicent monaſterium aurieñ. eccleſie ſubiacere ꝙuis ꝓbet ſe appellaſſe ante ſnias ſupradcās. cū monaſteriū ſit in ipius dioc. cōſtitutū. Itē ⁊ ſi abbas defecerit in ꝓbatiōe appellatōis ſi couſtiterit de exemptione vel legittima preſcriptione tam abbatem ꝙ monaſterium abſoluant ab epī impetiōe. ¶ Nota ꝙ ſine mandato: nō admittit̄ quis ad agēdū. Item excōicatio vel interdictū poſt ap. latiam ꝓmulgata nulla eſt. Item delictum ſine factum ꝑlati nō preiudicat eccleſie. Item fraus ⁊ dolus nulli ꝓdeſſe dꝫ. Itē poteſt qſ ſe tueri priuilegio vel preſcriptiōe ſub alternatōe: ſed ſimul cōiunctiue non poteſt: qꝛ cōtraria ſunt priuilegiū ⁊ preſcriptio. Idē.

R Enimia Probat hoc ꝯciliū ne aliqs de cetero nouam religionē inueniat ſed ſi vult ad religionem tranſire vnā de approbatis aſſumat. Itē q voluerit nouaꝫ domū fundare: regulā ⁊ inſtitōem accipiat de approbatis. In fine ꝓhibet ne in plur bus monaſterijs monaibus quis exiſtat: nec vnꝰ abbas ꝑſit pluribus monaſterijs.

Urbanus .iij.

De capellis monachoꝝ ⁊ alioꝝ religioſoꝝ. Rub.

I N eccleſiis Statuit vrbanus pa. ꝙ monaſteria que populuꝫ habēt habeant capellanū ſuum inſtitutū ab epō de cōſilio monachoꝝ: qui populum regat ⁊ viſitet eum neceſſe fuerit cuiꝰ ordinatio ⁊ depoſitio ad epm pertinet. ¶ Nota ꝙ monachi curam populi haber non debent. Inno. iii.

D Ilectus filius Sindicus eccleſie ſācte cecilie: nomine ipius recte petebat ab yconomo ſancti laurencii de piſcinula: ſubiectōem in ſcrutiniis baptiſmate capitalis ⁊ ſimilibus poſſeſſorium ⁊ petitorium intentando dicens. ꝙ cum eccleſia ſancti laurencii ſit in parrochia ſancte cecilie ſita: de iure cōi debet ei i ꝑdictis omnibus ſubiacere cum priuilegiuꝫ exēptionis non habeat. nec preſcriptionem poterat allegare: cū eccā ſancte cecilie ꝑſcripſiſſꝫ ꝑdicta ſicut per teſtes dicebat eſſe probatum. Preterea cū inter ꝑdcās eccās corā C. papa ſup ꝑdictis queſtio verteret̄. M. ꝑſbyter eccē ſancti laurencii fuit ſponte confeſſus ꝙ eccleſia ſancte cecilie debebat ſcrutinium ⁊ baptiſma: ⁊ cum eccleſia ſancte cecilie vellet ꝓducere teſtes ad ꝓbandum ꝙ ille ꝑſbyter diuerſis temporibus vocatus fuerit ad capitulū ⁊ ꝙ od ipm venerat dictus ꝑſbyter confeſſus fuit ſe vocatum ad capitulū veniſſe. vnde. C. reſtituit eccleſiam ſancte cecilie quo ad capitulū quo ꝯqueſta fuerat ſpoliatum ſaluo iure ꝓprietatis per hoc ſindicus ſancte cecilie ꝓbare volebat ꝓprietatem quo ad capitulum hoc yconomus ſci laurēcii ex aduerſo reſpondit ꝙ eccā ipa nullo medio ptinet ad romanam eccām. Preterea ipa fuitmonaſterium monialium ⁊ generaliter ſeruatur in vrbe: ut nullo monaſterium titulo ſit ſubiectum. Querit̄ur incōgruū videbatur ut ſeculares regularibꝰ ſupponātur. ⁊ do. pa. in ipa eccā inſtitutionem liberam exercebat. do. pa. hiis ⁊ aliis intellectiſ ꝯdemnauit yconomuꝫ ſancti laurencii ſindico eccleſie ſancte cecilie in ſcrutinio ⁊ baptiſmo: ita tamen ꝙ per hoc nulluꝫ preiudiciuꝫ generetur eccleſie romane ſi ius ſuum duxerit ꝓſequendum inſtitutione vero ⁊ deſtitutione ⁊ capitulo iconomum ſancti laurencii ab impetitiōe ſindici ſancte cecilie ꝓrſus abſoluat: ſibi ſup hoc ꝑpetuum ſilenciū imponēdo. ¶ Nota ꝙ in eodē libello pōt qs itētare poſſeſſoriū ⁊ petitoriū ſup diuerꝰ articulis ⁊ ēt ſup eiſdē. Item ꝯfeſſio ſindici vl ꝓcuratoris ꝑiudicat eccē: Item preſtatio facienda ē ne factū ſuū ꝓpriū eccē noceat. Itē in ꝑſonam ſindici formāda ē ſnia ⁊ ꝯdemnanationis ⁊ abſolutōis. Hono.

E
X parte Abbas ⁊ cõuent⁹ vineñ ve
neteñ. dioc. lr̃as aplicas ad quoſ
dã iudices ĩpetrauerũt ne epi dioc. eos ↄpel
lerȝ plures mõachos ponere in qbuſdã prio
ratib⁹ ſuis vbi ſinguli monachi eẽ ↄſueuerẽt
cum pluribus facultates nõ ſufficerẽt eorum
dẽ iqſita prius veritate de facultatib⁹ prio
ratuũ occaſiõe iſtaꝝ lr̃aꝝ dicebant ſibi eſſe
ↄceſſum: ut i ſingulis ipoꝝ priorati b⁹ ſuis:
ſinguli mõachi ↄmorenẽ dummõ plurib⁹ fa
cultatibus nõ ſuppetũt eorundẽ. Ep̃s venet.
ſignificauit hoc do. pa. ⁊ ipe reſcribit ei di
cens cũ iſtud obuiet ↄci. lat. de quo nulla ſit
mẽtio in lr̃is p̃dictis. Rñȝ ꝙ non credit h⁹
lr̃as a ſe. ap. emanaſſe ꝙ ſi forſitã p occupa
tionẽ emanauerit: nõ vult pp hoc derogare
ↄcilio añ dicto. ¶ Nota ꝙ monachi in ec
cleſiis ſoli eſſe nõ debẽt: ſed cum aliis mona
chis eſſe. Idem.

A
D audien tiaȝ. Si
gnificatuȝ
fuit do. pa. ꝙ quidã ſubiecti archi
ep̃o burdegaleñ ſolitarii hitabãt in qbuſdqȝ
prioratib⁹ ↄtra ſtatutũ la. ↄci. vñ mãdat pa
pa eidẽ archiep̃o. qua abbates ⁊ priores ip
ſoꝝ: ut vel ipos reuocent ad clauſtrũ facien
tes p clericos ſeculares in eiſdẽ eccleſiis deſ
uiri vel aſſocient ſibi alios monachos cum
quibus vitam regularem obſeruent p cẽ. ec.
⁊ monitiõe p̃miſſa ↄpellat. ¶ No. ꝙ mona
chi in eccleſiis ſoli ſine ↄſimili ſocio habitare
nõ debẽt ↄtra lat. ↄciliũ.

De iur̃ patronatus. Rub.

P
Erlatum Ali
qñ cõ
tingit ꝙ vn⁹ p̃ron⁹ eccẽ r̃lin
qt plures heredes qlibȝ her̃
dũ vult p ſuo arbitrio eccãȝ
ordinare cũ vacat ſtatuit ↄciliũ ꝙ inter here
des p̃roni eccleſia diuidi ñ debeat ſi diſcor
dia fuerit inter eos pp quã ſacerdos ibi or
dinari nõ poſſit. ep̃s p̃cipiat ut nullo mõ miſ
ſaꝝ ſolemnia celebrẽt ibidẽ donec ad con
cordiã redeãt: ⁊ canonice p̃uideãt eccleſie.

Q
Uecunqȝ Si pa
troni i eccle
ſie diſcordes fuerint: vt eã nolint
de vno p̃ſbytero ordinare ſi ep̃s aliter eccie
ↄſulere nõ poterit tollat ide reliquias ⁊ clau
dat hoſtia eccleſie nec diuinũ celebretur ibi
officium: donec canonici vnum eligerint pre
ſbr̃m. Iſta duo capitula reducenda ſũt ad
ca. ſequens.

Q
Uoniaȝ in qui
buſdã. In qbuſdã locis p̃roni
eccãꝝ vel eoꝝ h̃des abutũt poteſtate ſibi
ab eccl'ia ↄceſſa quia cũ ecca vnius debe
at eſſe rectoris: ipi in diſcordia plurimos re
p̃ntãt. vñ ſtatuit lat. ↄci. ut ſi forte vota p̃ro
noꝝ in plures ptes ſe diuiſerint: ille p̃ficiat
eccẽ qui plurimoꝝ eligitur ⁊ approbatur aſ
ſenſu ⁊ alias idoneus fuerit. ſi autẽ ſine ſcã
dalo fieri nõ poterit ep̃s ordinet eccleſiã ſm
ꝙ melius ſibi viſum fuerit. In fine dicit de
iure patronatus ſi qõ emerſerit iter aliquos
⁊ illa infra quatuor mẽſes non fuerit diffini
ta ex tunc ſuperior ordinet eccleſiam. ¶ No.
ꝙ electio maioris ptis tenet dum ſit electus
idoneus. Item ꝑpter ſcandalum repellitur
qs. Item ſuper qõ iuris patronatus infra q̃
tuor menſes non finiatur ep̃s poſtea ordina
re poteſt eccleſiam.

P
Reterea Quidam lai
ci patroni in tã
tam audaciam ꝓrumpunt vt ſine
auctoritate epiſcoporum clicos inſtituant in
eccleſiis ⁊ deſtituunt poſſeſſiones ⁊ alia bo
na eccãꝝ p ſua volũtate diſtribuũt. ꝑpter
quod lat. ↄci. decernit illos anathemate feri
endos. clerici vero q de mãib⁹ recipiũt lai
coruȝ ſine auctoritate ep̃i ſui ↄmunione p̃i
uentur: ⁊ ſi eas nõ dimiſerint a miniſterio
eccẽ ⁊ ordine deponantẽ. ¶ Nota ꝙ laici et
patroni de rebus eccleſiarum ſp̃ualibus ⁊ tẽ
poralibus auctoritate ſua nihil diſponere
debent etiam ſine auctoritate epiſcopi. cleri
ci non debent inſtitui in eccleſiis.
Alexander.

Quod autem Patron' eccleſie ad vacantem eccleſiam p̄ſentauit prelato ſuo ad quem pertinet inſtittutio clericum idoneum clericus ille non fuit a p̄lato admiſſus. poſtea patronus volūtate mutata: alium idoneum preſentauit: qui fuit ab ep̄o inſtitutus: ⁊ in poſſeſſionem inductus: q̄ritur quis iſtorū alteri p̄ferre debeat R̄n̄ꝫ ꝙ in caſu iſto melior eſt conditio poſſidentis: quia antequam preſentatio per ep̄m approbetur ratum non eſt quod a patrono fuit inchoatum.

De cetero. Aliquis laicus patronus cōceſſit eccleſiam: ⁊ inſtrumentum fecit ſub hac forma. ego talis concedo ⁊ do eccleſiam talibus clericis ſiue collegiis ⁊ preſenti carta ↄfirmo q̄rit̄ an talis cōceſſio teneat. R̄n̄ꝫ papa ſi conſenſus epiſcopi nō accedat nihil agitur: quia ꝓ non dato habetur: quod ꝺatur ab illo qui donare non poteſt. Nota ꝙ licitum eſt laico patrono nominare ante inſtitutionem preſentati. Item melior eſt conditio poſſidentis. Item laicus eccleſiam dare non poteſt ſine conſenſu epiſcopi qui eāꝫ non habet. Item nemo poteſt dare quod nō habet.

Quia clerici Quidā clerici comparant ius patrōatus eccleſiarum: vel alio modo quo poſſunt acquirunt ut poſtmodum cum vacauerint eorum filii: vel nepotes preſententur ad eas. precipit papa epiſcopo ut hoc diſtricte ꝓhibeat: ⁊ eoſdem clericos aduocationibus taliter acquiſitis ap. re. ſpoliet. Item nota ꝙ ius pronatus emi non poteſt. Idem.

Ex litteris. Inter abbatiſſam ⁊ moniales mōaſterii deuantoñ. q̄dam villam ſuam in qua ſita erat eccleſia delatio ꝑtinēs ad monaſterium ip̄m locauerunt ad firmam. g. militi. miles ille ad eccleſiam ipſam poſtmodum vacanteꝫ preſentauit epiſcopo. vv. clericum quē epiſcopus inſtituit poſtmodū abbatiſſa predicta monaſterii epiſcopo alium preſentauit. Sed epiſcopus admittere noluit preſentatuꝫ ab ip̄a. vnde abbatiſſa apud cātuarien. archiepiſcopū de ep̄o depoſuit q̄ſtionem q primum preſentatum fecit remoueri. ⁊ ſecundū ſibi preſentatū fecit iſtitui. vnde orta fuit contētio inter eos. Salibriē. epiſcopo qui primum inſtituerat ſignificauit hoc domino pa. vnde mandat iudicibus. q̄tenus ſi cōſtiterit ꝙ predicto militi predicta nulla fuerit conceſſa: non excepto iure patronatus: vel etiam ſi conſtiterit ꝙ anteq̄ꝫ de iure patronatus inter abbatiſſam ⁊ militem: controuerſia eſſet orta. prefatus. vv. inſtitutus fuiſſet per epiſcopum ad preſentatiōem militis eccleſie eideꝫ adiudicent: dummodo idoneus ſit ita q̄ ſi abbatiſſa obtīeat aduerſus militem. predictus. vv. illi de epiſcopali b⁹ debeat reſpondere ⁊ ſic vtroq̄ꝫ cāu obtiebit. Nota ꝙ ius patronatus tranſit cum vniuerſitate niſi ſpecialiter excipiatur. Iteꝫ lite mota ſuper iure preſentandi vel eligēdi p̄ſentatio poſtea fieri non debꝫ vel electio ⁊ ſi fiereꝫ non debet confirmari vel infirmari. pendente q̄ōne numerus patronatus.

Idem.

Aliud Patronus eccleſiam non vacantem cōcedit alteui religioſe domui in conſulto epiſcopo poſtmodum vacat eccleſia. patronus preſentauit clericum epiſcopo ad eccleſiam illam vacantem: ⁊ ep̄s illam inſtituit. Queritur vtrum prima conceſſio impediat ſecundaꝫ. Reſpondet papa ꝙ ſecunda conceſſio tenet ⁊ valet non obſtante prima que de iure nullius eſt momenti: tum quia de re noua facta eſt: tum quia laici ſine auctoritate epiſcopi nulli poſſunt eccleſiis dare q̄uis ius patronatus poſſint loco religioſo conferre. Si autem eccleſia vacante ius patronatus loco religioſo contulerit ⁊ aliquis ſine preſentatione factum eiuſdem loci fuerit inſtitutus eius inſtitutio eſt de iuris rigore. irritāda. N. ꝙ ↄceſſio que nulla eſt non impedit id quod de iure actum eſt. Item eccl'ia non vacans concedi non poteſt

Q Uerimoniam Dicitur in capitulo iſto ꝙ pp mutatõem patronoꝝ: ordinatio ecaꝝ mutari ñ dꝫ ab epis patronis vel ab alijs ꝙ eſſꝫ abſq̃ dũ cum in patronoꝝ ptãte eccã nõ ɔſiſtat.

C Um laici. Aliqs laic⁹ patron⁹ ɔcedit eccãm vacante epo aut nõ ɔſentiente poſtea quia ductus clericũ aliũ preſentauit epo: ⁊ eps ipſum inſtituit. Queritur que cõceſſio valeat: dr ꝙ inſtitutio illius valere debet: q auctoritate epiſcopi ẽ inſtitutus nõ obſtante prima ɔceſſione que nulla eſt: quia non licet laicis clericos in eccleſiis ordinare. ¶ No. ꝙ ad id quod nullum eſt nõ impedit ꝙ d̃ iure valere poteſt.

C Urapaſtoralis. Quidã religioſi ⁊ alij etiã clerici ſ̃cipiebant eccleſias de manibus laicoꝝ ſine auctoritate epiſcopoꝝ ꝙ erat ɔtrariũ iuri. vnde mandat papa predictis religioſ̃ ꝙ nullas eoꝝ eccãs recipiat ex donatione laicoꝝ ſine auctoritate ⁊ ɔſenſu dioceſani epiſcopi vel retinere preſumat taliſ̃ acquiſitas niſi legittima fuerint preſcriptione muniti: vel poſtea ɔſenſum habuerint dioc. epiſcopi. qꝛ ẽt laici non poſſunt in alios transferre ꝙ nõ habẽt huius ɔceſſiones irrite ſunt. ¶ Nota ꝙ laici eccãs alicui ɔferre non poſſunt. Item nemo poteſt in alium trãſferre: quod nõ habet. Idẽ.

S I uero Inter aliquos vertitur ɔtrouerſia de iure patronatus: ſup aliqua eccã p qua controuerſia de iure patronatus differt vltra tps a iure ɔſtitutũ ordinatio ipſi⁹ dicit pa. ap. re. ordinet eccãm de pſona idonea: ita ꝙ inſtitutuſ repſentet ab eo q ius obtinuerit pronatus. Idem.

C Um ſeculũ. Hoſpitalarij aliquãdo acqrũt ius prõnat⁹ in eccl'ijs rõne feudoꝝ ẽptoꝝ aut alio mõ phibet eis papa: ne ius ſpale hac occaſiõe diminuat: dyoce. epo. Idem.

E X inſinuatiõe O clericus ɔqueſtus fuit do. pa. ꝙ cũ frater eius ceſſerit ius pronatus ꝙ cõiter hẽbãt in qbuſdã eccleſiis: qdam clerici ſine ipius aſſenſu ⁊ preſentatõe illas eccãs occuparet detinent occupatas. Mãdat pa. q̃. ſi ẽ ita. detẽtores eaꝝ ɔpellãt: ut illas pdcõ clico reſtituãt p eũ liber ordinadas. No. ꝙ vn⁹ pronus ius pronat⁹ põt ſuo ɔprono cõceder ius pronatus ſiue ius pñta tõis. Idẽ

C Onſuluit. Dr hic ꝙ ſecularũ dei hereditario iuris poſſideri nõ põt: ⁊ iõ ſuſtineri nõ dꝫ ꝙ clici auctoritate ppria detineãt eccãs ɔceder filiis aut aliquib⁹ aliis cũ ſola pñtatio ⁊ non ɔceſſio ptineat ad pronũ Idem.

D E iure Hic dr ꝙ ius pronat⁹ cũ ſit ſpũali ãnexũ vẽdi uel emi nõ põt: ⁊ iõ q illõ ɔpuerit tal ɔtract⁹ irrit⁹ ẽ decernẽd⁹ ¶ No. ſpũale vel ſpũali ãnexũ vendi vl emi nõ poſſe. Idem.

N ullus Statuit hic ꝙ nullus laicus decimas vl eccãm: aut qcqd eccãſtica iuris ſine ɔſenſu epi ſui monaſteriis vel canonicis ɔferre pſumat. ſi vero eps ɔſentire noluerit requiſitus ro. põtifici nũciet. vt de ipius licẽtia quod offerendũ ẽ offerat. No. ꝙ laicus nullũ ſpũale vel ſpũali ãnexũ: ɔcedere põt. ſine licentia epi. Idem.

S Ignificaſti Aliqs eps poſt quã adeptus ẽ epatũ acqſiuit ius patronatus in aliquib⁹ eccleſiis a pronis ipſaꝝ p eccleſia ſua dr hic ꝙ ſi pſonas idoneas ad illas eccleſias vacantes preſentauerit quod m..tende ſunt. Idem.

C Onſultationibus. Aliquis credebatur pro

nus alicuius eccẽ pſentauit aliquem ordina rio ad illam eccãm vacantem ⁊ ille fuit per ipm inſtitutus: poſtea alius contra aliuȝ evi cit ius patronatus: in iudicio queritur vtrũ ille inſtitutus ꝑpter hoc debeat remoueri. Rñȝ papa ſi tempore preſentationis ſue: il le qui preſentauerit cum ius patronatus ec cleſie poſſidebat ⁊ credebatur patronus nõ dȝ ꝑpter hoc ab ipa eccã remoueri: cuȝ per hoc patrono nullũ preiudicium in poſterum generetur. ſi vero non poſſidebat ius patro natus: ſed tantũ credebatur eſſe patron⁹ cuȝ nõ eſſet ab ipa poteſt eccã remoueri. ¶ No ta ꝙ ex ſola poſſeſſione cũ bona fide ius ac qritur. Itẽ ꝙ dominus nõ eſt aliȷ dominium non ↄcedit. Item ex ſola opinione non acq ritur ius. Idem.

Suggeſtum. Qui dã pro nus quarundam eccaꝝ de aſſenſu eboraceñ. archiepi: eccleſias illas cõceſſit ec cleſie beati petri eboraceñ. vt illas haberent in prebendam canonici de nouo conceſſiõeȝ illã annullare intendũt ex eo ꝙ dant conceſ ſionem illaꝝ eccleſiaꝝ prius ſibi factam. qri tur que ↄceſſio valere debet. Reſpondȝ pa pa ꝙ lȝ in donationib⁹ eccaꝝ requirendus ſit ⁊ expectandus patronoꝝ aſſenſus: tamẽ niſi auctoritas pontificalis interuenerit ↄce di non poſſunt: ⁊ ideo prima conceſſio ſi cũ aſſenſu patroni ⁊ auctoritate dioceſani fcã ẽ aut etiam poſtea eius aſſenſus fuerit ſubſe cutus: poſteriori cõceſſioni prefertur: alioqn illa debet valere: que de auctoritate dioce ſani fcã ẽ: ꝗuis poſterius fcã dicatur. No. ꝙ patro nus ſine auctoritate epi ius quod habet in eccleſia conferre non poteſt. Item conceſſio que non tenet non impedit ſecũdaȝ Idem.

Relatum ẽ. Quidã clerici occaſione cõceſſiõis ſibi fcẽ p laicos nõ reqſita epi auctori tate in ipis eccleſiis beneficia ſibi vendicarꝭ pſumũt. quia huius pſone non intrant p hoſtiũ: ſed aliũde aſcendũt: ac p hoc ſe reddũt indignos. mandat pa. p̄latis ipoꝝ. quatenuſ ſi moniti p̄dicta nõ reſignauerint ab officio ⁊ beneficio remoueantur: niſi fuerint cõceſſi one muniti.

Ad hoc. Quidaȝ laici ſpoliant eccleſias poſſeſſionib⁹ ſuis: ut ſic viros eccã ſticos faciant litigare coram iudice ſeculari vnde mandat papa prelatis p̄dictiſ. qua. id publice ſub in terminatiõe anathematis de beant inhiberꝭ ⁊ ſi ↄtra hoc fecerint excõicen tur. ¶ No. ꝙ laici eccãs ↄcedẽda non poſſũt. Itẽ ꝙ nõ intrat p hoſtiũ pſumit ↄtra ipm. Itẽ ꝓhitus ſub intermiatõe excõmunicatio nis ſi ↄtrafaciat nõ ẽ excõicatus ſed excõmu nicãdus. Idem.

Eam te. Si de iurꝭ p̄ronat⁹ alic⁹ eccẽ ↄtrouerſia fue rit inter aliquos. ⁊ infra ſex mẽſes nõ fuerit termiata poſtꝗ̃ vacauerit: ⁊ tũc li citũ ſit ſupiori eam de pſona idonea ordiarꝭ Lucius. iij.

Preterea. P̄roni eccaꝝ ius pa tronat⁹ titulo donatiõis vel ẽptionis ⁊ aliȷs ↄtractibus ꝑ arbi trio ſuo in alios trãſferre pſumũt ⁊ alias ex actões ab eis exigũt tanꝗ̃ a ꝑpriis ruſticis vnde ſtatuit ↄciliũ ꝙ ab hiȷs grauamib⁹ ceſ ſarꝭ debeãt: ⁊ nihil aliud exigat p̄ter ãtiquoſ rddit⁹ ab ipis iſtitutis ⁊ ſi aliud egerit excõ municẽtur ⁊ ↄtractus hui⁹ ſi quos fecerit ſta tuit ↄciliũ nõ tenerꝭ. No. ꝙ p̄roni ecaꝝ id ab eccã debẽt hrẽ: ꝙ a canonib⁹ rpitꝭ ↄceſſum. Itẽ excõicari dȝ ↄtrafaciẽs ius p̄ronat⁹ vẽ di vel dari nõ põt. Idem.

Cum aũt. P̄ronus ad va catẽ eccaȝ clicũ idoneuȝ pñtauit epo ⁊ eo nõ reprobato p⁹ modũ aliũ pñtauit idoneũ. qritꝭ qs pferre d beat. Rñȝ pa. iudicio epi ẽ reliquẽdũ ⁊ hoc verꝭ ẽ ſi laic⁹ fuerit pñtator ſȝ ſi collegiũ vel eccãſtica pſona pñtare habuerit ꝙ prior eſt tpe potior ẽ in iure. No. ꝙ laic⁹ variare põt in pſentando anteꝗ̃ preſentat⁹ ſit admiſſus collegiũ vel eccãſtica pſona nõ põt variare. Itẽ ꝙ prior ẽ tpe potior ẽ in iure. Cle. iij.

NObis Queſitum fuit a papa. vtꝝ aliqs effi
ciatur patronus ex ſola ↄſtructiõe
Jtem queritur vtꝝ patronus ſit ad electõez
plebani cum clericis admittendus vel repel
lendus q̃uis allegauerit ſe ex longa cõſuetu
dine intereſſe debere taliter. Rñd; papa ꝙ
ſi aliquis de aſſenſu epi eccãm ↄſtruxerit de
hoc ius patronatus acqrit. Ad ſecundã qõ
nem. Rñ; ꝙ in eccã ↄuentuali cõſenſus p̃ro
ni ad electionem faciendam non eſt requirẽ
dus: ſed elcõi iam facte eius debet requiri cõ
ſenſus niſi aliter de ſua iuriſdictione obtine
at ſed in capella vbi vnuſ preſbyter eligitur
p̃ronus ipſum epo preſentare poteſt ⁊ debet
de iure. Jtem patronus honor ꝓceſſianis ꝑ
natur ⁊ ſi ad inopiam vergat ab eccleſia illi
reſeruata ſm facultates ipius ſuccurrit ſicut
eſt in canonibus ↄſtitutũ. ¶ Nota ꝙ ſola cõ
ſtructione acquiritur ius patronatus. Jtem
in collegiata eccã ius elcõ e non cadit in lai
cum patronum ſecus in capella vbi vnus tã
tum eligitur. Jtem patrono ſi ad inopiam ṽ
gat eccleſia illi ſuccurrit. Jnno. iii.

PEr noſtras Cle
ricꝰ h;
ius patronatus in aliqua eccã. qri
tur vtrum poſſit ad ea; vacantem p̃ntatũ ſe
ipm ⁊ reſpõdetur ꝙ non. q̃tumcunq; ſit ido
neus: quia nullus ſeipſum eligere debet.

Jdem.

CUm dilectus
Eps hoſtieñ. apoſtolice ſedis lega
tus mandauit archid. camoteñ: ut eccãm q̃
primo vacaret in archidiaconatu ſuo dona
tioni ſue ſeruaret. ꝓhibendo eidem. de qua
vv. clerico ſuo ꝓuidere volebat: tandem va
cauit eccleſia de berouilla archidiaco. ↄtra
mandatum legati. S. ſubdia. preſentauit ad
ipam dioce. epo: qui non fuit admiſſus lega
tus hoc audiens caſſauit: quia archidia. fe-
cerat: ⁊ eccãm illam. vv. p̃fato ↄceſſit ſic va
cantem poſt hoc vacauit quedam prebẽda
in eccleſia ſancti martini camoteñ. que aſſig
nari debebat. de iure. h. clerico dioce. epus
ↄſiderans ꝙ prebenda ſancti martini magis
cõgruebat vv. prelato q̃ eccleſia de berouil
la. h. clerico prebendam ſancti martini aſſig
nauit. vv. clerico legati ⁊ eccãm de berouil-
la poſt reſignationem archid. predicto. h. cle
rico conceſſit. vnde orta fuit cõtrouerſia iter
h. clericum ⁊. g. clericum ⁊ ſubdiaconu;. cui
ſubdiaconus eccleſie de berouilla contuleãt
vnde dictus. h. ⁊ prefatus. g. ſubdiaconus
ad curiam acceſſerunt diu ſuper ipa eccleſia
litigando. dominus papa auditis hinc inde
ꝓpoſitis conſiderans ꝙ ⁊ ſi archidiaconus
carnoteñ. ꝑdictus prefatum. g. ſubdiaconu;
tanq̃ laicus preſentauit ⁊ ipe non fuit per di
oceſanum admiſſus. Sed dictus. h. ab ar-
chidiacono p̃ntatus ⁊ ab epo inſtitutus ſm
decretalem alex. non primus ſed ſecundus
debet eccleſiam obtinere. ſi vero archidiaco
nus prefatum. g. ſubdiaconum tanquam cle
ricus preſentauit: in eo ꝙ tanquam clericus
faciebat ſuberat iuriſditioni legati. vnde ↄ
tra prohibitionem legati qui donationi ſue
collationem ipſius eccleſie decreuerat reſer
uandam. ad eam non potuit alium poſtea p̃
ſentare: vnde papa preſentationem ipſius. g
minus canonice factam decreuit: ⁊ ea nõ ob
ſtante ꝓnunciauit conceſſionem ipſius eccle
h. clerico facta; canonicã extitiſſe. adiudicã
do eidem eccleſiam ipam cum fructibus me
dio tempore ꝑceptiã aduerſario ꝑpetuu; ſi
lentium imponendo. ¶ Nota ꝙ legatus po
teſt ſibi reſeruari collationem vacaturi bene
ficii. Jtem laicus patronus ſiue clericus pa
tronus rõne patrimonii: q̃tum ad preſentõe;
non ſubeſt legato. vnde eo inuito eccleſiam
concedere non poteſt quod eſt valde notan
dum. Jtem clericus patronus rõne patrimo
nii variare poteſt: quia in hoc nõ reputatur
clericus ſed laicus. Jtem preſentatus quouſ
q; nõ fuerit inſtitutꝰ non deb; habere plenũ
ius. ¶ Jtem qui canonice non habet eccã;
fructus quos medio tempore percepit reſti
tuere debet. Jdem.

PAſtoralis Aliquis
eſt p̃ſenta
tus epo a p̃rno laico ad aliqua;

eccleſiā vacātem: Sed eps ipſū non admiſit q̄ritur vtrū ex tali preſentatōe illi ius ſit queſitū in illa eccā: ⁊ ſi ille appellauerit ne alius inſtituat: ⁊ poſt appellatōem patronus aliū preſentauerit: ⁊ eps ſecūdū preſentatū inſtituerit: q̄ritur vtrū ille ab eccā remoueri poſſit. Inno. uero volēs inherere veſtigijs alex. qui diſtinguēs iter preſentatos a laico ⁊ clerico patronis poſſidētis cōditionē cēſuit meliorē. reſpōdet pa. ꝙ inſtitutio ſecūdo loco p̄ſentati a laico patrono robur obtinet firmitatis. Sʒ qꝛ eps idoneū clericū ſibi p̄ntatū malicioſe: ſtatuit ut ad puidēdū eidē in cōpetenti beneficio cōpellat quatenus puniatur i quo peccauit. Nota ꝙ laicus pron⁹ pōt variare ante inſtitutiōem. Itē inter p̄ntatos a laico melior ē ɔditio poſſidētis. Itē aliquis punitur in quo peccauit ⁊ merito qꝛ iniuriā fecit priori preſentato.

P Oſtulaſti Primo format tal qō vtrum ſacerdos prochialis eccē poſſit aliquē preſentare ad ordinē ad titulū eccleſie ſue irrequiſito patrono: ⁊ ſi poſſit intitulari irrequiſito patrono quo minus poſſit p̄ntare quē voluerit cū eccā vacauerit illo intitulato excluſo. Ad primā qōem nō vr̄ papa reſpondere: ſʒ ad ſecūdā reſpōdet ꝙ p talē intitulatiōem nullū preiudiciū generat patronis in poſterū qui poſſint ad illas eccleſias cū vacauerit quos voluerit p̄ntare niſi illi de aſſenſu patronoꝝ intitulati fuiſſent. Nota ꝙ p factū prelati non preiudicat prono in p̄ntatione futura niſi pronus cōſentiat facto rectoris

T ranſmiſſe Capitulū eboracen̄. eccleſie eccleſiā quādā in qua ius obtinet patronatus ɔceſſit. r. clerico eccliam de gameſforde vacātē poſtmodū. l. clericū p̄ſentauerūt archiepō ad eādē eccām poſt appellationē a dicto. r. ad ſe. apo. interpoſitā. q̄ſiuit archieps vtꝝ clericū illū ſibi preſentatū deberet inſtituere nō obſtāte appellatiōe predicti. R. n̄it pa. ꝙ illū preſentatū inſtituere poterit in eccā illa ad quā extitit preſentat⁹ tanꝗ̄ potiores dūmodo aliquod aliud canonicū nō obſiſtat cū ex vi iuris patronatus ſola preſentatio ptineat ad pronū: ⁊ nō conceſſio eccleſie. Nota ꝙ aliud ē cōcedere eccām ⁊ aliud preſentare ille dicit ɔcedere eccām ad quē ordinatio ipſius eccē ⁊ collatio ptiet hoc nō pōt facere patronus.

De cenſibus exactiōibus ⁊ pcuratiōib⁹. Rubrica.

S Ancitum eſt Statutū fuit in ɔci. gramatien̄. vt vnicuiqꝫ eccē mãſus iteger tribuat abſqꝫ vllo ſeruitio ⁊ preſbyteri in eis cōſtituti nullū ſeruiciū faciāt neqꝫ de decimis nec de oblationibus fideliū nec de domib⁹ nec de areis vel ortis iuxta eccleſiā poſitis nec de māſo p̄dicto preter eccleſiaſticū. ſi aūt amplius habuerint ſeniorib⁹ ſuis debitū ſeruiciū ipendāt.

Capitulū ſequens ſatis patet.

S Cientes Quidā abbas ɔqueſt⁹ ē do. pa. ꝙ eps maſſe. nouas ɔſuetudies ſiue pēſiōes mōaſterio ſuo volebat iponere: vnde mādat cuidā cātori qua. ſup hoc veritatē inquirat: ⁊ ſi ab iitio hec ipoſita nō fuerit decetero nouiter iponi nō pmittat. Nota ꝙ nouus cēſus ſiue ɔſuetudies eccleſiis iponi nō debēt.

L Icet multū Quidā cec⁹ cōqueſtus ē do. pa. ꝙ ipſe cōpellebat ad ſoluēdas collectas pariter cū alijs nō hito reſpectu ad cecitatē ſuā. mādat papa epō loci ꝙ hoc fieri nō pmittat: qꝛ iiquū ē cū q taliter afflictus ē in collecta affligere cū debeat poti⁹ ex collecta ſi eſſet neceſſitas ſubueniri. No. ꝙ hmōi miſerabiles pſone ab eccā debēt defendi. Itē nō ē addēda afflictis afflictio.

P Eruenit Abbas fraxinoren̄. depdatus fuit eccām carpēſeʒ occaſiōe cuiuſdā cēſ⁹ quē petebat abbas ab eccā carpen̄. ſʒ archipbr̄ carpen̄. dicebat ꝙ ipe ignorabat cām quare cēſū nullū ſoluere deberet.

ꝗſiuit a pa. qd iuriſ eēt. rñt pa. comitiſſe matelde ꝙ cenſus cᵒ cā ignorāt nec diuinis nec hūanis legibꝰ inuenīt ꝙ ſolui dēat: ⁊ ſic abbas cām hꝰ cenſus oñdere tenet. Nota q petit aliqd ſibi deberi vel fieri cām ſue petitionis aſſignare tenetur.

CUm apoſtolus Q2 prelati tā cardiales ꝙ archiepi ⁊ alij iſeriores cū eccās viſitabāt grauabāt eas i ꝑcuratiōibus exigēdis: vt qñ3 ornaméta eccāſtica ſubditi vēdere vel obligare ꝯpellāt ⁊ breuis hora hoc a longi tpis victū ꝯſumat: ſtatuit cōciliū later. ꝙ plati ꝑdicti ſm facultates eccāꝝ recipiāt ꝑcuratiōes ſtatuēdo certū numeꝝ cuilib3 ꝑdictoꝝ tā ꝑſonaꝝ ꝙ equoꝝ qbus ꝯtēti exiſtāt recipiēteſ cū grāꝝ actiōe ꝙ illis fuerit iſtitutū ab illicitis abſtinēdo: querētes nō q̄ ſua ſūt ſ3 q̄ ieſu xpi qrere videātur. ꝓhibet inſup ne ſubditoſ indebitis exactōibꝰ aggrauare ꝑſumāt: tñ ſi qñ3 neceſſitas ſupueñit vt ſi māifeſta ⁊ rōnabilis cā extiterit: moderatū auxilium ab eis poterūt poſtulare: cū dicat apoſtolus nō debēt filij theſaurizare parētibus ſ3 ꝯuerſo. Jn fi. dicit ꝙ dictū ē de ꝑdicto numero pſonaꝝ ⁊ euectōis ſm tollerātiā dictū ē i illis locis in qbus āpliores ſūt redditꝰ i paupibus locis illā teneāt mēſurā vt mīores nō dēant aggrauarī: ⁊ illi q paucioribꝰ eqs vti ſolebāt nō credāt ꝑdictā idulgētiā ſibi eē ꝯceſſa3.

¶ Nota ꝑcuratiōes ꝯcedēdas ſ3 facultateſ eccarū.

Prohibemus. Precipit ꝯci. later. ꝙ archiepi epi abbates ⁊ alij prelati nouū cēſū iponāt eccl'ijs: nec ueteres augeāt nec ptē ꝓuētuū eccāꝝ ſuis vſibꝰ appropriarī preſumāt ſ3 libertatē iſerioribꝰ ꝯſeruēt: qua3 ſibi volūt a ſuis ſupioribꝰ ꝯſeruari: q ꝯtra fecerit irritū hēatur qđ fecerit. No. ꝙ noui cēſus nō debēt iponi nec veteres augeri. Jte3 ꝙ tibi vis fieri alteri facere debes: ⁊ ꝙ tibi non vis fieri alteri ne facias.

Preterea Quida3 rectores eccārū p colluſionē quandā facta3 cū religioſis: q habēt i illis eccleſijs ius patronatuſ ſolu⁊ eiſdē eccleſiis annuā pēſiōes: ⁊ illi ea3 recipiunt epo ignorante. qrit an ſucceſſores pēſionē iſta3 ſoluere teneant. Reſpōdet ꝙ mōaci non ſunt audiēdi in receptiōe pēſionis ſi auctoritaſ epi uel eius officiaſ q auctoritatē preſtare poſſit nō īteruenit ſup hoc. ⁊ q2 ſimplices ſacerdotes vel clerici ñ poſſūt eccleſias qbus ꝑſunt ꝯſtituere cēſuales: ꝑſerti poſt iporū deceſſu3. No. ꝙ ꝑlatus vltra tps ſuū auctoritate propria non poteſt ꝯſtituere ecclia3 cenſualem uel pēſionariam. Jdē.

ECcleſiis Qñq3 laici tenēt ecclias epi liberant eas de manibꝰ laicoꝝ. qrit vtꝝ plꝰ iuris dēant i iſtis eccleſijs ꝙ i aliis. rñt pa. ꝙ nulla3 exactionē iponere eis poſſūt nec debent ꝑter cathedraticu3 ⁊ oia alia iura q̄ aliis eccleſiis iponūtur. Nota ꝙ ius ꝙ hñt epi in antiqs eccleſiis idē ⁊ nō plus debebūt hre i nouis ſiue i illis q̄ liberant de manibus laicorum. Jte3 non dñt diuerſo iure cenſeri. Jdē

INnouamus Noua pedagia ſint auctoritate regū vel pricipū ꝯſtituī nō debēt: q ꝯtra fecerit cōione careat chriſtiana.

CUm clerici. Quidā clerici cū qbuſdā religioſis ſine auctoritate epi faciūt colluſionē ꝯſtituēdo eis cēſuales eccās quas tenent. vt poſt eoꝝ deceſſū ad ꝑntationē religioſoꝝ ad eaſdē eccās filij vel nepotes clericoꝝ iporū repñtentur: precipit pa. vt q inuēti fuerit facere talia: eccleſijs ipis appellatōe poſtpoſita ſpoliētur. No. ꝙ clerici eccleſias quas tenēt nequeāt ꝯſtituere cēſuales ⁊ ſpoliādi ſunt ipſis eccleſijs q hoc faciūt. Jdem.

EA que Quidā archidiaconi faciebāt collectā denarioꝝ hti pe. p archidiacōatus ſuos: ⁊ ſub tali occaſiōe eccās ⁊ ꝓchias pluriū aggrauabāt. papa ꝑcipit ꝙ hoc ñ faciāt: ꝙ ſi ſecus preſūpſerint id quod vidētur hēre auferet ab eis. ¶ No. ꝙ ꝑtextu officij ſibi cōmiſſi nō d3 quis illicitas exactiones preſumere: quod q fecerit officio illo priuari debet. Lucius. iij.

Significatum Monachi de clauſtig.elegerũt qñdã clericũ.t.noĩe ad regimen eccẽ de fultig. ipſũ iuramẽti vīculo ↄſtrigẽtes de ſoluendo eiſdẽ annuati cenſũ triũ marcharũ quas predeceſſor eius ſoluerat.poſtmodũ eps̃ dioceſis eidẽ in piculũ ordinis īterdixit ne cẽſum illũ eis ſolueret niſi prius ↄſtaret ꝙ auctoritate ep̃ali fuiſſet īpoſitus:ſacerdos predict⁹ hoc ſignificauit pape:vnde mãdat cuidam qua.ſi ↄſtiterit prefatũ canonem auctoritate ep̃i ⁊ nõ de nouo fuiſſe īpoſitũ:pcipiat ep̃o vt phibitionẽ ſuã relaxet.ſi vero cenſus de nouo ſit īpoſitus ſiue auctoritate ep̃i factum ſit ſiue nõ cõpellat monachos illos vt clericũ illũ a iuramẽto abſoluãt. ¶ Nota ꝙ nouus cenſus ẽt auctoritate ep̃i īponi nõ põt ⁊ iuramẽtuȝ de tali ſoluẽda ẽ relaxandũ ad cautelam.

Idem.

Sopite Inter archiep̃ȝ rauẽnatẽ ⁊ mõaſteria de boñ. ↄtrouerſia vertebatur ſup pcurationĩbus recipiẽdas cã viſitationis.abbas ſcĩ pculi alioꝝ monaſterioꝝ de bononia p curator ⁊ p monaſterio ſuo ppter ↄtrouerſiam iſtã ad apo.ſe.acceſſit:⁊ ſup cã iſta diutius litigauit.archiep̃s aſſerebat pcurationẽs ipſas in aliis monaſteriis ſue puĩcie ſibi ſine ↄtradictiõe preſtari.⁊ probauit p teſtes procurationẽs exhibitas fuiſſe predeceſſorib⁹ ſuis in monaſteriis boñ.papa vidẽs intẽtionẽ archiepiſcopi iure cõi fundatã:⁊ anteceſſoꝝ ↄſuetudĩe adiuuari:condẽnauit monaſteria ad preſtandum pcuratõem dicto archiepiſcopo ⁊ ſuceſſoribus ſuis ſm̃ facultates eorũ ¶ Nota ꝙ archiep̃s cũ viſitat puĩciã ſuã pcurationes de iure cõi recipere põt.

Clemens tertius.

Grauis Quidã eccleſiaſtici ſeu religioſi habẽtes preſentationẽ in eccleſiis nolũt ad eas vacantes aliquoſ preſentare niſi aut nouũ cenſum eis īponãt:aut veterẽ pẽſioneȝ augmentent contra conciliũ lateranñ.⁊ ad ſolutiõem ipſius inſtituẽdos.preſbyteros iuratoria vel fideiuſſoria cautiõe cõpellãt. puẽit hoc ad notiam do.pa.vnde mãdat quibuſdã quatenus quicquid cõſtiterit ↄtra ↄſtitutiõem cõcilij ſuper hmõi a tẽpore prolati cõcilij attẽptatum in irritũ debeant reuocare:ſed preſbyteros qui ſuper his iuramenta illicita preſtiterunt faciãt abſolui cõgrua ſatiſfactione impoſita:⁊ qui contra formã canonũ decetero ſuper his venire preſumpſerint canonice puniãtur. ¶ Nota ꝙ cẽſus de nouo nõ debet imponi nec vetus augeri. Item iuramẽta contra formã canonũ preſtita illicita ſunt.

Innocẽtius.iij.

Quanto fũdatoreſ mõnaſterij belle ville ab ipſa fundatione ipſius monaſterii ↄſtituerunt vt fratres illic domino ſeruiẽtes fratribus ſancti yrenei vnã procurationẽ annis ſingulis exhiberẽt:quãuiſ ab eiſ nihil teneãt ſed ab initio ppter paucitatem fratrũ ⁊ ſeruientiũ ſancti yrenei. pcuratio illa fratreſ monaſterii belle uille nõ grauabat poſtmodũ in tantũ creuit numerus eorũdem ꝙ ad procuratõeȝ vix ſufficiũt quatuor marche que p vna fieri cõſueuit: quare mõachi iſti ſuper hoc ſibi puideri poſtulauerunt:papa indulget eis ne vltra primã meſurã ĩ pcuratiõe ſint vlterius predictis fratribus obligati:ſed expenſis que conſueuerint fieri ſint contenti niſi facultates ſui monaſterii in tantũ excreuerint ꝙ ſine grauamĩe poſſint exhibere procurationẽ predictã. ¶ Nota ꝙ augmentatis facultatibus pcuratio ſi expedit põt augmẽtari:⁊ cãonicoꝝ numerus põt augeri:⁊ ſic eſt ar. ꝙ cenſus ex cã põt augmentari.

Idem.

Cum inſtantia Primicerius ⁊ clerus mediolanẽſis p quoſdã nuncios ſuos ↄqueſti ſũt domino pape:quod cũ ipſi legatos ⁊ nũcios apoſtolice deuote recipiãt ⁊ procurẽt.ordinarij maioris eccleſie mediolañ.ipſos pcurar̃ renuunt:⁊ ad faciẽdas expẽſas ſubſidiũ denegant īpartiri:vnde in procurationibus exhibendis plus debito aggrauãtur: quare ſibi

ſuper hoc ꝓuideri poſtulabāt: papa ſic eoꝝ
petitōi reſpondet ꝙ cū oēs eccleſie legatis et
nūcijs eccē romane ꝓcurationes īpendere te
neanť nullā haberi vult ab huiuſmodi ꝓcu
ratioībus excuſatā: niſi forte per ſpāle priui
legium apoſtolice ſedis ſit exempta: quod
tamē papa no credit etiā ſi longiſſimo tēpo
re procurationē nō preſtiterit cū in talib⁹ lo
cū nō hēat preſcriptio: qꝛ et papa circa pro
uiſionē ⁊ ſollicitudinē oīum eccāꝝ nō ceſ
ſat: verūtamē in his exigēdis eū moduꝫ ⁊ or
dinem vult obſeruare vt nullus prelatus vel
eccleſia ſuper hoc rationabiliter cōqueratur
ſi vero de cōmuni collecta expenſas legato
rum ⁊ nūcioꝝ apoſtolice ſedis facere volue
rint: hoc eis papa non prohibet tamen per
hoc nullū vult preiudicium generari nūcijs
⁊ legatis ſuis: quo minus poſſint a quocūqꝫ
voluerint ꝓcurationes debitaſ poſtulare: ita
tamen ꝙ ſi aliquis fuerit in hoc grauatus ſi
bi ab alijs reſtaurareť ⁊ nuncijs apoſtolice
ſedis in neceſſarijs exhibēdis parcat quicū
qꝫ fuerit requiſitus ita ꝙ ī fraudē nihil fiat.
nec compellantur procurationes recipere ꝑ
oēs miſtros ⁊ q contumaciter eis reſtiterit ꝑ
cenſurā ec. ſunt compellendi. ¶ Nota ꝙ cō
tra procuratiōem que debetur nūcijs apoſto
lice ſe. nō currit preſcriptio. Item equaliter
ſunt oēs in hoc onerandi ſꝫm ſuas facultates

Idem.

EX parte Inter archi
epiſcopatū cō
peſtallauū. Quidaꝫ vota beati ia
cobi ꝯtinue ꝑſoluerūt ad cōem menſurā ter
re cum qua emunt ⁊ vendūt ⁊ ꝑſoluunt: qui
dam alij a longis retro temporibus ab eoꝝ
ſolutione ceſſarunt ⁊ de nouo īceperunt ſol
uere vota illa ad quandā menſurā ꝑuiſſimā
⁊ ignotā: ⁊ cum eadē ſoluere nituntť. queſitū
fuit a papa vtrum illi cogendi ſūt ſolueř vo
ta predicta ad cōem menſuram terre ſꝫm qḋ
alij ſoluerunt continue. Reſpōdet pa. ꝙ cuꝫ
nō cōſtet ad quā menſurā anteceſſores eorūꝫ
predicta vota ꝑſoluerint: dicit papa diſtin
guēdū vtrū hitatores regiōis ipſius q vota
illa ꝯtinue ꝑſoluerūt ad vnā ⁊ eadē mēſuraꝫ
ꝑſoluerūt aut ad varias ⁊ diuerſas. ſi ad v
nā menſurā ꝑſoluerūt ⁊ illā ad eadē mēſuraꝫ
ſoluere ſunt cogendi. ſi vero ad diuerſas ſol
uere conſueuerūt ⁊ illi volūt ſoluere ad mio
rem nō ſunt cogēdi ut ad maiorē ꝑſoluāt: qꝛ
cū hmōi vota gratuita fuerūt ab initio beni
gne ſunt ab hmōi viris eccleſiaſticis exigen
da ne uideantur lucris tꝑalibus inhiare.
¶ Not. ꝙ ſucceſſor teneť ad id quod añceſ
ſor facere conſueuit. Itē minor ꝑs teneť face
re qḋ maior facit. Itē in dubijs libeꝝ ē ſeqꝫ
qḋ magis placuerit magnuꝫ vel ꝑuū. Itē q
gratis ſūt oblata benigne ſūt exigēda. Item
clerici tꝑalibus inhiare nō debēt. Idem

CVm olim Inter epm̄
ceſaraguſta
neñ. ⁊ abbatē ſci ioānis placētiū.
fuit oli ꝯtētio ſuꝑ iuribus epalib⁹ duaꝝ ec
cleſiaꝝ de luna ⁊ de bes que erāt ī dioceſ
dicti epi. ꝯpoſitio facta fuit de ꝯtrouerſia il
la inter epm̄ ⁊ abbatē ⁊ poſt cōpoſitōeꝫ illaꝫ
ſecūda ꝯpō interueīt ꝑ quā q̄dā fiebāt dedu
ctiōes de prima ꝯpōe. Itē ordiata fuit ꝯtro
uerſia inter eos ſuꝑ p̄dictis eccleſijs iter epm̄
⁊ abbatē: cā delata fuit ad papā in cui⁹ p̄ñ
tia fuerūt oſtēſe p̄dicte cōpōes verūtamē ab
bas ſcḋaꝫ ꝯpōem noluit ꝯprobare imo eam
ſtuduit multiplr̄ īpugnare. p̄terea abbas oñ
debat iniuriā q̄dā inſtř a p̄deceſſoř. h⁹ epi ꝯ
ceſſa mōaſterio ſuꝑ villa illaꝝ eccārū. papa
auditis ⁊ ītellectis rōib⁹ vtriuſqꝫ partis qa
cōſtitit ſibi ꝙ eccē p̄dicte de luna ⁊ de bes.
erāt ꝯſtituti ī dioc. ipius epi ꝑ inſtřa ꝯpōnū
ī qbus ꝯtineť exp̄ſſe vt abbas p̄dictus dēat
epo rñdere taꝫ de quarta deciaꝝ q̄ꝫ de cete
ris epalib⁹ iurib⁹ ꝯdēnauit abbatē ipm̄ epo
ad integrā ſoloné q̄rte oīum deciaꝝ: ⁊ ad p̄
ſtationē ꝓcurationū ⁊ aliarū iuriū epaliuꝫ ī
predictis eccleſijs nullis factis deductiōib⁹:
ſed diceret aliqs quare papa condemnauit
abbatē ad integrā ſolutionē contra tenorem
ſecunde cōpoſitionis. Rñt pa. quāuis dedu
ctiōes quedā faciēde eſſent ex forma ſecūde
cōpoſitiōis: quia abbas compoſitionem il
lam nullatenus approbauit: ſed eandem ſtu
duit multipliciter īpugnare nō debuit ex ea

beneficiũ cõſequi cui renũciaſſe tacite vide batur.preterea abbas negare nõ poterat illã eccleſiã cõſtitutã eſſe in dioceſ huius epi: cũ ipſe ſuper illa eccã oſtẽdebat i iure inſtrumẽta p̄deceſſoris iſtius epi monaſterio ↄceſſa fuiſſe p que inſtra eps ius epale petebat expreſſe. Nota ꝙ eoipſo ꝙ eccleſia ſita eſt in dioceſi alicui⁹ epi tenet̃ in epiſcopalibus reſpondere. Jtẽ ſup iurib⁹ epalib⁹ põt fieri compoſitio. Jtẽ ex eo ꝙ qs ipugnat non dꝫ aliquis beneficiũ cõſequi cũ ex hoc tacite ei renũciare videatur. Jtẽ tacita renũciatio p̄iudicat. Jtẽ nõ dꝫ quiſ inſtra pducere p que aduerſarius pbet intẽtionẽ ſuam. Jdem

Olim cauſam

Inter epiſcopum ſpoletanum ⁊ clericos plebis rupine qõ vertebat̃ ſup ſinodatico: cã ſup hoc cõmiſſa fuit epo tudertio ⁊ collegiis ſuis corã quibus pponebat̃ ex pte epi ꝙ idẽ clerici p̄deceſſoribus ipſius epi ſoluere conſueuerũt tres papiẽſes i feſto natiuitatis domini ⁊ tres i feſto reſurrectõis p ſynodotico nũc tantũ ſoluũt tres luceñ. p ſigulis denariis papiẽ.cũ tñ denarius papiẽ.valeat ſex luceñ.vnde petebat eos cõpelli ad ſolutionem papieñ.⁊ cũ ipſe primo ãno recepiſſet luceñ ius tñ ſuũ poſtmodũ ſemp fuit pteſtatus ꝙ p hoc nõ fieret ei preiudiciũ quo ad deũ papieñ. Ex aduerſo dicebat ꝙ ⁊ ſi aliqñ denarij papieñ. p ſynodotico fuerit ſoluti iam p xlv.ãnos ⁊ amplius tñ huic epo quẽ predeceſſoribus illiuſ luceñ.fuerãt pſoluti: ⁊ ſic videbãtur ſe preſcriptiõe tueri lit.ↄ.⁊ ſup predicta petitõe recepti fuerũt teſtes ab vtraqꝫ pte: ⁊ poſitiões ⁊ reſpõſiones hic inde facte ⁊ tandẽ iudices cãm remiſerũt ad papã.ipe vero exaiato negocio: qꝛ cõſtitit ſibi quot p̄cipiẽtes olim fuerant pſoluti p ſynodatico: ꝙ ex eo pbat̃ ꝙ lucẽſes ſoluti ſũt poſtmodũ p eiſdẽ ⁊ ex dictis teſtiũ ⁊ ex ↄfeſſiõe aduocati clericoꝝ nõ reuocata euidenter appeat ꝙ tpe lotharij predeceſſores ⁊ huius epi papien.moneta p ſynodatico ſoluta fuit: ⁊ a tẽpore dicti.l.nõ niſi.xxv.annoꝝ ad pluſ tempus effluxerit: pbatũ etiã fui ꝙ tres luceñ.ꝙ p vno papieñ.ſoluebãtur: poſt mortẽ ipſius l.v.uel.vi.valebãt de illis qui mõ ſũt in uſu ⁊ vidẽs ꝙ ppter mutatioñeꝫ monete accide rit vſqꝫ ad tẽpus hui⁹ epi luceñ.dati fuerãt p ſynodatico ſicut erant i vſu: condẽnauit p curatorẽ partis aduerſe nomie clericoꝝ plebis predicte epiſcopo ad ſolutiõem denariorũ papien. p ſynodatico vel eoꝝ eſtimationẽ per diffinitiuã ſniam. ¶ Nota ꝙ pteſtatio non prodeſt niſi proteſtãs venit cõtra ſuã pteſtationẽ vt colligitur hic qꝛ ſi clerici iſti p̄ſcripſiſſent nõ pfuiſſet epo pteſtatio. Jteꝫ cõfeſſio adiudicati preiudicat niſi fuerit reuocata. Jtẽ pars pẽſionis uel alicuius alterius preſtationis põt preſcribi. Jtẽ p parteꝫ non retinet̃ totũ. Jtẽ ſolutio pẽſionis vel cenſus fieri debet ad illã monetã que ab initio fuit cõſtituta ſi eſt in vſu vel ad eius extimatiõnẽ ⁊ ita pricipiũ ↄſiderandum eſt.

Ideꝫ

Cum uenerabilis.

Inter epm faueñ. ⁊ prioreꝫ ſci ſtephani ſup iuribus epiſcopalibus ↄtrouerſia vertebat̃ que a dicto priore dict⁹ epiſcopus petebat: prior cõtra reſpõdebat ꝙ ab ipſo nihil petere poterat exhibẽs quoddã inſtrumẽtũ in quo ↄtinebat̃ expreſſe ꝙ epiſcopus faueñ.oli ab oi exactiõe tã ſua ꝙ̃ ſuoꝝ ſucceſſoꝝ dictas eccleſias proꝛſus abſoluit ⁊ remiſit eidẽ ſpallas quas ipſe ⁊ anteceſſores ſui ab ipſa eccleſia recipe ↄſueuit retẽto ſibi ⁊ eccleſie ſue vno cereo triũ librarũ cere annuatĩ ſoluẽdo ſtatuẽs ꝙ nullũ aliud ſeruitiũ imponeret.do.pa.viſo inſtrumẽto predicto ⁊ aliis auditis ⁊ intellectis q̃ ptes ppõere voluerũt cognouit ꝙ prefatus epiſcopus ſpallas predictas quas recipere cõſueuerũt ipſe ⁊ anteceſſores ſui eccleſie predicte remiſit ⁊ ꝙ nihil aliud imponeret retento ſibi et eccleſie ſue predicto cereo: tamẽ qꝛ viſitationis annexa eſt procuratio ⁊ epiſcopus rõne epiſcopalis iuriſdictõis quã hꝫ in ea teneat̃ eccleſiam cã correctiõis viſitare nec itelligatur quaſi nouũ iponi qõ ab ipſa fundatione de cõi fuerat iure ipoſituꝫ.preterea ꝙ idem

epiſcopus cū ad eccleſiā illā acceſſerit cā cor rectionis moderatā ꝓcurationē ab ea recipi at ⁊ nihil aliud ab ipſa exigere uel extorque re preſumat preter pēſionē ⁊ ꝓcuratiōes pre ſcriptas Nota ꝙ quātūcūq3 epūs eximat ec cleſiā ⁊ quibuſcūq3 verbis nihilominus re tinet viſitatiōem ⁊ procuratiōem: ſed alia iu ra tpalia ⁊ ſpalia bene pōt remittere.

Idem.

Super eo fere tota ꝓuincia cōpo ſtellana ad iuriſdictiōe3 cōpoſtellane eccē d nouo ꝯuerſa erat. queſiuit cōpoſtellanꝰ a do mio pa. qualiter ei obſequi debeāt ⁊ ſeruirꝭ cū ipſe ꝓuinciā viſitat uel ꝓuīcie ptē ⁊ qualr in ꝓcuratiōibus ⁊ aliis ꝓuidere. rn̄t pa. ꝙ il lud obſeruare teneṭ ꝙ in vicinis ꝓuīciis obſ uatur. ¶ No. ꝙ in ſpalibꝰ exhibēdis recur rēdū eſt ad cōſuetudinē aliaꝝ ꝓuīciarū cum dubitat qd facere debeat. Idem.

Procurationes Quidam prelati aliqn̄ recipiebāt ꝓcurationes cā viſitationis nec ui ſitabāt: vnde cōciliū generale vt ꝓcuratiōes que debētur prelatis rōe viſitatiōis nullate nus exigātur ab eis ſiue ſint epiſcopi vel ar chidiaconi vel ēt cardiales vel aliī abſq3 rō nabili cā ⁊ nccāria niſi qn̄ pſonaliter viſitati onis ipendūt officiū: ⁊ tūc ſeruēt modū ⁊ mē ſurā in lateṝ. cōci. ꝯſtitutā. hoc adhibito mo deramie circa legatos ⁊ nūcios apo. ſe. ut cū apud aliquā eccleſiā morā fecerit longiorē ⁊ neceſſariā ne locus ille nimiū aggraueṭ ꝓcu ratiōes recipiat ab aliis eccleſiis moderataſ ita ꝙ numerus ꝓcurationū nō excedat nūeꝝ dierū: ⁊ ſi vna eccā nō ſufficit due uel pl'es ſimul colligant ad vnā ꝓcuratōem faciēdam viſitatores nō querāt q̄ ſua ſunt: ſed q ihesu xp̄i: ⁊ qui cōtra hoc ſtatutū venire preſump ſerit quod acccepit reddat ⁊ tantūdem eccē quā taliter grauauit impendat.

Honorius. iiī.

Venerabili Inter epm ceno neñ. ⁊ abbatē ⁊ ꝯuentu3 de cultura dei ſup ꝓcuratiōibus exhibēdis qō vertebaṭ q com miſſa fuit iudicibus pn̄tibꝰ corā quibꝰ pete bat eps ꝓcuratiōes rōe viſitatōis. abbas di cebat ſe ad hoc nō teneri ex eo ꝙ mōaſteriū ſuū in oenomañ. villa ſit ſitū eidē ꝓcuratio nes hactenus n̄ ſoluit. Iudices ꝯſuluerūt do minū papā. ⁊ ipſe rn̄det quatenꝰ niſi aliud rōnabile oñderit: ꝯpellat abbatē ⁊ mōachoſ ad exhibēdas eidē epo ꝓcuratiōes. Sꝛe. ix.

Cum nuper. Archieps be neuētanꝰ dū viſita bat ꝓuīciā ſuā tā auctoritate ꝓpriā quā auctoritate do. pa. cuius auctoritatē ge rebat: clerici nolebāt ei procuratiōe3 exhibe re: vnde ꝯq̄ſtus ē do. pa. vnde mādat qua. cū archieps ꝓuīciā viſitauerit ſiue auctorita te ꝓpria ſiue auctoritate pa. ꝓcuratōes rōe uiſitatiōis ſ3 facultates eccāꝝ ſibi exhibeāt alioqui ſnīas quas tulerit i rebellos rataſ hē bit et eas faciat inuiolabiliter obſuari. No. ꝙ archieps de iure cōi pōt ꝓuīciā uiſitare et ꝓcuratōem recipe ⁊ ꝯtradicētes excōicare.

Cum canonicis. Idem. Rector cuiuſdā eccl'ie ſoluebat certā pēſionē ānuati cano nicis maioris eccē ⁊ illā aliquot annis ſoluit ad monetā antiquā in qua penſio ab initio fuerit ꝯſtituta: poſtea alia moneta maior fa bricata fuit cāonici exigebāt pēſionē ſibi ſol ui de meliori mōeta ex integro: mandat pa. q buſdā qua. canōicos illos faciāt mācere ꝯten tos ſolone prioris pecūie uel ſi nō ē i vſu cō tēti ſint extimatōe pēſiōis antiq̄. No. pēſiōe3 ſoluēdā ſm ꝙ ab initio fuit ꝯſtituta ſiue mo neta diminuta fuerit ſiue augmētata vt initi um ſpectetur. Idem.

Auctoritate. Religioſi lic3 aliquando celebrent in grāgiis ſuis pp hoc rōe viſitatōis ꝓcuratōes exhibere nō debent.

De ꝯſecratiōe eccleſie vel altaris. Rub.

Ad hec Hic dr̄ ꝙ ſi altaris motū fuerit vel lapis ſupior ſine tabula ꝯfractus: aut di minutus enormiter. iteꝝ cō

ſecretur: ſed eccā pp hoc ꝯſecrari non debet
lȝ quidam canones hoc dicere videantur.

Inno. iij.

T Ua fraternitas. Quia
ꝯſecrationes clericoꝝ certis tempo
ribus debent fieri. queſiuit eps tornacē. qui
bus diebus conſecratio eccāꝝ fieri debeat
rn̄ȝ papa ꝙ diebus dominicis ⁊ aliis pōt ec
cleſias ꝯſecrare. Idem.

Q Uod in dubiis. Pri
mo dr̄ hic: ꝙ ſi
altaris motū fuerit vel tabula ſupi
or enormiter totum debȝ iteꝝ ꝯſecrari. Itē
oleū nō ꝯſecratū poteſt ꝯmiſceri oleo ꝯſecra
to: ⁊ decretū totū ꝯſecratum ⁊ ita que religi
oſis adherent religioſa cenſentur. Idem.

P Ropoſuiſti. Pere
grini de
diuerſis mūdi partibus veniūt ad
eccleſiā ſancti iacobi inter quos rixas ⁊ cōte
tiones ꝑpter cuſtodiam altaris fieri ꝯtingit
vnde vulnera ⁊ homicidia inferuntur ibidē
Queritur vtꝝ pp hoc eccleſia iteꝝ debet ꝯ
ſecrari. Rn̄det papa ꝙ nō dȝ recōſecrari ſȝ
dȝ recōciliari p aquā cū vino ⁊ cinere bene
dictā. Idem.

C Um ſis. Cū plures clicos
poſſit eps ſimul or
dinare. qſitū fuit a quodā archie
piſcopo vtꝝ plura altaria in vna eccleſia: ⁊
plures epos poſſit epus ſimul ꝯſecrare ⁊ pa
pa rn̄ȝ ꝙ poteſt. Idem.

L Igneis. Ligna eccl'ie
ꝯſumpta ſunt ve
tuſtate vel alia cā tectū eccl'ie de
ſtructū eſt ⁊ ꝯſumptū ē. ſȝ pietes integri fmā
ſer t̄it: ſed menſa principalis altaris modicā
paſſa ē iacturam repatū ē tectū. q̄rit̄ vtꝝ ec
cleſia vel altare debeant ꝯſecrari. rn̄ȝ pa. ꝙ
cū pietes i ſua integritate pmanſerint: nec ec
cleſia nec altare pp cām p̄dcām dȝ denuo cō
ſecrari. Idem.

C Onſuluiſti. Corpa excōi
catoꝝ i cimiterio ec
cl'ie ſepulta ſunt. q̄rit̄ vtꝝ cimiteri
uȝ pōt denuo ꝯſecrari. rn̄ȝ pa. ꝙ cimiteria il
la rcōciliāda erūt p aſpſionē aq̄ ſolēne bn̄dcē
ſicut i rcōciliatiōib⁹ eccāꝝ fieri ꝯſueuit eiec
tis prius corpib⁹ excōicatoꝝ ſi a corpib⁹ fi
deliū diſcerni poterūt. Hono.

C Um ſicut. Regia vngarie q̄
dā eccāȝ fūdauit ⁊ eā fecit
ꝯſecrari: ⁊ i ea fuerīt clici iſtituti ſȝ
eccāȝ n̄ dotauit. clici illi⁹ eccē ſignificauerūt
hoc do. pa. vn̄ ipē ſcribit rgie dicēs cū eccā
n̄ ſit ꝯſecrāda niſi ꝺ dote ſit ei puiſuȝ: tāto li
bēti⁹ ad dotādā eccāȝ p̄dcāȝ liberalitatiſ ſeu
puiſiōis man⁹ apir dȝ: q̄to ex dito iā tenet̄
No. ꝙ nō dȝ eccā ꝯſecrari nec ēt fūdari niſi
a pōno p̄imo puideat̄. Itē q fūdat eccāȝ
tenet̄ dotē aſſignare eidē. Grego. ix.

A Qua ꝑ. In puīcia bacha
rēſi qn̄ eccā vl' p ſāguis
effuſionē vl' alio mō fuerat violata
recōſiliabatur p ſimplices ſacerdotes: pueīt
hoc ad noticiam pape. vnde ſup hoc ſcribit
epō auſtoricen. dicens ꝙ p aliū epm q̄ ꝑ p
priūm eccā poteſt rcōciliari aqua p epm be
nedicta: ⁊ non p ſimplices ſacerdotes recon
cilientur eccleſie nō obſtante ꝯſuetudine pro
uincia bacharen. q̄ dicenda ē poti⁹ corrup
tela: qꝛ lȝ eps ꝯmittere poſſit q̄ iuriſditionis
ſunt inferioribus clericis. tamen ea que ſunt
epalis ordinis nō poteſt eiſdē clericis inferi
oribus demandare ꝙ autem ſup recōciliati
one hmōi hactenus factū eſt: de mandato
epoꝝ duxit de miſericordia tollerandum.

¶ Notaꝙ eccā ſolummō p epm reconcilia
ri dȝ non obſtante contraria conſuetudine.
Itē eps pōt ꝯmittere ea que ſunt iuriſditio
nis inferioribus clericis: ſed ea que ſunt or
dinis epalis demandare inferioribus nō po
teſt. Item recōciliatio que nulla eſt p tollerā
tiaȝ pape ſit aliqua: ⁊ ita de nihilo facit ali
quid ſicut de ſnia que nulla eſt facit aliquā

Idem.

S I eccā. Aliqua eccl'ia nō
ꝯſecrata ſanguiſ effu
ſione aut aliomō polluta eſt. Que
ritur qualiter ſit reconcilianda. reſpōdit pa.

ꝙ lauetur aqua ex orcizata ne diuīe laudis
organa ſuſpendantur in ea ⁊ q̄ꝫ cito poterit
fieri debet ꝯſecrari. ¶ Nota ꝙ lꝫ eccā non
ſit ꝯſecrata ſi tamē polluta fuerit non debet
in ea celebrari niſi prius aqua lauetur: ⁊ in
hoc equiperatur eccleſie ꝯſecrate: ſed aliter
reconciliatur quem non ꝯſecrata vt hic patꝫ
¶ De celebratione miſſarum ⁊ ſacramento
eucharistie ⁊ diuinis officijs. Rub.

Preſbiter ma

ne. Preſbyter mane om
nes horas ſuas dicere debꝫ
⁊ pactis horis ⁊ iufirmis vi
ſitans exeat ad rurale opus ⁊ alia faciat q̄
ſequuntur.

Quidam laici

Qui
dā laici
hn̄t i ꝯſuetudīe ut ꝑ ſingulos dies
audiant euangelium. In principio erat ver
bum ⁊ miſſas ſpeciales. vnde ſtatuit concili
um ut vlterius hoc non faciant: niſi ſuo tem
pore: niſi aliquando ex deuotione hoc face
re velint ⁊ non ꝓpter alium ſed audiant miſ
ſam de eodem die. Inno.iii.

Conſuluiſti

Que
ſitum fu
it a papa vtrum ſacerdos poſſit
dicere plures miſſas eodem die. Reſpōdit
papa ꝙ excepto die natiuitatis domini ſuf
ficit ſacerdoti ſimili die miſſam celebrari ni
ſi neceſſitas immineat. Idem.

Conſilium

Queſi
tū fuit a pa
pa vtꝝ in diebus feriatis in qbuſ
ad honorem ſancti ſpūs beate marie virgis
vel ſancte crucis miſſaꝫ celebrari ꝯtingit hi
mus angelicus ſimbolum ꝓprio prefacto de
beat cantari. Reſpondet papa ꝙ apud ip̄ꝫ
in diebus ꝓfeſtis cum miſſaꝝ ſolemnia in
honore beate virginis celebrantur neqꝫ ym
nus angelicus neqꝫ ſymbolum decantantur
licet ꝓpria prefatio cantetur ut oria oſten
datur inter ꝯmemorationem ⁊ feſtiuitatem
vnde. Te deum laudamus reguriter dimit
titur in laudibus matutinis. Idem.

Ex parte

Queſitū fu
it a papa an a
qua vel vino prefundere debeat:
poſtquam accepit totum eucharistie ſacr̄m
Rn̄t papa ꝙ vino p̄fundere debet niſi eum
eodē die aliam miſſam debuerit celebrare:
quia ſi vinum ꝑfuſionis acciperet. celebratio
nem aliā impediret. Idem.

Cum marthe

In euangelio ſic legit̄. accipiēs ca
licem grās agēs benedixit ⁊ dedit diſcipul̄
ſuis dicens. bibite ex hoc omnes. hic ē enim
ſanguis meus noui teſtamenti q.ꝓ vobis ⁊
ꝓ multis effundetur in remiſſionem pccōꝝ
ad vim ⁊ ꝓlatōeꝫ iſtoꝝ verboꝝ panis ⁊ vi
num in corpꝰ xp̄i tranſubſtantiātur in cano
ne miſſe p̄dcō quo eccleſia vtit̄ gnālis addi
tū fuit miſteriū fidei qꝺ verbū nullus euan
geliſtaꝝ exp̄ſſit. vnde mirabatur archiep̄us
iſte quis auſus fuit adicere verbum illud q̄
rēs a papa qs illud verbū adiecit. Ad hoc
reſpōdit papa ſi formā illius canonis inſpi
ciat diligenter: preter verbū illud de quo q̄
ſiuit. alia duo videlꝫ eleuatis oculis in celuꝫ
⁊ eterni teſtamenti poterit in ip̄o canone re
perire que in textu euangelii non leguntur ſꝫ
multa tā de verbis q̄ꝫ de factis dn̄i omiſſa
fuerūt ab euangeliſtis q̄ apl̄i ſuppleuerunt.
In actibus apl̄oꝝ legit̄ dominū dixiſſe be
atius ē dare q̄ꝫ accipe hoc nullꝰ euangeliſta
rum expreſſit. Item etiam ip̄i euangeliſte in
ter ſe mutuo ſuppleuiſſe legūtur que ab eoꝝ
aliquo vel aliquibus ſunt omiſſa alia vero
que in canone miſſe addūtur poſſunt ex ali
is locis euangelii ꝯprobari. Io.n. deſcribēt
ſuſcitationeꝫ lazari: aſſerit ieſum oculos ſur
ſum eleuaſſe ⁊ dixiſſe pr̄ grās ago tibi quia
audiſti me: ſi tunc leuauit oculos ad patreꝫ
qn̄ oīa lazari reuocabatur ad corpus ꝓba
bilius eſſe vr̄ ꝙ tunc oculos leuauit ad prēꝫ
in celū cū panē ⁊ vinū ſubſtātiauit in corpꝰ
⁊ ſanguinē ſuū. p̄terea in textu euāgelii pōit̄
⁊ eterni: qꝛ vetus teſtamētū illud fuit vetꝰ ⁊
tranſitoriū hoc aūt nouū ⁊ eternū vl̄ alia rō
ne nouū ⁊ vltimū eſſe deſcribit̄ in eternū. i.ꝑ

petuum ⁊ probatur nouiſſimum enim homi
nis teſtamentum immobile perſeuerat: quia
teſtatoris obitu confirmatur alioquin nō va
let: dum vixerit qui teſtatur ⁊ non ſolū ſcri
ptura ſed etiam ꝓmiſſio dicimus teſtamen
tum ſm ꝙ dicit apoſtolus: ⁊ ideo noui teſta
menti mediator eſt: ut ꝓmiſſionem accipiāt
hereditatis eterne: ſic ergo debet intelligi qđ
in canone legitur. hic eſt ſanguis meus noui
⁊ eterni teſtamenti: noue ac eterne ꝓmiſſiōiſ
ſicut dominus repromiſit. q manducat car
nem meam ⁊ bibit ſanguinē meum habebit
vitam eternam.

¶ Ex eo autem. Anteꝗ̄ reſpondeant ad
queſtionem dicit papa ꝙ ex verbo illo de
quo q̄ſitum fuit viꝫ miſterium fidei ſummūt
quidam munimentuꝫ erroris dicentes in ſa
cramento altaris non eſſe corpus chriſti ⁊
ſanguinis veritatem. ſed imaginem tantuꝫ ⁊
ſpēm: ⁊ figuram ꝓ eo: ꝙ quando ſcriptura
ꝯmemorat id quod in altari ſuſcipitur eſſe
ſacramentum ⁊ miſterium ⁊ exemplum. ſed
qui hoc dicunt errant: quia non intelligunt
auctoritatem ſcripture: nec ſacramenta ſu
ſcipiunt reuerenter: ſi ſacramentum alta-
ris veritas eſſe negatur: quia eſt figura.
ergo nec mors. nec reſurrectio chriſti vera fu
it: cū figura ſit: ſed apoſtolus dixit ꝙ mors
⁊ reſurrectio chriſti ſint ſimilitudo: ⁊ imago
dum dixit chriſtus mortuus eſt: ꝓ delictis
noſtris: ⁊ reſurrexit ꝓpter noſtram iuſtifica
tōem. ⁊ hoc etiam dixit petro in ſua epiſto
la. ⁊ ita mors xp̄i ⁊ reſurrectio eſt exemplū
quare ſi non eſt veritas ſed exemplum. er-
go nec fuit mortuus nec reſurrexit. ſed ab
ſit error iſte cum fidelium mentibus: tamen
dr̄ miſteriuꝫ fidei: quia aliud creditur ꝗ̄ cer
natur. aliud cernitur ꝗ̄ credatur. dr̄ ſpecies
panis ⁊ vini creditur veritas carnis ⁊ ſan-
guinis: ⁊ virtus vnitatis ⁊ charitatis. ⁊ ita
inter iſta tria ſubdiſtinguendum: que ſunt in
hoc ſacramento diſcreta. ⁊ ſunt iſta forma
panis ⁊ vini quam videmꝰ veritas carnis
⁊ ſanguinis virtus vnitatis ⁊ caritatis iſta
nō videmus ſed credimus primū. ſ. forma:
quā credimus eſſe ſacr̄m ⁊ res deſignata ꝑ
formā panis ⁊ vini. tertiū eſt res ⁊ nō ſacra
mentū. ſed prima. ſ. forma eſt ſacramentum
gemine rei. ſecūdū ē ſacramentum vniꝰ ⁊ reſ
alteriꝰ exiſtit. tertiū ē res duoꝝ ſacroꝝ his
p̄miſſis rn̄ꝫ pa. ad q̄oem credēs ꝙ formam
verboꝝ ꝓut in canōe repit̄ apoſtoli recepe
rūt a xp̄o ⁊ ab ipis apl̄is eoꝝ ſucceſſores.

¶ Queſiuit etiaꝫ. Secūda q̄o fuit vtꝝ
aqua cū vino i ſanguinē ꝯuertat̄. ſuꝑ iſta q̄
ſtione ſunt varie opi. apud ſcolaſticos. qdā
dicūt ꝙ cū duo ſacra ꝓfluxerint de latere
xp̄i. ſ. ſanguis ⁊ aqua ꝯmixta in calice diui
na virtute mutātur: ut in hoc ſacro ſit veri
tas ⁊ figura: aliꝗ dicūt ꝙ aqua cuꝫ vino trā
ſubſtātiat̄ in ſanguiem. p̄terea dici poſſit ꝙ
aqua nō tranſit in ſanguinē ſed remanet pri
oris vini accn̄tibꝰ circūſa ita ꝙ vini ſaporē
aſſumit ꝙ inde ꝓbat̄ ſi pꝰ calicis ꝯſecratio
nē aliud vinū mittat̄ in calicē illud nō tran
ſit in ſanguinem: nec ſanguini commiſcetur
ſed accn̄tibꝰ prioris vini ꝯmixtū circūfundi
tur corꝑi qđ ſub illis accn̄tibꝰ latꝫ. nō man
dās circūfuſum. ⁊ ſic ꝯtingit accn̄tia ꝑmuta
re ſubiectū ⁊ in hoc cedit natura miraculo.
verūtn̄ inter p̄dcās opi. illa ꝓbabilr idicat̄
q̄ aſſerit aq̄ꝫ cū vino in ſanguieꝫ trāſmutari
ut exp̄ſſius eluceſcat ꝓprietas ſacri: ⁊ iō vi
no aqua vnit̄. vt xp̄o ppl̄s aduneť ꝑ hoc ꝙ
ip̄e accepit de nr̄o ⁊ nos accipimꝰ de ſuo i
diſſolubili vincuculo ꝯiūgimur: ut ille q ē cū
p̄re ꝑ vnitatē fiat unū nobiſcū ꝑ admirabi
lem vnionem: ⁊ eo mediante efficiamur unū
cum patre.

¶ Tertio loco. In ſecreta beati leonis
olim ita dicebatur. Anime nobis queſumꝰ
domine ut anime famuli tui leonis hec ꝓſit
oblatio modo ſic dr̄. Anime nobis queſumꝰ
domine ut interceſſione beati leonis hec no
bis ꝓſit oblatio. q̄ſiuit archiep̄s quare illđ
fuit mutatū. rn̄ꝫ pa. ſacra ſcp̄tura dicit ꝙ i
iuriā facit martiri q orat ꝓ martire ⁊ idē ē i
telligēdū de aliꝭ ſcīs q oroībus nr̄is nō idi
gent: ſed nos potiꝰ eoꝝ oroībꝰ indigemus.
vnde quod continetur in pleriſqꝫ orationi
bus proſit vel proficiat huic ſancto: vel il
li talis oratio ad gloriam et honorē: ita dr

ĩtelligi ut magis a fidelibꝰ glorificeť i terris.
Jn fine dicit papa.vtꝝ in hoc articulo locũ
habeat illa diſtinctio que docetur: ꝙ defun
ctoꝝ:aliȷ̃ ſunt valde bõi:aliȷ̃ valde mali:aliȷ̃
mediocriter mali diſcretio huius archiepĩ
hoc inquirat. Jdem.

DE homine Quidaꝫ
ſacerdos
cum eſſet in mortali peccato conſti
tutus ⁊ oporterꝫ ipm miſſaꝝ ſolemnia cele/
brare ꝑpter conſcientiaꝫ dubitabat celebra
re pactis ceteris ac ꝯſtãtiȷ̃s:miſſam celebra
re finxit:⁊ ſuppreſſis verbis quibus ꝯficiť
corpus xp̃i panẽ ⁊ vinum ſolummõ puꝝ ſũ
pſit credens per hoc populo ſatiſfacere ⁊ de
um nõ ꝓuocare. Queſitum fuit qd de hoc
p̃ſbytero videatur.vtrum minus malum fe
cerit q̃ꝫ ꝯficiendo. Reſpondet papa ꝙ falſa
remedia ſunt abiȷ̃cienda:que ſunt veris pi/
culis grauiora.licet enim ille qui ꝑ ſui crimi
nis conſcientia reputat ſe indignum grauiter
peccat ſi ſe ingerit irreuerenter ad illud: gra
uius tamen offendit qui ſic fraudulenter pre
ſumpſerit ſimulare.quia ille qui vero confi
cit.i.manum ſolius dei incidit. Jſti vero ꝙ
ſic ſimulat ⁊ deo ⁊ populo ſe conſtringit qꝛ
taliter decipit.

IN quadam Jn p̄
cedenti
decretali cum in arte inter ceteras
opiniones que ibi ponuntur erat alia opinio
que dicebat. Jn ſacro eucariſtie aquam
in fleuma ꝯuerti:quia dicebant de lateř xp̃i
non aqua ſed humorem aquaticum ꝓfluxiſ
ſe.hanc opinionem tenebat magiſter hugo
ep̃s ferrarieñ quã opinionem papa repro/
bauit in decretali ꝓdicto cum marthe.ſꝫ ex
quo vidit ꝙ pa.ꝯtrarium ſentiebat voluit ſi
bi adherere. Sed auctoritas Joannis apo
ſtoli mouebat magiſtꝝ hugonem que dicit
tres ſunt qui teſtimonium dant in terra.ſp̃s
aqua ⁊ ſanguis:⁊ hii tres vnum ſunt.vnum
id eſt de vna ⁊ eadem re.ſ. de humanitate
xp̃i.vt.h.expõebat.dicebat.h.ꝙ ſi vera fu

it aqua que exiuit de latere chriſti ⁊ non aq̃
ticus humor.non videbat qualiter ꝓbetur ꝑ
auctoritatem illam:ꝙ xp̃s ſit verus homo.
glo.ſuper locum illum ſic ſe habet.ſpũs.id ẽ
humana anima quam emiſit in paſſione aq̃
⁊ ſanguis que fluxerunt de latere chriſti per
hanc auctoritatem ꝓbatur ꝙ xp̃s ſit verus
homo ſꝫ ꝙ illa non fuerit vera aqua ſed aq̃
ticus humor verba apoſtoli ⁊ glo.ſuper illo
loco intelligibilia ſibi videbantur.ſed dicto
ꝙ eſſet vera aqua non intelligebat auctorita
tem Johannis ⁊ gloſam ſuꝑ illo loco.vnde
petit a papa ut auctoritatem ⁊ gloſam ſibi
exponeret. Et ip̃e reſpondꝫ dicens ꝙ quidã
dixerunt ſed errauerunt xp̃m non fuiſſe veꝝ
deum ſed adoptiuum:ut miſeri arriani:aliȷ̃
dixerunt xp̃m non fuiſſe veꝝ hominem ſed
fantaſticum ut impii manichei: Sed contra
iſtos legitur Johannes apoſtolus in epiſto
la ſua.tres ſunt qui teſtimonium dant in ce
lo pater:verbuꝫ:⁊ ſpũs ſanctus . ⁊ hii tres
vnum ſunt per hoc oſtendens ꝙ chriſtus ſit
verus deus.⁊ tres ſunt qui teſtimoniuꝫ dãt
in terra.ſpũs:aqua:⁊ ſanguis.per hoc oſten
dere intendens ꝙ xp̃us ſit verus homo. ad
eſſe enim hominis duo exiguntur principa
liter.ſ.corpus ⁊ anima ex quibus verus ho
mo cõſiſtit.per hoc autem ꝙ in articulo mor
tis tradidit ſpiritum.de quo dixerat.pater
Jn manus tuas ꝯmendo ſpiritum meum.
manifeſte ꝓbatur ꝙ ſpiritum habebat ⁊ eti
am animam rationabilem.de qua dixerat.
triſtis eſt anima mea vſqꝫ ad mortem . per
hoc ꝙ vnus militum lancea latus eius ape
ruit.continuo exiuit ſanguis ⁊ aqua. ꝑ hoc
ꝓbatur ꝙ xp̃s habebat verum corpus ⁊ nõ
fantaſma.de quo nec ſanguis nec aqua poſ
ſit exire . vnde ille vidit qui teſtimonium ꝑ
hibuit ⁊ teſtimonium eius verum eſt . ⁊ ſic
tres ſunt qui teſtimonium dant in terra ſp̃s
aqua ⁊ ſanguis.quod chriſtus ſit verus ho
mo ex aĩa rõnali.ꝓbatur ex eo ꝙ ſpiritum
vitalem emiſit ex vero corpore ⁊ hoc ꝓbať
qꝛ ide ſanguis exiuit ⁊ aqua:ſꝫ aĩa nõ poſſit
viuificare : niſi corpus humanum : ⁊ ita
ſicut fuit verus ſpiritus : ⁊ verus ſanguis:

ita ⁊ vera aqua: quia ſi nõ fuiſſꝫ vera aqua ſed fleuma ille qui vidit. pfecto non aqua ſꝫ fleuma dixiſſet. nec verꝝ regeneratõis ſacrm̃ fuiſſe obſtenſum. cũ p ſacrm̃ baptiſmi nõ regeneremur in fleumate: ſed in aqua: nec per hoc poſſet pbari: ꝙ in ſacro eucharistie ſit admiſcenda aquã cũ vino ſi de latere xp̃i ñ aqua: ſed fleuma cũ ſanguie fluxiſſꝫ vera figura q̃ ſup hac re pceſſit in veteri teſtamento qñ moyſes virga pcuſſit ſilicem ⁊ ex ea non fleuma ſed aqua manauit. ergo qualiſcũqꝫ fuerit illa aqua ſiue de nouo diuina v̓tute creata ſint de ꝯponentibus pculdubio vera fuit: ſicut verꝰ extitit ſudor ipſiꝰ ſicut gutte ſanguinis decurrentis in terram. Cum enim ad ꝯpõem humani corpis quatuor elemẽta ꝯcurrũt. ſ. ignis. aqua. aer. ⁊ terra: ⁊ ad vegetationem ipſius quatuor humores ſimiles illis ꝯueniant. ſ. ſanguis. colera. fleuma. ⁊ melãcolica. ut veritatẽ humani corpiſ demõſtret. vnũ de elemẽtis. ⁊ vnũ de humoribus q̃ magis miſterio ꝯgruebãt iohannes expreſſit. ex elemeutis aqua. ⁊ ex humoribꝰ ſanguinẽ in quibus duobus duo maxima ſacramenta relucent redemptionis p ſanguinem regenerationis per aquam. Ideꝫ.

DOlentes In concilio iſto rephẽdit papa clericos ⁊ prelati eccleſiarũ q circa ꝯmeſſationes ſupfluas ⁊ ꝯfabulationes illicitas circa quas potius ſunt intẽti q̃ circa diuina officia ⁊ quidam eoꝝ vix miſſarum ſolẽnia quare in anno celebrent. hec ⁊ alia ſimilia precipit papa ſub pena excõicatõis ⁊ in virtute obie corrigi ac emendari.

Hono. iii.

SAne olim Precipit papa ꝙ ſacerdotes in loco ⁊ ſingulari ac ſignato cuſtodiant euchariſtiam diligẽter ne p eoꝝ in curiã diuina indignatio exardeſcit ⁊ qlibet ſacerdos frequenter doceat plebẽ ſuã ut qñ in celebratiõe miſſaꝝ hoſtia eleuatur ſe reuerenter inclinent ⁊ idem faciant cũ portaẽ ad infirmũ lumie pcedẽte. ⁊ p̃lati huius mãdati tranſgreſſores puniãt ſed ⁊ ipi diuinã ⁊ apliçã volũt effugere vltionẽ. Idẽ.

QUam creaturaꝫ Prelati ⁊ clerici ꝯuentualiũ eccãrum miſſas p aniuerſarijs defũctoꝝ ſine cõuentu celebrant ſolue ſacerdos cũ alio vnde mandat papa p̃latis eccãꝝ. quatenus nullã negligentiã in eos pmittãt obrepe quo minꝰ miſſaꝝ ſolemnia p ãniuerſariis defunctoꝝ ⁊ pfeſto vel feria ꝯuentualiter ſm̃ ipoꝝ poſſibilitatẽ debeant celebrare.

REferente. Archiep̃s ſipõtinus in die cene dñi de antiqua ꝯſuetudine tenetur ꝯficere criſma in eccã ſipontina. Sꝫ idẽ archiep̃ſ eodẽ die mane de ꝯſuetudine accedit ad eccãm gargonicã: ut ibi recipiat peregrinos illius loci. ⁊ ibi a clero ⁊ populo compellitur celebrare. vnde ſup hoc petiit ꝯciliũ a do. pa. ⁊ ipe rñt ꝙ tantũ in eccã ſipontina in qua teneẽ ꝯficere criſma debeat celebrare miſſaꝝ ſolẽnia cũ cuilibꝫ ſacerdoti q̃tum cũqꝫ dignus ſit ſufficit vnam in die miſſaꝝ celebrare valde felix ẽ q digne celebrat vnã

Idem.

PErniciosus Lr̃a pꝫ. Nota ꝙ generaliſ ꝯſuetudo eccẽ ab oĩbus ẽ ſuanda: qr turpis ẽ pars que ſuo non cõgruit vniuerſo. Idem.

LItteras Cũ ep̃s brixienẽ. igrerꝫ ſup exceſſibus preſbyteri ſcẽ brigide brixienſis: ꝯfeſſus ẽ ideꝫ ſacerdos ꝙ cũ quadã die hoſtiã nõ haberꝫ nec calicẽ. In pane fermẽtato ⁊ cipho ligneo miſſaꝝ ſolemnia celebrare p̃ſumpſit alia vice intellecte ꝙ eccl̃ia illa p eundẽ p̃ſbyteꝝ multipliciter ledere ur Iteꝝ cepit inquirere ꝯtra ipm̃ ⁊ eius confeſſione inuenit ꝙ idem ſine igne ſacrificabat ⁊ aqua: Queſiuit ep̃us a papa quid faciendum eſſet de ipo. Reſpondet ꝙ cum nimia ⁊ aperta malicia vel nimia negligentia ſiue ignorantia peccaſſe videatur mandat ⁊ q̃tenus officio ⁊ beneficio priuet eundem.

De baptiſmo ⁊ eius effectu. Rub.
Alex. iij.

SI quis Capitulũ iſtud ⁊ ſequẽs
p ſe patent.
Inno. iij.

MAiores Quidam here
tici fecerunt quaſ
dam qões catholicis. Archiepus
arelateñ. poſtulauit dominũ papaȝ illiſ qõi
bus reſpondere: dicebant enim ꝙ puuli inu
tiliter baptizantur. ad quod ꝓbandum idu
cebant auctoritatem iacobi apoſtoli dicen
tis caritas operit multitudinem peccatoꝝ ⁊
auctoritatem euangelii de peccatrice que la
uit pedes domini dicẽtiſ dimiſſa ſunt ei pec
cata multa: quia dilexit multum ſed nõ niſi
per charitatem crimina dimittuntur paruu
li: nec ſentiunt nec conſentiunt nec caritatem
habent: que tantũ ſcientibus ⁊ ꝯſentientibꝰ
infunditur: ⁊ ita paruulis peccatũ nõ dimit
titur in baptiſmo. Ad hoc rñt pa. ꝙ baptiſ
ma ſucceſſit circũciſioni: ſed abſit vt in illaȝ
hereſiȝ incidamus que aſſerit legem cum eu
angelio ⁊ circũciſionem cũ baptiſmo ſeruan
dũ: qꝛ dicit apl's ſi circũcidimini xp̃s nobis
nihil ꝓdeſt: ſed circumciſio ⁊ puulis ⁊ adul
tis ꝯferebatur ⁊ baptiſmus qui ſucceſſit lo
co illius generalioꝛ ẽ ⁊ cũ tam viri q̃ȝ femine
baptizantur non dȝ eſſe minoris effectus: ⁊
ita tã puulis q̃ȝ adultis eſt conferendus: ſicut
enim in veteri lege dicebatur: anima cuius
ꝑpucii caro circumciſa non fuerit pibit d̃ po
pulo dei: ita ⁊ nũc dr̃ niſi qs renatus fuerit
ex aqua ⁊ ſpũ ſancto non intrabit in rḡnum
dei: ab iſta generalitate: nec etaſ: nec ſexꝰ ex
cipitur: verũtamẽ notandũ ẽ q̃tum plus ho
die baptiſmus ꝯferat q̃ȝ iudeis circũciſio cõ
tuliſſȝ. In fine auctoritatis ꝑdicte. anima
cꝰ talis dr̃ pibit de populo ſuo. In auctori
tate euangelij dr̃ nõ intrabit regnũ dei olim
p circũciſionem lȝ culpa oꝛigialis peccati di
mitteretur ⁊ piculum euitaretur: non enim
ꝑueniebatur. ad regnum celoꝛum. Sed per
baptiſmum euitatur piculum ⁊ ad regnum
celoꝛum peruenitur: quod omnibus vſqȝ ad
aduentum chꝛiſti fuerat obſeruatum: abſit
enim ut vniuerſi paruuli periant: quoꝛum
quotidie tanta multitudo moꝛitur quin deꝰ
aliquod eis remedium ꝓcurauerit ad ſalu
tem predicte vero auctoꝛitates quas induce
bant: heretici intelligende ſunt de adultis q
habent multitudinem peccatoꝝ: quia de ꝑ
uulis non poſſunt intelligi qui peccato tantũ
oꝛiginali grauantur ⁊ eodem modo illa au
ctoꝛitas qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit.
tota intelligitur de adultis: cum paruuli non
poſſunt credere ſȝ adulti. ¶ Illud vero qđ
opponebant p̃dci fidem aut charitatem aut
alias virtutes paruulis non infundi: quia ñ
ꝯſentiunt. ſed iſtud non ſimplr̃ ꝯceditur cum
ad theologos queſtio referat. quidam dicũt
ꝑ virtutem baptiſmi puulis culpam remitti
ſed grãm non ꝯferri. alij dicũt ⁊ peccatuȝ di
mitti ⁊ virtutẽ infundi quo ad habituȝ non
quo ad vſum habentis eas: quouſqȝ pueni
unt ad etatẽ adultã. ſed ex hac reſponſione
quidam viam inueniunt ad alias queſtiões
ex eo ꝙ dr̃ puulis in baptiſmis peccatuȝ di
mitti oꝛiginale dicũt eadem rõe adultis doꝛ
mientibus. ⁊ amentibus ſi baptizentur pec
cata dimitti qꝛ cum nec iſti nec illi tũc ꝯſenti
ant vel diſſentiunt: idem iudicium ẽ haben
dum ſed hoc papa dicit diſtinguendum pec
catum duplex eſt. ſcilicet actuale ⁊ oꝛigina
le. oꝛigiale qꝛ ſine ꝯſenſu rmittiẽ p baptiſmũ
ſed actuale qđ ꝯſenſu ꝯtrahitur: ſine ꝯſenſu
non relaxetur. Sed adhuc queritur quare
doꝛmientibus ⁊ amentibus oꝛiginale pecca
tum nõ dimittitur in baptiſmo ſicut paruu
lis. Ad hoc reſpondit papa dicens. qui totũ
hominẽ ſanuȝ fecit in ſabbato opus ꝑfectio
nis non nouit. ⁊ ideo peccata non ex parte:
ſed ex toto dimittit. Preterea pena oꝛigial'
peccati eſt carentia viſionis dei. pena vero
actualis peccati ẽ cruciatus ꝑpetuus. vnde
ſi pꝛimum dimitteretur alicui: altero dimiſ
ſo talis non careat viſione dei ꝓpter oꝛigia
le dimiſſum ⁊ cruciaretur ꝑpetuo ꝓpter hoc
actuale. Sed hoc tanq̃ȝ inꝯpaſſibilia ſe non
ꝯpaciuntur immo aduerſant.
¶ Item queritur. In § iſto queritur vtꝝ

dormiẽtibus ⁊ amẽtibus ſi baptizent̃: ſaltez caracter ip̃rimatur vt excitati ſomno vel ab egritudie liberati nõ ſũt vlterius baptizãdi. ad hoc dicũt quidã ꝙ ſacr̃a q̃ per ſe ſorciũtur effectũ ut baptiſmus ordo ⁊ ꝯſilia nõ ſolũ dormiẽtibus ⁊ amẽtibus ſʒ etiã inuitis et cõtradicẽtibus ꝯferũtur: ⁊ ſi nõ quãtũ ad rẽ ideſt qñãtũ ad remiſſionẽ peccatoꝝ tamen quãtũ ad caracterẽ tñ ⁊ puuli qui non conſẽtiunt ⁊ ficti qui cũ ore corde tamẽ diſſentiũt recipiunt ſacramẽtũ: ſed iſtis opponit̃ ſi iſti fuiſſent inuiti ⁊ reluctãtes imerſi: ſaltẽ rõe ſacramẽti ad iuriſdictiõem eccẽ ptineret: vnde cõpellendi eſſeut ad fidẽ ſeruãdam. ſed iſtud eſſet cõtrariũ chriſtiane religiõi ut ſp inuit⁹ ⁊ cõtradicẽs cõpellatur ad fidẽ: vnde diſtinguẽdũ eſt inter inuitũ coactũ ⁊ nõ coactũ. ſi aliquis terroribus atqʒ ſupplicijs violenter attrahitur ⁊ ne detrimẽtũ icurrat baptiſmũ ſuſcipit taliſ caracterẽ ſuſcipit ſacr̃i ſicut ille qui ficte baptizat̃: vnde cogẽdi ſũt ad obſeruãcia fidei in quo caſu debet intelligi decretũ tolletani ꝯcilij ne nomẽ dñi blaſphemet̃ ⁊ fides quã ſuſceperunt ꝯtẽptibilis hẽatur. ſʒ ille qui nunq̃ꝫ cõſentit ⁊ penitus ꝯtradicit nec ſacramẽtũ nec effectũ recipit ſacr̃i ſicut nec ille peccatũ icurrit qui ſacrificat̃ idolis cogitur violẽter dormiẽtes aũt ⁊ amẽtes: ſi antequã dormirẽt uel anteq̃ꝫ amentiã incurriſſent i cõtradictiõe pſiſterent ſi fuerit ſic baptizati caracterẽ nõ ſuſcipiũt ſacr̃i qꝛ adhuc intelliguntur in cõtradictiõe pſiſtere. ſecus aũt eſſet ſi prius cathecumini extitiſſent: ⁊ hũiſſent propoſitũ baptizandi: vnde tales cathecumios cõſueuit eccã in neceſſitate baptizare tũc eni caracter ip̃rimit̃ cũ obijcere volũtatis cõtrarie opatio nõ iuenit obſiſtentã. Nota ꝙ coacta volũtas volũtas eſt: ⁊ qui tali volũtate aliquid facit valet: et cõpellit̃ illud ſeruare: vt hic dicit̃: qui vero ſimpliciter cogitur attractus violẽter nil agit p talẽ coactionẽ.

Idem.

DEbitum Quidaʒ iudeus i mortis articulo ꝯſtitutus cũ inter iudeos ꝯexiſteret: nec aliquẽ xpianũ hẽre poſſet ſeipſũ in aquã imerſit dicẽdo ego baptizo me i noie patris ⁊ filij et ſpũs ſci amẽ. q̃ritur an iſte ſacr̃m baptiſmi receperit. Rñt pa. ꝙ cũ inter baptizãtẽ ⁊ baptizatũ dʒ eſſe diſcretio ſm ꝙ ex verbis dñi colligit̃ qui dixit apoſtolis baptizate oẽs gẽtes In noie patris ⁊ filii ⁊. ſ. ſ. p̃dictus iudeus ẽ ab alio baptizãdus: vnde dñs nõ a ſe ipſo ſʒ a iohãne voluit baptizari tñ ſi ſtati deceſſiſſet ad patriã ꝯuolaſſet nõ propter ſacr̃m baptiſmi ſed ppter fideʒ quã habuit ſacr̃i. In baptiſmo illa ſpũalis generatio celebrat̃ de qua dixit dñe niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊. ſ. ſ. nõ intrabit i regnuʒ dei: ſicut eni in carnali generatiõe aliuſ ẽ qui generat ⁊ alius qui generatur ſic ⁊ in ſpirituali alius debet eſſe qui ſpũaliter generat et alius qui ſpiritualr̃ generat̃. ¶ Nota ꝙ dria ẽ inter baptizãtẽ ⁊ baptizatũ qꝛ nemo debʒ oriri a ſe.

Idem.

DOnut ap Ecce aliquis ſimplicitate ductus liniuit pueꝝ i caput ⁊ pectus ⁊ intet ſcapulas ſaline ãſpſiõe loco baptiſmi: queritur an talis eẽt baptizatus. Rñt pa. ꝙ cũ in baptiſmo duo ſunt nccãria ſcʒ uerbũ ⁊ elemẽtũ: ⁊ dñs dicat niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊. ſ. ſ. nõ itrabit i regnũ celoꝝ dubiũ nõ ẽ ꝙ ille nõ ẽ baptizat⁹ i quo defuit nõ ſolũ alteꝝ ſʒ vtrũqʒ.

Idem

LIcet grecos Poſtquam greci ſubtraxerũt ſe ab obedientia eccẽ romane in tantũ ceperũt abhomiare latinos ꝙ inter alia que ꝯtra xpianos cõmittebãt: ſi qñ ſacerdotes latini i eoꝝ ſacrificarẽt altaribus non prius ſacrificabãt in ipĩs quã ea tãquã p hec polluta lauiſſet ⁊ baptizatos a latinis p̃ſumebãt auſu temerario baptizare: p̃cipit papa ut talia decetero nõ p̃ſumãt ꝯformãtes ſe ro. eccẽ matri ſue: ſi qs tale qd preſumpſerit excõicatõis ſnia pcuſſus ab oĩ officio ⁊ bñficio eccleſiaſtico deponat̃. Nota grecoꝝ reprobatos ⁊ ipo iure ſũt excõicati qui hoc faciunt que hic prohibentur.

De preſbytero non baptizato. Rubrica

Inno. iij.

APoſtolicam

Quidā ſacerdos credens ſe ba
ptizatū ⁊ i fide baptiſmi pſiſtēs
mortu⁹ ē:poſtq̄ȝ compertū ē q̄ nō fuerit ba
ptizatus:q̄ſitū eſt a pa.vtꝝ eccā deberet eū
hēre p baptizato vt poſſit p eo orare.rn̄t pa
pa q2 pbr̄ ille in fide ſcē matris eccleſie ⁊ in
ↄfeſſiōe nois xp̄i pſeuerauit ab origiali pec
cato ſolutus gaudiū celeſtis patrie fuit ade
ptus.In.viij.li.auguſt.de ciuitate dei legi
tur baptiſmus inuiſibiliter miniſtrat̄ quem
nec cōtemptus religiōis ſȝ neceſſitatis termi
nus excludit.Et in li.bti ambroſij de obitu
valētiniani idē legitur et ſic hmōi qōibus ſo
pitis eccā pōt preces ⁊ hoſtias deo offerr̄ p
pbr̄o memorato. ¶ No.q̄ p fidē quā quis
hȝ de baptizato lȝ nō ſit baptizatus ſi i fide
illa deceſſerit ſaluatur.

VEniens

Quidam cre
dēs ſe baptizatū
ſm formā eccē pmot⁹ fuit vſqȝ ad
ſacerdotiū:tādē inuēit q̄ nō fuerit ſm formā
eccē baptizatus acceſſit ad papā hoc ſibi ex
ponēſ vnde pa.fecit eū rite baptizari:poſtea
diſputatū fuit ſup ordibus vtꝝ videlicȝ or
dines ſuſcepiſſet:⁊ quidā dicebāt q̄ cū bap
tiſmus ſit ianua oium ſacr̄oꝝ añ baptiſmū
nō ſuſcipit̄ aliud ſacr̄m:q2 vbi fundamētum
nō ē ſupedificari nō pōt.Sed ecōtra vr̄ q̄ p
ſolā fideȝ baptizati efficitur qs mēbꝝ xp̄i ⁊
qui xp̄m hȝ p fidē etiā ſi baptiſmū nō hēat:
hȝ vtiqȝ fundamētū:⁊ ita ſupedificari poſſe
vr̄ ſicut ſalutifera opa ſic ⁊ qualibet eccāſti
ca ſacr̄a.p̄terea ſacr̄m ordis pōtificalis ⁊ ſa
cerdotalis ⁊ leuitici ex iſtitutiōe ſua p̄ceſſit
baptiſmū:p qd̄ vr̄ q̄ etiā ante baptiſmū hu
iuſmōi ordies poſſint rite ↄferri.his p̄miſſis
dicit papa q̄ cū i ↄcilio apud' cōpēdiū ſit cō
ſtitū:vt ſi qs in pbr̄m ordiatus deprehende
rit ſe nō eē baptizatū:baptizet̄ ⁊ iteꝝ ordie
tur.mādat pa.qua.p ſingulos' ordies vſqȝ
ad ſacerdotiū ordietur et miſtret i officio ſa
cerdotis nec de ſacr̄o male ſentit̄. Cū illud
nō cōtēptus religiōis ſed neceſſitatis 'articu
lus ipediuit.Si eni aliquis natus ē de xp̄ia
nis parētib⁹ et inter xp̄ianos fideliter ↄuer
ſatus p̄ſumit̄ q̄ fuerit baptizatus niſi hmōi
preſūptio p certitudie hēat: donec in cōtra
riū manifeſtis ↄſtiterit argumētis. No.q̄
baptiſmus eſt fūdamentū oīm ſacr̄oꝝ vt q
hunc nō hȝ ad ordies nō poterit pmoueri.
Iteȝ p̄ſumit̄ baptizatus q iter xp̄aianos tā
q̄ȝ fidelis fuerit ↄuerſat⁹:tn̄ ↄtra hmōi p̄ſum
ptioneȝ pbatio admittit̄.

STatuimus

Lr̄a p ſe pȝ.

De cuſtodia eucharistie et alioꝝ ſacroꝝ Rubrica

REliqui

Quidā
clerici eccle
ſias ſuppellectilib⁹ ſuis et eti
am alienis ſic exponunt vt
potius videat̄ domus laico
rūq̄ȝ eccāꝝ.Sūt ⁊ alij q eccās dimittūt icul
tas ſiue imūdas ⁊ ēt vaſa miſterij ueſtimēta
⁊ pallas altaris ⁊ corpalia tā imunda relin
quūt q̄ aliqbuſ iterdū ſūt horrori.vnde p̄ci
pit pa.q̄ hmōi ſuppellectilia i ecciis ñ ponā
tur niſi neceſſitate iſtāte.ſi tn̄ ubi cā ceſſante
de eccā remoueant̄.p̄cipit ēt ut oratoria va
ſa corpalia ⁊ veſtimēta p̄dicta mūda ⁊ niti
da ↄſeruent̄.abſurdū ē eni i ſacris hmōi ſor
des negligere q̄ dedecerēt ēt in veſtib⁹ priua
toꝝ.No.q̄ eccā ⁊ ornamēta eccāꝝ mūda ⁊
nitida ſūt ſuāda ⁊ ſuppellectilia ibi nō ſunt
ponēda.Itē ceſſāte cā ceſſat effectus.

De religis ⁊ veneratiōe ſcōꝝ. Rubrica.

AUdiuimus.

Quidaȝ
diabolica fraud
decepti quē in ebrietate oc
ciſū quaſi ſanctū venerabā
tur:cū ēt p talib⁹ i ebrietate
occiſis:eccā vix orar̄ pmittit cū dicit aplus
ebrioſi regnū dei nō poſſidebunt.vnde man
dat pa.q̄ illū decetero colere nō p̄ſumāt: q2
⁊ ſi p eū miracula fierēt ſine auctoritate ro.
eccē nō liceret p ſcō venerari.Nota q̄ nullus
dȝ venerari quēcunqȝ lȝ miracula fiāt niſi
prius a romana'eccā approbet̄. Inno.iij.

CUm

ex eo. Quidā expo
nebāt religas ſcōꝝ ve

nales ⁊ eas idifferēter oñdūt ꝑpter qđ ſepe detrahit xpiãe religiõi vnde ſtatuit ↄ.ut an tique relique decetero extra caſſā nullatenus extrahātur nec exponātur venales iuētas de nouo nullus venerari ꝑſumat: niſi prius a ſe.apoſtoli. fuerit approbata nec ꝑlati eccã rũ pmittāt aliquos decipi falſ hmõi figmen tis ſicut i pleriſq3 locis occaſiõe queſtus fie ri ↄſueuit. De obſuatiõe ieiunioꝝ. Ru. Innocētius.iij.

Ex parte Si na tiuitas dñi aut aſſũptio btē marie: aut feſtitas alicui⁹ apl'orū3 veniat in ſecũda feria die ſabbati precedēti vigilia d3 ieiunari ⁊ vigilia bti mathie apo ſtoli d3 ieiunari. Idem.

Con ciliũ. Queſitū fuitvtꝝ oēs vigilie apl'oꝝ dēant ieiunari. ⁊ rũr q̄ ſic ꝑter vigilias apl'oꝝ philippi ⁊ iacobi:⁊ bti iohãis euãge liſte:q2 feſtiuitaſ illoꝝ ifra ſolēnitatē paſcha lē celebraf.feſtiuitas bti iohãis ifra natale dñi ⁊ ēt ieiuniũ i aduētu dñi agif. Vigilie ſcoꝝ quoꝝ feſtiuitates ſecũda feria celebraf in precedēti ſabbato ieiunande ſunt. De cele bratione bti bartolomei dubitaf apud quoſ dã.rũt pa.q̄ ↄſuetudo regiõis ſeruef. Itē q dã in quadrageſima pp nccitatē famis coa cti ſunt cõmedere carnes.q̄ritur q̄ pnia ſit ill' iniũgenda.rũt pa.q̄ i tali articulo nõ peccat Itē qdã ꝑpter debilitatē cõmedunt carnes die ſabbati cõtra loci ↄſuetudinē vnde alij habēt moleſtũ.rũt pa. q̄ cõſuetudo loci ſer uef:ita tñ q̄ debilibus ⁊ iſirmis ꝑpter hoc piculũ nõ imineat.Itē quidã infirmātur in quadrageſima ⁊ alijs ieiunijs ⁊ petũt eſium carniũ ſibi cõcedi.rũr q̄ deſideriũ iſirmoꝝ admittēdũ eſt cũ vrgēs neceſſitas hoc requi rit cũ legi ñ ſubiaceat nccitas. No.q̄ nccitaſ legē nõ h3 ⁊ oĩa licita facta facit.ſeq̄nſ.c.p3

De purificatiõe poſt ptũ. ru. Inno.iij

Veniens Queſi tũ fuit a papa p quãtũ tp̄s dēat mu lier poſt ptũ ab igreſſu eccē abſtinere ſm legē moſaycã certi dies deter miati erāt quibus mulier ab igreſſu eccleſie poſt ptũ abſtiebat:ſ3 q2 p ieſũ xp̄m veritas facta ē.rũt pa.q̄ poſtq̄ vmbra euanuit ⁊ ue ritas illuxit euãgelij ſi mulieres poſt ptũ vo luerint eccãm intrare acture grãs deo nullũ ē peccatũ nec additus eccē illis eſt denegan dus ne pena illis videaf in culpã cõuerti: tñ ſi aliquãdiu voluerit abſtinere nõ ē iproban dũ. Nota q̄ pena illi nõ d3 in culpã con uerti.

De eccleſijs edificãdis vel repandis. ru.

Quicunq3 Lra p ſe p3 cum dicat Q2 le pſi cu3 ſanis hitare ñ debēt ne vna ouis morbida inficiat ſanaſ oues:lepzoſi ipſi volebāt cõ ſtruere eccãs in locis in quibus morātur im pediebāf a rectoribus parrochialiũ eccãrũ ſtatuit ↄci.lateř.vt vbicũq3 tot ſimul lepro ſi fuerint congregati ſub cõi vita q̄ eccã3 cũ cimiterio poſſint ↄſtruere ⁊ ꝑpriũ pbr̄m ha bere ſine ↄtradictiõe alicui⁹ hoc faciāt.caue ant tamen q̄ de iure ꝑochiali veteribus ec cleſijs iniurioſi nequaq̄ exiſtant q2 qđ ex ꝑ prietate cõceditur ad alioꝝ iniuriã redũda re nõ d3.de ortis tamen ⁊ nutrimentis aiali um ſuoꝝ decias ſoluere nõ cogantur. Nota q̄ noua eccã in preiudiciũ veteꝝ eccleſiaru3 fieri non d3. Itē priuilegiũ in iniuriam alte rius dari non debet. Itē quod datur ꝑprie tate nõ d3 trahi ad grauamen alterius . ite3 lepzoſi de ortis ⁊ aialibus ſuis decimas ſol uere non coguntur. Alex.iii.

Ad audientiam Quedã villa tantũ diſtabat a ꝑo chiali eccã q̄ tp̄e hyemali ſine magna diffi cultate ipam eccleſia3 adire nõ poterat ⁊ di uinis officiis intereſſe: vnde domin⁹ illiuſ vil le petiit vt ibi poſſit eccleſiam ↄſtruere quã dotare uolebat ⁊ maioz eccleſia in tantũ ha bundat q̄ nullũ uel modicũ preiudiciũ per hoc fieret eidē ſine obuentõibus illius ville:

vnde mādat pa.dioce.epo qua. ſi eſt ita ec
cleſiam ibi edificet ⁊ ſacerdotē ibi inſtituat
ad pſentationē rectoris maioris eccleſie cū
aſſenſu proni pceptuꝝ obuentiōes illius vil
le puideat tantū ut cōpetens honor ſꝫ facul
tates illius loci eccleſie mrici ſeruet quod ſa
tiſfieri pōt qꝛ dominus ville.xx.agros terre
illi eccleſie aſſignar uelit.ſi aūt rector mricis
ecclie opus illud uoluerit ipedire:uel pbrm
idoneū diſtulerit pſentare.archiepus nihilo
minus opus fieri faciat ⁊ pbrm inſtituat.
No.ꝙ ex iuſta cā ecclia noua fieri pōt i pro
chia alterius ea iiuſta:tamen i recōpenſatio
nem aliqd dꝫ ↄſtitui maiori ecclie annuatim
ſoluendū. Jtem modicū damnum ex cau
ſa ſuſtineri pōt.c.ſequens patet.

A Daudientiam. Quidaꝫ canonicus ecclie
ſecularis vocatus fuit in epꝫ eccle
ſie alterius epatus. deſiderabat i eccleſia il
la de qua fuerat aſſumptus iſtituere canoni
cos regulares.petiit a do.pa. ut hoc ei lice
ret.idulget ei pa.ut hoc facere poſſit ſi epus
dioceſanus in hoc ſibi conſenſiat: ita tamen
ꝙ clericis ſi qui ſunt ibi duꝫ uixerit uel ali
bi neceſſaria miniſtrentur. Jtem petiit a pa
pa ut faceret priuilegium ↄfirmatiōis cano
nicis ibidem inſtituendis. Jn hoc pa. ipm
exaudire non pōt cum nulli canonici adhuc
ibi ſint qnibus priuilegium ↄcedatur. Nota
ꝙ papa p ſuam indulgentiam uel priuilegiū
alicui preiudicare nō intendit ut hic patet:
qꝛ ſi eps dioceſanus hoc nō pmittat non ua
let hec indulgeutia:nec etiam clericis illiꝰ ec
cleſie preiudicat. Jtem rei que nō eſt nō da
tur priuilegium. Celeſt.iii.

T Tua nos quidam epus iu
rauit ꝙ bōa ecclie
non alienaret:poſtmoduꝫ qdaꝫ hitatoreſ ſui
epatꝰ nō babentes ecclias vel oratoria in q
bus poſſunt audire diuia:petebant ab epo
oratoria i locis illꝰ eriger i qbꝰ diuia officia
poſſent audir.eps occōe iuramēti pdicti du
bitauit ecclias ibi eriger ne ptextu nouaꝝ ec
cleſiaꝝ ecclia ſua detrimētum icurreret.qre
ↄſuluit papaꝫ ⁊ ipſe mandat eideꝫ qua.oc
caſiōe illiꝰ iuramenti nō dimittat qn populo
idigenti ſup eccliis ↄſtruendis debeat puid
re. No.ꝙ ex iuſta cauſa noue ecclie pnt con
ſtrui ⁊ in prochiis alioꝝ alſ nō debent con
ſtrui. De imunitate eccleſiaꝝ cimiterii et
rerum ad eas ptinentium. Rubrica.

U Ut in domibus. Sta
tuit pa.in.c. iſto
ꝙ in domibꝰ eccliaꝝ placi
tuꝫ uel hoſpitium nullꝰ dꝫ
ſe vendicar nō ob.aliq ↄſue
tudie ſed in publicis locis hoc faciant. S.

P Peruenit. Statuit in.ca.
iſto ꝙ cum nccitas i
minet nullꝰa cuſtodia ciuitatis ſeu
vigiliis debeat excuſari ſed oēs ad hoc ge
neralr teneant ut oibꝰ vigilantibus ciuitas
meliꝰ valeat cuſtodiri. No.ꝙ in nccitate ceſ
ſat priuilium. Jtem qd oēs tangit ab omni
bus pcaueri debet. Jdem.

I Iudicatum. Dr hic ꝙ ruſtici
ecclie iura ecclie dimitter
non debēt transferēdo ſe ad priuatoꝝ iura.

N Non minus. Jn qbuſdā ptibꝰ
mūdi rectores locoꝝ ipo
nūt tot onera eccliis vt ſacerdotes
eaꝝ deterioris ↄditōis videāt q̄ fuerit ſub
pharaōe q legiſ noticiā n hēbat imo ſacerdo
tes ⁊ iura eoꝝ in priſtia libertate dimiſit:⁊
de publico eiſ nccāria miſtrabat ſed iſti oia
ſua onera fere iponūt eccleſiis ⁊ iuriſditionē
eccāꝝ ſibi in totū vſurpāt. vnde later.ↄci.
ſub anathemate phibꝫ ne talia deceterio at
temptare pſumāt niſi eps ⁊ clerus tātā neceſ
ſitatē pſpexerit vel vtilitatē vt abſqꝫ vlla co
actiōe extiment ſubueniendū vbi laicoꝝ nō
ſuppetūt facultates.ſi vero de cetero venir
cōtra iſta preſumpſerint ⁊ cōmoniti nō deſti
terint ſe nouerint excōicatos nec cōioni reſti
tuantur donec ſatiſfecerint competenter.
¶ Nota ꝙ laici non debēt onera imponere
eccleſiis nec eorum iuriſdictionem vſurpare
ſi cōmoniti non ſatiſfecerint ſunt excommu
nicati.

C Uam eccleſia dei. Scd̄m euāgeliū domus oratiōis eē debeat ⁊ nō ſpelūca latronū: aut ſanguis forū ſtatuit papa q̄ iudices ſeculares cauſas crimiales vbi de ſanguis effuſiōe uel de corporali pena agitur ibi ſub iterminatione anathematis nō debeāt exercere: abſurdū ē eni ibi cā ſanguinis agitari vbi ē tutela refugij cōſtituta. ¶ Nota q̄ cās crimiales laicoꝝ i eccleſijs nō debere agitari. Itē q̄ cōfugiētes illuc debēt ab eccā defendi. Inno. iij.

INter alia Queſitū fuit a papa vtꝝ cōfugiētes ad eccām debeant ibi defendi papa ſup hoc diſtinguit confugiens ad eccleſiā aut eſt liber aut ſuus. ſi liber quātūcūq; grauia ꝯmittat nō ē ab eccā p violentiā extrahendus: nec ide d; dānari ad mortē uel penā ſed rectores eccāꝝ uitā; ſibi ſeruēt. puniātur tamē alias ſup eo quod inique fecerint niſi fuerit latro publicus vel nocturnus depopulator agroꝝ q publicas ſtratas obſideret ſuis īſidijs qui ab eccleſijs extrahi poſſunt nulla defenſione ſibi pſtita. ſi aūt fuerit ſeruus ad eccleſiā cōfugiēs ſi dñs eius d̄ ipunitate pſone clericis iuramētū preſtiterit dño ſuo reſtituat etiā inuit⁹: alioqui aliud nō poterit occupari. Nota cōfugiētes ad eccām debere ibi defendi: preter duas pſonas. ſ. latronē publicū ⁊ deuaſtatorē agroꝝ ⁊ viarum. Idem.

d ADuerſus Latera nēſe ꝯciliū excōicauit rectores ciuitatū ⁊ alioꝝ locoꝝ q admonitiōe pmiſſa de grauaminib⁹ illatis eccl'ijs nō ſatiſfacerēt ſm tenorē ꝯcilij later. ꝯ. ſupra. e. nō min⁹. ſ; q̄ nec ſic eoꝝ malitia ꝯquieuit. adijcit in iſto cōcilio generali vt ꝯſtōes ⁊ ſnie q̄ a talib⁹ de ipſorum mādato fuerit pmulgate ianes ⁊ irrite bēantur nullo vnq̄ tpe valiture: verūtñ q̄ fraus ⁊ dolus alicui patrocinari nō debēt nullus rector decipiat vano errore nec credat vt i fra tps ſui regimis tātū ſit excōicatus quaſi poſt illud nō ſit cōpellēdus ad ſatiſfactione; q̄ tā ipſe q ſatiſfacere recuſauerit q̄ ſucceſſor ipius erit excōicatus niſi ifra mēſe; ſatiſfecerit donec ſatifecerit cōpetēter q̄ in onere ſuccedit q ſubſtituit i honore. No. q̄ ſnia vl ꝯſtitutio p excōicatu; plata nulla eſt nec tractu tpis ꝯualeſcit. Itē q̄ ab initio nō t; nullo tpe cōualeſcit. Itē ſnia excōicatiōis trāſit i aliū in quē lata nō fuit ſed hoc ē q̄ ille ſuccedit in onere qui ⁊ in honore ſubſtituitur. Idem.

Q[1] Uia pleriq; Aliqñ ꝯtingit q̄ epi ⁊ alii plati vt pcuratiōe; vl aliud ſeruitiū ipendāt legato vel alij plus extorquēt a ſubditis q̄ ſoluāt legato uel alij et ſic in alioꝝ dānis lucra ſequūt. phibet ꝯciliū ne decetero id fiat q̄ ſi quis forte ꝯtra p ſūpſerit ſic extorta rſtituat ⁊ tantūdē de ſuo cogat paupib⁹ elargiri: ⁊ ſi de hoc ad ſupiorē q̄rela pueuerit ſi negligēs fuerit canonice ſubiaceat vltiōi. Nota q̄ cū dāno alteri⁹ nemo lucꝝ q̄rere d;. Grego. ix.

e ECcleſiam Aliq̄ eccā nōdū eſt ꝯſecrata tñ diuina officia celebrātur in ea: q̄ritur vtrū cēſeri dēat eodē priuilegio ac ſi eſſet cōſecrata. ⁊ rñdet q̄ l; nōdū ſit ꝯſecrata nullo priuilegio adimit priuilegiu; imunitatis q̄ ex quo diuinis obſeqis ē dedicata nō ē temerariis auſib⁹ quorūlibet pphanāda. Nota q̄ eccā nō ꝯſecrata priuilegiū h; imūitatis ppter diuia officia q̄ celebrātur in ea. Idem.

IMmunitatē. Quidā in eccleſiis vel cimiteriis eaꝝ cōmittūt aliq̄n hōicidia uel alia maleficia ſperātes obtiere ibidē ipunitatē ſuoꝝ exceſſuū quos nullatenus cōmiſiſſent niſi p eccleſiā ad quā cōfugiūt crederēt ſe defendi. q̄rit an iſti dēant ab eccā d̄fendi. rñt pa. q̄ cū i eo qs pūiri dēat i quo quis peccauit ⁊ fruſtra legis iplorat auxiliū qui ꝯtra ipm lege; delinq̄t. mādauit pa. q̄ tales publice nūcientur non debere gaudere priuilegio imunitatis quo faciunt ſe idignos. No. q̄ qs puniri d; i eo i quo peccat. Itē q offendit canone;

beneficiũ illius ĩpetrare nõ põt Jtẽ ipſo fac
to amittit quis priuilegiũ. Jtẽ nõ dꝫ qs offẽ
dere illũ a quo ſꝑat auxiliũ.

¶ Ne clerici vel monaci ſecularibus nego
cijs ſe imiſceant. Rubrica.

MUlta ſunt. Jn ca
pitulo iſto enu
merãt̃ quedã negocia cã exẽ
pli a qbꝰ debẽt clerici ⁊ mo
naci ⁊ moniales oẽs oĩo ab
ſtinere de quibus ait apoſtolꝰ nemo militãſ
deo dꝫ ſe negociis ſecularibus imiſcere.

Eugenius papa.

SAcerdotibus. Quidã cle
rici publice admiſtra
bãt negocia laicoꝝ: ⁊ eorum ꝓcuratores fie
bãt. mãdat pa. dioceſano epõ vt eiſ publice
denũciet ne de cetero hoc faciãt ꝙ ſi pꝰmo
dũ preſũpſerit ⁊ ĩ admiſtratiõe ꝓpter cãꝫ pe
cuniariã in fraude deprehẽſi fuerit ab eccã
nõ ſubueĩet̃ eiſdẽ vbi ex hoc ſcãdalũ ꝯtigat
in eccã generari. ¶ No. ꝙ clerici nõ debent
eſſe ꝓcuratores laicoꝝ nec geſtores negocio
rũ ipſoꝝ. Jtẽ qui ſcãdalũ facit eccẽ eius pſi
dio ſe reddit indignũ. Alexander. iii.

NOn magno. Quidã regu
lares audiũt phiſicales
ꝯfectiones inde ſumẽtes occaſionẽ
vt ſubueniãt fratribus ĩfirmis. audiũt etiaꝫ
leges vt negocia eccẽ ſciãt melius tractare. ſꝫ
qꝛ regulares mũdanis actiõibꝰ inuolui non
debẽt. ſtatuit ꝯ. turoñ. vt nullus poſt factã ĩ
aliquo loco ꝓfeſſionẽ ad phiſicam vel leges
mũdanas ꝑmittat̃ exire qδ ſi fecerit ⁊ infra
duos mẽſes ad clauſtrũ ſuũ nõ redierit vlti
mũ locũ inter fr̃es ⁊ ĩ mẽſa ⁊ in oĩbus aliis
hẽant ⁊ ſpem totius ꝓmotõiſ amittãt niſi mi
ſericordiã ſe. apo. fuerit ꝯſecuti. ¶ No. ꝙ ip
ſo iure ſũt excõicati regulares qui phiſicam
vel leges audiũt: ⁊ cũ talibus ſolus papa di
ſpẽſat vt ad honores ꝓmoueãtur. Jdem.

SEdne. Quidã clerici circa
negocia ſecularia ⁊ ſub ſe
cularibus viris plus debito itẽde
bãt ⁊ eoꝝ iuſticiarii fiebãt. ſtatuit ꝯ. later̃. ꝙ
nullus clericoꝝ talia decetero exercere pſu
mat. Si quis vero ꝯtra hoc venire preſũpſe
rit ab officio eccleſiaſtico fiat alienꝰ ꝓ eo ꝙ
miniſterio clericali neglecto ut ſecularibus
placeat fluctibꝰ ſeculi ſe ĩmergit. ꝯtra doctr̃
nã apoſtoli dicẽtis nemo militans deo ſe ne
gociis ſecularibus ĩplicet: ⁊ ſi quis religioſo
rũ aliquid predictoꝝ auſus fuerit attẽptare
ſeueriꝰ caſtiget̃. No. ꝙ ãmonitio p̃cedere dꝫ
vindictã. vt ĩ predictis ca. pꝫ ⁊ h. c. Jdem.

CLericis in. Statuit tolle
tañ. ꝯci. ꝙ clerici iudiciuꝫ
ſanguis exercere nõ audeãt. vnde
⁊ hic ꝓhibet ne clerici ꝑ ſe vel ꝑ alios mem
broꝝ trũcatiões faciãt nec iudicẽt inferẽdas
⁊ qui cõtra fecerit honorẽ ⁊ locũ amittat. itẽ
nullus ſacerdos officiũ vice comitis uel ſecu
lare prepoſiti hẽat. ſi quis ꝯtra hoc venire p̃
ſumpſerit ⁊ cõmonitus nõ deſtiterit nouerit
ſe excõicatũ. Jdẽ.

SEcundũ inſtituta. Pre
cipit hic papa ſub in
termiatio ne anathẽatis ne mõaci
vel clerici cã lucri negociẽt̃ ⁊ mõaci firmas
hẽant a cl̃icis vel a laicis nec laici ad eccãs
ad firmã teneãt clericoſ ⁊ mõachos negocia
tores eẽ nõ debere. Jdem

RElatũ. Mõaci cuiuſdã mo
naſterii de. N. ſeculariter
viuebãt religiõe neglecta. vñ mãdat pa. dio
ceſano epõ qua. ap. re. eos ꝯpellat ad obſer
uãciã regu arẽ ꝙ ſi ꝯtradixerit inde remoue
ãtur. ⁊ ſi nõ p̃t reformare de mõacis eiuſdeꝫ
ordis fr̃es alteriꝰ ordis ĩ illδ ĩducat ut labo
reſ ipioꝝ iuſti edãt ⁊ tãdẽ illi ꝯfuſi rubor̃ ad
ſui ordis obſuãtiã reuertãt̃. Jnno. iii.

SIcut te. Quidã clerici ĩ ſacriſ
ordibꝰ ꝯſtituti ĩdeferẽter ex
ercebãt officiũ tabelliõatꝰ. mãdat
pa. dioc. epõ q̃. cl̃icis ĩ ſacris ordibus ꝯſtitu
tiſ ap. re. ꝑ bñficioꝝ ſubtractõeꝫ ĩterdicat of
ficiũ tabellionatus. Jdem.

SEntentiã. Statuit ꝯciliũ ge
nerale ꝙ nullꝰ cl̃icꝰ ſniam
ſanguis dictet vel ꝓferat: nec vin
dictã ſangũis exerceat nec vbi exerceat̃ iter
ſit. ſi autem occaſione huius ſtatuti aliqs ec
cleſiis ad diſpendiũ inferre preſumpſerit ꝑ
cen. eccle. ꝯpeſcatur. Jtẽ nullꝰ cl̃icus lr̃as ſcri

bat:aut dictet ꝑ vindicta ſanguinis deſtinā das ſ3 laicis hoc officiu3 i curiis principu3 omittat. Jtē null⁹ clericus ꝑponat baliſtari is:aut hmōi viris ſanguinū : ⁊ diaconus ⁊ ſacerdos artem cirurgie nō exerceant : q̄ ad uſtionē vel inciſionem inducat nec impēdat ritū alicuius benedictionis purgationi aque frigide vel ferri cādentis. ſaluis ꝓhibitōib⁹ de monachis ſiue duellis antea ꝓmulgatiſ Hono. iij.

Super ſpecula

Alex. papa ſtatuit in ꝯcilio turonē. ſupra eo. nō maguo ꝯtra regulares perſonaſ exeūtes ad audiendū leges nel phiſicā: ut niſi infra duos menſes ad clauſtꝝ redirent ſi cut excōmunicati artius vitarentur: ⁊ in nulla cauſa ſi patrociniū preſtare voluerint audiantur reuerſi ad clauſtꝝ vltimi fratru3 exiſtant ⁊ ſpem omnē ꝓmotionis amittant niſi forte ex miſericordia ſe. ap. ſed quia nōnulli ꝑpter diuerſas opiniones quorundā excuſatione aſſumebant. volens papa vt de cetero ipo facto ſniam excōmunicatōis incurrāt mandat quatenus tam dioceſani epi q̄ capitulo ipoꝝ ⁊ alii in quoꝝ dioceſi tales cōmorantur publice denunciēt eos excommunicatos ⁊ ꝑdictis penis obnoxios. veꝝ quia dominus papa theologie ſtudium deſideāt ampliari ut fideſ cath olica circuita ſit muro inexpugnabili bellatorum: quibus reſiſtere valeat. venientibus ex aduerſo ſtatutum cōcilij turonē. extendit ad archidiaconos decanos plebanos ꝑpoſitos ⁊ alios clericos per ſonatum habentes. nec non preſbyteros niſi infra ſpacium ꝑſcriptum deſtiterint ⁊ appellatione poſtpoſita precipit obſeruari.

Incipit liber quartus

De ſponſalibus ⁊ matrimonio. Rub.

De francia

Caſus. Quidā iuuēis de francia duxit in vxorem quādā nobilē mulierē de ſaxonia ſm ꝯſuetudinē ſaxonū dicebat iuuenis ille ꝙ in matrimoniis ꝯtrahēdiſ franci nō vtunt eiſdē ꝯſuetudib⁹ cū illis d ſaxonia ⁊ iō qꝫ deſponſauerat illā nō lege ſua ſ3 ſaxonū dimiſit eā ⁊ aliā in vxorē accepit. Jn ꝯcilio q̄ſitū fuit qd de hoc fieri deberet ſtatuit ut tranſgreſſor euāgelice legis ſubiciatur pnie ⁊ a ſecūda vxore ſepet ⁊ primam recipe ꝯpellat. No. ꝙ in mrionio ꝯtrahēdo poti⁹ ꝯſiderat intētio ꝯtrahētiū q̄ verba q bus mediātibus ꝯtrahūt dūmō omino ꝯtrahēdi hoc faciāt. Jtē verba debēt deſuire intentioni ⁊ nō iutentio verbis. Jtē ad intentionem recurrēdū ē. Jnno. iij.

Preterea

Quidā vir ⁊ mulier volūt cōtrahere matrimoniū ꝓmittūt adiuicem pure ⁊ ſine oī ꝯditōe ſcō hinc ⁊ inde ꝑſtita ꝙ ꝯtrahēt matrimoniū poſtea mutent ꝓpoſitū. q̄rit qd ſup hoc ſit agēdū an videl3 ſint ꝯpellēdi. rū ꝫ papa ꝙ ꝯmonēdi ſūt ⁊ modis oibus inducēdi ut fidē ꝑſtitā ſuēt. ſi aūt hoc facere noluerit nō ſunt ꝯpellēdi ne deterius inde ꝯtingat. vt illā ducat quā odit ſed ad inſtar eoꝝ qui ſocietatem ꝯtrahunt fide clara: ⁊ poſtea illā ſibi remittūt. ¶ Nota ꝙ l3 fides ſimplr ⁊ pure data ſit hincinde de matrimonio ꝯtrahendo: ſi poſtea diſpliceat ꝯtrahentibus. non ſunt ut ꝯtrahant ꝯpellendi ne deterius inde coutingat. Jdem intellige in ſocietae. Euge. pa.

Juuenis

Quida3 iuuēiſ duxit quādam puellā nondū vij. annoꝝ ſpōſalia ꝯtrahendo: cū ipa ⁊ attemptauit cum ipa qđ cōplere nō potuit: tamdem mortua fuit. vel dictus iuuenis ab ea receſſit anteq̄ꝫ poſt ſeptimū ānū ſponſalibus ꝯſentiret ⁊ cū alia ꝯſanguinea illius puelle matrimoniū cōtraxit. querebatur vtꝝ poſſunt inſimul rmanere. Reſpondet papa : ꝙ in hiis que dubia ſunt quod certius ē ſuari debet ⁊ iō pp honeſtatem eccleſie: quia dicebatur ſponſa ipius ⁊ propter dubium predictum debent abinuicem ſeperari. ¶ Nota in dubijs tenendum eſſe ; quod ſecurius ⁊ certius eſt :

A

D audientiam

Quidam ciuis papienſis nomine henricus uolebat copulare filiam ſuam i uxorem: cuidam filiorum cuiuſdam ꝯciuis ſui nomine. l. iurauit ꝙ ſi ille aliquo caſu tam hře non poſſet alteri filio quaꝫ de alia vxore genuerat. eandem matrimonio copularet. ⁊ ſic ꝯtraxerunt ſponſalia poſtea quidaꝫ ꝓbauerunt ꝯſanguinitatem inter eos. vnde preſatꝰ h. eandem filiam dare uult alteri filio ut iurauit. Queritur an poſſit. Reſpondꝫ papa ſcriptum ē ꝙ frater ſponſam fratris habere non poteſt. mandat ꝙ ille ꝓpoſitum ſuū non adimpleat. et penitentiam accipiat de illicito iuramento. et ſi opuſ fuerit ꝑ excōmunicatōis ſniam ꝯpellatur. ¶ Nota ꝙ ſponſalia q̄ nulla ſunt impediunt matrimonium contrahi cum conſanguinea alterius. ſed hoc facit ſola publice honeſtatis iuſticia. Ideꝫ

D

E illis Quidam ꝓmittunt iuramento interpoſito ſe ducturos in uxores aliénas mulieres et poſtea antequā matrimonium ꝯtrahāt transferunt ſe ad partes alias Querebatur quid facere debent ille mulieres utrum poſſint cum aliis contrahere recepta penitentia de periurio. Reſpōdꝫ papa ꝙ ſi ampl us non fuit in facto ꝓceſſum liberum eſt illis mulieribus cum aliis contrahere recepta penitentia de periurio. ſi ꝑ illas ſteterit quo minus matrimonium cum aliis fuerit conſumatum. ¶ Nota ꝙ ſponſa non tenetur ſeq ſponſum uagabundū nec diu ip̄m expectare. ſine aliqua penitentia dummodo non fuerit in mora. Idem.

D

Emu iere. Quedam mulier per uim tradita fuit uiro ⁊ detenta. q̄rebatur an inter eos eſſꝫ matrimonium. rn̄ꝫ pa. ꝙ inter uiꝫ et uim differentia ē. nec ꝯſtat an per uiolentiam ꝯſenſus interuenerit. et iō papa certum nō poteſt dare r̄ſponſum. ¶ Nota ꝙ certa et finita debet eſſe queſtio. et non duplex. ad hoc ut poſſit certa dari r̄ſponſio. Idem.

E

X litteris Quidā uir et mulier contraxerūt ſponſalia. nec alter intellexit quod alter ꝓpoſuit ꝙ dicebat ſe ū itellexiſſe. q̄rebaᷓ qd deberꝫ obſeruari. Reſpondet pa. iudex ꝑmovidere dꝫ vtꝝ illi cōtradicentes ſint idonei ad hoc diſcretione ⁊ etate ut ꝑ hoc preſumatur ꝓ eo eo quod dicunt vel ꝯtra quo facto ſeu cognito: ſi alter ū intellexit quod alter ꝓpoſuit recurrendum eſt ad oēm intelligentiaꝫ verboꝝ ⁊ vterqꝫ ꝯpellatur verba ꝓlata in ſenſum retinere quē ſolēt recte intelligentibus generare. Nota ꝙ in matrimonio diſcretio ⁊ etas ē attendēda ⁊ conſideranda. Item verba obſcbure ꝓlata ad omnem intelligentiam ſunt reducēda. c. ſequēs ꝑ ſe pꝫ. Idem.

E

X parte Quidā qui vocabatur andreas iuramentum p̄ſtitit ꝙ. e. mulierem ab eo tpe in antea ꝓ vxore haberet ⁊ ei fidem ſeruarꝫ. ⁊ illa ecōuerſo ſimili mō ꝓmiſit eidem. quo facto dictus andreas eaꝫ dimiſit ⁊ aliam ſupduxit. vnde mulier illa domino pape fuit ꝯqueſta dicit papa nemini licere vxorem ſuam dimittere ſine manifeſta cā ſuſpitōis et tūc aut debet illā ſibi recōciliare aut viuere continenter ea viuente. vnde mandat dictum andreā cōpelli ut illā quam ſupinduxit dimittat ⁊ ad ſuā vxorē redeat: ⁊ affectu maritali pertractet. ¶ Nota qui vxorem cā fornicationis dimittit aliam ea viuente habere nō pōt ⁊ continenter viuere debet. Idem.

E

X litteris Duo nobiles viri: ſaluañ. ep̄atus. v. v. ⁊ b. filios ⁊ filias impuberes habebāt: ꝯuenerūt inter ſe ꝙ eos adinuicem copularent quod ꝓmiſerunt adinuicem ſe facturos: ⁊ hoc tam parentes q̄ filii iurauerunt vnus illoꝝ. ſ. S. filiam alterius conſentiente patre iurauit ducere vxorem: poſtmodum volebat aliā ducere in uxorem. ep̄s ꝯpellebat ip̄m illā accipe quā iurāuit accipere. queſiuit ep̄s a papa quid iuris eſſet. Reſpondet papa ꝙ periculoſum eſſe.

dicto.g.ↄtra iuramẽtũ ſuũ venire mãdat pi
ctauẽ.epo:ut ſi de hoc ↄſtiterit ei moneat illũ
⁊ ↄpellat ꝙ ipm̄ recipiat quã iurauit ⁊ eam
maritali affcũ ꝑtractet niſi matrimoniaľ cã
ipediat. ¶ No.ꝙ iuramẽtũ ipuberis tenet.
Jtẽ ↄpellıɼ qſ accipe illã quã iuãuit ſe ductu
rũ in vxorẽ hoc ſit ꝑꝑ iuramentum. Jdeȝ

N On eſt nobis. Jnter regeȝ
ãgloꝝ ⁊ filios eius fuit di
ſcordia.ꝑꝑ qꝺ rex detinebat vxo
res filioꝝ ipiꝰ ita ꝙ mariti eaꝝ ad eas ac
cedere nõ valebãt:ↄqſti ſunt do.pa. filij re
gis.Mãdat pa.archiepis ⁊ epis ꝑ angliaȝ
ↄſtitutis ꝙ cũ ſit iuſtuȝ ⁊ equũ ut viri ſuas
petant vxores quatenus eundẽ rgeȝ ad eas
reſtituendas ſollicite moneãt ut ſi iſra ↄſtitu
tũ nõ fecerit ex tũc i qcũqȝ terra vľ ꝓuicia ð
tinenť vľ tráſferanť donec ibi fuerint nulla
diña officia celebrẽt vel ꝑmittant aliquate
nꝰ celebrari ꝑter baptiſma ꝑuuloꝝ ⁊ pnias
morientiuȝ. No.ꝙ ꝑꝑ delictũ dñi tota terra
ipiꝰ ſupponiť interdicto. Jdem.

P Retere rea. qdã vir volebat
ↄtraheɼ cuȝ quadaȝ mu
liere:ↄſanguineꝰ illiꝰ viri dicebat
ſe deliqſſe cum ea ſȝ illud nõ audebat publi
ce ↄfiteri ꝑꝑ potentiã mulieris.qriť qd iuriſ
ſit.reſpõdȝ pa.ꝙ mrionium illud fieri nõ ꝑ
mittaľ ne deteriꝰ ide cõtingat:niſi iuramen
tum interueniſſet. No.ꝙ mrionium ad dic
tum vniꝰ ipediť ne ↄtrahat:ſȝ ſi iuramentuȝ
iterpoſitum eſt de ↄtrahendo ꝑꝑ dictuȝ vni
us nõ ipediť mrionium ↄtrahendum. Jdeȝ

V Eniẽs qdã mulier.m.no
mie i tantum ada
mauit quendam iuueneȝ ꝙ vterqȝ
illoꝝ i pſentia trium teſtium pſtitit iuramen
tum de mrionio iuicem cõtrahendo. paren
tes mulieris hoc ignorantes eam iuitam ⁊
rclamantem cuidam alij i vxorem tradide
runt:ſȝ illa in tantum ipm̄ exhorruit ꝙ nul
lo mõ ſe ab eo cognoſci ꝑmiſit:⁊ cepit publi
ce cõfiteri ꝙ a primo viro cognita ⁊ iurata
fuerit.tandem eps dioc.cognito ꝙ illi eſſent
cõſanguinei ipoſ adiuicem ſepauit ſed dum
cauſa illa tractabať ⁊ illa nollet cõſentiɼ vi
ro cui a pentibꝰ tradita fuerat ipe vir aliam
duxit i vxorem.⁊ illa cuidam alij.t.noie pu
blice fuit deſpõſata.de quo pꝰmodum fili
um genuit pr̃ illiꝰ viri ei oppoſuit qꝺ filium
ſuum hr̃e in uxꝝ nõ poterat eo quod ab alio
viro q iam defunctus erat fuerat deſpõſata
Unde mulier illa ad do.pap. acceſſit expo
nens ſibi oia ſupradicta.Mandat pa. qbꝰ
dam.qte. ſi inuenerint quod dicta mulier a
ꝑore uiro iudicio eccleſie fuerat ſepata ⁊ ab
illo.t.ſine cõtradictiõe eccleſie in uxorem tra
ducta ⁊ ille cui a pentibus tradita fuit uita
deceſſit moneant dictum.t. ⁊ cõpellant ut ꝑ
fatam.m rcipiat in uxorem.⁊ eam maritali
affectu ꝑtractet quod ſi nõ fecerit eum ⁊ ſup
inductam ⁊ prem̄ ipſiꝰ ſi cõtradixerit excõi
catõi ſubiiciant. No.quod omneſ ipedienteſ
iuriſdĩtõem iudiciſ ſiue excõicatõem ſunt ex
cõicandi:qꝛ per hoc efficiunť de iuriſditiõe
ipius iudicis. Jdem.

C Um locũ Jnter du
os ciues pa
pieſes qdã qꝺ vtebať ſup mrionio
cuiuſdã puelle vterqȝ illoꝝ dicebat ſe cuȝ il
la matrimoniũ ↄtraxiſſe mulier illa timebat
violentiã ſibi iferri a pdcis q ipam petebãt
qſitũ fuit a pa.qd fieri deberȝ.rñȝ vbi metꝰ
vel coactio itercedat ↄſenſus locũ hr̃e ñ põt
ſȝ vbi ↄſenſus reqriť coactio ſiue metꝰ dȝ re
pelli ⁊ matrimoniũ ſolo aſſenſu ↄtrahiť ⁊ ſic
oĩs metꝰ vel coactio dȝ repelli ne ꝑ timoreȝ
dicat ſibi placeũ qꝺ odit.vñ mãdat pa.epo
papieñ:ut puellã illã de cuiꝰ mrionio qriť:
ponat i domo aliqua vbi nullo mõ timeat:
⁊ eã faciat cuſtodiri honeſte donec cã fuerit
ꝑ ſniam termiata. Nota ꝙ mrioniũ ſolo ↄſẽ
ſu ↄtrahiť. Jtẽ iuite nuptie fieri ñ debẽt. Jtẽ
iudex locũ ſecuꝝ dȝ ꝑtibꝰ ꝓuideɼ. Jdeȝ.

V Eniens Quidã noie
vv.quandã mu
lierẽ in domo ſua rcepit de qua ꝓ
lẽ habuit ⁊ ei poſtmodũ fidẽ dedit ꝙ eã du
cerȝ i vxorem poſt hoc acceſſit ad domum
vicini ſui.⁊ ſic cum nocte illa in domo vici
ni ſtetiſſet. inuentus fuit cuȝ filia vicini dor
miuiſſe: pater puelle inueniens illos ſimul

i lecto ɔpulit illum accipe in uxorem filiam
ſuam ꝑ verba de preſenti. Iſte. vv. acceſſit
ad pa. ⁊ expoſuit ei p̄dcā. vn̄ mādat papa
ep̄o loci quaten⁹ ſi iuenerit ꝙ primā mulierē
p⁹ fidē datā ɔgnouerit cū ea remāeat. ſi v̄o
ip̄am poſt fidē p̄ſtitā nō cognouit maneat cū
ſecūda niſi ꝑ talē metū fuiſſꝫ ɔpulſuſ eā acci
ꝑe i vxorē q̄ poſſit cadere i ɔſtātē viꝝ. No.
ꝙ fideſ data i aqua ducēda ſi poſtea carna
lis copula interueniat iducit ſtati mrioninꝫ.
Matrimoniū ꝑ metū ɔtractā:cadit q i viꝝ
ɔſtantē nō tenet. Idem.

C Om miſſuꝫ. Quidā dedit
fidē cuidā mulieri ꝙ eā
ducerꝫ in vxorē ⁊ ꝙ cū ea ꝑ verba
de p̄ñti ɔtraheret infra biēniū iterpoſito iurā
mento poſtea vero priuata lege ductus vo/
lebat r̄ligionē intrare dubitabat̄ an poſſꝫ ꝓ
pter iuramentū .q̄rit̄ qd iuris ſit.rn̄ꝫ pa. ꝙ
tucius ē illi religionē iuramēti ſuare ⁊ prius
ɔtrahat ⁊ poſtmodū poterit religionē intrar̄
dūmō carnal̄ copula inter eos nō interuene
rit. No. ꝙ iuramētū ſuandū ē dūmō ſine pec
cato ſuari pōt. Itē añ carnalē copulā pōt al
ter ɔiugū religionē itrare ēt altero iuito. Lu
cius. iij.

R Equiſiuit Mulier q̄dam
iuramēto interpoſito promiſit cui/
dā viro ꝙ cū eo matrimoniū ɔtraheret p⁹ea.
vero volūtate mutata nolebat cū eo ɔtrahe
re.q̄rit̄ qua cēſura ſit ad hoc ɔpellēda. Rn̄ꝫ
pa. ꝙ mrionia libera debēt eē ⁊ nō coacta ⁊
iō mouenda potius q̄ȝ cogēda:qꝛ coactiōes
hmōi freq̄nter ſolēt hr̄e difficiles exit⁹ vl̄ pri
us eſt admonēda: ⁊ niſi acqeuerit ɔpellēda.
Nota ꝙ mrionia libera debēt eē. Itē ꝑꝫ vnā
lcūrā vr̄ ꝙ eccā diſpenſꝫ hoc ɔtra iuramen
tū ꝑꝑ rōem que hic redditur. Urba.iij.

C Um ap̄lica. Quedā cā mrio
nialis v̄tebat̄ iter quedā vi
ꝝ e.noie ⁊ vxorē ei⁹ corā ordiario
añ publicatōem teſtiū ille r̄uerſus domuꝫ ce
pit publice dicere ꝙ inter ip̄m ⁊ vxorē ſuaꝫ
ſnia diuortij fuerat ꝓmulgata ⁊ ſic falſitate
ſuggeſta q̄dā aliā inſciā h⁹ſci i vxorē cepit:
p⁹modū vero ꝑ quoſdā delegatos qb⁹ cā fu
it ɔmiſſa ſnia diuortij fuit lata: dubitauit di
oceſanus vtꝝ matrimoniū illō teneat cū li.
pē. inter viꝝ illū ⁊ priorē vxorē cū illa ɔtra
xerit: q̄ſiuit a pa. qd iuriſ eēt. ⁊ ip̄e rn̄ꝫ ꝙ bn̄
poterūt inſimul r̄manere. ipoſita illi viro pe
nitētia ɔpetēti. ⁊ ifra tp̄s pn̄ie carnali copu
la interdicta. No. ꝙ mrioniū qō de iur̄ n̄ tꝫ
lꝫ ꝓ mrionio ab eccā teneat̄ nō p̄ſtat ipedi/
mētū ſcd̄o dummō primuꝫ appeat p⁹modū
nō tenuiſſe. Cle. iij.

I N preſentia. Quidaꝫ
viri erāt i captiui
tate vel alias abſētes cā ꝑegriatō
nis uxoreſ eoꝝ expectauerāt illos ꝑ ſeptēniū
⁊ vltra nec poterant certificari de vita vel
morte q̄uis ſuꝑ hoc diligētiā adhibuiſſent:
iuuenes erāt nō poterāt ɔtinere petebāt aliiſ
copulari. q̄rit̄ qd iuris. rn̄ꝫ pa. ꝙ q̄tocunqꝫ
tꝑe ita remāſerit viuētib⁹ viris ſuis ad alia
mrionia nō poterāt ɔuolare: niſi primo certū
nūciū receperit de morte viroꝝ. No. ꝙ alter
ɔiugū alteꝝ expectare tenet̄: quouſqꝫ ſit cer
tus de morte alterius. Idem.

I Nter opa. Dr̄ ꝙ iter cete
ra opa caritatis ma
gna caritas r̄putat̄ peccantē ad pe
nitētiā r̄uocare. vnde Cle. pa. ut qcūqꝫ pub
licas mulieres de lupanari extraxerit ⁊ eas
duxerit i vxores i remiſſionē eis ꝓficiat pec
catoꝝ. Idem.

A D id qō. Quedā muli
er ɔtraxit mrioniū cū
quodā viro inita ⁊ r̄nitēs: ut dice
bat i. xi. āno. p⁹modū ꝑ ānū ⁊ dimidiū co/
hitauit eidē tādē r̄ceſſit ab illo ⁊ tā mulier q̄ȝ
vir ad illicitos ɔcubit⁹ trāſiuit. p⁹ hoc dice
bat mulier: ꝙ iuita ⁊ renitēs ɔtraxit cuꝫ illo:
⁊ hoc volebat ꝓbare. vnde ab illo ſepari de
bebat. q̄rebat̄ qd iuris ſit. rn̄ꝫ pa. q̄uis. xi. ā
nos ab iitio habēs ⁊ iuita ⁊ r̄nitēs illi viro
tradita fuiſſꝫ: qꝛ tamē p⁹modū ꝑ ānum ⁊ di
midiū cohitauit eidē ɔſenſiſſe vr̄: ⁊ cogi dꝫ
ad ip̄m r̄dir̄: nec teſtes r̄cipiēdi ſunt. ſi quos
illa mulier vellꝫ iducer̄ ad ꝓbādū ꝙ nō ɔſen
ſit i illū qꝛ mora tāti tp̄is ꝓbatōem hmōi ex
cludit cū illa coactio iā trāſiuerit i ɔſenſum

vnde mandat ordinatio ut per hoc non di‑
mittat: quo minus compellat vtrūq; ad tra
ctādum alterꝫ maritali affectu: niſi ābo vel
lent ad religionem tranſire cum vterq; fide;
alteri nō ſeruauerit. ¶ Nota ꝙ matrimoniū
ꝙ ab inicio non ten; tractu temporis ꝯuale
ſcit. Jtē ꝗ̄ ꝑ metū fiūt ꝑ ſequētē ꝯſenſum va
lent: nec teſtes icōtrariū ſunt āmō recipiēdi
Jtem mutua delicta pari ꝯpēſatōe tollūtur

Sicut ex lrīſ. Quidā noie lamonatꝰ iurauit ſe du
ctuꝝ. ꝑ. mulierem in māu pr̄is ipi
us mulieris iurantis ſilr̄ ꝙ ei filiam ſuā tra
der; in vxorē: nec ſtetit ꝑ viꝝ ſed ꝑ mulierē
quo minus matrimoniū ꝯtraxiſſent poſtmo
dū quatuor ānis vel ꝗnq; elapſis ꝗ̄dam ali
am. ꝑ. nomine ꝑ verba de pn̄ti deſpōſauit. ꝗ̄
ritur quā de iſtis hr̄e debeat. Rn̄; pa. man
dans epō loci ꝙ ſi ꝯſtiterit ei ꝙ idē. l. primā
mulierē ꝑ verba de futuro ⁊ aliā poſtmodū
ꝑ verba de pn̄ti deſpōſauerit matrimoniu;
ſecūdo loco ꝯtractū legittimū iudicet. ipōita
viro pnia ꝯpetenti ꝑ eo ꝙ primā fidē irritā
fecit niſi iuramēto ſuo certū terminū appoſu
erit infra quā illā ducer; in uxorē nec ſtetit
ꝑ eū qn ad ſtatutū terminū matrimoniū con
firmaret: ⁊ ſi forte cū vtraq; ꝑ verba de fu
turo ꝯtraxit pmū iuramētū ip; ſuare cōpel
⁊ de ſecūdo ſibi pniam iniūgat. ſi vero ꝺ hiſ
nō ꝯſtet ad plenū tā diu adhuc de cā ꝯguo
ſcat: donec ſup hijs pleniꝰ iſtruat. ¶ No. ꝙ
matrimoniū ꝑiudicat iuramēto. Jtē iuramē
tū primo factū ſuādū ē: niſi vinculū ſupueī
at. Jtē ſi ꝑ me nō ſtat quo minꝰ faciā qđ ꝑ
miſi mihi nō ē iputādū. Jtē ꝗ̄diu iudex ple
ne iſtruat de cā ſꝑ ꝯgnoſcere d;. Jde;

Cum apud Queſitū fuit a pa.
vtꝝ mutꝰ ⁊ ſurdꝰ pn̄t ꝯtraheꝛ ma
trimoniū. rn̄; pa. edictū de mōaſterio ꝯtra
hēdo ꝓhibitorium ē ꝙ ē diceꝛ ꝗcūq; n̄ ꝓhi
beꝛ ꝑ inā ꝑ ꝯn̄tiā ꝯtraheꝛ pōt. ⁊ ſolꝰ ꝯſenſus
ſufficit ad mrioniu; cōtrahēdā. vn̄ ſi mutꝰ ⁊
ſurdꝰ velit ꝯtrahere ⁊ iuēiant cu; qbꝰ eis n̄
d; denegari. q2 ꝙ nō pn̄t verbis ꝑ ſigna va
leāt declarare. No. ꝙ edictu; de mrionio ꝓ
hibitoriu; ē. Jtē ꝙ nō ꝓhibeꝛ conceſſu; in
tellr̄. Jtē ſolꝰ ꝯſenſus fcit matrimoniū. i hoc
cāu idē faciunt ſigna ⁊ v̄ba. Jtē n̄ rfert an v̄
bis vl̄ ſignis qs declar; volūtatē ſuā. Jde;

Dilectꝰ filiꝰ. Quida; noie robertꝰ filiā ſuā cuida;
iuuēi mrionialr̄ copulauit. ignorāſ
ꝙ ille iuuēis eēt furioſus. vn̄ petebat filie ſue
ꝓuideri. rn̄; pa. cu; mulier cu; ipo viro q ꝯ
tinue furore laborat morari nō poſſit: ⁊ ꝑꝑ
alienatōem furoris ltimus cōſenſus iter eos
interuenire nō potuit. Mādat epo loci vt ſi
talr̄ ſuphabuerit ꝑdictos ſtudeat ab inuice;
ſepare. Nota ꝙ q non poteſt conſentire nō
poteſt matrimonium contrahere. Jdem

Tuefraternitatis. Queſi
tu; fuit a pa. vtꝝ
ꝑ ſola verba poſſit contrahi mrio
niu; ⁊ ſi ꝑ verba ſola. ꝗrit̄ ex qbꝰ. rn̄; pa. ꝙ
mrionium i veritate ꝯtrahit̄ ꝑ ltimu; cōſen
ſum viri ⁊ mulieris: ſed verba neccāria ſunt
ꝗ̄tum ad eccliam exprimēda cōſenſum mu
tuum de pn̄ti ⁊ ꝑ conſenſu; reuera contrahi
tur matrimoniū ꝙ muti pn̄t ꝯtrahere mrioni
um ꝑ ꝯſenſum mutuā ſiue verbis dūmō per
aliqua ſigna ꝯſenſum exprimāt: ſed pueri an
te latinos annos ꝑ ſola verba nō ꝯtrahūt cū
ātea eoꝝ ꝯſenſus nō ſit ltimus. ¶ No. ꝙ ſo
lus ꝯſenſus facit mrioniū expſſus verbis vl̄
ſignis. Jdem.

Tuanos Quidā iuue
nis rq̄ſiuit quā
dā mulierē ſepe ut ei carnaliter cō
miſceret. ſ; ipa ꝯſentire nolebat niſi deſpon
ſaret eandē tādē nullo pn̄te nec vlla ſolēnita
te adhita dixit illi mulieri iohānes deſpon
ſat cū ipe nō vacaret iohānes: ſ; finxit ſe ſic
vocari nō credēs ꝓpterea matrimoniū ꝯtra
here cū eadē ex eo ꝙ ipe nō vocabat iohan
nes nec hēbat ꝓpoſitū ꝯtrahēdi cū illa nec ꝯ
ſenſit in illā ſi illa in eū ꝯſenſit ⁊ ſic carnalr̄
ꝯgnouit eandē. queritur vtꝝ ſit matrimoni
um inter eos. Reſpondet papa ꝙ cum pre
fatus vir mulierem illam deſponſauerit: ⁊
ꝑpria pſona ſub nomine alieno quo vocari

ſe fiuxit inter eos ſit carnalis copula ſecuta
videtur ꝓ matrimonio preſumendū: niſi ex/
p̄ſſe dictum fuiſſet pape ꝙ ille nec ꝓpoſuit:
nec ꝯſenſit illam ducere in uxorem. Item di
cit papa ꝙ ſi res ita ſe habet videlicȝ ꝙ ille
non ꝓpoſuit illam ducere in vxorem: nec in
eam ꝯſenſit. non debet ex illo ſcō matrimōi
um iudicari. quia in ea non inuenitur ſubſtā
tia ꝯiugalis contractus nec forma ꝯtrahēdi
matrimoniū: quia ex altera ſolummodo do
lus affuit: ⁊ defuit ꝯſenſus ſine quo matrio
nium non contrahitur. ¶ Nota ꝙ ad hoc
ut matrimonium contrahatur. neceſſe eſt ut
uterqȝ contrahentium conſentiat in alteram
⁊ ꝙ forma verboꝝ ꝑ que matrimonium cō/
trahitur expreſſe vel tacite exprimantur. ⁊
ſic ſubſtantia ⁊ forma neceſſaria ſunt alias
non eſt matrimonium. Idem.

Cum in tua

Quidā vir ⁊ mu
lier volebant ꝯtrahere matrimoni
um ſm conſuetudinem loci propoſitum fuit
publice in eccleſia ut qui ſciret impedimentū
illud exponeret. ſi nullus apparuit ꝯtradic/
tor: fama tamen priuatum impedimentum
parentele deferebat: ut omnis ſuſpitio tolle
tur ex parte ꝯtrahentium offerebantur iura
menta maioꝝ ſuoꝝ de propinquitate ſua ꝙ
nulla eſſet ꝯſanguinitas inter eos. Queritur
quid ſit in hoc capitulo faciendum. Reſpon
det papa. ꝙ ſi ꝑſona grauis cui fides ſit me
rito adhibēda denūciet ꝙ illi ſunt ꝯſāguinei
⁊ de fama ꝓbet vel ſcādalo. aut etiam ipſe
iudex de plano per ſe poſſet de hoc certifica
ri iudex non ſolū dȝ iuramenta parentū nō
recipere: ſed etiam debet illos compellere ut
a tali ꝯtractu deſiſtant ex quo fama vel ſcā
dalum eſt ꝓbatum ſi moniti induci non pn̄t
vel contra famā huius iuramenta exhibeāt
ꝓpinquoꝝ. alioquin ſi ꝑſona denūcians tal
nō fuerit: vel ſi talis fuerit ⁊ de fama vł ſcā/
dalo non ꝓbauerit monendi ſunt ne contra
hāt ſed nō compellēdi. ¶ Nota ꝙ fama uel
ſcādalum impedit matrimonium cōtrahēdū
Item qui denūciat debȝ eſſe honeſta perſo
na ⁊ grauis: alias repellitur a denunciando
Item contra famam ꝓbatio admittitur.

Conſultationi.

Conſuetudo eſt in quibuſdā locis
ꝙ ſponſus ⁊ ſponſa cum debeant benedici:
veniunt ad valuas eccleſie. i. hoſtia eccleſie
ſponſa tunc dicit ꝙ nunquā cōſenſit in ſpon
ſum matrimonialiter: ſed ſponſus vult ꝓbare
cōtrarium. ſ. ꝙ in matrimonium illius cōſen
ſit. querit vtrū ſponſa ſit audiēda: ⁊ dr̄ ꝙ nō
dȝ audiri cum illius ſimplex aſſertio nō de
bȝ legittimis teſtibus ꝑualere. Secundo po
nitur alius caſus. Quidam deſponſant ali/
quas in uxores ſponſe benedictione recepta
ſtatim ante carnalem copulam aufugiunt a
ſponſis dicentes ſe in illos nullatenus cōſen
ſiſſe: ſed compulſe per metum ꝓferebant uer
ba cōſēſus. ſȝ diſſentiebant animo. queritur
vtrūȝ iſte due ſponſe ſunt audiende. Rn̄r ꝙ
ſic ⁊ ſi talis metus ꝓbatus fuerit q̄ poſſit ca
dere in cōſtantem a ſponſis merito ſunt ſepa
rāde. Nota ꝙ potius teſtibus credendūȝ
eſt ⁊ nō ſimplici aſſertiōi alicuius. Item ma
trimoniū ꝑ metū cōtractū q̄ poſſit cadere in
conſtātem nō valȝ. Grego. ix.

Gemma

De berga filia
gemme dū eſſȝ in
fra ſeptemum annū conſtituta con
traxit ſponſalia cuȝ petro filio b. de alferio
preſentibus ipa gemma ⁊. b. predicto ⁊ pe
na fuit appoſita a parentibus ut ps q̄ cōtra
ueniret penaȝ alteri pti ꝑſolueret poſtmodū
dicta. t. contraxit matrimoniuȝ cum alio. c.
nomine. vnde hac occaſiōe dictus. b. a pre
dcā gemma penā in ſtipulatōe appoſitā niti
tur extorquere. vnde ꝯqueſta ē do. pape di
cit papa cum matrimonia libera debeāt eē
⁊ ideo ſti pulatio pena in matrimonio: vel
ſponſalibus appoſita merito ſit improbāda
Mandat papa. quaten⁹ ſi eſt ita. iudex di
ctum b. ꝑ excōmunicatōem ꝯpellat: ut a peti
tōe dicte. pene exiſtat. Nota ꝙ matrimonia
ſine ſponſalia libera debent eſſe ab omni co
actione pene vel pecunie ⁊ ſi pena fuerit ap
poſita nō tenȝ ꝓmiſſio ſiue ſtipendio pene.
Idem.

Is qui Quidā iuuenis
dedit fidē mulieri:
ꝙ eā duceret ĩ vxorē ⁊ eā poſtmo
dū carnaliter cognouit poſtea ĩ facie eccē cū
alia m[…]moniū cōtraxit. q̄ritur quā iſtarꝫ de
beat hēre dicit ꝙ ad ipſā redir̄ tenet̄ q꞉ ꝗlicꝫ
p̄ſumptū mr̄imoniū uideat̄ tn̄ ꝯtra talē p̄ſūp
tiōnē ꝓbatio incōtrariū nō eſt admittenda:
vnde ſequit̄ ꝙ matrimoniū poſtea de facto
cōtractū nullū [...]it. No. ꝙ hoc eſt preſūptio
iuris ⁊ de iure cōtra quā ꝓbatio nō admitti
tur. [I]dem.

Inter virū. Si inter vi
rū ⁊ mulierē cōſenſ⁹
de preſenti interuenerit ſub hac forma ver
borꝫ. Ego accipio te in meū ⁊ ego accipio te
in meā vel ꝑ alia verba conſenſū exprimēda
de p̄n̄ti ſiue iuramētū interuenerit ſiue nō: n̄
licet alteri poſtea ad alia uota [t]raſire quod
ſi fecerit ēt ſi carnalis copula fuerit ſubſecu
ta debēt ſeparari ⁊ poſt mr̄imoniū ĩ ſua firmi
tate manere: ſed ſi inter eos verba interuene
rint de futuro dicendo vnus alteri. ego acci
piā te in meā ⁊ ego accipiā te in meū. uel ſi
milia verba ſi alter cū alia poſtmodū ꝑ ver
ba ꝯtraxerit de p̄n̄ti nō d̄bēt ſeparari ēt ſi ĩter
ip̄m ⁊ primā iuramētū ĩteruenerit ſꝫ de fide
mentita ei ē p̄nia iniungenda. No. ꝙ iura
mētū nō ē de ſb̄a mr̄imonij. Idem.

Adoleſcēs. Adoleſcēs qui
dā ꝯtraxit cū quadā ꝑ
verba de futuro viſus fuit ſepe illā
cognoſcere ſꝫ nō potuit. poſtmodū ꝑ verba
de p̄n̄ti cū alia ꝯtraxit. q̄ritur quā d̄eat hēre
dicit̄ ꝙ primā hēre nō pōt q꞉ cū illud nō fu
it verꝫ mr̄imoniū nec p̄ſumptū q꞉ coact⁹ nō
habuit effectū ⁊ ita ſcd̄am hēbit vxorē. No
ta conatus ſiue volūtas ſine effectu nō nocet
⁊ verba cū effectu accipiēda ſunt.

De deſponſatiōe ĩpuberꝫ. Rubrica.

Honorius euſebio ep̄o.

Tua frn̄itas. Pater
vult ꝙ filius ei⁹ cō
trahat cū aliqua mulierē: fi
lius adultus nō vult ꝯtrahe
re cū illa. q̄rit̄ an pr̄ filiū cō
pellere poſſit vt cū illa ꝯtrahat. d̄r̄ ꝙ ſi filiꝰ
nō conſentit id fieri nō pōt ſed filiuꝫ nōdum
adultuꝫ pōt pr̄ cui vult ĩ mr̄imoniū tradere
q꞉ voluntas ipſius ad hoc diſcerni nō pōt:
ſꝫ poſtq̄꞉ uenerit ad etatē ltimā dꝫ factū pr̄iſ
ratū hēre ſi ſibi placuerit ſꝫ nō cōpellit̄. No.
ꝙ libera dꝫ eē voluntas ĩ mr̄imonio ꝯtrahē
do ⁊ filius in hoc pr̄i nō ſubiacet. Nico. pa.

Ubi nō eſt. D̄r hic ꝙ aliqui
quorꝫ vterqꝫ uel alter
ad etatē ltimā nō ꝑuenerit ꝯiungi
nō debēt niſi forte aliqua cā interueniēte ut
puta ꝓbōn pacis cuius ꝯtrariū fuit cā hui⁹ ꝓ
hibitionis puta ꝯtrahebāt aliqui ĩ minori eta
te cū ad etatē ltimā ꝑueniebāt diſplicebat al
teri ⁊ ſic nō ꝯtrahebāt ꝓpter quod ſcādalū
⁊ odium inter parētes oriebantur.

Puberes. Iſidorus interp̄tat̄
quis dicat̄ pubes d̄r̄ eni
pubes a pudētia corꝑis q꞉ loca il
la primo lamiginē ducunt. q̄dā tn̄ putant pu
bertatē ex annis. i. illū puberē dicunt q̄ ānū
xiiij. ĩpleuit: quāuis tardius pubeſcat. Sed
uerꝫ eſt illuꝫ puberē eſſe qui ex hitu corꝑis
pubertatē oñdit ⁊ generare poſſit ⁊ puerꝑe
dicuntur q̄ ĩ puberib⁹ annis pariunt. No. ꝙ
in matrimōio cōtrahēdo nō dꝫ cōſiderari tē
pus ſꝫ vtrꝫ ſit qui generare uel cōcipe poſſit
tā in maſculo quā ĩ feīa. Alex. iij

Litteras. Quidā cū eſſꝫ eta
tis l̄rie ad ꝯtrahēdū mr̄imo
niū deſpōſauit quādā puellā ĩ cunabil̄. poſt
modū cognouit mr̄em ⁊ eā in vxorē accepit
dubitabat̄ an eā hr̄e poſſit ĩ uxoreꝫ. rn̄t pa.
ꝙ ſi p̄fatus vir mr̄em puelle ĩ vxorē accepit
anteq̄꞉ puella. vij. annū cōpleret mr̄io niuꝫ tꝫ
q꞉ hmōi deſpōſatōes q̄ ĩfra. vij. ānū fiūt nul
le ſunt. verūtn̄ ſi poſtq̄꞉ puella. vij. annum cō
pleuit uir ille mr̄eꝫ accepit ꝙ ſpōſalia extūc
placere ꝯſueuerunt mr̄ioniuꝫ illud ſepari dꝫ
nec mr̄eꝫ nec filiā hēre poterit. Nota ꝙ ab ĩ
itio nō tenuit tractu t̄pis ualere incipit. Iteꝫ
ſpōſalia poſt. vij. annū ꝯtracta tenēt ⁊ ualēt.

Acceſſit. quidam. v. noīe cō
traxit ſponſalia cuꝫ q̄dam
puella ĩ minori etate ſiue ĩfra nubi

les annos ⁊ cū ipa i dictū. v. ↄſentire nollet ab eo fuit p archiepm abſoluta. poſtmōꝫ dictus. v cū mře puelle mřimoniū ↄtraxit: ⁊ ex ea filios ſuſcepit. dubitauit archieps vtꝝ mřimoniū illud teneret ⁊ an filii lti ſint būdi ſr hoc pa. ↄſult⁹ rñdet mādās archiepo quatenus ſi ↄſtiterit ei ꝙ puella nō eēt. vij. anoꝝ qn̄ pfato. v. deſpōſata fuit: ⁊ ꝙ idē. v. fuiſſet abſolutus ab ipſa cum p⁹. vii. annū ↄſentire nollet mřimoniū illud ltimū iudicet ⁊ ꝑlē eorū ltimā nūciet qꝛ deſpōſatiōes ifra. vii. annū nō tenēt: ſi poſtea ↄſēſus nō accedat. ſi vero dicta puella anteꝙ̄ deſponſata dicto. v. fuiſſet ſeptimū ānū cōpleuit quāuis ab ipſa abſolut⁹ fuiſſet qꝛ i eū cōſentire nolebat. matrē puelle hēre nō pōt. No. ꝙ ſpōſalia ifra ſeptimū ānū ↄtracta nō tenēt ⁊ ita nō ipeditur qui ↄtraxit ↄiūgi mři illi⁹ puelle dūmō poſt vii. annū adiuicē nō ↄſenſerit. Jdem.

Continebat. Quedā puella ifra nubiles ānos ↄſtituta tradita fuit in vxorē cuidā iuueni ⁊ ab eo traducta. poſtmodū cū puenit ad nubiles ānos: poſtulauit lniam cum alio ↄtrahendi: dicēs ꝙ in illū nō cōſenſit iuuenis ille incōtrariū allegauit ꝙ ⁊ ſi forte cū deſpōſauit eā nondū aunū duodecimū attigiſſet. ita erat etati ꝓxīa ꝙ eā carnaliter cognouit ⁊ pentes ipſi⁹ aſſerebāt eā etatis ltie: queſitū fuit a pa. cui poti⁹ ſit credēdū. rñt pa. ꝙ i decretis expſſū hr̄ vt ſi vir dicat ꝙ vxorē ſuāꝫ cognouerit ⁊ mulier negauerit ſtādū eſt v̄bo viri vnde i caſu pmiſſo ſtandū eſt viri q dicit ſe illā cognouiſſe ſi illud iuramēto firmauerit. ſi v̄o fuerit etati ꝓxīa vt i. xi. anno uel circa. xii. ⁊ cū aſſenſu ſuo deſpōſata ⁊ cognita ab eo ſepari nō dꝫ. ꝑcipue cū pentes ipi⁹ ipam etatis ltis facerent. Jn fi. dicit ſi puella ifra nubiles annoſ alicui fuerit deſpōſata nō lꝫ alicui de ↄſanguitate illi⁹ cui deſpōſata fuerit eāꝫ ducere in vxorē: nec ſpōſus poterit aliquāꝫ accipe de ↄſanguitate ſponſe. Nota ꝙ poti⁹ credit̄ viro ꝙ̄ mulieri ſed hoc eſt i fauore mřionii. itē ſpōſalia ifra nubiles annos ↄtracta lꝫ ad mřioniū nō pueniāt ipediūt cū oīb⁹ ↄſanguieis alterutr⁹. Jdem.

Deſilis. Aliq ifra nubiles annos ↄſtituti maiores ſeptēnio ↄtrahūt ſpōſalia ſiue uterqꝫ ſiue alter anteꝙ̄ ad ānos ltios pueniāt ſi poſtulent ſepari non ſūt audiendi: ſi uero alter eoꝝ pueniat ad ltios ānos altero i miorib⁹ adhuc exñte: maior ſi petat nō eſt audiend⁹ niſi cū alter ad etateꝫ ditāꝫ puenerit ⁊ petierit ſepari tūc iudicio eccl'ie poterunt ſepari. ſi v̄o qn̄ ↄtrabunt ſpōſalia alter eoꝝ maior fuerit ⁊ alter mioꝛ: ſi maior poſtulet ſepari: nō eſt audiend⁹: qꝛ exquo i euꝫ ſel' ↄſenſit nō pt ampli⁹ diſſentire niſi mioꝛ cuꝫ ad etatem ltimam puenerit petierit ſepari Jdem.

Anobis. Quidā ifra nubiles annos iungunt̄ noie mřimonii ſi uterqꝫ uel alter anteꝙ̄ ad annos ltios puenerit petāt ſepari. qrit̄ utruꝫ ſunt audiendi. reſpōdet pa. ꝙ cū ante annoſ ltios ↄiugalē conſenſum non habeant uſque ad etatē ltimā expectare tenētur ⁊ tūc aut cōfirmet̄ mřioniū aut ifirmetur niſi carnal' copula antea iteruenerit cū illa tp̄s anticipe ſoleat pubertatis. No. ꝙ mřimoniū nō ſp cōſiderat̄ ſm ānos qꝛ malicia etatē ſupplet. idē.

Deſilis qui. Quidā i miori etate ſpōſalia ↄtrahūt et tradunt̄ poſtmōm diuortiū petunt minorē allegātes etatē aut vi ſibi illatā. qrit̄ qd iuris ſit. rñt ꝙ ſi ita fuerit etati ꝓximi ꝙ potuerūt carnal'r ↄiūgi ꝑtextu minoris etatiſ nō ſūt ſepādi ſi vnus in aliū viſus ē ↄſentiſſe qꝛ in eis malicia ſupplet etatē. ſꝫ cuiuſcunqꝫ ſint etatis ſe poſſunt p illatā violētiā excuſar̄ niſi poſt violētiā ↄſenſus accedat. No. ꝙ malicia ſupplet etatē i mřionio. Jtē mřioniū p vim ↄtractū p ↄſenſū ſeqntē fit firmū qd̄ primo erat ifirmū. Urbanus. iii.

Atteſtatiōes. Quedā mulier ↄtraxit mřimoniū cuꝫ quodā q nōdū hēbat. xiiij. annos tñ tēptauit corrūpe ſꝫ nō potuit: poſtmodū ab ea receſſit. vnde ipſa mulier petijt illū in ſuū maritūꝫ corā ordiario: teſtes ꝓducti fuerunt in cā illa dubitauit iudex qualiter in cā ꝓcederet miſit atteſtatiões do. pa. atteſtatiōib⁹

illis inſpectis cōſtitit do. pape ꝙ iuuenis ille
nondū attigerat. xij. annū qn̄ preſatā. g. i uxo
rē accepit ⁊ lz viſus fuiſſet eā corrūpe ſm ꝙ
vterq̄z ꝯfitebaṫ. mulier tn̄ credit ſe virginē
euaſiſſe. ſed ipſe anteq̄ꝫ pueniſſet ad. xiiij. an
nū ab ea receſſit ⁊ cū ille poſtmodū ad ānos
lītimos pueniſſet petebat illū in ſuū viꝝ. rn̄t
pa. illi ep̄o dicēs ꝙ ſilr̄ illa p idoneos teſtes
pbare nequerit ꝙ poſt. xiiij. annū etatis ſue
vel circa finē. xiiij. predictus iuuenis ꝯſenſiſ
ſet in eā recepto iuramēto ab ipſo ꝙ poſtq̄ꝫ
ad etatē lītimā puenit ipſā hēre nō cōſenſit in
vxorē dictū iuuenē a predicta. g. dēat ſepa
re ⁊ dare vtriq̄z lr̄iam cū alia cōtrahēdi uel
alia. ¶ No. hic deferṫ reo quāuis actor ni
hil probet ſed hoc ppter p̄ſumptiōes qꝛ tēp
tauit eā corrūpere ⁊ fauore matrimōij. Idē

EXliteris. Quedaꝫ puel
la. xij. annoꝝ deſpōſa
ta fuit cuidā puero. ix. vel. x. ānoꝝ
⁊ poſtmodū de volūtate p̄ris ⁊ nō de ſua ut
dicebat ad domū p̄ris illius pueri ducta fu
it inuita ⁊ nolēs ⁊ minis parētū cōpulſa fecit
ibi morā p ānū: ⁊ tandē ad domū ppriā eſt
reuerſa dicēs ꝙ nunq̄ꝫ i eū ꝯſenſit nec vult cō
ſentire imo petebat lr̄iam cū alio ꝯtrahēdi:
q̄rebaṫ qd iuris. reſpōdet papa cū dictꝰ pu
er nōdū ad. xiiij. annū puenerit nec ad eam
carnaliter acceſſum habuerit. Mādat ꝙ ſi
puella cōmōita ipſuꝫ noluerit expectare quo
uſq̄z ad etatē lītimā puenerit ei ſi ē ita vt pro
poſitū eſt tribuat liberā lr̄iam cū alio cōtra
hendi. Nota ꝙ ſpōſalia p vim ꝯtracta non
tenēt ⁊ iō daṫ huic lr̄ia cōtrahendi. Luci. iij

DUo pueri. Duo pueri guil
ielmus. vi. ānos habens
⁊ guilielma. vij. mr̄imonialiter ſūt
cōiūcti qui ſimul p tres ānos manſerūt ⁊ ſic
ſponſalia tenuerūt que ab initio nō valebāt.
poſtmodū pater puelle ipam copulauit cui
dā alij. M. noie cū quo pacifice p vij. ānos
pmāſit tandē dimiſit eādē qꝛ credebat ipſaꝫ
aliū virū guil. hēre cui primo fuerat deſpon
ſata. Dictus guil. ad annos diſcretionis pue
niēs cū alia ꝯtrahēdi lr̄iam poſtulauit qua
obtēta ꝯtraxit cū quadā. S. noie cōſobrina
dicte guil. ⁊ cū ea p aliquod tp̄s cohitās vt
dicebat non cognouit eādē ipſa tn̄ ſe ab eo
cognitā aſſerebat. poſtea vero pr̄ guilielme
cū vidiſſet eā a ſecūdo uiro dimiſſaꝫ cōpulit
dictā. g. ut. S. neptē ſuā dimitteret ⁊ ad. g.
rediret: qui poſtmodū p bienniū cohitauit eī
dē. q̄ſitū fuit a pa. qd ſup his eēt agēdū. ⁊ ip
ſe rn̄det ꝙ inter guilielmū ⁊ guilielmā nō fuit
mr̄ioniū puerili etate ipediēte ⁊ lz poſtq̄ꝫ nu
pſit alij: potuerit aliā ducere i vxorē ꝯſobri
nā guilielme cōſobrinā hr̄e nō potuit ppter
publicā honeſtatē ſiue eā cognouerit ſiue nō
nec ad guilielmā poterit redire qꝛ fuit alteri
lītie copulata. cū ergo guilelmus dīcat ſe nō
cognouiſſe. ſ. cōſobrinā guilieme aliā ſi nolu
erit poterit ducere in uxorē. ⁊. ſ. alteri viro
poterit copulari: ⁊ cū fuerit ſepati pn̄ia dꝫ v
terq̄z iniūgi ad tp̄s p vitādo ſcādalo. ſi vō
ꝯſtaret guilielmū. ſ. cognouiſſe neutri altero
viuente dabiṫ lr̄ia cōtrahēdi ⁊ guil. remane
bit cū matheo: ipoſita ipi. m. ad tp̄s pn̄ia cō
petenti: qꝛ p ſua uolūtate ſine iudicio eccē di
miſit eādē. No. ꝙ publica honeſtas ipedit ⁊
dirimit mr̄imoniū iā ꝯtractū. Itē vir eſt ca
put mulieris. Itē inceſtus mr̄ioniū ꝯtrahen
dū. Itē pp ſcādalū pn̄ia dꝫ iniūgi. Inno. iij

ABdiſſoluēdū. Quidaꝫ
noie io. ꝯtraxit
mr̄imoniū cū quadā puella. ſ. noie
īfra ſeptēniū ꝯſtituta: tādē ex pte puelle accu
ſabaṫ mr̄ioniū pp ꝯſanguitatē ⁊ dū teſtes p
ducerētur ad pbandā ꝯſanguitatē p̄dictꝰ io.
multas exceptōes ppoſuit p quas itendebat
accuſatores ab accuſatōe repelleṫ cūꝫ ſup ex
ceptiōibus ipſis fuiſſet multipliciter diſputa
tū. papa auditiſ q̄cunq̄z ptes ppōnere volue
rūt interloquēdo pnūciauit inter p̄dictū iu
uenē ⁊ puellā nec mr̄ioniū nec ſpōſalia fuiſſe
ꝯtracta: qꝛ puella nōdū ad. vii. annū puene
rat vn̄ accuſatio locū hr̄e nō poterat: cū non
eſſet q lītie poſſit accuſari ſꝫ denunciari pote
rat ꝯſanguitas ut interdiceret mr̄ioniuꝫ con
trahēdum. vnde do. pa. ſtatuit terminuꝫ ad
denunciatiōem pbādā ſaluis exceptiōibus
ppoſitis ac ēt ppōnēdis ne vero in puellam
aliqd attēpteṫ. p̄cipit pa. ne i negō alteriꝰ p

cedat de nouo donec ceſſet a denunciatione uel ea ꝓbata ordie iudiciario ꝓcedat ꝙ ſi cõtra hoc mandatum i preiudiciũ puelle aliqd fuerit attẽptatum: illud decernit pa. irritum ⁊ inane. Jtẽ no. ꝙ īfra ſeptimum annũ nec ſpõſalia nec mrĩmonium cõtrahi pñt. Jtẽ mrĩmonium qd nõ eſt accuſari nõ põt. Jtẽ cõtra accuſationẽ q̃ nõ tꝫ pponi nõ põt exceptio. Jtẽ qd fit cõtra preceptum pape nõ tꝫ. Jdem.

Tuenobis. Quidã filiam ſuã circiter. xii. ãnum habẽtem deſpõſauit cuidã nobili qui ſubarrauit eandẽ p ãnuli imiſſionẽ conſenſum mutuo accedente: poſtmodum puella ipſa fuit alteri copulata: dubitatum fuit vtꝝ iſta puella deberet remãere cum ſecundo an deberet redire ad illum cui primo fuerat deſponſata. cõſul. pa. reſpõdet qꝛ nõ cõſtitit ei cuius etatis eſſet puella cum primo viro extitit deſponſata: cum dicat ꝙ circiter. xii. annos hẽbat uel utꝝ malicia ſuppleret etatem dicit ꝙ ſi puella nubilis nõ erat etatis cum primo viro extitit deſpõſata ⁊ etatem in ea prudentia ſupplebat ꝓculdubio īter eos nõ mrĩmonium ſꝫ ſpõſalia contracta fuerunt q̃uis ab ipſo viro eadẽ puella fuerit ſubarrata: ⁊ ita remãere dꝫ cum ſecundo cum quo poſtea contraxit i etate lrĩa. ¶ No. ꝙ malicia ſupplet etatẽ circa mrĩmonium cõtrahẽdum. itẽ mrĩmonium cõtractum i etate lrĩa ſola ſpõſalia i minori etate ꝯtracta.

De clãdeſtia deſponſatione. Rubrica.

SJquis clã. Si aliqs occulte deſponſauerit aliquã mulierẽ: ⁊ ipẽ eã petat poſtmodum i uxorẽ ⁊ ipa negat deſpõſationẽ vir dꝫ hoc ꝓbare: ⁊ ecõtra ſi vir hoc negauerit mulier hoc ꝓbat dꝫ alias abſoluat vterqꝫ.

Quod nobis. Aliq ꝯtrahũt mrĩmoniũ occulte ita ꝙ ꝓbatio fieri nõ pt q̃rit qd iuris ſit. dr ꝙ ab eccã nõ ſũt aliquatenꝰ cõpellẽdi ſi alter negauerit verũtñ ſi illi hoc uoluerit publicare ab eccã talia mrĩonia recipiẽda ſũt ⁊ approbãda tã q̃ a principio i ꝯſpectu eccẽ ꝯtracta fuiſſent: niſi aliqua rõnabil' cã ipediat. No. ꝙ ab initio quo ad eccãm nõ valebat tractu tpis vꝫ.

Cum inhibitio. Jnno. iii. Prohibitio copule cõiugal'i tribus vltis gradibꝰ ẽ reuocata p idẽ ꝯciliũ. i. de ꝯſanguitate nõ dꝫ ⁊ iõ pa. eã diſtricte pcipit obſuari vñ iherẽdo veſtigiis pdeceſſoꝝ ſuoꝝ oino ꝓhibet ꝯiugia clãdeſtia ſiue occulta pcipiẽs vt nullus ſacerdos talibꝰ nuptiis intereẽ pſũat ſtatuẽs general'r ut cũ mrĩonia fuerit ꝯtrahẽda in eccl'is publice ꝓponat p pbr̃os termio ꝯpetẽti ſtatuto ut īfra terminũ q voluerit ⁊ valuerit ltimũ ipedimẽtũ oppõat ⁊ ipſi pbr̃i p ſe nihilominus iueſtigẽt vtꝝ aliqd ipedimentũ obſiſtat. ſi ãt aliqd rõnabile obiectũ fuerit ꝯtra copulã ꝯtrahẽdã ꝯtractꝰ iterdicat expſſe donec i pedimẽtũ ꝓbet. ſi ãt hmõi mrĩonia clãdeſtia vel tal'r ꝓhibita in ire pſũpſit i gradu ꝓhibito ẽt ignorãter ſoboles de tali ꝯiũctõe ſuſcepta illr̃ia ſit ⁊ nulliũ bitũ ſbſidiũ ð pr̃na ignorãtia cũ illi tal'r ꝯtrahẽdo potiꝰ affectãt ignorãtiã q̃ ſciãt ipedimẽta ⁊ eodẽ mõ filii illegiti erũt. ſi ãt pentes ſciãt ipedimẽtũ ⁊ ꝯtrahãt oẽ iterdictũ. ſi vo ꝓrochial' ſacerdos tales ꝯiũctiões ꝓhiber ꝯtẽpſit aut itereẽ pſumpſerit p triẽniũ ab offõ ſuſpẽdat: ⁊ illi q ꝯtrahũt ꝯtra hmõi formã ẽt i gradu ꝯceſſo pnia iponat ꝯdigna: ⁊ q malicioſe ad ipediẽdam copulã lr̃iã ipedimẽtũ obiecerit ſil'r puniat. ¶ No. ꝙ q ꝯtrahũt ꝯtra iſtã formã filii eoꝝ illti erũt ⁊ pr̃na ignorãtia eos nõ excuſat. itẽ punit ſacerdos q hoc nõ ꝓhibet. itẽ puniunt ꝯtrahẽtes cõtra formã iſtã. itẽ punit q facit ꝯtra canões. itẽ pũit q malicioſe ipedimẽtũ oppõit. De ſpõſa duoꝝ. ru.

Duobus mõis. Aug. in. c. iſto oñdit ꝙ fides ꝯiugal' ꝯtractꝰ duplex ẽ: eſt. n. fides pactõis ⁊ ẽ fides ꝯſenſꝰ: ſi aliqs dedit alicui fidẽ pactõis nõ dꝫ aliã ducer: ſi ãt duxerit vꝫ: ⁊ agat pniam de fide mẽtita: ſi aũt dederit fidẽ ꝯſenſꝰ nõ dꝫ aliã ducer ⁊ ſi duxerit dittet illã ⁊ adherebit priori. Eſt ãt fides pactõis qñ aliqs ꝓmittit alicui ꝙ eã ducꝫ ſi ꝓmiſerit rẽ ſecũ hr̃e vel ẽt ꝓ ꝯſenſu. fiõs

vо ɔſenſ⁹ ē qñ ꝑ mutuū ɔſenſū de pñti adiui
cez ɔſentiūt ⁊ mutuo ſe ſuſcipiūt.
Accepiſti. Si aliqs cōtrabit cuz
aliqua que ſit alteri ꝑ vba
de pñti deſpōſata illā dittat qꝛ vxoꝛ eī⁹ eſſe
nō pt.⁊.xl.dies peniteat. Alex.iii.
LJcet pter.Q.ō dr̄ hic pȝ.⁊ ha
buiſti idē.s.ō ſpō.ſi int.idē
Lua frn̄itas. Aliqs corā iudice
ſuo petit aliquā ī uxoꝛez: vl̄
aliqua petit aliquez ivirꝝ quez dicit ī eaȝ cō
ſenſiſſe ꝑ cōſenſū mutuū de pñti.ille app.ad
ſe.apo.⁊ ap.pen.añ cauſe cognitōez ſiue añ
ſn̄iaȝ aliā accipit ī vxoꝛez. q̄rit qd iuris ſit.
rn̄t pa.ſi aliqs āmō i tali caſu duxerit appel
landū iudex iterdicat ei publice ne añ deciſi
onez cauſe cū alia cōtrabat:ꝙ ſi fecerit mr̄i
moniū tā ꝑ̄ſūptuoſe cōtractū debeat irritar̄
quo ad thoꝝ ⁊ ſepare abiuicez uſqȝ ad finē
cāe. No.ꝙ q cōtrabit contra iterdictū eccl̄ie
dȝ ſepari ab illa quoſqȝ cognoſcat̄ de ipedi
Tuas dudū. mento. Jnn.iii
Oli obtiuit cōſuetudo
ī eccl̄ia mutiñ. ut ſi aliqs aliq̄ deſ
ponſaſſet ꝑ vba de pñti ⁊ añ carnalez copu
laȝ aliā accipiat ⁊ cognoſcat illa ſibi adiudi
cabat̄ quā pꝛio cognouerit.qꝛ vo turpis eſt
oīs ꝑs q̄ ſuo nō cōgruit vniuerſo ⁊ eccā mu
tiñ tenere dȝ hūil̄r ⁊ ſuare ꝙ ro.eccl̄ia ⁊ ſua
metropol̄ ſuat:ꝑcipit pa.ut eccl̄ia mutiñ.in
mr̄ioniis contrahendiſ illud obſuet ut p⁹ q̄ ī
ter pſonas ltias:ltius conſenſ⁹ īteruenerit de
pñti ſi p⁹ ea cū aliis de facto cōtrabāt ꝙ pꝛi
us de iur̄ factū fuerat ñ potuit irritari. No.
ꝙ turpis eſt ꝑs ꝙ ſuo ñ conuenit vniuerſo.
Jtez ꝙ ro.eccl̄.⁊ ſua metropol̄ ſuat ſubditi
obſuar̄ dn̄t. De conditionib⁹ appoſitis
ī dſpōſatiōe ul̄ aliis ɔtractib⁹.
Quicūqȝ. Si aliqs deſponſa
uit aliq̄ ſub conditione q̄
non ſit cōtra ſbāȝ mr̄ionii puta
contrabo tecū ſi furtū feceris ſi voluerit eam
relinq̄re:q̄rit an poſſit: rn̄t ꝙ ɔditio frāgat̄
⁊ mr̄ioniū firmit teneat̄. No.turpez ɔditio
nez q̄ non ſit contra ſbāȝ mr̄ionii non ipedir̄
matrimoninm. Gregorius

Cum ſit ꝑpꝛiū. Quidā diacon⁹
māumiſit duos ſuos ſuos
ſub ea conditione ut monaci eſſent
⁊ ꝑmanerent i quodaȝ monaſterio adiciens
ut ſi contra facerēt iterꝝ ſuituti ſubiicerent̄ ⁊
⁊ vn⁹ illoꝝ receſſit a conditione ⁊ de mona
ſterio exiuit ⁊ iter cl̄icos ſcl̄ariter conuerſat̄
vnde qdaȝ pbr̄ illi⁹ monaſterii conq̄ſt⁹ eſt
de hoc do.pa.vnde mandat epo dioceſ ut
ſi ita eſſe iuenerit cōpellat eū ut i monaſterio
ꝑmaneat nec monaſteriū deſerat ⁊ volūtas
manumittentis non ualeat ꝑteriri Nota ꝙ
exquo qs monach⁹ eſt oȝ ut monach⁹ ꝑſeue
ret:item uolūtas manumittentis ſuanda eſt
De illis aūt Aliqs iurauit ali
cui mlr̄ieri ſub hac foꝛma
vboꝝ:ego accipiaȝ te ī uxoꝛem ſi
tantū mihi donaueris: mulier nolebat ſolue
re illō qō petiit:q̄rit vtꝝ ſit ꝑiur⁹ ſi eaȝ non
accepit:⁊ reſpondet̄ ꝙ non erit ꝑiur⁹ ſi nolue
rit eaȝ accipe ī uxoꝛez niſi poſtea conſenſus
de ꝑ̄ſenti acceſſit uel carnalis copula fuerit
ſubſecuta. No.ꝙ ea q̄ ſub ɔditōe ꝑmittātur
vel iurāt̄ nō obligāt niſi ɔditio extiterit vl̄ ni
ſi a ɔditōe recedat̄. Jdem.
Verū cū. Aliqs dōauit aliq̄
poſſōez alicui eccē ſub a
liq̄ ɔditōe.i.ſub mō niſi aliqd fiat ⁊ ſic dōa
tio tenuit dōatoꝛ volebat reuocar̄ dōatiōem
q̄rit an poſſit.rn̄r ꝙ nō ꝑt eā reuocar̄ niſi ta
li ɔditōe.i.tali mō vel pacto datū ſit: qō ea
ceſſāte dōatio dēat reuocari. No. ꝙ dōatoꝛ
ī traditōe rei ſue ꝑt apponer̄ pactū ſiue mo
dū dūmō nō ſit ɔtra leges. Vrba.
Super eo vero. Quidam
cōtraxit mr̄ionium
cū quadā muliere ſub hac ɔditōe ſi pr̄i eius
placeret.q̄rit̄ vtꝝ ſit ɔpellēd⁹ ad mr̄ioniū ɔ
ſumādū.rn̄r ꝙ ɔſenſus liber dici nō dȝ q ī a
lieno arbitrio reſuat̄ ⁊ ɔditio talis non ipꝛo
bat̄ a iur̄ ⁊ iō niſi volūtas pr̄is accedat non
ē ad mr̄ioniū ɔtrahēdū cōpellēd⁹. poſtea re
ſpondet decretali alex.q̄ vr̄ huic reſponſo ɔ
tradicer̄:dixit alex.ſponſalia iterpoſita con
ditione contracta lȝ non ſit ipleta conditio ſi
conſenſus de pñti itercedat uel carnalis co

pula ſubſeqnat̄ mr̄imoniū illud diſſolui non dz. illa decretalis nō ꝯtradicit huīc q̄ talis ꝯſenſus nō ē de pn̄ti hn̄dus quāuis ꝑ verba de pn̄ti exprimat̄ q alieno arbitrio hn̄do cō ſiſtit. No. q̄ mr̄imoniū ſub ꝯditiōe ꝯtrahi pt̄ nō tn̄ tz niſi ꝯditio extiterit vel receſſuz ſit a cōditione ꝑ cōtrariū factū. Inno. iij.

P Er tuas. Quedā mulier. ꝑ noīe petebat quēdā in virū n. noīe dicēs q̄ mutu᷒ ꝯſenſus iter eos ⁊ carnalis copula acceſſerat vir ille non negabat ſpōſalia ꝯtracta ⁊ carnalē copulaz dicebat tamē ſe nō teneri illā ducere i vxorē q̄ ſpōſalia inter ipſos tali ꝯditione ꝯtracta fuerūt: ſi pr̄ eius ⁊ patru᷒ ſpōſalib᷒ ꝯſentirēt ſed ipſi quācito ſciuerūt cōtradixerūt ſuper hoc teſtes recepti fuer̄t teſtib᷒ receptis ⁊ publicatis dicebat mulier q̄ lz ſponſalia ꝯtracta fuiſſent ſub cōditiōe p̄dicta nō tamē ſibi a p̄re viri uel patruuo cōtradictū ⁊ ante tp̄s ꝯditōis expreſſū a teſtibus ⁊ poſt dicebat inter ſe ⁊ illum carnalē acceſſiſſe. Judex dubitauit qualiter eſſet in hoc negō ꝓcedendū: ꝓceſſum cāe ad do. pa. remiſit. Ipſe exaīatis atteſtatiōibus reſpōdet eidē q̄ cū manifeſte ꝯſtet q̄ poſt cōtracta ſpōſalia carnalis ſit inter eos copula ſubſecuta ꝓ mr̄imonio eſt p̄ſumēdū q̄ receſſiſſe videat̄ appoſita quia ⁊ ſi ꝯſtet q̄ pr̄ ⁊ pr̄uus viri ꝯtradixerūt ſpōſalibus: idē vir carnaliter cognouit eādē nō eſt tamē aliquo mō ꝓbatū q̄ anteq̄ ipſe cognouiſſet eandē pr̄ eius ⁊ pr̄uus ꝯtradicere curauiſſent. No. q̄ cū dubia ꝓbatio nō facit ſidē apte ⁊ clare dz quis itentiōem ſuā ꝓbare vt hic pz. Grego. ix.

S Icon ditiones. Si aliqs cōtrabat mr̄imoniū ſub coditōe q̄ ē ꝯtra ſbam mr̄ionij hoc mō cōtrabo tecū ſi plē euites vel donec inueniā aliā digniorē honore vel facultatib᷒ vel ſi ꝓ queſtu adulterādā te tradas: querit̄ vtr̄ i talib᷒ caſibus teneat mr̄imoniū ⁊ ꝯditio ꝓ nō adiecta hēatur. reſpōdet pa. quantūcūqz mr̄imonial' ꝯtractus ſit fauorabilis tamē in caſib᷒ p̄dictis caret effectu quāuis alias appoſite cōditiōes in mr̄imonio ſi turpeſ fuerit aut impoſſibile debeāt ꝓ non adiectis hēri: ꝓpter fauorē mr̄ionij. ¶ Nota q̄ ꝯditio appoſita i mr̄ionio ꝯtra ſubām ipſius mr̄ionij reddit mr̄imoniū nullū: alie vero cōditiōes ꝓ non adiectis habent̄ ſi apponātur.

Qui clerici vel vouentes matrimo. contra. Rubrica. Alex. iij.

D E dia cono. Quidā diacon᷒ aliuz diaconū in ſabbato ſcō vulnerauit ⁊ vxorē accepit: q̄ritur qd ſit agēdū de ipſo. reſpōdet pa. q̄ ſi corde ꝯtrito ⁊ humiliato ad eccām redire uoluerit abſolo lutiōe obtēta ⁊ īpoſita ſibi penitētia de vtroqz exceſſu ea ꝑacta poterit ep̄s ſuus cū ipſo diſpēſare ⁊ officiū diaconatus ſibi reddere ⁊ ſi bone vite apparuerit in pbr̄m ordiare. In fi. dicit q̄ diaconus q homicidiū fecerat ſiue ēt nō fecerit mr̄imoniū nō pt̄ ꝯtrahere. ¶ No. q̄ ep̄s. pōt diſpēſare cū eo qui in ſacris ꝯtrahit matrimonium.

E Xlit teris. quidā ſubdiaconus copulauit ſibi q̄dā mulierē in vxorē. Ep̄us ſuus fēcit illū abiurare ipſam mittēs ipm̄ do. pape petēs qd ſit de ipſo faciēdū. papa cōmēdās ipm̄ mādauit: quatenus ſi ad religionē tranſire voluerit ⁊ dignus apparuerit poterit illū ad maiores ordies ꝓmouere: q̄ ſi ad religionē tranſire voluerit nec i ſubdiaconatu ꝑmittat illū miniſtrare neqz ad maiores ordines ordinare ſed in minoribus poterit miniſtrare. ¶ Nota q̄ hic non ꝑmittit papa diſpēſare cū illo q ꝯtraxit i ordie ſubdiaconatus: ſed in precedēti. c. dicit pa. q̄ ep̄s cū tali pōt diſpēſare. rō reddit̄ in glo. in. c. iſto ſignata.

M Emi nimus. Aliqs ſuſcepit hitum religiōis. q̄rit̄ an poſſit p᷒ea ꝯtraher̄ ma. rn̄t pa. q̄ ſi ſe deuouit religiōi ⁊ pfeſſiōez fecit p᷒ea ma. cōtraher̄ non pt̄ q̄ ſi ꝯtraxerit ꝯpelled᷒ ē eā dimitter̄ ⁊ ad mōaſteriū redir̄: ſz ſi nec hitū ſuſcepit nec ꝓfeſſiōem ſz ſolūmō notū fecit ſi p᷒ea ꝯtraxit nō ē cogēd᷒ ad relōne trāſir̄ nec ma.

debet reſcindi. ¶ No.ꝙ votũ ſimplex non ĩpedit mr̃imoniũ cõtractũ cũ mr̃imoniũ ſit fortius vinculũ ꝙ̃ꝫ votũ ſimplex. Idem.

Conſuluit Quedaꝫ nobilis mulier veſtibꝰ precioſis obiectis mutauit hitum ⁊ de manu presbyteri velũ aſſumpſit ſed non renunciauit propriis nec intrauit clauſtrũ nec in manu alicuiꝰ profeſſa eſt: uel obediẽtiam promiſit: poſtmodũ ãno elapſo matrimoniũ cõtraxit: querebat̃ quid iuris ſit de ipa. reſpõdet papa ſicut ſimplex votũ impedit matrimoniũ ꝯtrahendũ ſꝫ non dirimit iã ꝯtractum. ita habitus ſine ꝓfeſſione ſuſceptus ĩpedit ne cõtrahat̃ ſꝫ nõ diſſoluit cõtractũ. ¶ Nota ꝙ votũ ſimplex ĩpedit matrimoniũ ſed non dirimit. Itẽ habitus ſine ꝓfeſſiõe monachũ nõ facit niſi votũ precedat. Idem

Veniens Quedã mulier ꝓmiſit fidem dãdo nupturã ſe cuidã viro abſenti: poſtmoduꝫ audiuit plura de crudelitate ipſius noluit cũ eo ꝯtrahere ⁊ cũ timeret ne cõpelleretur ꝯtrahere cũ ipſo. In manu. M heremite votum cõtinẽtie promiſit nõ tamẽ locũ uel veſtẽ mutauit: vir hoc audito cum alia contraxit dictus heremita ad dñm pa. acceſſit ꝓponẽs ei predicta. Ipſe cõſiderãs tutius eẽ ut predicta mulier poſt fidẽ ⁊ votũ ſimplex matrimoniũ ꝯtrahat ꝙ̃ꝫ fornicationẽ incurrat. mãdat ꝙ ſi nõ eſt ãplius in facto ꝓceſſũ de fide mẽtita: ⁊ de voto uiolato pniaꝫ ĩponat ⁊ ei det lniam cõtrahẽdi. ¶ Nota ꝙ poſt uotũ cõtinẽtie ſimplex matrimoniũ contractũ nõ diſſoluit. Celeſt.iii

Rurſus Quidã emiſit votũ caſtitatis ⁊ poſtea iurauit ſe ducturã quãdã in vxoreꝫ: q̃ſitũ fuit qđ iſtoꝝ ſuari potius dẽat uotũ uel iuramentũ. rñt pa. ꝙ ſimplex uotũ apud deũ nõ minus obligat ꝙ̃ꝫ ſolẽne: unde ꝓ eo ꝙ iurauit agat pniaꝫ ⁊ uotũ ſnũ ſtudeat obſeruare: ſi uero poſtq̃ꝫ iurauit ꝯtraxit mr̃imonium tenet ⁊ ualet qꝛ uotũ ſimplex mr̃ioniuꝫ ĩpedit ꝯtrahẽdũ ſꝫ nõ dirimit iã ꝯtractum.

No. ꝙ uotũ ſimplex ⁊ ſolẽne quo ad deũ eq̃liter obligãt lꝫ poſt uotũ ſimplex mr̃ioniũ ꝯtractũ teneat ſed nõ tꝫ poſt ſolẽne. Inno.iii.

Inſinuãte. Quidã curiales regis legioñ. ſupplicauerunt ipſi regi ut .i. nobilẽ mulíereꝫ faceret copulari in mr̃ioniũ cuidã uiro cum iſtud ad noticiã ꝯſanguieoꝝ ꝑueñiſſꝫ ipſiꝰ ei dẽ mulieri ꝯſuluerũt ut uiꝝ accipet et ipa reſpõdet ꝙ nubere nollet ꝯciliũ recipiẽs ab eiſdẽ ꝙ uotũ emitteret caſtitatis qđ ⁊ fecit in manibꝰ cuiuſdã de frĩbꝰ ſci auguſti. hoc adiecto tenore ꝙ ĩ domo ſua cũ oĩ ſba rẽanerꝫ ⁊ ſic in hitu eꝰdẽ ordis poſtea ꝑ biẽniũ ꝑmã ſit coactã ⁊ iuitã metu regio id aſſẽns ſe feciſſe: tãdẽ ꝯſiderãs ꝙ iuita votuꝫ emiſſat eo dimiſſo mr̃ioniuꝫ publice ꝯtraxit de ꝑentuꝫ ꝯcilio: mulier deſiderãs aĩe ſue ꝯſulere. ſignificauit hoc do. pa. vñ ipe r̃ſcribit duobꝰ ep̃is ꝯſiderãs ꝙ ĩ emiſſiõe voti qđ ꝓceſſit nlla ul' modica coactio iteruẽit quẽ ẽt pacia ſeq̃ntis tpis ꝓfugauit ⁊ ꝯiũctio nunq̃ꝫ fuit. Mãdat quatenus ſi ꝓdicta uera ſũt mulierẽ ꝓdictaꝫ moneãt vt hitũ male dimiſſũ reaſſũat ⁊ ſuet qđ vouit: ⁊ ſi opꝰ fuerit ꝑ cẽſurã eccã̃ſticam ꝯpellat eãdẽ. ¶ No. ꝙ ꝑt aliqs ꝓfiteri ĩ manu monaci. Itẽ votũ ꝯtractũ ꝑ metũ ꝑ paciẽtiã ſeq̃ntis tpis ſit validũ ⁊ poſtea violentia ꝓfugatur. Itẽ q hitũ r̃gularẽ dimittit dꝫ ꝯpelli ad reſumẽdũ. De eo q duxit ĩ mr̃imoniũ quã polluit ꝑ adulteriũ. ru. Ale.iii

Propoſitũ. Quidã hñs vxorẽ ea ignorãte ꝯtraxit cũ alia tãdẽ ꝑria mortua vult recedere a ſecũda. q̃rit̃ qđ iuris ſit. rñt pa. lꝫ in canonibꝰ hẽat̃ vt nullus ducat ĩ mr̃imoniũ quã prius polluit per adulteriũ: ⁊ ꝓcipue illã cui fidẽ dedit de ea ducẽda viuẽte vxoꝛ vel q̃ machiata ẽ ĩ mortẽ vxoris: tñ quia mulier illa iſcia fuit ꝙ ille aliũ hẽret vxorẽ viuẽtẽ: ⁊ ne ille vir de dolo ſuo cõmodũ ſentiat. dicit pa. ꝙ niſi mulier illa diuortiũ peta ad petitionẽ viri nõ ſunt aliquatenus ſepandi. ¶ Nota ꝙ de dolo cõmodũ qs hẽre nõ dꝫ. Itẽ nota tres caſus in quibus nõ põt ꝯtrahere cũ alia. Idem.

SIgnificauit. Quidā. O
noīe andegañ. coact⁹
fuit ꝑ metū iuramēto interpoſito a
muliere recipe in vxorē poſtmodū aliā ī vx
orem accepit ꝓpter qđ dicta. a. traxit ī cām
dictū. o. corā eboraceñ. archiepō qui ꝯpulit
ipm̄. o. iurare ꝙ ad illā quā ſpōte accepit in
vxorē nō accederet donec inter ipſū ⁊ illā. a
lis eēt iudicio eccē termiata ſed anteq̄ꝫ de cā
cognoſcerer̄ predicta. a. diē clauſit extremū
tñ idē. o nō audebat redire ad illā quā ſpon
te accepat ꝓpter iuramētū. vnde hoc ſignifi
cauit do. pa. vnde mādat cuidā abbati q̄te
nus ſi cōſtiterit ꝙ illi. o. tantū vis fuerit illa
ta ꝙ coactus ⁊ nō ſponte ī illā. a. ꝯſenſit nec
poſt iuramentū preſtitū illā cognouit ad ali
am quā poſtea ſpōte accepit libere reuertir̄:
alioqui eidē precipiat ꝑ excōicatiōem ne ad
illā reuertatur aliā tñ accipiat ſi voluerit in
vxorē: Idem.

SUper eo. Aliqs viuente
vxore ſua de facto
aliā ſibi matrimonio copulauit: tandē vxor
ſua mortua eſt: querir̄ an iſte poſſit ꝯtraher̄
cū illa quā ſibi de facto mr̄ionio copulauit
ſua vxore viuēte. rn̄t pa. ꝙ ſi adultera ī mor
tē vxoris aliquid machinata fuit ſiue fidem
dederit illi ꝙ eā duceret poſt mortē vxoris
illā hēre nō pōt ⁊ hec ꝓhibitio eſt ꝑpetua.
Clemens. iij.

EX literaꝝ. Quidā auc
toritate prelati dimiſit
vxorē ſuā in adulterio dep̄henſā; q̄ poſtmo
dū aſſumpſit hitū monachalē: ille marit⁹ ali
am ſuperduxit illa uiuente tandē prima de
ceſſit. q̄ritur an ſimul dēant remanere. rn̄r ꝙ
ſunt abiuicē ſepandi. ⁊ ille vir pnia de adul
terio iniūcta poterit aliā ducere in uxorem.
Nota ꝙ vir uiuēte uxore aliā hēre non pōt.
Idem.

CUm haberet. Quidā io.
noīe hn̄s vxorē. a. noie
cōmiſit adulteriū cū matilda. ⁊ cū ſup hoc
uocatus fuiſſꝫ in ius illā adulterā abiurauit
tandē iuramēto cōtēpto uiuēte uxore ſua cū
adultero mr̄imoniū cōtraxit poſt mortē uxo
ris diutius cohitando eidē de qua decē fili
ōs ſuſcepit. queſitū fuit a pa. utrū tale mr̄io
niū ſtare poſſit. rn̄det ut ſeparentur oīno ⁊ ī
poſita pnia eis ꝑpetua cōtinentia indicatur
que tanto tp̄e in adulterio ⁊ ꝑiurio ex certa
ſcia ꝑdurarūt. leo eni ſtatuit ut null⁹ ducat
in mr̄imoniū quā polluit ꝑ adulteriuꝫ ſꝫ hic
plus fuit ꝓceſſum quā fides tātū data fuiſſꝫ
adultere ut defuncta uxore eā duceret ī uxo
rē: qꝛ ltima uxore uiuente copulauit ſibi ad
ulterā ⁊ iuramentū uiolauit ⁊ ſi etiā iuramē
tū nō interueniſſet. tā greg. q̄ꝫ tribur̄. ſinodus
tale cōnubiū deteſtat̄. ⁊ ꝙ tāto tp̄e ꝑmāſerūt
inſil̄ nullū p̄ſtet admiuiculū uel ꝙ decē filioſ
ſuſceperunt: qꝛ diuturnitas tp̄is peccatuꝫ nō
minuit ſꝫ augmentat: tñ ſollicit⁹ ſit ep̄us ut v
terqꝫ filiis ſuis ſm̄ facultates ſuas nccāria
ſubminiſtrent. No. ꝙ nullus p̄t hr̄e ī mr̄imo
niuꝫ cui fidē dedit ſe ꝯducēda p⁹ morteꝫ ux
ris ſi eā cognouit uxore uiuente. item pl⁹ eſt
aliquā de facto ducere q̄ꝫ fideꝫ dare. iteꝫ hic
īpedimenta īpediunt ⁊ diminuunt mr̄ioniuꝫ
iteꝫ ī caſu iſto mltiplicitas nō īducit diſpen
ſatiōeꝫ. iteꝫ diuturnitaſ hic tp̄is peccatuꝫ nō
miuit ſꝫ augmentat. iteꝫ filij nati de illegitio
coitu alendi ſunt a pentib⁹ lꝫ hoc ſit ꝯtra le
ges. Inno. iij

SIgnificaſti. Quidā ciuis ſpole
tan⁹. p. noie. dimiſſa uxore legitia
cuidā meretrici adheſit ⁊ qꝛ monitus nō di
mittebat eādeꝫ fuit excōicatus: tandeꝫ uxor
ſua mortua eſt ip̄e v̄o cuꝫ ea mr̄ioniuꝫ ꝯtra
xit. q̄rit̄ an tale mr̄ioniuꝫ teneat. rn̄t pa. ꝙ ni
ſi alter eoꝝ ī mortē defūcte uxoris fuerit ma
chiatus vel ea uiuente ſibi adiuicē fideꝫ de
derit de mr̄ionio cōtrahendo mr̄ioniū illud
ltimū eſt cenſendū ⁊ ſi ille abſolōneꝫ petierit
abſoluat̄. ¶ No. ꝙ lꝫ qſ adulteret̄ cū aliqua
uiuente uxore ſua p̄t illā hr̄e ī uxoreꝫ p⁹ mor
teꝫ uxoris niſi oiuente uxor̄ fideꝫ dederit ul̄
alterut̄ eoꝝ ī mortē uxoris ſit machiat⁹. idē

TRansiens. Quidā. g. noie cōtra
xit mr̄imoniū cū quadam
muliere ī ciuitate lemouiceñ. tan
dē ab ea recedēſ iuit meſſanū ⁊ ibi cū m. mu
lier̄ mr̄io. cōtraxit ignorāte ꝙ ip̄e aliā hr̄et
uxorē p⁹ niōꝫ pnia fuit ſibi iiūcta ut ad ltiaꝫ
rediret uxoreꝫ: ip̄e redijt ad p̄riaꝫ ſuaꝫ ⁊ in

nenit eã defunctam ⁊ ſic reuerſus ẽ ad ciuitatẽ meſſanam ⁊ ſupradcẽ. m. cohitauit vxori ⁊ dubitatũ fuit vtꝝ poſſit remouere cum ea Reſpond; pap. l; vxore ſua viuente dictã m. in vxorem ſibi nequiuerit copulare: tñ vxore defuncta ſuluta fuit a lege ipſiꝰ ⁊ de nouo potuit in dictã. m matrimonialr ꝯſentire dũmõ nõ preſtiterit fidẽ adultere vl' machinatus fuerit in mortem vxoris. vnde mãdat capitulo meſſañ. Quatenꝰ ſi ẽ ita cõcedant eidem licentia;. vt ipi. m. affectu adhereat cõiugali. Nota ꝙ ignorantia iſtã excuſat: ut cũ iſto remaneat. Jte; ꝯſenſus primꝰ iſtius nullus fuit ⁊ ideo de nouo ꝯſentire d; in illam. Grego. ix.

SJ quis uxore

Jn pluribus capitulis habuiſtis: ꝙ nullus poteſt ducere in vxorem illam cui dedit fidem de ea ducenda poſt morte; vxorem: vel ſi de fcõ cũ ea ꝯtraxit. Ecce aliqs viuente vxore legittima dedit fidem alicui de ea ducenda poſt mortem vxoris: vel cõtraxit cum ea de facto mortuo vxoris ille ꝯtraxit poſt mortẽ vxoris cum illo querit an illã poſſit habere in vxorem ⁊ videbatur ꝙ nõ p regulã p̄dcãm: rñ; pa. ꝙ ſi nec añ fide; datã nec poſt datã fidẽ ꝯgnouit eãdẽ ſua viuẽte nec añ ꝯtractũ matrimoniũ de fcõ eam ꝯgnouit vel poſt ſua viuente nõ ẽ dirimẽdũ mrioniũ qd poſt motẽ vxoris cũ illã ꝯtraxit pnia tamẽ d; vtriq; imponi p eo quod grauiter deliquerunt: ſed ſi prius vel pꝰ in vtroq; cãu vxore ſua viuente illã cognouit: tale matrimonium tollerare nõ d;. No. ꝙ ſola fides data vel ꝙ tantũ de fcõ cũ alia ꝯtraxit vxore viuente nõ ipedit quo minꝰ poſt mortẽ vxoris poſſit ꝯtrahere cũ illa cui fidẽ tantum dedit vel cũ qua tãtũ de fcõ ꝯtraxit.

De ꝯiugio leproſoꝝ. Rubrica.

Alex. iij.

PEruenit Conſuetudo erat i cãtuarieñ: puicia ꝙ ſi aliq leprã incurrãt a cõione hominũ ſepant nec viri vxores nec viros vxores ſequãt. ꝯſultꝰ pa. qd d'beat fieri de hoc. rñ; ꝙ cũ vir ⁊ vxor vna caro ſint effecti nõ debẽt ſine altero eẽ diutius vñ mãdat archiepo cãtuarieñ: ut moneat eos. q̃tenꝰ vxores viros viri vxores q leprã icurrãt reqrãtur: ⁊ eis ꝑuãt ꝯiugalẽ affectu; ſed ſi ad hoc induci nõ poterũt p̄cipiat eis. vt vterq; altero viuẽte ꝯtinẽtiã ꝑuat. qd ſi ꝯtẽſerit excõicẽt. No. ꝙ pp leprã ñ ſepat mrioniũ ⁊ adiuicẽ tenet ſibi rddeř debitũ. Jdem

QUoniam nemini. Dr hic ꝙ leprã vel aliã ifirmitatẽ vir ab vxore ſepari nõ d;. Jtẽ ſi leproſi ꝯtinere nolũt bñ pñt ꝯtrahere mrioniũ dũmõ ineniãt q̃ ipos accipe velint. Jtẽ ſi vir vel vxor fiat leproſus vel ifirmus ⁊ a ſano debitũ exigat debitũ ẽ ſoluẽdũ ex gnãli p̄cepto apl'i ſine aliqua exceptõe.

Urbanus. iij.

LJtteras Aliq ꝯtrabũt ſpõſalia d' futuro alter ante ꝯtractũ mrioniũ efficitur leproſus. q̃rit vtꝝ aliꝰ ſit ꝯpellẽdꝰ ad matrimoniũ ꝯtrahẽdũ. ⁊ rñr ꝙ nõ d; ꝯuelli.

De ꝯiugio ſuoꝝ. Rub. Steph. pa.

DJgnum eſt. q̃rebat vtꝝ ſuꝰ ꝯtradicẽte dño poſſit ꝯtraheř mrioniũ. rñ; pa. ꝙ ſm aplm ſicut a ſacris eccẽ neq; ſuꝰ neq; liber ẽ rmouẽdꝰ ita iter ſuos mrioniu; phiberi ñ dẽr; ꝙ ſi dñis ꝯtradicẽtibꝰ ꝯtrahãt ñ ſũt pp hoc ſepãdi: tñ ſuicia debita ñ miꝰ debẽt dñis ſuis exhibeř No. qd l; p̄t ꝯtraheř mrioniũ q nõ phibeř. Jtẽ a ſacris eccẽ nullꝰ fidel' d; excludi. Ale. iij.

Propoſui. Quidã vir ꝯtraxit mrioniũ cu; q̃dã mulieř ⁊ cũ ea diutiꝰ pmãſit: tãdẽ ei oppoſuit. ꝙ eſſ; ãcilla credẽs eã liberã qñ cũ ea cõtraxit. q̃rit qd agẽdũ. mãdat pa. q̃. ſi cõſtiterit ꝙ eidẽ vir p̄fatã mľierẽ poſtq̃ audiuit ⁊ credidit illã eẽ ãcilla; carnalr cognouit mõeat illũ ⁊ cõpellat ut eã ſicut uxore; maritali affectõis ꝑtract; ſi v'o alr fuerit ⁊ cõtigerit diuortij ſniam ferri mulieri pecuniam reſtituat qua; viro p̄fato p dote cõceſſit

Nota ꝙ ſi liber ignoranter cũ ſuo ꝯtrahat. nõ ẽ matrimoniũ ſi vero poſtea intelligat illã eſſe ancillã ⁊ ſi eam poſtea cognoſcit ſtati ẽ matrimoniũ lʒ ab initio non fuiſſʒ. Jtẽ ꝙ ab initio nõ tʒ tractu temporis tenet.

Urbanus.iij

LIcet et ĩfra. Que daʒ mulier ꝯtraxit matrimoniũ cũ quodaʒ dicebatur ꝙ erat ſuus cuiuſdaʒ monaſterij volebat ab eo ſepari ꝓ eo quia dicebat ꝙ ignorabat illũ eſſe ſeruũ.ꝯtra reſpondebat̃ ꝙ idem vir cõditõem patris dʒ ſequi ſm legẽ ꝓuincie q̃ tempore mortis ꝓ libero ſe gerebat ⁊ iam elapſo decennio nec nomine ſuo nec nomine patris.ſtatus controuerſiaʒ paſſus fuit.queritur quid iuris ſit.rñr ꝙ rõne tẽporis ⁊ fauore libertatis ꝓ pte viri iudicandũ eſt ⁊ ſic remanebit eã illo tanq̃ʒ cũ libero ¶ No.ꝙ ꝓ libero habẽdꝰ ẽ q̃ in ſtatu libertatis ꝑ decẽniũ ſtetit. Jnno.iii.

AD noſtrã. Quidã miles ꝯtraxit cum quadã mulierre tandeʒ ei oppoſuit corã cardinali apoſtolice ſedis legato ꝙ eſſʒ ancilla cardinal' rõibꝰ vtriuſqʒ ptis intellectis eos ꝓpter ꝯditõis errorẽ abinicẽ ſepauit.lata ſnĩa dicebat̃ ꝙ poſtq̃ʒ itellexit illã eẽ ancillã ꝯſenſerat.vnde ꝯtrahere non poterat cũ alia ſed illam retinere debebat.non obſtãte ſnĩa cardinalis.ſignificatũ fuit factũ iſtud do.pa. vñ mãdat q̃buſdaʒ quatenus ſi ꝯſtiterit ꝙ miles ille ignoranter ꝯtraxerit cũ ancilla ita ꝙ poſtq̃ʒ intellexit cõditõem illius nec ṽbo nec fcõ ꝯſenſit in illaʒ ꝑꝑ quod cardinalis ſepauit eoſdẽ eidẽ militi dare debeãt liberã facultatẽ cũ alia ꝯtrahẽdi. ¶ No.ꝙ idẽ põt ꝯſentire fcõ ⁊ verbo. Jtẽ mrĩoniũ qđ ab inicio nõ valʒ tractu temporis ꝯualeſcit. Jtem de ſnĩa lata ꝯtra mrĩmonium iteꝝ cognoſcitur ſine appellatõe:⁊ hoc ideo quia talis ſnĩa nõ tranſit in reʒ iudicatã:quia q̃ñcũqʒ poteſt reuocari ꝓbato quod malo non lata ſit.

De natis ex libero ventre. Rubrica.

Grego.

INdecens. Que dã eccã mãumiſit q̃dã ſuaʒ ãcillã : que poſtmodũ filios ſuſcepit:eccã volebat eos reuocare in ſuitutẽ.mulier iſta acceſſit ad pa. ⁊ oſtendit ei inſtrũa manumiſſiõis ſue ꝯq̃rendo de eccã q̃ filios ſuos vocabat in ſeruitutẽ ſuꝑ hoc dicit pa.ꝙ indecẽs eſt ut filii nati ex libera ſeu liberta ad ſeruicium eccẽ ſuocent.vnde ꝑcipit ut ſi ex pte eccẽ nulla alia documẽta oſtendãtur que obuient inſtrumẽtis iſtius mulieris cõpellat iudex eccãm ob eius moleſtatõe ſine aliqua retractiõe:quia durum eſt ut eccã libertatẽ debeat reuocare que libertatem defendere debʒ. ¶ No. ꝙ inſtrm̃ poteſt reprobari ꝑ aliud inſtrm̃. Jtẽ nõ debeo impugnare: quod teneor defendere.

De cognatione ſpũali. Rubrica.

Alex. iii.

UErũ autem Aliqui cõtraxerũt adinuicẽ ꝯpaternitatẽ.q̃rebat̃ vtꝝ filij iſtoꝝ natiuitate ꝯpaternitatẽ vel poſt poſſint ab inuicẽ copulari:cõſultus pa.reſpõdʒ ꝙ canones ſm diuerſoꝝ locoꝝ ꝯſuetudines ꝯtrarij reꝑiunt̃. primꝰ canon ſuꝑ hoc editus.ꝓhibet natos poſt cõpaternitatẽ adinuicẽ copulari:alter canõ poſterius editus primũ vr̃ corrigere in quo dr̃ ꝙ ſiue ante ſiue pꝰ ꝯpaternitatẽ nati ſunt ſimul ꝯiũgi pñt illa pſona excepta:qua mediãte cõpaternitas ꝯtracta fuit vnde ſm poſteriorẽ canonẽ dʒ obſuari niſi cõſuetudie eccleſie q̃ ſcandalũ generaret alr̃ ſe habeat. No.ꝙ iuã priora trahũtur ad poſteriora. Jtẽ ꝯſuetudo tollit ius ⁊ ei ꝑiudicat. Jdem.

SI uir uel Aliq̃s vel aliqua filiũ ſuum ſciẽter vel ignoranter de ſacroſõte ſuſcepit.q̃rit̃ an ꝑꝑ hoc debeat ſepari. rñdʒ pa.ꝙ in q̃buſdã canonibꝰ generalr̃ ſtatutũ ẽ ut debeãt ſepari:alii aliter ⁊ melius ſtatuerũt.vñ dicit alexan,ſiue ex ignorãtia ſiue ex

malicia hoc fecerũt nõ ſunt ſepandi: qꝛ igno rãtia eoſ excuſat: ⁊ ex malicia ↄmodũ hr̃e ñ debẽt. No. ꝙ ignorãtia excuſat. Jtẽ dolꝰ ſu us nemini debꝫ ꝓdeſſe. Jdẽ

Super eo. Aliq ſunt cõ patres. q̃rit vtꝝ filij iſtoꝝ pñt adiuicẽ ↄtrahere ma. rñr ꝙ ſi tales ſunt ꝑ quoꝝ alterũ vel vtrũqꝫ pa rentes ad pr̃nitatẽ ꝑuenerũt ↄiũgi nõ poſſunt ⁊ ſi ↄiũcti ſũt debẽt ſepari: ſi v̇o ꝑ neutꝝ fili oꝝ illoꝝ ↄpr̃nitas ↄtracta nõ fuit de his cõ ſuetudo metropolitane eccẽ ſuari dꝫ ⁊ aliaꝝ eccãꝝ cirↄpoĩtaꝝ. ita viꝫ ꝙ ſi ↄſuetudo me tropolitane eccẽ hꝫ iter eos ma. iter eos non fieri: nec ſcãꝫ firmitatẽ hr̃e ⁊ iſte eṕs i ſua ec clĩa idẽ obſuet. veꝝtamẽ ſi de ↄſuetudie ha beaẗ ut talia mr̃onia ꝑmittanẗ ex quo cõtra cta ſunt. iṕe eṕs illud in ſua eccã diſſimilare poterit ita ꝙ nec cõtradicere nec cõſentire vi deaẗ: qꝛ ſicut graue ẽ ſuꝑ his cõtẽnere cõſue tudinẽ circũpoĩtaꝝ eccãꝝ ita grauiꝰ vr̃. ſed ꝓꝑ talẽ cõſuetudinẽ hmõi cõiugiis ꝑſtꝫ aſſen ſuꝫ cũ poſſꝫ ab aliis i exẽplũ aſſumi. No. ꝙ cõſuetudo ſcit ꝑſonas lr̃ias ad contrahẽdũꝫ illr̃ias. Jtẽ cõſuetudo metropolitane eccẽ ob ſuãda ẽ ⁊ aliaꝝ circũpoſitaꝝ. Jtẽ aliqd o mittiẗ ꝓꝑ exẽplũ. Cle. iii.

Martinꝰ. Contraxit ma. cũ berta ⁊ lothariꝰ cũ teber gha: ⁊ lothariꝰ filiũ martini ⁊ ber te de ſacrofõte leuauit tãdẽ lothariꝰ ⁊ berta mortui ſunt ⁊ martinꝰ ↄtraxit cũ tebergha. q̃ riẗ vtꝝ tale ma. teneat. rñr ꝙ cũ vir ⁊ vxor ꝑ cõnubium vna caro efficianẗ: ꝑꝫ ꝙ teber gha ñ ꝑt eẽ vxor martini q fuit ↄpr̃ lotharii cũ quo tebergha vna caro noſciẗ extitiſſe. No. ꝙ ↄpr̃nitas ↄtracta ꝑ maritũ trãſit ad eiꝰ vxorẽ ⁊ eↄtra cũ ſint vna caro: Jdẽ.

Contracto. Quidã p. nõie con traxit ma. cũ a muliere tandẽↄſan guineꝰ eiuſdẽ. a. ↄtraxit ma. obiecerũt ꝙ illa nõ poterat eẽ vxor iṕiꝰ ꝓ eo ꝙ eadẽ tenuit fi liũ ↄcubine iṕiꝰ p. i primo pabulo ſci ſaẗ. Ju dex dubitauit qd iuris eſſꝫ. ↄſultꝰ pa. rñꝫ ꝙ ſi ↄſtaret vera eſſe ꝑdcã: ma. ↄtractũ nõ diſ ſolueẗ: q̃ res vix preberet ipedimẽtũ ma. con trahẽdo. vñ mãdat quatenꝰ ꝑſato. p. Judex iiungat ut dictã. a. ſicut uxorẽ ꝑtractet: ſiue hoc factũ fuerit añ ↄtractũ ma. ſiue pꝰ: ſꝫ ſi fraudulenter hoc fecit cã mr̃onii ſeparandi pñiam inde accipiat ma. in ſua firmitate du rante. Jnno. iij.

Veniẽs. Quidã ãglicus e. noie. ↄtraxit ma. cũ b. muliere dicebaẗ ꝙ dicta mu ier ſuſcepat filiũ ꝑdicti. e. viri ſui d̓ ſacrofõ te. q̃rebaẗ an ꝓꝑ hoc debeat ſepari ab iṕo. mãdat pa. quatenꝰ ſi ↄſtiterit dictũ. b. filiuꝫ viri ſui ante ↄtractũ ma. de ſacrofõte leuaſ ſent ſeꝑentur oino: ſecus eſſet ſi poſt matrio nium. Jdem.

Tuanos. Aliqs puta martinꝰ hẽbat fi liũ nato iſto filio martinꝰ ſuſcepit filiã petri de ſacrofonte. q̃rebaẗ an filiꝰ iſte natus ante ↄpr̃nitatẽ ↄtractũ inter martinuꝫ ⁊ petꝝ poſſit accipe i vxorẽ filiã petri. ꝑ quã ↄpr̃nitas illa ↄtracta fuit ⁊ iã ſi cõtraxerint debeãt ſepari ⁊ an illi q conſcii ſint talis ma trimonii dẽant illud accuſare. reſpõdeẗ ꝙ hꝰ mõi ꝑſone ma. nõ poſſunt cõtrahere ⁊ ſi con traxerit debẽt ſepari ⁊ q cõtractũ ſciuerit de bẽt illud eccẽ nũciare. Nota ꝙ ꝑſona illa q̃ mediãte cõpr̃nitas ẽ cõtracta nõ ꝑt copulari alicui de filiis alteriꝰ cõpr̃is ſiue ſit natꝰ an te cõpr̃nitatẽ ſiue poſt. Jtẽ qlibꝫ teneẗ denũ ciare mr̃onia illicita cõtracta. Gre. ix.

Ex litteris. Quedã mulier. m. noie corã officiali cãtuarien. archi eṕi petiit q̃dã a. noie i maritũ dicẽs ſe affi datã ab iṕo carnalr̃ cognitũ ad hoc ꝓbãduꝫ iduxit teſtes publicatis ateſtõibꝰ ꝑ q̃s mlĩeriſ itẽtio ꝓbata erat. dictꝰ a. excipiẽdo ꝓpoſuit ꝙ eã hr̃e ñ poterat i vxorẽ ꝓ eo ꝙ pr̃ eiꝰ deꝫ mlĩeris q ſacerdos fuerat iṕm baptizauit ſꝫ ñ obſtãte hmõi exceptõe tulit diffinitiuã ſen tẽtiã ꝓ mr̃onio cõtra iṕꝫ a qua ſnĩa ſe. ap. applauit. mãdat pa. q̃. ſi ẽ ita: eũdẽ a. iudex ab ipetitõe mulieris abſoluat eideꝫ ſuꝑ hoc

ſilẽtiũ iponẽdo. No. ꝙ filiꝰ ſacerdotis ſpũal' vel filia ñ pt copulari in mrĩonio filio vel filie carnali ipiꝰ ſacerdotis. De cognatione legali. Rub. Nicolaus.

S Jquã p adoptõe3. pr̃ meꝰ adoptauit ſibi aliquã i. filiã. q̃rebat̃ an ego poſſim illã r̃cipe i vxorẽ. Dicit rñ ꝙ q̃ diu durat adoptio iter me ⁊ illa3 mrĩonium cõſiſtere ñ pt. De eo q cognouit cõſanguineam vxoris ſue. Rub. Ale. iij

S Jquis cu3. Lr̃a iſta p ſe p3.

V Eniens pre. qdã cõtraxit ſpõſalia de futuro cum quadam. pr̃ ipiꝰ mrẽ3 ſpõſe accepit i uxorẽ: tandẽ iſtigante diabolo mrẽm ſpõſe ſue cognouit. tam pr̃ q̃ cõſanguinei ſui volebant ut mrĩonium de pñti cum ſpõſa cõſumeret: ſed ipe noluit do nec ſup hoc epõ ſuo factum ꝑponeret. Epũs cõſuluit do. pa. ⁊ ipe rñdet ꝙ ſi mrẽm ſpõſe cognouit ⁊ ſpõſe carnal'r ñ adheſit. iponẽda ẽ ei pnĩa paulo maioꝛ quam ꝑ adulterio: ⁊ ea pacta vel pte ipiꝰ. epũs diſpẽſet cum eo ut aliam recipiat ſi voluerit i uxorẽ. ſi võ ſponſam cognouit antequam mrẽm vel pꝰ mortẽ ſue aliam nõ poterit accipe i uxorẽ pp iceſtũ ſed a ſpõſa. ꝑpterea ñ ſepabit̃ ⁊ i hoc ñ t3 ꝙ dicit nunq̃ eã. ſ. ſpõſã pt accipe i uxorẽ. Idẽ

D E illo qdam dicebat ꝙ cognoueãt uxorẽ fr̃is ſui antequam cũ illa mrĩonium cõtraxiſſet. q̃rit̃ qd iuris ſit rñdet ꝙ pp hoc nõ ſunt ſepandi niſi hoc eſſet notorium aut per idoneos teſtes ltĩe ꝓbaret̃. No. ꝙ per fornicarium coitum contrahit̃ affinitas. Cele. iij

T ranſmiſiſſe. qdam hẽbat uxorẽ ea defuncta filiam vxoris defuncte cognouit pꝰmodum aliam accepit ⁊ nihilomiꝰ eum ꝑuigua publice deliq̃bat. q̃ſitum fuit a pa. q̃lr i fcõ iſto eẽt agẽdum ⁊ ipe rñdet ꝙ uxori ltĩe cohitet ⁊ nccãria ſubmiſtret nec eam cognoſcat q̃ diu uixit niſi ab ea fuerit r̃qſitꝰ ⁊ donec cum ea ꝑmãſerit ꝑ iceſtu ⁊ adulterio pniam agat ꝑ iponẽtis arbitrio: ⁊ ſi ſupuixerit uxori ſine ſpe coniugii ꝑſeueret. No. ꝙ pnĩe hodie arbitrande ſunt. Itẽ iceſtuoſi contrahe r̃ non debent: tamen ſi contraxerit tenet. Idem

S uper eo. qdam contraxit mrĩonium cũ quadam mulier̃ tandẽ ipe q̃ uxoꝛ cõfitebat̃. ꝙ quandam cõſanguineam vxoris ſue antequam cum ea cõtraxiſſet carnal'r cognouit ⁊ aliqua ps vicinie illud acclamabat. q̃rit̃ an ſint ſepandi. rñr ꝙ pp eoꝝ cõfõem tantũmõ nõ ſunt ſepandi vl' ẽt pp rumorẽ vicinie: qꝛ multi quandoque colluderẽt adiuicẽ ⁊ ad cõfõem iceſtꝰ facile ꝑſilerent. ſi p eoꝝ confeſſionem crederent ſepari ⁊ rumoꝛ vicinie adeo validꝰ ꝙ bene coniuncti dẽant ſepari niſi rõnabiles ꝓbatões accedãt. No. ꝙ cõfõ cõiugũ cõtra mrĩoniũ ñ ꝑiudicat ipi mrĩonio pp colluſionẽ. Itẽ rũoꝛ vicinie nõ fcit ꝓbatõem: ſecꝰ de fama. Inno. iii.

D Jſcretionẽ. Quidã cõtraxit mrĩoniũ cũ quadã dã p v̾ba de pñti ⁊ ãteq̃ eã cognoſcer3 tradidit inquãtũ potuit r̃nitẽtẽ ⁊ iuita3 cuidã ſuo cõſanguineo i uxorẽ: ⁊ ille eã accepit l3 iuitã ſ3 ml'ier q̃ cito fuerit r̃ddita libertati aufugit ab ipõ ⁊ ꝑmo vno r̃ſtitui poſtulauit. q̃rebat̃ an dẽr3 illi r̃ſtitui. rñ3 pa. ꝙ viro ꝑ tã turpi facinor̃ grauis pnĩa d3 ipõi ⁊ mulier monẽda ẽ pp publice hõeſtatẽ iuſticia3 vt nec ꝑmo r̃petat cꝰ cõſanguineꝰ eã cognouit l3 iuitã nec r̃deat ad ſcda3 cui ꝑter adulteriũ nõ põt ſ3 icõtinẽda maneat donec ꝑmꝰ vir viã vniuerſe carnis fuerit igreſſus: ſi ãt ad hoc iduci nõ poterit pꝛioꝛ vir: cogat̃ eã r̃cipe ⁊ maritali affectõe tractar̃: nec pt ei adulteriũ obicere q eã adulterãdã tradit ꝑr̃ti3 iuitã. l3 dicat̃ i euãgelio ꝙ pp fornicatiõem vir ditter̃ pt uxorẽ ñ tñ pp eãdẽ cã3 vir ſp pt dittere uxorẽ: nec uxoꝛ viꝝ cũ poſſit p exceptõe3 vel replicatõe3 r̃pelli ⁊ affitas ſupueniẽſ mrĩonio ei obeẽ ñ d3 q cõſciꝰ ſeu pticeps hꝰiꝰ q̃tatis ñ fuerit: cũ iur̃ ſuo ſine culpa nõ dẽat defraudari. Alex. iñ i ſili cãu dixit diſtiguẽdũ ꝑut ſeq̃t. ¶ Nota ꝙ adulterium ei obicĩ non poteſt: que ad hoc inuita coacta eſt.

Item non ſemp vir dimittere poteſt vxorez Item affinitas ſupueniēs matrimonio ipm nō diſſoluit. Item ſine culpa nullus puniri debet Idem.

Fraternitati. Quidā ↄtraxit ſponſalia cū quadā puella. vii. annoꝝ q̄ polluit extraordinaria libidine poſtea ↄtraxit matrimonium cū ſorore ipſius. poſtmodū vero archieps biſuntin⁹ cū ꝺ hoc ad ipm qō eſſ3 delata diuortii tulit ſniam inter eos q̄ dn̄s pa. approbat. No. ꝙ poſt ↄtracta ſponſalia ſponſus nullā de ↄſanguinitate ſponſe poteſt habere vxorem: nec ecōuerſo ſponſa de conſanguinitate ſponſi. Idem.

Ex litteris. Quidā g. nomie cōtraxit ſponſalia cū quadā puella īfra nubiles annos: ⁊ poſtmodū matrem puelle carnalr ſepe cognouit puellā ipa3 carnaliter tractauit adultera ⁊ hoc notoria erat. peciit epiſcopus loci illi viro puideri. vtru3 ipſa mulier poſſit cum alio viro contrahere dominus pa. dicto viro pniam fecit iniungi Mādās epo ut illos debeat ab inuice3 ſepare: ⁊ mulier alteri viro non nubat: ſed poſtq̄ ſciuit delictū viri ⁊ mr̄is ei non erubuit commiſceri: vir ⁊ mater ipſius mulieris nō debēt ad alias nuptias conuolare. Sed continenter viuere debent ⁊ ſuum flere delictum ſi ꝺ lapſu carnis non timeatur ipoꝝ. Nota ꝙ affinitas ſupueniens ſoluit ſpōſalia. Itē iceſt⁹ impedit mrionium cōtrahendum. Idem

Veniēs. Quidā. c. nomine cōtraxit ſponſalia cum quadā puella iuramēto interpoſito: ꝙ eam ducer3 in vxorē q̄ cito illa ad legittimā pueniet etatem pr̄ puelle cu3 recepit in domo dictum ſorori ſponſe ipi⁹ carnaliter ſe cōiunxit: poſtmodum ad inſtātia3 amicoꝝ ſuoꝝ puellā illā adultera in vxore3 accepit. ⁊ poſt modum qn̄ facultas ſe offerebat cognoſcebat vtrūq3: poſtea vero ad corrediēs: cōſilium ſue ſalutis peciit ſibi impenai: archieps ſuus miſit eum ad do. pa. ⁊ ipſe ſup hoc ſcribit eidē dicens cum nō ſolum a malo. ſed ab oi ſpē mali pcipiat apl'us abſtinere. Mādat. q̄. pdict⁹. c. p tanto exceſſu pnia3 competētē iponat ⁊ moneat illū ⁊ cōſulat ei: ut de cetero abſtieat ab vtraq3 ⁊ hoc itellige dictum i iudicio aie: ſed ſec⁹ i iudicio eccl'ie: cum factum ſit occultum: aliud eſſ3 ſi poſſet pbari. No. ꝙ p confeſſionē cōiugum tantum nō ſepat mrionium niſi alie pbatōes accedāt. Idem.

Tue fraternitatis. Quidā ↄtraxit cū quadā mrioniū p⁹ ↄtractū mrioniū: ⁊ ↄſūmatu3 ↄgnouit ſororē vxoris. q̄rit̄ vtru3 poſſit exigere debitū ab vxore ⁊ ſoluere r̄q ſit⁹. rn̄3 pa. ꝙ vxor monēda eſt ut a ↄmixtione viri abſtineat ⁊ in ↄtīnacia pmaneat: donec vir eius mortu⁹ fuerit pp honeſtatē publicā. ſi aūt parere voluerit: ⁊ talis fuerit ut de lapſu timeat̄ ipi⁹ vir poterit ei debitum reddere: cū affinitas p⁹ mr̄imoniū iniq3 ↄtracta illi nocere nō debeat: q̄ in culpa nō fuit. ¶ No. ꝙ affinitas ſupueniēs mrionio ipm nō diſſoluit. Itē nō d3 qs puniri ſine culpa. Grego. ix.

Iordane. Quedā puella Iordana noīe q̄ nōdū ↄpleuerat decimū annū: ↄtraxit cū quodā p v̄ba de futuro: ⁊ ea3 īfra ſpaciū eiuſdē āni ⁊ p⁹modū mrē3 ipius i vxorē accepit: ⁊ carnalr̄ ↄgnouit eādē. vn̄ petebat dcā iordana a do. pa. ſibi ſup hoc puideri: cū ſine ſua culpa viro ſuo priuari n̄ dēat: nec ipa valeat ↄtinere. mādat pa. epo dioce. q̄. ſi res ita ſe h3 vtrūq3 ipoꝝ mōeat ⁊ iducat ad ppetuā ↄtinētiā obſuandā: ꝙ ſi ad hoc induci nequiuerit iūcta pnia ↄpetēti viro illi⁹ p een. ec. ↄpellat̄ vt eidē mulieri cohitz ⁊ cōiugale debitū reddat. No. ꝙ affinitas ſupueniēs matrimonio ipm nō diſſoluit Itē nemo iur̄ ſuo ſine culpa priuari d3. Itē malicia ſuppl3 etatē. Alex. iii.

De ↄſanguinitate ⁊ affinitate. Rubr.

Ex litteris tuis. Quidam ſecrete ſubarrauit quanda3

viduam p annuli immiſſionꝫ : ⁊ eam carna
liter cognouit : tandem vellet in conſpectu
eccleſie cum ea ꝯtrahere duo ꝑpoſuerũt qȯ
habere non poterat in vxorem ex eo qȯ pri
orem viꝝ attigit quarto gradu ꝯſanguinita
tis: vnus illoꝝ iurauit ꝙ ita audiuit alius
voluit illud iurare: ⁊ ſic publice cõtraxerũt
poſtmodũ venerũt alij duo ⁊ iurauerunt ꝙ
primus vir fuit iſti ſupſtiti. v. ꝯſanguinitateſ
gradu coniunctus dubitabatur. Quid eſſet
in hoc faciendum. Cõſultus pa. mandat cui
dam abbati. Quatenus vtranqꝫ ptẽ añ ſuã
ꝑſentiã ꝯuocet ⁊ teſtes iurare faciat corã ip
ſo: ⁊ ſi p teſtes legittimos ꝯſtiterit quod pri
mus vir attinet viro ſupſtiti. iiij. gradu illos
debeat abinuicẽ ſepare: quia ut dicũt cano
nes mulier illa non poterat aliquã haberẽ de
ꝯſanguinitate prioris viri vſqꝫ ad. iiij. gra-
dũ in fi. dicit ꝙ cãe matrimoniales non ſũt
tractande p quoſlibꝫ: ſed p viros diſcretos
q poteſtatem habeãt iudicandi : ⁊ qui ſciãt
canones. ¶ Nota ꝙ cãe matrimoniales tra
ctari debent tantum p iudices qui habẽt iu
riſditionẽ ordinariã vel ẽt delegatam: ⁊ non
p arbitros. Item p tales qui ſciant canones
Urba. iij.

Super eo

Quidã iu-
uenis ꝯtraxit
ſponſalia de futuro cũ quadã pu-
ella que nõ erat nubilis etatis ſed facta nu
bilis: peciJt illũ ⁊ ipẽ excepit dicens qȯ eaꝫ
in vxorem habere nõ poteſt: quia poſtꝙ affi
dauit illã ꝯſanguineam illius carnalr̃ cogno
uit. ꝯſultus pa. reſpondet ꝙ ſi manifeſtum ẽ
ꝙ illã ꝯgnouit. vl̃ ſi etiã nõ ẽ notoriũ ⁊ fama
loci hoc hꝫ: debꝫ ille ab impetione illius ab
ſolui cum fuerit ſponſa tantũmȯ de futuro.
¶. Nota quod affinitas ſponſalibus ſupue
niens diſſoluit ea. Celeſtinus. iij.

Quod dilecto

Quidam legatus auctoritate dñi
pape fecit q̃dam indulgentiam hominibus
ſue legationis ut poſſent ꝯtrahere matrimo
nium in. vi. gradu. ſ. vir ⁊ mulier volebãt cõ
trahere matrimoniũ vnus diſtabat a cõi ſti
pite. ij. vel tertio gradu . Queritur vtꝝ poſ
ſint matrimonialiter copulari ꝑpter indulgẽ
tiam ꝑdictam: ꝙ videbatur fieri poſſe ſꝫ re
gulam illã qua dr̃ quoto gradu quis diſtat
a ſtipite ⁊ a quolibet per aliaꝫ lineam deſcẽ
dentiũ ab eodem cõſuetudo tamen illius ter
re eſt. ſi aliqñ talis caſus emerſerit: homies
illi ꝑximiores gradus ꝯiunctos ſeparãt ⁊ i
pediunt copulari volentes. Reſpondꝫ pap.
qȯ indulgentia illa ſi eſt intelligenda ꝙ vter
qꝫ cõiungendoꝝ diſtet a ſtipite. vi. gradu ⁊
ita in cãu ꝑmiſſo cõiungi nõ debẽt. vnde in
hac pte potius deferendũ eſt multitudini: ⁊
obſeruate ꝯſuetudini ꝙ̃ illud ſcandaluꝫ ꝑiu
dicet viri in mattimonio ut pſonas legittias
Item nouitas ꝯtra cõſuetudinem ⁊ inducẽs
ſcãdalũ eſt vitanda. Inno. iii

De infidelibus

Aliq infideles ꝯtraxerũt mrioniũ
i gradu ꝑhibito a canone pᵒmodũ ꝯuerſi ſunt
ad fidẽ ⁊ baptizati ſunt. q̃rit̃ vtꝝ poſt bapꝫ
debeãt ſepari. rñꝫ pa. ꝙ non ſuut ſepandi qꝛ
dñs a iudeis requiſitus ſi licerꝫ ipis vxoreꝫ
ex quacũqꝫ cã dimittere ⁊ ipẽ rñꝫ quos deᵒ
cõiũxit homo nõ ſepet: p hoc dedit intelligeſ
ꝙ mrimoniũ ſit apud eos. Nota ꝙ bapꝫ nõ
ſepat ltie ꝯiunctos. Idem.

Quod super

Pa
ter ⁊ fili
us ꝯtrabãt matrimoniũ cum mr̃e
⁊ filia duo cognati cum duabus cognatis
auũculus ⁊ nepos cum duabus ſororibus.
q̃ritur quid ſit. reſpondet pa. lꝫ omnes ꝯſan
guinei vxoris ſint affines viri ⁊ ecõuerſo: tñ
inter conſanguineos viri ⁊ ꝯſanguineos vxo
ris: nulla affinitas eſt cõtracta p quam inter
eos matrimonium debeat impediri. In fine
ꝑcipit ut infra gradus ꝑhibitos nulli debe
ant matrimonium ꝯtrahere non obſtãte ali
qua ꝯſuetudie q̃ potius corruptela. Idẽ

Quia circa

Quidaꝫ
nobilis con
traxit matrimoniuꝫ cũ quadã mu
liere que ipm contingit. v. gradu ꝯſãguinita
tis. de q̃ filiã vnicã ſuſcepit tãdẽ mortua fuit

p⁹ mortē filie ſupplicatū3 fuit do. pa. ut fa/uare filie q̄ de illa ſuſcepat: diſpenſar3 ut in ſimul poſſent remanere: ⁊ ſic allegata falſa cā diſpenſauit: ut iſimul remanerent. Epſ lo ci viſa indulgentia: ēt obtentu eſſet ex cā fal ſa. dubitauit vtꝝ poſſent ꝑtextu h⁹ indulgē tie ſic remanere ſignificauit hoc doꝛ pa. ad dēs ꝙ ex ſepatōe iloꝝ magnū ſcandalū imi nebat. Reſpōdet pa. ꝙ ipe poterit diſſimu lare ut remaneant in copula ſic cōtracta pp ſcandalū quod imminebat ſi ſepentur. No. ꝙ pp ſcandalū tolleratur diſpenſatio ex fal ſa cauſa ꝯceſſa. Item fanoꝛe filioꝝ diſpen ſatur in gradu ꝓhibito. Ides

Elanos Quidā ꝯtraxerūt mrioniu3 ꝓh ibitum accuſatum fuit mrioni um pp ꝯſanguinitatem inducti fuerūt teſtes ad matrimoniū dirimendum pp ꝯſanguini tatem qui inceperunt ꝯputare ꝯſanguinitatē ab auūcula ⁊ filio fris vel ſoꝛoꝛis. q̄rit an ta le teſtimoniū ſufficiat ad matrimonium di/ rimēdum. rū3 pa. qōcunq3 mrionium ſit res fauoꝛabilis: teſtes inducti ad ꝓbādam cō ſanguinitatē incipe debēt a ſtipite. i. a penti b⁹ vel fratrib⁹ ⁊ ſic p oꝛdinē diſtinguere gra d⁹ ppꝛiis noib⁹ uel eqpollētib⁹ īdicijs deſi gnādo pſonas ab utroq3 latere: qꝛ cu3 freq̄n ter ꝓhibeāt teſtionium de auditu ⁊ illud ſit min⁹ ualidum: nō eſt in hoc articulo laxāda facultas: quia qua rōe incipēt a ſcdo gradu eadē rōe incipēt ab vlterioꝛib⁹. No. ꝙ ma trimoniu3 res fanoꝛabilis ē. Itē i ꝯputatiōe ꝯſanguinitatis: incipiēdum ē a ſtipite uel a duobus fratribus. Idem.

Non debet In ꝑma pte h⁹ cōſti tutōis ꝑmittit ꝯcilium cām ipi⁹ cō ſtōis dicēs ꝙ nō d3 ꝛpꝛehenſibile iudicari ſi ſm varietatē tēpoꝛ ſtatuta q̄nq3 varientur hūa maxime cum ingruēs nccitas uel euidēs utilitas hoc expoſcit ⁊ hoc ꝓbat exēplo dñi ꝙ ex hiis q̄ i ueteri teſtō ſtatueāt nō nulla mu tauit in nouo. qꝛ ergo ꝓhibitōes de mrionio ꝯtrahēdo in ſecundo ⁊ tertio genere affinita tis ⁊ de ſobole ſuſcep ta ex ſecundis nuptiis nō copulāda ꝯſanguineis uiri pꝛioꝛis diffi cultatē frequēter inducāt ⁊ aliq̄ñ piculu3 pa riant aiaꝝ cum ceſſante cā ceſſet effect⁹ ꝯcili um iſtud hui⁹ ꝓbatōes: reuocat ⁊ ſtatuit ut ſic ꝯtrahentes decetero libere ꝯpellerent. In ſecūda pte dicit ꝙ ꝓhibitio copl'e ꝯiuga lis de cetero nō extendat ultra quartum gra dum ꝯſanguinitatis ⁊ affinitatis: quia in ul terioꝛibus nō ꝑt abſq3 piculo h⁹ ꝓhibitio ge neral'r obſuari oſtēdens hoc q̄i nāli rōe qua ternari⁹. n. numer⁹ bene ꝯpetit ꝓhibitōi coꝛ palis cōiugii. de quo dicit a pl's ꝙ vir nō h3 ꝑtātem ſui coꝛpis ſ3 mulier ⁊ ecōuerſo: quia quatuoꝛ humoꝛes ſunt i coꝛpe qō cōſtat ex quatuoꝛ elementis: ⁊ i his quatuoꝛ gradib⁹ ita d3 ppetuo obſuari nō obſtātib⁹ ātiquis ꝯſtitutōib⁹ ſup hoc ꝓmulgatis ut ſi aliqs cir ca h⁹ ꝓhibitōe3 ꝑſupſerit copulari nullo tra ctu tpis defendat cum diuturnitas tpis nō diminuit peccatum ſ3 aug3. No. ꝙ ius ciui le uariat ſ3 ꝙ tpa uariant ꝓhibitio mrionii ultra quartm gradum nō extendit. Item di uturnitas tpis nō excuſat a pccō. Sre. ix.

Vir qui Duo volūt cō trahere mrioniū vir diſtat a ſtipite quarto gradu: mulier vō ex alio latere diſtat ab eodē ſtipi te q̄nto gradu. q̄rit an poſſit ꝯtrahere mrio niū. ⁊ rūr ꝙ ſic ſ3 ꝛgulā illā q̄ dr̄ q̄nto gradu ꝛmotioꝛ pſona diſtat a ſtipite ⁊ a quolib3 d ſcēdētiū p aliā lineā ab eodē ſtipite.

De frigidis ⁊ maleficiatis ⁊ ipotētia coe undi. Rub.

Accepiſti Ali/qs acce pit aliq̄ in vxoꝛē ⁊ cū ea ꝑ/ māſit p mēſem vl' p tres vel p annū p⁹modū dicit ꝙ ē fri gide nature: ita ꝙ cū illa vel alia rē h̄re nō ꝑt ⁊ hoc ꝓbari p veꝝ ⁊ rectū iudiciū ꝑt d3 ſe/ pari: ita tñ ꝙ ſi poſtea aliā accepit reus erit piurꝰ ⁊ acta pnia pꝛioꝛa ꝯnubia reſtaura būtur. Si vō ille pꝛioꝛ p⁹ annū aut dimidiū ad epiſcopum reclamauerit dicens ꝙ eam non cognouit: aut contractum affirmat ei: credendum eſt: cum ſit caput mulieris.

quia ſi ꝓclamare voluit: cur tantum tacuit: cito potuit ſcire: ſi eam cognoſcere potuit: ſi vero ab inicio poſt menſeȝ aut duos ad ep̄ȝ ꝓclamauerit dicēs volo eſſe mater. Sȝ vir q̄ accepi frigide nature eſt: ſi hoc ꝓbari poteſt per rectum iudicium ſeparentur ⁊ mulier ſi voluerit nubat in domino. Alex. iij.

Q 1 Uod ad ſedem Lr̄a per ſe patet.

E ꝭ Xlitteris Quidā ꝯtraxit cuȝ quadam qui cū debitum reddere nō poſſet: lȝ vtriqȝ legittime fuiſſȝ etatis mulier ꝯtraxit tam grauem infirmitatem ut omnino inutilis ſit fcā viro ꝙ nullo modo eam cognoſcere poteſt: querit̄ an debeant ſeparari Reſpondet papa ſi vicium illud a natura contraxit mulier nec ope medicorum poteſt ei ſubuenire vir poteſt aliam ducere in vxorem. Lucius. iij.

C c Onſultationi Alique mulieres ita ſunt clauſe ⁊ impotentes quod uiris carnaliter commiſſeri non poſſunt. Queritur an poſſint ꝯtrahere matrimoniū ⁊ ſi ꝯtraxerint an debeant ſeparari. Reſpondet papa nō videtur credibile ꝙ aliquis cum talibus contrahat matrim onium. tamen romana eccleſia conſueuit i talibus iudicare ut ſi non poſſunt eas habere ut uxores: habeant ut ſorores.

Clemens. iij.

L Audabilem Quidam cō traxit matrimonium cū quadam: tandem dr̄ eſſe frigide nature. Queritur hic q̄tum tempus dandum ſit illi ad expientiaȝ copule cōiugalis. Pa. r̄ndet ꝙ ab eo tempore quo celebratur coniugium ⁊ incipiunt ſil̄ cohabitare ſimul cohabitent per triennium dando operam carnali copule: ſi ante trienium ꝓbari non poſſit frigiditas quo elapſo ſi poſtea ſimul cohabitare voluerint: ſi mulier per iuſtuȝ iudicium ꝓbare potuerit ꝙ cū ea dormire non poſſit alium accipiat: ⁊ ſi ille aliam accepit ſeparentur: ſi vero conſentiūt ſimul eſſe: habeat eam ut ſororem. Si autē confiteantur ꝙ nunquam ad ſe inuicem cognouerint. vij. manu ꝓpinquoꝝ vel vicinoꝝ bone fame ſi ꝓpinqui deficiant: iureiurādo dicat vterqȝ quod nunq̄ vna caro effecti ſūt ⁊ tunc mulier poterit aliuȝ accipere: ⁊ ſi ille aliam accepit: de piurio notantur ⁊ acta penitentia cogantur ad priora connubia redire.

¶ Nota terminū dandum ad ꝓbanduȝ frigiditatem: ⁊ ita non tenet quod dicitur de ā no vel dimidio. s. c. i. ⁊ idem tempus dādū ē in maleficiato. Inno. iij.

F f Raternitatis quedam mulier cōtraxit matrimonium cum quodam viro ⁊ cum eo per plures ānos permanſit: nec potuit ab ip̄o carnaliter cognoſci archipbr̄ altiſiodoreñ. negocium iſtud ſignificauit ep̄o ſuo. ep̄s ſuper hoc volens veritatem inquirere quaſdam matronas ad preſētiam ſuam diſtricte illis iniūgens ſub periculo animarum ut illaȝ inſpicere vtꝝ eſſet idonea ad copulam coniugalem que tandeȝ ea inſpecta dixerūt ꝙ nunq̄ poterit eſſe mater. ⁊ ideo inter eos diuortiū ꝓmulgauit. mulierem inducens vt religionem intraret perpetuam continentiam ſeruatura: viro dedit licētiam ꝯtrahendi qui cum alia contraxit poſt moduȝ mulier illa carnaliter ab alio fuit cognita reiecta continentia q̄ ꝓmiſit ⁊ cuidaȝ vv. nomine nupſit negociuȝ iſtud altiſſiodoreñ ep̄s ſignificauit domino pape. querens qd ſuper hoc eſſet agendum. reſcribit papa eidem ep̄o dicens quod ſemiplene ſibi expſſit quomō mulier ſe ꝓmiſit cōtinentiam ſeruaturam: utꝝ ſimplici verbo an p uotum ſolēne: ⁊ utꝝ tranſiuerit ad religionem ſicut promiſit: nec dixit etiam qualiter cognita fuit. utꝝ artificio medici an cōcubinatu uiri aut alio modo. vnde papa cōſiderans ꝙ impedimentum illud non erat ppetuum quod remotum fuit ſine periculo corporali preter diuinum miraculum. inuenit ſn̄iam diuortii latam fuiſſe p errorē lȝ ꝓbabilē: quia ex poſt facto apparȝ ꝙ mulier illa cognoſcibilis erat

viro ex quo ei conſiſtr ↄmiſcetur et ideo per nunciū inter ipſū ⁊ ipſam matrimoniū ↄxtitiſſe. vnde inter ipſam ⁊.v. pſatu ꝫ pnunciauit matrimoniū non fuiſſe ⁊ eos pcepit ab inuicem ſeparari. Si vero mulier illa trāſiuit ad religionē primus vir qui non cognouit eā dem remaneat cū illa cū qua eccleſia auctoritate contraxit. ſi vero non tranſiuit ad religionē dimittat illā cū qua primo ↄtraxit niſi ipſa votū ſolēne fecerit q. ſ. hic intelligitur b. fornicatā fuiſſe cū predicto. v. vel ēt ſi nō fecit votū ſolēne fornicario modo alij ſe immiſcuit ut ſic ptextu fornicationis prim⁹ vir eā repellat. ſi vero ſimplici voto pmiſit ſeruare continentiā ⁊ poſtea i facie eccē pdicto v. nupſit quādiu articulus iſte dubitabilis erat pſumi non dꝫ q fuerit fornicata. ſꝫ am modo remanere cū illo.

¶ Per hoc. Per ea q̄ dicta ſunt. s. i v bo illo abſqꝫ periculo corpali. alia qō ſoluit que ē talis aliqua ita ē arta q nō pōt alicui carnaliter cōmiſceri niſi p inciſionē vel alio mō violētia inferat vt mortis periculū timeatur. querit de tali vtꝝ ſit apta ad mrimoīum ↄtrahendū ⁊ eſt dicendū q non.

¶ Similiter. Iteꝫ ex his q̄ dicta ſūt ſupra ſoluit alia qō que talis eſt aliqua nupſit alicui ⁊ ita arta eſt illi quod nō pōt ab eo cognoſci: ſi ab eo p iudiciū eccē fuerit ſepata ⁊ nubat alteri cui arta nō ſit ⁊ p frequētē vſuꝫ ſecūdi reddat apta primo. qrit vtꝝ debeat redire ad primū ⁊ dicas q nō ſm diſtictōeꝫ ſuperius vbi dicit abſqꝫ corpali piculo de talib⁹ nō eſt facile iudicādū cū finale iudicium pendeat ex futuro. ¶ Nota q cū in ſnia ↄtra materia lata errat eccā q̄cunqꝫ de erratiōe cōſtiterit: retractat ſnia. Itē votū ſolēne ante carnalē copulā ſoluit mrimoniū. Item ex futuro euentu pendet an matrimoniū fuerit q̄nqꝫ inter aliquos. Itē mulier non tenet ſubire piculū vt reddat apta viro.

Hono. iij.

Ltterere noſtre Quedā cā mrionial vertebat iter M. mulierez ⁊. a. virꝝ eius: illa fuit cōmiſſa quibuſdā iudicibus p ſe. apo: corā qbus ex pte mulieris fuit ppoſitū q iā. viij. ānis elapſis fuit dicto viro mrimonialiter copulata ⁊ diu cobitauit eidē: ⁊ ad hoc itegra pmanebat quia dictus. a. non hēbat potentiam coeundi quare petebat diuortiū celebrari. predictus vir fatebatur q nunq̄ꝫ eā cognouerat tamen dicebat ſe habere potentiā alias cognoſcēdi. Iudices timentes ne illud ↄfiterent in fraudem fecerūt illā inſpici p matronas ſide dignas ⁊ exptas in ope impiali q̄ phibuere illā adhuc uirginē pmanere: ⁊ poſtmodū fecerūt inquiri p parrochiā illius viri ſi aliq̄ cognouiſſet nec potuerūt inuenire q aliqua cognita fuerit ab eodē. Mulier inſtanter diuortiū poſtulabat: vir vero dicebat q paratus erat ſtare cōcilio eccē. iudices precepunt eidem ut pniam agerent de ↄmiſſis ⁊ ſic forte deo volente mrimoniū cōfirmarēt tādem reuerſi ad iudices dicebant q non poterant carnaliter ↄmiſceri vnde totū negociū dño pape p ſuas lrās intimat petentes q ſibi ſuper hoc eſſet agendū. mādat pa. qua. ſi ē ita ⁊ conſtiterit illis q infra. viij. annos predictos viro mulier p ↄtinuā trienniū inſimul hitaſſent ſi intrauerint cū. vij. manu ppinquorū q nō poterint carnaliter cōmiſceri ſniam diuortij pferant inter eos. ¶ Not. q qui ſe parat ppter frigiditatē ſiue ppter maleficiū prius debent cōmorari ſimul per triennium continuum: ſecuto poſtea iuramento tā principalium pſonarū q̄. vii. manu ppinquoruꝫ

Alexander. iii.

De mrimonio ↄtra interdictū eccleſie cōtracto. Rubrica.

Ltterere quas Quidā iurauit ſororē ſuaꝫ iā nubilē ſe datuꝝ cuidam in uxore ea pñte ⁊ ↄſentiente que poſtmodū munera ⁊ dona ſm moreꝫ terre recepit ab illis: ipſū tanquā ppriū ſpōſum ſepius amplexande tandē mortuo frat ſuo a fratre ſponſi ſe diſponſari pmiſit dicēſ q ab eo cognita fuiſſet. Ēps loci precepit eidem ut alicui illorum nuberet aut etiaꝫ alii:

ipſa ſumpto mandato epiſcopi cũ alio con
traxit ꝑpter quod epiſcopus ei precepit ut
ad domũ matris rediret: ipſa ſe. apo. appel
lauit. Epiſcopus factũ domino pape ſignifi
cauit. Mandat pa. qua. ſi eſt ita prefatam
mulierem ad domũ matris redir compellat
impoſita ſibi pnĩa condigna de tanto exceſ
ſu ne mandatum videatur ⁊ poſt menſez ad
tertium virꝫ reuertatur. No. ꝙ mãdatuz
iudicis contemni nõ dꝫ alias punit cõtemp
tor. Idem.

Ex litteris cau. Qui dam filiaz
ſuã. M. nomie abſentem deſponſauit cuidã
R. nomie, poſtmoduz orta ſuſpitione quod
idem. r. aliam uellet accipe in uxorem. dela
ta fuit queſtio ſuper hoc ad archiepum qui
ſub interminatione anathematis ꝑhibuit ne
anteꝙ de cauſa conſtarꝫ vir aliã accipet in
vxorẽ ſed ipſe nõ ob. ꝑhibitiõe quãdaz aliã
ſibi ſolẽniter copulauit: ſed cũ archieps uel
let cognoſcer de primo mrimonio mulier ad
ſe. apo. appellauit. archieps eius appellatio
ni deferẽs precipit eidẽ mulieri ſub pena ex
cõicationis ne alicui nuberet donec eaz finẽ
debitum ſortiret: ipſa tamen de appellatiõe
confiſa alium in virꝫ accepit. archieps nego
ciũ iſtud do. pa. ſignificauit vnde ipſe man
dat eidem. qua. ſi nihil conſtiterit ꝙ ipediat
preter conſenſuz de futuro qui inter prefatũ
r. ⁊. m. dicitur interueniſſe ſm mrimonium
legitimũ iudicet nõ ob. appellatõne quãuis
circa mãdatũ eccleſie contrahere non debu
iſſet: nõ tamen mrimoniũ ꝑpter hoc debet
diſſolui pniam tamen iponat illis ꝑ eo ꝙ cir
ca ꝑhibitionem eccleſie cõtraxerunt. Nota
ꝙ mrimoniũ ſupueniens ſponſalibus diſſol
uit ſponſalia. Item qui cõtrahit circa probi
bitionem eccleſie puniri debet. Idem.

Demu liere. Aliqui uolunt contrahere mrimoni
um dicit ꝙ ſunt conſanguinei ec
cleſia precipit illis ne contrahãt donec de ɔ
ſanguinitate conſtiterit ipſi ꝑhibitionẽ con
tempta contrahunt: queritur qd iuris ſit. re
ſpondet pa. ꝙ debent abinuicez ſepari quo
uſqꝫ cognoſcatur an de iure poſſint inſiſtre
manere. Nota ꝙ qui contrahunt circa pro
hibitionem eccleſie ſeparandi ſunt uſqꝫ ad
finem cauſe alias non eſſent ſeparandi quo
uſqꝫ de cauſa plene conſtaret. Alex. tertius

Qui filii ſint legitimi. Rubrica.

Conqueſtus quidã. h. nomine quandam
mulierẽ accepit. r. patruus
ipſius mulieris uolebat eaz
priuare hereditate paterna ꝑ eo ꝙ ipſa na
ta fuit ãtequã pruus ipſius mrem accipet i
vxorem dicens eã legitimã non fuiſſe. vnde
dictus. h. conqueſtus fuit do. pa. vnde mã
dat quatenus ſi eſt ita illã iudicet legitimaz
predicto. r. ꝑhibendo ne hac occaſione ſup
hereditate paterna eã debeat moleſtare qḋ
ſi, circa fecerit excõicetur. Nota ꝙ mrimoniũ
ſequens legitimat filios natos ãte matrimo
nium. Idem.

Cum inter. i. Johãnes cõ traxit ma. cũ teberga i
facie eccẽ de qua filios ſuſcepit tã
dem dñ grauida eẽt accuſatũ fuit matrimo
niũ de ɔſanguĩtate lata fuit ſnĩa diuortij iter
eos dubitabaṫ an filij nati ante ſnĩaz ⁊ qui
captus ante fuerat eſſent legitimi. Cõſul. pa
pa rñdet ꝙ filij non debent inde ſuſtinere ia
cturam: cũ parẽtes in facie eccleſie publice ɔ
traxiſſent ⁊ ideo ſtatuit pa. ut filii eoꝝ quoſ
habuerũt ante ſniam ⁊ q ɔceptus fuerat an
te ipſam ſniam legitimi habeantur ⁊ in bo
nis paternis hereditario iure ſuccedãt ⁊ de
parẽtũ facultatibus nutriãtur. No. ꝙ q i fa
cie eccẽ publice cõtrahũt quãuis ipedimẽtũ
ſubſit tñ filij de tali mrimonio nati ſm anti
qua iura lti erãt ẽt ſi poſtea ſepent. hodie ſu
per hoc ſtaṫ illi ɔſtõi. s. de clãdeſti. ma. cum
inhibitio. Idem

Transmiſſo. Quidã noie N. nutriuit quan
dã puerꝝ vſqꝫ ad iuuẽtutẽ cohabitãte ſibi in
vxore ſua nũc tũc nõ deſponſata: ſꝫ poſtmo
dũ deſponſauit ⁊ ex ea filios ſuſcepit. pdic
tus iuuenis ſic nutritus gerẽs ſe filiũ ⁊ here

dem hereditatē. N. predicta poſſidebat quā uis a vicinia credet eoꝝ ſpurius ⁊ dicebat: ſ; predicti vir ⁊ vxor negabāt illū ſpuriū ſuum aut ltimū filiū eſſe: ſed dicebāt q cuꝫ nutriuerāt pietatis ītuitu filij iſtoꝝ petebāt ab illo hereditatē paternā: ipſe vero contradicebat. qō ſuper hoc delataꝛ ē corā archiepō rothomageū. pdictus iuuenis qꝛ corā eo citat⁹ venire noluit fuit excōicat⁹. pa. ab archiepo ꝯſult⁹ quid ſup hoc eſſet agendū. rn̄t q i tali cāu ſtādū eſt verbo viri ⁊ mulieris niſi certis iudicijs ⁊ teſtib⁹ iuuenē predictū illoꝝ cōſtiterit eē filiū. ¶ No. q ſtandū eſt verbo viri ⁊ mulieris an aliquis ſit eoꝝ filius niſi expſſe contrariū oſtēdatur. Idem.

Cauſam que dicebatur q agatha de cuius hereditate agebatur nō erat de ltimo ma. mādat pa. īquiri d hoc ſi ꝯſtiterit q agatha nata fuerit de auelana muliere rodulpho ſauarici eo tpe quo ipſa auelina publice morabat cū alano viro ſuo. uel ſi cōſtiterit q predictus rodulph⁹ auelinā vir hn̄tē publice teneret ⁊ eo tpe nata fuerit pnūcietur ipſam ltimā nō fuiſſe qꝛ n̄ potuit eē vxor que viuēte viro ſuo alij ſe copulare preſūpſit. de hoc facto plene dicit infra. e. cāmque. Idem.

Lator preſens Quidā. r. nomie acceſſit ad pa. coraꝫ ipſo ppones q au⁹ ipſius duas habuit vxores de quarū vna prēm ipſi⁹: de altera hug. pruum ſuū ſuſcepit q hereditatē aui ſui totā detiebat nec ei volebat ptē debitā exhibere. vnde cū ipſe hug. patruū ſuū ſuper pte hereditatis prne corā iudice cōmiſiſſet. Idē patruus ei obiecit q pr̄ eius de ltimo matrimōio natus nō fuit: ⁊ ideo de herditate aui ſui nihil poterat vēdicare ſucceſſorio iure tādē fuit tractus ſup qōe natiuitatis corā epo noruiceū. ppter tergiuerſatōem ipſi⁹ hu. patrui ſui ſe. apo. appellauit. vnde pa. mādat iudicibus qua. cām ſup qōe natiuitatis ipi⁹ r. īfra duos mēſes ap. re. debeāt termiare. ſi vero īfra duos mēſes dictus. h. nō pbauerilitie q obiecit extūc ſeculari iudici corā quo hereditatis qō vertit debeāt intimare ut p qōe natiuitatis nō dimittat qui cām hereditatis audiat ⁊ decidat. ¶ No. q cā natiuitatis piudicialis ē qōi hereditatis ēt ſi hereditati qō primo ſit mota. Idē.

Tanta eſt. Aliqs filios ſuſcepit de aliqua muliere: poſtmodū cōtraxit ma. cū eadē qſitū fuit vtꝝ filij ante ma. ſucepti ltī ſint habendi. rn̄t pa. q tanta ē uis matrionij ut qui ante ma. ſūt geniti poſt ma. ꝯtractū ltī hēantur: tū ſi vir vxore ſua viuēte aliā ꝯgnouerit ⁊ ex ea filios ſuſcepit nihilomin⁹ ſpurius eſt habēdus ⁊ repellēdus ab hereditate ſ; poſt mortē vxoris cū illa ꝯtraxerit ⁊ precipue ſi ī mortē vxoris alteruter eoꝝ aliquid machiātus fuerit. ¶ No. ar. q qui ab initio nō fuit ltimus tractu tpis ltim⁹ reputat. Itē pricipium cōſiderādū eſt.

Cauſam que. Nota ordinem huius facti. Rodulphus de quo hēs. s. e. cām q̄. iſte. f. de quo agit hic fuerūt frēs. Rodul. iſte ſuſcepit agathā de auelia muliere. aga. iſta de ltio mrīmōio ſuſcepit iſtum. r. de quo fit hic mētio: ⁊ ſic rodul. fuit auus iſti⁹ r. iſte rodulphus auus hui⁹ r. iuit vltra mare ⁊ dimiſit iſtū r. ⁊ aga. mrēm ſuā filiā ipſius rodul. in poſſeſſiōem oium bonoꝝ ipi⁹: audito q rodulphus frr f. de quo hic habetur eſſ; mortuus vltra mare: f. iſte ſtati ſpoliauit iſtū. R poſſeſſiōe oim bonoꝝ rodul. aui ſui i. quoꝝ poſſeſſiōe remāſit qn̄ iuit vltra mar: qꝛ dicebat agathā nepotē ſuā mrēꝫ iſti⁹ r. nō fuiſſe de ltio ma. natā: ut. s. e. cām q̄: ⁊ ſic nec ipſa nec filius ei⁹. r debebat ſuccedeꝛ rodulpho frī ſuo: ſed ipſe f. vnde iſte r. ſic ſpoliat⁹ ab f. auūculo ſuo ipetrauit lrās ſup reſtitōe ſua ad ipos epos londoū ⁊ vigor ſub hac forma ut deberēt cognoſcere ſup eo q mr̄ ipſius r. dicebaꝛ de nō ltio ma. nata: ita tū ut ante ingreſſū principalis cāe deberēt ei reſtitueꝛ hereditatē aui ſui: ſ; qꝛ rex turbat⁹ fuit ⁊ mot⁹ q pa. iudiciū poſſeſſoriū ꝯmiſerat illis: reuocauit iudiciū illud de reſtitutiōe qō ptiet ad

regē ⁊ mādat ut ꝓcedāt ſup qōe natiuitatis
ipſius agathe. ſ. vtꝝ nata ſit de ltīo ma. licꝫ
icōgruū videat̄ ut ma. de quo nata fuit aga
tha genitrix dicti. r. ipetat̄ ꝙ ea viuēte non
fuerit īpetitū: ſed qꝛ iudices iſti forte nō pro
cedebāt ipetrauit eandē cām cōmitti exonn̄.
⁊ vintoñ. ⁊ eidē londoñ: ⁊ qꝛ f. hēbat ſuſpec
tū epm̄ londoñ fecit illū remoueri ⁊ loco ſui
ſubſtitui abbatē herfordē. ut. s. d̊ of. del̄. cāꝫ
q̄. ⁊. s. c. cāꝫ q̄. ⁊ ſic hēs totā cōtinētiā iſtaꝝ
decretaliū etiā hoc dēret precedere in titulo
iſto illā decre. cām. ¶ Nota ꝙ iuriſdictio tē
poralis nō ꝑtinet ad papā. Idem.

Perlatum

quidā. b noīe habēs
uxorē ad partes ꝯſtātinopolis ſe
tranſtulit: ⁊ p. x annos ⁊ amplius morā faci
ens ad vxorē ſuā non rediit: vnde ipſa corā
dioc. epo aduerſus eū q̄relam depoſuit ⁊ ꝙ
ipſum vlterius expectare nolebat Eps̄ man
dauit parētibus ſuis ut ipm̄ ad ꝓpria reuo
carēt. Cū ergo diutius expectatus fuiſſꝫ nec
rediret: epus auditis rōnibus mulieris iter
eos ſniam diuortii ꝓmulgauit ⁊ dedit mulie
ri lniam cū alio cōtrahēdi: ⁊ ſic auctoritate
eccē cū alio contraxit de quo filios ſuſcepit:
ꝯtra filios iſtos obiiciebat̄ ꝙ nō erāt lti: ⁊ iō
ab hereditate paterna repellēdi: ꝯſultus pa.
mādat qbuſdā quatenus ſi ꝯſtiterit ꝙ inter
eos diuortii ſnīa tulerit filios quos de alio
ad cuius copulā auctoritate eccē tranſiuit le
gitios iudicēt: ⁊ hac occaſiōe nō paciāt̄ eos
ab hereditate repelli. ¶ No. ꝙ filii nati de
mr̄imōio auctoritate eccē ꝯtracto lti ſunt ha
bendi licet ma. nō fuerit legitimū. Idem.

Quod nobis

Pꝫ p ſe. Cele. iii.

Referente

Sic pōe caſū: quidaꝫ
ꝯtraxit ſponſalia de futuro cū qua
daꝫ: tandē illa nutrita uolūtarie ꝯtraxit ma.
de preſenti cū alio ⁊ ſic ſoluta fuerūt ſponſa
lia uel mortua ē anteq̄ʒ veniret ad nubilē eta
tē. Ille vero poſtmodū ꝯtraxit ma. cū q̄daꝫ
cōſanguiea illius cū qua ſpōſalia ꝯtraxerat
⁊ ex certa ſcia de qua filios ſuſcepit: q̄rit̄ an
filii ſint lti ⁊ rn̄r ꝙ nō qd̊ ipediēte publice ho
neſtatis iuſticia nō fuit ma. iter eos nec excu
ſat eos ignorātia ꝑentū qꝛ ſciēter ꝯtraxerūt:
nec diſpēſatio eccē ⁊ ꝯtractū debuit ſeparí:
⁊ ita nō ſunt admittēdi ad ſucceſſiōeꝫ pr̄no
rū bonoꝝ. ¶ Nota ꝙ publice honeſtatiſ iu
ſticia ipedit ⁊ dirimit ma. Itē pr̄na ignorā
tia excuſat filios. hoc nō excu. qꝛ. ſ. Idem

Peruenit

quidā poſt mortē parētuꝫ
lucie uidue nitebātur eā remouere
ab hereditate pr̄na dicētis eā nō fuiſſe de lti
mo ma. nataꝫ: ipſa vero dicebat ꝙ inter S
p̄rem ſuū ⁊ A mr̄em ipius mr̄imoniū fuit lti
me celebratū ⁊ quādiu vixerūt quiete iſimul
ꝑmāſerūt ſine alicuiꝰ reclamatiōe: ⁊ iō tanq̄ʒ
ltima iudicari debebat: vñ mulier illa ſigni
ficauit hoc do. pape ⁊ ipſe mādat quibuſdā
quatenus ſi ē ita ipam viduam ltimaꝫ debe
ant iudicare Nota ex quo mr̄imoniū i facie
eccē cōtractū ē ⁊ ſil̄ maneāt tanq̄ʒ vir ⁊ uxor
filii iñ nati lti ſūt habendi. Innoc. iii.

Per tuas

Quidā. R noīe quādā hē
bat in cōcubinā ſm̄ opi. maioris ꝑ
tis vicinie de qua filiū ſuſcepit: poſtmoduꝫ
ea dimiſſa accepit aliā in vxorē: ⁊ illa cōcu
bina aliū in maritū ꝓceſſu tp̄is in pn̄tia mul
toꝝ firmauit ꝓprio iuramēto ꝙ illā quā vi
debat̄ hēre p ꝯcubina affidauerat ꝙ eaꝫ ac
ciperet in vxorē: ⁊ poſt fidē datā ꝓlē ſuſce
pit ex illa tādem dū ageret in extremis illū
quē ex ea ſuſceperat ltimū filiū appellās he
redē ſibi iſtituit. Sꝫ cū dubitaret̄ an filiꝰ ſic
ſuſceptus ltimus eſſet heres ipſius: cōmiſſuꝫ
fuit cuidā ut de hoc cognoſceret. Iudex pre
ter id quod ex quadā decr̄. alex. hētur i qua
dr̄ ꝙ ſtādū ē verbo viri ⁊ mulieris teſtes re
cepit a filio p̄dicti. R. iductoſ qbus ꝓbauit
ꝙ dictus. r. mr̄eꝫ ipſiꝰ affidauerat anteq̄ʒ illū
ſuſcepiſſet ex ea ⁊ ita ꝓnūciauit illū ltimum
heredē ipſius. r. dubitatū fuit poſtea an iu
dex ltie ꝓceſſiſſꝫ. cōſul. pa. rn̄t eidē iudici cō
ſiderans ꝙ plus ē qd̊ in veritate agit q̄ ꝙ ſi
mulate cōcipit: lꝫ dictꝰ. r. videat̄ ipſo facto
ma. denegaſſe ꝙ inter eos fuerat celebratuꝫ

cū ad alía vota trāſiuit: tñ qꝛ deſponſatio ꝑ teſtes ltios ꝓbata fuit ſiue ꝑ v̄ba ꝺ p̄nti ſiue ꝑ verba de futuro carnali cōpula ſubſecuta fuerit celebrata nō tā nitētes decre. alex. q̄ i cāu diſſimili loquit̄ q̄ȝ inductis ꝓbatiōibus rñt pa. iudicē ltie ꝓceſſiſſe eius ſñiam confir mans. ¶ No. q̄ veritas opinioni p̄ferṫ. itēȝ filij de matrionio p̄ſūpto ſuſcepti lti ſūt. idē.

¶ Per uenerabilē

Nobilis vir. v. de mōte peſulano ltia ſua vxore excluſa aliā ſupduxit de qua filios ſuſcepit. tandē ꝑ archiepīȝ arelateñ petiit a do. pa. ut filios legitiaret. Quatenꝰ eiſ nataliū obiectio nō noceret quo minꝰ ſibi ſuccederēt q̄ diſpēſare poſſit oñdit pluribꝰ rōnibus. p̄imo ſic ap̄lica ſedes diuerſis cāis inſpectis diſpēſauit cū qbuſdā minꝰ ltie genitiſ nō ſolū naturalibꝰ ſȝ ēt adulterinis ut poſſit in ep̄os ꝓmoueri. multo fortiꝰ vr̄ ut eos ad actus ltimare valeat ſeculares p̄cipue niſi ſuperiorē aliū p̄ter ro. pō. nō cognoſcāt q ltimādi hēat ptātē qꝛ q̄ pōt i maiori mlto magis pōt ⁊ in minori. ſcd̄o ꝓbat idē ꝑ ſiſe tale eo ei ipſo q̄ aliqs ad dignitatē ep̄alēȝ ꝓmouet̄ eximit a p̄ima ptāte. p̄terea ſi ep̄s ſcienter ſuū alteriuſ in pbr̄m ordiaret liber efficiter lȝ ordiator ſatiſfacere dño teneat̄ ⁊ menſtruoſū videret̄ vt q ltius fieret ad actꝰ ſpūales. ad actus ſeculares illegitiꝰ remaneret vñ eo ipſo q̄ in ſpiritualibꝰ diſpēſat̄ ꝑ ꝯſequētiam intelligit̄ in tp̄alibus diſpēſatū: ſȝ in mr̄imonio b̄ti petri illō pōt ſedes libere facere in quo ſūmi p̄icipis obtiet ptātē. tertio ēt videbat̄ poſſe trahere audaciā poſtulādi quia rex frācie reginā francoꝝ vxorē ſuā dimiſit ⁊ aliā ſupduxit ex qua filios ſuſcepit ſicut ⁊ iſte nobilis cū quibuſ papa diſpēſauit ſic cū filiꝰ iſtius nobil̄ poterat diſpēſare. poſtmōȝ rñt pa. ad id qd̄ dictū ē q̄ diſpenſauit cum filijs regis frācie dicēs q̄ res illa non ſiſis ſȝ valde diſſiſis ...: rex eñi frācie a regia fuit ꝑ legatū ap̄lice ſe. ꝑ ſñiam ſepatus. iſte nobilis temeritate ꝓp̄ia ſuam reiecit: ⁊ rex francie anteq̄ȝ ad eū ꝓhibitio ꝑueniret de ñ cōtrahēdo cū alia ſupduxit aliaȝ ex qua filios ſuſcepit: ſed iſte nobilis in cōtemptū eccl̄e aliam ſuperduxit: p̄eterea rex francie circa mr̄imoniū ipedimentū affinitatis obiecit et coram legato teſtes induxit q ſñiam tulit q̄ rep̄obata fuit ſolūmō ꝓpter iudiciariuȝ ordinem nō ſeruatuȝ. Iſte nihil obiecit ꝑꝑ qd̄ diuortiū fieri deberet: ⁊ utꝛ filij regis legitimi fuerint uel illegitimi pōt immerito dubitari quādiu pendet qō affinitatis apposite: qꝛ ſi affinitas ꝓbata fuerit appꝑebit q̄ illa ñ fuit uxor regis: ⁊ ita ꝑ ꝯñs alia ltima ⁊ ita filii ltimi fuerūt. p̄terea rex ſupiorem in tp̄alibus nullū hȝ quare ſine mūera alicuiꝰ ſe poterat ſedi ap̄lice ſubiicere: imo uideri poſſet aliquibus q̄ ꝑ ſeipſum nō tanq̄ȝ pr̄ cū filiis: ſed tanq̄ȝ p̄iceps cū ſubditis poſſȝ diſpēſar̄ iſte vero nobilis alij eſt ſubiectꝰ. Iſtis ergo rōibus cōſideratis pa. diſpenſauit cuȝ filiis regis francie cām trahēs tam ex veteri teſtō quā ex nouo: qꝛ nō ſolū in p̄rimonio b̄ti petri in quo plenā hȝ i tp̄alibus ptātē vbi etiā in alijs regiōibus certis cauſis inſpectis caſaliter tp̄alē iuriſdictiōem exerceret ⁊ hoc oñdit ꝑ legē veteris teſti ſi difficile ⁊ ambiguum apud te iudiciū eſſe ꝑſpexeris inter ſanguinē ⁊ ſanguinē cām ⁊ cām leprā ⁊ lepram vēies ad ſacerdotes leuitici generis ⁊ ad iudicē qui fuerit illo tp̄e qui iudicabūt tibi iudicii veritatē tādē exponit auctoritatē deutronomij quid intelligendū ſit ꝑ eā expoſita auctoritate veteris teſti dicit pa. lȝ cū filiis regis de quibuſ ab inicio dubitabatur an legitimi fuerint duxerimus diſpenſandū quia tamē lex moſayca ſobolē ex adulterio ſuſceptā deteſtat̄ dicente dño q̄ manzeres ⁊ ſpurii vſq̄ȝ ad decimā generationē nō intrabūt eccleſiam: ⁊ canon vetat tales ad ſacros ordines p̄omoueri: ⁊ ſm leges a paterna ſucceſſione repelli debent ⁊ denegant etiaȝ alimenta petitioni illius nobilis nō duximꝰ annuenduȝ. ¶ Nota q̄ in cā matrimonii vbi agitur de federe matrimonii ordo iudiciarius eſt ſeruandus alias non tenet ſñia. Item matrimoniū quod nō tenet̄ nō impedit aliū mr̄imoniū q̄ de iure pōt valere cum poſtea conſtiterit quod p̄imuȝ nullū fuit ⁊ filii de

ſecũdo nati legitimi ſunt. Jtem papa põt legitimare ad actus ſpirituales ⁊ temporales vbi hab; vtramq; iuriſditionẽ. Jtẽ incertis caſibus tp̱alem iuriſdictionẽ põt exercere. Jtẽ aliquis facit aliquid cũ filiis non tanq̃ pater ſed tanquã rex. Jtẽ excõicatus mortuus reputatur. Jtem ſpurii ad ſacros ordies non debent ꝑmoueri ⁊ ſm leges nõ ſuccedũt quibus etiam alimenta negantur. Jdem.

Ex tenore Quedã vidua. S. nomine petebat hereditatem quondam. R. mariti ſui reſtitui ſibi ⁊ pupillo filio ſuo pars aduerſa petitionem illius repellere nitebatur pro eo q̃ dictũ.r.maritũ ipſius de adulterio genitum aſſerebat dicẽs q̃ pater dicti.r.ignorante uxore legitima aliã m.nomine ſuperduxit ex qua dictum.r. maritum ipſius vidue ſuſcepit: pars vidue reſpondebat q̃ dicta maria neſciens qđ pater dicti.r. aliam haberet vxorẽ in facie eccleſie cũ eo contraxit. vnde dictus maritus ipſius debebat legitimus reputari cũ illegitimi dici non debeant qui de adultera conſcientia nõ naſcuntur. Judices qui de cauſa iſta cognoſcebãt ſuper hoc dubitantes cõſuluere dominũ papã: vnde ipſe intelligens q̃ pater ipſius.r.matrẽ ipſius in facie eccleſie ignorabat q̃ aliam haberet vxorẽ cum eo matrionium cõtraxit: ⁊ dum legitima vxor putaretur ipſius dictũ.r.ſuſcepit ex ea in fauorem ꝑlis dictum.r.legitimũ reputauit. ¶ Nota q̃ ignorantia alterius parẽtis facit q̃ filii de tali matrimonio nati legitimi ſunt ⁊ fauor ꝑlis ad hoc coadiuuat. Jdẽ.

Gaudemus Jnfideles quidã in ſecũdo vel tertio gradu ſm opinionẽ ſuam matrimoniũ cõtraxerũt: de tali matrimonio ſuſcepunt. tãdem conuerſi ſunt ad fidem. queritur an filii iſtorum legitimi ſint cenſendi. Reſpõdet papa q̃ vtilitate publica ſuadente debẽt legitimi reputari. Alexander tertius.

¶ Qui matrimoniũ accuſare. Rubri.

Perlatum Quidã filiã cuidã tradidit in vxorẽ cũ qua ꝑ aliquot annos permãſit: tandẽ ꝑpter homicidium q̃ ꝯmiſit de ciuitate timore mortis receſſit: poſtmodũ dicebat̃ q̃ pr̃ puelle illũ de ſacro fonte leuauit. Ep̃s loci ꝑ lr̃as ſuas fecit illũ inq̃ri ⁊ ꝑ q̃nquẽniũ expectat̃ nõ potuit inueniri. ꝯſul. pa. rñt q̃ ſi manifeſtũ ẽ q̃ aſſeritur aut lti accuſatores ⁊ teſteſ appeãt poſtq̃ iuuenis ille fuerit cũ oĩ diligẽtia reqſitus ẽt ſi non poterit inueniri teſtes poterũt recipi: ⁊ fine canonico negociũ termiari. ¶ No. q̃ in cã mr̃imoniali. cõ. recipiũtur teſtes altera ꝑte abſente. Cle. iii.

A Nobis Aliqs vult accuſare mr̃ioniũ vel ẽt teſtificari ꝯtra illud ꝑ cartulã in quã cõſcribit accuſatõem ſiue teſtimõium ſuũ nihil dicẽs voce ꝑpria. q̃rit̃ vtrũ talis accuſatio ſiue teſtimoniũ ſit admittendũ. rñt pa: q̃ in talibꝰ nulliꝰ ẽ momẽti tale teſtimõium quo ad ſñiam ꝓferẽdã niſi quãtũ ad preſũptionẽ niſi alia ltĩma adminicula ſuffragẽtur. ⁊ q̃ dr̃ hic melius intelligit̃ de teſtibus quã de accuſatiõibus ſed de vtroq; verum eſt. Celeſt. iii.

Videtur Querebatur vtrũ ꝑentes ⁊ cognati vtriuſq; ſexus admitti debeãt in teſtimoniũ ſuorũ ad ma. ꝯiũgendũ. rñt pa. q̃ bñ admittũtur: ⁊ hoc ꝓbat̃ tã antiqua ꝯſuetudine q̃ legibꝰ ⁊ iõ maxie admittũtur ꝑentes: ⁊ ſi ꝑentes defuerit admittũtur ꝓpinquores: q2 vnuſqſq; ſuã ꝯſanguitatẽ ſcire laborat teſtibus ⁊ cartis ⁊ recitatiõe maiorũ ⁊ illi meliꝰ recipi debẽt qui meliꝰ ſciũt ⁊ quorũ intereſt: q̃ aũt dr̃ pater nõ recipiat̃ ꝓ filio nec filiꝰ ꝓ pr̃e in cã illud verũ eſt in crimialibꝰ cãis ⁊ ꝯtractibus. ſed in ma. cõiungendo uel diſiungendo admittuntur fauore mr̃imonii. Nota q̃ in cã matrimoniali pater admittitur pro filio ſed non in aliis. Jtem matrimoniũ res fauorabiliſ eſt.

Jdem.

INſuper Quidaʒ cō traxit cū q̄daʒ puella infra nubilem etatem. tādeʒ ſacta maioꝛ ⁊ ab illo pluries ꝯgnita ꝯtra matrimoniū ꝓclamauit dicens ꝙ ſemp ab initio diſſenſit: ⁊ hoc ꝓbarī volebat p teſtes. q̄ritur an ſit audienda. rn̄ʒ pa. ꝙ amplius audiri n̄ dʒ aduerſus matrimoniū. qꝛ reclamare non debuit anteq̄ꝫ cognoſceret ab ipo: ſicur ante. xii. annū poſſʒ diſſentire: ita poſtq̄ꝫ carnaliter ꝯgnouit eandem nō potuit reclamare ratibabitione ſequenti. ¶ Nota ꝙ ab inicio non tenuit ratibabitione ſequenti valʒ. Item ipo facto confirmatur quod non valebat.

Inno. iij.

SIgnificante Quidā duxit quandā in vxorem mater mulieris nititur matrimonium accuſare: ut ab illo pecuniam extoꝛqueret: ⁊ licʒ volūtati ſua praua non poſſint opa reſpondere nihilominus vult habere pecuniam ut ab accuſatiōe deſiſtat: eſt ergo maliciis hominū obuiādū mandat pa. quatenus ſi ē ita ab accuſatione mrionii repellatur. Idem.

CUm in tua Conſuetudo eſt in aliquo loco: ut qn̄ aliq volūt cōtrahere mrioniū. publice ꝓponitur in eccleſiis: ut qcūqʒ ſcit aliquod impedimētum exeat ⁊ dicat nullus apparet cōtradictio ⁊ ſic cōtrahūt: poſtea apparet aliq̄s accuſatoꝛ. q̄ritur an ſit admittendus. rn̄ʒ pa. ꝙ ſi tempoꝛe ꝑmiſſe denunciatōis extra dioc. exiſtebat ille qui nūc mrionium accuſat vel alias ad eum dnūciatio nō potuit ꝑuenire: puta quia infirmitate nimia laboꝛabat: vel in tali erat etate: qđ adhuc eius etas non ſufficiebat: vel alia cā erat legittima impeditus accuſatio ei⁹ debet audiri. alioqn tanq̄ꝫ ſuſpectus dʒ repelli qꝛ ꝑſuptio ē ꝯtra ipm ꝙ denūciatōem publice factam nō ignoꝛauerit. dum in dioc. exiſtebat. niſi ꝓpꝛio firmauerit iuramēto ꝙ poſtea didicit ꝙ obicit ⁊ ꝙ ad hoc de malicia nō ꝓcedit: ⁊ tunc etiā ſi didiciſſʒ ab illis qui denunciationis tpe tacuerūt ei: tn̄ claudi nō debet aditus accuſandi qꝛ lʒ ab accuſatōe repellantur ꝑꝑ culpā ſilencii: iſte tamen repelli nō dʒ cuʒ culpabilis nō exiſtat. ¶ No. pꝛimo circa ea q̄ publice fiūt hʒ qs excuſatōem ꝯtra ea q̄ publice fcā ſunt. Itē iuramētū elidit ꝑſumptōem. Item aliqs admittitur ad accuſandū cuius auctoꝛ repellitur: ſecus in teſtimonio. Itē aliquis ꝑꝑ culpā ſilencii repellitur ab accuſando.

De diuoꝛcii. Rub.

SIqua Lr̄a iſta ſatis pʒ. Alex. iii.

QUeſiuit Querebatur in. c. iſto. vtꝝ mulier ꝓ furto vel alio crimie quolʒ a viro ſuo dēat ſepari. rn̄ʒ pa. ꝙ mulier ꝓ furto vel alio crimine viri ſui ab eo ſepari nō dʒ niſi velit r̄ligionē fidei ſue coꝛrūpe: ſʒ ſi vir vxorē ad infidelitatē traxerit a viro potuit ſepari quo ad mutuam ſuitutē: illa tn̄ ꝙ alii nubere nō licebit qꝛ lʒ ſepentur manēt cōiuges ēt ſepati ⁊ idē ſuatur i iure. ¶ No. ꝙ vir ꝓ nullo crimie pōt vxorē dimittere: niſi ꝓ ſpūali foꝛnicatōe vel ēt carnali ⁊ ecōuerſo. Idem.

POrro Quidā comeſ pōtini auctoꝛitate ſua: ſine iudicio eccleſie dimiſit vxorem ſuā qꝛ eā dicebat fuiſſe ꝯgnatā vxoris ſue dfūcte. mlier petebat eū ſibi r̄ſtitui. q̄ritur an potuit eā ſic dimitter̄. rn̄ʒ pa. ꝙ ſi ēt ꝑtela publica ⁊ notoꝛia eſſet ſine iudicio eccē vxorē dimittere nō pōt. vn̄ comes ꝯpelli dʒ: ut eā recipiat que reſtitutōem ipius petebat ꝙ ſi facer̄ cōtēpſerit excōicent.

¶ Preterea. Quidā h. noie q̄ꝫdā ꝯgnatā ſuā duxit i uxorē. q̄ritur qđ fieri dēat. rn̄ʒ pa. ꝙ ſi nō appeant accuſatores ⁊ ꝑtela manifeſta ſeu publica exiſtit ꝙ credibile nō ē ꝗn eſſent cōſanguinei i pmo vel ſecūdo gradu: illo ma. diſſoluatur quod illicite ē ꝯtractū. Idē

SIgnificaſti. qdā ſine iudicio eccē dimiſit vxoreʒ ſuā ꝓ eo quod ſuggeſtū fuit ipam cū quodā ſuo ꝯſanguineo inceſtum ꝯmiſiſſe: propter quod etiā fuit excommunicatus: ſed mulier illa de alio ſobolem ſuſcepit: ⁊ nihil

ominus petebãt viro ſuo reſtitui dicẽs ꝙ iu
ſte cã ↄimiſerat ⁊ ſibi materiã adulterandi
dediſſe. q̃rit̃ qd iuris ſit. rñ; pa. ꝙ ſi notori
um ſit mulierẽ ipam adulteriu; ↄmiſiſſe ad
eam recipiendã vir cõpelli nõ deb;: niſi con
ſtaret ipm cũ alia adulteriũ ↄmiſiſſe. No.
adulteriũ notoriũ ipedit reſtõem. Itẽ paria
delicta mutua ↄpẽſatõe tollunt̃. Idez.

EXlitteris Suibel m⁹ duxit in
vxorẽ quendã tandẽ nata diſcor
dia iter eos dicebat. g. ꝑ violẽtiã ſibi illata;
⁊ metum etiam illam duxiſſ; . poſtmodũ ac
cuſauit eam ſup crimie fornicationis q̃ cedit
publice ꝓfiteri ꝙ vir eius negaret in neceſſa
riis ꝓuidere: crimẽ ↄpulſa fuit incurrere ſup̃
dictũ. S; cũ admonita fuiſſ; : nec ad ſugge
ſtõem alicuius illõ turpe ↄtra ſe confiteretur
ipa id manifeſtius aſſerebat. Eps̃ ↄuocato
capitulo ſuo de conſilio ipius capituli vtri
q; illoꝝ priuatim ↄtinentiam induxit obſer
uandam: ita qõ caſte nuncient inuicẽ ſeꝑati.
S; dictus. g. ſtatim cũ alia cõtraxit. epiſco
pus hoc andiens ab ipo. g. veritatem inqui
rens ipe rei ſeriem explicauit ⁊ ad ſe. ap. ap
pellauit qui eps̃ ordinem hui⁹ negocii do.
pape ſignificauit. vñ mandat epo quatenus
ſi res ita ſe h; viꝝ ꝑdictum ad vxorem legi
timam redire compellat. Nota ꝙ ex ſo la cõ
feſſione adulterii ſeꝑatur vxor a viro q̃tum
ad mutuam ſuitutem. Itẽ de conſilio capi
tuli epi hui⁹ ſñias ferre debent. Item ſepari
debent viuere continenter alioqn non obſtã
te ſñia debent adinuicem redire: quia paria
delicta compenſatõe mutua tolluntur. Item
ex delicto ſupueniẽti tollit̃ ſñia. Urb. iij.

QUe illa qua Quida; vir lapſus
fuit in hereſim : vxor eius ſtatim
ſine iudicio eccleſie ipſius conſortiam decli
nauit tandem ille reuerſus eſt ⁊ repetebat ux
orem ipſa nolebat ad eum redire. Querit̃
quid iuris ſit. Rñ; papa ꝙ ſi mulier maxie
ea intentione diſceſſit a viro : vt ille in here
ſim lapſus tedio ⁊ confuſione affectus ab er
rore ſuo ſe committeret ei reuerſo eſt red
denda ⁊ ſi ad eum redire voluerit compellẽ
da. Si alio iudicio eccleſie ab eo receſſit ad
eum recipiendum nõ ẽ ↄpellenda: ſ; hoc qõ
in fine dr̃ corrigere ꝑ. c. ſequẽs. Inno. iii.

QUanto te. Duo erãt cõ
iugati: alter eoru;
tranſiuit ad hereſim q r̃mãſit i fiõ
volebat ad ſecunda vota tranſire. Eps̃ fer
rarieñ q̃ſiuit vtꝝ poſſ;. rñ; papa diſtinguen
do iter ifideles ⁊ fideles: ſi duo ſunt ↄiuges i
fideles ⁊ alter ad fidẽ catholicã ↄuertatur al
tero nullo mõ vel non ſolu; ſine blaſphemia
diuini nois: vel ut eu; trahat ad mortale pec
catũ altero cohitare nolẽte: alter ad ſcõa vo
ta ſi voluerit poterit ꝑtrãſire: ⁊ i hoc cãu in
telligitur ꝙ dicit aplus: ſi infidelis diſcedit.
diſcedat. frater. n. vel ſoror nõ ẽ h⁹ ſeruituti
ſubiect⁹ ⁊ canõ eodẽ mõ itellr q dicit ↄtume
lia creatoris ſoluit ius mrionij circa eũ q re
liqt̃. ſi vero alter fideliũ ↄiugũ labat̃ i hereſi
vel traſeat ad gẽtilitates errorẽ in hoc cãu is
qui r̃linquit̃ nõ põt ad ſecũda vota trãſire. l;
in hoc cãu maior videat̃ ↄtumelia creatoris
l;. n. inter ifideles ſit mrioniũ non tñ ratũ exi
ſtit. ſ; inter ifideles ratũ ⁊ veꝝ ẽ matrimoni
um ut illis viuentib⁹ ↄiugiũ ipm ꝑdur;: nec
qõ a qbuſdã forſan poſſ; opponi ꝙ fidelis
relictus nõ debeat iure ſuo fraudari ſine cul
pa cũ in multis caſibus hoc cõtingat: ut ſi al
ter ↄiugũ incidat̃ ꝑ hãc rñſionẽ quaꝝdã ma
licie obuiatur qui in odiũ cõiugũ qñ ſibi iui
cem diſplicerẽt ſi poſſint eãs dimittere ſimu
larẽt ut altero q remãſit in fide. mrioniũ con
trahente ab hereſi reuerteret̃: ⁊ ꝑ hãc rñſionẽ
ſoluitur alia qõ qua q̃ritur. vtꝝ ille q reman
ſit in fide cogat̃ redire ad illũ qui ab hereſi
vel infidelitate reuertit̃. ¶ Nota ꝙ mrioni
um infideliũ illis viuentibus poteſt ſepari:
altero ad fidem conuerſo alio remanente in
ifidelitate in tribus caſibus hic ↄtẽptis : ſed
matrimoniũ fideliũ carnali copula ↄſumatũ
viuentib⁹ ↄiugib⁹ nunq̃ ſepat̃. Idẽ.

LAudamus Paga
ni accipiũt
uxores in ſecundo vl' tertio gradu

uel ulteriori pagani taliter coniuncti conuertuntur ad fidem. Queſitum fuit a domino papa. vtrum poſt baptiſmuꝫ teneant inſiml' remanere uel ab inuicem ſepari. Reſpōdet pa. ꝙ ſacr'm cōiugij apud fideles ⁊ infideleſ exiſtit. vnde dicit apoſtolus. Si quis frater infidelem habet vxorem: ⁊ hec conſentit habitare cum illo non dimittat illam ⁊ in p̄dictis gradibus pagani licite ↄtrahunt mrīmonium: quia conſtitutionibus canonicis nō artantur: ⁊ iō fideles huius in fauorem fidei chriſtiane matrimonialiter copulari libere poſſunt ⁊ licite remanere ↄiuncti cum per ſacramentum baptiſmi non ſaluantur ↄiugia ſ; crimina dimittantur.

Quia vero. Pagani plures habent ſimul uxores: conuertuntur ad fidem. Queritur. vtrum omnes vel quam illarum habere debeant poſt baptiſmum. rñ; papa oſtendens ꝙ vnam tantum debet habere ab inicio vna coſta in vnam feminaꝫ eſt conuerſa ⁊ ſcriptura diuina teſtatur: ꝓpter hoc relinquet homo patrem ⁊ matrem ⁊ adherebit uxori ſue. ⁊ erunt duo in carne vna: non dixit tres vel plures ſ; duo: nec dixit adherebit uxoribus ſ; uxori: nec alicui licet inſimul plures habere uxores niſi diuina reuelatōe alicui fuerit cōceſſum per quā Jacob a mēdatio iſrahelite a futuro ſanſon ab homicidio excuſati fuerunt: ſic ⁊ patriarche ⁊ alij iuſti viri qui plures habuerūt vxores ab adulterio excuſantur ⁊ hec ſnīa in euangelio cō probatur. Quicunqꝫ dimiſerit vxorem ſuā excepta fornicationis cauſa ⁊ aliam acceperit mechatur. ergo ſi vxor dimiſſa alia duci non poteſt. multofortius nec ea retenta per qđ euidēter apparet ꝙ nullus poteſt ſimul habere plures vxores nec aliqua plures maritos. ergo ſequitur ꝙ poſt baptiſmū primā debꝫ haber̄.

Qut auteꝫ. Pagani ſiue īfideles dāt uxoribus ſuis qñ uolunt libellum repudii. q̄ritur vtꝝ illis viuentibus poſſint accipere. alias ad fidem conuerſi vel ante conuerſiōeꝫ rñr ꝙ in euangelio tale repudium reprobat ⁊ iō viuente uxore etiam cōuerſus ad fideꝫ aliam habere non poteſt niſi poſt ↄuerſionē ipius illa rennat habitare cum illo. ſ; ſi conſentiat vel xp̄m blaſphemare vel virum trahere ad mortale peccatum. In quibus caſibus mulier reſtitutionē petere non poſſ;: etiam ſi de iniuſta ſpoliatione conſtiterꝫ. quia ſm apl'm alter alteri nō eſt huius ſuituti ſubiectus. No. ꝙ ſi aliquis ↄuerſus ad fideꝫ dimiſit vxorē ꝓpter p̄miſſas cās anteq; contrahat cū alia. vxor couertitur ad fidē. q̄rit̄ an ↄpellat̄ eā r̄cipe. rñr ꝙ ſic.

Quāuis quoqꝫ. Aliqs paganꝰ dedit libellū r̄pudii uxori. illa nupſit alii ſm rituꝫ ſuū vbi conuerſus ē ad fidē ⁊ vxor ſua q̄ nupſit alii poſt r̄pudiū ſil'r ↄuerſa ē ad fidē petit illū. q̄rit̄ an poſſit nō obſtāte eo ꝙ nupſit alii. rñr ꝙ l; ſm euāgelicā veritatē q duxerit dimiſſam mechabit̄. nō tamē dimiſſor poterit obicer̄ fornicatōeꝫ dimiſſe poſt baptiſmū ꝓ eo ꝙ nupſit alij poſt repudiū: ⁊ ſic eā tenetur recipe niſi alias fuerat fornicata. No. in tertia pte in bapo ſoluūtur crimina ⁊ nō ↄiugia ⁊ infideles i gradu ꝓhito ↄiūcti pꝰ baptiſmū nō ſepant̄. In ſecūda pte no. ꝙ nullus p̄t hr̄e ſimul plures uxores niſi diuina reuelatōe: que excuſauit a mēdacio a furto homicidio p̄dcōs p̄rēs. In tertia pte no. caſus in qbus denegat̄ reſtō iiuſte ſpoliato. Inquarta pte no. ꝙ ma. ſolutū recōciliat̄ altero iui to. In qnta no. ꝙ maritꝰ nō p̄t obicere fornicatōem uxori ꝓ eo quod nupſit alii. l; mrimoniū nō tenuerit. Idem.

Caprā q. Quidā īfideleſ .ſ. liuōn. ↄtrahebant ma. cū r̄lictis fratꝝ ſuoꝝ: liuōn. iſti de nouo ↄuerſi ſunt ad fidē. q̄rebat̄ vtꝝ deberēt remanere cū r̄lictis fratꝝ ſuoꝝ. do. p. ↄcedit eis ꝓp īfirmitatē illoꝝ ut mrionijs cō tractis cū r̄lictis fratꝝ vtant̄ dūmō fribꝰ decedētibꝰ ſine ꝓle cū talibꝰ ↄtraxerūt: ut iuxta legē moſaicā ſemē defūcti ſuſcitarē ꝓhibēdo ne tales de cetero ſibi ↄpellerēt pꝰ fidem r̄ceptam.

Mulieres. Lr̄a iſta ꝑ ſe pꝫ. Urbanus. iii.

De dote pꝰ diuorciū r̄ſtituēdi Rubr.

SIgnificauit
Inter. p. mulierem ⁊. h. vi
rum ſuū fuit diuoꝛtium ce
lebꝛatum. Sed dictus. h.
dotem ſuam illicite detinet ⁊ reddere contra
dicit poſſeſſiones quaſdam habebant com
munes ⁊ illas ſimiliter retinere contendit. vn
de mulier iſta conqueſta fuit do. pa. mādat
quibuſdā. quatenus ſi eſt ita: nec eſt aliud:
quod impediat virum illū compellant ad
reſtitutionem dotis: ⁊ ad diuiſionem eoꝛum
que olim communiter habuerunt. ¶ Nota
ſoluto matrimonio vir omnia vxoꝛi que ha
buerit ab ea reſtituere tenetur. Ele. iii.

DE prudentia. Cā
matrimonij
que vertebatur inter. h. ⁊. m. cōmiſ
ſa fuit quibuſdā iudicibus. Judices conſan
guinitate ꝓbata tulerūt ſnīam diuoꝛtij inter
eos. ſed de dote qua mulier repetebat a vi
ro nichil dixerūt. vnde mulier hoc ſignifica
uit domino pa. Reſpondet papa eiſdem iu
dicibus: quia ipi de matrimonio pꝛincipa
liter cognouerūt ⁊ de dote que ex cā incidēs
acceſſoꝛie cognoſcere debuerunt ⁊ diffinire
vnde mandat quatenus p̄dictum h. ꝯpellāt
ut p̄dicte mulieri totū dotem ſicut iuſtum fu
erit reſtituat. ¶ Nota ꝙ cauſa dotis acceſſo
ria eſt ſiue incidens ad cauſam matrimonij:
⁊ qui cognoſcit de matrimonio: poteſt ꝯgno
ſcere ⁊ de dote. Cele. iii.

Caplm ſequens ſatis pꝫ. Inno. iii.

ET ſi neceſſe. Rex legiōn
accepit in uxoꝛē fili
am regis caſtelle ⁊ eidem dedit in
donationem ꝓpter nuptias caſtra quedam
ita videlꝫ ꝙ ſi aliquo cāu ipam relinqueret
caſtra ipa cederēt in ius eius: ſed ipi pp con
ſanguinitatem inſimul nō poterant remanerē
vnde papa mādauit quod deberent abinui
cem ſeparari: ſed rex legiōn. nolebat eā dimit
tere. niſi caſtra ſibi reſtituerent: ⁊ ita caſtra
illa p̄ſtabant impedimentum copule diſſol
uende. vnde mandat papa archiep̄o ꝯpoſtel
lis. ⁊ vniuerſis ep̄is in regno legiōn. ꝯſtitutis
quod cāu caſtra ipa que impedimētū p̄ſtāt
copule diſſoluende non tā ob turpē q̄ ob nul
lā cām ſint data cum inter eos matrimoniū
eſſe nō poſſit: ideo nec dos nec donatio pp
nuptias eē p̄t: nec ad ꝯmodū ei cedat ꝙ dꝫ
in penā eius potiꝰ retoꝛqueri: que caſtra ipa
reſtitui faciant: ⁊ ad id ꝑ excōicatōis ſnīam
puellā coartari. ¶ Nota ꝙ ſi pꝛincipale nō
tenet: nec acceſſoꝛium: ⁊ ita ibi matrimoniū
eſſe nō p̄t nec dos nec donatio pp dotē. Idē

SUper a nobis
Aliqs dedit alicui aliqua terram
in feudū vl hereditatē: ſed q̄ diu viuerꝫ poſ
ſidēdā: ille poſtmodū ptē illiꝰ terre dedit ux
oꝛi ſue i donationē ſuā pp dotē deceſſit vir:
q̄rit vtꝝ vxoꝛ eiꝰ p̄fatā donatōem hr̄e dēat
dū vixerit ⁊ tenere. ¶ Scd̄o ponit alia qō
aliqſ dedit alicui ⁊ heredi ſuo d̄ legittio ma
trimonio nato in hereditatē vel feudū aliq̄
terrā poſtmodū ptē ipius terre vxoꝛi ſue de
dit in donationē illā de iure poſſit hr̄e. ꝯſul
tꝰ pa. rn̄ꝫ ꝙ ꝯtrariat nullus poſſit plus iure
in aliū transferre q̄ hēat. vir p̄dictꝰ nō potu
it vxoꝛi relinq̄re ꝙ ei nō licuit: niſi quo adu
niret poſſidere: ⁊ iō muler illa terrā illā hr̄e n̄
p̄t: niſi illa ad quā terra illa ſpectat donatio
ni voluerit ꝯſentire. ⁊ idē ē in ſecūda qōe di
cendū lꝫ ab eccā in cāis viduaꝝ fauoꝛabilis
dēat eſſe: tamē ꝯtra iuſticiā n̄ ē fauoꝛ eccl̄ie
ꝯcedēdū. In fi. dicit ꝙ uxoꝛ dꝫ dotē dare
viro: vir aūt uxoꝛi pp nupcias. ¶ No. nullꝰ
p̄t plus iuris in alium trāſferre q̄ ipe hēat.
Itē eccā viduis ⁊ ꝑſonis miſerabilibꝰ ꝯtra
iuſticiā nō dꝫ p̄iudiciū. Itē mulier dat do
tem marito: maritꝰ donatōem vxoꝛi. Idē.

PEr lrās. Inter. h. virꝝ ⁊ uxo
rē ſuā coꝛā ꝯſulibꝰ ciuita
tis ianue ſuꝑ q̄lꝫ ſūma pecūie ipiꝰ
mulis qō v̄tebat coꝛā qbꝰ d. h. petebat dotē
uxoꝛiſ ſibi aſſignari. mlier dicebat ecōtra ꝙ
aſſignari n̄ dērꝫ ei cū ad iopiā v̄gerꝫ niſi cau
tōeꝫ p̄ſtarꝫ d̄ dote ſaluāda ⁊ qꝛ eā a ſe expu
leāt. iudices qꝛ ad iopiā v̄gere videbat pꝛo
nūcianerunt ꝙ dos illa non aſſignaretur ei
dem: niſi pꝛeſtaret idoneam cautionem de

ipa non peritura: ⁊ ſic dos illa remāſit penes quendā magiſtrum.r.poſtmodum vero dictuſ b.impetrauit litteras ad archiepiſcopum ⁊ archidiaconum ianueñ. circa illum magiſtrum.r.ſuper dote predicta. Judices dictum magiſtrum r.ad ſuam preſentiā citauerunt.coram quibus dictus b.petebat a dicto magiſtro.r.dotem vxoris ſue. Sed idē r.exceptionem oppoſuit contra ipm videlicȝ ſuam a ſe repulerat ⁊ tacita veritate ſup hoc litteras impetrauerat videlicet ꝙ alia vice ⁊ ſuper eadem dicte queſtio mota fuit coram conſulibus ciuitatis ⁊ pnunciatum ſm ꝙ ſuperiꝰ pmiſſuȝ ē. Judiceſ cū de hoc cōſtitiſſet eiſdem preceperunt eidem: ut de dote ſaluāda caueret ⁊ vxorem reciperet. Sed cum ipſe cautiones pſtare non poſſet ad ipius inſtātiam domio pape hoc reſcribere curauerūt. vnde dominus papa hiis premiſſis mandat eiſdem. Quatenus dotem faciant aſſignari eidem ſub ea cautione q̄ poteſt preſtare: vel ſaltem alteri mercatori cā committāt: vt de pte honeſti lucri valeāt ſubſtentari: ne occaſione dotis detente: uxor a viro dimiſſa: vel vir adulterij reatuȝ incurrat ſatis cui poteſt ei credi modice dotis: cui creditur corpus vxoris. ¶ Nota ꝙ cautio de dote ſaluanda pſtari debet a viro cum ad inopiam vergit Iteȝ cautio que preſtari poteſt exigenda ē. Item cui cōceditur maius minus multo fortius concedi videtur. Grego.ix.

DOnatio Queſituȝ fuit a papa vtruȝ inter viꝝ ⁊ vxorem durante matrimonio donatio hinc ⁊ inde fcā teneat. Rñȝ pa. ꝙ donatio durante matrimonio inter cōiuges facta ex qua alter fiat locupletior ⁊ alter pauperior: firmitatem non hȝ: niſi donatio confirmetur obitu donatoris ⁊ donatoř viuente penitꝰ euaneſcit: ſi reuocetur ab eo tacite vel expreſſe: vel ſi prius moriatur q̄ donatōem accepit.

¶ Sane dr̄ in §. ꝙ ſoluto matrimonio doſ redire debet ad mulierem ⁊ donatio ad virum niſi de conſuetudinē contrarium obtineat: vel niſi ex pacto facto inter virum ⁊ vxorem de lucrāda dote ⁊ donatione: pter nuptias contrarium inducatur: ⁊ pactum iſtud equale debet eſſe ex vtraqȝ pte. ¶ No. ꝙ donatio inter virum ⁊ vxorem non valet niſi in caſibus. Item dos ad mulierem debet redire ⁊ donatio ad virum ſoluto matrimonio ſm leges conſuetudo tñ ⁊ pactum in hoc derogat legi.

De ſecundis nuptiis. Rubrica

CApPellanum. Quedā mulier mortuo viro ſuo: trāſiuit ad ſecunda vota: qdam capellanus benedixit mulierem iſtam trāſeuntem ad ſecunduȝ matrimonium: quia ſecunde nuptie benedici nō debent. Queſitum fuit qualiter capellanus iſte puniri debeat. mandat pa. epo ſuo. quatenus capellanū illum ab officio ⁊ beneficio ſuſpendat: ⁊ ſic ſuſpenſum ad apoſtolicam ſedem tranſmittat. No. ꝙ ſecunde nupcie benedici non debent: ⁊ qui eas benedicit punitur. Luciuſ.iij.

DOminus ac Quidā chriſtiani erant in captiuitate ſarracenorum. quidam de hijs coniugati nulla certitudine habita de morte vxorum contrahebant ſecunda matrimonia. Querebatur an deberent ſic remanere coniuncti. Reſpōdet papa ut nullus ammodo preſumat ad ſecūdas nuptias conuolare: donec eiꝰ conſtet ꝙ vxor ſua de hac luce deceſſit. ſi vero aliqs vel aliqua hoc non ſeruauerit ⁊ dubitet adhuc de morte prioris coniugis ei cui nupſit debitum non denegetur poſtulanti. Sȝ nullatenuſ exigat ab eadem. Si vero poſtea cōſtiterit de vita prioris cōiugis ſtatim eam relinquit: ⁊ ad priorem coniugem reuertatur. ¶ Nota quod vir ⁊ mulier contrahere ſecūda matrimonia nō debet niſi de morte coniugis certus exiſtat. Urbanus.

Capitulum ſequens per ſe patet.

Idem.

S(r)Uper illa Scḋm leges ſi mulier mortuo marito infra annū nubat an debeat dici infamis. Reſpondꝫ papa ꝙ etiam dicat apoſtolus mulier viro ſuo mortuo ſoluta eſt a lege viri.nubat in domino cui vult ex licentia apoſtoli: omnis infamia aboletur . nec debet legalis infamia ſuſtinere iacturaꝫ:ꝙ̄ꝫ in hiis ſacre leges non dedignantur ſacros canones immutari hoc ſufficit ꝑ vtroqꝫ capitulo .

Incipit liber quintus

liber quintus

De accuſationibus inquiſitionibus ⁊ denuntiationibus. Rubr.

S(ſ)I legitimus Per ſe patet.

Cel.papa.

S(ſ)I quis. Dr̄ in capitulo iſto ꝙ ſi aliquis q dignus ſit voluerit denūciare epm̄ ſuum ſuper exceſſibus ſuis: debet illum caritatiue admonere ut ſe emendꝫ.ſi autē ſe corrigere noluerit poſtmodum cām eius deferāt ad primates alioquin charitatiua ⁊ legittia admonitione omiſſa: a denunciando repellitur. ¶ Nota ꝙ ad denunciandum non debet admitti q legittime non premonuit ⁊ caritatiue. Grego .

I(t)Lla Quidā abbas īfamatus erat: apud papam. vnde mandat duci companie ꝙ ſi aliquis eſt de monaſterio ipſius abbatis qui velit aliquid dicere contra ipm̄ abbatem ipſum accuſando vel denunciādo. Pa. paratus eſt audire ipm̄ etiam illis quoꝝ inter eſt ⁊ cām diſtricte perſcrutari condemnando ipſum vel abſoluendo. No ꝙ monachi poſſunt abbatem ſuum accuſare vel denunciare. Item epſ hāc cām debet inquirere cum canonicis ſuis. Item ſnīa continere debet condemnationem vel abſolutionem. Idem

O(o)Mnipotens Dr̄ ꝙ aliquis infamatus non debꝫ ad honores ꝓmoueri: donec de hoc ingrat̄ vel inde ſe purgauerit. No: ꝙ opinio ꝓmouendi ad honores vacillare non debet.

Paſchaliſ papa.

N(n)Ulli Quidam familiaris epī volebat ipm̄ epꝫ accuſare. opponebatur ſibi ꝙ erat vilis opiniōis ⁊ male fame. q̄ritur vtꝝ ſit admittendus. Reſpoadꝫ pa. ꝙ non lꝫ epō illoſ a ſua accuſatōe repellere quos a ſe ſepar̄ neglexit. anteq̄ꝫ accuſarēt eundeꝫ. Nota ꝙ ſemel ꝓbaui nō poſſum reprobare. Capitulū ſequens patet. Stepha . pa.

R(R)Epellātur. Dr̄ hic ꝙ illi qui morant̄ cū inimicis meis a mea debent accuſatiōe repelli cum mei inimici preſumantur. qꝛ affectio amicicie ſolent incitare huius accuſationeꝫ.

A(a)Ccuſaſti Hoc capitulꝫ ⁊ ſequēs patent. Augu. ſup gñ. de morte abel. Alex. iii.

Q(c)Uam per Petr⁹ manconella preſbiter ex vna parte ⁊ preſbyter bon⁹ ⁊ Johannes laycus eius frater ex altera erant in pñtia pape. Johānes laycus cepit accuſare. p. manconella de ſymonia pape: quia laycus erat. non admiſit eum ad accuſandum dictuꝫ p. mānconella: quo repulſo p̄ſbyter bonus frater eius cepit illum ſtatim accuſare ſuper crimine ſymonie. ⁊ papa eū repulit ⁊ ꝓ eo ꝙ cum idem iohannes accuſaſſet dictum. p. p̄ſbyteꝝ bonum fratrem ſuum duxit in teſtimonium contra ipm̄ petruꝫ ⁊ quia etiam frater petri dictū bonum preſbyterum de cauſa conſimili accuſauit: ⁊ iō neutꝝ illoꝝ admiſit in accuſationem dicti petri. ſed quia vtraqꝫ ſup obiectis erat infa

liber quintus de accuſationibus inquiſitionibus
et denunciationibus

matus vtriqȝ ppter infamiā purgatiōem in
dixit: vnde mandat ꝙ vtraqȝ illoꝝ cum tri
bus ſacerdotibus debeat ſe purgarͥ. ¶ No
ta ꝙ laici clericos accuſare non poſſūt. Jtēȝ
mutua accuſatio repellitur qꝛ preſumitͥ odi
oſa: Jtē qui tulit teſtimoniū contra aliquem
in cā criminali non pōt illū poſtea accuſare.
Jtē ſi quis accuſauit aliqueȝ ⁊ fuit repulſ⁹
eius germanus repellitur ab illius accuſati
one quia preſumitur inimicus. Jdem.

Ex parte Monachi
debēt abbati
ſuo obedientiā ⁊ reuerentiā. dubi
tabatur vtꝝ hoc non obſtante poſſit ipſum
abbatem accuſare. Reſpōdet pa. ꝙ mona
chi non ſunt repellēdi ab accuſatione abba
tis pro eo ꝙ de obedientia ⁊ ſubiectione ip
ſius eſſe noſcuntur niſi alia rationabilis cā
impediat quibus debent de bonis monaſte
rij expenſe neceſſarie miniſtrari vſqȝ ad finē
cauſe cum proprium nō habeant. ¶ No. ꝙ
ſubditus pōt accuſare ſuū prelatū non obſtā
te obedientia. Jdem

Si conſtiterit Qui
dā ſa
cerdos. d. noīe petebat eccām ſuā
ſibi reſtitui qꝛ dicebat ſe ſpoliatū iniuſte. re
ſpōdebatur ab aduerſario ſuo. g. noīe ꝙ nō
erat audiēdus qꝛ nō fuerat cū ipſa nō intitu
latā ſed tantā cōmēdatam habuerit. Jtem
ꝙ quaſi ebrius i taberna pnoctauerat ⁊ nul
la dormitione facta ſequenti mane miſſam
celebrauit ⁊ ideo iuſte per iudicē ſuū priua
tus fuit. Jpſe vero omnia negauit dicēs ꝙ i
ea canonice fuerat inſtitutus ⁊ iniuſte p⁹ ap.
ſpoliatus. Mādat pa. primo inquiri de pre
miſſis. ⁊ ſi cōſtiterit ꝙ eccleſia non fuit eis ꝯ
ceſſa ſed ad tempus cōmendata: vel ꝙ in ta
berna pnoctauerit ⁊ mane ſequēti nulla dor
mitione premiſſa celebrauit imponatur ei ſi
lentium ſuper ipſa eccleſia ⁊ deſiſtere cōpel
latur ab ipetitione aduerſarij ſed ſi cōſtiterit
ꝙ eccleſia fuit ei canonice cōceſſa ⁊ poſtea ď
crimie cōuictus nō fuerit uel ſi poſt app. fue
rit ſpoliat⁹ reſtituitͥ ſibi eccā. ¶ No. ꝙ q cāȝ
bȝ cōmendatā nō dicitͥ eā proprie poſſidere
quare non dicitur ſpoliatus ſi inde remoue
atur vel expellatur p cōmendatorem. Jdeȝ.

Meminimus q̄dā
mona
cha fuit electa i abbatiſſā cuiuſdā
monaſterij cuius electionē papa cōfirmauit
mandans dioc. epiſcopo ut ei munus bene
dictionis cōferret dū eam benedicere vellet
quidā. h. nomie propoſuit ex aduerſo ꝙ ean
dem de ſimōia accuſare vellet appellās ne
ipſam benediceret ppter ꝙ eam non benedi
xit ppōnebatur ꝙ ille non debebat audiri:
quia inductus fuerat in teſtē cōtra ipſam in
cauſa electionis quā papa cōfirmauit. ſigni
ficatū fuit hoc domino pape vnde mādat ei
dem epō ꝙ ppter appellationē predicti. h.
eam benedicere nō poſtponatͥ cū fuerit reqſi
tus qꝛ cū teſtimoniū tulerit circa ipſam eius
preſumitur inimicus. ¶ No. ꝙ inimicus nō
admittitͥ ad accuſandū etiā in crimie excep
to. Jnno. iij

Licet in quidā canonici
biſentini p ſuas lit
teras ſup crimie piurij ſymōie ⁊ in
ceſtus: archiepm ſuū denūciauerūt do. pa.
L. ipſe iuris ordie ſeruato. Archiepo biſun
tino mādauit ut ad certū terminū ad pñtiaȝ
ſuā accederȝ. rūr⁹ obiectiſ archiepȝ ad termi
nū ſibi prefixū acceſſit Jnno. L. interim ſub
lato de medio cū nullus appuiſſet qui dice
ret aliquid cōtra ipſuȝ q̄ſiuit ab. i. cō. Archi
diaconus ꝯſtitutus in preſentia pa. ſi aliqd
cōtra ipſum ſuper premiſſis vellent pponerͥ
⁊ legitie oſtenderetꝙ ſcripſerāt cōtra ipſum
ipſi reſponderūt ꝙ nō ppoſito accuſandi il
la ſcripſerāt ſed qꝛ incorrigibilis videbatur
denūciauerant illā do. pa. ⁊ nūciuſ qui vene
rat mandati formā exceſſit: vnde pa. illiſ ſilē
tiū ipoſuit: ne de cetero ſup his accuſarēt vl
infamarēt eundē ⁊ qꝛ citra inſcriptiōem deſi
ſtere noluerūt nō imputatur eiſdem: ne ergo
papa minus canonice in ipſius archiepi ab
ſolutione pcedere videbat inquiſitionē ſup
fama ipſius cōmittit faciendā. ¶ Nota ꝙ lici
tū eſt deſiſtere ab accuſatione ſine pena an
te inſcriptionē. Jtem contra infamatū debȝ

fieri inquiſitio deficiēte accuſatore. item potius debet prelatus delectari in bona fama ſubditorũ quã infamia eorũdem. Idem.

VEniens quidã canõicus pragenſis. a noīe in preſentia pape ꝓpoſuit qd cũ eſſet filius ſacerdotis in pragenēſem eccleſiam non fuerat canonice ingreſſus ⁊ contra priuilegiũ eccē pragenſis duci bohemie homagiũ preſtitiſſet ſic ſubiiciēdo eccãm ſeruituti: vnde papa citauit eũ vt ad certũ terminũ cõpareret corã ipſo: ipſe vero ibi ſuaꝫ excuſationē ꝑ nunciol allegauit viaꝝ diſcrimina conſecrationē criſmatis īminentē: ⁊ ꝙ filius ducis baptizandus erat tũc tpis ꝑ eundē papa audiēs hmõi allegatiões eas friuolas reputauit ⁊ ipſum habuit ↄtumacē: ⁊ lꝫ procuratores eius in cã criminali recipe nõ poſſet tñ eis cõceſſit auditores ut ſi poſſent ipm aliquatenus excuſarent: quibus predictus. a obiecit predicta cõtra epm. Sed ex aduerſo fuit reſpõſum ꝙ cũ oli ſuper hoc littere impetrate fuiſſent ad archiepm magdeburgē. Idē a. in probatiõe deficiens ad pedes epi ſe ꝓſtrauit veniã poſtulãs ab eodē ⁊ ↄfeſſus fuit ꝙ calũnioſe ꝓceſſerat cõtra ipm ꝓpter quod iurauit ſtare mãdatis ipſius ⁊ ipſe precepit ei ſub debito iuramẽti ut ↄtra ipm de cetero ꝓponere talia nõ auderet quod totum in pñtia domini pape fuit ↄfeſſus vnde ipo ſuit ei ſilentiam ſup impetitõe epi tñ qꝛ contumax fuit citat ipſum ad preſentiã ſuã ⁊ ꝓpter infamiam indixit ei purgationem.

¶ Nota ꝙ in crimīali non admittitur ꝓcurator. Iteꝫ in cã crimīali auditur quis allegans excuſationes. Item q ſemel calũniatꝰ eſt ↄtra aliquem nõ audit̃ amplius ↄtra eundem. Itē ſi quis ad iudiciũ malicioſe vocet̃ venire tenet̃ alias cõtumax reputet̃. Idem

SUperbis. Quidã electus fuit in epm lucanũ: quidã canonici opponebãt ſe illi electo: quedã impedimẽta cõtra ipm ꝓponẽtes. ſ. ꝙ erat male fame ⁊ opinionis: ⁊ ꝙ ↄtraxerat ma. cũ vidua: vt ſic repelleretur tanꝗ indignus. ſup his mãdauit papa inquiri opponebat̃ contra illos qui ſe opponebãt ⁊ impetrauerant de his inquiri qd debebãt ſe obligare ad penã ſi deficerẽt in probando: vnde iudices illi ſup hoc cõſuluerũt papã: ⁊ ipſe rñdet ꝙ tribus modis pt crimē opponi denũciãdo excipiendo ⁊ accuſando qñ crimen in modũ denũciationis opponitur non eſt neceſſaria inſcriptio: ſꝫ cum opponitur in modũ accuſatõis tũc dꝫ inſcribi cũ talis accuſatio fiat ad depoſitionē cũ vero crimen opponit̃ in modũ exceptiõis diſtinguendũ eſt quare opponit̃ ⁊ qñ ſubiicit̃: vt aliquis repellat̃ ab accuſatiõe nõ eſt neceſſariũ inſcribi: ſꝫ cum oppouit̃ vt aliqs repellat̃ a promotiõe officii vel beneficii ſi ãte ↄfirmatiõem opponit̃ ſm ꝙ hic opponebat̃ nõ dꝫ quidꝗ inſcribere qꝛ crimē hoc mõ ꝓbatum ipedit promouendum ſꝫ non deiicit iã promotum. ſi vero obiicit̃ poſt ↄfirmationē cũ electus debet conſecrari debet obiiciens ſe obligare ad penam extraordinariam ad arbitriũ iudicis qꝛ deiicit ab obtento et repellit ab obtinendo qꝛ crimine ſic probato ꝑdit quod per electionem ⁊ confirmatõeꝫ fuerat conſecutus ⁊ in caſu iſto licet agat̃ de crimine non tamen eſt queſtio criminalis vnde per procuratorē põt tractari. ¶ No. tres modos obiiciendi crimen ꝓut in lr̃a dicitur Itē cum agitur de crimine non criminaliter põt cã tractari ꝑ ꝓcuratorē. Idem.

QUaliter ⁊ quãdo. Inquiſitores quidã legati apo. ſe. ceperũt facere inquiſitionē contra epm nouariē. ſignificatum fuit domino pape ꝙ inquiſitores ipſi nõ ſeruauerãt debitũ ordinē inquiſitionis contra epm nouarienſeꝫ. vnde papa ſup hoc ſcribit inquiſitoribus illis dicēs ꝙ ſi ordinē inquiſitionis debitam ſeruauerint cõmendat eos: ſi vero non ſeruauerũt debitũ ordinē inquiſitionis vult ꝙ ipſum tempore oportuno debeant obſeruare ne inde naſcantur iniurie vnd iura naſcuntur ſi autem tanquã homines exceſſerunt non pudeat eos errorem ſuum corrigere: quia menſura menſi fuerint remecietur eis: ⁊ aliquam occaſionē inueniant cõgru

entē ne ſua vileſcat auctoritas q2 ex his que inordinate ſunt acta nō pōt aliquid ordiabiliter agi: ſi vero ordinē debitū ſeruauerunt via regia deū ſolū habentes pre oculis inde procedāt. forma vero iuramenti quā a clericis nouarieñ. in hoc negocio receperūt in ſimilibus debeant obſeruare hoc mō ut iurēt clerici q ſuper his pue ſciunt vel credunt in ſua eccā reformāda tā in capite q̄ in mēbriſ exceptis criminibus occultis plenā ⁊ meram dicāt inquiſitoribus veritatē. Nota q in inquiſitiōe ordo iuriſ ſeruandus eſt. Itē vnde iura pcedūt nō debēt iniurie naſci. Item iudex errorem ſuū reuocare deb3. Item ex his q̄ inordinate ſūt acta nō pōt aliqd ordiabiliter agi. itē in inquiſitiōibus faciēdis de occultis nec querēdū eſt nec dicēdum ſed de his tantū de qbus infamia preceſſit.

Cum dilectus

Abbas ciſtercieñ. ⁊. P. ⁊. R. monachus apo. ſe. legati cū p frequētem clamorē multa ſibi de agatheñ. epō nūciata fuiſſet acceſſerūt ad eccām agatheñ. ut ſup his inquirerēt veritatem recipiētes iuramēta tam epi q̄ canonicorum: ⁊ in illa inquiſitiōe cōfeſſus fuit eps q ipſe cōmiſerat ſymoniā dilapidationē ⁊ q habuerat res naufragii cōfeſſiōib9: his inſcriptis redactis eps timēs ex cōfeſſionibus illis ſibi piudiciū generari: voluit poſtea ſe excuſare cōtra illas cōfeſſiones dicēs q iurauerat reſpōdere tātū ad iterrogata: legati illi dicebāt q ſub alia forma iurauit videlicet q plenā ⁊ merā diceret inquiſitorib9 veritatem: ⁊ q2 tunc ſe non excuſauit poſtea audiri nō debuit: ⁊ q2 ipſi nō audebāt eundē delatū ē ad ſe. apo. negotiū corā do. pa. ppoſita fuerūt predicta ex parte epi agathēſis a quo pducti fuerūt quidā teſtes ad probandū q iurauerat rñdere tantū ad interrogata. ſ3 q2 nō cōſtitit pa. ſub qua forma iuraſſet cū depoſitiōes ille nō fuerit publicate nec ipſe renūciauerit teſtib9 pducēdis. Mādat pa. quibuſdam quatenus ipſi ſuper hoc veritatē inquirāt ab illis inquiſitorib9 ſub q̄ forma iurauit eps: ⁊ ſi p illorum reſponſionem cōſtiterit q iurauit ad interrogata ſolūmō reſpondere: vel ſi ipſe eps hoc probauerit per depoſitiones teſtiū quos apud ſe. apo. pduxit: aut p depoſitiōes aliorum q2 ſ3 illā formā tenebat ex debito iuramenti reſpondere niſi ad interrogata admittāt excuſatiōes epi ſuper cōfeſſiōibus predictis cū excuſatiōes ille cōfeſſiōes eius nō perimāt ſ3 exponāt que tales ſunt ut ad bonū ⁊ ad malū valeant retorqueri ⁊ iō iudicari debēt ex cā: quas ſi probauerit illū abſoluāt: q2 licet culpabilis fuerit in quibuſdam: ex labore tamē ⁊ pudore quos per hanc cām incurrit hmōi leuis culpa leuiter valet idulgeri. ſi aūt excuſatiōes illas nō pbauerit vel ſi iurauit plenā ⁊ merā inquiſitoribus dicere veritatē: cū ſm illā formā nec veritatē tacere nec admiſcere debuerit falſitatē nō obſtantibus excuſatioib9 illis quas de nouo ppoſuit: remoueant ipſum ab eccleſia agatheñ. l3 dixerit q plures ex illis excuſatiōibus predictis legatis expoſuit: cū hoc p ſe pbare nō poſſet tanq̄ qui ſolus examiabitur ab illis. ¶ No. q in inqſitiōe qui examiatur veritatē plenā quā ſciunt debent dicere nullū falſū admiſcere: idē eſt in aliis iudiciis. Itē ad cām dicti recurrēdū ē poti9 q̄ ad ipſum dictū. Itē teſtis ſingularis ſiue ſolus nō valet. Idem.

Cum oporteat

Quidā canonici viceñ. ad ſe. ap. accedētes multa enormia corā pa. cōtra ep3 ſuū ppoſuerūt. vñ pa. ſup his inquiſitionem cōmiſit faciendā. Eps hoc intelligēs anteq̄ a iudicibus citaretur ad apo. ſe. acceſſit proponēs q illi qui enormia illa ppoſuerūt contra ipm odio ⁊ non bono zelo duxerāt dño pape intimāda cū ſint eius inimici manifeſti ⁊ cū eius hoſtibus conuerſentur ⁊ ꝯſanguineos ſuos ⁊ cōplices intēdūt ad teſtificādum admitti cū ſint piuri ⁊ aliis criminibus irretici. quo audito mādat pa. iudicibus ipſis: quatenus ad inquiſitiōem non pcedant niſi ſup pdictis criminib9 eps fuerit infamatus. Si vero ad inquiſitionē fuerit pcedēdū predictos vel alios quos ipſiuſ epi eſſe ꝯſtiterit

inimicos nec ad proſequendū inquiſitioneꝫ
nec ad teſtimoniū ꝑhibendū admittāt: ſed ꝑ
viros idoneos veritatē inquirāt ⁊ ſi nihil ꝓ
batū fuerit cōtra ipſū purgatiōem canonicā
indicāt ibidē. ¶ Nota ꝙ inimici nō admit
tuntur ad denūciandū vel teſtificandū. item
non eſt faciēda inquiſitio niſi contra infama
tū. Itē propter infamiā indicēda eſt purga
tio deficiente ꝓbatione. Idē.

Cum dilectus

Quidā clerici ſuꝑ quibuſdā exceſ
ſibus denūciauerūt epiſcopū ſuū impetrātes
cōtra ipm̄ inquiſitionē corā inquiſitoribꝫ ꝓ
ponebāt ex parte epī ꝙ clerici illi audiendi
non erant qꝛ erant publici cōcubinarij ⁊ ſic
indigni ad denūciandū: ꝓpter quod fuerant
excōicati. Itē nō p̄monuerāt epm̄. itē erant
conſpiratores cōtra ipſam. Iudices ſuꝑ hoc
cōſuluerūt papā ⁊ ipſe rn̄t ꝙ ſi cōſtiterit eos
publice ꝯcubinarios uel conſpiratores fuiſſe
ꝯtra eū a denūciatiōe repellantur: alioquin
audiāt que hic inde ꝓpoſita fuerūt ⁊ idē epo
ꝓhibeāt ne ſuꝑ his ſuꝑ quibus ad ſe. apoſt.
appellatū fuit ab illis clericos ipſos grauare
preſumat donec cā ſm̄ mādatū apoſtolicuꝫ
fuerit termiata. No. ꝙ crimioſus aliū denū
ciare nō pōt. Itē nec ille qui nō p̄monuit. itē
cōſpirator. Itē iudex a quo lrīe appellatum
eſt de cā illa ſe intromittere nō dꝫ: donec ap
pellatiōis cā ſit finita. Idem.

Inquiſitionis

Quedā relata fuerūt dn̄o pape ꝺ
epīs ⁊ canonicis valēt. que nō debuerūt ſilē
tio preteriri. vnde pa. ſuꝑ his cōmiſit inqui
ſitionē faciēdā. inquiſitores ſuꝑ qbuſdā arti
culis dubitantes cōſuluerūt papā. ſecūda q̄
ſtio illoꝝ hec fuit. Ecce ꝑ inquiſitionem tale
crimen probatum eſt ꝙ ſi crimialiter accuſa
tus fuiſſet cōuictus deponeret: queſitum fuit
qualiter ſit puniēdus: Suꝑ hoc diſtinguit v
trū ſit tale crimen quod īpediat executioneꝫ
ordinis aut etiā retētionē beneficij etiā poſt
pactam pn̄iam: puta ſi homicidiū cōmiſiſſꝫ:
vel adeptus eēt ordinē vel bn̄ficiū vicio ſy
monie in iſtis caſibus ita eſt procedēdum ſi
cut in iudicio accuſatiōis. In alijs vero cri
minibus diſcretus iudex poterit penam mo
derari ſm̄ meritum ꝑſone ⁊ qualitatem ex
ceſſus.

¶ Tertie. Tertio q̄ſiuerūt ſi duo vel plu
res iurati affirmāt aliquē eis vidētibus cri
men cōmiſiſſe de quo aliqua infamia nō la
borat vtrū illi penā debeāt infligere. Itē ec
ce aliquis occulte rradit inquiſitori cedulaꝫ
vel cartā infamiā epī cōtinētē: querit̄ vtꝝ ſit
ꝓcedēdū ad inq̄ſitionē eoꝝ q ꝯtinēt̄ ibidem
Itē aliqui iurauerūt vt deponāt ꝯtra illum
de quo fit inquiſitio ſecreto examinant̄ vel i
terrogant̄ vtꝝ diligāt illū ꝯtra quē inq̄ritur
vel ſint eius inimici ⁊ ipī reſpōdent ꝙ nō di
ligūt illos vel expreſſe dicūt ſe īimicos illoꝝ
aut etiā ante iuramētū publice ꝯfitētur ſe ini
micos eoꝝ ſꝫ nō oſtēdūt aliquas inimicitie
ꝓbabiles cās. Ad hec tria rn̄t pa. ꝙ nullus
dꝫ puniri ꝓpter dicta paucoꝝ ꝓ crimie de
quo nō laborat īfamia nec clamoſa inſinua
tio nō proceſſit nec ſuꝑ hoc teſtes ſūt recipiē
di cū iquiſitio ſolūmodo fieri debeat ſuper
his ſuꝑ quibus infamia p̄ceſſit. itē ad petiti
onē illoꝝ qui cedulas īfamatiōis porrigūt i
occulto ad inquiſitiōem eoꝝ q̄ ꝯtinētur ibi
dē non eſt ꝓcedēdū. Itē non eſt adhibenda
dictis illoꝝ qui poſt iuramētū vel ante taci
te vel exp̄ſſe aſſerūt ſe inimicos eoꝝ niſi for
ſitan ante iuramentū in fraudē hoc dicere p̄
ſumant̄

¶ Queſiuiſti. Aliqui inquirant̄ ſuꝑ exceſſi
bus aliquoꝝ: ſꝫ dicūt ſe nihil ſcir̄ ꝑ certā ſci
entiā ſꝫ totū ꝑ famā ⁊ credulitatē. q̄rit̄ qd ſta
tui debeat ꝯtra illos. Itē duo vel tres vel ēt
plures dicunt aliquem infamatū de aliquo
crimine in publico nihil ſiniſtrum refertur. q̄
ritur vtrum de crimine illo debeat reputari
infamatus. Reſpondet papa ꝙ propter fa
mam ⁊ credulitatem deponentiū ſolummō
non eſt deponendus ſꝫ infamato purgatio
canonica poteſt induci ſm̄ arbitriuū indicā
tis. ¶ Ad ſecundum reſpondet ꝙ propter
dicta paucorum infamatus dici non debet
cuius opinio apud graues ⁊ bonos leſa non

exiſtit. ¶ Nota primos duos caſus in quibus acta pnia executionē ordinis quis exercere non pōt.i qbus equepunitur aliquis ſiue denūcietur ſiue accuſetur. Item nullus d̄bet puniri nec inquiri pro crimine de quo laborat ifamia nec teſtes recipi. Item occulte infamantes non ſunt audiendi. Item inimicis teſtibus non eſt credendum. Itē ꝑpter famā ⁊ credulitatem probatā nullus deb; puniri: ſed purgatio ꝑpter ifamiam debet induci. Item dicta paucoꝝ non infamant. Purgationes arbitrarie ſunt.

Idem.

AD petitionem

Ad petitionē gualteri abbatis corbieñ. papa cōmiſit iquiſitōnem ſuper ſtatu ipſius monaſterij tam in capite quā i membris. Inquiſitione cōmiſſa legatus apoſtolice ſe. ad monaſterium accedens predictum: ipſo abbate preſente nec reclamante cepit ingrere diligenter ſuper ſtatu monaſterij. In qſitione finita legatus dictum abbatem pariſius euocauit vt contra iqſitionem ꝑponeret: ſi qd poſſit rōnabiliter. abbas ad ipſum accedens allegauit ꝙ in correctōne monaſterij ꝑcedere non valebat: cum predictis iudicibus inqſitio prius fuit commiſſa allegans cardinalem ipſum ex iuſtis cāis ſibi eſſe ſuſpectum ad ſe. apoſtolicam appellauit. Cardinalis non obſtante iſpectis que probata fuerant contra ipſum a regimie abbatie amouit eundem: dando monachis licentiam alium eligendi q concorditer elegerunt priorem de argentalio i abbatem: ſuper hoc delata eſt queſtio ad papam. Ipſe vero auditis hicide propoſitis: dicit ꝙ de talibus facta fuit fides ꝑpter que dictus. g. debuit amoueri a regie abbatie quāuis reſtituendus eſſet propter ordiem iudiciarium non ſeruatum. Papa nihilominus voluit ipſum māere priuatum officio abbacie: ⁊ āmouit dictū priorem a regie abbacie q non legitime fuit dicto gualtero ſubſtitutuſ pro eo ꝙ ipſe. S. ꝑpter ordinem iudiciarium non ſeruatꝙ fuit iordiate remotus: ſ; q2 dictus prior nō fuit remotus ꝑpter vicium perſone ſed ꝑpter iuris ſolēnitatem omiſſam papa ipſum reſtituit i abbatem. ¶ Nota ꝙ ſnia que nulla fuit fit aliqua per approbationē pricipis. Itē ſi aliqs eſt iiuſte remotus per conſequentiā patet ꝙ alius i loco prioris eſt iiuſte ſubſtitutus ita iſta ſunt connexa. Item ordo iuris non eſt ſeruatus ⁊ proceſſum ⁊ ſnia; reddit nullam.

Idem.

ACcedens

Quidā ſubdiaconus domini pape. h. nomie canonicus cremonenſis apud ſe. apo. deceſſit: papa prebendam quā obtinuerat i eccleſia cremonenſi. S. nepoti ipſius. D. ɔceſſit ſuper hoc executoribus ſibi datis qui cōceſſione; predictam executioni mādaret: ⁊ du; executores vellent mandatum apoſtolicū adiplerꝰ Ex parte capituli cremonēſis in modum exceptionis propoſitum fuit corā eis ꝙ dictꝰ S. de periurio ⁊ homicidio erat publice infamatus vnde prebēda non erat ſibi cōferēda ſ; potius auferēda ꝑpter quod executores in negocio nō proceſſerūt. vnde idem. g. ad ſe. apo. accedens predicta i preſentia domini pape allegauit petēs vt cōceſſionē ſibi factā facer; executioni mādari ɔtradictoreſ in expenſis puniēdo: vnde mādat pa. executoribus quatenus conceſſionem factam dicto. g. debeant executioni mandare niſi ipſe ſuper obiectis criminibus in modum exceptionis publice fuerit infamatus: quo facto ſi legitimus apparuerit accuſator audiāt que hinc inde fuerint ꝑpoſita ſi crimina illa vel alterū eoꝝ probatum fuerit contra ipſu; ſuper eodem prebenda ſilentium imponant eidem. ſi vero nullus contra ipſu; apparuerit accuſator ⁊ ipſe ſuper predictis criminibus fuerit infamatus purgationem canonicam indicant eidem in qua ſi defecerit imponat ei ſilentium. ſi autem ea; preſtiterit contradictores ab eius moleſtia compeſcat eos qui uili ſunt eum impedire in expenſis legitimis condemnando. ¶ Nota ꝙ executio ſententie ſiue collationis beneficij debet differri ſi electus vel ille cui eſt iam facta collatio ſit

ſuper criminibus publice infamatus. Item deficiens in purgatione habetur pro ↄuicto ⁊ punitur. Itē qui deficit in exceptione probanda punitur in expenſis ſed hoc ideo fit quia iam cōſtabat de iure iſtius cū eſſet prebenda collata. Idem.

Qualiter et quādo. In concilio preſenti oſtēdit papa quando prelati debeant inquirere de ſubditoꝝ exceſſibus ⁊ qualiter eos debeāt punire cum in culpa fuerint iuenti quod euidenter colligitur ex auctoritatibus noui ⁊ veteris teſtamenti ex quibus auctoritatibus ꝓceſſerūt poſtea canonice ſanctiones. legit̄ eni in euangelio ꝙ villicus ille qui diffamatus erat apud dominū ſuū quaſi diſſipaſſet bona ipſius: queſiuit ab illo quid eſt quod audio de te redde rationem villicatiōis tue: iā enī non poteris villicare: ⁊ in geneſi domin⁹ ait: deſcendā ⁊ videbo vtrū clamorē qui ad me venit opere cōpleuerint. ex iſtis auctoritatibus manifeſte probatur ꝙ non ſolū ſubditus ſed etiā prelatus cū excedit ſi per clamorem ⁊ famam ad aures ſuperioriſ peruenerit non a maliuolis ſed ab hōeſtis nec ſemel ſed ſepe debet prelatus deſcendere ⁊ corā canonicis ſenioribus eccleſie diligenter veritatem inquirere ⁊ vbi culpā inuenerit illam puniat non tanquam ipſe ſed accuſator ⁊ iudex ſed quaſi fama denunciate ſuum officium exequatur. Iſtud quidem obſeruanduꝫ eſt in ſubditis ⁊ diligentius in prelatis quia ipſi ſunt quaſi ſignum poſitum ad ſagittam: ⁊ quia non poſſunt omnibus complacere ꝓpter officium ſuum odiū multoꝝ incurrunt: vnde ſtatuerūt ſancti patres vt accuſatio ꝑlatoꝝ non facile admittatur ne concuſſis columnis corruat edificiuꝫ niſi diligens adhibeatur cautela videlicet vt accuſatio que ad degradationē itenditur nullatenus admittatur niſi legitima precedat inſcriptio. Sꝫ cuꝫ aliquis fuerit infamatus ita ꝙ ſine ſcandalo diſſimulari nō poſſit tunc ad inquirēdum ⁊ puniendum prelatus procedat nō ex odio ſed ex caritate quatenus ſi grauis fuerit exceſſus quāuis non degradetur ab ordine tamen ab adminiſtratione remoueat̄ oīno qḋ eſt ſm euangelicā veritatē a villicatiōe villicum āmoueri.

Debet. In hoc. §. dicitur ꝙ ille cōtra quem fit inquiſitio debet eſſe preſens niſi ꝑ contumaciā ſe abſentet: ⁊ illi ſunt exponēda capitula de quibus fuerit inquirenduꝫ ⁊ dicta teſtium ⁊ nomina ipſoꝝ ſunt ei publicanda ⁊ exceptiōes ⁊ replicatiōes legitime admittende ne per ſuppreſſionē nominū detur audātia infamandi ⁊ per excluſionē exceptionē deponendi falſum ſecuritas prebeatur.

Ad corrigendos. In hoc. §. dicitur ꝙ prelatus tanto diligentius ad corrigendum prelatoꝝ exceſſus debet deſcēdere quanto dānabilius eos dimitteret incorrectos contra quos exceptis notoriis tribus modis ꝑt procedi videlicet ꝑ accuſationeꝫ denūciationem ⁊ inquiſitionē ipſoꝝ: ita tamē vt diligēſ in omnib⁹ adhibeatur cautela vt accuſatio nullatenus admittat̄ niſi ltima precedat inſcriptio: denūciationē caritatiua admonitio ⁊ inquiſitionem clamoſa debet inſinuatio ꝑuenire hoc moderamine ſemꝑ adhibito vt ſm iudiciȷ formā ſnīe quoqꝫ forma dictetur circa regulares pſonas nō credit pa. vſqueqꝫ ſeruādū que cā requirit vt de facili poſſit a ſnis adminiſtrationibus āmoueri. Nota ꝙ cum infamia procedit a maliuolis nō dꝫ procedi ad inquirēdum qꝛ ex odio preſumitur famā illā ꝓceſſiſſe. Item prelati dicūtur quaſi ſignum poſitum ad ſagittā. Itē prelatus nō debet procedere ad inquirendum ex odio ſꝫ ex caritate. Itē prelatus ꝑ inquiſitionem nō deponitur ſꝫ ab adminiſtratiōe remouentur niſi in duobus caſibus ſupra. eo. inquiſitionis. l. rubri. Item ille cōtra quem fit inquiſitio debet eſſe preſens niſi cōtumaciter ſe abſentet. item eadem quibus aliquis inquiritur debēt ei manifeſtari ⁊ oīs defenſio ſibi reſeruatur. item accuſatiōem inſcriptio ſemper precedere debet admonitio denūciatiōem: ⁊ inquiſitiōem fama ſeu clamoſa inſinuatio. itē ſentētia ſemꝑ formāda eſt ſm modū agendi. itē regulares de facili remouē

tur a ſuis adminiſtrationibus. Idem

Sicut olim Statuit cōciliuʒ generale ſicut olim a ſanctis patrib⁹
fuit ſtatutum vt metropolitani ſingulis ānis
non omittant concilia celebrarī in quibus di
ligenter intendant circa correctionem ⁊ refor
mationem clericoꝝ ⁊ mores eorum relegan
tes regulas canonicas ⁊ preſertim huius cō
cilij penam debitaʒ tranſgreſſoribus infligē
do vt aūt id valeat melius adimpleri p ſin
gulas dioceſes conſtituant pſonas idoneas
⁊ honeſtas que de plano ⁊ ſine aliqua iuriſ
dictione diligenter inquirant que correctiōe
ac reformatōe ſunt digna vt ea fideliter refe
rant in concilio ſubſequēti vt ſuper his ⁊ ali
is ꝓuida deliberatiōe procedāt ⁊ ea que ſta
tuerant faciant obſeruari ⁊ in epiſcopatib⁹
ſynodis annatim celebrādis ea debeant pu
blicare per ſingulas dioceſes.quiſquis aūt
hoc ſtatutuʒ neglexerit adimplere ab execu
tione ſui officio ſuſpendatur.

Gregorius nonus.

Olim .vij. Inquiſitio ſup ſtatu cuiuſdā monaſte
rij ordinis tironī.tam in capite q̄ꝫ i
mēbris cōmiſſa fuit quibuſdā inquiſitoribuſ
ad petitionē.vij.⁊.p.monachoꝝ dicti mōa
ſterij pēdente inquiſitiōe coraꝫ ipſis: abbas
quaſdā ſnīas ſuſpēſionis ⁊ excōicatiōis tulit
in quoſdā de monacis ipſius monaſterij ꝓ
ſequentes inquiſitiones ⁊ iherentes eis ⁊ eti
am p quoſdā iudices delegatos fecerat pro
mulgari:quoſdā etiā ſpoliauit cōtra iuſticiā
ipſo negocio pendēte ⁊ quoſdā iduxit ad iu
randū q̄ veritatē nō diceret cōtra ipſuʒ:⁊ q̄ꝛ
propter hmōi ipedimenta retardabat̄ refor
matio monaſterij.ſignificata fuerūt hec dn̄o
pape:petierūt inſup dicti mōaci a pa.vt fa
ceret eis expenſas factas ⁊ faciēdas ſibi mi
niſtrari de bonis monaſterij. Sup hoc mā
dat papa inqſitoribus quatenuſ ne reforma
tio monaſterij valeat retardari debeāt rela
xare ſnīas ſuſpēſionū ⁊ excōicationuʒ quas
abbas ꝓtulit vel p quoſcūqꝫ iudices fecit ꝓ
mulgari poſt inceptū negociū inherentes eiſ
dem ⁊ reſtituant illos quos abbas pēdente
negocio cōtra iuſticiā ſpoliauit: ⁊ relaxatis
iuramētis ſi qua de tacēda veritate abbas
extorſerat ꝓcedāt i negocio de plāo ⁊ abſqꝫ
iudicioꝝ ſtrepitu inquirētes q̄ circa pſonas
⁊ obſuātias regulares viderint inquirēda ⁊
corrigāt q̄ fuerit corrigēda tā in capite q̄ꝫ in
mēbris ꝓuiſo:ut negō pendēte abbati obedi
ant ⁊ intendāt ita q̄ p hoc reformatio mona
ſterij nō valeat ipediri: Si vero teſtes ɔtra
abbatē ꝓducti fuerit copiā faciāt ei dictorū
ipſoꝝ ⁊ faciāt fieri predictis moachis trib⁹
vel quatuor vel alijs quos aſſūpſerit ad dic
tū negociū ꝓſeq̄ndū expēſas nccārias factas
⁊ faciēdas ad negociū ꝓſequēdū de bōis mo
naſterij cōputatis ſi qua receperint de boniſ
monaſterii. ¶ No.iuriſdictionē iquiſitoruʒ
extendi ad eos ſine quib⁹ eoꝝ officiū nō po
teſt expediri. Itē iuramēta de veritate tacē
da facta nō tenēt nec ſūt ſeruāda. Itē plātuſ
pēdēte inqſitiōe vel accuſatiōe ɔtra ipm non
deꝫ aliqd facere pp qd ipediat̄ officiuʒ iudi
cis q̄ ſi fecerit inqſitor vel iudex totū reuoceꝫ
Itē copia atteſtationū faciēda ē abbati con
tra quē ꝓceditur. Itē monaci i expēſis mōa
ſterijs ꝓſequūtur iquiſitionē cū nihil habeāt.

Prelatorum Quidā canonici
friſingen̄.denūciauerunt do.pa.q̄
eoꝝ ep̄s minus canōice ep̄atū adept⁹ bōa ip
ſius ep̄atus adeo grauiter dilapidat ⁊ cōſu
mit q̄ niſi celeriter adhibeat̄ remedium ad
diſſolutionis obprobriū deducet̄ ⁊ nō ſoluʒ
reꝝ ꝓdigus ē ſʒ ēt fame ſue ꝓdigus eſt ⁊ ſalu
tis vtpote q vitā ducit nimiā diſſolutā: ꝓpt
qd mādat papa q̄buſdā iudicib⁹ qua. pſo
naliter accedētes ad locū veritatē iquirāt:et
cā ad ipm ſigillis ſuis tranſmittāt icluſā eidē
ep̄o terminū aſſignātes quo ɔſpectui do.pa.
ſe pn̄tet ꝓmeritis recepturis. interī tn̄ ptāte
vēdēdi dādi infeudādi ſeu quoqꝫ mō alienā
di bona ep̄atus eidē penitus interdicta. ¶ No
ta q̄ iquiſitores pſonaliter accedere debent
ad locū i quo moratur illi cōtra quos ſit in
quiſitio q̄ꝛ ibi ⁊ nō alibi faciēda eſt inqſitio.
itē cū aliqs denūciat̄ ſuſpectus de dilapida

tione interdicẽda eſt ptãs quocũqȝ mõ alie
nãdi bona eccẽ. De calũniatoribꝰ. Ru.
Gregorius.

CUm fortiuſ.
Hilarius ſubdiaconuſ accu
ſauit iohãnẽ ꝑdiaconũ cã cu
ius accuſationis ɔmiſſa fuit anthoio ſubdi
acono ⁊ quibuſdã aliis: Judices i negocio
ꝑcedẽtes cũ ille hilarius nihil ꝑbaſſet ɔtra
ioãnẽ diaconũ abſoluerũt eũdẽ nullã penã i
ponẽtes hilario ſubdiacono ꝑ calũnia. ꝑuẽit
hoc ad noticiã pape vñ ipe ſcribit anthonio
ſubdiacono dicẽs ꝙ illa crimia fortiꝰ ſũt pu
niẽda q̃ obtinunt illis q culpabiles nõ fuerũt
⁊ pcipue ſcis hoibus vñ reprehẽdit iudices
illos q i cã illius iohis diaconi reſederũt ꝑ
eo ꝙ nullã penã dicto hilaria calũniatori i
poſuerũt. vñ mãdat dicto antonio qua. cum
tantũ malũ nõ debeat trãſire ipunitũ: predi
ctum. h. priuet offõ ſubdiaconatꝰ ⁊ verberi
bus caſtigatus publice i exiliũ faciat depor
tari. No. ꝙ qui nõ ꝑbat qd itẽdit ɔtra alium
puniri deat pena taliõis. Item ut qs nõ põt
puniri pena qua debuit accuſatꝰ alia pena
addit priori pene vt hic pȝ. qꝛ nõ poterat. h
priuari diaconatu loco illius verberibꝰ ca
ſtigatus mittit in exiliũ. Inno. iii.

CUm dilectꝰ Magr̃ ſcole
paletinus ad ap. ſe. ac
cedẽs de ſuo epo exceſſus varios nunciauit
pa. examiatõem eoꝝ cõmiſit qbuſdã inqſito
ribꝰ faciẽdã ⁊ exaiatiõeȝ factã ſub ſigill ſu
is ſibi deſtiarẽt iclusã quo facto pa. examia
uit ꝑceſſũ negocii diligẽter nec inuenit aliqd
de p̃dictis ſufficiẽter eẽ ꝑbatuȝ: vñ abſoluit
epm ab obiectis. Mãdãs qbuſdã qua. dic
tũ mgr̃m ſuſpẽdãt ab offõ ⁊ bñficio donec ſe
purgauerit ꝙ calũniãdi aio nõ ꝑceſſit ad hu
iuſmõi crimia ꝑponẽda vt ceteri ſilr̃ pena ꝑ
territi ad infamiã p̃latoꝝ ſuoꝝ de facili ꝑ
cedere nõ p̃ſumãtur. No. ꝙ q deficit i ꝑban
do i cã denũciatiõis punitur vt hic dr̃. Iteȝ
nemo dȝ aliũ ⁊ p̃cipue p̃latũ ſuũ ifamar.

¶ De ſymõia ⁊ ne aliqd ꝑ ſpõſalibꝰ exigat
Rubrica.

IN ordinando. Statu
it gregoriꝰ in ſynodo gñali ꝙ
ꝑ ordiatõe nullꝰ aliqd acci
piat nec ordiatus aliqd det

QUi aliũ Dr̃ hic ꝙ qui
pecunia expule
rit in eccã ltie iſtitutũ ⁊ eã ſibi reti
nuerit oino deponatur.

SI dominus. Querba
tur vtꝝ qlibȝ ca
tholicus admittẽdus ſit i accuſatiõem ſymo
niacoꝝ. rñt pa. ꝙ quilibet admittẽdus eſt. ar
gumẽto a maiori. ſi eni dñs q fuit ſine pecca
to lniam accuſandi dedit viri. ſ. iude ſcelera
tiſſimo. multo fortius nullus catholicꝰ repel
lẽdus ẽ: imo potiꝰ exorãdus ẽ vt veritatẽ aſ
ſeuerat ad repellẽdã ſymoniacã prauitatem
Nota quẽlibȝ admittẽdũ i accuſatiõe ſymo
niacorum. Idem.

ACcuſatũ. In iſto. c. ⁊ in ſe
quẽti dr̃ ꝙ ſi qſ accuſatꝰ
fuerit de ſymõia de qua ſit publice ifamatꝰ
dȝ ꝑhiberi a celebratiõe miſſaꝝ dõec de ve
ritate cõſtiterit. Lucius pa.

SIcut ſymõiaca. Paſſio
alios morbos vicit vñ
ſine aliqua dilatiõe cuȝ de ipſa ɔſtiterit de
eccã dȝ eliminari ⁊ expelli.

TAnta. Propter magnitudi
nẽ crimis ſymonie ſerui ad
uerſus dñm ⁊ qulibet criminoſi admittũtur
ad accuſationẽ cõtra ſymoniacos. Itẽ oĩs
peccator põt cantare miſſaȝ preter ſymonia
cũ ⁊ qlibȝ eũ accuſar ẽt meretrix vt ab ordie
male accepto remoueat. Alex. iii.

NOn ſatis. In. c. iſto ꝑhibet
ne ab his q trãſeunt ad
religionẽ aliqua pecunia requiratur nec pri
oratus vel capellania pro aliqua precio ali
cui cõmittatur et qui contra fecerit tam illẽ
qui dedit quam ille qui recipit ſymoniam
committit: ne pro aliquo ſpirituali non ob
ſtante aliqua conſuetudine qꝛ diuturnitas
temporiſ non tenuit peccatuȝ ſȝ augȝ ⁊ in ſe.
c. idẽ dr̃

Cum ſit Lr̄a per ſe p₃.
Idem.

De hoc Eps̄ exoñ. ante ſuam electōem ꝓmiſit archid. qͦdā beneficiū ⁊ cuidā cleriro quendā prioratū ut vterq₃ electiōi ſue ↄſentiret. Item rex ⁊ alij principes pecuniam receperunt ut electioni conſentirent. que ſiuit archieepiſcopus quid eſſ₃ ſibi agendu₃ ſuper p̄dictis. Rñ₃ pa. ꝙ ſi manifeſtū ē dictum archidiaconū ⁊ clericū recepiſſe ꝓmiſſa ob cām illā vel exinde confeſſi fuerit vel conuicti ſunt deponendi. Si vero non eſt notorium: nec conuicti ſunt vel confeſſi: ſ₃ publica laborat infamia inducēdo eſt illis purgatio in qua ſi defecerint ſunt puniēdi. Rex āt ⁊ priceps ſunt inducendi: ut ſi qua receperūt a dicto epo: vt electioni preſtarent aſſenſum eccleſie exonieñ. reſtituantur cū illā ſine periculo anime retinere non poſſunt. ¶ No. ꝙ deponendi ſunt qui ſymoniam cōmittūt. Item pecunia recepta reſtituēda ē eccē i cᵘ iniuria da ē qͦ itelligo ſi de bonis eccē data ē vl̄ ſi agatũ in foro iudicii.

Cum eēnt R. clericᵘ ⁊ nobilis vir vv. erant in p̄ntia do. pa. ꝓ cōtrouerſia quā inter ſe hēbāt ꝙ nobiliſ ille i curia do. pa. morā diutius trahere nō poterat p ſe in cā illa ↄſtituit ꝓcuratorē: partibus in preſentia pape ↄſtitutis clericus ille ↄfeſſus eſt ꝙ miles ille ꝓmiſerat ei dare eccām illā ſup qua litigabat: ſi quoddam negocium ipiᵘ militis poſſit in preſentia pape ꝓmouere. Et q₂ ꝓmiſſio illa ↄtinebat ſymoniacā prauitate₃ eidē .r. papa ipoſuit ſilentiū ſup eccā ipa. ¶ No. ꝙ ſola ꝓmiſſio ſuper re ſp̄uali ſymoniam inducit. Idem.

Inſinuatū₃. In eccleſiis ciſtercienſis epatᵘ q̄ plures clerici p ſymonia₃ dicūtur habere ingreſſum: de quo ſunt inſamia notati. vñ mādat pa. diocesano epo q̄tenus ſi notoriū fuerit aliquis in eccleſiis illis per ſymoniā intraſſe inde remoueat illis aūt quo₄ crimē notorium nō ē ſi tamē laborāt iſamia publica indicat. v. vel. vi. māu ſui ordinis purgatōem in qua ſi defecerit bn̄ficiis illis ꝑpetuo priuet eoſdem. Idem

Nemo Statuit alexā. ꝙ nullus p̄ſbyter aliqͦ emolumētū recipiat a quocūq₃ publice peccāte ut epo velˀeiᵘ miniſtris cel₃ peccatū illiᵘ nec ꝓ reſpectu alicᵘ ꝑſone ↄſanguinitatis aut familiaritatis dimittat qn peccatū inoteſcat. ſecundo dicit ꝙ nullū digne penitentem vel etiam minus digne penitente₃ propter grām vel fauore₃ ad recōciliatiōem adducat ⁊ teſtimoniū r̄cōciliatōis ferat eidē vel pp aliquē liuore₃ ſiue odiū remouerat a recōciliatiōe q₂ vtrūq₃ ſymoniacū ē. ¶ No. q dat tpale ꝓ ſp̄uali ſymoniā ↄmittat. Itē q cūq₃ penitētē pp grām vel fauorē ad pniam adducit ł pp odiū r̄mou₃ a r̄ↄciliatiōe ſymoniā ↄmittit. ⁊ ſic fauor ⁊ gr̄a ſiue odiū ſuccedit loco p̄cii.

Querelam Monachi de acra quēdā maneriū cū p̄tinēcijs ſuis ⁊ eccām q̄dā adepti fuerūt a monachis de cadomo ſub ānuo cēlu. xv. libra₄ ⁊ ſup hoc charta₃ ab ipis monachis habuerūt poſtmodū vero prior monacho₄ de acra capitulo ſuo in cōſulto cartā p̄dictā accepta inde pecūia dcis monachis de cadomo regnauit. vnde monachi iſti de acra ↄq̄rebāt ſe iiuſte grauatos: quare mādat pa. q̄buſdā quatenᵘ ꝑtibᵘ ↄuocatis cām ↄcordia vel iudicio termiare ꝓcurēt. Sciētes ꝙ eccā p̄dicta emi nō potuit ita nec redimi. Si vero monachi de cadomo legittime citati fuerint ↄtumaces: iudices mōachos de acra inducant in poſſeſſionē eo₄ de quibus ↄtrouerſia vertitur inter eos: nec permittant eos exinde abſq₃ iuris ordine moleſtari. No. ꝙ eccā non poteſt emi nec redemi alias ſymonia cōmitteretur. Item ꝑpter cōtumaciā rei ante lit. ↄteſta. actor mitti deb₃ in poſſeſſionē rei petite ⁊ iudex inductum in poſſeſſionē defendere d₃. Ite₃ delictū p̄lati inconſulto capitulo nō p̄iudicat eccleſie.

Idem.

EA que Quidā epi extor
quebant minimos a clericis ꝓ criſ
mate ⁊ illos denarios. aliquando appellant
catedraticū. aliquando paſchalem ꝑſtatōez
aliquando appellant illos conſuetudinē epa
lem. ſz qꝛ hoc ſymoniacū ē. Mādat papa q̄
tenus ꝑtextu alicuius ꝯſuetudis vel prelatio
nis denarios ꝑdictos nullatenus exigant ꝙ
ſi fecerint periculum ſui ordinis poterūt for
midare. ¶ Nota ꝙ in delictis nō excuſat ꝯ
ſuetudo ⁊ variatio nominis nō ꝓdeſt.

Idez

EX diligenti Archi
di. indu
xit quendaz clericū ut facerz fideli
tatem ita ꝙ ipe illi clerico annis ſingulis bn̄
ficiū exhiberz . clericus ille videns ꝙ hmōi
obligatio illicita erat peciit inſtanter a dn̄o
papa abſolui dicens ꝙ de predicto bn̄ficio
nil amplius accipet. pa. videns hmōi petiti
onem honeſtam ⁊ fauorabilem ipm ab illa
fidelitate abſoluit cum illud contrarium fu
it diuinis legibus ⁊ humanis ita ꝙ a ſacer
dote diſcreto pniam accipiat. ⁊ ne nota īfa
mie poſſit reſpergi cōcedit ſibi has lr̄as quaſ
poſſit oſtendere in teſtimonium ſue indulgē
tie ꝯtra infamantes eundem. ¶ Nota ꝙ fi
delitas ꝓ re ſpūali acquirenda fieri nō dz:
qꝛ ſymonia eſſet. Idem

UT ſi queſtiones
Quidam electus fuit in archiepm
ſtrigoñ. ⁊ ꝯfirmatus. papa ꝑ quendā cardia
lem euntem ꝑ mare tranſmiſit ei pallium: fra
ter illius electi occurrit obuiam cardinali: ⁊
cū paucas equitaturas haberet obtulit pale
fredū epo electo ignorante ⁊ recipiente poſt
modum pallium ab eodem poſtea archieps
hoc intelligens dubitauit an eſſet ſibi in ali
quo impu[t]andum cōſuluit papam ſuꝑ hoc
⁊ ipe reſpondet ꝙ in hiis vltra quam oporte
at dubitare nō dz cū dicat humane leges: ꝙ
qdam ꝯtemnūt ſacramēta etiā neceſſaria ex
hibere quadā tenui religione dicentes tenuē
religionem q̄ dubitat vbi dubitandū nō eſt
⁊ iō frater eiꝰ cardinali equū vnū illo ignorā
te traſmiſit nullo mō ipm dubitari oportz cū
paucas eqtaturas veniens ꝑ mare ſecū hērz
ꝙ in accipiendis muneribus vel dādis ſunt
cōſideranda. ſ. vel qualitas dantis ⁊ accipiē
tis ⁊ q̄titas muneris ⁊ tempus donationis
q̄titas pſonaꝝ vt a pauꝑe danti vel ecōuer
ſo q̄titas muneris. ſ. magnum vel puū ſit do
nū tempus an inſtante neceſſitate vel alio tē
pore donetur ſi ꝑdcā ꝯſiderentꝰ nō fuit mag
nū ſi frater ille eqnū vnū cardinali donauit
quē hiſtrioni ⁊ nō petenti donaret ⁊ potius
hoc fecit neceſſitate inſpecta q̄ȝ alia intentōe
ꝙ aūt dr̄. beatus qui excutit manus ſuas ab
oī munere de donis illis dictū ē: que ſolēt ac
pientis animū allicere in aliis que accipien
tis animum non mutarent romana eccā in
terp̄tari ꝯſueuit accipientē nō delinquere vl̄
donantez. ¶ No. ꝙ nō dz qs dubitare vbi
dubitandū nō ē. Itē in donis dādis tria ꝯſi
deranꝰ ut lr̄a dicit. Itē nō ꝑſumitꝰ modica
aliquē imūtare. Idem.

VEniens Quidam pſ
byter . ſ. nomine
voluit fieri monachus in quodam
monaſterio abbas ⁊ fratres noluerunt eum
recipere in monachum quouſqz cōuenirz eis
dare. xxx. ſolidos facta conuentione: ſequen
ti die receptus fuit in monachum: monachi
poſtulauerunt ab ipo. xxx. ſolidos. abbas. x
familia: xij. pro paſtu dicentes hanc eſſe con
ſuetudinem monaſterij. monachus ille acceſ
ſit ad papā ꝓponens coram papa predicta
Unde mandat cuidam quatenus ſi eſt ita ꝯ
pellat abbatem ⁊ monachos ad reſtituendā
pecuniam predicto presbytero indigne acce
ptam ⁊ eidem precipiat: ut in alio monaſte
rio in habitu monachali ſtudeat domio de
ſeruire abbatem ⁊ maiores perſonas mona
ſterii ab executione officii ſui ſuſpendēs pro
tante prauitatis exceſſu. ¶ Nota pecuniam
reſtituendam monacho quam dedit mona
ſterio ꝓ ſua receptione.

EXtue Quidam dū vel
let ad ſacerdotiſ ordi
nem aſcendere acceſſit ad archid.

ut eū preſentaret ad ordinem ſacerdotis qui nollet eum ad ordinem preſentare: niſi prius vi. ſolidos ſoluiſſet eidem: ⁊ ſic ordinem ipꝫ pe reuꝫ preſentatus accepit. Epiſcopus dioceſanus cui ſacerdos hoc in ſecreto fuerat ꝯfeſſus. Queritur qd de ipo eſſet agendū. rn̄ꝫ papa ſi hoc ē ſecretum eundem ſacerdotem moneat ⁊ inducat: ut ordinem alicuius religionis aſſummat ⁊ ꝑpetuo abſtineat ab officio ſacerdotis: alioquin non debꝫ ipm̄ ab officio ſacerdotis arcere cum ſit ſecretus eius exceſſus: penitentiam tamen ſecretam ſibi iniungat. ¶ Nota ꝙ crimen occultum p̄latus punire non debet: quia illud ſcit ut deus: nō ut iudex: Ca. ſepens patet.

Lucius. iii.

De ſimoniace

Quidā ordinati fuerunt ſymoniace. Queſitum fuit de hiis quid de hiis quid eſſet agendum. Reſpondet papa ſuper hoc certum nō poſſumus dare reſponſuꝫ niſi primo ſciam⁹ qualiter fuerint ordinati: quia ſm quandam ſpēm ſymonie quidam licet ſymoniace ſunt ordinati utpote ipis ignorantibus ſymoniaci non ſunt ⁊ illi diſpenſatione poſſunt in ſuis odinibus remanere. ¶ Nota ꝙ qui ſymoniace ordinati ſunt ipis ignorātibus nō ſunt ſymoniaci. cū quibus pn̄t epi diſpēſare.

Idem.

Matheus

Quidam electus fuit ad regimen cuiuſdā eccleſie de voluntate maioris ꝑtis paucis ꝯtradicētib⁹ qdā aūt illi⁹ ꝺ volūtate electi turbata: qꝫdā pecuniā ſolū q diſcordāi faciebat ⁊ ſic contradictio ꝯquieuit: poſtea dubitans ꝙ ſymoniam commiſiſſet per cardinalē iſtud factuꝫ ſecrete domino pape intimauit: petens ſuper hoc conſilium ſalutare ⁊ papa reſpondꝫ ei dicens ꝙ multum conſuluit ei ſi adminiſtratōem ſponte dimittat memor exiſtens illius verbi nihil ꝓdeſt huiuſmodi ſi vniuerſum mundum lucretur: anime vero ſue detrimentum patiat̄. ¶ Nota ꝙ turbata voluntas non excuſat.

Idem

Audiuimus

Quidam .g. nomine ꝓpter pecuniam quā debebat excōmunicatus fuit: quia eā ad terminum nō perſoluit tandem creditoribus ſatiſfecit ſed abſolutionis beneficium habere non potuit ex communicatōibus querentibus. x. vel ꝓ abſolutione conqueſtuſ fuit ille pape. vnde mādat quibuſdā quatenus ſi predictus .g. debitum ſoluit ipm̄ grauatum abſoluant: ſi excōmunicatores inquiſiti ipm̄ nō duxerint abſoluendum. ¶ Nota ꝙ abſolutio gratis ē īponēda cū ſit ſpūale.

De regularibuſ

Quidam regulares canonici ipis ſciētib⁹ ꝑ ſymoniam ingreſſum in monaſteriis ⁊ eccl'iiſ regularib⁹ habuerūt. q̄rit̄ qd de ipis agendū. Rn̄ꝫ papa ꝙ cū multe ſuꝑ hoc reperiantur auctoritateſ expreſſe nihil aliud ē ſtatuendū: niſi ut locum quem taliter adepti ſunt omnino dimittant ⁊ alia monaſteria diſtrictiora adeant in quibus pniam agāt ſi aūt ignorantib⁹ ipis pecunia data fuit compellendi ſunt ut eccē loco denuncient ⁊ p⁹modum reducantur in eundem ſi abſqꝫ ſcandalo ibi potuerunt remanere vel in aliis eiuſdē ordinis collocetur. ¶ Nota ꝙ illi quib⁹ ſcientibus ſymonia eſt commiſſa in artioribus mōſteriis ſunt ponādi: alii ignorātes ſymoniam in eiſdem vel in aliis locis eiuſdē ordinis diſpenſatiue poſſunt remanere.

Idem.

Ex inſinuante.

Quidā pater na cupiditate ipo tamē ignorante in canonicū cuiuſdā eccē fuit receptus. poſtmodū ad annos diſcretionis veniens ſignuꝫ crucis aſſumpſit ⁊ prebendam quam taliter adeptus fuerat in manu ꝓpoſiti ⁊ fratrum ſpōte reſignauit. ſi idem prepoſitus ⁊ fratres ſibi compatientes ipm̄ de nouo in canonicū elegerunt ita videlicet ꝙ poſt iſtam electionem poſtremum locū in choro ⁊ ī aliis obti

neret. Jſte queſiuit a papa vtrum primum
locum quem habuerat ſm primam elecõeʒ
valeat recuperare. Reſpondet ei pa. ut idul
gentia quam illi fratres miſericorditer ſibi
fecerunt ↄtentus exiſtat. ⁊ idem prime recep
tionis: nihil audeat in ipa eccleſia vendicarꝫ
¶ Nota ꝙ capitulum poteſt diſpenſare cũ
eo qui ignorãter in eccleſia beneficium ē ad
eptus: vt in eadem eccã in canonicuʒ admit
tatur. Jtem actio ſemel extincta ampliꝰ nõ
reuiuiſcit. Cele. iij.

N**obis ſint** Uacan
te quadam
plebe capitulum eiuſdem plebis:
dederunt poteſtatem eligendi quattuor: qui
elegerunt plebanum amici illius de cuiꝰ ele
ctione ſperabatur: ꝓmiſerũt viri de p̄dictis
quattuor vel omibus pecuniam ſe ſoluturoſ
eo tamen ignorante ⁊ ſic interueniente hmõi
ꝓmiſſiõe electus fuit. Queritur an talis ele
ctio: ſi de hoc conſtiterit eſt reprobanda niſi
conſtiterit illos qui ꝓmiſſionem fecerũt frau
dulenter hoc feciſſe in diſpendium illius qui
fuerat eligendus. Scdo alia queſtio queritꝫ
Ecce aliquis electus in prelatum alicuiꝰ ec
cleſie illa electio reprobata eſt ꝓpter praui
tatem ſymoniacam ut dictum ē. Queritur
vtrum epũs in talibus valeat diſpenſare. ⁊
rñr ꝙ non. ¶ Nota ꝙ ſymonia ab alia com
miſſa aliis nocet quia culpabilis non fuit ni
ſi illo factum fuerit in diſpendium electi; qꝛ
ei non nocet cum fraus alicui ꝓdeſſe nõ de
buit. Ideʒ.

D**ilectus** Archidiaconꝰ
eboracẽ. R. pre
poſitum multis grauamibus ⁊ iniu
riis affligebat ut archid. ab iniuriis deſiſte
ret p̄poſitus ꝓmiſit ei certam q̃titatem pe
cu nie ſe daturum ⁊ pſoluit. ſʒ poſt receptio
neʒ pecunie archid. ſuper dignitatibus ⁊ be
neficiis ab eiꝰ moleſtia non quieuit. vñ p̄poſ
tus domino pa. fuit conqueſtus. mandat pa
pa quibuſdam quatenus ſi ē ita compellãt
archid. reſtituere quod accepit ſi ipm ↄtra
ꝓmiſſionem ſuam veniſſe conſtiterit. ¶ No
ta per hanc decretalem quod licitum ē alicui
redimere vexationem ſuam. Jtẽ fidẽ nõ fuã
ti fides nõ ē fuãda. Inno. iii.

L**Ecanus** Capellanꝰ
de villa frãca
p exequiis mortuoꝝ ⁊ benedictio
nibus nubẽtium exigebat pecuniam a par-
rochianis ſuis ⁊ inueſto extorquebatur. par
rochiam illi conqueſti ſunt pape. Vñ man-
dat quibuſdam quatenus capellanũ illũ mo
neant ut a tanta p̄ſumptione deſiſtat ⁊ ꝓ ex
ceſſu ſatiſfaciat ↄpetenter. ſi autem obedire
noluerit ipm puniant pena canonico.
Ideʒ:

D**ilectus** Archiep̃s cã
tuarienſis dum
ipe dioceſim ſuam viſitat in mona
ſteriis ⁊ aliis locis religioſis: inuenit pullulaſ
ſe ſymoniacam prauitatem ita ꝙ in eis mul
ti precio ſunt recepti qui gratis recipi debue
runt; ſʒ quia multitudo erat in cauſa: queſi-
uit a papa an ſeueritati ſit aliqd detrahẽdũ
⁊ ipe rñʒ ꝙ ſi p̄dicti corã ipo fuerint accuſa
ti poſtq̃ crimen ordine iudiciario fuerit com
probatũ tam dantes q̃ recipientes canonica
pena puniat. Si aũt ꝑ ſolam inquiſitionem
de hoc ſibi conſtiterit illos ꝙ per ſymoniam
in locis talibus ſunt recepti inde remoueat ⁊
ad monaſteria dirigat artiora ad pñiam ꝑ
agendam. ⁊ abbatibus ⁊ prioribus ⁊ prela
tis quibuſlibet ⁊ officialibus eorum iniũgat
penitentiam competentem ⁊ donec illam pe
gerint ab executione ſacrorum ordinum ſu-
ſpendat eoſdem iniungens epiſcopis ſuis ut
hanc formam per ſuas dioceſ. faciant obſer
uari tamen ſi gratis ſine aliqua taxatione fu
erit aliquid eis oblatum illud grataner cer
tius poterit. ¶ Nota penam regularium
qui per ſimoniam ſunt recepti vt qui conuic
tus eſt in modum accuſationis deponi debe
at: qui in modum inquiſitionis in aliud mo
naſterium artioris religionis debeat poni
ad penitentiam peragendam hodie ſtanduʒ
videtur illi conſtitutioni infra eodem quoni
am. Jteʒ ſi gratis aliquid detur ſine aliqua
taxatione illud recipi poteſt.
Idem.

Licet heli Oñdit pa. in decrtali ꝑ ſenti ꝙ prelati tanto diligenti⁹ ſubditoꝝ exceſſus corrigere debent q̄to eo offēſas dī ſerunt incorrectas quod oſtendit exemplo heli: qui licet in ſe bonus exiſteret: qꝛ tñ filioꝝ exceſſus non corripuit ⁊ in ſe ⁊ in ipis vindictam excepit: ꝑlatus eni3 contra ſubditos tribus modis exceptis notorijs ꝓcedere poteſt p accuſatōe3 ⁊ inquiſitōem ipſoꝝ ita videl3 ꝙ accuſatōem p̄cedat inſcriptio denūciationem admonitio ⁊ inquiſitōem clamoſa inſinuatio ⁊ hoc ꝓbatur auctoritate domini dicentis deſcendam ⁊ videbo vtꝝ clamorem qui venit ad me compleuerint cū clamor puenerit od prelatum deſcendere deb3 ⁊ inquirere ⁊ videre an veritas ſic ſe habeat ⁊ hoc idem oſtendit per canonem antiquu3 ſiquidem de quocunq3 clerico ad aures prelati peruenerit: quo iuſte poſſit offendere nō ſtatim credat: ſed prius cum canonicis ſuis veritatem inquirat: ut ſi culpam inueniat ipſam puniat non tanquam hic ſit accuſator ⁊ index ſed forma deferente ſuum officium exequatur ita videl3 ut iuxta iudicij formam: ſnia formetur. hiis premiſſis deſcēdit ad ad caſum cuius occaſione p̄miſit p̄dicta. abbas pompoſianus erat infamat⁹ apud dominū de ſymonia dilapidatione piurio ⁊ inſufficientia quidam monachi pompoſiani ſuper hijs denunciauerunt ip3 abbatem domino pape ɔtra quos abbas excepit ꝙ denūciationē hōi fraterna correctō non preceſſit ſm regulam euangelij: ſed monachi aſſeruerunt ſe illum p̄monuiſſe ⁊ ad hoc ꝓbandum iduxerunt duos monachos. ſed quia ſuper hoc contendere non deſiſtebant papa ex officio ſuo noluit inquirere de p̄miſſis. vnde ſup p̄dictis criminibus recepit iuramēta monachorum: tam quia contra ipm q̄ ꝓ ipo venerāt quoꝝ depoſitionibus publicat.s ceperūt diſputare ſup illis: ſed quia p dicta illoꝝ ⁊ cōfeſſionē abbatis cōſtitit pape ꝙ abbas quādam ſumma3 pecunie ab anteceſſore ſuo dimiſſam expenderat: ⁊ in alia maiori mōaſterium obligauerat. ꝓpter quod papa ipſum tanquam dilapidatorem ſuſpectum ſuſpendit ab adminiſtratōe: ſed quia ſymonia mltis modis videbatur eſſe ꝓbata. abbas ɔtra teſtes multas exceptiones ꝓpoſuit videl3 conſpiratōes ⁊ inimicicias capitales furtum vł adulterium: ut eos a teſtimonio remoueret: ſuper quibus fuit ſatis diſpuatum: quidam dicebāt ꝙ omnes indifferenter erant admittendi cū accuſatio ſymonie ad inſtar crimie leſe maieſtatis ꝓcedat: alij vero ɔtrariu3 dicebant: quia l3 crimina iſta q̄tum ad accuſatōem paria videntur: differunt tamē in multis ⁊ pterea diſtinguendū ē īter accuſatores ⁊ teſtes. papa eqtate penſata ne innocēs ſuccūberet vel prauitas ſymonie effuger3 ipunita exceptōes illas tantū admiſit que ſi ꝓbentur teſtes ipi nō zelus iuſticie ſed odio ꝓcedere viderent. ¶ No. ꝙ ille q venit ad dnūciandū admittitur ad teſtificandū. Item nota admonitio ꝓcedere debet denūciatōe3 alˀs denūcians repellitur. Item ſuſpect⁹ de dilapidatōe ſuſpenditur ab adminiſtratione. Item ɔſpiratores ⁊ īimici capitales repellūtur a teſtimonio: qꝛ ex odio deponere videntur.

Per tuas In decretali pcedenti dr: ꝙ abbas pōpoſian⁹ plures exceptiones oppoſuit contra teſtes inductos ɔtra ipm in crimine ſymonie ⁊ papa quaſda3 exceptiones admiſit: quaſdam repulit. vñ videbatur ꝙ teſtes criminoſi admitti debeant in crimie ſymonie. q̄ſitū fuit a pa. qualr eſſ3 itelligēda. ⁊ ipe rñd3 ꝙ decretalē illā l3 heli dedit ad c⁹ itelligētiā ſic diſtinguit. primo circa modū agendi vtꝝ agat de ecc̄e ſymonie criminaliter aut ciuiliter: ⁊ ſi ciuilr agat vtꝝ de rigore an de eqtate. ſecūdo diſtiguit circa pſonā ɔtra quā ꝓcedit. vtꝝ ſit regularis an ſclaris: ⁊ ſi ē r̄glaris vtꝝ illa ſit iterioris grad⁹ an excellētioris dignitatis: an ſit bone opiniōis an grauiter ifamat⁹ ⁊ vtꝝ de facili poſſit pūire an ſine ſcādalo neq̄at ɔdēnari. Tertio diſtiguit circa pſonas teſtiū vtꝝ ſint hōeſti vł emēdati d crie an i crie ꝑſeuerēt ⁊ vtꝝ teſtificent ex caritate vel odio.

¶ Quarto que crimina obiiciunt̄ teſtibꝰ v trum eadē vel minora an paria vl̄ maiora. ¶ Quinto an ſint alia adminicula q̄ adiu/ uent teſtes: hec omnia ad intelligentiam illiꝰ epl'e ſunt diſtinguenda recollige illos quinq3 modos q̄tum ad alterā ꝑtem hoc mō ſi aga tur ciuiliter de crimīe ſymonie: ⁊ ſm equita tem ⁊ ꝑſona cōtra quā agitur ſit regularis ⁊ inferioris gradꝰ ⁊ male fame de facili po teſt remoueri ⁊ aſſint alia adminicula: vt cō tingat in abbate pompoſiano qui eſt regula ris ⁊ grauiter infamatus ⁊ inferioris digni/ tatis: ⁊ qui de facili potuit remoueri contra talem ꝑſonam teſtes qui adhuc in cāe ꝑſeue rant cū aliis adminiculis puta furti adulte rii que ſunt minora crimina qui ex charitate deponunt ⁊ habēt alia adminicula: admittū tur in cauſe ſymonie ꝓpter criminis enormi tatem: ⁊ tales teſtes admiſſi fuerunt contra abbatem pompoſ. non obſtantibus excepti onibus furti ⁊ adulterii de equitate ⁊ non d̄ rigore. alias vero exceptiones. ſ. conſpiratio nes ⁊ inimicicias capitales ꝓbandas admi ſit: quia eis ꝓbatis patet ꝙ ex odio teſtifi/ cantur: ⁊ tales teſtes contra talem prelatum taliter admittuntur: non ſm rigorem iuris ſed ſm temperantiam equitatis cum agerek̄ non criminaliter ut deponeretur ab ordine: ſed ciuiliter ut ab adminiſtratione amouere tur tanq̄ imeritus ⁊ damnoſus de facili po teſt remoueri. vnde ipa non expectata ſenten tia ceſſit: ergo intellige a conrrario ſenſu: ꝙ ſi ꝑſona cōtra quam taliter agitur de ſymo nia non ſit talis contra illam tales teſtes nul lo modo recipiuntur: ⁊ multominus ſi agere tur criminaliter. ¶ Nota ꝙ criminoſi teſtes recipiuntut in crimine ſymonie de equitate cum naturaliter agitur non ſimplr: ſed cū ali is adminiculis. Item conſpiratores ⁊ inimi ci capitales in nullo caſu recipiuntur.

Idem.

SIcut hiis Vacante monaſterio ſteblaceſ. quendam monachū ſuū vir̄ ꝓuidū ⁊ diſcretum elegerunt in abbatē ⁊ q2 leodienſ eccā cathedral' paſtor̄ carebat ad colonienſem eccām metropolitañ ipſius acceſſit ⁊ de licētia ipius iteri miniſtrauit in monaſterio iemblaceſ. poſtmodū in leodien ſi eccā fuit inſtitutus eṗs q requiſituſ ab eṗo electo electōem ipius noluit confirmare: ſed comperto quod hoc fiebat ꝑ extorquenda pecunia ꝓhibuit excommunicatōem ne ꝑ ſcō huius aliqua pecunia ꝑſoluatur ⁊ cōtraface ret eſſet excōmunicatus: ſed quidam de fra tribus eius eo ignorante ꝓmiſit pecunia3 ⁊ ꝑſoluit: ⁊ ſic ab eṗo inuitatus confirmatōem ⁊ inſtōem accepit modo ꝑuenit hoc ad noti ciam ipius abbatis: ⁊ dubitauit an poſſit li cite miniſtrare in officio abbacie. queſiuit a do. pa. quid facere deberet. Rñ3 pa. l3 ſ3 ca nones etiam ꝑuuli q cupiditate ꝑentū eccās ꝑ pecuniam ſunt adepti eas dimittere tenek̄ tamen quia aliud ē ⁊ longe diuerſum non ꝓ bere conſenſum: ⁊ aliud eſt expreſſe ꝓhibek̄ nihil d3 ſibi ad penam vel culpam imputa ri ex eo ꝙ ꝯtra ꝓhibitōem ⁊ voluntatem ſu am a quoꝰ poſtmodū nō receſſit. alius pecuni am ſolum eo ignorante ꝑſertim cū ille nō ſit aliqua ꝯſanguinitatiſ coniunctus niſi poſtea conſenſerit ſolummodo pecuniam commiſſā aut reddendo ſolutam. alioqn contingeret: ꝙ factum alicuius parentis inſidias inimico ſuo ei damnoſum exiſteret cum omnino di ſpliceret ⁊ ſic aliquis de dolo ſuo commodū reportaret. ¶ Illi vero qui pecuniam dede runt: aut etiam receperunt in tantum culpa biles ſunt: ꝙ ſi eorum exceſſus manifeſtus eſ ſet eccā pena eſſent canonica feriēdi. No ta primo argumentum ꝙ eccā vacante pote ſtas confirmandi electiones prelatorum non pertinet ad capitulū quar̄ conſuetudini ſtak̄ Item electus in abbatem ⁊ confirmatus po teſt excommunicare. Item ſi pecunia ſolua tur contra ꝓhibitionem electi: ei non obeſt: niſi poſtea conſentiat ipam ſoluendo. Item quod ab inicio non nocebat tractu temporiſ perſequentem conſenſum imputatur: ⁊ ſic ra tihabitio retro trahatur in maleficiis ⁊ man dato comparatur. Item dolus vnius alteri obeſſe non debet: nec ſibi prodeſſe.

Idem.

Tuanos Aliqſ cleric⁹ aliqua ꝺ bonis ſuis obtulit alicui eccleſie petẽs ut idẽ clericus in canonicũ admittat̃ ⁊ eadem bona ſibi retinere liceat pro p̃benda in vita ſua. q̃ritur vtꝝ bona illa recipi liceat. ⁊ idẽ clericus in canonicũ aſſumi abſq; vicio ſymonie. Reſpond; papa ꝙ ſi clericus condi tione vel pacta offerat bona ſua ut ea retine at ꝑ p̃benda ⁊ in canonicum admittatur ⁊ bona retinere ſibi liceat ꝑ p̃benda ⁊ clerici pure ꝯſentiant talis receptio bene poteſt fie ri abſq; ſymonia. In fine dicit papa: q̃uis taliter duxerimus rñdendũ: ſi tamen ille qui talem facit donationem: ea intentione duca tur ut ꝑ temporalia valeat adipiſci: ⁊ clerici cum aliter non recipent ſine dubio tam iſte q̃ illi apud deum quem nullum latet ſecretũ culpabiles iudicantur. ¶ Nota. ꝙ in hmõi ſp̃ualibus adipiſcendis nulla cõditio ul̃ pa ctũ d; interuenire. Idem.

Pertuas Quidã. S. nomine mona chus ordinis cartuſieñ. a dioceſ epõ ſuſcepit ordinem ſubdiaconatus p⁹mo dum monachus intellexit ꝙ ep̃us ille multo ciens commiſerat vicium ſymonie. vñ mõa chus timebat in ſuſcepto ordie miniſtrare: nolens etiã ab eodẽ ꝓmouere ad maiores. Reſpond et pa. ut ſecure in ordine ſuſcepto miſtret: ſed ꝯtra ꝯſciam ad ſup̃iores non aſ cẽdat: ne forte edificat ad gehennã: ⁊ l; i h⁹ modi difficultate ſit collapſus: ex eo ꝙ ꝯſcie̾ tiã habuit nimis ſcrupuloſam: eam tamẽ nõ euad;: niſi deponat vxorem. ¶ No. ꝙ ꝯtra ꝯſciam nullus debet venire⁹ aliaſ peccat mor taliter.

Intãtũ. Quidã ſuffraga nei cãtuarieñ. archiep̃i recipe ꝯſueuerũt certã q̃titatẽ pecu nie ꝑ criſmate. Iſti timentes penã canonicũ ⁊ correctionẽ pp hoc accipiãt tempus ſoluti onis recipiens in media quadrageſima: qꝺ recipe ꝯſueuerunt in paſchate ⁊ nomẽ dena rioꝝ variabãt ⁊ denarios quos primo di cebãt criſmales. ſecũdo appellabãt paſcha les. ꝑuenit hoc ad noticiam do. pa. cum gr̃a ſit gratis ꝯferenda: ⁊ q primo recipit p̃ciu; quam rem conferat precioſam expreſſi⁹ ſpe ciem exprimat venditionis. Mandat pap. archiep̃o quatenus hmõi exceſſus corrigat ⁊ ſuffraganeos ſuos ⁊ eoꝝ officiales talr̃ pu niat ꝙ alioꝝ culpa ſue negligentie nõ iputat̃ ad penã. In fine dicit quadã prauã ꝯſuetu dinẽ de ſua ꝓuicia ſtudeat extirpare h; quã ꝑ inueſtitura eccãꝝ archid. marchã argenti exigebãt: alij p̃lati vaccã albã vel certã q̃ti tatẽ ꝑ vacca. ¶ Itẽ no. ꝙ nihil dandũ ẽ ec cleſie ꝑ aliquo ſp̃uali quodcunq; ſit illud.

Idem.

Pertuas qdã clericus cũ vell; in ſub diaconũ ordinari ⁊ titulũ nõ hr̃et rogauit quedã p̃ſbyterꝝ. ut ipm ad titulũ ec cleſie ꝑntar;: ſ; cũ preſbyter hoc facere nol l; ꝓmiſit eidẽ ꝙ nunq̃ portiõem aliqua; pe teret in eccã illa ſ; ꝑntar; eũdem ⁊ ſic ad ei⁹ p̃ſeutatiõem fuit ordinatus. q̃rebatur qd iu ris eſſ; de clerico. rñ; pa. ꝙ niſi cum eo fue rit diſpenſatum: nec in eo ordine deb; mini ſtrare: nec ad ſup̃iores poterit ꝓmoueri. ¶ Nota ꝙ q ordinẽ ſcienter recipit ꝑ ſymo niã nõ h; executionẽ niſi cum eo diſpenſetur

Conſulere Quicun q; ꝑ pecuni am aliquam adminiſtratione; ob tinuerit tam dantes q̃ accipientes cum ſimo nie compelluntur ⁊ ab illa eccleſia repellunt̃ in cuius ignominiam dare pecuniam nolue runt. Idem.

Sicut pro certo In pleriſq; locis a multis p̃latis ſi unt turpes exactões ꝑ conſecratõib⁹ ipoꝝ; benedictõib⁹ nubẽtiũ ⁊ ꝯſimilib⁹ ⁊ ẽ taxatũ q̃tũ dẽat dari iſti vel illi hmõi prauitatẽ ꝓ ſuetudinẽ defẽdẽtes ꝯſiliũ hmõi ꝯſuetudinẽ q̃ dicẽda ẽ poti⁹ corruptela penit⁹ r̃petebat ꝓhibẽdo expſſe ne ꝑ talib⁹ quocũq; p̃textu aliqs extorq̃re p̃ſumat aliquid vel exigere: ali ogn ⁊ q dederit ⁊ q accepit cũ giezi ⁊ ſy mone ꝯdemnet̃. Idem.

S Uoniam ſimo Symoniaca prauitas apud multas moniales in tantã inualuit: quod vix recipe voluit aquas in ſorores ſine ꝑcio paupertatis ꝑtextu ꝑcipit cõciliũ: ne de cetero iſtõ fiat ſtatuens ut quecũqꝫ de cetero taleꝫ commiſerit prauitatem ⁊ recipiens ⁊ recepta ſiue ſubdita fuerit vel prelato ſine ſpe reſtitutionis de monaſterio expellatur in aretius monaſterium ad agendã ꝑpetuam pniam detrudenda: de hijs vero que ante iſtud cõciliũ taliter ſunt recepte ſtatuit de illis monaſteriis que ꝑperam ſunt ingreſſe remoueantur ⁊ cũ alijs eiuſdem ordinis collocentur: ſi forte ꝓpter multitudinem hoc fieri non poterit: ne damnabiliter in ſeculo euagẽtur de nouo dſpenſatõe in eiſdem monaſteriis recipiantur mutatis locis prioribus ⁊ inferioribus aſſignatis: ⁊ hoc quod dictum eſt de monialib[us] obſeruandum eſt de monachis ⁊ aliis regularibus. ⁊ ne per ſimplicitatem vel ignorantiam aliqui ſe valeant excuſare ꝑcipit ut epi ꝑ ſuas dioceſes hoc faciant publicari.

¶ Nota ꝙ ſm iſtud cõciliũ monachi ⁊ omnes alii regulares qui ſcienter vel ignoranter ſunt recepti ꝑ ſymoniã ſunt priuãdi.

Ideꝫ

A Udiuimus Quidaꝫ epi decedentibus eccãꝝ rectorib[us] eccãs ipas ſubiciũt interdicto nec ꝑmittũt aliquos inſtitui donec pecuniam ꝑſoluatur. Item cũ miles aliquis vel clericus domus religionis ingreditur vel apud religioſos eligit ſepulturam ſi nihil reliquerit loco religioſo difficultates ingerunt donec aliquid muneris recipiant ꝑuenit hoc ad noticiam pape. Cum ergo non ſolum a malo ſed ab omni ſpẽ mali precipiat apoſtolus abſtinere conciliuꝫ hmõi exactiones duxit inhibendas ⁊ qui hoc fecerit duplicatu reſtituat in vtilitatem locoꝝ ĩ quo fuerant ſolute diſpendium fideliter ↄnectẽda

¶ Nota ꝙ nõ ſolũ a malo abſtinendũ eſt: ſꝫ ab eo quod ſpeciem mali videatur habere.

Idem.

A D apoſtolicaꝫ Quidam clerici ꝓ benedictiõib[us] in beneficiũ ⁊ exequiis mortuoꝝ ⁊ ſimilib[us] pecuniam exigũt ⁊ extorquent: ⁊ niſi eis fuerit ſatiſfactum fraudulenter impedimẽta opponunt. E conuerſo: quidam laici qui laudabilem conſuetudinem erga ſanctam eccleſiã deuotione fidelium introductam infringere nitantur ſub ꝑtextu pietatis. vnde ↄſiliuꝫ ſuper has prauas exactiones ꝓhibet fieri ⁊ pias ↄſuetudines ꝑcipit obſeruari ſtatuens ut libere conferant eccleſiaſtica ſacramenta: ⁊ per epm loci non compeſcant quia laudabilem conſuetudinem ↄmutare nituntur. ¶ Nota ꝙ laudabilis cõſuetudo eſt ſeruãda ⁊ epſ loci ꝑ officiũ ſuũ illã faciat obſuari.

Hono. iii

N E dei ecclesiam. Abbates ciſtercienſes ↄſueuerunt dare archid. palefredũ in ſua ſtallatione vel illud equipollenſ ꝑcipit hic ne de cetero talis conſuetudo dbeat obſeruari que de cupiditatis radice ꝓceſſit ꝓhibendo inſtallationis ſolemnitates in abbatibus electis ordinis ciſtercien̄. adiciendo ut archiepi epi ea ſine forma ꝓceſſionis contenti que ab origine huius ordinis fuit inſtituta: que talis eſt. Ego frater abbas ⁊c. ut in ipa littera continetur.

Grego. ix.

I Acobus Jacobuſ iſte canonicus eſculanus receptus erat in fratreꝫ ⁊ canonicũ in eccã apratenẽſi canonico illius eccleſie ꝑtem beneficii ſui ſibi aſſignare videbatur: niſi primo recipet prandiũ ab eodem conſuetudinem ꝑtendentes ut a canonico de nouo recepto prandium recipiat. Mandat papa cuidam priori: quatenus ſi ẽ ita ↄſuetudine illa nequaq̃ obſtante: compellat canonicos illos: ut illam prebendam illam ſicut vni ex illis aſſignent.

Idem.

S Iquis or Quia frequẽter ordinatur aliq ſine certe titulo ꝑꝑ qd̃ fiunt ꝓmiſſiones ille ſtatuit gregorius ꝙ ſi ali

quis ordiauerit ſeu ordinē p̄ſtiterit aliquē recipiēs ab eodē ꝑmiſſionē vel iuramētum ꝙ ſuper ſua prouiſione nō inquietabāt eūdē ordiator a collatiōe ⁊ preſentator ab executione ordinū ꝑ triēniū nouerit ſe ſuſpēſos et ordiatus ab ordine ſic ſuſcepto nouerit ſe ſuſpenſū donec diſpēſationē ꝑ ſe.apoſt.meruerint obtinere. ¶ No.ergo ꝙ ſolus papa diſpenſat cū illis qui ſcienter ꝑ ſymoniā ordināt vel p̄ñtāt vel ordinātur. Idem.

Mandato Quidā recepit in mādatis a pa. ut ſm ɔſtitutionē generalis ɔcilii ſupra.e.quoniā diſpenſaret cū mōachiſ qui ꝑ ſymoniā aliquo dato in monaſteriis ſunt recepti nulla de abbatib[9] in mādato pape habito mētiōe cōſuluit papā iſte vtꝝ auctoritate illius mādati poſſit diſpēſare cum abbatibus. Itē aliqui ſunt adepti ſpūalia nullo dato precio nullo pacto dādi vel recipiēdi precedente ſed ſolo affectu animi antecedente: hincinde querit̄ vtꝝ iſta ꝑpter iſtuꝫ affectū teneātur ad reſignationē hmōi ſpūalium. Ad primū reſpōdet papa ꝙ mādatum apoſtolicū ad abbatē extēdit̄ ⁊ ſic ɔſtitutio illa quoniā ſymo[illegible] cōtinet diſpēſationē ꝑ pa. exhibendam. Ad ſcd̄m rn̄t ꝙ iſti ꝑ hmōi ſymonia nō tenētur ad reſignationē ſpūaliū vl̄ tpaliū q̄ nullo pacto ſed affectu animi p̄cedēte ex vtraqꝫ ꝑte taliter acquirūtur ſꝫ ſufficiat delinquētib[9] ꝑ ſolā pniam in hoc cāu ſatiſfacere creatori. Nota ꝙ beneficiū pricipiſ latiſſime interpretandū eſt. Itē ſymōia ſolo affectu aī cōmittit̄ ſed nō tenet̄ renūciare qs ſpūalia ꝑ tali ſymōia lꝫ alias peccet.

Alex.iii.

¶ Ne p̄lati vices ſuas vel eccleſias ſub annuo cenſu concedant. Rubrica.

Preterea Quidā epi ꝑ certa quātitate pecunie vēdūt epālem iuriſditōem qbuſdā qui decani vocabātur ſtatuit cōci.lateꝛ.ꝙ qui decetero iuriſditōem epāleꝫ taliter receperit officio ſuo priuētur ⁊ epi cōferēdi hoc officiū poteſtatē amittāt. Nota ꝙ iuriſdictio epālis vēdi nō dꝫ ſed gratis cōferri alias puniūtur vt hic dicitur. Idem.

Quoniā i quibuſdam. Epiſcopi ⁊ archidiaconi ad agendas vices ſuas ⁊ cās eccleſiaſticas terminādas quibuſdā decanis archipreſbyteris ſub annuo precio cōmittebāt quod in ſubuerſiōe iudicioꝝ ⁊ grauamē ſacerdotum redundabat. ſtatuit ɔci.turoñ.ꝙ iſtud decetero nō fiat ꝙ qui fecerit remoueat̄ a clero ⁊ epſ qui hoc ſuſtiuerit ⁊ iudicia eccleſiaſtica diſſimilat puerti canonice puniat̄. Nota ꝙ epiſcopus gratis iuriſdictionem impendere dꝫ. Idē.

Quoniā enor. Conſuetudo erat in qbuſdam locis contra inſtitutionē ſanctorum patrum introducta vt ſacerdotes ſub annuo precio ad regimen eccleſiarū ɔſtituātur. precepit ɔ.turoñ.ne id de cetero fiat: qꝛ dum ſacerdotium taliter venale dī ponitur ad premiuꝫ retributionis eterne ɔſideratio non habetur. ¶ Nota ꝙ cura animarū ſub annuo precio ɔſt[illegible] ui non debet. Idem.

Querelam S.rector eccleſie de copella ɔuētus illius eccleſie locauit ſeu cōceſſit magiſtro.vv.vſqꝫ ad ſeptēniū certū cenſum eidē rectori annuati reddēdo preſtita fide ab ipſo rectore dicto magiſtro quouſqꝫ ad dictū tempus nullam iniuriam vel grauamē inferret ſuper ipſa eccleſia eidē. ſꝫ ipſe cōtra fidē preſtitā veniēs ante vnius anni ſpaciū eccleſiā ipſi.vv.auferre p̄ſumpſit: vnde idē magiſter cōqueſtus eſt domino pape. Iōqꝫ mandat pa.epo exoñ. quatenus ſi eſt ita rectorē illū compellat vt prefatā eccleſiam dicto.vv.reſtituat ⁊ vſqꝫ ad temp[9] cōſtitutū ſm ꝙ inter eos ɔuenit ipſū eandeꝫ eccleſiā ꝑmittat pacifice poſſidere. ¶ No.ꝙ eccā .i.obuentiōes eccleſie poſſunt ad tēpus locari ſiue ɔcedi ꝑ certo cēſu ānuati rddēdo [illegible]

¶ De magiſtris ⁊ ne aliquid exigatur ꝑ licentia docendi. Rubrica.

Quoniam ecclesia.
Volēs
q ecclesia tanq̄ pia mater pau
peribus ſcolaribus q paren
tū opibus ſuſtentari nō poſ
ſunt ꝓuidere ne legendi oportunitas ſubtra
hat̄ eiſdē ſtatuit cō. later. qꝑ qualibet cathe
dralē ecclesiā vni magiſtro ꝯpetēs beneficiū
aſſignetur qui clericos ⁊ ſcolares eiuſdē gra
tis doceat. Secūdo dicit ꝙ ꝓ docendi lnia
nullus preciū exigat ⁊ ſub obtētu alicui⁹ cō
ſuetudis ab his qui docēt aliquid petant ne
aliquē q ſit idoneuspeti lnia impediat. qui
aūt ꝯtra hoc venire preſumpſerit ab eccleſi
aſtico beneficio fiat alienus. Quia dignum
eſt vt in ecclesia fructū ſui laboris nō hēat q
eccleſiaſticū ꝓfectū nititur ipedire. Nota ꝙ
ꝓ lnia docēdi nihil dꝫ exigi. Itē punitur qs
ex eo in quo deliquit vt in fine dicit. Itē q ē
idoneus admitti dꝫ ad docēdū. Alexā. iii.

Prohibeas Quia q
dā ꝓ licen
tia docendi pecuniā exigebant pre
cipit papa vintoriē. epō vt taliter ꝓuideat
ne ꝓ lnia docendi in parrochia ſua aliquid
exigatur aut etiā ꝓmittat̄: ⁊ ſi poſtea ſolutuꝫ
aliquid fuerit illud faciat reſtitui: ⁊ ſi aliqd
ꝓmiſſum fuerit faciat remitti ꝓmiſſū: qꝛ ſcri
ptum eſt gratis accepiſtis gratis date. ſcd̄o
dicit ꝙ ſi aliquis diſtulerit inſtituere mgr̄os
in locis ꝯgruis: liceat huic epō ad inſtructio
nē alioꝝ ibi preficere viros ad hoc idoneos
Nota ꝙ exactū uel ꝓmiſſū ꝓ licentia docen
di pōt repeti ⁊ ꝓmiſſum facere remitti. Itē
ꝑ negligentiā amittit qs ius ſuū: ſed hic non
eſt appoſitum tp̄s. Sꝫ poſſet dici ꝙ hoc pt
referri ad arbitriū ſupioris uel tantū tp̄s poſ
ſet dari quātū dat̄ pro beneficiis vacātib⁹
ſcꝫ ꝑ. vi. menſes expectet̄ ille q dꝫ inſtituere
magiſtros: quia in tāto tempore non eſt ma
gnum damnu.

Quanto. Conſuetudo erat in ecclesia
gallicana ꝙ magiſtri ſcolariū ſine certo ꝑcio
alicui docendi diſcēdi lniam nō ꝯcedebant.
papa volens illā prauā ꝯſuetudinē extirpar̄
q̄ de radice cupiditatis ꝓcedit: ꝓhibet ſub
anathematis interminatiōe vt quicunqꝫ ido
nei fuerit regere ſcolas ſine moleſtia ⁊ exac
tione aliqua ꝑmittātur: ⁊ ſi qui hmōi ꝓhibi
tionis fuerint tranſgreſſores officiis ⁊ digni
tatibus ſpolientur. Idem.

Quanto Statutū fuit i la
teran. ꝯci. ꝙ in vna
q quaqꝫ cathedrali ecclesia inſtitue
retur magiſter q paupes clericos gratis do
ceret. Sꝫ qꝛ illud male obſeruabat̄ ꝯcilium
generale illud ꝑcipit obſeruari adiiciēs vt nō
ſolū in cathedrali ſed ēt in qualibet alia vbi
facultates ſufficiūt ꝯſtituat̄ mgr̄ idoneus ⁊ i
metropolitana eccā theologus ꝯſtituat̄ qui
ſacerdotes ⁊ alios in ſacra pagia doceat: ⁊
in aliis que ad curā ꝑtinēt aiaꝝ ⁊ cuilibꝫ ma
giſtroꝝ a capitulo aſſignētur ꝓuentus vnius
ꝑbende ⁊ ꝓ theologo a metropolitāo tātūdē
nō tn̄ ꝓpter hoc efficiat̄ canonicus ꝙ ſi forte
metropolitanus de duob⁹ grauetur theolo
go ꝓuideat ⁊ grāmatico faciat in alio ꝓuide
ri. Innocē. iii.

Super ſpecula. Quod
ſtatutū fuit ꝑ ꝯ. gnā
le in. c. precedēti de magr̄is theologis ꝑcipit
ho. inuiolabiliter obſeruari: ſtatuēs ne ꝓpter
raritatē magiſtroꝝ ſe forſan poſſint aliq ex
cuſare ab eccleſiaꝝ prelatis ⁊ capitulis ad
theologie ſtudium aliqui docibiles deſtinen
tur qui cum docti fuerint alios poſtmodum
inſtruant ⁊ informent: quibus ſi proprii ec
cleſiaſtici ꝓuētus nō ſufficiūt prelati ⁊ capitu
la ſubmiſtrēt. In fi. dicit ꝙ docētes i theolo
gica facultate ⁊ ſtudētes in ipſa integre q an
nos. v. de lnia ſe. apo. ꝑcipiat bn̄ficioꝝ ⁊ ꝑ
bēdarū ſuaꝝ ꝓuēt⁹: nō ob. ꝯtraria ꝯſuetudie
vel ſtatuto cū primo fraudari nō debeāt in
vinea domini operantes.

De iudeis ⁊ ſarra. ⁊ eoꝝ ſuis. Rubrica

Preſenti Iudei reti
nebāt ſuos
p xp̄ianos: ſtatuit ꝯciliū iſtud
ꝙ decetero iudei ſuos xp̄ia
nos nō retineāt ſꝫ liceat xp̄ia
no datis. xii. ſolidis ꝓ quolibet mācipio ipm

redimere ſiue ad libertatē ad ꝑuiēduꝫ ſibi: ⁊ ſi ꝑuus iudei xp̄ianus fieri deſiderat ⁊ nō ꝑ mittit idē fiat qꝛ nephas ē iudeū i ꝑuitutiſ vi culis retīere illū quē xp̄s ſanguīe ſuo redēit.

Gregorius.

MUltorum. Dr̄ hic ꝙ nullus iudeus xp̄ianū mācipiū in ſuo dn̄io retīere: ſꝫ ſi qui apud eos īueniunt libertati donent̄. ſcd̄o dicit ꝙ origiarij q in poſſeſſionibus iudeoꝝ ſunt q diutiꝰ adheſe rint quāuis liberi ſint ad colēda iura illoꝝ: iura ſua eis exhibeāt ⁊ nihil āpliꝰ ab eis ex igant. Tertio dicit ꝙ ſi aliqs iudeoꝝ aliquē de origiarijs ſuis ad aliū locū tranſferr̄ vo luerit vel i ſeruitio ſuo ſecū retinere ius colo nariū quod hꝫ in eo amittat. No. ꝙ xp̄iani cū iudeis hītare nō debēt. Itē iudeꝰ q xp̄ia nū libeꝝ ꝯtra ius retinere voluerit hoc ipſo ius illud amittit. Idem.

IUdei. Judei ſm̄ leges no uas ſynagogas eri gere nō debēt ſꝫ veteres ꝑmittunt̄ habere: ſe quens capitulum patet. Alexander. iij.

Iudei. Primo dr̄ ꝙ iudei ſūt ſarraceni xp̄ianas muli eres nulla de cā ſecū debēt habere ⁊ quicūqꝫ xp̄ianus cū his hītare preſūpſerit e xcōicetur. Sc̄do dr̄ ꝙ ſi aliq iudei vl̄ ſarra ceni deo iſpirāte ad fidē xp̄ianā ſe conuerte rint a poſſeſſioībꝰ ſuis nullatenꝰ expellant̄ eū ꝓpter hoc melioris dēant eſſe ꝯditōis q̄ꝫ an te fidē receptā: ſi aūt ſecꝰ factuꝫ fuerit: ꝑcipit pa. poteſtatibus locoꝝ vt ꝑtibꝰ hereditatis ⁊ oium bonoꝝ ſuoꝝ ex integro faciāt eis ex hiberi. No. meliorē eſſe ꝯditiōem fidelis q̄ꝫ infidelis. Idem in eodem.

ITaquorūdam. Qui dā xp̄iani cecū ducti cupiditate deferūt ſarracenis ar ma ferrū ⁊ lignamia galeaꝝ: ⁊ dū ad ipug nationē chriſtianoꝝ predicta eis miniſtrant ſupiores fiant illis i malitia. Itē ſunt alij q i galeis ⁊ in nauibus ſarracenoꝝ curā guber natiōis aſſumūt oēs predictos lateꝛ. ꝯci. ex cōicauit: ⁊ precipit illos ꝑ ꝑtātes locoꝝ bōis ſuis priuari ⁊ capientiū ſeruos fieri ⁊ ꝑcipit vt ꝑ ciuitates maritimas crebra ſolēnis excōi catio ꝓferat̄. No. ꝙ xp̄iani q cū ſarracenis ipugnāt xp̄ianos deteriores ſūt ſarracēi. iteꝫ excōmunicatus pōt iterū excommunicari. itē ſeruitus hic iducit̄ iure canonico. Idem.

COnſuluit. Judei nouas ſynagogas erigere nō debēt ſꝫ antiquas ſi corruerint poſſunt reedificare in priſtinā formā ſiue ſta tū ⁊ nō āplius exaltare q̄ꝫ fuerit ⁊ hoc ꝓ ma gno beneficio habere debent. Idē.

AD hoc. Precipit hic pa. prelatis eccleſiaꝝ ꝙ ipſi ꝓhibeāt oibus xp̄ianis ⁊ compellāt ſi neceſſe fuerit ꝑ cen. ec. ne in ſeruitio iudeoꝝ morentur nec infantes iudeoꝝ nutrices mu lieres i domibꝰ eoꝝ nutrire ꝓſumāt qꝛ iude orū mores moribꝰ xp̄ianoꝝ nō ꝯcordāt: ⁊ ꝑ aſſiduā ꝯuerſatiōem ſimplices ad ſuā inclia rēt. No. ꝙ familiaritas maloꝝ vitanda eſt: ne boni corrūpantur ab eis. Clemens tertiꝰ.

SIcut iudei. Statuit clemēs ꝙ nullꝰ iudꝰ ꝯpellat̄ ad fidē vēi re inuitus ⁊ ſi aliquis ad fidē con fugerit xp̄ianā poſtq̄ꝫ volūtas eius pateſac ta fuerit abſqꝫ ipedimēto xp̄ianus efficiat̄ fidē habere nō credit̄ ꝙ nō ſpōtanꝰ ad fideꝫ accedit. Secūdo dicit ꝙ nullus xp̄ianus ſi ne iudicio ſecularis poteſtatis in deū occide re vel mutilare vel pecunias ſuas auferre ꝓ ſumat vel bonas cōſuetudines iudeoꝝ imu tet nec in feſtiuitatibus ſuis ꝑturbētur vel co acti ſeruitia exigat. Tertio ſtatuit vt nullus cimiteriū iudeoꝝ mutilare aut inuadere aut obtētu pecunie humana corpa effodere pre ſumat. ſi qs cōtra hoc fecerat bonorꝰ ⁊ officij ſui periculū patiatur aut excōicetur niſi ſatiſ fecerit. Idē.

TUam ſit. quidā ep̄s qui volebat fidē catholi cā predicare paganis: q̄ſiuit a pa. vtꝝ deberet vti cibis illoꝝ concedit ei dn̄s pa. ⁊ ſociis eius vt cū exhibent ſe ad predi candā fidem paganis liceat eis vti de his ci bis cū gratiarū actione que ſibi ab ipſis iſi delibꝰ apponētur dūmodo abſtineāt ab eſu

⁊ ꝫ

carniũ quibus vti non liceat iuxta canõicas ſanctiones inſup cõcedit eidẽ vt quicũq3 religioſi aut clerici idonei ad predictã fidẽ ſibi adhereꝛ̃ voluerit liberã hẽant facultatẽ petita ⁊ obtenta prelatoꝝ ſuoꝛu3 lnĩa. Nota ꝙ nemo põt predicare ſine lnĩa prelati ſui. item non ſufficit petere lnĩam niſi ſit obtenta. ite3 a carnibus eſt certis tẽpoꝛibꝰ abſtinẽdũ. idẽ

Significauit Quida erat in captiuitate ſarracenoꝝ amici ſiue ↄſanguinei illoꝝ volebãt ire illuc ꝓ ipſis recupandis queritur qualiter valeãt illuc ꝓficiſci. rñt pa. ꝙ bene poſſũt ire dũmõ nihil in mercibus poꝛtent vel alio mõ ſecum illuc deferãt vnde poſſit ſarracenis aliquod ſubſidiũ ꝓuenire excepto redẽptionis articulo. ita tñ ꝙ hoc prius firmẽt ꝓprio iuramento. Scdo dicit ꝙ illi qui poſt treugã factã inter chꝛiſtianos ⁊ ſarracenos poꝛtãt illuc merces pꝛohibitas ab excõicatiõe nullatenus excuſantur ſicut nec illi excuſant̃ q̃ p alios merces ꝓhibitas illuc trãſmittũt. Tertio aliqui iurauerũt in terrã ſarracenoꝝ cũ mercibꝰ ꝓhibitis ſe amplius nõ ituros niſi pax eſſet inter chꝛiſtianos ⁊ ſarracenos refoꝛmata ⁊ pꝰ factã treugã iuerũt illuc cũ mercibꝰ ꝓhibitis querit̃ an excuſent̃ ab excõicatiõe. Rñt pa. ꝙ cõditio illa de pace vel treuga eos ab excõicatiõis vinculo nõ abſoluit nec etiã a piurio. Nota ꝙ qui poꝛtãt merces ꝓhibitas ſarracenis ſũt ipſo iur̃ excõicati ⁊ nullo tpe pacis vel treuge excuſantur. Idem.

Quod olim In lateranẽſi cõ. ꝓhibitũ fuit ꝙ nullus merces ꝓhibitas ſarracenis poꝛtaret p ſe vel p aliũ ⁊ clemẽs papa illos excõicationi ſupponit ꝙ amplius cũ ſarracenis cõmertiũ habuerit p ſe uel per alios aut quocũq3 mõ aliqua reꝝ ſubſidia: dũ guerra durauerit duxerint ĩpendẽda: vnde mãdat qbuſdã qua. nullo mõ aut quocũq3 ingenio eis mercemõia cõſimilia vel alia ſubſidia tranſmittãt: ⁊ ſi aliqui cõtra fecerit non ſolũ ſũt ipſo iure excõicati verũ etiã lr̃a dei viuentis incurrãt.

Et ſi iudeos Quãuis xp̃iani p ſola humanitate recipiant iudeos ⁊ ſuſtineãt cohitatiõem illoꝝ tñ ingrati xp̃ianis eſſe nõ debẽt vt reddãt xp̃ianis ꝓ grã ↄtumeliã ⁊ de familiaritate cõtẽptum ⁊ illã retributionẽ impendũt de qua dr̃ iuxta vulgare ꝓuerbiũ mus in pera: ſerpẽs in gremio ⁊ ignis in ſinu hoſpites male remunerare cõſueuerũt. Ipſi eni faciãt xp̃ianas mulieres nutrir̃ filios ſuos ⁊ ĩ cũ die reſurrectiõis illaſ r̃cipe coꝛpꝰ ⁊ ſãguinẽ dñiↄtigit p triduũ anteq̃ lactẽt filios ſuos lac effundere faciũt in latrinã quod hoꝛrẽdũ eſt dicere ⁊ alia turpia ↄtra fidẽ catholicã cõmittũt ꝓpter qð timendũ eſt ne fideles diuinã indignationẽ incurrãt cũ eos patiãtur talia ꝑpetrare. vnde ꝓhibet papa diſtricte ne de cetero nutrices vel ſeruiẽtes hẽant xp̃ianas ne filij libere filiis famulẽtur ancille. Si vero nutrices ⁊ ſeruiẽtes nõ dimiſerit xp̃ianos: p̃cipiat̃ oĩbus xp̃ianis ſub pena excõicatiõis ne cũ eis commerciũ audeãt exercere. Itẽ nota ꝙ nullus d3 eſſe ingratus beneficij recepti. Itẽ no. ꝓuerbiũ illð vulgar̃ mus ĩ pera. Idẽ

Poſtulaſti. Quidã iudꝰ manꝰ violẽtas iniecit in quẽdã clericũ: q̃ritur q̃liter contra iudeũ ſit ꝓcedẽdũ. rñt pa. ꝙ is cuiꝰ iuriſditionis exiſtit pena pecuniaria ip̃m puniat vel alia tpali ſm qð ſibi viſũ fuerit ⁊ faciat leſo ↄgrue ſatiſfieri alioqn ſi dñs eius hoc neglexerit p̃latus loci p̃cipiat xp̃ianis cẽ. ec. ne cũ ipſo iudeo cõmertiũ hẽant donec ſatiſfaciat

In non nullis. Idem. In qbuſdã prouicijs ſarraceni p habitũ diſtinguũtur a xp̃ianis in quibuſdã vero nõ: vnde cõtingit aliqñ ꝙ xp̃iani iudeis ⁊ iudei xp̃ianis mulieribus p errorẽ carnaliter cõmiſceãt ne ergo tã dãpnatus exceſſus p talẽ errorẽ vlterius cõmittat̃. ſtatuit cõ. generale vt iudei ſiue ſarraceni vtriuſq3 ſexus in qualibet ꝓuincia xp̃ianoꝝ p hitũ publice diſtinguantur a xp̃ianis. Secũdo dr̃ ꝙ ĩ diebꝰ lamẽtationũ iudei ſiue ſarraceni nõ exeãt ĩ publicũ q2 ut

dicit̃ tunc ornatius incedere nõ erubeſcũt ac xpianis memoriã paſſiõis exhibẽtibꝰ illudere nõ formidãt. Tertio phibet ne in contumeliã creatoris pſilire pſumãt q2 cõtumelia creatoris diſſimulari nõ debẽt precipit ↄcilium hmõi pſumptores p poteſtates locoꝝ ↄdigne cohertõe cõpeſci ne crucifixũ p nobis blaſphemare preſumãt. Idem.

Cum ſit Statuit cõcilium tolletanũ q nullus iudeus ſup chriſtiãos vllũ officiũ exerceat: ſed q2 illud nõ ſeruabat̃ ↄci. generale inouauit cõciliũ tolletanũ phibẽs ne iudei publicis preferantur iudicijs q2 ſub tali ptextu xpianis infeſtãt plurimũ ⁊ moleſtãt ⁊ ſi eis tale fuerit cõmiſſum p puinciale ↄciliũ annuatim celebrãdũ monitiõe premiſſa cõpeſcatur ⁊ tali officiali cõio xpianoꝝ in cõmercijs et alijs denegetur: donec reſtituerit qcquid ex tali officio habuerit cõuertendũ in vſus pauperũ ⁊ epi dioceſani puideãt ⁊ officiũ cum pudore dimittãt. No. q infideles fidelibꝰ p poni nõ debẽt. Itẽ q pcipit ex offõ qd hẽre non licet reſtitui d3 ſi pricipale non licet nec eius acceſſoriũ. Idem.

Ad liberandã In cõcilio iſto dr illud qd legit̃. s e. ita quorũdã hoc adiecto q illis q predcõ mõ delinquũt gremiũ non apiat̃ eccẽ niſi totũ q ex tã dãpnato ↄmertio pceperũt ⁊ tantũdẽ de ſuo in terre ſcẽ ſubſidiũ deſtinauerit vt in eodẽ puniãtur in quo peccauerũt. q ſi ſoluendo non fuerit alias delictum iſtoꝝ taliter puniat̃ q alij attẽptare ſilia ptimeſcant Nota q qui cõtra eccam deliquit in ea pũitur vt ab ea non recipiat̃ donec ſatiſfaciat. Itẽ pena vnius d3 eẽ metus alterius.

Gregorius. ix.

Ex ſpeciali Rex portugalie in officijs publicis xpianis pferebat iudeos ↄtra cõ. generale. s. e. cũ ſit. vñ mandat papa duobus epĩs quatenus regẽ ipſu3 moneant ⁊ inducãt ne in publicis officijs iudeos preficiant chriſtiãis ↄtra ↄciliũ generale q ſi forte redditu ſuos iudeis vendere voluerit vel paganis aliquẽ chriſtianũ deputz non ſuſpectũ de grauaminibus clericis inferẽdiſ ⁊ per illũ iudei ⁊ ſarraceni ſine xpianoꝝ iniuria iura regalia cõſequẽtur. ¶ Nota iudeos xpianis non eſſe preficiẽdos. Itẽ officiales clericis non debent preponi ſuſpecti.

Idem.

Nulli iudeo Iudei emebant ſeruos xpianos ⁊ eos in ſuo ſeruicio retinebant quod fieri non debet. vnde ſtatuit conſilium generale q non liceat iudeo baptizatum vel baptizari volẽtem emere vel in ſuo ſeruicio retinere. ſecũdo dicit q ſi aliquis iudeus cã mercimonij emeret aliquẽ nondum ad fidẽ ↄuerſũ: poſtmodũ factus fuerit xpianus vel deſideret aliqd fieri dẽt ab aliquo xij. ſolidi ⁊ ille ab illius ſeruicio ſubtrahat̃: ſi vero intra tres menſes ipſum venalẽ non expoſuit ſi emit eunde3 ad ſeruiendũ ſibi ipſe nõ vult eũ poſtea vẽdere nec ip3 aliꝰ audeat compare ſed nullo dato precio ad libertatem pducatur. ¶ Nota q ſi iudeus aliqs ſeruum emerit cã mercimõij ⁊ factus ſit chriſtianus infra tres menſes illũ venalẽ exponat Alioquin preſumit q illũ emerit cã ſeruiẽdi cõtra quã preſumptionẽ nõ inducitur probatio: ⁊ ita eſt preſumptio iuris ⁊ de iure.

Stephanus pa.

De hereticis. Rubrica.

Dubius Iſta duo capitula p ſe patent.

Auguſtinus de fide catholica.

Firmiſſime Que ſitũ fuit ab auguſtino vtꝝ hereticꝰ vel ſciſmaticus ſaluari poſſit. rñt aug. teneas ⁊ nullatenꝰ dubites q oĩs hereticꝰ ⁊ ſciſmaticꝰ cũ diabolo ⁊ angelĩ eiꝰ eterni ignis icẽdio pũiet̃ niſi ante finem vite catholice eccleſie fuerit reconciliatus q2 nulli hoĩ de mundo qui eccleſie catholice non tenet vnitatẽ baptiſmus vel elemoſina quãtũcũq3 copioſa aut mors

ꝓ nomine chriſti ſuſcepta proficere poterit ad ſalutem. Item nota ꝙ extra eccleſiam catholicam nullus ſaluatur quantūcūqꝫ bona opera fecerit. Grego. nonus.

Fraternitatis. Celeſtinus ⁊ pelagius condemnati fuerūt de hereſi in ſinodo epheſina. Anthiochenus patriarcha dubitauit an ſcripta ipſoꝝ recipi debeant. reſpōdet pa. ꝙ nō quia ex qua auctores damnati ſunt quomō ſcripta illoꝝ admitti poſſint. q. d. non poſſunt.

Ex cōcilio affricano.

Siquis Queſitū fuit in cōci. affricāo vtrū heretici poſſint inſtitui heredes ab epō. Rñt con. ꝙ ſi epiſcopus inſtituerit ſibi heredes extraneos a conſanguinitate ſua vel etiam īſtituerit conſanguineos hereticos vel paganos etiam poſt mortem debꝫ excōmunicari ⁊ nomen eius inter ſacerdotes dei nullatenꝰ recitetur: ⁊ hoc idem intellige de omnibꝰ clericis: ⁊ hoc dicit cū ca. ſequenti. Alex. iij.

Cum xp̄s. Quidā theologi vltra quā oporteret ſubtiliter intelligētes dicebant xp̄ꝫ non eſſe aliquid ſm quod homo. Cum ergo chriſtus perfectꝰ deus ⁊ perfectus ſit homo Mādat papa remenſi archiepiſcopo: quatenus ſub anathemate interdicat ne quis decetero audeat dicere ipſum nō eſſe aliquid ſm quod homo: quia ſicut eſt verus deus ita ē verus homo ex anima rationali ⁊ humana carne ſubſiſtens. E cōcilio laterañ.

Sicut ait In. c. iſto lateraū. con. excōmunicat omnes hereticos quibuſcunqꝫ nominibus cenſeantur ⁊ omnes defenſores ⁊ receptores eorum: ⁊ precipit ſub interminatione anathematis ne quis eos in domo vel in terra tenere vel fouere preſumat: aut cū eis negotiationē hēre. ſi quis autēꝫ in hoc a peccato deceſſerit obligō ꝓ eo nō fiat nec inter chriſtianos recipiat ſepulturaꝫ non obſtante aliquo priuilegio alicui indulto. ¶ Nota ꝙ priuilegiū nō excuſet aliquem a peccato. Lucius. iij.

Ad abolendam Lucius pa. in. c. iſto excōīcat oēs illos qui de ſacramēto corporis ⁊ ſanguinis domini noſtri Iheſu chriſti ⁊ de alijs eccleſiaſticis ſacramentis aliter ſentiunt vel docent quā ſacro ſancta romana predicet ⁊ obſeruet ⁊ omnes illos quos romana eccleſia vel ſinguli epiſcopi vel clerici vacante eccleſia cū concilio vicinoꝝ epiſcopoꝝ hereticos iudicauerint. Secūdo ſtatuit vt qcūqꝫ dep̄hēſi fuerit eis prius degradatis ſeculari poteſtati relinquātur animaduerſiōe debita puniēdi: ſi ſtati poſt deprehenſionē erroris ſpōte ad catholicā vnionē redierint: ⁊ ad arbitrium epi ſatiſfecerit: ſi vero laici fuerint niſi vt dictū eſt abiurata hereſi ad arbitriū epi ſatiſfecerit ſecularis iudicis arbitrio reliquātur. ¶ Tertio dr̄ ꝙ ſi poſt abiuratā herſim vel poſtq̄ ad arbitriū epi ſe purgauerit dep̄hēſi fuerit ī abiuratā herſiꝫ īcidiſſe ſine vlla audiētia ſclari iudicio relinquāt. Quarto ſtatuit ut. b. coītes rectores cꝰlibꝫ loci iuxta ꝯmōitiōem epoꝝ iuramēto p̄ſtito ꝓmittāt ꝙ cū ab eis fuerit reqſiti eccāꝫ ꝯtra hr̄ticos adiuuabāt bōa fide. Si vō id obſuar̄ noluerit honore priuēt ⁊ ad alios nullatenꝰ aſſumāt ⁊ ipſi excōicent ⁊ terre illoꝝ īterdicat: ⁊ ciuitas q̄ his īſtitutis duxerit reſiſtēdū vel pūire neglexerit reſiſtētes epali dignitate priuent ⁊ aliaꝝ careat cōmertio ciuitatū. Quīto dicit ꝙ ſi aliq fuerit exēpti a iuriſditōe epoꝝ ⁊ ſoli eccē ro. ſubiecti: nihiloīuſ ī his q̄ ꝯtra hereticos ſūt īſtituta ſubeāt iudicia epoꝝ ⁊ eis ſup hoc tanq̄ a ſe. apo. delegatis obſequāt: nō ob. aliqbus priuilegiis ſue libertati. No. primo ꝙ vacāte ſede caplm obtīet vicē epi ī his q̄ ꝑtient ad iuriſditōeꝫ. ⁊ oēs q male ſentiūt de ſacris eccē ſunt excōicati. Itē rōe delicti amittit quis priuilegiū libertatis ſꝫ epi tunc tanq̄ delegati a papa eos puniunt non tanq̄ ordinarii. Innocē. iii.

Vergentis Statuit pa. ꝙ ī terris ſue tempali iuriſdictioni ſub

ſectis bona hereticoꝝ publicentur: ⁊ in aliis idem precipit obſeruari per rectores locoꝝ ⁊ ſi ad hoc negligentes extiterit p cē.ec.compellantur: nec ad eos vlterius bona illa reuertantur niſi redierint ⁊ abnegauerint hereticā prauitatem ⁊ ex ſola miſericordia aliquis ei voluerit miſereri. vt temporalis ſaltem pena corripiat quem ſpūalis non corrigit diſciplina. ¶ Cum etiam ſm leges reis leſe maieſtatis capite punitis bona publicentur eorū filiis vita ſolum ex miſericordia reſeruata: multo fortius illi qui aberrant a fide filiū ihesum chriſtum offendunt a capite noſtro quod eſt chriſtꝰ debent preſcidi ⁊ bonis temporalibꝰ ſpoliari: quia grauius eſt eternam ꝙ tempalem ledere maieſtatem: nec exheredatio filiorū catholicoꝝ debꝫ impedire ceſuram huiꝰ ſeueritatis ꝑtextu alicuius miſericordie cum in multis caſibus filii ꝑ pribꝰ tpalr puniant ⁊ ſm canones quandoqꝫ non ſolū puniantur auctores ſcelerꝝ: ſed etiam ꝓgenies dānatoꝝ. ¶ Nota ꝙ in crimie heret nō parcitur filiis circa bona paterna: ſꝫ in totū priuant bonis paternis. Idem.

SI aduerſus Quāuis gnāliter ꝓhibitum ſit ut nullus concilium vel auxilium vel fauorem pſtꝫ hereticis: quia tamen ſolꝫ plus timeri quod ſpālr iniungitur ꝙ quod gnālr pcipit. ꝓhibꝫ pa. aduocatis ⁊ notariis ne hereticis credentibus fautoribus ⁊ defenſoribꝰ eorūdē i aliquo vel pſtent auxiliū vel fauorē nec eis aliquibꝰ litigantibus ſub eis ꝓbeat ꝓcinium nec ꝑ eis publica inſtra vel ſi ɔtrafecerit ab officio ſuo nouerint ſe ſuſpēſos ⁊ ꝑpetue infamie ſubiacere. ¶ Nota aduocatos ⁊ notarios eſſe infames q aduocāt vel inſtra ſcribūt ꝑ hereticis ⁊ nihilominꝰ ſunt excommunicati. Idem

QUAm ex iuncto Quidā laici in vrbe metē ſi pcipue delinquebāt in quibuſdā articulis faciebāt ſibi exponi diuinas ſcripturas: ut ſm eas aſſumerēt ſibi officiū pdicatōis. Itē occulta ɔuēticula faciebāt vſurpātes ſibi officium pdicādi ſacerdotuꝫ ſimplicatem eludūt. ⁊ aſpnantur eorum conſortium: qui ſibi in talibꝰ non inherent. Primo improbat occulta conuenticula. deꝰ eniꝫ in tantū odit opa tenebrarum: ut apoſtolos ſuos pdicaturos euangelium miſſurus precepit eis dicens quod dico vobis ante predicate ſuper tecta. Secundo impugnat eoꝝ officium predicandi ſicut.n. multa membra ſunt corporis: ſed non habēt eundem actum ita ſunt plures ordines in eccleſia: ſed non habent omnes idem officium quia ut dicit aplꝯ. dn̄s alios dedit aplos alios pphetas alios doctores: ſed ordo doctoꝝ eſt precipuus in eccleſia: ⁊ ideo nō dꝫ quiſꝗ indifferenter officiuꝫ predicationis aſſumere: quia ut dicit aplꝯ quomodo pdicabūt niſi mittātur ⁊ dominus etiā dicit aplis rogate dominū meſſis ut mittat operarios in meſſem ſuam. Sed forte qs illoꝝ diceret ꝙ tales inuiſibiliter mittant a deo poteſt eis reſponderi ꝙ illa miſſio ſit occulta non ſufficit cuiqꝫ dicere ꝙ ſit miſſa a deo cum hoc qbꝰ hereticis aſſeuerꝫ. ſꝫ optet ꝙ illā iuiſibilē miſſionem aſtruat: per operationem miraculi quod oſ̄dit duobꝰ exēplis. ſ. moyſi ⁊ iohannis baptiſte.

¶ Licet aūt. Hic tertio dicit ꝙ nullꝰ eludere debꝫ ſimplicitateꝫ ſacerdotū. lꝫ. n. ſit neceſſaria ſcia ſacerdotibꝰ ad doctrinā nō eſt tamē ſimplicibus ſacerdotibus detrahendū ēt a ſcolaſticis nedū a laicis: cuꝫ in eis dēat ſecerdotale officiū honorari. vn̄ pcipit dn̄s diis tuis nō detrahes. ſacerdotes itelligēs q ꝓpter excellētiam ordinis deoꝝ nomine nūcupant: ut quis iſtoꝝ defendat audaciaꝫ ſuam illo exēplo ꝙ aſina rephendit ꝓphetam balaam: vel quia dn̄s ait. qs ex vobis arguet me de pccō: qꝛ aliud ē cū qs occulte rphendit fratrē ſuū in ſe peccātē ⁊ ꝙ qlibꝫ tenetur ſm euāgelicā veritatē in quo cāu pōt itelligi ꝙ aſina rephendit pphetā ⁊ aliō ē prēm ſuum delinquentē manifeſte rephendere qd nulli lꝫ ⁊ aliud ē cū platus de ſua innocētia confidens ſupponit ſe accuſationibus ſubditorum: in quo caſu poteſt intelligi verbum

dn̄i. ⁊ aliud ē qn̄ ſubdit⁹ aīo reprehendi ſur
git in platū ſuū cū potius ei debeat obſequi
ſ; tanquam inutilis debet remoueri agendū
ē ordinate apud epiſcopum ſuum ad cui⁹ of
ficiu; pertinet inſtitutio ⁊ deſtitutio ſacerdo
tu;. ¶ Nota ꝙ laici quantumcunq; idonei
predicare non debent: nec etia; clerici niſi q
bus ex officio exceſſum eſt. Item nō ſufficit
alicui dicere ꝙ ſit miſſus a deo niſi hoc oſtē
dat. Item ſacerdotibus nullus detraheꝛ d;
Item quilibet tenetur alium in ſe peccantem
corrigere in ſecreto. Item ſicut inſtitutio ſa
cerdotum pertinet ad epiſcopos ita ⁊ eoꝝ;
deſtitutio. Idem.

Excommunica-
mus. In prima parte huius capi
tuli excōmunicat concilium omnes hereticoſ
quibuſcunq; nominibus cenſeantur facies q
dem diuerſos habentes: ſ; caudas adinuicē
colligatas. damnati vero heretica prauita
te preſentibus poteſtatibus aut eoꝝ nunciis
relinquantur pena debita puniendi clericis
prius a ſuis ordinibus degradatis ita ꝙ bo
na damnatoꝝ publicentur ſi laici fuerint. ſi
vero clerici eccleſiis applicentur a quib⁹ ſti
pendia receperunt. Secūdo dicit ꝙ q fuerit
ſola ſuſpenſione notabiles niſi ad voluntate;
ep̄i ſe purgauerint excōmunicentur: ⁊ ſi per
ān̄ū ſic ſteterunt poſt annū tanꝙ heretici cō
demnentur.

¶ Moneantur. Tertio loco dr ꝙ pote
ſtates locoꝝ moneantur ⁊ ſi neceſſe fuerit p
cen. eccleſiaſticam compellantur quibuſcūq;
fungantur officiis ut ꝓ defenſione fidei pre
ſtent publice iuramentū ꝙ de terris ſue iuriſ
ditioni ſubiectis expellant hereticos ab eccā
denotatos: ⁊ quicūq; de cetero in poteſtate
aſſumptus fuerit hoc capitulum teneatur iu
ramento firmare. Si vero dominus tempo
ralis requiſitus ab eccleſia terram ſuam he
reticis purgare neglexerit p metropolitanos
⁊ ꝓuinciales ep̄os excōmunicetur ⁊ ſi ſatiſfa
cere contempſerit infra annum ſignificeꝛ hoc
domino pape: ut ex tunc vaſallos illius ab
eius fidelitate denunciet abſolutos ⁊ terra;
illius exponat catholicis occupandam qui
exterminatis inde hereticis eam poſſideāt:
⁊ in fide conſeruēt ſaluo iure domini; princi
palis dummodo ſuper hoc nullum preſt; im
pedimentum. ⁊ idem ſeruetur circa illos qui
habent dominos principales. Quarto dicit
ꝙ catholici q contra hereticos iſtos crucem
aſſumpſerint illa gaudeant indulgentia ⁊ il
lo priuilegio ſint muniti: que concedūtur ac
cedentibus in ſubſidium terre ſancte.

¶ Credentes: In. §. iſto excōmunicat cō
cilium receptores defenſores ⁊ fautores heꝛ
ticoꝝ ſtatuens ut ꝙ cito quilibet taliū fuerit
excommunicatione notatus: ſi ſatiſfacere cō
tempſerit infra annū ex tunc ipo iure ſit fcūs
infamis. nec ad aliqua officia admittantur
ſeu concilia nec ad aliquos eligendos ad h⁹
nec admittatur ad teſtimonium: nec teſtamē
tum facere poſſit: nec capere aliquid ex teſta
mento nullus ipſi reſpondeat. Ipſe vero om
nibus reſpondere teneatur: ⁊ ſi iudex fuerit:
eius ſn̄ia non teneat. nec cauſe deferātur ad
ipſum ⁊ ſi fuerit aduocatus eius patrociniū
nullatenus admittatur. Si tabellio inſtrumē
ta per ipſum nullius ſunt momenti: ſed cum
auctore damnato damnentur ⁊ in ſimilib⁹
idem eſt obſeruandum. ſi vero cleric⁹ fuerit
deponatur: ⁊ ſi aliqui poſtquam tales ab ec
cleſia fuerit denotati vitare contempſerint ex
communicentur vſq; ad debitam ſatiſfactō
nem.

¶ Sane clerici vero huiuſmodi iuris nō ex
hibeant eccleſiaſtica ſacramenta nec eos ſe
peliant: nec elemoſinas nec oblationes reci
piant quod ſi fecerint officio ſuo priuentur.
ad quod nunquam reſti tuantur ſine ſpeciali
mandato domini pape. ⁊ idem faciant regu
lares: ⁊ eadem pena infligatur eiſdem ⁊ illo
rum priuilegia non ſeruentur in illa dioceſi
in qua tales exceſſus perpetrauerint.

¶ Quia vero. Hic dicitur ꝙ nullus ꝑ
dicationis officium vſurpare preſumat cum
dicat apoſtolus. Quomodo predicabūt ni
ſi mittantur. ⁊ qui contra hoc fecerint excom
municētur ⁊ niſi ſe correxerint alia pena pu
niatur. Adicimus. Adicitur

in iſto. §. ut quilibꝫ archiep̄s ep̄s p̱ ſe vel per
archidiaconū ſuum vel alias honeſtas pſo/
nas viſitet parrochiā ſuam in qua fama fue
rit hereticos habitare ⁊ in tres vel quatuor
viros idoneos: aut ſi expedire viderit totā
viciniam iurare ꝯpellat vt ſi aliquos hereti
cos ſciuerit vel aliquos occulta ꝯuenticula
facientes vel ſi etiam diſcrepent a vita ⁊ mo
ribus alioꝝ ep̄o ſtudeant nunciare ⁊ ip̄e vo
cet ad preſentiā ſuā denūciatos: qui ſi ſe nō
purgauerint: vel ſi poſt purgationem p̄ſtitā
relapſi fuerint canonice puniantur.
¶ Si qui vero. Dr̄ in §. iſto. q̄ ſi q̄ de p̄
dictis iurare noluerint ex hoc ip̄o tanq̄ here
tici reputentur. mādat papa ⁊ in virtute obe
diētie diſtricte precipit: ut hec efficaciter exe
quēda ep̄i diligenter inuigilent ſi canonicā
voluerint effugere vltionem ⁊ ſi quis ſuper
hoc negligens vel remiſſus fuerit cū de hoc
conſtiterit ab ep̄ali officio deponat̄ ⁊ in locū
ip̄ius alius reſtituat̄ idoneus qui velit ⁊ poſ
ſit hereticā prauitatē ꝯfundere. Gre. ix.

SIcut Hoc idem dr̄ q̄ eſt
dictum ſupra eodem p
ximo quia vero ⁊ ſupra eodem cū
ex iniūcto. Idem.

EXcommunica
mus. Primo dr̄ idem quod di
ctum eſt ſupra eodem excōmunicamus. i. re
ſp. vltimo adicit q̄ ſi q̄s de p̄dictis poſtquā
fuerit ꝯprehenſus redire voluerit ad agēdā
condignā pn̄iam in p̱petuo carcere detruda
tur ⁊ credentes eoꝝ erroribus hereticos idi
cat. ¶ Nota hic qualiter recipiuntur hic de
hereſi ꝯdemnati ad p̱petuam carcerē. Idē

Abſolutos Dr̄ hic q̄
quicūq̄ obli
gati ſunt lapſis manifeſte in hereſim
nouerint ſe abſolutos ⁊ de omni debito fide
litatis ⁊ tocius obſequij ⁊ omni pacto q̄cun
q̄ firmitate vallato. ¶ Nota q̄ ip̄o iur̄ ab
ſolutus ē. quicūq̄ genere obligatōis tenetur
aſtrictus hereticis ut interim ei nihil facer̄ te
neatur.

De ſciſmaticis. Rubrica.

Ex concilio lateranen̄.

QUod a pre
deceſſor̄. Tempore alex.
fuit ſciſma in romana eccl̄ia
⁊ tūc iſte octauianus ordiat⁹
ē p̱ ſciſma in papam ⁊ poſt illū guido. Iſti
ſciſmatici plures ordinauerūt in ep̄os q̄ ad/
heſerāt eis: quidā ēt ſponte iurauerūt de ſciſ
mate tenendo p̱ iſtos ſciſmaticos alienatōes
de bonis eccāꝝ facte fuerūt. Iſti ēt dignita
tes ⁊ beneficia ꝯtulerunt. Si hijs omnibus
ſtatuit lateranenſe conciliū ordines ab iſtis
duobus factos ⁊ ab ordiatis ab eis irritos
eſſe. Item q̄ dignitates eccleſiaſticas ſeu be
neficia p̱ dictos ſciſmcatios acceperunt ca
reant impetratis ⁊ alienationes: q̄ p̱ dictos
ſciſmaticos ſeu p̱ laicos facte ſunt de rebus
eccāſticis oī careāt firmitate ⁊ ad eas libere
reuertant̄: ⁊ ſiq̄s aūt ꝯtraire p̄ſumpſerit excō
municatū ſe nouerit ⁊ illi q̄ ſpōte iurauerunt
detenendo ſciſmate a ſuis ordinib⁹ ⁊ digni
ta ibus nouerint ſe ſuſpenſos. ¶ Nota q̄ or
dinationes ſciſmaticoꝝ carent executione ⁊
alienationes ab eis facte nulle ſunt. Inno. iij

Fraterni tati. Quidam
prior ordinatus
fuit a ſciſmatico: queſitū fuit a pa
pa quid agendum ſit de ip̄o. R̄n̄ papa q̄d
poterat ab offō repelli niſi p̱bauerit ſecū mi
ſericorditer diſpenſatum fuiſſe: ⁊ ab illa per
ſona que diſpenſandi habuerit poteſtatem.
¶ Nota q̄ qui dicit ſecū fuiſſe diſpenſatū
p̱bare tenet̄ ⁊ p̱ talē qui poſſit diſpenſare.
Alexan. iij.

De apoſtatis. Rubrica.

Preterea Dicit in
c. iſto q̄ cl̄i
ci q̄ habitū cl̄icalē ⁊ ꝯſuram
dimittūt ⁊ ī apoſtaſia tanq̄
laici ꝯuerſant̄ ſi in criminibuſ
ꝯp̄henſi teneant̄ p̄cipit pa. p̱ cē. ec. illos nō li
berari. No. q̄ eccā nō defēdit cl̄icos in cri
mibus ꝯp̄henſos ⁊ detētos. Idem.

EXlitera ꝝ. Quidam
egritudine longa

confectus de conſilio quorundam mulierum
ut ſanari poſſunt ſe fecit iteꝝ baptizari. qui
dam accolitus frater illius infirmi miſteriũ
preſtitit ſcienter preſbytero baptizanti. que
ſitum fuit qualiter puniri debeat accolitus
iſte qui minoris erat etatis: ⁊ ut frater ſana
ri poſſet. vñ excuſandus videbatur. Rñ3 pa
pa ꝙ ad ſuperiores ordines non poſſit pro/
moueri ſi publicum eſt factum eius: niſi ad
religionem tranſire uoluerit ut fauore religi
onis diſpenſetur cum ipõ. ſi vero occultum
ẽ poterit pmoueri ⁊ de commiſſo pniã3 agat
¶ Nota baptiſmus iterari non debere. Jtẽ
fauore rligiõis diſpẽſat̃ cũ aliquo. Jnn. iii

TUe fraternitati. Quidã clerici infama
ti erant de apoſtaſia. i. qui abiece
runt habitum clericalem. q̃ſitum fuit vtrum
deberent tales tolerari vel compelli ut habi
tũ reaſſumant. rñ3 pa. ꝙ clerici q talr ſunt in
famati tollerandi non ſunt in habitu ſeculari
ſ3 p cen. eccle. coercendi: ut habitum reaſſu
mant donec ſe purgauerint deficiente pbati
one. ¶ Nota clericos compellendos ut habi
tum clericalem reaſſumant. Jdem.

QUidam Quidam iudei ſeu infideles volũ
luntarii baptizati fuerunt. verum
tamen reliquias prioris ritus non reiciunt
vnde chriſtiane religionis decorem confun
dunt. queſitum fuit in cõcilio quid de talib⁹
ſit agendum cum maledictus ſit homo qui
duabus viis terraꝝ ingreditur ⁊ indui ñ d3
veſte de lana ⁊ lino contexta. Statuit conci
lium ut per p̃latos eccãꝝ tales obſeruantie
veteris ritus compeſcant̃ ut ſicut libero arbi
trio ad baptiſmũ acceſſerũt neceſſitas coac
tionis eos in eius obſeruatione conſeruet cũ
minus malum exiſtat viam domini non ag
noſcere q̃ꝫ poſt agnitam retroire. ¶ No. ꝙ qui
baptiſmũ recipiunt ſponte compellendi ſunt
ut fidem obſeruent. Jtẽ duabus viis hõ ire
nõ debet. Jtem plus peccat xp̃ianus poſtea
aberrans a fide quam ille q fidem nõ agno
uit. Honori⁹. iii. Archiepõ turoñ.

AUobis Quidam cleri
ci a poteſtate i cu
ſtodia detinẽtur nec induci pñt mi
nis vel terroribus ut habitũ reaſſumãt. q̃rit̃
qd̃ de hiis ſit agendũ. Rñ3 pa. ꝙ tales ſub
graui poſſunt cuſtodia detineri ⁊ incarcera
ri ita ꝙ ſolũmodo miſera ſibi vita r̃ſeruetur
donec a ſuo malicia reſipiſcãt. No. clericos
apoſtatas poſſe in carcere detineri. Jdem.

COnſultationi. qdã mõa
chus ſacꝝ ordine3
in apoſtaſia recepit tande3 pniam
agens abbati ſuo reconciliatus fuit. q̃ritur
vtrum miniſtrare poſſit in ordine ſic ſuſcep
to. rñ3 papa q̃tumcunq3 reconciliatus fuerit
⁊ pniam egerit abſq3 diſpenſatõe ſedis apo
ſtolice in ordine ſic ſuſcepto miniſtrare non
poteſt. Alexan. iii.

De hiis qui filios occiderũt. Rubr.

UEniens qdã mu
lier filium
p quodam ſuſcepit. ille vero
improꝑabat eidem ꝙ ei⁹ fili
us nõ fuiſſ3. vñ ipã diabolico furore accẽſa
filiũ interfecit. vñ ipã lacrimabilr̃ ad papa3
accedẽs pecijt ſibi ipendi ꝯſiliũ ſalutare. mã
dat pa. epõ loci ut laboret eã inducere ut ad
monaſteriũ tranſeat in quo pniã3 agat de ꝯ
miſſo. ſi aũt ad hoc induci nõ poterit det ei
licentiam ut in dño nubat: quia tucius vide
tur ut nubat vni q̃ꝫ inhoneſte multos admit
tat. Lucius. iij.

INtelleximus
Quedã mulier diabolo inſtigante
filiã ſuã occidit pp qd̃ dominus terre mari/
tũ ipius ipã3 ꝯpulit abiurare. ſignificatũ fuit
hoc do. pa. vnde mãdat dioceſ. epõ. quate
nu ſup hoc ita puideat: qd̃ d̃ ꝯmiſſo exceſ
ſu pniam agat ⁊ ſaluti ſue ⁊ filioꝝ conſulat̃
⁊ non obſtãte iuramento p̃dicto eã viro ſuo
r̃ſtituat ita ꝙ filios ſuos poſſit libere guber
nare. No. ꝙ nullũ maleficiũ ſepat mrionium
ltie ꝯtractũ quo min⁹ alter alteri adhere͂ te
neat niſi eſſet crimẽ idolatrie. Jdem

DE infantibus

Infantes aliq̃n reperiũtur mortui cũ pr̃e ⁊ matre in lecto nec appar; vtꝝ a patre vel matre oppreſſus ſit: vel ꝓpria morte defunctus. Queritur quid ſit in hoc cãu agẽdum patri vel matri. Rñ; pa. parentes non debent eẽ inde ſecuri nec ſine pena verumtñ diſcretio pietatis d; adhiberi ut nõ fuit volũtas ſ; euẽtus mortis cã. Si vero eos interfecerũt ſcire debẽt ſe grauiter deliq̃ſſe. Quidã dicũt ꝙ pniã; triũ ãnoꝝ debẽt ager̃ quorũ vnũ pagãt in pane ⁊ aqua.

De infantibus ⁊ languidis expoſitis. Rubrica. Gregorius non⁹.

SI a patre.

Si pr̃ aut fili⁹ pr̃e: ſciente infans expoſitus fuerit ↄtra officiũ pietatis hoc ipo filius a poteſtate pr̃is ẽ liberatus cum hoc cãu libertus efficitur ingenuus: ⁊ ſeruus in libertatem eripitur: ⁊ hoc idem intellige de languidis p̃dictis expoĩtis cuiuſcũq; etatis fuerint. vel ſi alimẽta alicui de p̃dictis pſonis filijs libertis ⁊ huis lãguidis negari cõtigerit: verũtamẽ q hoc ſuſcipiunt hoc in eoꝝ pſonis aliquod vendicare nõ pñt.

De homicidio voluntario vel caſuali. Rubrica. In exodo.

SI quis ſe.

Patet p ſe.

INterfeciſti

Dicitur hic ꝙ ſi quis interfecit furem vel latronẽ quē; cape poterat abſq; occaſione. xl. dies in pane ⁊ aqua pẽniteat ⁊ alia facere debeat que in lr̃a ſequũtur. Si vero ſine odio liberãdo ſe ⁊ ſua hmõi hominẽ interfecit ƀm indulgentiam: quia ad imaginẽ dei factus erat: ſi aliqd ieiunare voluerit: bonũ erit ⁊ elemoſina; faciat. Si autem preſbyter hec eadẽ fecerit nõ deponat̃: tamen q̃ diu viuit penitentia; agat. Augu. ſuper exodo.

SI perfodiẽs

In exodo legit̃ ſi pfodiẽs iuẽt⁹ fuerit fur ⁊ pcuſſus mortu⁹ fuerit nõ ẽ illi homicidiũ ſi ãt oriat̃ ſup eũ ſol re⁹ erit. Augu. exponẽs v̄ba iſta dicit ꝙ ſi nocturn⁹ fur occidit̃ nõ r̃putat̃ homicidiũ ſi ãt diurn⁹ ad homicidiũ ptinet q2 poterat diſcernere ꝙ ad furandũ veniſſ; nõ ad occidẽdũ. vñ nõ debuit occidi hoc ẽt i ſclarib⁹ legib⁹ inenit̃. ſ. nocturnũ furẽ ipune occidi qb⁹ iſta ẽ ãtiquior: diurnũ v̄o ſi defẽdat ſe telo iã plus ẽ q̃ fur. Hieronym⁹

QUam iuramẽto

Herodes cũ iuãmẽto pmiſit puelle ſaltãti dare qcqd peter;: illa ẽt ſi dimidiã ptẽ r̃gni poſtulaſſet puella illa ↄcilio iuſſu mr̃is pecijt caput iohãnis ⁊ accepit dicit hiero. ſi pp iuãmẽtum hoc feciſſe ſe dicat nũqd ſi pr̃is vł mr̃is poſtulaſſ; iteri factur⁹ eẽt hoc vł nõ qi dicat ñ feciſſ;. ergo ꝙ nõ feciſſ; i ſuis ↄtẽner̃ debuit i ꝓpheta. No. ꝙ iuãmẽtũ nõ extẽdit̃ ad illicita. Itẽ ꝙ qs nõ facer; i ſuis: nec d; i alijs attẽptar̃. Ite q̃lẽ diligẽtiã adhib; qs i ſuis r̃b⁹ talẽ adhiber̃ d; i alieiſ.

SI aliqſ.

Si qſ cã libidis explẽde ł odio hõi aut mulieri aliqd fecerit vł õderit ad potãdũ ut ñ poſſit gnãre vł ↄcipe vł ꝙ ſoboles nõ naſcat̃ ut homicida teneat̃. Alex. iij.

SIcut dignũ.

Rex ãglie ad ſuggeſtiõem quorũda; fecit occidi archiep̃; cãtuariẽ. quorũ qdã venerũt ad ↄfeſſionẽ ad ep̃; exoñ. q̃ſiuit ep̃s exoñ. qnalr̃ cũ ill̃ eẽt agẽdũ. rñ; ei papa. cũ ip̃e ſit vir ꝓuid⁹ ⁊ diſcret⁹ plene nouit ꝙ i exceſſib⁹ ſingloꝝ q̃dã ſunt ↄſiderãda videlicet quãtitas ⁊ qualitas delicti. etas ſcientia ſexus ⁊ cõditio delinquentis ⁊ locus ⁊ tempus quo ad delictum cõmittit̃ iſtis ↄſideratis vnicuiq; pniã d; iponi ꝙ idẽ exceſſus plus in vno q̃ in alio punit̃ tandẽ rñd; ad quemlibet articulum. de quo queſiuit. §. illi. venerũt aĩo occidẽdi feriendi aut capiendi illum ſanctum virum. tamen manus nõ inie

cernit in illū ſi de captione illa mors ſubſecuta fuiſſet pari pnīa vel fere pari ſunt puniendi cum occiſoribus. ¶ Tertio dicit: vt illi q nō ut ferirēt ſ3 opē pcuſſoribus ne ab aliis ipedirentur ferrent paulo minori pnīa debent puniri. quia ſcriptum eſt qui potuit hominē liberare a morte ⁊ non liberauit eū3 occidit quia cōſtitit eos īmunes non eſſe a reatu homicidij qui venerunt vt occiſioribus opē ferrent. ¶ Quarto dicit ꝙ qui ſe aſſerunt animum regis inflammaſſe ad odium vnde homicidium ſecutu3 fuit dure ⁊ aſpere ſunt puniendi: ſed non ita ſeuere niſi forte ipm regē ad homicidium ꝓuocaſſent cum alias id domino feciſſet. ¶ Quinto dicit ꝙ illi non fuerunt immunes a culpa nec debent eſſe a pēa quia l3 ignari fuiſſent homicidij in cuſtodiēdis rebus ſuis miniſterium prebuerūt. Sexto dicit ꝙ illi qui occupauerunt bona illius ſancti viri poſt mortem ipſius ſi nihil fecerit a pena mortꝭ illius ſunt īmunes: ſ3 illa que occupauerūt reſtituere tenentur illis quoꝝ fuerunt: ſi habent. vnde reddere poſſint ⁊ l3 quidam dicunt ſe illa pauperibus erogaſſe non ſufficit eis ſi potuerunt illa reſtituere eis quoꝝ fuerunt.

¶ Illis preterea. Dicitur hic ꝙ illis qui pticipauerunt illis excōmunicatis pnīa d3 idici ſi ſcienter participauerunt eiſdem ꝯſiderata mora tpis ⁊ vtꝝ affectione vel timore pticipauerint.

¶ Clericos. In iſto vltimo §. dr ꝙ clerici qui armati tanto facinori interfuerunt vel conſilium dederunt ut ſanctus vir capetur ppetuo ab altaris miniſterio ſunt deponendi ⁊ in eccleſiis nullo vnꝗ tempore lectiones legant vel reſponſoria in choro ſepatim cantēt ⁊ in clauſtro monachoꝝ vel canonicoꝝ regularium ſi fieri poteſt ſunt recludendi ita ꝙ uſq3 ad ſeptenniū vel quinquēniū debeāt ab introitu eccāꝝ coerceri. ¶ No. principiū capi. ꝙ illi q pnīas imponūt debent ꝯſiderare que ibi dnr: alia videbis p ſingulos §.

Ide3.

P resbiteru3 qui

¶ Quidam preſbyter cauſa diſcipline percuſſit quenda3 in capite q poſt paucos dies mortuus eſt. qritur quid ē agendū de ipo. Rūdet pa. ꝙ ab omni miniſterio altaris d3 ꝑpetuo remoueri ⁊ ab officio ſacerdotali dponi ⁊ ſi p pcuſſionē ipiꝰ interiit vel aliam ifirmitatem incurrit. vnde mortuus eſt.

Idem.

C ontinebatur. Cū qdam diaconus ⁊ alij quidam clerici a vineis ſuis ope ꝯpleto redirent: cauſa leuiādi laboris ſcrutati quendā ludū viatoꝝ ꝓiciendo baculos ſuos indirectum ut alter alteriꝰ fuſtem feriet cuius ludi conditio talis eſt ut ille qui pcutit baculū alterius quaſi victor p equo vtitur alio ſed clerici ſola iactiōe contenti erant. Quidam laicus ſupuenit ⁊ pcuſſit baculum diaconi pdicti ipe ſtati indiſcrete dorſum ipius diaconi inſilijt ⁊ a falce ipſius diaconi quē ad angulū hēbat mortale vulnus accepit: de quo infra octo dies expirauit. poſt hoc diaconꝰ cū3 lr̄is archiepi ſui negocium continentibus ad papam acceſſit vnde mandat papa eide3 archiepo quatenꝰ ſi res ita ſe habuit eundem diaconum ſine licentia romani pontificis ad ſuperiore3 ordinem non aſcendat: nec in officio diaconatus miniſtrare pmittat in ſubdiaconatꝰ vero officio miniſtrare diſpenſatiue patiať. Idē.

L ator pre Quidam clericus. p. nomine cum quodam die cāu cū quodam clerico luderet contingit ꝙ ille clericus ꝓiecit iſtu3 p. ad terrā cꝰ. p. cultellus quem ad latus habebat incidit in illū clericum ꝓicientem ⁊ occubuit vulneratus. vnde ille. p. acceſſit ad papam exponens ſibi caſum. mādat pa. dioceř. quatenꝰ ſi eſt ita ⁊ alia iuſta cā nō impediat pmittat. p. ad ſacros ordies libere ꝓmoueri. Idem

S uſcepimus Duo monachi erant in cuſtodia cuiuſdam domꝰ de mandato abbatis: ⁊ dū in cuſtodia eēnt

quidā latroneſ de nocte igredīētes ad eos ce perūt eos i pſonis affligere ⁊ veſtimētis etiā denudare monaci iſti reſūptis virib᷒ ligaue rūt ⁊ illos retinere voluerūt quouſq; capitu lo nūciarēt dū vnus illoꝝ ad noticiaʒ abba tis rē pferret dimittēs illū in cuſtodia frīs et latrones illi ſe ſoluere niterētur fr̄ ille timens ne occideret ab illis illos occidit. Jſte q reʒ ad noticiā abbatis deferebat dubitabat an factū illud ſibi iputaret ad dn̄m pa.cū lr̄is abbatis ſui acceſſit.vnde ſcribit pa. ipſi ab bati dicēs ꝙ potius expediebat relinquere tunicā ⁊ palliū ⁊ rerū ſuſtinere iacturā quaʒ ꝓ rebus cōſeruādis vilibus ⁊ trāſitoriis tali ter in aliquos exardeſcēdo. vnde iſte abſtie at a miniſterio altaris ⁊ vtriq; illoꝝ ad ar bitriū abbatis ſtudeat peccatū ſuū expiare; q2 cōſtat eos ex ſtudio vtriuſq; eſſe interem ptos ¶ Nota ꝙ ꝑ amiſſiōe reꝝ tpaliū null᷒ d; homicidiū incurrere.c.ſequēs p;.

Clemens tertius.

ADaudientiam Quidā pbr̄ volēſ corrigere quēdā de familia ſua corrigia qua cingi ſolebat ip ſum verberare tēptauit:cōtingit ꝙ cultell᷒ d̄ vagina q̄ cingulo adherebat elapſus in dor ſo aliquātulū vulnerauit.poſtmodū cuʒ ille vulneratus ꝯualuiſſet a vulnere grauiore in firmitate pcuſſus deceſſit.q̄ſitū fuit a pa.qd de ipo ſit agendū.rn̄t pa.q2 dubitabat vtꝝ occōe vulneris deceſſit ⁊ i dubiis tutior via ſit eligēda predictus ſacerdos in ſacris ordi nibus nō miſtret:tn̄ iniūcta ſibi pnia cōpeten ti ꝯcedi pōt eidē vt miorib᷒ ordinibus ſit cō tentus. Si vero ex alia iſirmitate deceſſit ut prius ſuū officiū exequat. No.ꝙ q nō adhi bet diligētiā quā d; iputat ei licʒ det opam rei. Jnnocē.iii.

OJiectus Quidam ca pellanus.a. no mie cū infirmitate corpis grauaret vt cōme dēdi appetitū excitaret equū quē nutriebat aſcēdit ſʒ cū bn̄ nō peret hauenis pter volun tatē ſedētis cepit ſaltibus laſciuire. capella nus vt eū refrenaret vim itulit freno ⁊ equū calcarib᷒ ſtimulauit ⁊ freno fracte equ᷒ cur ret feſtinater arbitrio ꝓprio relictus:q̄dā mu lier infantē portās veniēs ex obliquo obuia uit:equus in eā ruēs pueꝝ interfecit pcul ab iecto ceſſore:capellanus ad eū accedēs eidē p̄dicta expoſuit:vnde mādat dioc.epo qua tenus ſi ē ita ipm nō ipediat:quomin᷒ ſuū of ficiū exequat cū ipe nec volūtate nec actu ho micidiū ppetrauit nec dabat opaʒ illicite rī No.caſuale hōicidiū n̄ iputari ei q dat ope rā licite rei ⁊ adhibet diligētiā quā d; adhi bere. Jdem.

Exlitteris. Quidā pbr̄ dum vellet fenū de curru depo neret perticā qua fenū ligat piecit i terrā ⁊ dū fenū in terrā piecit quēdā pueꝝ iuxta curriʒ q̄dā iuenit ſemiuiuū q modicū liuore i frōte hēbat ⁊ nihil aliud leſionis:dubitauit ſacer doſ an hoc eēt ſibi iputādū.iō acceſſit ad pa pā cū lr̄is epi ſui:pa.q̄ſiuit ab eo vtꝝ circa currū ſollicite circūſpexerit anteq̄ ptica pice ret in terrā an eēt aliqs circa curruʒ:q rn̄t ꝙ diligenter circūſpexit ſʒ neminē vidit.vn̄ pa pa ipm ad epm remiſit.mādās qua. ſi ē ita ipm libere pmittat officiū exeq ſacerdotiſ ni ſi ꝯtra eū graue ſcādalū ſit abortū vel tanta laborat ifamia q inde debeat ſe purgare. No.ꝙ q diligētiā adhibet dado opaʒ licite rei nō iputat ſibi hōicidiū.itē no.ꝙ pp ſcāda luʒ idicit purgatio lʒ veritas alr ſe hēat.idē

Exlitteris. Quidā mōach᷒ duʒ deponeret de cāpanili cam panā quoddam lignū corruit ⁊ q̄n dam pueꝝ occidit.q̄rit qd iuris ſit.rn̄t pa.ſi mōachus rē nccāriā ⁊ vtilē agebat ⁊ i loco p quē nō crederʒ aliquē trāſire vel ibi eē vl ali quē illuc de ꝯſuetudie venire qn̄ lignū moue bat bn̄ poterit ad maiores ordies pm̄ti i mōa ſterio pmoueri. No.ꝙ hōicidiū caſuale nō i putat alicui ſi dat opaʒ licite rei ⁊ adhibet diligentiam. Jdē.

SIgnificaſti. Quidā cleric᷒ dū eqtaret equ᷒ ta ſe q̄ ipʒ piecit in aqua ppter qd cleric᷒ equū grauit calcarib᷒ ſtimulauit.equ᷒ vero cū eſſʒ bucca dur᷒ preter voluntatē ſeſſoris rapt᷒ ē icurſuʒ

⁊ quādā mulierē quā obuiā habuit īterfecit
clericus ad pa. acceſſit ⁊ ipē fecit ingri ab ip
ſo vtꝝ eq uiciū prius ſciret ⁊ ille aſſeruit ſe
ignoraſſe. mādat pa. epō ſuo qua. ſi ē ita ad
cautelā iniūgat eī pniam ꝯpetētē qua pacta
nō īpediat ipm quo minus ⁊ ī ſuſcepto ordi
ne miſtrꝫ ⁊ ad maiores valeat ꝓmoueri. idē

P

ETrus. Petrus diaconꝰ ⁊ mōa
chus oli dū ī hitu ſeclari qð
dā bñficiū obtinēs ī eccā de rigulo
abbas illiꝰ eccē ipm eodē bñficio ſpoliauit:
ꝑꝑ qð amici illiꝰ ꝯmoti nocte quadā ī domo
diaconi ꝯuenerūt ⁊ reā factā dicebāt ꝙ vo
lebāt vīdictā ſumere de abbate: ſꝫ diaconꝰ
illis expſſe īhibuit ne abbatē occiderēt ⁊ ali
qd facerēt vñ poſſꝫ ꝑiculū ſui ordis īcurere:
ipſi nihilominꝰ irruerūt ī eū ⁊ plagis īpoſitis
ſemiuiuo relicto abierūt: pꝰ aliquot dies ex
pirauit. Mōachꝰ iſte dño pa. rē ꝑ ordinē ex
plicauit. vñ mādat pa. dioceſano qua. ſi ꝑ
miſſa vera ſint ꝑdictus poterit ī diaconatū
miniſtrare ⁊ ad ſ͠riores ordies poterit ꝓmo
ueri niſi aliud canonicū īpediat ꝑferti ſi ſuꝑ
hoc nō fuerit īfamatꝰ cū ſibi obeē nō dꝫ qð
cōtra ꝓhibitionē ipſiꝰ expreſſā eo cām nō dā
te fuit a ſuis ꝯſanguīeis attēptatū. No. ꝙ nō
ē īputādū alicui ꝙ ꝯtra ꝓhitionē eiꝰ expſſaꝫ
actū ē aliogn dolus alteriꝰ ei obeēt q culpa
bilis nō fuiſſet. Idē

S

IGNIficaſti. Quidā ma
leficꝰ intrauit eccām
vt ornamēta altaris ⁊ libros eccāſticos ⁊ eu
cariſtiā aſportaret. Lau. pbr̄ eiuſdē eccē ca
nonicꝰ regularis accepto ligone maleficū illū
ꝑcuſſit ſꝫ ſi ad mortē fuerit ictꝰ hꝰ penitus ig
norauit: ꝓrochiani illiꝰ eccē vidētes illū orna
mēta eccē aſportātē arreptibꝰ fuſtibꝰ ⁊ gladi
is interfecerūt eūdē: pbr̄ iſte de ſua ſalute co
gitās ꝯfeſſus ē abbati ſuo ꝑdicta. vñ abbas
dño pa. ſupplicauit vt cū eo miſericorditer
agere dignaret: dñs pa. in caſu ꝑmiſſo dicit
diſtiguēdū vtꝝ ꝯſtare poſſꝫ ꝙ ꝑfatꝰ ſacerdoſ
nō inflixit mortalē ꝑcuſſionē de qua mortuꝰ
fuiſſet ſi alioꝝ vulnera nō fuiſſent ſubſecuta
⁊ ſi ille ꝑcuſſor nō hūit volūtatē occidēdi nec
ſtudio ipſius cōcilio vel mādato ꝓceſſerūt a
lij ꝯtra illū: ⁊ ſi hoc ita ē poſt pniam ad cau
telā iniūctā in officio ſuo poterit miſtrare re
ligiōis fauore ⁊ ſine ſcādalo ſacerdotale of
ficiū pōt exercere cū regularis exiſtat cū de
his ſit ei credendū q nō accuſat vel denūcia
tur ſꝫ ꝑ ſeipſū ꝯciliū appetit ſalutare ꝙ ſi diſ
cerni nō poſſit ex cꝰ ictu mortuꝰ fuerit in hoc
dubio quāq̄ꝫ hōicida forte nō ſit a ſacerdo
tali offō dꝫ abſtinere potiꝰ q̄ꝫ celebrare ꝓ eo
ꝙ in abſtinēdo nullū ꝑiculū in celebrādo ꝑi
culū timeat. Si vero ſacerdos prius ꝑcuſſuſ
ab illo malefico vt dicebat cū ligone ipm ꝑ
cuſſit in capite lꝫ vīꝫ vi repellere qꝛ tñ id de
buit fieri cū moderamine īculpate tutele non
ad ſumēdā vīdictā ſꝫ repellēdā iniuriā nō vr̄
ſacerdos ab hōicidio excuſari: tū rōne inſtri
quo ipſe ꝑcuſſit ꝙ nō ſolet leueꝫ plagā īferre
cū graue ſit. tū rōe ꝑtis ī qua fuit iſte ꝑcuſſꝰ
in qua de modico ictu mortalr̄ qs ſolet ledi.
No. ꝙ ī pnia cuilibꝫ ē credēdū qꝛ nō ē viſile
ꝙ qs ſit īmemor ſue ſalutis. Itē ꝯſilio māda
to ſtudio homicidiū cōmittitur. Itē in dubi
is via certior eſt tenenda. Iteꝫ vim vi repel
lere lꝫ ſꝫ cū equali repulſiōe. Itē uindicta ñ
eſt ſumēda. Idem.

T

UAnos Quidā mōa
chus credens ſe
quēdā mulierē a gutturiſ tumore li
berare tumorē illū aperuit ꝑcipiēs illi mulie
ri ne uento ſe expōeret nullo mō ne forte ſivē
tus ſubintraret cām mortis īferret ſꝫ mulier
ꝯtēpto eius mādato dū meſſes colligeret vē
to expoſuit ſe īcaute ⁊ ſic ꝑ aꝑtionē gutturis
ſanguis multꝰ effluxit ⁊ ſic mulier diē clauſit
extremū: q̄ſitū fuit quid de illo monacho ſit
agendū. rñt pa. ꝙ licet ille monachꝰ multuꝫ
deliquerit alienum officiū vſurpando quod
ſibi non cōueniebat: ſi tamen cā pietatis hoc
fecit ⁊ perituſ erat in exercitio cyrurgie ⁊ ad
hibuit diligentiam quaꝫ debuit ex eo ꝙ per
culpā mulieris ꝯtra illius mandatū hoc ei cō
tingit non eſt adeo probanduſ ꝙ poſt ſatiſfa
ctionem condignam cū eo miſericorditer agi
non poſſit ut valeat celebrare diuia. aliogn
interdicta eſt ei ſacerdotalis ordinis execu
tio de rigore

¶ Ad ultimũ. Alia q̃ facta fuit dño pa
pe. Ecce quidā ſcolaris timēs ne latrões eſ
ſent in domo ſurrexit de lecto ⁊ inuenit ibi
furē q ſcolarē vulnerauit ⁊ receſſit mane ſcõ
ſcolares ceperũt eundē ⁊ inuentus eſt vulne
ratus ⁊ traditus poteſtati coraȝ quo aſſeru
it ꝙ predicta nullatenꝰ ꝑpetrauit ptās ad ſco
larē illũ nũciũ miſit: vt diceret q̃cq̃d ſciret de
fure illo vel tradidit inter ſigna q̃ cultu queȝ
ipſi latrõi abſtulit ⁊ ſotulares quos i domo
dimiſerat nũciis tradidit: nil āplius de ipſo
facto ſe itromittens. ptās his receptis latro
nē illũ appitoribꝰ ſuis tradidit puniēdũ qui
ſibi amputauerunt virilia: ⁊ oculos eruerũt
latro ira ⁊ dolore ꝯmotꝰ nec cibũ ſumere uo
luit nec potũ ⁊ ſic mortuꝰ eſt: q̃rit̃ vtruȝ ſco
laris iſte ad ſacros ordines poſſit ꝓmoueri.
rñt pa. ꝙ p̃fatus ſcolaris ſi al's dignus eſt ꝑ
pter predictũ cuẽtuȝ nõ eſt a ſacris ordibus
ꝓhibendus. ¶ No. ꝙ nullus dȝ uſurpar̃ of
ficiuȝ q̃d ad ipm nõ ptiet. Jtē q diligētiam
adhibet i factis ſuis lȝ aliq̃d ſiniſtꝝ ei eueni
at ei nõ eſt iputāduȝ. Jtē q nõ eſt in culpa nõ
eſt ab ordibus ꝓhibēdꝰ. Jdem

Sicut ex Quidā mona
chus cartuſienſis
ordinis quādā mulierē aſſerenteȝ ſe ꝯcepiſſe
ex eo traxit per ȝonam quaſi ludens cum ca
ipſa p hoc ſe aſſeruit ſic eſſe leſā ꝙ hmõi oc
caſiõe fecit aborſuȝ ꝑpter q̃d dictꝰ ſacerdos
de ꝯci. quorũdā ab altaris miſterio ſe ſuſpē
dit. q̃ſitũ fuit q̃d eſſet agendā. rñt pa. ꝙ ſi nõ
dũ erat viuificatꝰ ꝯceptus poterit miſtrare:
alioq̃n dȝ ab altaris miſterio abſtiere. No.
ꝙ ꝯceptꝰ anteq̃ ſit aīatus nõ dr̃ cõmitti hõi
cidium p aborſum. Jdem.

Poſtulaſti Quidam
q̃ decias d
bitas eccẽ nõ ſoluebãt excõicati fu
erũt ipſi excõicõe ꝯtēpta decias ſoluer̃ ñ cu
rabãt. q̃ſiuit eps vtꝝ licitũ eſſȝ illi ptāteȝ re
giā iplorare cũ ad ſolõem deciaꝝ abſq̃ ſan
guis effuſiõe vix poſſint ꝯpelli. rñt pa. ꝙ ſi d
hmõi q̃rimonia ſimplr̃ depõat apud regē et
ipſe in eoſdē rebelles traditā ſibi exercuerit
ptāteȝ coꝝ erit ſtultitie iputādũ. No. ꝙ ſi clĩ
cus ſimplr̃ ꝯq̃rat̃ de laico corã ptāte ſeclari
ſi ꝑpter inobiam ipſiꝰ ipm duriꝰ puniat quã
nã q̃rimõie req̃rat clerico nõ iputat̃.

Honorius tertius.

Exhibita. Quidā clericus
i. noie dũ eſſȝ i pue
rili etate ꝯſtitutus ⁊ cũ q̃buſdaȝ aliis pueris
luderet ⁊ inſeq̃ret̃ unũ ex illis lapidē pꝰ illuȝ
ꝓiecit nõ aīo ledēdi ſȝ timorē icuciēdi: q lapi
de ꝓiecto nõ fuit tactus: ſȝ cadēs ad aliũ la
pideȝ caput leſit. tũ ꝑpter ipitiā medici: tuȝ
ꝑpter pr̄is incuriā q laboribus ipm expoſu
it expirauit dictus io. veniā poſtulauit a pa
tre illius vt mitigaret̃ dolor ipſiꝰ ꝑpter q̃d
eps illũ a ſacris ordibꝰ repellebat q̃uis
pr̃ defũcti laborãs in extremis ꝯfeſſus fuerit
epo ꝙ dictus clericus nihil i morte filii ꝯmi
ſiſſet: vnde petebat clericꝰ ille a papa vt cuȝ
leſā ꝯſciam de morte illius nõ hēret cũ eo mi
ſericorditer agere dignaret̃. vnde mandat q̃
tenus ſi cõſtiterit ita eē a ſacris ordibus pro
pter hoc nullatenus repellat̃. Jdem.

Johannes ſacerdos. Sa
cerdos iſte dũ pul
ſaret cāpanā vt populus fidelium
ad diuina officia ꝯueniret cāpana cecidit ⁊
occidit quēdā pueꝝ corā ipo: vnde ipſe hoc
do. pa. itimauit hũiliter. pa. ꝯſiderãs ꝙ dic
tus ſacerdos dabat opam licite rei nihil dȝ
ei iputari ſi caſus oēs fortuitos nõ preuidit.
vñ mãdat qua. ſi ꝯſtiterit ita eē dictus ſacer
dos libere ſuũ officiũ exequat̃. No. ꝙ de ca
ſu fortuito nullus tenetur cũ preuideri nõ poſ
ſet. Jdem.

Petitio Sarraceni iua
ſerũt quoddam ca
ſtrũ in quo pelagus pbr̃ morabat̃ tādē xp̄ia
ni tā laici q̃ clerici exiuerũt cõtra illos ⁊ iui
cē ꝯfligētes hinc ⁊ inde multi occiſi fuerunt:
vnde cũ ſacerdos ille aliquos ꝑcuſſiſſȝ time
bat ne irregularitatē incurriſſȝ ꝑpter q̃d ex
poſuit hoc do. pa. ⁊ ipſe mādat eidē qua. ſi
de interfectiõe cuiuſq̃ in illo ꝯflictu ipſũ con
ſcientia ſua remordet a miſterio altaris ab
ſtineat reuerenter cũ in hoc tutius ſit abſtie
re quã temere celebrare. ¶ No. ꝙ clerici pug

nare non debẽt etiã ↄtra ſarracenos.

Gregorius.ix.

QUidam Quidã pbr̃ euocauit quẽdã in adiutoriũ ad edificatiõem eccẽ ⁊ cu3 pbr̃ qõdã lignũ diſſolueret ille hõ cũ ligno ruit i terrã ⁊ mortuus fuit. dubitabat̃ an illi pbr̃o eẽt hoc iputãdũ. ſignificatũ fuit hoc do.pa. ipſe vero ↄſiderãs ꝙ ſacerdos ipſe dabat o perã licite rei ⁊ etiã adhibuit diligẽtiã qua3 debuit circũſtãtibus p̃monitis ita alta voce ꝙ intelligere potuerãt. rñt ꝙ propter hãc cã3 vel q2 oẽs caſus fortuitos nõ preuidit qui p̃ uideri non poſſũt nõ d3 ei quo ad officiũ vel beneficiũ imputari. Nota ꝙ caſus fortuitus nõ põt preuideri ⁊ ideo non tenenetur.

Ex cõcilio lateran̄.

De torneamẽtis. Rubr.

FElicis me. Lateran̄ ↄ.inherẽdo veſtigiis Jnno. ⁊ euge. ꝓhibet deteſtabiles illas nũdinas vel ferias q̃ vulgo torneamẽta vocãtur i qb⁹ milites ad oſtẽtatiõem viriũ ↄuẽiũt. vnde mortes ⁊ aiaꝝ picula ſepe ꝓueniũt ꝙ ſi qs eoru3 ibi mortua fuerit careat eccãſtica ſepultura: ꝑnia tñ ei nõ deneget̃. Alex.iij.

AD audientiã. Quidã cã regrẽdi quẽdã ꝑ debita acceſſit ad locũ torneamẽtoꝝ: ↄtigit ꝙ cãu de equo cadẽs mortuu s fuerit in torneamẽto. ſed q2 ibi mortu⁹ fuerit denegabatur ei ſepultura. q̃ſitũ fuit a pa. qd iuris eẽt: pa. v̾o ↄſiderãs ꝙ ill̃ tantũ q ad torneamẽta aio ledẽdi accedẽtes decedũt ibidẽ eccãſtica ſepultura dẽat interdici. Mãdat pa. qua. ſi cõſtiterit ꝙ ad predictũ torneamentũ nõ aio ludendi ſ3 ꝑcipiẽdi credita acceſſiſſ3 lic3 ibi caſu obierit nõ d3 carer̃ eccleſiaſtica ſepultura. maxie cũ dominicũ corp⁹ acceperit ⁊ fuerit oleo ſacro punctus.

De cle. pugnã tib⁹ in duello. Rubrica.

Alex.iij.

POrro ſi Queſitũ fuit a papa qualiter puniri debe3 cleric⁹ q alicui duellũ ſponte obtulit vel ſuſcepit oblatũ. rñt pa. ꝙ ſiue victor fuerit ſiue victus: cleric⁹ q duellũ obtulerit vel ſuſcepit de rigore iuris ẽ deponẽdus: verũtñ quãtũcũq3 exceſſerit eps ſu⁹ poterit cũ eo diſpenſare dũ mõ ex ipſo duello hõicidiu3 vel mẽbroꝝ diminutio nõ ſit ſubſecuta. ¶ Not. ꝙ nõ l3 clerico i duello pugnare. Celeſt.iij

HEnricus Quida3 p̃ſbyter noine henric⁹ ↄuenit quẽdã ſr̃ furto corã ſecl̃ari iudice: ⁊ q2 itẽtõem ſuam nõ potuit ꝓbare ꝑ teſtes ſm ↄſuetudinẽ terr̃ pugile3 opulit q adv̾ſariũ adeo vulnerauit ꝙ exiñ mortu⁹ fuit: ſacerdos ille ſignificauit hoc do.pa. ⁊ dioce. eps ↄſuluit d.pa. qd de eo ſit agẽdũ. rñt pa. ꝙ tales pugiles veri homicide ſũt: ⁊ p̃dictus ſacerdos nõ d3 i ſacris ordib⁹ miſtrare q̃uis nõ pugnauerit in duello ſ3 ali⁹ ꝓ ipſo homicidiũ cõmittitur tã facto q̃3 p̃cepto ↄſilio aut ↄ̃ſenſiõe: tñ circa bñficiũ hñdũ cũ dicto pbr̃o poterit diſpẽſare. No. cãum vbi eps põt diſpẽſare in bñficio ⁊ nõ in executõe ordis.

De ſagittarijs. ru. Jnno.iij.

ARtem Precipit pa. ſub itermiatõe anathe. ꝙ null⁹ d3 exercer̃ aduerſ⁹ xp̃ianos ⁊ catholicos artẽ illã odibilẽ baliſtariorũ. Jn exodo. De adulterijs ⁊ ſtupro.

SI ſeduxerit. Legit̃ i exo. ꝙ ſi qs virgine3 ſeduxerit nõdũ deſpõſatã ⁊ dormierit cũ illa dotabit eam ⁊ hẽbit vxorẽ: ſi v̾o pr̃ puelle eã ſibi dare noluerit dabit ei pecuniã ſm modũ dotis quam virgĩes recipe ↄſueuerũt. G.

PEruenit. Quidã felix noie decepit quẽdã virginẽ ſtupro qualiter ſit puniẽdus. rñt pa. ſi verũ eſt ſm legẽ d3 puniri tamẽ aliquantulũ tẽpat penã legalẽ ſtatuens vt aut illã in vxorẽ accipiat aut ſi noluerit corporaliter caſtigat̃ ⁊ a cõmunione ſacramentoꝝ priuatus in monaſterio detrudatur ad pñiam peragendã nec inde recedat ſine licentia.

Ex concilio arelaten̄.

S[i] **uir uxor** Dicit i iſto ꝯci. ꝙ ſi vir ſcit vxorẽ deliquiſſe ꝙ̃ n̄ egit pniam ſ; pmãet i fornicatiõe ⁊ ſteterit cu; il la reus erit peccati illius. ſi vero mulier peni tẽtiã egerit ⁊ voluerit ad vir̃ reuerti qui eã ꝑpter peccatũ ſuũ dimiſerat d; eã recipe ſ; non ſepe. Ex con. pariſieñ.

M[a]**ritis** Maritus ex ſo la ſuſpitiõe accuſa re põt vxorẽ ſuã de adulterio.

Alexander. iij.

S[i]**gnificaſti** Quidam pſbyter in eccã dormiuit cũ quadã ꝯiugata: tandẽ tã mulier ꝙ̃ pbr̃ ille ꝯfeſſi fu erũt hmõi peccatũ cuidã ſacerdoti q pᵒmo dũ publice hoc ꝺtexit epõ dioceſano ⁊ hoc ipm ſacerdos in pñtia epi dixit nomẽ adul teri celans ſed ſacerdos ille hoc negabat mu liere in ſua ꝯfeſſiõe pſeuerãte: queſiuit epus qd ſup iſto negõ fieri debeat. Mãdat papa quatenus ꝯdignã pniam mulieri iniũgat: et eccãm p aſpſionẽ aque recõciliare ꝓcuret: et q2 pbr̃ ille ſup hoc iſamatus erat ei purgati onẽ indicat qd ſibi viſũ fuerit cũ vicinis pꝛeſ byteris de qbus nõ ſit veriſile ꝙ debeat de ierare ne populus in eo ſcandalũ patiat̃: ne alij ad ſimilia ꝓlabãtur. ſi aũt ſe purgare nõ poterit ab officio ſuſpẽdat eũdẽ. No ꝙ ꝯfeſ ſio vnius ſup eodẽ crimie alteri nõ nocet quã uis illa ꝯnexa ſed purgatio d; indici ꝑpter infamiã inde oꝛtã. Itẽ ad dictũ vnius l; al ter hoc neget eccã dr̃ recõciliari. Itẽ purga tiones arbitrarie ſunt.

I[n]**tellerimus** Quidã .ſ. noie vxorẽ ſuã eli. noie a ſe remonet illa cũ alio adulteriũ cõmiſit. dio ceſanus epſ hoc audiẽs eã ⁊ adulter̃ excõi cauit que tandẽ adultero abiurato abſoluti one recepta vir̃ ſuũ ſibi reſtitui poſtulauit: ille obiecit ſibi adulteriũ ⁊ ꝙ ab eo ſpõte re ceſſerat ⁊ iõ nõ debebat reſtõem petere quia nõ valebat qõ mulier negãs replicauit qõ ⁊ ipſe fuerat fornicatus. ad hec ꝓbãda teſtes fuerũt iducti: ⁊ vir teſtes iduxit ad reprobã dũ teſtes mulieris p quos adulteriũ viri pro bare volebat. qſitũ fuit a pa. qd in hoc negõ ſit agẽdũ. Mãdat pa. dioc. qua. ipm recipe cõpellat eãdẽ niſi ꝯſtiterit mulie. ẽ ꝑdictã ad ulteratã eſſe vel p euidẽtiã rei vel p cõfeſſio nẽ mulieris ceſſante ẽt ꝓbatiõe adulterij qõ vir dr̃ ꝯmiſiſſe. ſi ãt ꝯſtiterit de fornicatione mulieris eũ ꝯſtet vir̃ adulteriũ cõmiſiſſe et paria delicta mutua ꝯpenſatiõe tollũtur: ni hilominus cõpellat eũdẽ ut eã recipiat ⁊ ma ritali affectu ꝑtractet niſi teſtes mulieris per quos viri adulteriũ ẽ ꝓbatũ fuerint reproba ti alioqui mulieri ſilẽtiũ iponatur. No. ꝯfeſ ſioni mulieris ſtãdũ eẽ cũ agit ad thori ſepa tionẽ. Itẽ ꝯpenſatio admittit̃ in criminibus

Idem

T[u]**a fraternitas.** Aliqſ deꝑhendit vxorẽ ſuã i adulterio pp qõ nega uit debitũ ꝯiugale: poſtmodũ cũ alia ꝯmiſit adulteriũ maniſeſte. qrit vtr̃ vir cogi dẽat eãdẽ accipe in vxorẽ. rñt pa. ꝙ cu; paria cri mia deleãtur: vir ꝑtextu fornicatõis nequit vxoris ꝯſortiũ decliare.

Ex ꝯci. meldenſi.

¶ De raptoribus incendiarijs ⁊ violatori bus eccleſiarum. Rubrica.

D[e] **Ellis** Contingit aliquãdo ꝙ aliqui de uno loco aliũ iter faciũt ⁊ ibi rapinas ⁊ ꝯdem natiões cõmittũt. qſitũ fuit i ꝯcĩ. a quo puniri debeant placuit ꝯcilio ut a pꝛelato illius loci i quo deliquũt excõicent̃ nec antea de pꝛochia exeãt ꝙ̃ ſatiſfaciãt ⁊ ex cõicatio ꝑpꝛio epõ intimãda ẽ ne illos recipi at antequã redeãt illuc vbi rapinã ꝯmiſerũt ⁊ oĩa emẽdẽt. No. ꝙ ibi crimẽ puniri d; ubi qs deliqt. Itẽ rõe delicti ſortit qs for̃.

Eugeniᵘˢ tertius.

S[u]**per eo.** Statuit eu genius pa. i hac de cretali ut qcũq; rapinã fecerit violẽter ſeu i eccãr̃ uiolatõe maifeſte fuerit deꝑhẽſus pẽi tẽtia deneget̃ niſi pꝛius ablata reſtituat ſi po

terít vel ſaltē emēdandi ſecuritatē ꝑſtiterit. Si vero i ↄtūacia ſua vſq; ad obitu; dura uerit ⁊ in extremis poſitus pniā; poſtulaue rit: ſi ſatiſfecerit vel emēdādi ſecuritatē ꝑſti terit pnia ⁊ ſepulturā eccāſtica ↄcedat. tertio dicit ꝙ q in ſanitate obſtiata mēte non peni tuerit vel emēdauerit ⁊ in morte ſecuritate; emēdādi ꝑſtare nequerit pnia ſibi parū ꝓdeſ ſe vr̄: ſ; ſi ꝺ peccaco ↄtritꝰ fuerit ſit ſatiſface re nō pōt viaticū nō neget̄: ita tñ ꝙ nullꝰ cle ricoꝝ ſepulture ſue interſit nec eiꝰ elemoſinā quiſquā accipiat. Quarto ſe r̄fert ad primū cāum ut ſi aliqs clericoꝝ ↄtra hoc i vita vel morte pniam dare an ſepulture itereē vel eo rū elemoſinas accipe ꝑſumpſerit uel ꝑticeps huiꝰ rapie fuerit ꝑiculū ſui ordis paciat̄ ⁊ ca reat eccāſtico bñficio. No. ꝙ nō dimittit̄ pec catū niſi reſtituat̄ ablatū ſi reſtitui poſſit. itē ad terrorē clerici ſepulture nō interſūt nec illi us oblatiōes accipe debēt. Jtē clerici nō de bēt intereē ſepultur̄ illiꝰ q in mortali decedit nec elemoſinas illius accipe. Ex ↄ. later̄.

EXcōmunicatiōi. Statuit later̄. ↄ. ꝙ illi q ſpoliare ꝑſumūt romanos uel alio nauigio vectos ꝑ negotiatōe vl̄ alijs iuſtis cāis excōi cētur. Secūdo dicit ꝙ illi q ſpoliāt xp̄ianoſ naufragiū paciētes qbus potiꝰ auxiliū ꝑſtar̄ deberēt niſi ablata reſtituerint excōicationi ipſo facto ſe nouerit ſubiacere. No. ꝙ qui ſpoliāt paciētes naufragiū ſūt excōicati cu; afflictis nō ſit addēda afflictio. Alex. iij.

IN archiepatu. Rex ſicilie cōmiſat archiepo pa normitāo ⁊ alijs epis exceſſus ſar racenoꝝ puniēdos: ↄtigebat aliqñ ꝙ ſarra ceni mulieres xp̄ianas ⁊ pueros rapiebāt ⁊ eis abutebāt ⁊ quoſdā ēt occider̄ ñ verebāt: q̄ſiuit archieps qua. ſup hmōi exceſſus pūi ret. rñt pa. ꝙ tales exñtes i iuriſditōe illiꝰ pe cuniaria pena poterit punire ⁊ ēt flagellis af ficer̄: ita tñ ꝙ flagella i vidictā ſanguis non trāſeāt. ſi v̄o fuerit ita grauis ⁊ enormis ex ceſſus ꝙ mortē uel trūcatōem mēbroꝝ debe ant ſuſtiere vidictā illā regi reſeruēt. ¶ No. ꝙ clerici penā ſanguis iferr̄ nō debēt. Jdem.

IN lr̄is. Quidā. h. noīe multis crimibꝰ fuit irretitꝰ q eccārū incēdiū diabolo iſtigāte cōmiſat: vñ fuerat excōicatꝰ: tādē i egritudie ↄſtitutꝰ accepta pnia de cōmiſſis ꝑ capellanū ſuū fu it ab excōicatōe abſolutꝰ: ſed eo mortuo ſe pulturā eccāſticā hēre nō potuit q̄rit̄ qd iur̄. ſit. Mādat pa. qua. ſi ita ē corpꝰ illiꝰ in cimi terio ſepeliri ⁊ hr̄des eiꝰ monēdi ſūt ⁊ ↄpellē di ut illis qbꝰ ille dānū dedit ↄtra iuſticiā ꝑ incēdiū uel alio mō ſm̄ facultates defūcti ſa tiſfaciāt ut ſic a peccato ualeat liberari. No ta ꝙ ſimplex ſacerdos i nccītate pōt abſolue re a maiori excōicatiōe de qua aľs abſolue re nō poſſet. Jtē hr̄des tenēt ex delicto defū cti ēt ſi ad eos ex illo delicto nihil ꝑuenerit.

Lucius tertius.

CUm cā. Quidā miles uole bat ↄtrahere mr̄imoni um cū quadā muliere: ꝑentes eiꝰ eā ſibi dar̄ nolebāt: tādē ↄſenſu mulieris eā rapuit ⁊ cū ea ↄtraxit ⁊ carnaliter eā cognouit: demū il la mōaſteriū itrauit miles eā repetebat tāq̄; ſuā vxorē q2 ſine lnia poſt carnalē copulam mōaſteriū itrar̄ nō potuit mulier all'abat ecō tra dicēs ꝙ eā hr̄e nō poterat i vxorē cū ea; rapuerit ⁊ raptor nō pōt ↄtrahere cū rapta puella: q̄ſitū fuit a pa. qd iuris ſit i hoc caſu ⁊ ille miles raptor dici nō d; cū hūerat mu lieris aſſenſū ſ; raptꝰ dicit̄ vbi nihil ante de nuptijs agit̄ ⁊ miles iſte prius eā deſpōſauit q̄; cognouit quāuis parētes reclamarent: ꝑte rea poſt mr̄imnoiū carnali copula ↄſumatū vxor nō h; ꝑtātē ſui corpis ſ; maritꝰ ⁊ eↄuer ſo vnde ſi conſtiterit matrimoniū preceſſiſſe ex probationibus viri vel ex mulieris cōfeſ ſione poſtmodū mulier ſine lnia viri non po tuit monaſterium ingredi aut continentiam profiteri: ergo poſt matrimoniū ↄſumatū ra pta monaſteriū intrauit non poterit viri con ↄſortium declinare maxime ſi probari non poterit viꝝ cōſenſiſſe ut mulier cōtinentiam ꝓfiteret. ¶ Nota ꝙ vbi mulier ↄſentit raptꝰ nō dr̄. Jtem poſt matrimonium carnali co pula ↄſumatū vir poteſtatē nō h; ſui corpo ris ſ; mulier ſicut ecōuerſo. Jtem confeſſioni

alterius cōiugū ſtatur ī p̄ iudiciū ſpn̄alis ma
trimonii. Inno. iii.

ACcedens Querebat̃ vtꝝ pōt ꝯtra
here raptor cum rapta ⁊ rn̄ȝ pa. ꝙ
ſic: ſi prior diſſenſus tranſeat poſtmodū i cō
ſenſum ⁊ quod prius diſplicuit poſtea incipi
at complacere.

De furtis Rub.

QUi furat̃. Iſta
tria capi
tula ſatis patēt. Hyero.

Quicum fu Qui cū fu
re ꝑtitur occi
dit animā ſuā. Itē nō ſolū fur tene
tur furti: ſȝ illi ēt q ꝯſciꝰ furti nō indicat dn̄o
ipſius querente. Alex. iii.

EX literis. Quidā clericꝰ
b: noie quēdā calicē ſur
ripuit de eccā illi minus caute di
miſſum ⁊ lōgo tp̄e ip̄m tenuit: ſȝ poſtmoduȝ
reſtituit ip̄m volebat ad ſacros ordines pro
moueri: quid iuris ē. rn̄ȝ pa. ſi ſpōte ꝯfeſſus
fuerit: ⁊ exīde eccē cuius erat calix ſatiſfecit
nec ē ſuꝑ hoc īfamatꝰ poſt pactā pn̄iam aut
ꝑtē ipiꝰ dūmō alios idoneos ſit ad ſacros or
dines poterit ꝓmoueri. No. ꝙ īfamatꝰ de
fcō nō dȝ ꝓmoueri. Itē lȝ qs ſatiſfaciat de
fcō nihilominꝰ ē illi pn̄ia īponēda.

De vſuris. Rub. Alexan. iii.

PLures Quia plr̄es
clrici data pe
cunia poſſeſſiones recipiebant
in pignꝰ dicētes nō eſſe vſuraȝ
ſtatuit concilium titronenſe ut nullꝰ ꝯſtitutꝰ
in clero hoc vel aliud genꝰ vſure exercere p̄
ſumat. ſȝ ſi qs poſſeſſiōes alicꝰ data pecūia
r̄cepit i pignꝰ ſi ſortē ſuā recepit d̄ductis ex
ꝑc̄ꝑ poſſeſſiōeȝ libere reſtituat debitori ſi aūt
aliqd miꝰ hȝ eo r̄cepto poſſeſſio ad dn̄m re
uertat̃. ſi uero pꝰ iſtud ſtatutū qs clricꝰ vſura
rū crimē ꝯſilit officii ꝑiculū patiat̃ niſi fuerit
bn̄ficiū eccē quod redimēdū ſibi hoc mō vi
deatur. No. fructus pignoris ꝯputādos
i ſortē. Itē clricꝰ vſurariꝰ de rigor̃ ab offō ec
clriaſtico dȝ repelli. Itē hēs hic caſum i quo
fauore eccē fructꝰ nō ꝯputātur in ſortem.

QUoniā. In. c. iſto idē dr̄ ꝙ i
ꝑmo qd̄ ⁊ d̄ laicis ē dd̄ȝ.

Quia ī In multis locis idē.
tātū īualuit vſuraꝝ ꝯſue
tudo ut aliis negociis ꝑtermiſſis v
ſuras exerceāt tanq̄ licitas ñ ꝯſiderātes q̄lr cri
mē iſtd̄ vtriuſqȝ teſti pagia ꝯdēnet̃. ⁊ iō ſta
tuit ꝯci. late. ut vſurarii maīfeſte ad ꝯionē ñ
admittāt̃ altaris nec xp̄ianā accipiāt ſepultu
rā q i hoc pccō deceſſerit nec oblīgatōes eoꝝ
qſq̄ accipiat: q āt accepit aut xp̄iane tradid̄
rit ſepulture qd̄ accepit r̄ſtituat ⁊ ab officio
ſuo ſuſpēſus maēat donec ad arbitriū epī ſa
tiſfciat. No. hic ꝙ primo pena īpōi dēat de
q̄ fit mētio i r̄ſcriptis ꝯtra vſ̄arios īpetratis

SUper eo. qdā exercebāt idē
vſ̄as ut ide captiui r̄dimerēt̃
q̄rit̃ an liceat. rn̄ȝ pa. ꝙ cū vſ̄arum
crimē vtroqȝ teſtō ꝯdēnet̃. ſuꝑ hoc nō ē aliq̄
diſpēſatō adhibēda. qꝛ ēt dicit ſcriptura ꝓ
alteriꝰ vita mētiri nō lȝ mlt̄o magis ꝓhibēdꝰ
ē qs ꝑ vſuraꝝ crimē exerceat ꝓ r̄dimēda vi
ta captiui. No ꝙ p̄textu pietatis ñ ē īpietas
ꝯittenda. Itē ñ dȝ qs mētiri ꝓ vita alterius
redimēda. Idem.

CUm tua. Archiep̄s ſalern̄.
iuxta decretū p̄dictū. ſ.
e. quoniā p̄cepit vſurarios maīfe
ſtos cōione altaris ⁊ eccāſtica ſepultura pri
uādos donec reſtituāt vſuras: qdā ad excu
ſandas excuſatōes in pccis dicebāt illas vſu
ras tātū r̄ſtituēdas q̄ pꝰ p̄dictū ꝯciliū ſūt r̄ce
pte. alij dicebāt ꝙ nō hēbāt vn̄ r̄ſtituere poſ
ſint vſuras ⁊ alij dicebāt ꝙ de pecūia vſuā
ria poſſeſſiōes fuerāt ꝯꝑate vn̄ pecuniā illaȝ
reſtituere nō pōt. q̄ſiuit archiep̄s quid ſuper
hijs ſit agendum. Reſpondet papa ad pri
mum ꝙ ſiue ante ſiue poſt concilium p̄dictū
vſure ſunt extorte cogendi ſunt per penam il
lius concilii ad eas reſtituendas hijs a qui
bus extorte fuerunt vel eorum heredibus vl̄
ſi non extant aliqui heredes paupibus dent

dummodo habeant in facultatibus vñ pñt reddere: quia ut dicit auguſtinus. non dimittitur peccatum niſi reſtituatur ablatum. Illi vero qui nõ habent vnde reddere poſſint nõ debent illa pena puniri: quia paupertas eoꝝ excuſat. Poſſeſſiones de vſure comparate debent vendi ⁊ ꝑcia inde recepta reſtitui hiis a quibus ſunt vſure recepte: ut ſic a peccato ⁊ pena predicta poſſint liberari.

¶ Nota conſtõem extendi ad ꝑterita. Item nõ dimittatur peccatum niſi reſtituatur ablatũ Item paupertas excuſat. Item res empte de vſuris ſuccedunt loco pecunie de vſuris recepte. Item q̃diu inuenitur ille cui res eſt reſtituenda vel eius heredes non debent dari paupibus. Idem

In ciuitate. Quidam mercatores emunt piper cinamomũ ⁊ alias merces que tempore venditõnis non vaelnt vltra. v. libras ⁊ ꝓmittunt ſe ſoluturos in termino cõſtituto. vi. libras. q̃rebatur vtrum talis cõtractus eſſet vſurarius. Reſpondet papa ꝙ lꝫ talis cõtractus ex forma vſurarius non poſſit iudicari tamen venditores nihilominus peccatum incurrunt: niſi dubium eſſet merces illas plus vel minus valituras tempore ſolutionis faciende: ⁊ iõ q ſic contrahunt melius facerent ⁊ bene ſibi cõſulerent ſi a tali contractu abſtinerent: ⁊ qr hominũ cogitatões deo occultari non poſſũt

¶ Nota aliqui excuſari a peccato ꝓpter dubium. Idem.

Preterea. Mandat pa. cuidam epõ quatenus omnibus ꝓchianis ſuis vſuras recipe interdicat: quod ſi facere cõtempſerit ſi clerici fuerint illos ab offõ ⁊ beneficio ſuſpendat: ſi laici eos excommunicet vſꝫ ad debitam ſatiſfactõem. ¶ Nota qualiter puniri debeant vſurarij tam clerici q̃ꝫ laici. Idem.

Conqueſtus. Idem dr̃ hic quod ſupra dictum eſt. s. e. c. i. fructus enim pignoris ſemp computandi ſunt i ſortem niſi terra fuerit de feudo monaſterii. Idem.

Tuanos. Queſituꝫ fuit a papa quid ſit obſeruandũ de filiis vſurarioꝝ qui eis ſuccedũt in crimie vſuraꝝ: aut etiaꝫ de extraneis heredibus: ad quos bona illa ꝑueniunt. Reſpondet papa ꝙ filii eadem diſtrictione cogendi ſunt vſuras reſtituere que pentes eoꝝ cogerent ſi viuerent ⁊ ideꝫ eſt faciendum de heredibus extraneis. ¶ Nota ꝙ res tranſit ad ſucceſſorem cũ ſuo onere vl' cauſa. Urbanꝰ. iii.

Conſuluit. Tres q̃ões hic formantur. Prima eſt talis. Aliquis mutuat pecuniam ſine aliquo pacto vel conuentione eo tamen animo ut aliquid vltra ſortem accipiat. q̃ritur an talis ſaltem in iudicio anime vſurarius ſit cenſendus. Secũda q̃õ eſt. Aliquis mutuauit pecuniam ad certum terminũ: termino adueniente: creditor nõ vult dare pabolã donec aliquod emolumentum ꝑcipiat: nõ tamẽ aliquid petit vel exigit a debitore. q̃rit̃ vtꝝ iſte eodem crimie cũ primo inuoluatur. Tertia queſtio ẽ. aliquis negociator vendit merces ſuas longe maiori ꝑcio: ut alio tpe precium ꝑſoluatur: q̃ꝫ ſi incõtinenti ꝑcium ꝑſolueretur: queritur de iſto an pena ſimili debeat cõdemnari. ad hoc reſpondꝫ papa ꝙ ex euangelio luce colligit̃ quid in hiis caſibus ſit tenendũ: in quo dr̃. Mutuuꝫ dantes nihil inde ſperantes. homies iſti pro intentione lucri quam habẽt cũ omnis vſura ⁊ ſupabũdantia ꝓhibeatur in lege. iudicãdi ſunt male agere: ⁊ ideo in animaꝝ iudicio efficaciter ſunt iudicandi ut taliter accepta reſtituant. ¶ Nota ꝙ q̃cq̃d recipit vltra ſortẽ vſura eſt: ⁊ lꝫ ex forma non ſit ꝯtractus vſurarius quo ad eccãm iudicandus ꝓpter itẽtiõem: tamen quo ad deum tanq̃ꝫ vſurarius puniet̃ niſi reſtituerit: ⁊ ſic aliquis qui non ẽ vſurarius quo ad eccãm eſt vſurarius: quo ad deum. Inno. iii.

Cuꝫ pernicioſũ

ſuꝫ. V Aliqui ſunt manifeſte vſurarii quoꝝ quidam publice renūciuuerunt vſuris cū iſti vſurarii māifeſte cōueniebant ſup vſuris ap pellebāt. q̄ritur an appellatōib⁹ ipoꝝ ſit de ferenduꝫ. Mādat pa. p̄latis. quatenus māi feſtos vſurarios ⁊ p̄cipue illos quos ꝯſtiterit publice renunciaſſe vſuris cum quis eos cō/ uenerit non pmittāt appellatōis beneficio ſe tueri. No. ꝙ nō tꝫ appellatio ut in crimīe qs remaneat. Idem.

Poſt miſerabilē. Que rebat qualiter iu dei ꝯpellendi ſint ad vſuras reſtitu endas vel remittendas p̄cipit papa iudeos compelli ad remittendas vſuras chriſtianis p principes ⁊ poteſtates ſeculares: ⁊ donec eis remiſerint vel reſtituerint ab vniuerſis fi delibus ⁊ mercimoniis ⁊ aliis iubet papa p excommunicatōem omnem cōmunionem de negari. ¶ Nota iudeos indirecte compellen dos ad vſuras remittēdas. Idem.

Tuas dudum Quidam vſurarii faciūt iurare illos quibus mutuant pecuniā ꝙ vſuras nō repetant ab eis ⁊ ſup ſolutis nullā moueant queſtionem. Queſituꝫ fuit a papa quid ſup hoc ſit agendū. Reſpōdꝫ papa ep̄o dioceſa no ut vſurarios ip̄os monitōe p̄miſſa ec. cē. compellat ante ſolutōeꝫ vſuraꝝ deſiſtere ab eaꝝ exactione vel reſtituere ipſas poſtq̄ fue riut pſolute ne de dolo ſuo videant ꝯmodū reportare. ¶ Nota hāc decretaleꝫ ꝯtra vſu rarios p quam poſſunt compelli ut relaxent debitoribus iuramentum preſtitū p vſuris ſoluendis vel de repetendis ſolutis. Idē

Quia fruſtra Quia fruſtra le gis auxilium implorat. q ꝯmittit i legem ſtatuit papa ut ſi aliqs vſurarius lr̄as ipetrauerit ſup reſtituēdis ſibi uſuris vel fru ctibus ꝯputandis in ſorteꝫ auctoritatē illaꝝ lr̄aꝝ nullatenus audiator: niſi prius reſtitue rit vſuras quas ab aliis noſcitur extorſiſſe. No. ꝙ qui conſimili morbo laborat ꝯtra au xilium eſt audiendus. Idem.

Cum in dioce Alti ſiorenſi dioceſi plures erant vſurarii. de q bus non dubitatur qn ſint vſurarii māifeſti ſi pp timorem potentiū qui defendunt eoſdē nullus accuſator contra eos apparet: nec eti am per ſn̄iam ꝯdemnati fuerint. queſitum fu it quid de illis ſit agendū. r̄nꝫ pa. dioceſano ep̄o q̄uis ꝯtra eos non appeat accuſator: ta men ſi aliis argumentis conſtiterit illos eſſe vſurarios manifeſtos penam lateranenſe cō cilii poterit contra illos exercere. Not. ꝙ iudex ex offō poterit pcedere ꝯtra crimino ſos manifeſtos q̄uis non amiſentur.

Salubriter Aliqſ ac cepit aliq̄ſ i vxorem certa dote ſibi a ſocero cō ſtituta. ſed quia ſocer ille pecuniaꝫ tunc tpis non dedit cū genero ſponſam tradidit quaſ dam poſſeſſiones p dote dedit ſibi in pign⁹ quouſqꝫ dos ei fuerit pſoluta. q̄ritur vtrum fructus pcepti de iſtis poſſeſſionibus pigno ri obligatis debeant computari in ſortem: ⁊ reſpondet pa. ꝙ non cū frequenter fructus dotis non ſufficiāt ad onera matrimonii ſup portanda. ¶ Nota caſum in quo fructus nō computantur in ſortem. Idem.

Michael laicus Michael laicus cōqueſtus fuit do mino pape. ꝙ. m. ⁊ quidam alii ciues boñ. multa extorſerunt ab ipo ⁊ a patre ſuo: cui⁹ heres exiſtit p vſurā prauitatē. vnde mādat ep̄o boñ. ut in cā pcedat ſm ꝙ de iure facit pcedendum: puideat tamen attentius ne in negocio pcedat eodem auctoritate lr̄aꝝ ni/ ſi dictus michael reſtituerit. ſiquas ip̄e ali/ qū vel pater extorſit vſuras. Idem.

Quanto Quāto ãplius xp̄iani ꝯpeſcūtur ab exactione vſuraꝝ tāto graui⁹ iudei ſup hiis iſeſtāt grauiores ⁊ imodeātaſ extorquēdo ab eis vſuras. vn̄ ſtatuit ꝯci. ge. ut ſi de cetero iudei q̄cūqꝫ occaſiōe graues

ꝛ immoderatas a xpianis vſuras extorſerit xpianoꝝ eis participiū ſubtrahatur donec de tāto grauamie ſatiſfecerit ꝛ ſi opꝰ fuerit xpiani p cē.ecc.ↄpellāt ab eoꝝ ↄmercijs ab ſtinere.pcipit inſup ↄciliū principibꝰ: ut pp hoc nō ſint xpianiſ infeſti: ſed iudeos ↄpeſcāt a tāto grauamie. Jn fine dicit ꝙ eadē pena ↄpellant iudei ad ſatiſfaciendum eccl'ijs pro decimis ꝛ oblatiōibus quas a xpianis aut domibꝰ ꝛ poſſeſſiōibꝰ aliis pcipe ↄſueuerūt anteꝗ̄ ad iudeos peruiſſent ut ſic eccē ↄſuentur indēnes. No. iudeos ↄpellēdoſ ab exactione vſuraꝝ indirecte ꝛ ut ſatiſfaciant eccliiſ ꝓ domibꝰ ꝛ poſſeſſiōibꝰ ꝓ decimis ꝛ oblatōibꝰ ſibi debitis Gre.ix

Nauigati Aliquis mutuauit certa pecunie quantitatē alicui nauiganti vltra mare vl' eunti ad nundinas ꝛ ꝓ eo ꝙ creditor recipit i ſe piculū pecunie recipit aliquid vltra ſortem. qritur vtꝝ vſurarius ſit cenſendus. ꝛ rñ3 papa ꝙ ſic. Secūdo ponit aliā rōe3. Ecce aliqs dedit. x. ſolidos ut alio tempore recipiat totidē menſuras vini olei vl' frumenti que tunc plus valent. qrit' vtꝝ iſte ſit vſurarius cenſendꝰ. Rñ3 ſi dubiū ſit vtꝝ plꝰ vl' minꝰ fecerint valiture tpe ſolonis non d3 pp hoc vſurariꝰ reputari: ꝛ iō pp dubiū excuſat. Tertio pōitur alia qō. Ecce aliqnis vēdit pānos vinū granū vl' res alias: ut amplius recipiat termio ↄſt tuto ꝗ̄ valeāt tempore venditōis. qritur vtꝝ iſte vſurarius ſit cenſendus. rñ3 papa ꝙ iſte etiā rōe dubii excuſatur ab vſura dummodo merces ſuas tēpore contractus non fuerat venditurꝰ. Nota ꝙ nō admittit ↄpēſatio in vſuriſ. Jtē dubia i meliorē ptē ſunt interptāda.

De crimine falſi. Rub:

Auguſtinꝰ

Falſidicus Teſtis q falſum teſtioniū dicit tribꝰ pſonis ē obnoxiꝰ dño cꝰ pñtiā ↄtēpnit iudici quē fallit. illi ↄtra quē falſu3 teſtioniū dicit: itē ille qui vitatē occultat reꝰ ē: ꝛ q mēdaciū dicit. pmꝰ iū vult ꝓdeſſe. ſcōs nocere deſiderat. No. ꝙ teſtis falſus tribꝰ pſonis ē obnoxiꝰ ꝛ i tribꝰ d3 priuari. Jtē q vitatē celat peccat. ꝛ iō teſtiſ ↄpellit' ferre teſtioniū. Lucius.iii.

Super eo Quedam ſnia fuit lata auctoritate falſaꝝ lrāꝝ. ille ꝓ quo lata fuit ipetrauit executōem faciēdā p epꝫ vigoriēſ. ille citatis ptibus ut ſnia3 executōi mādar3 oppōitū fuit corā illo qd̄ ſnia illa lata eſſ3 p falſas lr̄as eps lr̄is viſ noluit eū ex ecōi mādar' cū eēnt falſe. ↄſuluit p. ꝛ ipe ↄmēdat ipm ꝙ noluerit ſniam illā latā p falſas lr̄as mādare executiōi pcipiēs ei ut quotiēs aliq̄ ſcripta ſub noīe pape redarguēda viderit nullā eū fidē adhibeat. nec obſuet qd̄ p ipas mandat' ſ3 eū q pñtauerit illas detineri ſciat diligēter. No. ꝙ falſe lr̄e nō ↄferūt iuriſditōem: ꝛ iō nullo tpe ↄualeſcūt ꝙ p eas iudicatū ē. Jtē iudex nō d3 mādare ſniam executōi: ubi videt eā nullā: ſecꝰ ſi eſſ3 iiuſta Jtē falſariꝰ d3 detineri. Urba.iii.

Ad au diētiā. Quidā de rici falſauerāt ſigillu3 regis francie. eps qdā poſuit eos i carcerē. ſignificauit hoc do. pa. ql'r eēnt pūiēdi. rñ3 pa. ꝙ nec mēbꝝ eis auferri fciat: nec penā iſligi corpalē p quā mortis piculū icurrere poſſent: ſ3 eis a ſuis ordibꝰ degradatis i ſignū maleficii aliquē caracterē iprimi faciat p quē iter alios ↄgnoſcāt' ꝛ ꝓuiciā eos ab iurar' ↄpellat. No. ꝙ eccā penā ſanguis nō infert. Jtē al'r puniunt' falſarij clerici lraꝝ do. pape. ſed illud eſt ſpāle. Inno. iii.

Dura ſepe. Quia clerici ꝛ alii rcapiebāt lr̄aſ apl'icas i curia a qbuſcūq3. pp qd̄ falſitatis piculū iminebat. ſtatuit inno. ꝛ ſub pena excōis ꝛ ſuꝰpēſiōis ꝛ bñficii diſtrictiꝰ ibibēdo. de aliqs apud ſe. ap. lraſ pape rcipiat niſi de māibus do. pa. vel de māibꝰ illoꝝ q ad officiū de mādato do. pa. ſunt deputati Si vero perſona tante fuerit auctoritatis ut deceat per nuncium litteras recipere nunciū ad cancellariam mittat idoneu3: per quem litteras recipiat: iuxta modum predictum:

Si vero aliquis huius mādati tranſgreſſor extiterit ſi laicus fuerit excōicationi ſubiaceat. Si clericus beneficij ſui ꝛ officij ſuſpenſione dampnet: ſtatuit etiam ut plati ecclaꝝ generalē ferant ſniam: quam p ſingulas prochias frequentius faciant innouari: ꝙ ſi qs falſas lr̄as ſe habere cognoſcit. infra. xx. dies. illas deſtruat aut reſignet ſi penam illam voluerit euadere quam ſniam relaxare pſumat ſine ſpāli mandato pape niſi in mortis articulo: ꝛ ſi abſolutio contra hoc preſumpta fuerit nullum obtineat firmitatem. No. ꝙ lr̄e apoſtolice de manu pape: vel illius qui ad hoc p papam deputatus eſt debent recipi alias pſumptio ē ꝯtra eas. Nota ꝙ q contra hoc fecerit ſi laicus ē excōmunicatus ſi clericus debet officio ꝛ beneficio damnari. Item qui habꝫ falſas lr̄as infra. xx. dies illas deſtruat cum ſniā ſup hoc lata eſt erit excōmunicatus. Item excōmunicatio in diē lata non ligat: niſi poſt diem elapſam. Item in cāu iſto qui excōmunicat nō poteſt abſoluere. hoc eſt ideo: quia papa hoc phibuit ꝛ ſi ꝯtra fiat non tenet abſolutio: qꝛ ꝛ hoc pcipit. Idem.

Licꝫ ad regimen.

Licꝫ in decretali preſenti diſtiguit pa. vij. ſpecies falſitatis per quas lr̄e apoſtolice cognoſci debeant vtrū ſint falſe: quas qlibet diligens q per lr̄as apoſtolicas ꝯuenitur dꝫ aduertere diligēter quas per ſingulos. §. videas per te ipm. In. §. illo. etiam eos. etiā dicit. papa. ꝙ illi non ſunt immunes a pccō falſitatis q lr̄as aplicas recipiunt ꝯtra tenorem ꝯſtōnis pxime pdicte. Item qdā ſunt q accedant ad bullam ꝛ falſas litteras caute ꝑciūt ut de vera bulla cū aliis ſigillent: ſed iſte due ſpēs falſitatis nō pñt facile ꝯprehendi: niſi vel in mō dictamis vel in forma ſcripture vel in equalitate carte. In aliis autē diligens indagator ꝯſideret vel in adiūctōe filoꝝ: vel in collatōe bulle vel motōe vel obtuſione ſi bulla non ſit equalis omnia predicta notabunt. Idem.

Dum grauis.

Quidā epſ corā legato aplīce ſedis ſup qbuſdā criminibus accuſatus renūciauit epatui poſtmodū ad aplīcā ſedem accedens quaſdam lr̄as reportauit ſub nomie apoſtolice ſedis ad archiepm ſuum ānuatim in quib⁹ continebat ꝙ ipꝫ reſtitueret ad eccām ſuā: altero ſubſtituto inde remoto quod ꝛ fecit rex illi⁹ loci ñ credēs lr̄as a ſe. ap. emanaſſe pcepit lr̄as illas p ipm impetrantē ad ſe. ap. pñtari. do. pa. viſis lr̄is que ipi archiepo fuerūt pñtate repſit eidē dicēs: quod in eis tam in cōtinentia ꝙ̄ dictarē falſitatē īuenit: ꝛ in hoc fuit admiratus: ꝙ lr̄as illas credit a ſe. ap. emanaſſe cum ipe ſcire debeat cōſuetudinem aplīce ſedis talē ut priarchas archiepoſ ꝛ epos fratres appellet: ceteros omnes dilectos filios in ſuis lr̄is nominādo: ꝛ quando vni pſone ſcribit nunꝙ̄ ei loquitur in plurali vos vl̄ veſter appellādo lꝫ in lr̄is pñtatis huic dilect⁹ filius vocabat. vn̄ mādat quatenus litteras apoſtolicas talr̄ ſtudeat intueri. tam in bulla filo ꝛ charta ꝙ̄ ſtilo. ꝙ veras p falſis vl̄ falſas p veris nullo mō admittat. Nota. ꝙ pa. vni nō loqr̄ in plurali. Item oēs epos ꝛ ſupiores appellat fratres inferiores filios ſi aliter appellētur lr̄e ſunt falſe. Idē.

Ad falſarioruꝫ

Ad cōfuſionem falſarioꝝ qui lr̄is apoſtolicis vti voluerunt eos prius diligenter examinet: quia ſi ſe falſis lr̄is vſum dixerit ignoranter: penas euitare non poterit inferius annotatas. Ipſe enim excōmunicatōni ſuppōnit omnes falſarios lraꝝ apoſtolice ſedis qui per ſe vel per alios vicium falſitatis exercent cum omnibus fautoribus ꝛ defenſoribus ſtatutis ut clerici q̄ui falſarij depbenſi fuerint: omnibus officiis ꝛ beneficijs ppetuo ſint priuati. ita ꝙ qui per ſe viciuꝫ falſitatis exercuerint a ſuis officiis degradati: ſeculari poteſtati trudantur ſm leges puniēdi. ꝛ ſi layci fuerint per eaſdem leges legittime puniantur. Illi vero qui ſub nomine pa. falſ lr̄is p alios ipetratis vtūt ſi clici fuerit

officiis ſpolientur ſi laici fuerũt tam diu ma
neant excõmunicati donec ſatiſfaciant com
petenter ita videlicet ꝙ ⁊ in clericis ⁊ in lai
cis malicia grauius puniatur ꝙ̃ negligentia ⁊
idem obſeruandũ eſt de his que falſas lr̃as
impetrant. ¶ Nota ꝙ omnes falſarii lr̃aꝝ
appſtolice ſedis ip̃o facto ſunt excõmunicati
Item clerici degradati ꝓpter hoc viciũ pũiẽ
di ſunt ſꝫm leges. Item malicia graui⁹ puniẽ
da ẽ ꝙ̃ negligẽtia. Idẽ.

Accedẽs

Quidam ipe
trauit lr̃as cõtra
ſuum aduerſarium de ſimplici iu
ſticia in quibus lr̄is falſitas fuit deprehenſã
ĩpetrator hoc intelligens amplius noluit vti
eis: ꝓpter quod dioceſanus ip̃m ab officio
⁊ beneficio ſuſpendit. vnde acceſſit ad domi
num papam rem ſibi exponens. Mandat
papa ep̃o: ſi litter̃ apoſtolice: in quibus falſi
tas fuerit deprehenſa formam habeant de
ſimplici iuſticia officiũ ⁊ beneficiũ illi reſtitu
ant ⁊ ip̃m ſup hoc vlterius non moleſtet: qr
non ẽ p̃ſumendũ ꝙ ꝓ talibus lr̄is que de fa
cili habentur quis committat vicium falſita
tis ⁊ ille non fuerit vſus eis poſtꝙ̃ eas falſas
eſſe cognouit. ¶ No. ꝙ in hiis qae de iure
competunt alicui ⁊ que de facili habentur ñ
eſt p̃ſumendum falſum ↄmitti. Idem

Ex conſcientia

Quidam impetrauit lr̃as contra
aduerſarium ſuum ſup quadam eccã aduer
ſarius ille in iudicium vocatus poſtulauit ſi
bi fieri copiam reſcripti quo viſo cepit illas
lr̃as arguere falſitatis obligando ſe ſub peri
culo cauſe ad ꝓbandũ ꝙ lr̃e falſe eſſent. Iu
dex lr̃as illas miſit ad do. pa. vt p eum ſcirꝫ
veritatem huius falſitatis. pa. diligenter il
las lr̃as inſpiciẽs nullũ ſignum falſitatis vel
ſuſpitõis inuenit in eas niſi raſuras paucaꝝ
lr̃aꝝ que ſapientis animũ in dubitationem
adducere non debuerunt. vnde mãdat qua
tenus ſi ↄſtiterit p̃dictum .r. ſe obligaſſe ſub
periculo cauſe quod lr̃as illas falſas eſſe ꝓ
baret. ſibi ſuper dicta eccã ſilentiũ imponatꝰ
ꝙ quilibet hꝫ poteſtatꝫ renũciandi iuri ſuo

¶ Nota ꝙ aliquis poteſt ſe obligare ſub pẽ
culo beneficii ſui. Item liberꝝ eſt cuilibꝫ iuri
ſuo renunciare. Item raſura paucaꝝ lr̃aꝝ
non reddit falſuꝫ reſcriptũ niſi eſſꝫ in loco ſu
ſpecto ꝓut hic intelligit.

De ſortilegis. Rubrica.

In tabulis

In capitulo iſto dr̃ ꝙ furta
non ſunt requirenda ſorte in
tabulis vel codicib⁹ aut ali
is nec diuinationes aliquas in aliquibus re
bus quis obſeruari p̃ſumat ⁊ q ↄtra fecerit
xl. dies peniteat. Alex. iii.

Ex tuarum

Quidaꝫ
p̃ſbyter. v
nomine acceſſit cum quodã infamĩ
ad locũ priuatũ nõ illa intentõe ut demoneꝫ
inuocaret: ſꝫ ut poſſꝫ inuenire furtũ cuiuſdã
eccẽ p inſpectõem aſtrolabii. patriarcha gra
deñ. ſignificauit hoc domino pape. vnde ip
ſe ſcribit eidẽ dicens ꝙ lꝫ ex bono zelo ⁊ ſim
plicitate ille preſbyter hoc ſe feciſſe ꝓponat
cum non modicam maculam peccati contra
xit. quare mandat quatenus p annũ ⁊ ampli
us ſi ei viſum fuerit cum ab altaris miniſte
rio p̃cipiat abſtinere ⁊ ex tunc officium po
terit exercere. ¶ Nota penaꝫ eoꝝ que p h⁹
mõi inſpectiones diuinationem exercent.
Hono. iii.

Eccleſia veſtra

Vacante lucana eccleſia canonici
cõuenientes in vnũ de futuri paſto
ris electõe tractaturi: eligerunt vnum ex ſe p
ſortem: qui vice capituli tres eligit electores
p quos vice omnium ꝓuideret eccẽ d̃ paſto
re quoꝝ duo ex illis tertiũ ex ſe magiſtꝝ. r.
elegerunt: qr ſub hac forma eis data fuerit
eligendi poteſtas vel ex ſe vel ex aliis eliger̃
poſſent. electionẽ iſtam p nuncios ſuos preſẽ
tauerunt domino pape petẽtes eam cõfirma
ri domino pa. examinato tali ꝓceſſu digno
multa reprehenſiõe ꝓ eo ꝙ ſors in talibus in
teruenit elcõeꝫ celebratã de p̃dicto magiſtro
ad gr̃am cõfirmatõis admiſit ſortis vſum p

ꝑnia ꝓhibitiõe ꝯdẽnãs. Nota ꝙ cũ ſub hac forma dat̃ aliq̃bus eligẽdi ꝑtãs vt vel ex ſe vel de aliis eligere poſſint tũc pñt eliger̃ vnũ de ſe alias nõ vt hic colligit̃. Itẽ ſortes i electionib' ꝓhibite ſunt.

De colluſiõe. Rubrica. Gregorius

SCriptaſ Qui dã accuſauerũt adria. epm tãdẽ ac cuſatores eũ. a. in amicitiã ꝯuenerũt deſiſtẽdo ab accuſatiõe. ſignificatũ fuit hoc do. pa. ꝙ ꝑ colluſionẽ deſtiterãt ab accuſatiõe vnde pa. ſcribit eis de corinth. ſup hoc dicẽs ꝙ qualitas facinoris nũciati ipm iducit vt talia diſſimulare nõ debeat cũ g̃ram inter ſe feciſſe dicant̃: vnde mãdat hoc diligẽter inq̃ri ne forte huiuſmõi ꝯcordia nõ ex caritate ſed ex premio ſit cõꝑata. ¶ Not. ꝙ nõ lȝ recedere ab accuſatiõe ex premio. Idẽ

PRimĩa Littera iſta ſatis patet. Alex. iii

AUdiuimus. quidã clerici ſup bñficiis que poſſident ſe ꝑmittũt ⁊ ſuſtinent ab aliis moleſtari ⁊ poſtmodũ vt q̃oni cedãt ⁊ illi gete poſſideãt quaſi noĩe tranſactionis ſoluũt illis ſup quibus facta eſt colluſio. ꝑuenit hoc ad noticiã do. pa. vñ mãdat dioc. epõ quatenus ſi ꝯſtiterit ei clericos ſue iuriſditiõis ꝑ colluſionẽ fraudẽ hmõi cõmiſiſſe eos beneficiis illis ſup quibus colluſũ eſt. nõ differat ſpoliare cũ ſatis eſſet indignũ ſi fraus ⁊ dolus q̃ in p̄iudiciũ ſui iuris ⁊ aliorꝝ p̄iudiciũ nitunt̃ cõmittere in eorꝝ incõmodũ non redunderat. Nota ꝙ prelatus non põt eccãm ꝯſtituere pẽſionariã. Itẽ fraus ⁊ dol' nõ debent alicui prodeſſe. Gregorius nonus.

INtantũ. Archiepẽs acheruntinus ſup ſymonia ⁊ aliis criminib' in tantũ fuerat iſamat' qđ ſine ſcãdalo ⁊ ꝑiculo nõ poterat diſſimulari vnde pa. multorꝝ clamorib' excitat' horꝝ inquiſitiõem cõmiſit ſȝ ꝓpter tergiuerſatiões ipſius ⁊ calliditates cũ ipſis iquiſitorib' ⁊ examiatorib' vt dicebat̃ colluſionẽ fecerat: ⁊ teſtes duxerat corrũpendos ita ꝙ nõ ſolũ predicti exceſſus remãſerũt: hactenus incorrecti verꝝ etiã peiora priorib' cõmittere nõ expauit. vnde mãdat pa. quibuſdã qua. ſi de huiuſmõi colluſiõe ac corruptiõe cõſtiterit ex integro ſup premiſſis exceſſib' ⁊ aliis iquirãt. No. ꝙ nõ lȝ alicui corrũpere iudices vel inquiſitores vel teſtes vnde puniri dȝ ex colluſiõe ⁊ verũ inquiri. De delictis puerorꝝ. Ru. Grego. ix.

QUeris Quidã nolebãt pueris etiã grandiuſculis peccatũ attribuere niſi poſt. xiiii. annũ cũ incipiat pubeſcere. dicit grego. iſtđ merito crederem' ſi nõ eẽnt alia peccata niſi q̃ đ genitalib' cõmittũt̃: ſȝ furta mendacia ꝑiuria ſũt peccata ⁊ pueril' etas plena eſt his. verũtamẽ nõ ita puniẽda ſũt i his vt i maioribus puniũtur. Nota ꝙ pueri doli capaceſ peccare pñt in multis ⁊ puniri debent ſȝ nõ i tantũ ſicut maiores ⁊ ita peierare pñt.

Alexã. iii.

REferente Quidam puer. x. annorũ dũ cũ aliis pueris ſagittaret quẽdã aliũ fortuito cãu ſagitta ꝑcuſſit ⁊ mortu' fuit ꝓpter qđ abbas ſci remigii a patre ipſi' pueri C. ſolidos reqrebat ẜm cõſuetudinẽ illi' terr̃ vnde dictus. h. pr̃ pueri appellauit ad pa. ſup hoc ſcribit pa. hermoñ. epo dicẽs ꝙ q̃ pueri nõ ita puniuntur ẜm leges ſicut illi qui ſũt maioris etatis. ¶ Mãdat ſi ꝯſtiterit filium dicti. h infra annũ. xiiii. dictũ exceſſũ cõmiſiſſe p̄dictũ abbatem moneat ⁊ cõpellat ut ab eodẽ. h. p̄dictos. C. ſolidos ꝓpter aliquã ꝯſuetudinẽ nõ exigat nec reqrat ꝑ tꝑali pẽa No. ꝙ ꝑ delicto filii mioris. xiiii. ãnis pecuniaria pena pr̃ nõ dȝ puniri.

¶ De clerico venatore. ru.

Ex conci. aurelianẽ.

EPiſcopum Dr̃ in. c. iſto ꝙ epẽs pbr̃ diacon' aues ad venãdũ aut canes hr̃e nõ debẽt ꝙ ſi aliqs eorꝝ i hac volup

tate ſepe iuēt⁹ fuerit. Eṗs trib⁹ mēſib⁹ a cōio ne pbr̄ duob⁹ diacon⁹ ab oi officio ſuſpēda tur.c.ſe.p3. De clerico pcuſſore.rubrica. Ex cōci.agatheñ.

Siquis Si aliqs in ſacro gra du pcuſſor extiterit corripi atur ⁊ ſi nō emēdauerit de ponatur. N. ꝙ clerici nō debēt eē pcuſſores.

Pretererea. Gregorius. Eṗs tarentiñ. fecit cedi fuſtib⁹ quādā mulierē ɔtra ordinē ſacerdotii que poſt.viii.mēſes deceſſit ſ3 nō ꝑpter illā pcuſſionē: puenit hoc ad noticia3 pape. vnde illi pa. precipit vt duob⁹ mēſib⁹ ab adminiſtratiōe miſſaꝝ abſtieat qꝛ ad ordi nē ſuū noluit hēre inſpectū. Nota ꝙ clericus nō d3 eē pcuſſor p ſe nec p aliū indebito mō.

Alexander tertius luceñ. epiſcopo

Preſentiū. Quidā pbr̄ fuit i quo dā cōflictu p pte illoꝝ q̄ vio lentiā repellebāt in quo cōflictu lapides pie cit ſ3 aliquē nō pcuſſit aliq occiſi fuerūt illic p alios: dubitauit ſacerdos an eēt ei iputan dū: acceſſit ad papā: Ipſe intellecta ei⁹ ɔfeſ ſiōe pcipit illū abſtinere a celebratiōe miſſa rū p biēniū ita ꝙ ſi aliud nō ipediet ex tunc ſuū officiū exequatur. Nota ꝙ clerici talib⁹ ɔflictib⁹ intereſſe nō debēt vnde punitur ad cautelam. Celeſtinus tertius.

Continentia. quidā acolit⁹ p.noie arma ſumpſit ad reſiſtendū pdonib⁹ ⁊ in illo ɔflictu tres fuerūt vulnerati ad mortē tñ homicidia illa neq3 cō ſilio neq3 facto ei⁹ ppetrata fuerūt: tādē aco litus ille ad religionē trāſiuit ⁊ voluit pmoue ri ad ſacros ordies: q̄ſitū fuit a pa. an poſſet rñt ꝙ cū ad frugē melioris vite trāſiuit pote rit ad ſubdiaconat⁹ ordinē pmoueri ⁊ alta ris miniſteriū exercere. No. ꝙ clerici nō de bent intereē talibus ɔflictib⁹: vnde iſte puni t⁹ fuit l3 culpabilis nō fuerit ſed ad cautelā potius. De maledicis.ru. Cle.iii

Innotuit. Quidam cleric⁹ in pñtia multoꝝ q̄dā ꝓtulit in ɔtem ptū ⁊ depreſſionē officii ⁊ beneficii dñi pa. ſignificatū fuit ei mādat pa. cuidā vt illū cle ricū a ſua temeritate cōpeſcat ut pena illi⁹ ſit aliis in terrorē ne de cetero cōtra ro. eccām verba talia ꝓponat. No. ꝙ principi ſuo uel prelato ſuo maledici nō debet. Gregori⁹.ix

Statuimus. Statuit in.c.iſto qualiter puniri debeāt qui publice blaſphemiā dicere pſump ſerit ɔtra deū ⁊ aliquē ſcōꝝ eiuſ ⁊ pcipue cō tra btām virginē ⁊ p eṗm ſuū pēa iſta ē ipo nēda: put inferius annotat̄. Si vero aliqs penā iſtā recipe noluerit eccē ſibi interdicat̄ ingreſſus: ⁊ in obitu eccāſtica careat ſepultu ra. Itē ſi plaſphemus diues fuerit p tpalem ptātē mulctet̄ pena.xl.ſolidoꝝ alioqui.xxx. ſine.xx. ⁊ ſi adhuc nō ſufficit .v.ſol. vſualis monete nullā in hoc miam bitur⁹: et ſi ptās hoc nō fecerit p eṗm ɔpellat̄: ⁊ hoc ſtatutu3 ponat̄ inter alia ſtatuta cōmuuitatū. No. ꝙ cōtra deum ⁊ alios ſcōs ⁊ precipue btām virginē in blaſphemiā nemo pꝛūpe d3. alias punit̄. Itē vbi iudex ſecularis negligit face re iuſticiā p eṗm d3 ad hoc cōpelli.

¶ De clerico excōicato depoſito vel interdi cto miniſtrāte. Rubrica.

Ex canone apoſtoloꝝ.

Siquis eṗs. Statu tū ē in canōe apoſtoloꝝ ꝙ ſi eṗs pbr̄ dia con⁹ iuſte depoſitus fuerit p certis crimibus ⁊ poſtea au ſus fuerit tractare miſteriū ſibi ante depoſi tionē cōmiſſū ab eccā abſcidat̄. Nota ꝙ de poſitus diuinū miſteriū vlteri⁹ tractar̄ nō d3 alios punit̄ ut hic dicit̄. Ex cō. antioceñ.

Siquis pbr̄. Statutū fuit in cō.anthioceñ. ꝙ ſi pbr̄ aut alius cleric⁹ degradat⁹ fuerit aut ab offō p certis crimib⁹ ſuſpenſ⁹: ⁊ ipſe poſtmodū p ɔtēptū ⁊ ſupbiā de miſte rio ſibi ꝓhibito agere preſūpſerit ſi ab eṗo ſuo admonit⁹ nō deſtiterit excōicetur: ⁊ q ei pticipauerit erūt excōicati. Et qui participa uerint clericis vel feminis excōicati ſunt. Si vero aliquis iſta contēpſerit ⁊ eṗs illa corri

rigere non poterit inuocetur auxilium regis ⁊ exilio dãnetur. Nota q̄ clericus depoſitus vel ſuſpẽſus ab epo ſuo miniſteriũ diuinũ a gere nõ debet. Jtẽ q̄ p eccãm nõ corrigit per ſecularẽ ptãtẽ ad requiſitionẽ epi corrigatur

Alexander.iij.

C Lerici autem

Dicitor hic q̄ aliq̄ clerici ab epis ſuis aut etiã de mãdato pape ab alieis epis interdicti vel excõicati fuerit ⁊ ante abſolu tionẽ diuina officia celebrauerint niſi moni ti incõtinenti redierint ꝑpetuo p auſu tante preſumptiõis deponãtur. Nota hic penã il loꝝ qui excõicati vel interdicti celebrãt. Jdẽ

P Atores Quidaꝫ pbri accedẽtes ad pa pã nũciauerũt ei q̄ taꝫ ipſi q̃ multi alij poſtquã interdicti ⁊ excõicati fuerint di uina officia celebrarũt. vnde mãdat pa. ar chiepo tolletano q̄ ſi.xl. ſolũmodo vel pau tiores in hoc deliquerũt oẽs in ꝑpetuũ ab of ficio ſacerdotali deponat. ſi vero multitudi nẽ magnã in hoc peccaſſe conſtiterit illos de ponat q̄ cãm delicti dederũt illos qui nõ tã tum deliquerũt ab officio ſuſpẽdat ad tẽpus ⁊ oibus ſm quod ſibi viſum fuerit pniam in iungat. Jtẽ nota q̄ illi qui excõicati vel inter dicti celebrãt ſũt deponẽdi. itẽ multitudini p cendũ eſt. Jnno.iij.

I Llud Hildeſemenſis eps nõ petita nec ob tenta lnia dñi pa.relicta hildeſeñ. eccã herbipoleñ.eccãm auctoritate ꝑpria oc cupauit. ꝑpter qd papa mãdauit epo mag deburgẽ.vt cũ factũ illud notoriũ eſſet i par tibus illis niſi ifra.xx.dies ab adminiſtrati one herbipoleñ.eccleſie ceſſaret ipſũ excõica tũ publice nũciaret:quod idẽ eps nõ diſtulit adiplere. Jpſe vero nihilominus diuia poſt modũ officia celebrauit ⁊ fecit ſibi ab alijs celebrari ⁊ ſe ingeſſit celebratiõi diuinoꝝ.ip ſe vero poſtmodũ in pñia dñi pape cõſtitu tus ſuũ recognoſcens errorẽ miſericordiã et non iuditiũ poſtulauit.tamẽ in ſuã excuſatio nẽ ꝑpoſuit q̄ cũ magdeburgeñ. nõ eſſet ordi natius iudex eius nõ credebat q̄ monitione nõ premiſſa auctoritate delegata poſſet pro cedere cõtra ipſum.vnde cũ nec ante factuꝫ nec poſt lr̃as ab eo monitorias accepiſſꝫ pec car nõ credebat ſi diuia officia celebret ma xime cũ ſibi nõ cõſtaret niſi per famã de ſen tentia contra eũ lata:dominus papa his au ditis ſcribit capitulo herbipoleñ. dicẽs q̄ li cet in hoc videatur nõ oĩno culpabilis extitiſ ſe qꝛ tamẽ in dubijs viã tutior eſt eligẽda q̃ uis dubitaret de ſnia cõtra ipſũ lata.debuit potius abſtiere quã ſacramẽta eccleſiaſtica ꝑtractare.

¶ Jllud vero. quod allegabat q̄ ſub ſpe venie poſtq̃ nouerat ſe excõicatũ a pa. ſibi fecit diuina officia celebrari ⁊ alioꝝ cõioni ſe ingeſſit ipſũ nõ excuſat lꝫ poti⁹ cõtra eũ fa cit cũ ſub ſpe venie nullus dẽat delinqure et grauius ẽ excõicato nõ vitare alios q̃ ab ali is nõ vitari.pa.tamẽ facit ei grãm qꝛ nõ im ponit ei penã quã canõ illis iponit qui poſt excõicationẽ pſumũt celebrare diuina ⁊ cele brationi ſe ingerere diuioꝝ. No.q̄ eps ſine licentia pape eccãm dimittere nõ põt. iteꝫ in dubijs tutior via eſt eligenda. itẽ q̄ dubitat de ſnia ↄtra eũ lata cũ p famã hoc intelligit potius abſtieat quã celebret qꝛ illud ẽ tuti⁹. itẽ ſub ſpe penitẽtie nullus peccare dꝫ qꝛ poſ ſet cõtingere q̄ tps non hẽret etiã ad ↄfitẽdũ itẽ poſt excõicationẽ nullus dꝫ celebrare uel celebrationi ſe ingerere diuinorũ alias dꝫ deponi. Jdem.

F raterni tati. Archieps biſũtinus excõi cauit quoſdã pbros ⁊ clericos pro ſuis exceſſibus qui nihilominus excõicati ce lebrarũt diuiua.queſiuit atchieps a pa.vtꝝ poſſit eos ſuis beneficijs ſpoliare. rñt pa. q̄ ſi canonice ſunt excõicationis ſnia innodati ⁊ poſtea celebrare diuina preſũpſerint pote rit eos oibus beneficijs ,eccleſiaſticis ſpolia re. ¶ Nota qualiter puniũtur qui celebrãt excõicati. Jdem.

P Oſtulaſtis Qui dã erant excõicati ⁊ tẽpe ſue excõicationis

eccleſiaſtica beneficia ſūt adepti querit̄ vtꝝ
ea poſſint retinere. Rn̄t pa. ꝙ cū excōicatis
cōicari nō debeat excōicatis clericis benefi
cia ꝯferri nō poſſunt nec illa valeāt licite re
tinere niſi cū eis fuerit diſpenſatū cū ipſa ca
nonice nō fuerint ꝯſecuti ⁊ illi qui ſciēter tali
bus illa beneficia ꝯtulerāt tādiu debēt a col
latiōe beneficiorū ſuſpēdi donec ſup hoc con
ſeq mereātur vt in quo deliquer̄ preſūpſerūt
puniātur. ¶ Secundo ponit̄ alia qō clerici
quidā monaci ⁊ moniales celebrauerūt in lo
cis ſuppoſitis interdicto tpe ipſius iterdicti
⁊ adbuc celebrare diuia nō ceſſāt ꝓpter qō
etiā ſūt excōicatiōis ſnia innodati. queritur
qualiter iſti ſunt puniēdi. rn̄t papa ꝙ clerici
qui talia preſumpſerūt ſūt eccleſiaſticis be
neficiis ſpoliandi monaci ⁊ moniales in arc
tioribus monaſteriis ad peragēdā pniaꝫ de
trudendi. Nota ꝙ excōicatis beneficia ꝯfer
ri nō pn̄t ⁊ ſi cōferantur nō poſſunt ea retine
re niſi cū eis diſpenſetur. Itē cōferētes puni
untur in collationibus beneficioꝝ vnde pu
niuntur in quo peccant. Itē in locis interdi
ctis non eſt celebrandū aliter faciētes puniū
tur prout hic dicitur. Idē.

Propoſuit

Ep̄s tuſculanus erat legatus in ptibus lemonicen̄. quidā
de lemoni ſupplicauerūt legato ⁊ magiſtro
p. vt eiſdē in lemonicen̄. eccā ꝓuideret ⁊ eos
faceret recipi in canonicos ⁊ i f̄res ⁊ p̄cipue
cū. v. uel. iiii. prebende ab vltima ordinatio
ne ipſius eccē vacarent idē legatus ciuitateꝫ
lemonicē. ingreſſus canonicos monuit diligē
ter vt illos in ſocios recipent ⁊ tres ad p̄dic
tas prebēdas vacātes ꝙ tn̄ poſt petitas ⁊ ꝯ
ceſſas deliberatiōis inducias facere non cu
raſſet: legatus de predictis prebēdis inueſti
uit eoſdē. poſtmōdū vero pniarius lemonicē
ſis ꝯtra predictū mgr̄m. p. lr̄as ipetrauit ad
quoſdā iudices delegatos corā qbus petiit i
ſtitutiōem factā de ipſo caſſari ⁊ ip̄m remo
ueri ab eccleſia lemonicen̄. ꝓ eo ꝙ tpe ſue in
ſtitutiōis erat excōicatus ꝑ ep̄m lemonicen̄.
pluribus annis ante ſuā inueſtiturā: ſup hoc
teſtes ab vtraqꝫ pte ꝓducti fuerūt. Iudices
cām inſtructā remiſerūt ad apo. ſe. ptibus in
p̄ſntia pa. ꝯſtitutis: ex pte predicti magiſtri p̄
dicta ꝓpoſita fuerūt. papa vero auditis q̄ p
tes ꝓponere voluerūt acta iudicis fecit inſpi
ci diligēter ⁊ inuenit eſſe ꝓbatū ꝑ teſtes pnia
rii ꝙ ep̄s lemonicen̄. p̄dictū mgr̄m. p. ⁊ quoſ
dā alios excōicauerat plurib⁹ annis ante iue
ſtiturā dicti magr̄i: ꝑ teſtes vero magiſtri ꝓ
batur ꝙ ep̄s dictū magr̄m ⁊ alios clericos ⁊
etiā laicos ꝑ tres ānos abſoluit anteq̄ dict⁹
magiſter fuerit inueſtitus ⁊ ꝙ ep̄s dicto ma
giſtro cōicauit poſtea in eccā ⁊ in mēſa. ſꝫ qꝛ
pniarius nō ꝓbauit dictū magiſtꝝ tpe ſue i
ueſtiture excōicatū extitiſſe ab ep̄o ſuo ſicut
obtulerat ſe ꝓbatuꝝ cū ex parte ipſius mgr̄i
fuerit facta fides de abſolutōe ⁊ cōione ep̄i:
dn̄s pa. ꝙ de p̄dicto magiſtro ꝑ legatū p̄dic
tū factū eſt ꝑ diffinitiuā ſniam approbauit.
No. qui fuit excōicatus publice adbuc p̄ſu
mit̄ excōicatus niſi ꝓbetur abſolut⁹. vn̄ nota
ꝙ q abſoluit̄ lr̄as ſue abſolutiōis obtieat ad
cautelā futuroꝝ vt hic patet. Itē dū qs eſt
excōicatus nullū bn̄ficiū eccleſiaſticū obtiere
pōt. Itē cui ep̄s cōicat p̄ſumitur non excōica
tus tn̄ preſumit̄ talis nō ſufficit nec ꝓpterea
eēt abſolut⁹. Gregorius.

Apoſtolice

Duo canonici pragen̄ eccē ꝑ pragen̄. eccē ordiati
one acceſſerūt ad ſe. apo. obiectū fuit eis ꝙ
erant ſuſpēſi ut ſic repellerētur ipſi volebant
ꝓbare ſnias illas nullas eē ⁊ eis ignorātib⁹
latas fuiſſe. pa. relaxauit ſnias illas ad cau
telā ne ordinatio eccleſie differat̄: ſed qꝛ tpe
ſuſpēſiōis ignari celebrarūt diuina eos ꝓba
bilis excuſat ignorātia. ſi vero craſſa aut ſu
pina aut erronea ignorātia fuerit ꝓpter qō
indigeant diſpēſatione papa diſpēſauit cuꝫ
eis. ¶ Nota qui ſuſpenſus ignoranter diui
na celebrauerit nō incurrit irregularitatem
niſi ignorantia craſſa fuerit. Idē.

Si celebrat

Aliqs pticipauit excōmunicato in locutione vel ora
tione ⁊ ſic incidit in minorem excōmunicati
onem. conſueuit dubitari de tali vtrū ſi cele

oꝛaret tempoꝛe talis excōicationis eſſet irre
gularis.reſpondet pa. q licet grauiter peccȝ
celebrando nō tamen eſt irregularis ⁊ eliger
pōt et alia qui iuriſdictionis exiſtūt exercere
tamē ſi talis ſcienter electus fuerit talis elec
tio eſt reprobāda ꝑ eo q eligitur ad ſuſcep
tionē eoꝝ a quoꝝ pceptione priuatus ē per
ſanctos patres.

¶ Peccat. Dicit q talis excōmunicatꝰ
peccat celebrādo vnde poterat forte aliquis
dubitare vtrū ſacramēta ab eo collata hēat
effectum.dicit papa q ſacramēta illa non ca
rent effectu lȝ ille peccet cōferēdo: ⁊ redditur
rō cū ille non videatur remotus a collatiōe
ſacramentoꝝ ſed a pticipatiōe que cōſiſtit i
ſola perceptione: ⁊ hec vera ſūt dūmodo nō
ingerat ſe pertinaciter cōioni excōicatoꝝ in
contemptum eccleſie cōtra ꝓhibitionē ſui ſu
perioris q ſi poſt admonitiōem legitimā ſe
cerit debet excōicari: ⁊ ſi poſtea celebrādo ſa
cramēta ab eo collata virtutis carebunt effe
ctu ⁊ priuatus erit ⁊ electione ⁊ iuriſditiōe.

Rubrica.de cle. nō oꝛdinato miniſtran
te. Hoꝛmiſda papa.

S Iquis Statuit Hoꝛmiſda
pa. q ſi aliqs nō oꝛdiatuſ ita
preſūptuoſus fuerit vt nulla
neceſſitate inſtāte tanq̄ ſi eſ
ſet oꝛdiatus baptizauerit aut aliquod diui
nū officiū exercuerit non oꝛdinatus ꝓpter ſu
am preſumptionē abiiciatur ab ecca ⁊ nūq̄
oꝛdinetur. Vrba.iii.

E X literis. Quidā diaconꝰ
nomie auteq̄ eſſet i pbr̄ȝ
oꝛdiātus miſſarū ſolēnia vſurpare
preſumpſit queritur qd iuris ſit ō illo. reſpō
det pa. q ad officiū ſacerdotis nō poterit ꝓ
moueri ſed a diaconatu biēnio vel triennio
ſm quod iudici viſū fuerit ſuſpēſus maneat
de beneficio poterit cū eo miſericoꝛditer agi
ne ſuſtētatione priuatus ad ſeculi negocia i
cleri obpꝛobriū reuertat: vt cū eo ſecurius di
ſpenſetur ſibi cōdigna pnīa imponat: vtilius
tamē faceret ſi ad vitā monaſticā ſe transfer
ret. ¶ Nota penā illoꝝ qui nō ſunt oꝛdinati
puniūtur eni in eo in quo peccauerūt.

De clerico ꝑ ſaltū ꝓmoto. Ru.
Inno.iii.

Q Ve littere Quidā ſubdiaconꝰ.p. noīe
diaconatꝰ oꝛdie ꝑtermiſſo fe
cit i pbr̄m oꝛdiari ⁊ poſtmo
dū ſecreto ꝯfeſſus fuit epō ſuo ſe neſcir ſi res
taliter ſe hēret: ſi ex quo boni viri hoc aſſere
bāt inter quos fuerat cōuerſatꝰ credebat aſ
ſertiōi eoꝝ cū tunc tpis ꝯſtitutꝰ quo oꝛdies i
ferioꝛes ſuſcepat eēt infra annos diſcretiōis
queſiuit eps a pa.qd eſſet de eo agendū.vn
de papa ei mādat quatenus condignā pniāȝ
ꝑ hmōi negligētia iponat quatenus peracta
ipſū in diaconū oꝛdinare pcuret q nōn itel
ligitur iteratū quod neſcit eſſe factū ⁊ ita de
miſericoꝛdia ꝑmittat eū miniſtrare i oꝛdine
ſacerdotis. ¶ No. q nō dȝ qs miniſtrare in
maioꝛi oꝛdine niſi hēat iferioꝛes. Itē quod
neſcit factū iterari nō dicitur.

De eo qui furtiue oꝛdinē ſuſcepit. ru.
Alexander.

V Eniens Clericꝰ
quidā. p.
noīe acceſſit ad papā expo
nēs eidē ſe furtiue diacona
tus oꝛdinē ſuſcepiſſe: vnn mā
dat pa. epiſcopo dioc. q ſi nō fuit ab ipo vl
ab aliquo archidiaconoꝝ ſuoꝝ vel prelato
rū ſub intermiatiōe anathematis ꝓhibitꝰ cō
digna ſibi ipoſita pnīa ꝓmoueat ipm ad of
ficiū ſacerdotis diſpēſatiue ꝑ arbitrio ſuo ni
ſi alia ipediāt. ſi vero excōicatio ſup hoc fa
cta fuit ipſū moueat ut i aliquo monaſterio
ſeu canonica hitū ſuſcipiat regularē: ⁊ poſtq̄
ibi fuerit aliquāto tpe laudabilr ꝯuerſatꝰ po
terit cū illo miſericoꝛditer ꝓuidere: alioquin
nulla rōe pa. ꝓmittat eū ad ſacerdotiū ꝓmo
ueri. ¶ No. q archidi. vel alii prelati poſſūt
excōicare. Itē cū eo q poſt excōicationē fur
tiue oꝛdiatur nō pōt eps diſpēſare alias pōt
q excōicatꝰ diuinū preſumit officiū exercer.

C Umb Celeſti.iii.
Quidā.b.noie ac

ceſſit ad epm tpe ordinatiõis ⁊ iuxta conſue tudinẽ patris ↄtulit ei quattuor minores or dines quibus nõ cõtentus furtiue preter con ſciam epi ſubdiaconatus ordinẽ ſuſcepit pᵒ modũ vidẽs q male fecerat ad papaȝ acceſ ſit rẽ ſibi exponẽs qꝛ ipſe multũ acceſſit mã dat dioc. epo vt eũ i mioribus ordibus mi niſtrare pmittat. ſi vero domũ religionis in trare voluerit ſi alias dignᵒ fuerit abbas ſu us ſi voluerit i altis ordinibus cũ eo poterit diſpẽſare. Nota q eodẽ die nõ dȝ qs accipe minores ordies cum ſacris. Item cuȝ tali ſi religionem intrauerit põt abbas diſpenſare Idem.

Inotuit Quidã cle ricus. g. noie ⁊ duo alij cũ lr̃is epiſcopi ſui acceſ ſerũt ad epm ſegũt. vt ordies recipent ab eo dẽ. Eps dũ accederet ad ordiationẽ excõica uit quicũqȝ ſe ad duos ſacros ordies ingere ret predicti clerici nihilominus ſubdiacona tus ⁊ diaconatus ordies ſuſceperũt furtiue: queritur quid iuris ſit de illis. Rñt pa. q il li de iuris rigore nõ debẽt in ſuſceptis mini ſtrare: ſed ſi ad religionẽ voluerit ſe trãſferre peracta pnĩa ſi laudabiliter ibi fuerit ↄuerſa ti. dioceſanus illoꝝ cũ lnĩa pape cũ eis pote rit diſpẽſare vt i ſuſceptis ordibus miniſtrẽt Iteȝ nota q nullus duos ſacros ordines eo dẽ die ſuſcipe dȝ. Itẽ qui poſt excõicationeȝ ppter hoc latã hos ſuſcepint eps cũ illo diſ pẽſare nõ põt tanq̃ cũ eo qui excõicatus pre ſumpſit celebrare.

De exceſſibus prelatoꝝ ⁊ ſubditoꝝ. ru. Alexander iij.

Peruenit Epi p̄ſbyteroſ ⁊ alios clericos quaſi filios ⁊ frẽs ſũma debent caritate tractare: ſȝ ipſi ↄtrariũ facie bãt ⁊ niſi ad volũtatẽ ſuã eis pecuniaȝ ſolue rint diuinũ officiũ iterdicebãt eiſdẽ. vñ man dat papa epiſcopis quatenᵒ i eos talia ⁊ exa ctiões indebitas exercere nõ pſumãt nec d̃ cetero illos grauẽt idebite vel tractẽt inhoe ſte ⁊ ſine ↄſilio capituli ſui ipſos ſuſpendere vel eaꝝ eccleſias interdicere nõ pſumãt nȝ duas eccleſias quaꝝ vna ſufficiat eos hẽre pmittat nec aliquos excõicet ſine ordie iudi ciario ſcituri q ſi ↄtra fecerint pa. eos taliter puniet q timore pene alij a ſilibus aſtiebũt: ¶ No. q epiſcopi ſubditos grauare indebi te non debent. Itẽ ſine ↄſilio capituli non d̃ bent ſuſpendere clericos uel eccãs interdice re nec excõicare ſine ordine iudiciario. Iteȝ pena vnius dȝ aliis timorẽ inferre. Idem.

Ad hec Quidã epiſcopus ſuffraganeus can tuarieñ. archiepi plures eccãs ↄſti tuit imunes a conſuetudie ⁊ obſequio archi diaconoꝝ ppter quod redditus eoꝝ dimiu it. puenit hoc ad papã. vnde mandat archie piſcopo predicto quatenᵒ factũ epi ſup hoc corrigat ⁊ emendet ⁊ ita prouideat q archi diaconis ſua iura ſeruet illeſa in caruȝ eccle ſijs ⁊ pbr̃o illi debitam reuerentiã exhibeat ⁊ honorẽ. No. q epi iura archidiaconoꝝ ⁊ etiã alioꝝ prelatoꝝ diminuere nõ poſſunt nec eoꝝ iuriſdictiõem eis auferre. Idem.

Ad aures Quidam archidi. exo neñ. epi in eccleſijs que in ſuis ar chidiacõatibᵒ vacabãt ſe auctoritate ppria intrudere non verentur ⁊ eas ſuis vſibᵒ de putabant cũ perſonas deberent inſtituere in eiſdẽ. puenit hoc ad pa. vnde mãdat epo ex oneñ. quatenus illos qui taliter occupant ec cleſias vel detinent occupatas ec. cẽ. ↄpellat vt eas dimittant ⁊ eas ordiet de pſonis ido neis: pͣtos vero archidiaconos p tanta pre ſumptione puniat animaduerſiõe condigna ¶ No q nõ debet aliquis ſibi retiere quod alij necẽ hȝ dare. Itẽ nemo dȝ ſe ingerer̃ ad id qd alij dȝ. Idem.

Clerici Quia clerici et laici laborant illo vicio ſodomitaꝝ ppter quod ira dei venit in filios diffidenae. ⁊. v. ciuitates igne cõſũpſit. ſtatuit later̃. cõci. vt quicũqȝ il lo vicio deprehenſi fuerint laborare: ſi cleri ci fuerint deiciãtur a clero vel ad agendã pe nitẽtiã in mõaſterijs detrudãt: ſi laici fuerit

excõicent̃ ⁊ a cetu fideliũ excludant̃. Idẽ

S Ane ſi epi. Statuit̃ i capitulo iſto q̃ epi aliquid abbatibus preter debitã obiam ñ exigãt cõtra libertatẽ huic ordini cõceſſam. ſi autẽ amplius exegerint liberũ ſit abbatibus hui⁹ ordinis auctoritate apoſtolica denegar̃ ſi petatur. ¶ Nota q̃ nõ lʒ epis aliquid peter̃ cõtra libertatẽ a do. pa. alicui cõceſſũ alioqui licite denegat̃ quod petitur. Idem.

I Lud etiã. Aliqui ſũt conſtituti vicarii in eccleſiis auctoritate epoꝝ q obligati ſunt pſonis eccleſiaꝝ fide ⁊ ſacramento. vicarii iſti ſe in ſuperbiã erigentes falſo aſſumebãt ſibi nomẽ pſonatus ɔtra fidẽ ⁊ iuramẽtũ. ſtatuit alex. q̃ ſi ſup hoc in iure ɔfeſſi fuerit vel ɔuicti de cetero in eodẽ epatu ad executiõeʒ ſui officii nullatenus admittãtur. No. q̃ qui cõtra fidẽ ⁊ iuramẽtũ venit tanq̃ falſarius ⁊ piurus dʒ expelli de toto epatu. Clemẽs

Q Uam ad. Statutũ fuit in later̃. ɔ. q̃ prelati eccãꝝ cũ viſitãt eccãs ſuas certũ numeꝝ equoꝝ ⁊ pſonaꝝ debẽt hẽre: ſʒ quidã prelati hoc nõ ſeruabãt: quidã plati eccleſiarũ quarũdã petiert̃ a do. pa. ſibi ſup hoc ꝓuideri. vñ pa. auctoritate apoſtolica indulget iſtis vt ſi eccleſiaꝝ prelati numeꝝ euectionis ⁊ pſonaꝝ in later̃. ɔ. ɔſtitutũ exceſſerint cũ eoꝝ eccãs viſitauerint liberũ ſit eis auctoritate apo. denegare ſi ꝓcurationẽ p pluribꝰ poſtulauerint ⁊ ſi prelati ꝑpter hoc in eccleſiis illoꝝ vel clericos aliquã iniam tulerit papa decernit ipſã nõ valere. ¶ Nota q̃ ſnia lata cõtra priuilegiũ vel indulgẽtiam papa ab alio inferiori nõ tenet: tamẽ vr̃ p hãc lr̃am q̃ hoc oibus ſit cõceſſum. Celeſtinus.

S Icut uni Prior grã deñ. monaſteriũ ſuũ q̃ eſt in dioce. fauſtini epi ſubiecit ſiue vniuit mõaſterio de alterato ſine cõſenſu dioce. epi predicti de cui⁹ auctoritate id fieri debuiſſet. aſſenſu tñ archiepi interueniẽte eps ſignificauit hoc do. pa. petẽs vt ſibi liceat reuocare q̃ ille prior grãdeñ ſecit eo icõſulto: nõ ob. aſſenſu vel ɔfirmatiõe archiepi quã interpoſuiſſe ꝓponit̃ qr archiepiſcopus i dioc. ſui ſuffragãei ſine ipſius aſſenſu nihil diſponere põt ɔtra canonicas ſãctiões: ⁊ pa. idẽ decreuit irritãdũ. ⁊ q̃ eps id in irritũ reuocare poſſit: primo illud oſtẽdit ſicut eni ad papã ptinet vnire epat⁹ ⁊ aliene ptãti ſubiicere ita ad epm ptinet vnio ⁊ ſubiectio eccarũ ſue dioceſis. Nota q̃ ordiatio eccleſiarũ vnio ⁊ ſubiectio eaꝝ ad epm ptinet in ſua dioceſi. itẽ archieps i dioceſi ſuffraganei ſui nihil hʒ diſponere ſine aſſenſu ipſius. Innocẽ.

Q Uam ſit. Quidã diaconus. p. noie publice ɔſitebat̃ ſe carnalr̃ ɔgnouiſſe vxorẽ cuiuſdã ſui cõuicini ſiue ꝓchiani ꝑpter qd vir illi⁹ remiſit vxorẽ ſuã ad ꝓpriã: ſignificatuʒ fuit hoc do. pa. vnde mãdat cuidam archiepo qua. ſi cõſtiterit de premiſſis: prefatũ clericũ ab officio ⁊ beneficio ap. ceſſ. ſuſpẽdat: ⁊ virũ illũ cõpellat vt vxorẽ ſuã recipiat ⁊ maritali affectu ptractet eãdẽ. ¶ No. q̃ ɔfeſſio in ſcãdaluʒ alteri⁹ extra ius factũ clerico preiudicat. Itẽ nemo de iprobitate ſua dʒ cõmodũ hẽre. Idem.

E X litteris. Quidaʒ viſitatores in lõbardia acceſſerũt ad eccãm albigañ. vt in ea viſitatiõis officiũ exercerent. Eps albigañ. inter cetera q̃ ꝓpoſita fuerãt cõtra ipſũ cõfeſſus fuit q̃ cũ qdã i villa quadã que ad ei⁹ iuriſdictionẽ ſpectet iſamarer̃ de furto: ⁊ ipſe fur hoc negaret obtulit purgatiõem ferri cãdẽtis ⁊ ſi deficeret ſuſpẽderet: eps q̃ſiuit a iudice deputato ab ipſo ad maleficia puniẽda quid ſibi ſuper hoc videretur. Iudex rñt vt fieret ſicut fur dixerat tandẽ ferrũ candẽs in ipſius preſentia eſt allatũ: quod cũ fur illud accepiſſet ɔbuſt⁹ eſt iudex pauefact⁹ ɔſuluit epʒ qd ſibi ſup hoc eſſet agendũ. ⁊ ipſe reſpõdet q̃ ſi fur euaderet malũ eſſet ⁊ ſic eps ⁊ iudex villã illã exeũtes in eoꝝ pñtia ille fur eſt ſuſpẽſus: tñ eps ipſe dicebat in eius excuſatõem ſe talibus verbis vſum fuiſſe. auditis quãtus eſt rumor populi: oẽs dicunt malum eſt ſi ſic euaſerit impu

nui[9].his auditis ⁊ redactis in ſcriptis inqſi
tores ipſū epm cū lr̄is ſuis dictā cōfeſſiōem
ꝯtinētibus emiſerūt ad pa.ſed ipſe nihil ſuꝑ
his ꝓpoſuit corā pa.nec lr̄as inquiſitoꝝ offē
dit ipſe tamen dicebat illas pa.pñtaſſe imo
ſtati cū alter de predictis inquiſitoribus ad
apo.ſe.acceſſit qui rē per ordinē do.pa.ex
poſuit. Idē eps de curia receſſit ⁊ ꝑquiſitus
non potuit inueniri. dominus pa.his oībus
auditis ꝑ dictū inquiſitorē ⁊ ꝑ lr̄as inquiſi
toꝝ: qꝛ idē eps nō ſolū in iudicio ferri cāden
tis veꝝ ēt in ſuſpēdio militū exceſſit cū his
non tantū auctoritatē preſtitit ſꝫ etiā pñtiam
ſuā exhibuit corꝑalē ipſū reputauit indignū
miniſterio altaris ⁊ qꝛ pontificale officiuꝫ ſi
ne miniſterio altaris exerceri non pōt. man
dat dictis viſitatoribus quatenus moneant
eundem vt epiſcopatui cedat: alioqui remo
ueant ab eccleſia albigañ.⁊ eideꝫ eccleſie fa
ciant de perſona idonea prouideri. No.
ꝙ clerici vel epiſcopi iudiciū ferri cādētis:
nec indicere nec recipere talem purgatiōem
debent. Item nec intereſſe debent nec aucto
ritatem preſtare ſpecialiter vt pena corpora
lis infligatur qnod ſi fecerit hec eſt pena ex
preſſa in prelatis.

Idem.

INter dilectos

Uacante ſuccētoria pictauienſi cā
tor ipſius eccleſie ad quem pertinet collatio
ſuccentorie: eam contulit.p.canonico pictaui
enſi poſtmodū dicta collatione non caſſata
eandem ſuccentoriam contulit.b. canonico
pictauieñ.vnde orta queſtione inter eos cau
ſa cōmiſſa fuit inter eos ſuper ipſa ſuccento
ria quibuſdam iudicibus delegatis coram
quibus petiit vtraqꝫ ꝑs electiōem de ſe fac
tā cōfirmari ⁊ electiōem alterius caſſari lite
cō.⁊ teſtibus hinc inde receptis cauſa dela
ta eſt ad dominū pa.preterea iudices quaſ
dā lr̄as ꝯceſſerūt ꝑtibus ī qbus quedā clau
ſula in litteris illis vltimo fuit appoſita.pro
ponebatur ꝯtra dictū.b.ꝙ illa non fuerit ap
poſita de ꝯſciā iudicis ⁊ ſic falſauerat lr̄as
illas ⁊ ꝙ vſus fuerit lr̄is ſic falſatis: ⁊ ſuper
hoc depoſuerūt iudices q lr̄as ꝯceſſerāt. do
minus pa.atteſtatiōibus vtriuſqꝫ partis in
ſpectis inuenit eū probatū dictū petꝝ publi
cū aleatorē eſſe ac publicū vſurariū qui.xi.
.p.xii.mutuabat in ludo. Ipſe vero in ſui ex
cuſationē allgabat ꝯſuetudinē gallicoꝝ qua
tenus clerici ſic mutuāt frequēter ⁊ ludunt: ſꝫ
pa.illā ꝯſuetudinē penitus reprobauit cum
in illis magis ſit puniēda offenſa ꝑ quos de
liquēdi auctoritas vſurpat. vnde ꝙ ꝯtra di
ctū.p.de ſuccētoria ipſa factū eſt ꝓpter indi
gnitatē ⁊ vilitatem ipſius decreuit. domin[9]
papa irritandū cū perſonis vilibus ⁊ indig
niſ patere nō debeāt porte digni tantū iuxta
legitias ſanctiones.ꝓterea ꝯtra prefatuꝫ.b.
fuit ꝓbatū ꝙ de ꝯſcia iudicū vltia clauſula
nō fuerit inſerta in lr̄is eorūdē ſicut ꝑ ipſorū
depoſitiones exprimitur euidenter: ꝓpter ꝙ
ꝑs altera ꝓponebat ꝙ predictus.b.vſus fue
rit lr̄is ſic falſatis ⁊ iō tāq̄ falſarius debeat
repelli: papa tamē cōſiderauit ꝙ licet cōſtarꝫ
de dicta clauſula ꝙ in illis lr̄is fuiſſet appo
ſita preter ꝯſciam iudicis tamen fides facta
nō fuit ꝙ dictus.b.illaꝫ clauſulā appoſuerit
vel procurauerit vt ab alio poneretur: vel ēt
ꝙ ſcienter vſus fuerit litteris ſic falſatis. vnō
papa ab huius falſitatiſ obiectu abſoluit eū
dē maxime cū poſt huiuſmodi obiectū eis v
ti noluerit: ſed quia per depoſitiones duoꝝ
teſtium cōſtiterat ꝙ conceſſio facta.p. predi
cto preceſſerat conceſſionem poſtmodum fa
ctam.b.predictā decernit ipſam irritam et ī
anem: ⁊ quia cantor ita inconſtanter ſe ha
buit in hoc facto vt prima donatione nō caſ
ſata ſecundam facere attemptauit vt punia
tur in quo peccauit. dominus papa priuat
ipſum poteſtate conferendi hac vice ſuccen
toriam ipſam mandans iudicibus Quate
nus eadem auctoritate apoſtolica perſone
idonee aſſignate procurent. Nota
quod aleator publicus ⁊ vſurarius public[9]
repellitur a dignitate obtinenda: non obſtan
te conſuetudine aliqua. Item nemo

auctoritate vel conſuetudine debet vſurpare delinquendi licentiã: quia ꝓpter hoc magis punitur. Item vilibus pſonis ⁊ indignis di gnitates nõ ſunt concedende. Item iudices pñt ferre teſtimoniũ de hiis que coram eis facta ſunt ⁊ p eos. Item nõ ꝓbat hoc eſſe ꝙ ab hoc cõtingit abeſſe ⁊ ſic dubia ꝓbatio nõ nocet. Item non punit̃ qui falſis lr̃is nõ vtit̃ poſtquã ſibi opponit̃. Item duo teſtes ſuffi ciunt. Item prima electione non caſſata at temptari non debet ſecunda cum fiat de re non vacante ⁊ ideo nulla ut hic. Item puni tur elector qui ꝓpria ſua electione non caſſa ta ſecundã attemptat. Item puniri deb; qs in eo in quo peccauit. idem.

Accedẽtibus Epi in cõci lio generali conſtituti cõqueſti ſunt de abbatibus ꝙ ipi ſuis terminis non cõten ti manus extendunt ad ea que ad ipos perti nere noſcuntur videlicet cognoſcẽdo de cãis matrimonialibus iniungẽdo penitentias pu blicas cõcedendo litteras indulgentiaꝝ ⁊ ſi milia preſumendo ꝓpter que auctoritas epi ſcopalis vileſcit interdum apud multos vo lens concilium epiſcoporum dignitati ⁊ ab batum ſaluti in hiis ꝓuidere ꝓhibuit ne de cetero aliquis abbatum ad talia ſe extendat ſi ꝓprium piculum voluerit euitare niſi for te aliquis ipoꝝ ſpeciali conceſſione vel alia legittima cauſa ſuper hmõi valeat ſe tueri. ¶ Nota ꝙ iſta que hic ꝓhibẽtur abbatibꝰ de iure cõmuni pertinent ad epiſcopos. Ite; nota ꝙ abbates iſta preſcribere poſſunt. Dono.

Dilectus Quidam ſe cerant quodda; furtu; qui ut dicebatur confeſſi fu erant ſuper furto Iohanni preſbytero in pe nitẽtiali iudicio rectores fraternitatis vrbis ꝯpellebant dictum preſbyterum iohannem ad reuelandum fures; ⁊ eo quod ſibi ſuper furto fuerit reuelatum: vel ad ſatiſfaciendu; exinde damnum paſſo: ⁊ niſi alterum predic toꝝ faceret tulerũt in ipm ſniam interdicti ꝓ pter quod dictus ſacerdos cõqueſta eſt dño pape: quia pnicioſam eſſet dictum preſbyte rum reuelare taliter ſibi credita ad ſoluẽdũ id quod non rapuit. mandat papa cardina li ſancte prudentiane preſbytero ſuo vicario Quatenus pdictos rcõres corã ſe venire fa ciat ⁊ iniũgat eiſdem ut a grauamine preſbi teri memorari ſuper hoc penitus cõquieſcãt ¶ Nota ꝙ ſacerdos compelli non debet ut reuelet ſibi in pnia credita. Item nõ debet quis puniri in eo in quo non peccauit. Ide;

Dilecta i chriſto Preſbyteri ⁊ clerici otreñ. eccleſie meldenſ dioceſ ꝓprium nõ ꝯſueuerũt haber̃ ſigillũ: nec ſint vnũ corpus: ita ꝙ capitulũ ap pellent̃ nihilominꝰ ꝯtra volũtatẽ abbatiſſe: iotreñ. eccẽ que ẽ ipoꝝ caput ⁊ patrona pro priũ ſigillũ habere ꝯtendunt. vñ abbatiſſa ſi gnificauit hoc do. pa. vnde papa mandat q buſdam. quatenus ſi conſtiterit ita eſſe dcis preſbyteris ⁊ clericis auctoritate do. pa. pci piant expreſſe ne preſumant: vel de nouo fa bricar̃ ſigillũ vel uti eo ſi forte nouiter fuerit fabricatum. Nota ꝙ qui non ſunt vnum cor pus: nec faciũt vnũ collegiũ non debent habe re idem ſigillum. Idem.

Grauem Archidiaconus ambianeñ. veniẽs contra fidem preſtitam ⁊ debitam reuerentiam ſemel ⁊ ſecũdo epm ꝓpriũ dñ; ſuum eſſe negauit. Item in foro ſeculari de poſuit contra enm ſuper rebus ſpiritualibuſ queſtionem. Item cauſam ⁊ conſilium pbu it fratri ipſius archidiaconi ⁊ complicibus ſuis aduerſariis epiſcopi ⁊ inuaſori epiſco pi ⁊ ſociorum eius. ita contra fidelitatem in tribus peccauit. ꝓpter quod epiſcopus am bian̄. grauem de ipo archidiacono cora; do mino papa depoſuit queſtionem. vnde man dat quibuſdam. quatenꝰ ſi cõſtiterit ipm ar chid. ſemel. ⁊ ſcdo ꝯtra fidem ⁊ reuerentia; pſtitũ epm pdictũ dominum ſuũ denegaſſe:

vel in foro ſeculari ↄtra ip̄z ſup rb᷒ ſpūalib᷒
qōem vel cām ⁊ conſilium prebuiſſe aduer
ſariis ep̄i ↄtra ip̄m eūdē archid. tq̄ꝫ putridū
membrum ambiañ. eccleſia perpetuo abſcin
dant ⁊ beneficia ſua per eos ad quos perti
net perſonis idoneis: faciant aſſignari. ¶ No
ta qualiter clericus punitur qui negat prela
tum dominum ſuum eſſe. Itez qui trahit ip
ſum in foro ſeculari ꝑ re ſpūali vel qui facit
contra fidelitatem perdere debet feudū. Itē
plura narrantur quoꝝ alteꝝ ꝑ ſe ſufficit ad
priuationem: ideo alteꝝ ꝓbari ſufficerz.

Gregorius nonus.

Nimis inique

In capitulo iſto reprehēditur aua
ricia ſiue auiditas prelatoꝝ quam exercent
viros religioſos: qui dimiſerunt omnia pro
pter deum ⁊ enumerantur multa ꝓut in ip̄a
littera continetur. In fine mandat pāpa q̄te
nus vniuerſi ⁊ ſinguli prelati a predictis gra
naminibus deſiſtant ſubditos ſuos ab hui᷒
modi artius compeſcendo.

Idem.

Nimis praua

Quidam viri religioſi. ſcz fra-
tres predicatores: ⁊ minores
quorum ordinem ⁊ regulam ſedes apoſto
lica noſcitur approbaſſe: in altiſſima pau
pertate xp̄o pauperi famulari elegerunt. ſed
prelati eccleſiaꝝ ⁊ aliꝭ in multis articulis eoſ
aggrauare nituntur ⁊ enumerantur in littera
vnde mandat papa vniuerſiſ prelatis eccleſi
arum quaten᷒ vniuerſi ⁊ ſinguli a dictis gra
uaminibus omnino deſiſtant: ⁊ ſubditos ſu
os artius compeſcant ab huiuſmodi.

Idez.

Tantus eſt

Dominuſ papa prop
ter quoſdam exceſſus quorundam
commiſſos in quoſdam canonicos ⁊ prela
tos ⁊ clericos ⁊ res predictorum regnū por
tagalie ſuperpoſuit interdicto. P. ep̄us colū
brieñ. ab inicio cepit ſuare interdictum tan
dem mutato concilio violauit temere interdi
ctum delinquendo in dominum papam qui
tulerat ip̄m ⁊ eccleſiam romanam cōtemnē
do petri claues: ⁊ ledendo eccleſiaſticam po
teſtatem ⁊ alios induxit immo compulit nō
ſuare interdictum: ⁊ quos inducere non po
tuit. poſt multas iniurias ſpoliauit eoſ digni
tatibus p̄bendis ⁊ beneficiꝭs ſuis: ⁊ eos coe
git exulare interdicendo: ⁊ excōmunicando
eoſdem ⁊ conferendo predicta fautoribus ſu
is que omnia idem ep̄s in preſentia pape ⁊
fratꝝ ipſius publice recognouit reñuncians
ep̄atum in manu domini pape ſpōtanea vo
luntate ⁊ lꝫ ille renunciauerit noleus tamē do
minus papa: ut illi qui ſn̄iam interdicti vio
lauerant ⁊ recepant beneficia alioꝝ qui ſine
cauſa rationabili nō debuerant ſpoliari effu
giant impuniti: ne facti peruerſitas tranſeat
preſumptoribus in exemplum decreuit irri
tas ⁊ inanis oēm inſtitōem deſtōem collatio
nem beneficioꝝ ⁊ dignitatum preſumptas ꝑ
dictū ep̄m excōmunicatōis ⁊ interdicti ſniaſ
in quoſcūqꝫ ꝓlatas ab eo hac occaſione p᷒
violationez interdicti ⁊ q̄ vbi magis excedi
tur grauius eſt iudicandum: mādat pap. ar
chiep̄o bracharēn. quaten᷒ omēs illos quos
ep̄s intruſit in beneficia ⁊ dignitates alioꝝ
non ſolum a beneficiis ip̄is verum etiam ab
aliis ſi qua obtinent: debeat remouere tam
p̄ſumptores predictos q̄ꝫ omnes alios q vio
larunt damnabiliter interdictum ab officio
⁊ beneficio ſuſpendendo ⁊ illos quos conſti
terit manus temerarias extendiſſe in perſo
nas ⁊ res predictoꝝ canonicoꝝ prelatoꝝ ⁊
clericoꝝ ad preſentiam pape venire compel
lat. ꝑ meritis recepturos inuocato. ad hoc
ſi opus fuerit brachio ſeculari. ¶ Nota q̄ q
violat interdictum in quo dr̄ delinquere: q
damnauit ⁊ contemnit claues petri. Itez p᷒
talem violationem ⁊ contemptum ſnia lata
ab ipſo violatore ⁊ inſtitutō ⁊ deſtitutio irri
ta ē. Item violatores interdicti ab officio
⁊ beneficio ſunt ſuſpendendi. Item qui gra
uius excedit: grauius eſt puniendus. Item q
mittat violentas manus in clericum ad ſedē
apoſtolicam ire compellitur. Itez vbi eccle
ſia per ſe non ſufficit inuocare debet auxiliū
brachii ſecularis.

De noui operis nunci.
Rubrica Lucius.iii.

INtelleximus.
Clerici de rodio ceperūt edificare q̄ndā capellā ī p̄iudicium baptiſmal' eccē de coſta pertinentis ad priorem ſancti cipriani de venetiis ex pte eccē baptiſmalis denūciatū fuit nouum opus clericis de rodigio ne in preiudicium ipſius eccleſie illaȝ capellam edificarent. ipi ſpreta denunciatione pceſſerūt i ope vnde ſup hoc ad petitionem prioris ſancti cipriani de venetiis commiſſa fuit cauſa paduano epo. eps quia de noui opis nūciatōe in canonibus non repitur. queſiuit a papa qualiter ſup hoc eſſet pcedendū: quia vero ſicut leges non dedignantur ſacros canones imitari. Item ſacri canones principum conſtōibus adiuuantur. mandat papa eidem epo. Quatenus diligenter conſideret q̄ poſt denunciationem noui operis ſiue iure ſiue iniuria aliquid conſtruatur: ſm leges debet demoliri ⁊ ſm canones nulla eccleſia ī preiudicium alterius eſt conſtruenda. vnde negociū ip̄m tam ſm leges q̄ ſm canones nō diffeāt terminare. Nota q̄ leges non dedignant̄ canones vmitari ⁊ econtra canones legibus adiuuantur. Item poſt denunciationem noui operis nihil eſt faciendum: alias totuȝ debȝ deſtrui. Item nulla eccleſia in preiudicium alterius eſt conſtruenda. Inno.iii.

QUAm ex iuncto
Archieps cantuarienſis cepit edificare quandam capellam de lameth in loco pertinente ad eccleſiam cantuarienſ. monachi cantuarieñ denunciauerunt ei nouū opꝰ ip̄e archieps ſpreta denunciatiōe edificauit eccleſiam ⁊ canonicos inſtituit in eadem reddítus aſſignando eiſdem recipit etiam iuramenta fidelitatis ab ip̄is. vnde monachi cātuarien. domino pape grauiter ſunt conqueſti. mandat papa cantuarien. archiepo: quatenus quicquid edificatum eſt in eccleſia de lameth poſt noui operis denunciationem ſuis expenſis faciat penitus demoliri eo nō obſtante ſi abſens fuerit: tamen in lege ſit cautū ut ſi ille cui nouū opus fuerit nunciatum edificauerit ante remiſſionem ⁊ poſt agere ceperit ius ſibi eſſe edificatuȝ habere debet ſibi actio denegari ⁊ in irritū reducat quicquid de inſtituendis canonicis ibi ⁊ aliis ad ip̄aȝ eccleſiam pertinentibus ordinatum eſt ab ipſo vel ab eius anteceſſore ⁊ canonicos ab obligatione preſtiti iuramenti denunciet abſolutos auctoritate pape: quia ex quo principale non tenȝ quicqd ex eo vl' ob id ſecutum fuerit debet irritari.

¶ Super eo vero. In.§.iſto dicit papa q̄ miratur q̄ monachi cantuarieñ. cum omnia dimiſerint propter deum tot laboribus ⁊ periculis perſonas ⁊ res non dubitauerint frequenter exponere q̄ nullo modo feciſſent niſi cognoſcerent premiſſa in preiudicium cātuarieñ. eccleſie redundare archieps p vitādo ſcandalo ipſorum ab huiuſmodi iniurijs non ceſſauit cum ſcriptura dicat: q̄ illa que ſine mortali peccato obmitti non poſſunt. nō ſunt p ſcandalo vitando dimittēda. nec illa debent p ſcandalo vitando committi. que ſine mortali peccato committi non poſſunt ab hijs tamen que ſine mortali peccato committi pñt piter ⁊ dimitti p ſcandolo vitando ceſſandum eſt. ut eis etiam p vitando ſcandalo inſiſtendū. vnde apoſtolus. Si ſcandalizatur frater non commendam carnes ineternuȝ ⁊ licet ſcandalum maiorum ſit vitandum: vitandum eſt etiam minorum. id eſt iuxta illud veritatis teſtimonium qui ſcandalizauit inquit vnum de puſillis q in me credunt ꝛc.

¶ In fine dicit q̄ contradictioni ſue taliter finem imponat q̄ contradictio preterita per virtutem obedientie valeat̄ expiari. ¶ Nota q̄ quicquid factum eſt poſt denunciationem noui operis demoliendum eſt: nec debȝ quis audiri ſi dicat illis ſibi eſſe. Itē deſtructo principali ⁊ acceſſoria deſtructa eſt. Itē ppter vitandum ſcandalum peccatum mortale committi non debet.

Honorius.iij.

S Ignificātibus Quidam ciuis piſienſis .n. nomie cepit edificare i platea eccē ſancte oportune pariſieñ in preiudiciū ipius eccē denūciaue rūt ei nouū opus deponētes de ipo ſup hoc corā officiali pariſieñ. archid. qo eʒ ⁊ offerē tes ſe ꝓbaturos incontinenti plateam illam ad ſuam eccām ptinere ⁊ illū in ſuū piudiciū edificare. vnde petebat illū ꝓhiberi ne ediſi carʒ non obſtante ꝙ dictus .n. offerebat cau tionem de opere demoliendo ſi apparʒ ipm enim ius edificandi non habere officiales in terloquendo decreuit ꝓbatiões canonicoꝝ admittendas ⁊ ab ope interim quieſcendum a qua interlocutoria. Idem .n. ad ſenoñ. ec cleſiam appellauit. officialis ſenoñ. interlocu toriam illā caſſauit decernens predictum .n. ꝓcedere debere in ope cōſtruendo pſtita pri us cautione de ipo demoliendo ſi ius nō ha buerit nō admiſſus ꝓbatōibus clericoꝝ pdi cti canonici ſedē apoſtolicā appellarūt. Mā dat pa. quatenus ſi ē ita. qcqd factū ē pᵒ ap pellatōem in ſtatū priſtinū reuocet ⁊ poſt ꝛc.

S Icui opus Quidā denuncia uit nouū opus alicui qui in ſuuʒ p iudiciū edificare volebat. Ille volebat pre ſtare cautionem de opere deſtruendo denun cians nolebat cautōem illā recipe immo no lebat ſtatim ꝓbare preiudicium ſuum vl' ſal tem vſqʒ ad tres menſes. Queſiuit iſte denū cians an deberʒ audiri. rñʒ ei papa dicēs ꝙ ille cui ipe nouū opus denūciauit tenet ipm expectare vſqʒ ad tres mēſes volētē ꝓbar. p iudiciū ſui iuris non obſtante cautiōe que of fertur ab ipo de opere deſtruendo: ſi nō iure edificatum appareat. ¶ Nota hic ⁊ in pce denti cāuꝙ nō pdeſt offerre cautōem de ope deſtruēdo ſi aduerſariᵒ eā recipe noluerit

De priuilegiis ⁊ exceſſibus priuilegiatoꝝ Rubrica. Leo papa.

E Piſcopalia gubernacula. Epi nō ni ſi maioribus populis ⁊ fre quētatioribus ciuitatibus preſidere debent. ne honor epalis ꝓpterea vileſcat.

Grego. ix.

S Icut Dicit gregorius ꝙ ſi cut ipe nō vult in iudici is pturbare priuilegia laicoꝝ: ita nō vult ꝙ ipi laici ei debeāt piudiciū aliqͦ inferre ꝙ ſi fecerint auctoritate aplica vult ei reſiſtere ⁊ ipos laicos violētos coercere nō ē ɔtra legē agere ſʒ legi facere ſubſidiū.

Alex. iii.

C Um et plantare. Frēs templi ⁊ hoſpi talis excedebāt in plibus ɔtra epa lē auctoritatē que ⁊ ſcādalū faciebāt. ⁊ indu cebāt piculū animaꝝ. ꝓpter que epi in la. cō cilio de ipis grauiter ſunt ɔqueſti. ſuper his primo dicit papa cum ⁊ plantare ſacrā reli gionem ⁊ plantam fouere modis omnibᵒ de beamus nūqd illud melius ꝓſequimur ꝙ̄ ea mutare que recta ſunt ⁊ corrigere que pfectū virtutis impediūt demū deſcendit ad articu los in quibus predicti frēs excedebāt: recipi ebāt enim eccās ⁊ decimas de manibus lai coꝝ ſine ɔſenſu epoꝝ ꝓhibet papa pdictis fratribᵒ ⁊ aliis quibuſcūqʒ rligioſ ne de cete ro pdicta recipiāt ſine ɔſenſu epoꝝ dimiſſis ill' quas ɔtra tenorē iſtū aliquo tpe rceperūt Itē excōicatos ⁊ noiati interdictos ab epis recipiebāt ad diuina precipit ɔciliū tā his ꝙ̄ aliis religioſis predictos euitandos iuxta ſnias epoꝝ. Iteʒ in eccleſiis ſuis que ad eos pleno iure nō ptinēt preſbyteros inſtituēdos in eis cū vacauerint epis repreſentent ut de cura plebis epiſcopis rñdeāt ipſis fratribus de rebᵒ tpalibᵒ ɔpetēdū rōem exhibeāt ⁊ in ſtitutos i ɔſultis epis nō audeāt rmouer. Itē ſi tēplarii vel hoſpitalarii ad eccām venerit interdictā ſemel i anno ad eccāſticū officium admittantur eccleſiis excōicatis ⁊ iterdictis: nec ibi tunc ſepeliant corpa defunctoꝝ. Itē de ɔfratribᵒ pdictoꝝ ſtatuit ɔciliū: ut ſi oino ſe nō rddiderit fratribᵒ ipſis ſʒ i ꝓprietatibᵒ ſuis rmāſerit pp hoc ab epoꝛuʒ ſuorum ſen tentia ⁊ iuriſdictione nullatenus eximantur

ſed poteſtatem ſuam in eos ſicut ī alios par
rochianos ſuos exerceant cum delinquunt.
Quod autē dictum eſt de p̄dictis fratribus
Idem precipit obſeruandū de aliis religio
ſis: ſi enim contra hoc inſtitutū venerint eccē
in quibus iſta preſumpſerint ſubiaceant in
terdicto ⁊ quod egerit irritū hēatur. Idem.

Dilecti filii Fratres hoſpital' ie
roſolomitani ꝯqueſti fuerunt do.
pa. ꝙ archiep̄i ⁊ ep̄i eis de ſuis malefactori
bus iuſticiam facere nolunt priuilegia ip̄oꝝ
non reſpicientes. vnde papa ſcribit prelatis
predictis ꝙ ip̄i ꝑ certo ſciant ꝙ ip̄e priuile
gia ip̄oꝝ p̄latoꝝ decurtabit: cum ip̄i obuia
re non timeant ſcriptis auctenticis eccleſie
romane. ¶ Nota quod ⁊ iuſticia non eſt ſer
uanda qui aliis iuſticiam denegat exhibe
re. Idem.

Ad hoc Hoſpitalarii d̄
functuꝫ in excom
municatione ſepeliebāt in cimiteri
is eccleſiaꝝ. Mādat papa cantuariē. archi
ep̄o quaten⁹ p̄cipiat ip̄is hoſpitalariis uꝫ cor
pa illoꝝ defunctoꝝ in excommunicatiōe ex
tra cimiteria eiciant ꝙ ſi non fecerint archie
piſcopus illud exequi non omittat. ¶ No
ta corpora defunctoꝝ in excōmunicatōe ī ci
miteriis non eſſe ſepelienda. Ideꝫ

Si de terra Mona
chi ſancti ā
dree ordinis ciſtercieñ. habent pri
uilegium de non dandis decimis de labori
bus ſiue monachi iſti habent terras ī parro
chia canonicoꝝ de pallacio de quibus deci
mas perſoluerunt ꝑ. xxx. annos dictis cano
nicis. vnde mandat pa. monachis illis: qua
tenus ſi de terra illa quā habēt in parrochia
illoꝝ canonicoꝝ ꝑ. xxx. annos decimas per
ſoluerunt eiſdē eas de cetero integre ſibi ſol
uant: quia licet eis ſit ꝯceſſuꝫ ut de laborib⁹
ſuis decimas nō ꝑſoluāt. de priuilegio tamē
indulto tanto tempore detrahere voluerunt.
vnde non p̄nt ꝑ priuilegiū ſe in hac parte tu
eri cum liberꝝ ſit vnicuiqꝫ iuri ſuo in hac pte
renunciare. ¶ No. ꝙ qui nō vtit̄ priuilegio
ſibi conceſſo legittimo tp̄e amittit illud. Vteꝫ
liberꝝ ē quilibꝫ iuri ſuo renūciare. Idem

Porro Templarii ⁊ ho
ſpitalarii multa pre
rogatiua libertatis ſunt muniti ve
rum aliam libertatem habere videntur in lo
cis illis in quibus fuerint habitatores ante
quaꝫ ad eos ꝑueniſſent ꝙ̄ in aliis ſuis poſſeſ
ſionibus: ſi habeant eandem vel aliam hoc
ex inſpectione priuilegioꝝ vꝫ cognoſci ⁊ ſm̄
ꝙ inuenitur in priuilegio ita eſt obſeruandū.
In fine dicit pa. ſi volumus eos tenorem ſu
orum priuilegioꝝ ſuare ꝙ fines eoꝝ nō trāſ
grediantur. ¶ Nota ꝙ priuilegia ſeruanda
ſunt ſm̄ ꝙ continetur in eis. Item fines priui
legii nemo exire dꝫ. Idem.

Recepimus Qui
dā legat⁹
apoſtolice ſedis inuenit ꝑ̄limas ec
cleſias in ſua legatione dubitauit: vtꝝ hoc
ip̄o eēnt exēpte a iuriſditōe epiſcopoꝝ. q̄ſiuit
a papa quid iuris ſit ſuꝑ hoc. Et ip̄e reſpon
det cōmendans in hoc diligentiam ſuam di
cens: ꝙ ſicut non omnes illi qui ſp̄al'r exiſtūt
de iure beati petri apoſtolice ſedi annuatim
ſenſum exſoluunt. Ita non omnes cenſuales
ſubtrahunt̄ qui iuriſditōe ep̄oꝝ verumtamē
inſpiciēda ſunt priuilegia eccāꝝ ⁊ ſi fuerit ꝯ
prehenſum in eis ꝙ eccā q̄ ſoluit ſenſum ſpā
liter beati petri iuris exiſtit ⁊ ad indiciū ꝑce
pte libertatis annuatiꝫ cēſus ſoluat̄ eccā illa
libera ē ⁊ exēpta: ſi vero dr̄ ad indiciū ꝑcep
te ꝓtectionis cenſus ꝑſoluit̄ ꝓpterea a iuriſ
ditōe ep̄i nō ē ſubtracta. ¶ Nota ꝙ ꝑ hanc
decretalem debet ⁊ pōt ꝯgnoſci ex inſpectio
ne priuilegioꝝ an ſit eccā exempta. vel non
Idem.

Sane Nulla debet auctori
tate ſua ſibi preſumere ꝙ
alicui certa ratione inſpecta a Ro
mana eccleſia priuilegium eſt conceſſum.
¶ Nota priuilegium non debere concedi:
niſi certa ratione inſpecta.
Celeſtinus. iii.

Patentibus Hoſpitalarij: ⁊ templarij ⁊ alii certa hñt oratoria in domibus ſuis. queſiuit eps abuleñ. vtruʒ liceat predictis ponere ibi campanas ⁊ publice pulſare. reſpondʒ papa ꝙ non lʒ eis hoc agere imo compellendi ſunt: ut iure ſuo ſint contenti: ꝙ iuſticiam non impediant alioꝝ. ¶ Nota ꝙ in oratorijs hmõi non lʒ habere cãpanam. Item priuilegium ſic ẽ intelligẽdũ ut non impediat iuſticiã alioꝝ.

Innoc. iij.

Tuarum nos fratres hoſpitalis ſãcti iohãnis cũ ꝑ elemoſinis colligendis mittere debeãt clericos ⁊ fratres de ordine ſuo cruce ſignatos ipi mittunt laicos ⁊ illitteratos. qui in ſupbiam elati in multis excedere preſumunt i quadaʒ eccleſia baptiſmali ſibi ab archiepo lugduñ. conceſſa quidam eoꝝ percuſſit vicariũ ſacerdotem ipm ſanguinis effuſionem fedando ꝑpter qȯ archieps ꝓhibuit ibi celebrari diuina donec fuerit reconciliata ipe nihilominus ibi diuina officia celebrarũt. Item quoſdã pbr̃os ab epo ſuo officio ſuſpenſos iidẽ q̃uis laici ſint reſtituant ad diuina officia exequenda. Iteʒ quoſdam laicos qui cũ vxoribus ſuis in domibus ꝓprijs commorãtur ꝑ eo ꝙ ſibi ſoluunt aliquid annuatiʒ ita eximere contendunt: ut aliis ſm legem terre ſibi obiectis reſpondere non teneantur. Conſultus pape reſpondet cuʒ priuilegium mereatur amittere qui premiſſa ſibi abutitur poteſtate mandat archiepo lugduñ. quatenꝰ ſi aliquos clericos aut laicos inuenerint miſſos a predictis fratribus ꝑ elemoſinis colligẽdis falſo cruce ſignatos interdicat illis q eos mi ſerunt: officium predicationis in tota ꝓuincia ſua miſſos ſi laici fuerunt excommunicz ſi clerici ab officio ⁊ beneficio ſuſpendat: non obſtante aliquo priuilegio vel appellationis remedio illos vero qui poſt interdictuʒ ſuum in eccleſia predicta celebrauerunt diuina eadem pena ſuſpenſionis inuoluat ⁊ i eo diuina officia celebrari non ꝑmittat donec fuerit reconciliata preſbyteros ab epis ſuis ſuſpenſos ⁊ per fratres illos ad officia reſtitutos in eandeʒ ſñiam reducat. §. alios quos ꝑpter premiſſam cãm ad reſpõdẽdũ aliis aſſerunt non teneri compellat aliis reſpondere non obſtante appellatione. ¶ Nota ꝙ priuilegium amittere debet qui abutitur ipo. Itẽ in eccleſia ſanguinis effuſiõe polluta celebrari non debet donec reconcilietur. Item nota ꝙ illi qui mittuntur ad colligendas elemoſinas a fratribus predictis debent eſſe de ipiſ fratribus cruce ſignati vere ⁊ non falſo alioquin repelluntur cum pena hic ſtatuta.

Idem.

Cum olim Abbas monaſterii eugubini olim preſentauit do. pa. priuilegiũ libertatis lucii pape petens illud innouari. Eps eugebinus ꝯtradixit aſſerens in eius preiudicium redundare ꝓꝑ. qȯ priuilegium nõ extitit inouatũ tpe ꝓcedẽte. abbas iteꝝ ꝯſtitutꝰ corã pa. ꝓcuratore epi ꝑñte allegãs ſe ꝑdictũ priuilegiũ lucii amiſiſſe petiit ut do. pa. faceret recipi teſtes ſup amiſſiõe ipſiꝰ priuilegii ⁊ tenor ipiꝰ. pa. ꝯmiſit hoc cardinali. xii. apl'oꝝ q fidel'r i ſcriptis redegit ꝺ poſitões. x. teſtiũ iurataꝝ eis publicatis ꝓcuratori epi petiit iducias ad ꝑprobãdũ teſtes abbatis. pa. illas ei ꝯceſſit ut apud ſe. ap. ꝑparent q̃ vellẽt ubi pars altera ſuos teſtes ꝑduxerat: poſt hoc do. pa. manifeſte cognoſcens tã ꝑ depoſitões teſtiũ q̃ aſſertiõnẽ quorũdã cardinaliũ tenorẽ dicti priuilegii talem fuiſſe ꝙ ceenobiũ illȯ nullo mediãte ad ro ec. ꝑtinebat. ⁊ ꝙ nõ liceret alicui epo ꝯtra monaſteriũ illud ⁊ illiꝰ capellas excõicatõeʒ ꝓferr ⁊ ſolũ ro. pon. ſubiectũ ⁊ ꝙ nulla i eo dioceſi epi mẽtio habeat. ꝓterea ab. tpe celeſtini ad ꝑñtiã eiꝰ accedẽs. ipe iſpectis priuilegiis ipiꝰ abbatis ipm lʒ excõicatꝰ diceret ab epo eugubino tanquã legatũ admiſit ad oſculũ pacis qȯ nõ feciſſʒ niſi eſſʒ exẽptus iſtis omibꝰ ꝯſideratis. do. pa decreuit priuilegiũ illȯ lucii papeꝙ ſine ꝯphẽſiõe bulle carte ul' lr̃e apꝑbat: q̃ñ fuit ei oñſuʒ illiꝰ fuiſſe tenor cꝰ dr̃ extitiſſe ꝑ ꝺpões teſtiũ ⁊ cardialiũ aſſertões

¶ Nota ꝙ amiſſio priuilegii poteſt ꝓbari ⁊ tenoꝛ ipſius. Item equalitas in iudiciis ſeruanda ē: ut vtraq3 pars in eodem loco ſuas afferat ꝓbationes. Idem.

Ex parte abbatiſſe Ep̄s meldeñ. impetrauit quaſdam lr̄as contra abbatiſſam ⁊ conuentum iotreneñ. eccē ad quoſdam delegatos: in quibus nulla mentio fiebat de priuilegiis monaſterii que ip̄3 monaſterium ⁊ populum iatreñ. declarant ad romanam eccleſiam nullo medio pertinere: quoꝝ priuilegioꝝ ep̄s non erat ignar⁹ coꝛā quibus petebat ep̄s obiam ab abbatiſſa ⁊ monialib⁹ ⁊ a clero ⁊ populo iotrenſi ſubiectionem requirebat. ſ3 cum iudices abbatiſſā ⁊ moniales valde grauarent ſedē apoſtolicam appellarunt. Iudices nihilominus i abbatiſſam excōicatōis: ⁊ in cleꝝ ⁊ populu3 iotreñ interdicti ſn̄ias ꝓtulerunt. poſt hoc nuncii monaſterii p̄dicta ⁊ alio coꝛam domino pa. retulerunt oſtendentes eidem priuilegiu3 libertatis ⁊ petentes illud priuilegium innouari. dominus papa ꝑpter appellatōem predictam nuncios predictos diutius detinuit: tandem cum pꝛo altera parte nullus apparuit qui defenſaret eandem: priuilegium eccl'ie iotrenſi conceſſum innouauit ita tamen ꝙ ꝑ talem innouationem eccleſie non plus iuris accreſcat ꝙ̄ priuilegia ſuoꝝum anteceſſoꝝum obtinuit: ſed ius antiquum conſeruetur.

¶ Nota ꝙ ſn̄ia lata contra priuilegiū pape non tenet: ut hic patet: ⁊ in capitulo precedēti. Item innouatio nihil noui tribuit: ſ3 ius conſeruat antiquum. Idem.

Cum olim Ep̄s colūbꝛieñ. mouet qōe3 cōtra monaſteriū ſcē crucis ſup ſubiectōe ipſius monaſterii ⁊ quibuſdā aliis articulis ſup quib⁹ impetrauit lr̄as ɔtra mōaſteriū ad iudices delegatos coꝛam qb⁹ peciit ep̄s ſubiectōem ipſi⁹ mōaſterii: ⁊ duo milia marabutinoꝝ ſibi reſtitui que m. colubꝛieñ. ep̄s q fuerat canonicus regularis ipi⁹ monaſterii dederat ipi monaſterio petiit etiam quaſdā eccās cū fructib⁹ medio tp̄e quaſ monaſterium auctoꝛitate ꝑpꝛia fundauerat preter aſſenſum colubꝛieñ ⁊ expēſas factas ⁊ faciendas in lite ⁊ lit: ɔteſt. iter ptes ſup p̄dcis tandē ex pte monaſterii extitit appellatū: pp quod tempus colubꝛieñ. ad ap. ſe. accedens moꝛam feci itbidē lōgioꝛē: ſ3 q ꝑ pte altera null⁹ ɔparuit reſpōſalis fratrib⁹ ipi⁹ monaſterii mādauit certū terminū pꝛefigēdo: in quo venirent ad pꝛeſentiam ſuā recepturi ſuper priuilegiis ⁊ libertatib⁹ q̄ a romana eccā ⁊ ab. m. quodā colubꝛieñ ep̄o ſe hr̄e dicebāt ⁊ ſup aliis qōnib⁹ itētatis ɔtra eos ab eccā colubꝛieñ. interi aut licer3 vtriq3 coꝛā abbate de alcobacia ⁊ ei⁹ ɔiudicib⁹: qb⁹ cā pri⁹ fuerat delegata ꝓponere ⁊ ꝓbare quicquid vellēt: ⁊ ſi de ptiū ꝓcedere3 volūtate diffinitiuam ſn̄iam ꝓmulgarēt iudices de ɔſenſu ptium audiuerūt hinc ⁊ inde qcqd ptes ꝓponere voluerit credētes ſufficiēter actū eē d cā ɔdēnarūt monaſteriū i expēſ: quas ep̄s occaſiōe ipi⁹ negocia taxabūt pꝛemiſſa iurauit ſe feciſſe infirmā doli veritatē: quā dictus .m. ep̄s colubꝛieñ. ɔtulerat mōaſterio ſancte crucis canonicoꝝ aſſenſu extoꝛto per nunciū regis. Item ɔdemnauerunt monaſteriū ad reſtitutionē duoꝝ milium marabutinoꝝ que m. colubꝛien. dederat monaſterio. Ite3 iudicauerunt p̄dictas eccās quas monaſteriū fūdauerat ſine aſſenſu ep̄i cu3 fructibus medii tempoꝛis i ius colubꝛien. reuocari cū ps ſancte crucis nec p̄ſcriptione nec alia defenſione ſup hoc potuerit ſe tueri. § tande3 ꝓcuratoꝛ monaſterii ad apoſtolicam ſedem accedens ꝓpoſuit ſn̄iam non tenere ⁊ ſi ēt teneret dicebat monaſterium indefenſu3 qꝛ priuilegia libertatis exhibita iudicibus nō fuerunt ⁊ delictum pſone nō deb3 in damnū monaſterii redūdare. vnde petebat ad exhibitōem priuilegioꝝ de benignitate ap. ſe. admitti. pa. vero ɔſiderans ꝙ priuilegia illa non ſolum ꝑ libertate monaſterii faciebant ſed ius rōane eccē tuebāt ne i romanā eccām leſio mōaſterii rdūdar3 ad exhibēda priuilegia ꝓcuratoꝛē admiſit. ɔſideratis puilegiis ⁊ aliis cāe meritis diſtiguēdo inter libertatē p. m. colubꝛiē. ep̄m monaſterio conceſſam ⁊ libertatē

eidem monaſterio a romana eccleſia ↄceſſū.
quia conſenſus capituli extortus fuit in con
ceſſione epī ⁊ pagina conceſſionis in aliquot
lineis raſuras habebat ſuſpectas ⁊ ſubſcrip
tiones ſingulis manibus ſubſcribētium ānо
tatas aliud ſcriptū quod exhibitum fuit nul
lam raſuram habebat ⁊ eadem manu ↄſcri
ptum libertatem ab epō ↄceſſam dominus
papa iudicauit irritam ⁊ inanem q̄tum ad
hoc ſententiam iudicum ↄfirmando verum
quia priuilegia ante dicta conſtitit mona-
ſterium liberum ⁊ exemptum ꝙ tanto tempo
re fuerat in poſſeſſione libertatis ꝙ aliis ceſ
ſantibus p̄ſcripſiſſet libertatem illam mona
ſterio conceſſam dominus papa confirma-
uit ⁊ ꝑpetuo epō ſup̱ hoc ſilentium imponen
do per hoc tamen in nullo non derogaт̄ ſnīe
ꝓprioꝝ iudicum cum ipi de hac non cogno
uerint libertate ꝓnunciauit etiam monaſteri
um nō teneri ad ius ꝓfeſſionis: quod eſt con
trarium libertati non derogando iudicibus
delegatis: quib⁹ priuilegia libertatis non fu
erint preſentata. In ceteris vero articul' ſen
tentiam ꝑ colubrieñ. eccā ꝓmulgatam cōfir
mauit. ¶ Nota ꝙ qui non ꝓſequitur appel
latōem ⁊ in cauſis ſuccumbit in expenſis pu
nitur. Item nullus poteſt edificare eccleſias
ſine conſenſu epī in cuius territorio edificat̄
Item epꝰ illā poteſt reuocare. Item delictū
perſone in damnū eccē redundare non deb;
Item cum eccleſia leſa eſt in iudicio reſtitui
tur in hiis que omiſit. Item inſtrumentū de
bet eſſe ſine aliqua raſura ſuſcepta. Item li
bertas poteſt preſcribi contra nomine alteri
us allegata. Item licet ſnīa iudicis reuocet̄
ex noua cauſa iudex qui eam tulit ꝓpterea n̄
notat̄.
Idē.

ACcedenti Monaci naugiaceñ.
in preſentia dn̄i pape petebant ter
rarum decimas cuiuſdam loci ⁊ poſtq̄ tem
plarii terras illas acquiſierunt: nihilominus
monachi decimas earum per. xl. annos ⁊ ū
plius pacifice perceperunt. Sed modo de
nouo templarii eas ſubtrahere moliuntur.
Ex parte templarioꝝ allegabantur priuilegi
um quod de laboribus ſuis eccleſiis ſoluer̄
decimas non tenentur. Mandat papa iudi
cib⁹: quatenus ſi abbas ⁊ monachi ꝓbaue
runt quod a templariis decimas de terris p̄
dictis per. xl annos continue perceperunt ſi-
ne lite compellant templarios ad preſtatōe;
ipſaꝝ cum tanto tp̱e contra priuilegia ſibi ↄ
ceſſa decimas ip̄as ſoluunt eis tacite renun
ciaſſe videtur: ſi vero in ꝓbatione defecerit
abſoluant templarios ab eiſdem. Nota ꝙ
qui non vtitur priuilegio ſuo per. xl. annos
amittit illud. Item tacite renunciat quis iu
ri ſuo per contrarium actum.
Idē

CUm capella Capella
ducis burgundie gaudet priuile
gio ſpeciali ſibi a ſede apoſtolica
conceſſo videtur ꝙ nullus archiep̄s vel ep̄s
in ꝑſonas canonicoꝝ ipſius capelle ſnīas ſu
ſpenſionis vel interdicti aut etiam excōmūi
cationis audeat ꝓmulgare: quidam canoni
ci ipſius capelle habent eccleſias parrochia
les que ſubſunt epō ling. occaſione dicti pri
uilegii dicunt ſe exemptos in omnibus ita:
ut quantūcūq; grauiter accedant nolunt ſnīe
ipi⁹ epī ſubiacere. Ep̄s ſignificauit hoc do.
pa. vnde mandat eidem quatenus inquantū
exēpti ſunt rōe ipſius capelle priuilegiis apo
ſtolicis deferat reuerenter: ſed rōne alioꝝ ec
cleſiaru; quas ab ip̄o epiſcopo habent vel
alias ad iuriſditionem epī pertinent officii
ſui debitum in eoſdem libere ꝓſequatur.
¶ Nota ꝙ aliq̄s eſt parti liber quo ad aliq̄
⁊ partim alii ſubeſt. Item aliquis poteſt ha
bere plures dominos. Item eadem res du
plici iure poteſt cenſeri.
Idem.

EXore Inter ep̄m vigo
rieñ. ex vna p̱te ⁊ mo
naſterium euagineñ. ex altera que
ſtio vertebatur ſup̱ ſubiectione ac libertate
ipſius monaſterii ꝓpoſuit ꝙ monaſterium
ip̄m ab ip̄a ſua fundatione liberꝝ extitit ⁊ ex
emptū cū capellis ſuis. ad hoc ꝓbandū idu
cit priuilegia romanoꝝ pontificum conſtan
tini vnum ⁊ alterum alexandri ⁊ indulgenti
as cle. ⁊ celeſtini quoꝝ vſum continuu; per

teſtes oſtēdere nitebaẗ. Ex parte aduerſa re
ſpōdebaẗ ꝙ in priuilegio ꝯſtātini aliqđ vr̄
cōtineri ꝑ quod monaſteriū vr̄ ad iuriſdicti
onē epī ꝑtinere. ſ. ꝙ abbaſ eiuſdē primū locū
poſt vigoꝛ. epm̄ ſꝑ obtineat ſ; hoc locū hēre
nō poſſet in generali ꝯcilio neq; in ꝓuinciali
⁊ ſic relinquiẗ ꝙ illud itelligiẗ in ſynodo epa
li quare ad eꝰ ſynodū vēire teneẗ In priuile
gio vero alexādri quoddā aliud ꝯtineẗ per
quod dicit dioceſanus epꝯ i eodē mōaſterio
iuriſditiōem ſuā vr̄ in aliqbꝰ retinere qꝛ ibi
dr̄ ꝙ epī vigoꝛ. a frībus eiuſdez monaſterij
aliqd iiuſte nō exigāt. ſed his ꝯtenti ſint que
frēs eiuſdē monaſterij vigoꝛ. epis ꝓſtaẗ rōna
biliter ꝯſueuerūt. ꝑ hoc vr̄ ꝙ aliqua de bōis
ſuis abbates epīs exhibere teneẗ. do. pa. hiſ
⁊ alijs itellectis cū ab vtraq; ꝑte ſit ꝓbata ꝑ̄
ſcriptio ſinaliter diffiniuit ꝙ monaſteriū eua
gien. liberꝝ ē in capite ⁊ ꝓlus ab epāli iuriſ
ditiōe exēptū: tutela ipſiꝰ archiepō cātuariē.
ſuata. In mēbris vero q̄ nō ꝓbātur exēpta
dioc. epō ſit ſubiectū: ꝓpter qđ abbas ad ſi
nođ. epī venire teneẗ: ⁊ primū locū poſt vig.
epm̄ obtiere d;. ⁊ idē abbas ꝓ ipſis mēbris
nō exēptis teneẗ vigoꝛ. epō exhibere reuerēti
am ⁊ honorē. qbus exhibitis vigoꝛ. epꝯ d;
manere ꝯtētus. nota ꝙ aliqs ꝓ parte ſubeſt
⁊ ꝓ ꝑte liber ē. Itē l; monaſteriū liberꝝ ſit i
capite mēbra ꝓpterea nō ſūt exēpta niſi expſ
ſe de mēbris ꝯtineaẗ i priuilegio. Itē arg. ꝙ
aliquis pōt eſſe vaſallus pluriū dñoꝝ. Idē

E Xpte. Clerici uel ēt laici im
petrāt lr̄as a do. pa. ꝑ quas
recepit eos cū ꝑſōis ⁊ rebꝰ ſuis ſub
ipſius ꝓtectiōe q̄riẗ vtꝝ ꝑ talē ꝓtectionē exē
pti ſunt a iuriſdictiōe epoꝝ ſuoꝝ. rn̄t ꝓpterea
ꝙ ꝑ tales lr̄as a iuriſdictiōe epī nō ſubtrahū
tur. No. ꝙ ꝑ verbū ꝓtectōis nō daẗ exēptio
ſecus cū dr̄ ad iditiū libertatis ꝑcepte. Idē

P Aſtoralis Quidā re
ligioſi lr̄as
obtinēt a ſe. apo. in qbus indulgeẗ
eiſdē ut eccās ſuas in ꝓprios vſus ꝯuertere
ꝑn̄t decedētibus ꝑſonis illaꝝ. q̄riẗ utrū lice
at eis auctoꝛitate ꝓpria poſſeſſionē illaꝝ in
trare: vel ꝑ dioceſanū illa ſūt inducēdi. Ad
hoc rn̄t pa. ꝙ ſuo epō incōſulto nō liceat eis
in poſſeſſionē eaꝝ intrare qꝛ ꝑ hmōi indulgē
tiā epāli iuri nihil intelligiẗ derogari niſi foꝛ
te in ipſa idulgentia ꝯtineaẗ expſſe qđ epō i
conſulto id facere poſſint. No. ꝙ priuilegiū
ſiue indulgētia intelligiẗ eſſe ꝯceſſa ſine alte
riꝰ iiuria. itē vbi ſūt duo ipedimēta ñ ſufficit
alterꝝ tolli niſi ⁊ vtrūq; remoueaẗ. Idem.

P Eriſtis Aliqñ ꝯtinge
bat ꝙ ciuitas tri
politañ. ꝓpter hoſpitalarios gene
rali ſuppouiẗ interdicto iſti in quoꝝ fauoꝛe
fuerat ꝓmulgatū interdictū nō ſeruabāt. q̄ſi
uit epꝯ tripolit. vtꝝ ipſe cū capitulo ſuo illđ
debeāt obſuare rn̄t pa. ꝙ exceſſus illoꝝ illiſ
nō prebet liciam deliquēdi ſ; ſi predicti fines
priuilegioꝝ ſuoꝝ nō ſeruauerūt violādo iter
dictū quod ꝓ eis fuerat ꝓmulgatū: epꝯ ⁊ ca
pitulū predicti in penā preſūptiōis illoꝝ quā
diu ipſi nō ſeruauerūt interdictū de licētia dñi
pape celebrēt ne videāẗ de alioꝝ luctu ride
re. item no. ꝙ nō d; quis illud facere a quo
ipetrauit alios ꝓhiberi nō d; alijs legē ipōe
re quā negligit obſeruare. itē eo iure quo qs
ꝯtra aliū vtitur ipſe d; vti eodē. Nullus d;
excedere fines priuilegij. Idem.

Q Uoniā per ꝯ. Epꝯ ne
pheſinus petebat
iuſ epiſcopale in eccā ſancti blaſij de ſtangra
no pertinente ad quoddā monaſteriū in dio
ceſ dicti epiſcopi ꝯſtitutū. ex parte aduerſa
allegabatur quoddā capitulū quod ꝯtinetur
in priuilegio monaſterio ꝯceſſo videl; ut nul
lus epꝯ eccās vtroq; iure illi ſubiectas inter
dicto ſupponere uel monachū ſeu clericū eiꝰ
dem monaſterii ſinodare vel excōicare pre
ſumat. ſed procuratoꝛ monaſterii fuit cōfeſſꝰ
in iure ꝙ epiſcopus nepheſinꝰ ius epiſcopa
le percipit in eccleſia predicta. dubitabatur
vtrꝝ capitulum predicti priuilegii obſtaret
quo minus epiſcopus ius epiſcopale poſſit
exercere in dictam eccām uel capellanū ipſiꝰ
Reſpondet papa cu; per cōfeſſiōem pro
curatoꝛis monaſterii conſtet ꝙ epiſcopus ꝑ
cipit ius epiſcopale in eccleſia predicta. idē
epiſcopus non obſtante capitulo ipſius pi
A

uilegii pōt dictā eccleſiā interdicere ⁊ excōica re clericū ſeu monachū ad regimen ipſius ec cleſie deputatū de iure illa fuerit facieda qꝛ illud capitulū intelligit de monachis vel ele ctis in ipſo monaſterio permanētibꝰ vel de ſtinatis ad eccās vtroqꝫ iure ſibi ſubiectas No. ꝙ ꝯfeſſio ꝓcuratoris in iure facta dn̄o preiudicat. Itē eccā tunc ſubiecta eſt abba ti vtroqꝫ iure qn̄ nullum ius epale exercet in illa. Idem.

Q Uia circa Archieps londen̄. con ceſſit monachis oium ſcoꝝ priuilegiū ſuper decis epalibus retinēdis ſic forte dicēdo: re mittimus monaſterio oium ſcoꝝ decias poſ ſeſſionū ipſius monaſterii ptinētes ad archi epiſcopatū. qſiuit archieps londoñ. ſucceſſor ꝯcedētis priuilegiū a pa. vtꝝ monachi pdi cti priuilegiū illud extēdere valeāt ad poſſeſ ſiōes acquiſitas tpe priuilegii ⁊ poſtmodum acqrēdas. rn̄t pa. ꝙ ſi remiſſio deciaꝝ illaꝝ facta fuit ſm canōes: predeceſſor illiꝰ indefi nite remittēdo decias epales monaſterio cū nihil exceperit ⁊ potuerit excepiſſe itellexiſſe vr̄ nō ſolū de decis poſſeſſionū illiꝰ tpis ſꝫ et futuri qꝛ in bn̄ficiiſ pleniſſima dꝫ interpreta tio adhiberi: ⁊ vna ⁊ eadē res nō dꝫ diuerſo iure cenſeri. ¶ No. ꝙ ꝯceſſio ſimplr ⁊ idefi nite facta reſpicit etiā tpa futura ⁊ generalr intelligit. Itē qui nihil excipit ⁊ potuit ⁊ to tū ius ſuū intelligitur alienaſſe. Itē in bn̄fici is pleniſſima dꝫ fieri interpretatio. Itē vna res nō dꝫ diuerſo iure cenſeri. Idē.

A Ntiqua Cōciliū gnā le renouat pri uilegia quatuor parrochialiū ſediū ſtatuendo ut poſt romanā eccām q̄ in talibꝰ obtinet pricipatū ꝯſtātinopolis primū locuꝫ obtineat alexādriā. ſcōm antiochena. tertiū hieroſolimitana. quartū ſeruata cuilibꝫ pro pria dignitate. ita ꝙ poſtq̄ prelati eccārum a romano pōtifice palliū accepint pſtito ſibi fidelitatis ⁊ obie iuramēto. ⁊ ipſi poſtmō palliū ſuis ſuffragāeis largiātur recipiētes p ſe obiaꝫ canonicā ⁊ p romana eccā ſpōſiōeꝫ obie ab eiſdē. Secūdo dicit ꝙ ante ſe fa ciāt crucē vbiqꝫ deferri niſi i vrbe romana: ⁊ vbicūqꝫ ſūmus pontifex pn̄s fuerit ⁊ vt et legatus vtens in ſignibus aplice dignitatis. ¶ Ultio dicit ꝙ in oibꝰ ꝓuinciis coꝝ iuriſ ditiōi ſubiectis ad eos cū neccē fuerit appelle tur ſaluis appellatiōibus ad ſe. apo. interpo ſitis qbus ē ab oibus deferēdum. Idem

Ut priuilegia Ro ma na eccā qbuſdā regularibꝰ ꝯceſſit q̄ dā priuilegia ſed qꝛ ipſi fines priuilegioꝝ ex cedebāt ea minus bene intelligētes ꝓpterea i ꝯci. generali declarat qualiter ſint intelligen da ne illā ptrabant ad abuſum qꝛ priuilegi um meretur amittere q ꝓmiſſa ſibi abutitur poteſtate. Secūdo ponit verba priuilegi oꝝ ꝯceſſū eſt ab eccā roma. qbuſdaꝫ regula ribus. ſ. tēplariis ⁊ hoſpitalariis vt his q̄ ſr̄ nitatē eorū aſſumpſerit nō negeť eccleſiaſtica ſepultura niſi forte fuerit excōicati iterdicti: ſi forte eccē ad quas ptinēt fuerit in interdcō ipſos quos mori cōtigerit ſuos quoqꝫ cōfres quos eccleſiaꝝ prelati apud eccās ſuas non pmiſerint ſepeliri ipſi ad eccās ſuas deferāt tumulādos niſi excōicati vel noiatim fuerint interdicti. declarat hic pa. de quibus fr̄ibus ſit intelligendū. ſ. de illis qui adhuc morant in ſeculo ⁊ eoꝝ ordini ſunt oblati mutato hi tu ſeculari vel de his qui ſua bona eis dede rāt intervivos retente ſibi quādiu inſuit vſu fructu. Iſti quidē ſepeliātur apud eccās ipo rū regulariū vt apud eccās alioꝝ nō interdi ctas ſi ibi elegerint ſepeliri: ſi enim de quibꝰ libet confratribus ipſoꝝ fraternitatē aſſumē tibus intelligeretur pro duobus aut tribus den̄. annuatim ſibi collatis nimiū vileſceret eccleſiaſtica diſciplina tn̄ ⁊ ipſi certā obtinēt remiſſionem. Ultimo ponit articulū alium i quo excedebant finem priuilegii continet eni in priuilegiis ipſoꝝ vt ſi qui fratꝝ ſuoꝝ pro colligendis elemoſinis ad aliquā ciuitatē ca ſtellum vel vicum aduenerint. ſi forte locus il le a diuinis fuerit interdictū in eoꝝ aduētu ſemel in anno aperiantur eccē vt excluſis ex cōicatis ⁊ interdictis diuia celebrent officia verba illa āperiātur eccē ſemel i anno ſic de

bent intelligi vt vna tantū eccā eiuſdē loci ſemel tantū in āno apiatur q2 lꝫ dictū ē pluraliter apiantur nō tamē de qualibet eccā eiuſdē loci intelligēdū ē. ſꝫ hoc mō intelligeret̄ nimiū vilipendi ꝯtingeret ſniam interdicti. qui vero cōtra iſtas declaratiōes qcquā vſurpare preſūpſerit graui ſubiaceat vltioni. Idem

Quod non Quibuſdā regularibus ꝯceſſū eſt vt cū eccē terre fuerint interdicte diuina poſſint celebrare officia ianuis clauſis ⁊ voce ſuppreſſa ⁊ non pulſatis campanis excluſis excōicatis ⁊ interdictis ī fauorem pontiſical' officiꝭ ꝯciliū extēdit hoc ad epōs niſi hoc eis expreſſe fuerit inhibitū verūtamē hoc illis ꝯcedit̄ qui cām aliquam non preſtiterint interdicto nec aliquā fraudē ingeſſerit cū tale cōpendiū ad iniquū diſpendium trahi nō debeat. Hono.

Quanto am Abbas ⁊ ꝯuent⁹ ordinis clumaceñ. ſunt exempti. vnd̄ cū epi et archiepi in quoꝝ dioceſi cōmorant̄ eos excōicare vel interdicere nō poſſint i eoſ qui molūt in molēdinis eoꝝ vel coquunt panē in furnis eoꝝ quicquid vēdēdo ſeu emēdo aut alias eis cōicant excōicatiōis ⁊ interdicti ſnias ꝓferūt ⁊ ſic nō vi ⁊ poteſtatē priuilegioꝝ apo. ſe. ſed ſola verba ſeruātes monachos debiti ordinis quodāmodo excōicant dū eis alios cōmunicare non ſinunt. ⁊ ſic quantum ad hoc iudeoꝝ iudicio iudicentur ⁊ qui cōmunicāt illis maiorē excōicationem incurrunt ꝙ̄ ēt excōicatis ꝯicando fuerit icurſuri ꝓpter qd̄ clumaceñ. de p̄dictis prelatis dn̄o pape grauiter ſunt cōqueſti. vnde mandat vniuerſis predictis quate. hmōi ſnias in fraudem priuilegioꝝ apoſtolice ſedis decetero non ferant q2 ſup hoc ad ip̄ꝫ querela puenerint ꝓmulgatores taliū ſniarum ſeueritate debita caſtigabit. ¶ Nota ꝙ non tantum verba ſed vim ⁊ poteſtatē legis ⁊ canonū ſeruare nos debemus. Itē fraus legi vel canoni fieri nō debet nihilomin⁹ incidit in legem

Idem.

Ex parte In diſtrictu regine anglorū erāt quidā lr̄ati quos nec hit⁹ nec tonſura clericos oſtēdit ſꝫ cū ipſi deprehēdūtur in aliquibus maleficiꝭ vt iuriſditiouē regie deludāt ⁊ penā debitā ꝓ delictis euadāt reſumūt tonſurā abiectā ⁊ hitū clericalē q antea ꝓ laicis ab oībus hēbāt̄. Regina ſignificauit hoc do. pa. rn̄t ei pa. ꝙ ſi ſuā iuriſdictiōem in hmōi deliquētes exercuerit q ſine tonſura ⁊ hitu in delictis fuerit deprehēſi eq̄nimiter ſuſtinebit cū maliciꝭ hoim nō ſit indulgēdū nec tonſura vel hitu reſūpto ipſoꝝ malicia foueri dꝫ. No. ꝙ q tōſura ⁊ hitu dimiſſis i delictis deprehēduntur amittūt priuilegiū clericale ⁊ pn̄t puniri ſine pena excōicatiōis. Itē maliciis hoium nō ē indulgēdū

Super ſpecula. Idem. Quāuis eccā ſecularium legū nō reſpuit famulatū q̄ imitant̄ veſtigia eqtatis tamē q2 i frācia ⁊ i nl' tis aliis ꝓuinciis laici legib⁹ nō vtunt̄ ⁊ raro eccāſtice cāe occurrūt q̄ nō pn̄t ꝑ canones expediri vt pleni⁹ ſacre pagie inſiſtat̄: firmiter ꝓhibet pa. ne pariſius vel in ciuitatibus vel aliis locis vicinis aliqs docere vl' audir̄ ius ciuile p̄ſumat. ⁊ q ꝯtra fecerit p̄ociniis interim excludat̄ ⁊ ꝑ epm loci excōicent̄. Idem

Quia intentiōis. Dn̄s pa. innouauerat priuilegiū cui⁹dā monaſterii ꝯſtituti i dioc. baiocē. Epūs baiocē. dubitauit vtꝝ ꝑ talē innouatiōnē iuri epāli ſit derogatū. q̄ſiuit a do. pa. an ei preiudicaret. rn̄t ei pa. ꝙ inouatio ius nouū nō ꝯfert nec tollit vetus. vnde vult eū eſſe in eo ſtatu in quo erat tp̄e inouationis impetrate. ſed per hoc nō intendit papa iuri alias ꝯpetenti eidem monaſterio preiuditiū generare. ¶ Nota ꝙ innouatio nihil noui tribuit. Papa nō vult alicui ꝑ lr̄as ſuas preiudiciū generare. Idem.

In his que. Fr̄es predicatores ⁊ minores īpetrauerūt idulgentiā a do. pa. vt vbicunqꝫ fuerint cum altari viatico valeant celebrar̄ ſine p̄iudicio iur̄ parrochialis qdā

pꝛelati nimis ſtricte illã indulgentiã interpꝛe
tantes. dicebãt ꝙ p illã indulgẽtiã: pdci fres
pter aſſenſũ platoꝝ hoc facer̃ ñ pñt. vñ nõ p
mittũt eos celebꝛare ſʒ illá idulgẽtiã cũ autẽ
ſine illa indulgentia fratres pꝛedicti poſſunt
de pꝛelatoꝝ lnia celebꝛare nihil eis ꝯferret.
mãdat papa cuidã qua. interpꝛetatiõe hmõi
repꝛobata dũmõ abſtineãt ab iniurijſ alioꝝ
datã lniam pdictis frib᷒ dẽat publicare ita
ꝙ dicti fres ex indulgẽtia ipſa aliquã vide
antur grãm ꝯſecuti. Nota que cultũ diuinũ
reſpiciũt benigne ſunt iterpꝛetanda. Jtẽ bñfi
ciũ pꝛicipis late interpꝛetãdũ eſt. Jtẽ idulgẽ
tia ſiue pꝛiuilegiũ ſine alteri᷒ iiuria ꝯcedi dʒ
Jtẽ idulgẽtia ſiue pꝛiuilegiũ ſic dʒ itelligi vt
aliqd ꝯferat alias deluſoꝛiũ eſſʒ. Gꝛego. ix.

QUadum Inter pꝛiorẽ et
ꝯuentũ de buteñ
ex pte vna ⁊ pꝛioꝛiſſã ⁊ moniales
de cãpeſſe ex pte alia coꝛam iudicibus que
ſtio ſup decimis noualium vertebat̃ lite pẽ
dẽte coꝛã iudicibus: moniales ipetrauerũt i
dulgẽtiam ſup decis noualiũ nõ ſoluẽdis nl
lam de lite mota i idulgẽtia mẽtionẽ facientẽ
p quã indulgẽtiã nolebãt repellere pꝛiorẽ et
ꝯuẽtũ pꝛedictos a lite. dubitabãt iudices qd
iuris eẽt. pa. de cõſilio fratꝝ ſuoꝝ iuri pꝛedi
ctoꝝ fratꝝ decreuit nullũ pꝛeiudiciũ genera
ri p illã idulgẽtiã nullã de lite motã facientẽ
mentionẽ ſup decis noualiũ ñ ſoluẽdis quas
poſſidebãt tpe indulgentie a pte altera impe
trate. ¶ No. ꝙ lr̃e ſiue idulgentie ſup re liti
gioſa ipetrate de lite mota nõ facientes men
tionez nõ valent nec ipediunt proceſſũ iudi
cũ qꝛ tacita veritate ſunt impetrate. Jdem.

QUidã ſicut. Quidaʒ pꝛi
uilgiati tẽplarij quoſ
dã recepunt i fraternitatez ipſoꝝ p
pter qd̃ nolt. dioc. epõ de iurib᷒ epãlib᷒ rñ
dere. dicit pa. quãdiu fres iſti morã faciunt
i domib᷒ ſuis dioceſanus eos ꝯpellat ad iu
ra ſua ſibi itegralr̃ pſoluenda. No. ꝙ nõ ſuf
ficit talr̃ receptio ad euitãda onera epãlia ni
ſi pꝛiuiuilegiuʒ ſpãle habeat ſic recept᷒. ideʒ

COn ſultatiõi. Aliqua terra
de nouo redacta eſt ad
culturam per aliquos religioſos qui de no
ualibus decias nõ ſoluunt de qua nõ extat
memoꝛia ꝙ culta fuiſſet dubitabat̃ an ppe
tuo debeat dici terra illa noual̃ quo ad de
cias nõ ſoluendas. reſpõdet pa. ꝙ terra illa
ppetuo dʒ cenſeri noualis quo ad imunitatẽ
de decis nõ ſoluendis alias ꝯtigere poſſet a
liquãdo idulgentiã de noualib᷒ plus diſpen
dij quã vtilitatis afferre.

De purgatõe canonica. rubꝛica.

Ex concilio triburienſ.

NObilis homo. Statuit ꝯ. triburien. ꝙ ſi no
bilis hõ vel etiã igenu᷒ accu
ſatus fuerit in ſinodo ⁊ cri
men negauerit deficiẽte accuſatoꝛe cum. xij.
hoĩbus ingenuis ſe expurget ſi de hoc fuerit
ĩfamatus. Secũdo dicit ꝙ ſi ante fuerit de
pꝛehẽſus aut in furto aut piurio aut falſo te
ſtimõio vlterius ad iuſiurãdũ nõ admittat̃:
ſed ei ſicut q nõ eſt ingenu᷒ purgatio idicat̃.
Nota ꝙ depꝛehẽſus in furto piurio aut fal
ſo teſtionio ad iurãdũ nõ admittat̃.

Ex ꝯ. agatheñ.

SI quis pbr̃. Statuit ꝯ. agat.
vt ſi pbr̃ fuerit ĩfamat᷒ ⁊ neg
liges fama ſuã purgare: epũs populũ iuramẽ
to ſeu bãno xp̃ianitatis aſtrigat ut ei᷒ infami
aʒ patefaciat q̃ patefacta ſi accuſatoꝛ defue
rit epũs illũ ſeoꝛſũ admõeat ⁊ ſi ſe nõ coꝛꝛexe
xerit adhibeat duos uel tres. ⁊ ſi ſe nõ emen
dauerit epũs eũ publice admõeat ⁊ ſi ſic ſe nõ
curauerit coꝛrigere ab offõ ſuſpẽdat̃ vſqʒ ad
dignaʒ ſatiſfactõez ne popul᷒ i eo ſcãdalũ pa
tiat̃. No. oꝛdinẽ p iſtã decr̃. qualr̃ plat᷒ pce
der̃ dʒ ꝯtra ſubditũ ĩfamatũ añq̃ eũ ab offõ
ſuſpendat. Ex ꝯc. meldenſi.

MOniales. Si mõialis accuſet̃
libidibus iſeruire vel ẽt de
nũcientur ceſſante accuſatoꝛe ſm regulã ſuã
ſe expurget. Ex eodẽ.

SI qs de. Si aliqs cleric᷒ cõ
uictus fuerit i iudicio vel ꝯfeſ
ſus ſe ꝯſenſiſſe raptoꝛib᷒ alienaꝝ ſponſaruʒ
vel oꝛdinatiõem eſſe a pꝛimo gradu repella

tur ⁊ ſi de hoc veriſimiliter infamatus fuerit
ſe expurget. Inno.iij.

QUotiens. Ep̄s tridētinꝰ ac
cuſatus fuit ꝙ ꝑ ſymoni
am eccām bti petri dederat pbr̄o
petro.ſed accuſatores hoc ſc̄m formā canoni
cā ꝓbare nō potuerūt.q̄ſiuit p̄riarcha acqli.
quid eēt agēdū.rn̄t pa.vt tertia manu ſui or
dinis ⁊ quarta abbatū ⁊ ſacerdotū de illa
ſymonia ſe expurget:ſi de hoc ē infamatꝰ te
nor purgatōis talis dꝫ eē.iurabit ep̄s ſup ſā
cta dei euāgelia ꝙ ꝓ eccā ſci petri dāda p̄ſ
bytero.p.nec ꝑ ſe nec aliā ſubmiſſā ꝑſonam
nec aliqs ꝑ ſe eo ſciēte p̄ciū recepit. Cōpur
gatiōes iurabūt ꝙ credūt ſe verꝫ iuraſſe. No
ta ꝙ ſi ceſſante accuſatore ſi accuſatꝰ rema
net īfamatꝰ dꝫ ſe purgare. Alex.iij

NOs inter alios. Aliqs ꝓchia
nus ep̄i īfamatꝰ ē de aliquo
crimīe eccāſtico.q̄rit̄ vtꝝ ep̄us deficiētibꝰ te
ſtibꝰ poſſit illū ꝯpeller̄ ad purgatōeꝫ p̄ſtādā.
rn̄t pa.ꝙ ſi de aliquo crīe publica laborat i
famia deficiētibꝰ p̄dictis ꝑſonis ep̄s pōt euꝫ
ꝯpellere ad purgōeꝫ niſi ad ſ̄riorē duxerit ap
pel.⁊ ſi appellauerit eꝰ ꝓſequebit iudicio ad quē
appellauit. No.ꝙ ep̄s ꝓchianū laicū īfa
matū pōt ꝯpeller̄ ad purgōem. Itē a tali cō
pulſiōe appellat̄ iuſta de cā. Idē.

CUm.p.mā. Petrꝰ mācbonella
īfamatꝰ erat de ſymōia ꝓ
qua fuit ſibi īdicta purgō. q̄rebat̄ quales te
ſtes dēat hēre ad ip̄m ꝯpurgandū.rn̄t pa.ꝙ
purgatores illi dēnt tal̄ hōeſtatis ⁊ opiniōis
eē ꝙ nō ſit viſil̄e eos odio vel amor̄ aut optē
tu pecūie velle deierare:⁊ neccē ē vt vitā ⁊ cō
uerſatōeꝫ illiꝰ agnoſcāt quē purgare dēnt.in
fi dicit ꝙ q deficit i purgōe ab offō ⁊ bn̄ficio
ē p̄uādꝰ.dicit ēt ꝙ ille i purgōe ſua noluerit
aſſiſtere nullā maliuolētiā ul̄ īdignatōeꝫ īcur
rere īdicēs purgōeꝫ dꝫ nec impediat eos nec
ab aliꝭs īpediri ꝑmittat. No.ꝙ ꝯpurgatores
dn̄t eē bōe fa.⁊ opi.⁊ vitā ⁊ ꝯuerſatōeꝫ pur
gādi agnoſcere dꝫ ⁊ q deficit i purgōe p̄ūit̄
tāq̄ p̄ſūptiue ꝯuictꝰ.itē nō ſūt ꝯpurgatores i

EXtuarū. pediēdi. Lu.iij
Quidā pbr̄.h.noīe īfamaba
tur de hōicidio ꝑꝑ qđ ep̄s ſuꝰ ab offō ſacer
dotali ſuſpēdit eūdē:ipſe qualdā l̄ras exibu
it anteceſſoris ipſiꝰ ep̄i i qbꝰ ꝯtinebat̄ ꝙ iudi
cio aq̄ frigide ſuā inocētiā purgauiſſꝫ ⁊ ep̄s
ip̄ꝫ abſoluiſſꝫ.q̄ſitū fuit a pa.vtꝝ tal̄ purga
tio ſufficiat.qꝛ v̄o ꝑegrīa iudicia ſūt inhibita.
dicit pa.ꝙ p̄dicta purgō iſufficiēſ fuit vn̄ mā
dat ep̄o qua.ſi accātores idōei nō appuerit
cū.vij.mau aut qnta ſui ordis dēat ſe purga
re qua p̄ſtita ſuſpēſiōeꝫ ſine difficultate rela
xet ⁊ eū bōi teſtionii annūciās ab īfamia ho
micidꝭ abſoluat. No.ꝙ ſnīa q̄ nulla ē nō ab
ſoluit aliquē nec ꝯdēnat ⁊ iteꝝ ſnīaꝫ de ē. itē
hmōi purgō ē ihita ⁊ iō n̄ p̄ſtita dꝫ hēri.ideꝫ

COnſtitutꝰ. Quidā diaconꝰ.p.
noīe īfa.erat de aliquo crīe
ep̄ſ i dixit ei purgōeꝫ optulit purga
tores eoīſcopo ipſe cepit eos ita diligente ex
amīare at ſi eſſꝫ ordinatōeꝫ facturꝰ nolēs eoſ
recipe.vn̄ diaconꝰ acceſſit ad do.pa.ſibi ex
ponēs p̄dicta.vn̄ ſcribit pa. ep̄o dicēs ꝙ ml̄
tū mirat̄ ꝙ purgōeꝫ oblatā recipe noluit niſi
p̄iꝰ ꝓbaſſꝫ noīa ſingulorꝫ vt ſic diſcuterꝫ or
dinādos.ſatis.n.ſufficit i hmōi purgatōibꝰ
ſi purgatores ſint bōe fa. i ſuis ordibꝰ mini
ſtrātes ⁊ ab eccā tollerati nec ſint i iudicio ď
crīe ꝯdēpnati vn̄ ſūt admittendi. No.ꝙ ſuffi
cit ſi ꝯpurgatores ſint bōe fa.⁊ nō ꝯdēnati ď
crīe nec ſūt exaiandi diſtricte ſicut alii teſtes

INter ſollici. Innocen.iii.
Decanꝰ ſenon̄.erat grauiter
īfamatꝰ de hr̄ſi ex eo ꝙ cū hr̄ticis
nimiā familiaritatē hēbat i quadā villa ꝑꝑ ꝙ
archiep̄s ſenon̄.ſuſpēdit ip̄ꝫ ab offō ⁊ bn̄ficō
q̄uis ꝯtra ip̄ꝫ nullꝰ appuit accātor tū ex offō
ſuo fama publica deferente noluit de hoc in
qrere v̄itatē:teſtes ſr̄ hoc ꝯtra ip̄ꝫ decanū re
cepit poſtmōm decanū ip̄m cū atteſtōibꝰ mi
ſit ad do.pa.ipſe v̄o itellecto negō ⁊ v̄ir atte
ſtatiōibꝰ ſcribit archiep̄o dicenſ q̄uis ꝯſtō ec
cleſiaſtica doceat tales ab offō tātū vſqꝫ ad
purgōem cāonicā ſuſpendendos qꝛ tn̄ ipſū a
beneficio ꝑꝑ enormitateꝫ crīs ſuſpendit non
vult īprobare nec etiā illud īprobat ꝙ teſtes
ex offō ſuo ꝯtra ipſū decanū recipit lꝫ nullꝰ
appuit accātor. Pa.vero ꝯſiderās vulgatā

infamiā ⁊ graue ſcādalū ⁊ vehemētē ſuſpiti onē ex dictis teſtiū ꝯtra ipm decanū abortā cū ꝑpter eoꝝ quodlibet eēt purgō idicēda ⁊ ſeruās iuſticiā ⁊ moliēs rigorē purgōem. xiiij manus ſui ordis indixit eidē remittēdo ipm ad epm vt ibi purgeť vbi noſciť iſamatꝰ mā dās archiepo. C. adiūctis ſibi duobus epis purgōem ei indictā recipiat ⁊ qui ad ip3 pur gādū acceſſerit ſint catholici ⁊ vita ꝓbati q vitā ⁊ ꝯuerſatiōem eꝰ ꝯgnouerit pteritā ⁊ pñ tē. qua recepta bñficiū ſibi reſtituat ab offō tñ mācat ſuſpēſꝰ pp fāiliaritatē q̄ hūit cū hr ticis donec ſcādalū ſopiať hereticoꝝ famili aritate publice abiurata ⁊ iniūgat eidē vt i predicta villa ⁊ alijs circūpoſitis villis ꝓſi teať ⁊ p̄dicet ſidē catholicā ⁊ deteſteť hereti cā prauitatē taliter deiceps vt vitā ſuā bōis iformat opibꝰ vt iſamia ꝯuertať i bonā fa. ⁊ cōe ſcādalū tollať: q̄ ſi in purgōe defecerit ab offō ⁊ bñficio depoſitꝰ ad agēdā pniam i arctū monaſteriū detrudať. No. q̄ cū ali quis ē iſamatꝰ nō d3 ſtati ſuſpēdi ab offō et beneficio anteq̄ deficiat in purgatiōe: poteſt tñ rōe ſcādali ab offō ſuſpēdi. Jtē ex offō iu dex ꝑcedere pōt ꝯtra iſamatū ad ingrēdū ſr quo eſt iſamatꝰ. itē vbi qs eſt iſamatꝰ ibi d3 ſe purgare. Jtē q aliū cōpurgat d3 agnoſceř vitā ⁊ cōuerſatiōem cōpurgādi preteritā ⁊ ꝓ ſentē. itē q deficit i purgōe hereř depoſitꝰ ab offō et bñficio detrudi d3 in monaſterio ad

Quam agendā pniam. c. ſequēs p3. Jdē in iuuentute. Epūs qui queř ecc. dicebať hēre imoderatā familiaritatē cū quadā nepte ſua ꝑpter qō rex vngarie ſepe ſcripſerat do. pa pe vt illū de vngaria remoueret. vnde papa ſcribit cuidā epō vt ſup hoc caute ingreret ⁊ coepi vngarie ⁊ ipſe poſtmodū reſcripſerunt dño pa. q̄ eū bonū virū ⁊ honeſte ꝯuerſatio nis eſſe credebāt pſonā ipſiꝰ multipliciter cō mendātes ſ3 q2 pr̄ filiū quem diligit corripit ad maiorē cautelā dñs pa. mādauit eidem vt ab illius familiarite totaliter ceſſaret q̄ ſi niſtra ſuſpicio de ipſo haberi non poſſet ſed quidā malus hō reſcriptū illaru3 lrarum ſur ripuit ⁊ apud regē ⁊ alios magnates ipſum nequiter publicauit vt magis infamareť. ſed pa. l3 pulſatus fuerit multotiens ꝯtra ipſum tñ aduerſus eū noluit cōmoueri: ſciens q̄ fa cile dictū ſequiť multitudo. poſtea vero cu3 dictꝰ epus ad ſtrigoñ. metropoľ. extiterit po ſtulatus qdā q aduerſabātur eidē vt ꝑmoti onem ipedirēt ipſius ceperunt ipm iteꝝ iſamař vnde ipſe de quorūdā amicoꝝ ſuoꝝ ꝯcilio quendā pcuratorē ad curia3 deſtiauit poſtu lās a do. pa. q̄ purgōem cāonica3 faceret ei iudici ad ſuā inocentiā oſtēdendā. pa. poſtu latiōem illā reputās minꝰ ꝑuidā ab ea ipſu3 ſepe voluit reuocare ſ3 q2 pcurator inſtabat pa. mādauit purgatiōem eidē iudici cū duo bꝰ abbatibꝰ: quāuis pteſtatꝰ fuerit q̄ ex alia cā petitio in ꝑuide tūc fiebat: q2 ſuffraganei ſtrigoñ. eccleſie vix eo tpe purgarent eūde3 q in facto poſtulatiōis ꝯtradicebant eidē ⁊ ſuf fraganei coloceñ de ſtrigoñ. metropoli qō ꝟ teret. vnde cū nō ſint alij pontifices in vnga ria merito videbātur q̄ p epos regni ſui ſup articulo ſe purgare nō poſſ3. No. q̄ pater di ligit filiū quem corripit. Jtē nō d3 quis hr̄e imoderatā familiaritatē cū aliqua etiā con ſanguinea vnde ſuſpicio poſſit haberi. Jte3 facile ſiue leuiter dictu3 ſeqř multitudo q2 ꝑ nior eſt humana natura ad malū quā ad bo nū. ite3 p iportunitate3 etiā nō ꝯcedenda cō cedūtur. Jtē q aliū ꝯpurgāt debent eē vicini illius ⁊ eiuſde3 dioceř ſiue ꝓuincie vt eū co gnoſcant. Jtem ex cauſa admittūtur ad pur gationem alicuius inferioris ordinis cū ali as de iure eiuſdē ordinis eſſe debeant. ide3.

De teſtibus

Quod dicit hic dictum eſt ſupra eodem quotiens. in fine. Jdem

Accedens

Quidam diaconus. T nomine dñ vellet in pbr̄m promo ueri quidā emuli ſui dixerunt illum eſſe filiū ſacerdotis propter quod dioceſanus ipſum noluit promouere nec permiſit illum ab alio promoueri. vnde ille diaconus ad dominū papam accedens predicta eidem expoſuit:

mādat pa.epo.quaten⁹ ſi de hoc ē publice i
famatus: ⁊ de ipa infamia ↄſtare nō poterit
purgatōem ab ipſo rcipiat ⁊ ipm ꝓmoueat
ad ipm officiū ſacerdotis: qꝛ ⁊ ſi nō ſit nota
delicti tñ ē nota defect⁹ ipediētis ad ſacros
ordīes ꝓmouendū. No. ꝙ ifamat⁹ ꝙ nō ſit
lrimus nō dꝫ ad ſacros ordines ꝓmoueri ni
ſi prius ſe purgauerit. Jtē nō ltie nati de iuꝛ
cōi nō dñt ad ſacros ordīes ꝓmoueri. Jdē

Cum dilect⁹ fili⁹. Jnter.b.
pbr̄m ex vna pte.⁊.C.
clicū ex altera ſup qbuſdā eccliis q
ſtio vtebat̄ ꝑ qua.d.b.pbr̄ ⁊ g. ꝓcuratoꝛ o.
clerici ad ſe.ap.acceſſerūt: ꝓcuratoꝛ ipſi⁹ o.
ꝓpoſuit ꝙ cū d.pbr̄ eſſꝫ publice ifamat⁹ ſup
crimie iceſt⁹.eps ↄſtātien.ordiari⁹ ei⁹ ei pur
gatōeꝫ idixit.q cū ſe purgare nō poſſꝫ ecciis
ſuis fuit ꝑ ſniam deſtitut⁹: ſꝫ ipe nihilomin⁹
eas ꝑ violētiā detinebat poſtmodū cū idem
pbr̄ vxorē cuiuſdā ↄſanguinei ſui publice d
tineret.qdā clici ↄtra ipm ſup hoc ad quoſ
dā iudices lr̄as ipetrarūt continētes ut ſi di
ctus pbr̄ ſup crimie adulterii ⁊ iceſt⁹ ſe pur
gare nō poſſꝫ ipm pena debita caſtigarēt: ⁊
cū eis ↄſtitiſſꝫ ꝙ idē pbr̄ ꝓ eo ꝙ in purgatō
ne defecerat ab epo fuerat ↄdēnatus ipſum
tanq̄ ↄtuacē predictis eccleſiis priuauerūt:
maxie cū de crimie adulterii ⁊ inceſtus tan
q̄ de notorio ↄſtitiſſꝫ: iſdē mandans abbati
ſci galli.ad qd bñficioꝝ collatio ptinebat ut
beneficia illa ↄferrꝫ q ↄtulit illa o. clerico ſu
pradcō.vnde petebat ſup illis predcō pbr̄o
ipōi ſilētiū ⁊ ipſi tradi poſſeſſiōem illoꝝ be
neficioꝝ ex aduerſo.d.pbr̄ reſpōdit ꝙ pceſ
ſus iudicū predcoꝝ debebat merito rtracta
ri cū lit.nō ↄte. pceſſerint ↄtra ipſuꝫ adiciēs
etiā ꝙ purgatōem idictā ſibi ab electo ↄſtan
tien.curauerit exhibere: ſꝫ ei reſpōdebat̄: ꝙ
talis purgatio nō valebat cum iudicio prece
dente coꝛam delegatis ordinarius nō debe
bat indicere purgatōem infamato ⁊ ita tanq̄
corā nō ſuo iudice facta dr̄ his ⁊ aliis dili
genter auditis ⁊ intellectis lꝫ lr̄e delegatoꝝ
iudicū do.pa.oſtenſe nō fuerit. Lr̄as ipſaꝝ
ſcriptū tamen ex tenore relatōis ipſoꝝ iudi
cū quaꝫ ꝓcuratoꝛ predictus exhibuit dom.
pa.ↄſtitit euidenter ꝙ iudices illi pceſſerūt
iuꝛ ordie pretermiſſo.vnde pa. pceſſum illo
rū ↄceſſiōem eccleſiaꝝ a predcō abbate fcā
retractauit.pcipue qꝛ relaxatio iudicū conti
nebat repugnantia ⁊ aduerſo dicebat̄ n. ꝙ
crimē eiuſdē pbr̄i adeo notoꝛiū erat ꝙ null⁹
locus inficiatiōi erat ⁊ tamen pmittit̄ inde ꝙ
eidē pbr̄o terminū pempt. aſſignauerit i quo
ſe purgarꝫ ſi poſſꝫ.ſi enim crimē erat notoꝛiū
non erat illi purgatio indicenda. ſcdo in eū
ſnia pferenda: ſi vō null⁹ appuerit accuſatoꝛ
⁊ ſup pdcis criminibus apud bonas ⁊ graues
fuerit ifamat⁹ purgatio canonica indicauit
eidē nō obſtante ꝙ corā pdcō elcō dr̄ ſe pur
gaſſe: qꝛ pendēte iudicio corā delegatis non
debuit ordinarius purgatōeꝫ idicere ifama
to. Nota ꝙ lit.nō ↄ.nō tꝫ pceſſus. Jtē ſi non
vꝫ deſtitutō nec iſtō fcā i locū deſtitutoꝝ.itē
ſi nō vꝫ pricipale nec acceſſoriū. Jtē ſcriptu
re ↄtrariū cōtinēti nō adhibet̄ fides ⁊ ita cō
tra allegās nō ē audiēdus. Jtē cū crimē noto
riū ē ñ ē idicēda purgatō ſꝫ ↄdētoria ferēda
⁊ ita i notoꝛiis neccāria ē ſnia.itē ſi qs ē ifama
t⁹ apō bonos ⁊ graues: deficiēte accuſatoꝛ
dꝫ ſe purgare. Jtē purgatio corā nō ſuo iu
dice pſtita nō tꝫ.vñ iteꝝ dꝫ ſe purgare ⁊ ita
cā ↄmiſſa alicui delegato exēpta ē ab ordia
rio. Jtē ꝙ de illa vlteri⁹ ea pēdente coꝛam
delegato itromittere ſe nō pōt. Jdem

Accepimus Archi
eps biſū
tinus infamatus erat de ſymonia
de incontinentia ⁊ ꝙ iuſticiā vēdebat.papa
mādat qbuſdā ut ſup predictis purgatōem
idicerent q de recepto mandato ipſum cita
uerūt ad pñtiā ſuā: ipe ad diē parēs purgati
onē obtulit ſub hac forma vꝫ ꝙ erat imuniſ
ab illis criminibus: ſup qbus ſe purgare dēat
ſed iudices talem purgationem admitttere
voluerunt.ſignificantes hoc do. pa. ipe vō
ad apo.ſe. accedēs aſſeruit ꝙ ipſi volebant
ut aſſererꝫ ꝙ nūquaꝫ a natiuitate ſua paſſuſ
fuerit lapſum carnis.vnde petebat.quaten⁹
ſaltem ſup purgatōe in continētie mitigarꝫ ri

gore; ſed papa nō credidit q̄ ſub illa forma exactū fuiſſ; iuramentū ab ip̄o: ſed potius p̄ ſumit q̄ illa de cā ſub illa forma ſe purgare volebat: videl; q̄ imunis erat ab illis crimi b⁹ tamq̄ dimiſſis p pniam iam eſſ; immūis ab illis: ſed hoc iurare temerariā erat cu; ēt beatus iohannes dicat. ⁊ ſimplex fuero hoc ip̄m ignorat anima mea. vnde papa p̄ſcrip/tam formā ſm quā iurare volebat r̄probat: ut indiſcretā ⁊ ineptam mandans p̄dictis iu dicib⁹ ut ſi voluerit ⁊ potuerit ſe purgare ſm hanc formā ſe purg; videl; q̄ illa crimia gra uiora. ſ. ſymonia venditōem iuſticie ⁊ incōti nentiam de quibus extitit infamatus iur; ſe nō ↄmiſiſſe poſtq̄ fuit in archiep̄m aſſumpt⁹ ⁊ conpurgatōis iurent q̄ credūt illū verꝛ iurāſ ſe quo facto illū dimittāt in pace alioquin ip ſum ab eccleſia biſuntiñ. debeant remouere

¶ Nota formā ſm quam infamatus de cri minibus d; ſe purgare. Jtē l; qs pniam de cō miſſis recepit adhuc neſcit vtrꝛ peccata ſint ei dimiſſa ⁊ in hoc ē ar. q̄ l; qs hēat remiſſi onem vnius anni: aut ēt toci⁹ temporis pnie ſibi īpoſite nihilomin⁹ ieiunare tenet. Jtē nō l; vendere iuſticiā.

De purgatōe vulgari. Rubr.

Cele. iij.

CUm ſuſcepti Querebat vtrꝛ ſup poſſeſſio nibus eccāꝛ pñt fieri duella. rñ; pa. q̄ nec ſup hiſ nec ſuper aliis debēt fieri.

Inno. iij.

SIgnificātib⁹. Quidā ac cuſauit laicū ⁊ frēs ei⁹ ſup quoſdā furto cū quo coac ti ſunt ſubito iur̄ duellū in quo pccis aliis p̄ pediētibus ceciderūt: pp qd̄ fuerūt p ↄſules ſpo letane ciuitatis hōis ꝓpriis ſpoliati: ſed poſtmodū furtū apd̄ alios iuētū ⁊ reuelatū q̄ fuerūt innocētes. Jſti frēs ſignificauerunt hoc do. pa. petētes ſibi ſup hoc ꝓuideri. vñ mādat ↄſulibus illis ut ablata reſtituāt vni uerſa. No. q̄ ſnia lata q̄ nulla ē: lata ↄtra ca nones nō liberat aliquē vel ↄdēn; nec trāſit i rē iudicatā. nec nccē ē appellaf ab ip̄a. Ho.

DIlecti filij. Liuoniēſes ad ſidē de nouo ↄuerſi grauē q̄rio niā ad ſe. ap. trāſmiſerāt q̄ frēs tē/pli ⁊ alij q ſup eos hñt tpalē ptātē ſi aliqñ d̄ aliquo crimie ifamātur ↄpellūt eos ſubire iu diciū ferri cādētiſ: ⁊ ſiq̄ exide ſequaf aduſtio penā legalē iſligūt: Cū ergo iudiciū iſtud ſit i terdictū: q̄ꝛ de⁹ tēptari vr̄. mādat pa. cuidā iudici q̄. d cōs frēs ⁊ alios p cē. ecc. ↄpellat ⁊ ab hmōi ↄuerſoꝝ grauamie oīno deſiſtant.

De iiuriis ⁊ damno dato. Rub.

In exodo.

SI ſi cixati. Jſta qnq; capi tula primo pōita ſunt veteris le gis. in p̄mo dicit q̄ ſi hoīes riti ſūt adiuicē ⁊ alter alterꝛ pcuſſit: nec mortua fuerit ſ; iacuerit i lecto pcuſſor ſoluat illi ope ras depditas ⁊ expēſas in medico. Jn eodē

SIquis Si aliqs effod rit ciſternā ⁊ ñ coo puerit eā ⁊ bos alteri⁹ ul̄ aliō aial i eā ceciderit: dñs ciſterne det p̄ciū aial̄: ⁊ il lud quod mortu⁹ ē illius erit. Jdem.

Si bos Si bos alicui⁹ ab beri ⁊ nudi⁹ terti⁹ cor ni peta ē ⁊ dñs illū nō cuſtodierit: ſi aliū bouē occiderit redd; bouē ꝓ boue et mortuū bouem recipiet. Jdem.

Si leſerit. Si iumētū alicui⁹ le ſerit agꝛ vel vineam alteri⁹ reſtituet eſtimatōem damni. Jde;

Si egreſſus. Si aliqs op poſuerit ignē in agro ſuo ⁊ dānū dederit in ſegetes viā ſui danum reſtituet. Ex penitē. romano.

Si quis domū. Si aliqs volū tāie icēderit domū alicui⁹ totū damnū reſtituet: ⁊ tres annos peniteat. Hono. iii.

OLim Florētini olim poſue runt i bāno ep̄m feſula nū damna ⁊ iniurias plurimas alias ēt irrogātes ſup his cōmiſit papa cā; ep̄o mutinenſi: ut eos compelleret ad ſatiſ faciēdū ſup p̄dictis ep̄o p̄dicto. Ep̄s vocatis ptib⁹ cepit i cā ꝓcedere ⁊ recepit teſtes li. nō

ɔteſt. demū cā delata ē ad do. pa. ipē excom municato pceſſu qꝛ lis ɔteſt. non fuit pceſſū illū reuocauit. ⁊ qꝛ cōe florentie banniuerat epm feſulanū ɔtra deū ⁊ eccāſticā libertatē pp iniuriā bāni ⁊ pp expenſas ⁊ alia dāna: pp hoc ſubſecuta ɔdemnauit cōe florentie in mille libris vſualis monete. pmiſſa taxatiōe ⁊ pſtito iuāmento epo feſulano. No. ꝙ tenet proceſſus: lite non coteſtata. Item nō tꝫ bānū datū in eccāſticā pſonā ɔtra eccāſticam libertatē. Item ɔdēnatio expenſaꝝ ſp faciēda ē taxatōe pmiſſa ⁊ iuramēto ſecuto.

Gregor. ix.

IN noſtra Brixiēſes oli mltas diſcordias iter ſe quoꝝ occaſiōe mlta damna ſuſtinuerit illata adiuicē pp quod cōmuniter ſtatutū fecerūt de nō petēdo vel rcipiendo vlterius reſtauratōes damnoꝛuꝫ a cōmuni ⁊ ſtatutū hmōi firmauerūt ēt iuāmēto: ſꝫ pter dāna occaſiōe hui⁹ diſcordie mltas fecerunt expenſas quas petebant ſibi rfici a cōi dubitatuꝫ fuit an obſtaret eis iuāmētū ſup dānis nō repetēdis pp quod eps brixienſis hoc pꝓpoſuit in pñria pape. cum ergo ſit dānoꝝ reſtauratio ⁊ aliud ſatiſfactio expēſaꝝ iuramēto pſtito ſup articulo dānatorū nō dꝫ itelligi factū expēſaꝝ. vñ mādat p. quatenus iuāmēto pdcō nō obſtāte eps puideat auctoritate pape ꝙ dictū cōe pro bono pacis ⁊ cōcordie ɔtribuat ad expēſaꝝ ſatiſfactōem ad arbitriū ſicut viderit expedire. No. ꝙ iuramētū nō extendit ad aliud q̄ iuātū. Itē aliud ē dānum ⁊ aliud expēſe ⁊ ideo iuramentum preſtitum ſuper vno non extenditur ad aliud. Item pp bona pacis multa fiunt q̄ alias fieri nō deberent.

Idem.

SI culpa Aliquis culpa ſua dānum dedit alicui aut iiuriā irrogauit: ſeu aliis irrogātibus iiuriam opem tulit: aut hec ipicia vel neglia euenerunt iure: ſup his ſatiſfacere tenet: nec ignorantia ipſum excuſat: qꝛ ſcire debuit ex fcō ſuo iiuriaꝫ poſſe ɔtingere vel iacturā.

Quod ſi. Ecce aīalia tua damnuꝫ dederunt nihilominus ſatiſfacere te optet: niſi ita velis liberare te ipm dāno aimalia tua damnum paſſo: ſed ſi animalia tua fera fuerunt ⁊ que conſueuerunt nocere non ſufficit ad liberatōem ea dādo qꝛ diligētiā m quam debueras adhibere nō curaſti. In fine dr ꝙ lꝫ ille q occaſionē dedit dānū dediſſe vr: tamen ſecus ē i illo dōm q diligentiam quaꝫ debuit adhibuit. ne damnum contigeret. ¶ No. ꝙ qs tenet ſi culpa ſua damnum dedit. Item tenetur q iiuriam irrogauit vel aliis opem tulit ignorantia i talib us nō excuſat. Item ſufficit dare animal p dāno dato ab ipſo: ſed i fecis aialibus hoc nō ſufficit. Item is q occaſiōem dāni dat dānꝫ ipm dediſſe videtur cū diligentiā nō adhibuit quā debuit.

De penis. Rub. Ex ɔci. tollerano.

EAque Quotiens qs peccat tociens puniri debet.

Ex ɔcilio taburieñ.

PResbiteri inter Si aliqs interfecerit pſbyteꝝ. ⁊ cōpō inde fiat. accepta pecunia ſaluat illa epo ita ꝙ medietatē tribuat in vtilitatē illius eccleſie cui pfuit: ⁊ alterā p aia defūcti paupibus eroget.

Alex. iii.

LIcet Archidiacon⁹ cōuentreñ. epat⁹ p corrigēdis exceſſib⁹ a clericis ⁊ laicis pecuniam exigebant. Itē p anima exactōe quādo qꝫ rectores eccaꝝ ſuſpendūtur a vicariis denarios exigunt. ut eos in eccleſiis celebrar pmittant hec ⁊ alia cōmittebāt ɔtra canonuꝫ iſtituta. Mādat pa. cātuarieñ. archiepō. qꝫ te nus hoc pdictis archidiaconis diſtricti⁹ interdicat: ſi aūt ɔtrauenire pſumpſerint eos eccleſiaſtica cēſura ɔpellat. No. ꝙ exceſſus clericoꝝ puniēdi ſunt pēa ſpūali ſm canones ⁊ nō pecuniaria.

Idem.

CAlumniam Qui calūnioſe litigant puniendi ſunt ⁊ de calumnia puniantur ſm ꝙ leges precipiunt: ⁊ quia

ꝑ̃ſtis ſatis ꝯſonat inſtitutis precipit papa: ut
de ceteris in pecuniariis cauſis victus victo
ri in expenſis condemnetur: niſi feratᷣ ſniā ꝓ
abſente. ¶ No. ꝙ q calūnioſe agit in expenſ
alteri parti ꝯdemnetᷣ. Inno. iii.

Q uod indu Sacer
dotes qui
gubernant nauem ad pugnam ⁊ q
pſonalr̃ ꝯflictū exercent ⁊ alios incitant ad
pugnandū omnes ſunt deponendi. Ideꝫ

T ue diſcre tionis. Cle
rici aliqñ dep̃
bendūtur in latrociniis ⁊ aliis ma
gnis ſceleribus. queritᷣ qualr̃ ſint puniendi:
rñꝫ pa. ꝙ a ſuis ſunt ordinibus degradādi:
⁊ in artis monaſteriis detrudendi ad agēdū
pniam. Idē

C onſtitutus Ep̃s
lanita
nus cōceſſit monaſterio ſcripte feā
te oēs eccās dioceſ ſitas ptinētes ad mona
ſteriū illud: ⁊ qcqd iurᷣ habebat. in illis em
phiteoſim ſub annua penſione reddēda: ita
ꝙ ſola penſiōe ꝯtētus eſſꝫ ſub certa pena ap
poſita in inſtrumento inde ꝯfecto poſtmodū
orta fuit ſup hiis contritio inter eos per con
feſſionem vtriuſqꝫ partis conſtitit: ꝙ pars
monaſterii ſubtraxit ep̃o penſioneꝫ ⁊ ep̃s ex
egit a monaſterio penſionem ⁊ ſic vtrūqꝫ ps
commiſit in penam. vnde dominus papa v
tranqꝫ partem a pena illa reddit abſolutum
¶ No. ꝙ pena ꝯpenſatᷣ. Idem.

S uper hiis Quidaꝫ
clericus corā
pa. in teſtimonio vacillauit ⁊ vari
auit in dicto ſuo. pa. fecit illū capi ⁊ detineri
q̃ritᷣ vtꝝ pp hoc incurrerit infamiā. rñꝫ ꝙ nō
Idem.

C um ad Clerici ſancti for
tunati fuerūt ꝯdem
nati ep̃o ſpoletano in. xl. libris per
qd̃dā arbitriū ſub certa pena niſi eas in ter
mio pſoluerēt ꝯſtituto tandē ſoluerūt i termi
no. xxxiii. libras. ep̃s ipetrauit quaſdā lr̃as
ꝯtra eos tacita veritate p quas fecit eos ſi
bi condemnari in. xxx. libras nomine pene:
quia nō ſoluerant totam ſummā in termino
conſtituto. vnde dicti clerici do. pa. q̃remōiā
tranſmiſerunt. mādat pa. ep̃o ſpoletano. qua
tenus. xii. librāꝝ ſolutōe cōtentus exiſtit ⁊ ſu
p pena. xxx. librāꝝ de cetero clericos illos
nō moleſtet cū nō deceat ip̃m cū inhoneſtis
q̃ſtibus aliena iactura ditari. ¶ No. ꝙ pēa
nō dꝫ exigi niſi ꝓ pte nō ſoluta termio ꝯſtitu
to lꝫ denegare iurᷣ ſit commiſſa in totum ⁊ ſꝫ
quoſdā in totū exigi poſſint. in qua lnia fuit
iudex q clericos iſtos ꝯdemnauit. Itē cū al
terius iactura ⁊ p̃cipue clerici nō dꝫ qs dita
ri. Idem.

A d aures. Quidā ciues vi
cētini ſuū ep̃m iterfecerūt ꝓ
per qd̃ feudis ⁊ bñficiis q̃ a vicēti
na eccā detinebāt ſpoliati p ſniam. q̃ſiuit ep̃ſ
vicētinꝰ vtꝝ ep̃is vel eoꝝ heredibꝰ illa bñfi
cia ſint rᷣſtituenda. rñꝫ pa. ꝙ nec ip̃is nec eo
rū heredibꝰ ſunt illa bñficia rᷣſtituēda ſeu d̃
nouo alia ꝯferēda: cū maiori ſint etiā aduer
ſiōe plectēda. No. ꝙ oia bñficia dꝫ qs amit
tere q̃ obtiet ab eccā q p̃latū ip̃iꝰ iterficit nec
alia ſibi vl̃ eiꝰ herdibꝰ ſūt ꝯferēda d̃ nouo. idē

D ilectꝰ. Drᷣ qs hic ꝙ ſi aliqs
temerᷣ ꝓrūpit ꝯtra iudicis
aſſtōeꝫ ſꝫ arbitriū ſupioris dꝫ pūi
ri cū d̃ ip̃iꝰ litigatorᷣ i pbitate ꝯſtiterit ne vi
leſcat iudicialr̃ auctoritas. No. ꝙ litigator q
temerᷣ ꝯtradicit iudici corā quo litigat arbi
trio ſupioriſ puniri dꝫ: qꝛ nō ē vilipēdēda iu
dicialr̃ auctoritas. Idem.

I n quibuſdā. Prōni eccāꝝ
aduocati ſeu vicedñii tā
tā pſūptionē ſe extollūt qd̃ cū d̃ va
cātibꝰ eccliis de pſonis idoneis ꝓuideri dꝫ
nō ſolū difficultates igerūt ⁊ malicias verū
ēt de poſſeſſionibus ⁊ aliis bonis eccāꝝ pro
ſua volūtate diſponere nolūt ⁊ quod deteriꝰ
ē in necē p̃latoꝝ p̃ſumūt erūpe ꝓhibꝫ gnāle
ꝯcilium expreſſe ꝙ de cetero patrem vicedo
mini aduocati ſuper predictis nō plus vſur
pent q̃ʒ recipiatur in iure permiſſum: ⁊ ſi con
tra fecerint p ſeueritatem canonicā ꝯpeſcantᷣ
nec quod ad defenſionē ē inuentū ad dep̃hē
ſionis diſpendiū valeat retorqueri. Statuit

inſup cōcliū quatenꝰ ſi patroni aduocati ſeu
datarii ſeu alij beneficiati clericū vel rectorē
p ſe vel p alios occidere vel mutilare pſump
ſerint amittant quicquid iur̄ in eccā habent
vel ab ipa tenent ⁊ vſqȝ in quartā gnātiōem
poſteritas taliū i clericoꝝ collegiū nullatenꝰ
admittatur neqȝ in domibꝰ regularibus pla
tionē aliquā aſſequant̄. No. ꝙ puiſum ē ad
defenſionē nō dȝ ad grauamē extendi. Iteȝ
nota penam illoꝝ qui contra eccleſiam deli
quunt. Hono.

G rauem ca Comes re giſtereñ. mul
tas iniurias ⁊ grauamine irroga
uit capitulo laudino pter quod per indices
delegatos apoſtolice ſedis fuit excōmunica
tus ⁊ per duos annos ⁊ amplius in excōmu
nicatione pſiſtens noluit parere iuri claues
eccleſie ꝯtemnendo. vnde caplm lauduñ. ite
rum ſignificauit hoc do. pa. Quāuis hmōi
pertinacia non careat ſcrupulo heretice pra
uitatis. Mandat papa quibuſdaȝ quatenꝰ
ſi cōmunes ille cōmonitus iuri parere nolue
rit abſoluant eccās in quibus ius habet ab
eius obligatione a fideles ipſius obligatiōe
ipſius q̄diu in excōmunicatione pſtiterit de
nunciet abſolutos. Nota ꝙ excōmunicatus
contemnit claues eccleſie iteꝝ puniendus eſt
put hic dicitur ꝙ creſcēte ꝯtumacia creſcere
debet pena. Capi. ſequens patet.

De penitentijs ⁊ remiſſionibus. Rub.

Ale. pa.

S Ignificauit Quidam nobilis. p. nomine
cū Federicus impatoꝛ redi
ret ab vrbe romana tempo
re quo habuit guerram cū alexandro dene
gauit ei quoddā caſtrum. vnde cōtingit ꝙ q̄
tuoꝛ caſtra diſtricta fuerunt ⁊ multi homies
interfecti ⁊ alia multa mala cōmiſſa. dictus
p. ſignificauit hoc domino pape petens ſup
hoc puideri anime ſue. vnde mandat archi
epo mediolañ. quatenus quod ſibi viſum fu
erit. pniam eidem imponat ꝯſiderās ꝙ p li
bertate ſua ⁊ eccē deuotione hoc fecit. vñ ta
lem diſcretionē adhibeat vt tam ipe q̄ alij ti
moꝛe pnie a iudicio eccleſie non retardentur
nec ſalutis piculū debeat formidare. Nota
ꝙ mitius agi dȝ cū hiis q p iudicio eccē pecca
tum incurrunt. Idem.

Q Uod autem Que ſitū fu
it a domino papa vtꝝ remiſſiōes
que fiunt in dedicationibus eccleſie aut con
ferentiū ad edificatōem pontiū pſint aliis q̄
hiis qui ſubſunt illis qui has remiſſiones fa
ciunt. Rñ papa. ꝙ cum a nō ſuo iudice nul
lꝰ ligari valeat vel abſolui huiuſmōi remiſſi
ones illis ſolūmodo pſunt qbus ppꝛij iudi
ces hoc conceſſerunt. No. ꝙ ſnia a nō ſuo iu
dice lata nō tenet. Itē ar. ꝙ clericus ſine lnia
ſui epi in aliū iudicē et eccāſticum ꝯſentir̄ nō
pōt. Ideȝ.

Q Uod quidam Aliqui quandoqȝ veniūt ad ꝯfōnē
⁊ de criminibus ſuis petunt imponi pniam
tamen nolūt ꝯfiteri de omnibus ⁊ dicūt ſe ꝯ
tinere non poſſe. Querit qd de hijs ſit agen
dū. rñ pa. ꝙ coꝝ ꝯfeſſio audiēda ē ⁊ eis de
crimibꝰ aliis ꝯſiliū īpēdēda: qꝛ lȝ hmōi pnia
nō ſit va: quo ad vitā eternā admitti dȝ coꝝ
officio ⁊ pnia ē eis idicenda.

L Icȝ cā Lra iſta ſatis pȝ
ar. ꝙ neccitas facit illi
citū: licitū deeſt alteriꝰ. c. vȝ. q̄ſitū ē
zc. caſus ꝯtigit q̄nqȝ ꝙ ſacerdotes greci qbꝰ
ltio mrionio lȝ ē. c. q̄ſitū eſt clemētis tercii op
pꝛimūt filios ſuos in lecto. q̄rit vtꝝ publica
pnia ſit eis iponēda p filiis oppſſis ſi eā ſibi
petāt iiūgi. rñ pa. ꝙ ſi ipis pcuratoꝛibꝰ vel
ſtudioſe negligētibꝰ filiū oppſſi repiunt̄ ab of
ficio altaris debēt ppetuo abſtiere ⁊ grauioꝛ
pnia ē eis q̄ laicis iponēda nō tñ publica nec
i publicū ꝯueniat. ſȝ ſi ex iiuriā ipoꝝ moꝛtui
ſunt in cunis ⁊ illud ē occultū pnia illꝰ ipona
tur p arbitrio ſacerdotis ⁊ ad terroꝛē alioꝝ
ad tpꝰ abſtineant ab offō miſſe. No. ꝙ clicū
nō ē pnia publica iponenda: niſi crimē illud
p. quo iponit̄ publicū eſſȝ. Itē clerico maioꝛ
pnia q̄ laico dȝ iponi. Inno. iii.

O Eus qui Liuonienſes de nouo erant
cõuerſi ad ſidem nihilominus tamẽ
committebant aliquando exceſſus. queſiuit
eps liuonienſis ⁊ quidam fratres qui cũ ipo
erant qualr eſſz eis pnia imponenda. Rñz
papa ꝙ pnia non tam ſm ꝗtitatem exceſſus
ꝗ ſm penitentis contritionem ẽ moderanda
penſata ꝗte perſone ſup fornicatõe adulterio
homicidio ⁊ aliis criminibus conſideratis ⁊
circumſtantiis omnibus ⁊ precipue nouita
te liuonienſis eccleſie pnia delinquentibus ẽ
imponenda ꝑut ſalute eorum viderunt expe
dire ſequentes apoſtoli veſtigia dicentis. lac
dedi vobis non eſcam eos paulatim inſtruẽ
do in fide confeſſionis formam orõem domi
nicam ⁊ ſymbolum interim tamen ſacramẽ
tum corpis ⁊ ſanguinis de ꝯſuetis feſtiuitati
bus ⁊ in mortis articulo tribuant eiſdem.
Nota hanc decretalẽ ꝑ illis qui iniũgũt
penitentias quid attendere debeant. Item
nouitas fidei in hoc debet attendi. item a le
uioribus debet quis incipere quando nou⁹
eſt: non ſolum in fide: ſz etiam in doctrina.
idem.

O Fficii Mulier quedã cuz
plẽ nõ haberz nec ſpe
raret habere timens ne viri poſſeſ
ſio deuolueretur ad alios ſuccum quarundã
herbaꝝ potauit ⁊ ſic venter eius intumuit ⁊
grauidam ſe oſtendens partuz ſuppoſuit ali
enum illa timens maritum qui prolem ſuam
omnes credidit non audet facinus reuelare
mulier anime deſiderans ꝓuidere confeſſa
fuit hoc cardinali ſancti laurencii preſbyte
ro in iudicio penitentie cardinalis ſignifica
uit hoc domino pape. petẽs ab eo vtꝝ frau
de iſta durante ſit ei pnia iniũgenda. Rñdz
papa ꝙ ſicut mulieri que ignorante marito
de adulterio ꝓlem ſuſcepit. q̃uis illõ viro ñ
audeat confiteri non eſt pnia denegãda: ita
iſti mulieri pnia eſt denegãda: ⁊ precipue ſi
p alios intelligant alienos ad qõ timeat poſ
ſeſſionem viri deuolui: ſz competens ſibi ſa
tiſfactio eſt iniungenda. idem.

N Uaque In quib⁹ dam partib⁹
abbatiſſe moniales ꝓprias bene
dicebant ⁊ ipaꝝ confeſſiones audiunt ⁊ euã
gelia legere ac ꝑdicare ꝑſumũt. Iſta noua ⁊
inaudita puenerunt ad noticiam do. pape.
vñ ſcribit hoc epis in quorum dioceꝭ hoc fi
ebãt. mãdãs eidẽ quatenus cum hoc ſit abſo
num et abſurduz ne de cetero hoc fiat ſirmi
ter inhibere ꝓcurent: quia licet beatiſſima v̾
go maria dignior fuerit apoſtolis vniuerſis
non tamen illi: ſz iſtis dominus claues regni
celorum commiſit. Nota ꝙ officium cla
uium non cadit in ſexum femininum.
Idem.

Q Uod nite Contigit aliquãdo ꝙ
terra ſupponit interdicto et ꝓhibe
tur diuina officia celebrari paruuloꝝ et pe
nitentias morientiũ. q̃ſitum fuit a papa. vtꝝ
tũc viaticũ. i. corpus domini dandũ ſit dece
dẽtibus. Rñz papa ꝙ in verbo illo p qõ pe
nitẽtia moriẽtib⁹ non negaꝛ: ſz cũ dr ꝑter pe
nitentias morientiũ viaticũ etiam. ſ. euchari
ſtia intelligitur ꝙ decedentibus ꝯceditur.
Licet Secundo dicit ꝙ tempore gnã
lis interdicti tam vnctio ꝗ eccleſiaſtica ſepul
tura denegatur tamen papa ex gratia conce
dit vt clerici decedentes qui tamen interdic
tum ſeruauerint in cimiterio eccleſie ſepelian
tur ſine campanaꝝ pulſatiõe ceſſantib⁹ omi
bus ſolemnitatibus. Tertio dr ꝙ tempoꝛ
interdicti clerici in conuentualibus eccleſiis:
bini ⁊ bini vel ſimul tres poſſunt dicere ho/
ras canonicas ianuis clauſis excõmunicatis
⁊ interdictis excluſis: ut potius videanꝛ lege
re quam cantare: ita ꝙ exterius audiri non
poſſit: quia ⁊ quibuſdam regularibus ſimile
priuilegium a ſede apoſtolica eſt ꝯceſſum.
In fine dicit ꝙ recipientib⁹ ſignũ crucis peni
tentia m ſi eã poſtulauerint nõ eſt denegãda
quod etiã aliis pegrinis de grã poteſt conce
di. Idẽ.

O Mnis utriuſqz
Statuit cõciliũ generale ꝙ quilibꝫ

fidelis vnius que ſexus poſtq̄ diſcretionem habuerit ſaltem ſemel in anno ſua ſolus confiteatur peccata ꝓprio ſacerdoti ut ad min⁹ i paſcha ſacramentū eucharistie ſuſcipiat reuerenter niſi de cōſilio ſacerdotiſ duxerit abſtinendū: alioqui ab ingreſſu eccleſie arceat: ⁊ moriens careat eccleſiaſtica ſepultura. Secūdo dicit ꝙ ſi aliqs alieno cōfiteri uoluerit ſacerdoti lniam prius obtineat a proprio ſacerdote cū aliter ipſum ligare non poſſit vel ſoluere. ſacerdos aūt ſit diſcretus vt diligenter inquirat circūſtantias peccatoris ⁊ peccati quibus intelligat prudenter quale conciliū dꝫ adhibere ⁊ ꝑcaueat diligenter ne verbo uel ſigno ꝓdat aliquatenus peccatorem et ſi ↄcilio prudentioris indiguerit illud inquirat ſine alicui⁹ expreſſione pſone. Qui eni peccatū ſibi in pnia detectū manifeſtare preſumpſit ab oī offō ſacerdotali deponat ⁊ in arctū monaſteriū ad agendā pniam detrudat.

¶ No. ꝙ quilibet fidelis ſemel in anno pniam accipere dꝫ ⁊ cōionem. Item ab alio ſacerdote nemo pōt abſolui vel ligari ſine obtenta lnia ꝓprii ſacerdotis. item ſacerdos q peccatū in pnia ſibi detectū reuelauerit dꝫ deponi et in arctū monaſteriū ad pagendā penitentiā detrudi. Idem.

Cum infirmitas

Iſta duo capitula ꝑ te videas.

Hono. iij.

Noſtro poſtulati. Queſiuit quidā prelat⁹ vtꝝ ꝑ ſuā prouinciā poſſit ↄcedere remiſſiōis lr̄as generales. reſpōdet pa. ꝙ hoc libere pōt: ita tamen ꝙ ſtatutū generalis ↄ. nō excedat quod eſt. s co. proximo. Gre. ix.

Ne pro dilatōe. Cū nulla poſſit ligari ł ſolui niſi a ſuo proprio prelato et piculoſū ſit epīs et aliis ſupiorib⁹ et minorib⁹ exemptis ſuos ꝓpter hoc prelatos adire vel lniam petere ab eiſdem ne ꝑ dilatione pnie piculum imineat animaꝝ: ꝑmittit pa. predictis oībus vt etiā preter ſui ſupioris lniam prouidū ⁊ diſcretū ſibi eligāt cōfeſſorē. ¶ Nota ꝙ ꝓpter piculū aiarū multa licēt que alias nō liceret.

De ſnia excōicatiōis. rubrica.

Alexander. iij.

Si vero Queſitū fuit a pa. ſi clerici infra miores annos cōſtituti ſe adiuicē ꝑcuſſerit vtrū ſint ad ſe. apo. ꝓ abſolutiōe mittēdi. Rn̄t pa. ꝙ ſi īfra dictā etatē clerici ſe adinuicē pcuſſerint ſiue vn⁹ alterū nō ſūt ad apo. ſe. mittendi: qꝛ etas eos excuſat. Itē nec clerici ſint plene etatis ⁊ adinuicē ſe pcuſſerint nō ex odio vel inuidia ſꝫ ex leuitate iocoſa ſint excōicati. Itē nec mgr̄ ſi clericū cā diſcipline uel correctiōis clericū percuſſerit ꝙ nō pōt in ipſis violēta manuū iniectio notari. ſecus vero ſi ex odio dicti clerici ſeſe pcuſſerint tūc eni ad ſe. apo. ire dēnt abſoluendi. Idem

Monachi Monachi ⁊ regulares canonici ſi ſe adinuicē pcuſſerint nō ſūt ad apo. ſe. mittēdi ſꝫ ꝑ abbatē ſuū ſūt abſoluendi: ⁊ ſi abbas nō ſufficit dioc. epīs eſt adhibendus. Idem.

Si vero alicui⁹. Prio dicit ꝙ ſi hoſtiarius alicuius pētis pretextu officii malicioſe clericū leſerit ab epō ſuo pōt abſolui niſi grauiter eū vulnerauerit. ſecūdo dr̄ ꝙ ꝙ ſi officialis clericū verberauerit nō pōt ſine mādato ro. pontificis abſolui qꝛ laico nō dat tanta poteſtas niſi forte turbā arcendo cāu fortuito clericū ledat. Tertio dr̄ ꝙ ſi clericus uel laicus vim vi repellēdo clericū ꝑcutiat nō eſt excōicatus qꝛ vim vi iura ꝑmittunt repellere. Ultio dr̄ ꝙ ſi aliqs in clericū turpiter inuentū cū matre filia ſorore uel vxore manus iniecerit violētas nō ē excōicatus ſi aūt inueniat eā in ſtupro vel adulterio cū alia que ipſū taliter nō attigat ⁊ in eū man⁹ iniecerit eſt excōicatus. Idem.

Si vero Si aliquis manus violētas iniecerit in clericū nutriētē comā ignorās

q̃ clericus fuerit nõ erit excõicatus vel ſi de
hoc dubiũ fuerit ⁊ propria manu iurauerit
q̃ eũ clericũ ignorauerit ſi autẽ iurare nolue
rit ſicut ab excõicato ↄuenit abſtiere qꝛ con
ſtat eũ manus violẽtas i clericũ iniecisſe. No
ta q̃ ignorãtia excuſat ab excõicatiõe. Item
p iuramẽtũ purgat̃ ↄſcia alicui⁹. Itẽ iuramẽ
to alicuius ſtat̃ in preiudiciũ alteri⁹ ſed hoc
facit preſũptio hitus clericalis. Idem.

NOn dubiũ Dr̃ hic i primo
quicunq̃ʒ violẽtas man⁹
in clericos aut cuiuſlibet religionis
iniiciunt ſniam excõicatiõis incurrũt ⁊ a ſo
lo papa poſſunt abſolui niſi in articulo mor
tis. Idem.

MUlieres. Dr̃ hic in primo re
ſponſo q̃ mulieres ⁊ ſerui q
ſui iuris nõ ſunt manus in clericos violẽtas
iniecerunt ab epõ dioceſano pñt abſolui. ſe
cũdo dicit q̃ ſi aliqui ita delicati et magne
potentie manus iniecerũt violẽtas i clericos
q̃ laborẽ veniẽdi ad apo. ſe. ſuſtinere nõ pñt
queritur quid iuris ſit. rñt pa. q̃ ſtatuſ perſo
ne ⁊ veritas negocii prius eſt intimanda ro
mano pontifici ⁊ ſm eius cõciliũ erit ꝓceden
dũ. Tertio dicit aliqui non iniiciũt violentas
manus in clericũ ſed alii de ipſoꝝ mandato
hoc faciũt. q̃ritur an iſti qui hoc mãdat ſint
excõicati. reſpõdet pa. q̃ ſunt excõicati ⁊ ſũt
ad apo. ſe. mittendi cũ ille vero deliquat cu
ius mãdato delictũ cõmittit̃. No. q̃ qui
mãdat tenetur ſicut faciẽs hoc edicto. Item
idẽ eſt mãdare quod facere. Idẽ.

POrro. Si aliqui violẽtas
manus iniiciũt in fr̃es ſuos
⁊ pñia ducti nõ ↄuicti ⁊ priuati poſtulãt vẽi
am qꝛ forte occulta fuit offenſã monẽdi ſunt
ut ſatiſfaciãt ⁊ p abſolutiõe apoſtolico ↄſpe
ctui ſe preſentent ſine quo abſolui nõ poſſunt

NUlli ſe. Aliqui ſunt Idem
priuilegiati: q̃rit̃ an p priuile
giũ ſuũ excuſent̃ quominuſ excõica
tos vitare teneant̃. rñt pa. q̃ pretextu priuile
gii nõ excuſantur quo minus excõicatos vita
re debeãt ⁊ ſi clericos leſerint ſicut excõicati
debẽt ⁊ vitari. o. Nq̃ʒ priuilegiũ nõ extẽditur

ad iniquum cõpendium. Idem.

PArrochianos. Dicit̃ hic q̃ qui
violẽtas manus mittunt in
clericos vel cõuerſos tanq̃ʒ excõicati ſunt de
nũciandi ⁊ euitandi donec leſis cõgrue ſatiſ
fecerint et apoſtolico ſe cõſpectui ſe preſenta
uerint ꝓ abſolutiõe. Idem.

EX tenore. Quidã canonicus. b
noie violentas man⁹ miſit in
quendã ſubdiaconũ: qꝛ forte ꝓ abſolutõe ad
ſe. apo. ire nõ poterat. archieps ianuẽſis ſig
nificauit hoc do. pa. vnde madat eidẽ. qua
tenus iuramẽto prius recepto ab ipſo. b. qꝺ
ſuo debeat ſtare mãdato auctoritate pa. ipʒ
abſoluat ⁊ ſibi in virtute iuramẽti precipiat
ne de cetero in clericũ monachũ vel alicuiuſ
religionis ↄnerſum manus iniciat violentas
niſi ſe defendẽdo aut ꝺ mãdato ſuoꝝ prela
toꝝ hoc fecerit vl̃ niſi ſup eũ hẽat p̃latiõis of
ficiũ aut magiſteriũ ⁊ i quatuor iſtis caſib⁹
non eſt excõicatus pcutiens ⁊ ſi in eadẽ eccle
ſia fuerint niſi precipiat ei p ſacramentuʒ lʒ
ſit excõicatus. Nota hic eſt forma eccleſie ſʒ
quã excõicati ꝓpter manus violẽtas miſſas
in clericũ vel cõuerſũ dʒ abſolui. Idem.

DE cetero. Dr̃ in hac decreta
li q̃ ſi quis manus violentas
mittit in clericũ eſt excõicatus ſi ha
beat inimicitias capitales ꝓpter quas ad a
po. ſe. ſine piculo ire nõ poſſit uel ꝓpter aliaſ
iuſtas cãs dioceſanus ſuus ipſum abſoluat
iuramento recepto ſm forma eccẽ ⁊ ei p̃cipi
at ſub debito iuramẽti ut quãcito poterit ro
manum pontificẽ adeat mãdatũ apoſto. rece
pturus. Nota iſtã decre. q̃ vtilis eſt. Ar. in.

AD hoc Iudex delegatus ex
cã rõabili excõicauit aliquẽ
excõicatus lr̃as ipetrauit ad aliuʒ
delegatũ. iſte ſecund⁹ delegatus mãdat or
dinario vt illũ hẽat abſolutũ queʒ prius de
nũciauerat excõicatum ad mãdatũ prioris
delegati dubitat ordiarius qd facere dẽat.
rñt pa. q̃ ſi in ſecundis lr̃is continet̃ expreſſe
de recipienda ſufficienti cautione ipſum ex
cõmunicatũ abſoluat: ordiarius qꝛ romana
eccleſia abſolutionẽ ſnie iudicis delegatoruʒ

nō cōſueuit alii demādare niſi in lrīs cōmiſſi
onis ſit expreſſū de ſufficiēti cautiōe preſtan
da ab his qui debēt abſolui q̄ mādato eccē
debeāt obedire. Caſus iſte colligitur p anti
quā decretalē. Clemēs.iii

E Anoſcitur In pricipio huius
decretalis dicit q̄ eps pōt ab
ſoluere in quatuor pſonas ab excō
municatiōe ppter violentā manuū iniectiōe;
in eccleſiaſticā pſonā ſatiſfactione preſtita iu
xta facultates ipſarū. alii vero oēs ſiue pau
peres ſiue diuites ad apo. ſe. vel eius legatū
p abſolutiōe ſua ſe pñtent. ſi vero tēpe infir
mitatis timor mortiſ a ſuo prelato fuerit ab
ſolutus p iuramēta precipiatur eidē vt ſani
tate recepta ad romanā eccām vel eius lega
tū accedat mādatū apoſtolicū recepturus.

Idē.

C Um nō. Aliquis eſt excōmu
nicatꝰ p violēta manu
um iniectione ſed nōdū ē denūciatus querit
vtrū ab aliis ſit vitādus. Rñt pa. licet non
dum ſit denūciatus debes illū euitare: niſi
forte id tibi ſoli cōſtet in caſu iſto priuatim
quā diu ab eccleſia tollerat ipſum tantūmō
debet euitare vt rubore confuſus q̄ latēti ex
ceſſu ſatiſfaciatur. ſecūdo querit aliqui occi
dunt clericoſ qui contēptu hītu clericali enor
mitatibus ſe imiſcent. querit an occiſores ta
liū clericorum ſint excōicati. rñt pa. q̄ in odiū
clericalis exceſſus ꝛ in terrorē ſimiliū excōi
cationis ſniam incurrūt tñ pnia aliquantulū
aſperior eſt illis imponēda q̄ ſi i laicos talia
cōmiſiſſent. ¶ Nota q̄ clerici qui enormita
tibus ſe imiſcent amittūt priuilegiū citra ali
quā admonitionē. Idem.

C Um deſideres. Primo
talis qō hic ponitur.
Aliquis erat excōicatus ꝛ iurauit
ſtare mandatis eccē. eps ante abſolutionem
reddidit ei cōionē. queritur vtrū iſti ab aliis
ſit cōicandū ꝛ an eps ei cōicare debuerit. re
ſpōdet pa. q̄ iuratoria cautio quā preſtant
excōicati potius ad cautelā ex cōſuetudīe ec
cleſie introducta eſt quā ex rigore canonum
nec ppter iuramentū d; quis dici abſolutus
niſi abſolutio fuerit ſubſecuta: nec d; cōioni
reſtitui aliorum cū cōſtet ipſum excōicatū fuiſ
ſe: ꝛ verū ſit eū abſolutū non eſſe nec eps nec
alii debēt ei cōicare niſi ſm formā eccē poſt
iuramentū fuerit abſolutus qꝛ qui excōicato
cōicat eſt excōicatus. Secūda qō talis ē. pu
blica fama eſt aliquē eſſe excōicatū ppter vi
olētā manuū iniectionem in clericū qrit an p
pter famā illā dēat euitari. rñt pa. q̄ nec eps
nec alii debent ei cōicari niſi de hoc ad arbi
triū epi ſe purgauerit vel ſaltē ante fuerit ab
ſolutus. Tertia qō eſt aliquis verberauit cle
ricū ꝛ epo mediāte verberator cū clerico eſt
reconcilatus. qritur an ſit ei cōicādū ab aliis
rñt pa. q̄ licet ille talis clerico ſatiſfecerit tñ
eccē quā offendit nō ſatiſfecit ꝛ niſi ſ; formā
eccleſie fuerit abſolutus nō eſt ei ab aliis cōi
candū. Nota primo q̄ iuramētū nō ē de ſub
ſtantia abſolutionis vnde ſi obmittat in ab
ſolutiōe nihilominus abſolutus ē qui ſic ab
ſoluit. itē fama in hoc caſu pbat. Itē excōi
catus duos offendit ꝛ vtriq; ſatiſfacere d;
alias non d; abſolui. Idem

V Eni ens. Quedā monialiſ dū
ſacerdos matutinū offici
um celebraret itrauit eccām ꝛ cepit ludere cū
alio clerico preſtando impedimētū diuio of
ficio ppter quod ſacerdos aliquātulū cōmo
tus vt diuinū officiū liberius celebraret ma
nū in eā oppoſuit ut ipſā extra eccām pone
ret. S; cū nollet exire cōpulit ipſam intra ec
cleſiā reſidere propter qō eps ſacerdotē illū
tanquā excōicatū vitabat ꝛ faciebat ab ali
is euitari: vnde ipſe ad papā accedēs factū
ſibi expoſuit. mādans pa. epo qua. ſi res ita
ſe h; ipſū non euitet cū non ſit excōicatus.
¶ Nota q̄ clerici turbātes officiū pñt corrigi ꝛ
eiici de eccleſia preter excōicationem. Idem

P Er uenit. Aliqui leuē ꝛ modi
cā iniuriā iferūt clericis p
pter quā ſint excōicati vtrum acce
dere debēt ad ſe. apo. dominꝰ pa. cōmittit ar
bitrio epi ut videat an leuis ſit iniuria vł nō
ꝛ ſi iiuria leuis fuerit eos abſoluat alias ad
papā remittat eoſdem quidā volūt dicere q̄
hic cōtinet grām ꝛ non ius q̄ hic dr̄. Idem.

[S] **Significauit.** Aliqui erãt ex
cõicati a papa ꝓpter ſu
os exceſſus: quidaꝫ clerici ſcienter
⁊ ſponte participauerunt illiſ excõicatis ⁊ ip
ſos ĩ officiis receperunt: q̃ritur a quo iſti cle
rici ſint abſoluendi. reſpõdet pa. ꝙ ꝑ ipſũ tã
tum cũ ſint inuoluti eadem excõicatiõis ſen
tentia. §. iſte intellige vel erant excõmunicati
cũ oĩbus ſibi participantibus uel participa
uerunt iſti clerici illis in crimine. Idem.

[T] **Tuanos** Queſitũ fuit
a pa. vtꝛ illi tã
ab ipſo ſint abſoluendi qui manꝰ
violẽtas in clericos iniecerũt. rñt pa. ꝙ nõ ſo
lum qui violẽtas manus mittũt in clericos:
ſed etiã incendiarii ſi pro incendio ſint excõi
cati poſtquã ſunt per ſñiam eccleſie publica
ti a ſe. apo. ſunt abſoluendi ⁊ hoc ſtatutũ fu
it ꝓpter enorme delictũ quibus precipiẽduꝫ
eſt preſtito iuramento ne de cetero talia com
mittant ⁊ iuxta facultates ſuas ſatiſfaciãt: ſi
cut precipitur excõicatis pro iniectione ma
nuum violenta. vt. xxiii. q. vltima. c. peſſimã
Idem.

[A] **Ad eminentiaꝫ**
Quidã dubitauit vtꝛ illi ſint pro
abſolutis habẽdi qui a cardinalibꝰ de late
re pape miſſis abſoluunt ab excõicatõe quã
incurrerunt ꝑ iniectione violẽta manuũ ĩ cle
ricos vel alias religioſas ꝑſonas cũ ipſi car
dinales nullũ ſuper hoc mãdatuꝫ expreſſuꝫ
oñdant: queſiuit a pa. qd iuris ſit ⁊ ipſe rñt
ꝙ illos dꝫ hẽre ꝓ abſolutis quos ꝯſtiterit a
talibus bñficiũ abſolutionis adeptos.

[A] **A Nobis** fuit. Quidam
ep̃s ꝓtulit ſñiam
excõicationis ſub hac forma. q̃ſqs
furtũ fecerit ſit excõicatꝰ. q̃rit̃ vtrũ hec gene
ralis ſñia extendatur ſolũ ad ſubditoſ excõi
catores an ad oẽs qui non ſũt de iuriſditio
ne illius. Ad hoc rñt pa. ꝙ hac ſñia non ligã
tur niſi ſubditi excõicantis niſi forte plus cõ
tulerit maior auctoritas delegãtis. No.
ꝙ ſñia iudicis non ligat uel abſoluit illos q
non ſunt de ſua iuriſditione. Iteꝫ ſñia q̃ cer
tas ꝑ̃ſonas ꝯprehendit auctorite maioris ex
tenditur ⁊ ꝓrogatur ad alios q non ſunt de
iuriſditione ꝓferentis. Idem.

[C] **Conqueſti** Canoni
ci regie con
queſti ſunt do. pa. ꝙ. i. de maleſre
na ⁊ qdã aliꝗ ſequaces illiꝰ quaſdã eccãs re
gine epatus fregerunt ſpoliãtes eaſdẽ. man
dat pa. quibuſdã qua. ſi ita eſt predictos ſa
crilegos exꝯicatos denũcient ⁊ faciãt artiꝰ
euitari donec paſſis iniuriã ꝯgrue ſatiſfaci
ant: ⁊ cũ lr̃is veritatẽ ꝯtinentibus ad apo. ſe
dẽ accedant. Nota ꝙ effractores eccleſiaruꝫ
ipſo facto ſunt exꝯicati ⁊ poſt denũciationẽ
exꝯicationis eoꝝ a ſolo pa. ſunt abſoluendi
vt hic dr̃. Idem.

[P] **Perpendimus**
Quidã ſacerdos nomiabat ſe filiũ regis et
acceptis armiſ ſeditionẽ fecit ⁊ guerrã ꝓpter
ꝙ comes quidã fecit illũ fuſtigari qui poſtea
de mãdato eiuſdẽ fuit ſuſpẽſꝰ. q̃ſitũ fuit vtꝛ
occiſores illius ſint excõicati. rñt pa. ꝙ ſi ſa
cerdos tali mõ exceſſi ⁊ nõ ꝓpulſando iniuri
am fuit occiſus ſꝫ aliis iniuriã inferẽdo inter
fectores illius nõ ſunt excõicati. tñ iudex pe
nitẽtiã iniũgat eis cõpetẽtẽ ſm merita ꝑſona
rũ. No. ꝙ clericꝰ immiſcendo ſe enormibꝰ ex
ceſſibus amittit priuilegiũ clericale citra ali
quã admonitiõem. Idem.

[V] **Vniuerſitatis.** Quidã laicꝰ
exiſtens in ſeruitio abba
tis de mandato ipſius in clericum
monachũ vel cõuerſũ manus iniecit temera
riaſ maxie vbi cã nõ ſubeſt ꝑꝑ quã dẽat ver
berari. querit̃ vtꝛ laicus ille icidat ĩ excõica
tionẽ. rñt pa. ꝙ niſi abbas ĩ propria perſona
hoc faciat cã regularis diſcipline vel ſi neceſ
ſitas imineat ꝑ clericũ vel monachũ hoc fa
ciat tã ille qui tales verberari facit quã qui
verberat eſt excõicatꝰ etiã ſi cã ſubeſſet qua
re debeat verberari. No. ꝙ diſciplina regu
laris ꝑ laicũ iponi nõ dꝫ ſed ꝑ abbatem vel
monachum. Idem

[I] **In audientiã.** Clerici aliqñ reli
cto hitu clericali aſſumunt

arma militaria.q̄rit̄ vtꝝ illi qui iniuriā cor
poralē talibus clericis inferūt ſunt excōicati
an illi clerici adhuc priuilegio gaudeant cle
ricali.rn̄t pa.ꝙ hm̄oi clerici ſi a prelatis ſu
is tertio cōmoniti noluerit arma militaria d̄
ponere de priuilegio clericoꝝ ſubſidium ali
quod habere non debēt cū fruſtra legis iplo
rat auxiliū qui in legē cōmittit ⁊ lex ſeculari
um huic reſpōſo preſtat optimū.ar. qua.di
citur ꝙ ſi matrona cuiuſ pudicitia attempta
tur in veſte meretricali fuerit deprehenſa in
iuriarū agere non poterit. No.ꝙ clerici q ar
ma ſumūt dūmodo ſe enormibus nō emiſcēt
retinēt priuilegiū clericale vſq; ad tertiā ad
monitiōem. Itē qui legē vel canonē offendit
illius auxiliū amittit ⁊ ſic punit̄ i quo pecca
uit. Itē leges in ſubſidiū inducuntur. Idem

QUod de his. Quicunq;
violentas manus im
mitit in eccleſiaſticā pſonā eſt excō
municatus nec pōt abſolui niſi a pa.vel eiuſ
legato exceptis quibuſdā caſibꝰ q in ipſa lr̄a
cōtinentur. Inno.iii.

CUm p cauſa. Inter.g.⁊
f.archidiaconos gabi
lonēſis eccleſie.qō vertebat̄ occaſi
one cuiuſdā excōicatiōis ꝓpter qd̄ ꝓcurato
res coꝝ ad ſedē apo.acceſſerūt. ꝓcurator.g
allegauit ꝙ.f.archidi.in ſuccentorē manus i
iecit temere violētas trahēdo ipſū p clauſtꝝ
ꝓpter quod archieps ob violētā iniectione;
manuū ⁊ violationē imunitatis eccē fecit eū
excōicatum publice denūciari:ſed cū ipſe in
abſolutione ſua quā obtinuerat a ſe.apo.al
terā de predictis cāis nō expreſſerit nō deb;
hēri abſolutus ſed tanquā excōicatus ꝓ alte
ra euitari.vnde mandat pa.iudicibus qua.
ſi eis conſtiterit dictū.f.archidiaconū ꝓpter
duplicē cām excōicatū fuiſſe ⁊ alterā tantu;
expreſſiſſet in litteris quas ſuper abſolutiōe
ſua impetrauit ipſū tanquā excōicatū com
pellant ſatiſfacere eccleſie pro altera. ¶Nota
ꝙ qui pro pluribuſ cauſis eſt excōicatus om
nes illas cauſas in abſolutione ſua exprime
re debet alias non ē abſolutus.
Idem.

A Nobis Aliquis erat
excōicatus p vi
olenta manuū iniectiōe in clericum
Iſte iurauit ſtare mādatis eccleſie ⁊ quātu;
in eo fuit volebat abſolui nec p eū ſtetit quo
minus abſolueretur ſed morte preuentus ab
ſolui non potuit:queritur vtrū iſte vel alius i
quibus manifeſta pnie ſigna apparuerūt de
beat hēri ab eccleſia abſolutus ⁊ vtꝝ pro ta
libus elemoſina ſit recipiēda ⁊ a fidelibuſ ſit
orandū.reſpondet pa.ꝙ iudiciū dei veritati
que nec fallit nec fallitur ſp īnititur:iudiciu;
aūt eccleſie aliquādo ſequit̄ opinionē que fal
lit ⁊ fallitur:vnde ꝯtingit aliquādo vt q liga
tus eſt apud deū apud eccām ſit ſolutus. et
qui liber eſt apud deu; apud eccām ſit liga
tus.vnde quātūcūq; quis ſe iuramēto aſtrin
xerint mandato eccē parere quātūcunq; pe
nitentie ſigna preceſſerint ſi morte preuētus
abſolutus nō extitit quāuis apud deū abſo
lutus credat̄ tamē apud eccām nō eſt haben
dus abſolutus tamē pōt ⁊ d; ei beneficio ec
cleſie ſubueniri vt bn̄ficiū abſolōis ipendat̄
defūcto ex quo de ipiꝰ viuētis pnia p euidē
tia ſigna cōſtiterit non ob.ꝙ dr eccā h; pote
ſtatē ligandi hoīes ſuper terra; tanq̄ nō poſ
ſit ſoluere ⁊ ligare ſub terra ſepultos.nec illō
ob. cui nō cōicamus viuo nec mortuo cōica
re debemus cū in certis caſibus legat̄ eccle
ſia ligaſſe mortuos ⁊ ſoluiſſe vnde ſtatuit pa
pa vt illius mortui abſolutio a ſede apoſto
lica requirat̄ qui dū viuebat ab eadē fuerit
abſoluendus:abſolutionē vero alioꝝ ex cau
ſa premiſſa illis papa indulget a quibus dū
viuerēt fuerant abſoluēdi:abſolutōis forma
fiat cū pſalmo penitentiali ⁊ oratiōe domini
ca ⁊ aliis ꝯſuetis ⁊ heredes defuncti cōpellā
tur ad ſatiſfaciendū pro ipſo. ¶ Nota ꝙ iu
diciū dei non fallitur ſed iudicium eccē ſepe
fallitur. Itē aliquis apud deū abſolutus eſt
⁊ apud eccām ligatus ⁊ ecōuerſo. Itē per ſi
gna ꝯſtat de pnia alicuius. Itē eccā ligat et
ſoluit etiā ſub terra ſed in certis caſibus.ite;
poſt mortē abſoluit excōicatus. Idem

SUper a nobis. Due p
ponūtur qōes. Pri

ma talis eſt: laici aliquādo detinēt clericos in cuſtodia publica vel priuata vel etiā detrudunt illos in vincula ſine corporis leſiōe queritur an iſti laici ſint excōicati. Secūda qō eſt. aliquis ſcienter cōicant excōicatis nominatim. queritur vtrum iſti participantes poſſint ab excōmunicatiōe abſolui a ſimplici ſacerdote vel ab epiſcopo vel archiepiſcopo. Ad primā queſtionem reſpondet papa q non credit laicos illos penam excōmunicationis euaderē quāuis nulla corporalis leſio fuerit ſubſecuta citra quam violentia ſepius circa clericos ppetratur. ¶ In ſecunda queſtione diſtinguitur vtrū ille qui nominatim excōmunicatis ſcienter conuincat in crimine cōmunicet criminoſo ei conſilium impendendo auxilium uel fauorem aut alias in oratione vel oſculo aut orando aut cōmedendo. In primo caſu cum talis cōmunicet crimini ⁊ participet criminoſo ⁊ iō rōne criminis in eo videtur delinquere qui dānauit ab excōmunicatore vel eius ſuperiore oportet abſolui. In ſecundo vero caſu quāuis tunc ſit ligatus ſententia canonis ⁊ non iudicis: tamē quia conditor canonis eius abſolutionē ſibi non retinuit aliis indulſiſſe videtur. Ille vero qui participat criminoſo cū iuramento dēbet abſolui qui vero iuxta ſecundū modum participat ſine iuramento pōt abſolui. In fine dicit q ſi difficile ſit aliqua iuſta cauſa q ipſe ad excōicatorē abſoluendus non poſſit accedere: concedit pa ut preſtita cautione ſʒ formam eccleſie q ſuo excōicatori parebit a ſuo abſoluatur epiſcopo vel ꝓprio ſacerdote. ¶ No. primū caſū q aliquis eſt excōmunicatus licet nullā leſionē clericis intulerit recludendo ipſos vt ſepe faciūt iudices ſeculares. Itē ſnīa excōicatiōis p ſolā participationē criminis tranſit ad illū in quē lata nō fuit Itē cōſentiens dr̄ qui cōciliū auxiliū vel fauorē preſtat alicui in crimine ⁊ eadē ſnīa cū illo ligatur. Itē vbi ɔditor canonis abſolutionē ſibi ſpecialiter nō retinuit aliis intelligitur indulſiſſe. Itē vltimo nota q excōicatus ex iuſta cā pōt ab alio abſolui quā a ſuo excōicatore ſed hoc eſt ꝓpter piculū aīe. Idē.

Quod in dubiis Aliqs qui erat excōicatus iurauit ſtare mādato eccē: querit an ſit ei cōicādum antequā ſit abſolutus. rn̄t pa. q nō ē ei cōicādū donec p eccām fuerit abſolutus alioquin poſt iuramentū nō eſſet abſolutio necēria. Secūdo queritur vtrū aliquis ſcienter tenet̄ cōicare noiatim excōicatis. rn̄t pa. q nullus tenet̄ participare noiatim excōicatis niſi q̄dā perſone que per illud capitulū quoniām multos: ſpecialiter excuſantur. c. illud eſt. xi. q. iii. quoniā multos. ¶ Tertio dicitur que pena iponi debeat illis qui participāt noiatim excōicatis. rn̄t q illi qui ſcienter vel preſumptuoſe excōicatis participāt preter in dicto canone pſonas ānotatas ſūt excōicatiōis vinculo innodandi niſi cōmoniti ab eaꝝ pticipatiōe deſtiterint: ſecus aūt eſt de illis qui ſcienter cōicant ei qui cū participib⁹ ſuis eſt excōicatus tunc eni ipſi ſnīam excōicationis incurrūt. No. q qui ſcienter cōicat excōicatis niſi commonitus deſtiterit eſt excōicandus. Idem.

Inter alia Archiepſ ſtrigoñ in decretali predicta queſiuit vtꝝ aliq teneant̄ pticipar̄ excōicatis. papa reſpōdet q nullus tenetur participare excōicatis niſi quedā perſone que p illud greg. pape capitulū quoniam multos ſpecialiter excuſantur. Ex hac reſpōſione orta fuit occaſio diſputandi: quidā dicebāt q excōicato ɔicare tenent̄ pſone in predicto. c. noiate: preſertim que prius. ſ. ante exɔicationeʒ ex debito eis ɔicare tenebantur. alii dicebant q predicte pſone licite poſſūt excōicatis ɔicare ſi velit nō tn̄ ad hoc teneri d̄ neceſſitate. queſiuit archiepiſcopus qualiter decre. illa ſit intelligēda: vt igit̄ vnde ius pdnt interpretatio quoqʒ pcedat. pa. ſic rn̄dit q quedā pſone in predcō capitulo notate tenebātur ad obſequiū illis in quos lata eſt excōicatio ante platiōem ipſius exɔicationis ⁊ poſt excōmunicationem ad contrarium non tenentur beneficio cano

nis eo agente vnde non ſunt a priori obliga tiõe ſolute: ⁊ ita p ꝯñs teneꝰ illis ad cõionem ſi neq; obſequium exhibere non poſſunt: ſed hoc pertinet ad omnes perſonas in.v.c.ãno tatos cum mercatores peregrini ⁊ viatores a communione talium debent abſtinere niſi articulo neceſſitatis immineat ſm ꝙ ex fine c.colligitur manifeſte: ſed ad illas ſolummo do que ipis excommunicatis ſunt aſtricte: ſ; non debent eis participare in criminibus ꝓ quibus ipſi ſunt excommunicati ꝙ ſi faceret eadem ſententia tenerentur. ¶ Nota ꝙ ad illum pertinet iuris interpretatio: ad quem pertinet conſtitutio iuris. Item quidam be neficio canonis tenentur participare excom municatis. Idem.

Cum illorum

Abſolutio illorum qui violẽtas manus immittunt in clericos ſe di apoſtolice reſeruatur exceptis quibuſdã caſibus: quidam tali excommunicatione le gati ſententiam eccleſiaſticam negligentes or dines ſuſcipiunt. queritur quid de hijs fieri debeat. In hac queſtione diſtinguit papa p dicti qui ſic recipiunt ordines vel ſciunt ſe ex communicatos vel non recolunt factum pro quo ſententiam inciderunt vel factum ſciunt ſed iure ignari neſciunt exinde ſe tueri. In primo caſu ſi fuerunt ſeculares ſunt in perpe tuum deponendi. In aliis duobus nec epi nec archiepiſcopi ſine ſpeciali mandato pa pe poſſunt diſpenſare quia maiora illis ſunt ꝓhibita quibus vetita ſunt minora poterũt iſta ſummo pontifici intimare: ut circa eos ſm ꝙ mandauerit ꝓcedatur: ſi vero qui ſci unt ſe predicta excommunicatiõe legatoꝝ fu erint clauſtrales ⁊ ordines ſuſceperint cura ipſorum abſolutõem. ſtatuit alex. ꝙ monaci ⁊ canonici qualicunq; modo in clauſtro ſe percuſſerint per ſuum abbatem abſoluanꝰ. ſtatuit etiam ꝙ de ſeculo fugientes: qui ha bitum monaſticum acceperunt ⁊ inter cetera confitentur ſe excommnnicatos eſſe ꝓ violẽ ta manuum iniectione in clericos ante ingreſ ſum ſine licentia romani pontificis: abbas eos abſoluere non poteſt. Innocentius tamẽ concedit abbatibus iſtorum in fauorem reli gionis: ut eos abſoluere poſſit: niſi exceſſus enormis fuerit: aut in ep; aut in abbatẽ ma nꝰ iiecta fuerit. Si vero aliquis clauſtralis in religioſam perſonam alterius manus inie cerit violentas per abbatem vtriuſq; debet abſolui. ſi vero huiuſmodi regulares ſic ex communicati ad ordinem acceſſerũt ſm pri mam diſtinctionem qui ſcienter ordinem re ceperit. Papa ſtatuit illos ab executione or dinis manere ſuſpenſos circa alios: qui non habent memoriam facti vel iuriſpericia; ab batis monaſteriorum ipſorum vtilitate pen ſata poterunt diſpenſare niſi graue fuerit fa ctu; aut ille qui fecit adultus fuerit ⁊ diſcre tus: vt contra ignorantiam vel obliuionem preſumatur. ¶ In fine precipit papa abba tibus ut formam iſtam diligenter obſeruẽt ne priuilegium mereantur amittere qui per miſſa ſibi abutitur poteſtate. ¶ Nota ꝙ ſe cularis excommunicatus ordine; ſcienter ſu ſcipiens deponitur. Item qui non poteſt ab ſoluere excommunicatum cum ipſo diſpen ſare non poteſt. Ite; quibus prohibita ſunt maiora: multofortius ⁊ minora. Item ex ꝑ ſona augetur delictum. Item excommunica tus ſcienter ordinem recipiens ſuſpenſus eſt ab excommunicatione ordinis. Item in eo dem genere delicti diſpenſat abbas cũ mona chis in quo non poteſt diſpenſare epiſcopus cum ſuis clericis.

Idem.

De monialibus

Hoc ſatis patet: ꝙ moniales ab epiſcopo debent abſolui.

Idem.

Si uere

Quidam cruce ſignati conuenerunt cu; venetis: ut ipſi veneti ducerent eos nauigio ſuo vſq; in terram ſarracenoꝝ ꝓ certa mercede maiore parte naui recepta veneti fuerunt excõcati. Iſti cruce ſigati du

bitabant vtrum deberent tranſire in manib⁹
illoꝝ cũ illi eẽnt excõicati. queſitũ fuit a pa.
quid facere deberent cuȝ ipi veneti nollẽt eiſ
reſtituere mercedem receptaȝ. Reſpondȝ pa
pa cruce ſignatis: ꝙ ſi veneti nolunt abſolui
nec ſatiſfacere ſibi de mercede pmittat illis
vt cum ipis tranſeant vſqȝ in terraȝ ſarrace
noꝝ ſm quod cum ipis ꝯuenerunt vel etiaȝ
conuenerint cõmunicantes illis cum dolore
cordiſ ⁊ ſub ſpe venie: quia cũ maiorẽ partẽ
mercedis receperint: nec eam velint reſtitue
re: nec poſſunt ad hoc compelli lucrum de
ſua malicia reportarent ⁊ iſti damnũ ⁊ ab
excommunicatis poſſit peti ⁊ exigi qđ debe
tur ⁊ in iure cauet̃ ꝙ ſi quis tranſit per terrã
hereticoꝝ ant excõicatoꝝ necãria emer̃ pote
rit abeiſdẽ. Preterea ſi pr̃familiaſ dom⁹ ex
communicat⁹ ſit eius familia excuſatur a p
ticipatiõe ipi⁹ ⁊ dux venetoꝝ tanq̃ domin⁹
manuũ ſit excommunicatus ipſi⁹ excommu
nicatio iſtos nõ continget tanq̃ familiam ip
ſius domini dum in nauibus eius fuerint ⁊
excuſabiles erunt apud deum ſi communi-
cauerint ipſis in quibus eorum communio-
nem non poterunt euitare. ¶ Nota ꝙ ab ex
communicatis poteſt peti ⁊ exigi quod de-
bent. Item tempore neceſſitatis poſſunt
neceſſaria emi. Item familia poteſt partici
pare domino ſine pena excommunicatiõis.

Idem.

UT fame Aliquãdo cle
rici grauiter exce
dunt nec poſſunt ad agendam pe
nitentiam in monaſteriis deputari: ſed opor
tunitate captata inde aufugiunt ⁊ prioribus
ſceleribus ſe immiſcẽt: Queſiuit lundũ. eps
vtrum poſſunt ab ipſo vel aliis prelatis arte
cuſtodie mancipari. Reſpondet papa ꝙ cũ
prelati exceſſus teneantur corrigere clericoꝝ
⁊ publice vtilitatis interſit ne crimina rema
neant impunita: ⁊ illi clerici fiunt deteriores
debent illos ſub arta cuſtodia detiner̃ poſtq̃
de crimine fuerint condemnati. ¶ Secun-
do queſitum fuit vtrum laici incidant in ex
communicationem ſi clericos in magnis ſce
leribus comprehendant cum eos ad iudices
trahere non poſſunt niſi in eoſ manus iniece
rint violentas. Reſpondit papa ꝙ citra ex
communicationem poſſunt capere clericos
⁊ ad iudicium trahere ſi oporteat etiam dũ
violenter dum tamen illud faciant de man
dato ſuorum prelatorum: cum hoc non ipſi:
ſed illi quorum auctoritate hoc faciant face
re videbantur ⁊ non amplius laicorum vio
lentia ſe extendat quam exigat defenſio cleri
corum. ¶ Nota clerici de criminibus cõdẽ
nati qui volunt corrigi poſſunt incarcerari.
¶ Item ad publicam vtilitatem pertinet: ne
crimina remaneant impunita. Item laici de
mandato prelatoꝝ poſſunt capere clericos:
⁊ ad iudicium trahere illos cum moderami
ne inculpate tutele. Idem.

COntigit Conſuetu
do eſt̃i archi
epãtu prachareñſi: ꝙ ſi quis loco
aliquem offendat clericum corpus
ſuum ſupponit ſponte. xxx. vel pluribus per
cuſſionibus aut pautioribus fuſtium clerici
eandem conſuetudinem obſeruabant ſi cleri
cus alium clericum offendebat an etiam lai
cum in ſatiſfactione iniurie. queſiuit bracha
renſis. vtrum huiuſmodi percuſſores clerico
rum incidant in excommunicatõem. Reſpõ
dit papa ꝙ huiuſmodi manus iniectio ⁊ ſi
nõ violenta: iniurioſa tamen videtur cuȝ ille
canon non tam in fauorem clerici ordinati q̃
in fauorem ordinis clericalis fuerit promul
gatus: ⁊ ideo mandat papa: vt illud de cete
ro prohibet attemptari. vnde ſequitur ꝙ ta
les ſunt excommunicati ſi quis clericus poſt
huiuſmodi ꝓhibitionem ſponte ſe ſubiecerit
ita tamen ꝙ clerici ſatiſfaciat iniuriam paſ
ſo ſine iniuria ordinis clericalis. ¶ Nota ꝙ
iuri publico nemo poteſt renunciare quale ẽ
iſtđ: ꝙ cłic⁹ ſpõte ſe ſubiciat percuſſionib⁹ cũ
id reſpiciat iniuriam tocius ordinis clericał
Idem.

RElatum Serui prop
ter iniectõeȝ ma
nuum in clericos in excõem ĩcidũt:

domini ſui allegant ꝙ noluit carere ſeruis ſu is: ⁊ ita non curant venire ad ſedem apoſtolicam abſoluendi eludentes canonicam diſciplinam. ſignificatum eſt hoc domino pape. vñ mãdat archiepõ lugduñ. quaten⁹ ꝯpellat eos venire ad ſedem apoſtolicam abſoluendos cum potius deo ꝙ̃ homini ſit deferẽdũ niſi ſerui illi hoc faciant in fraudem ut ſe ſubtrahant obſequio dominoꝝ: aut ipi domini ꝑpter eorum abſentiam grauiter lederentur ſine culpa dominoꝝ ⁊ tunc in vtroqꝫ caſu ab ipo archiepõ ex indulgentia pape poterit abſolui: ⁊ in recompenſatiõe laboris alia eis ſatiſfactõ iniungatur dummõ nõ ſit enormis exceſſus ut ꝑpter ſcandalum tollendum ad ſeruum ſeruorum venire debeant abſoluendi. ¶ Nota ꝙ ſerui a ſede apoſtolica ꝑ iniectione manuum in clericos ſunt abſoluendi niſi in duobus caſibus hic poſitis.

Idem.

Sacris Aliqui ſũt excommunicati cum omnibus fautoribus ⁊ participib⁹ ſuis aliquis ſponte communicauit talibus tandẽ ad cor rediens de mandato eccleſie illos excommunicatos quos prius foueãt expugnauit an iſte debeat haberi abſolutus. Reſpõdet papa ꝙ non eſt habendus abſolutus. niſi grãm abſolutionis pceperit ⁊ ſi ſuccũbat in huiuſmodi bello non ſunt oblões hmõi recipiende ꝑ illo: nec orationes deo porrigende niſi cum de ipſius venientis penitentia ꝑ euidentia ſigna conſtiterit: ⁊ niſi fuerit abſolutus ſm tenorem conſtõis ipius innocencii. ¶ Nota ꝙ lꝫ quis excommunicatus iuret ſtare mandatis eccleſie vel expugnet excommunicatos non habetur ꝑ abſoluto: niſi beneficium abſolotionis fuerit ſubſecutum.

Idem.

Sicut nobis Aliq excõmũicantur a ſuo iudice illi accedũt ad curiam domini pape redeuntes dicũt ſe abſolutos: nec oſtendũt lr̃e ſue abſolutionis. q̃ſiuit eps aſſiſmat. vtrum debeat illos haberẽ ꝑ abſolutis. Reſpondet papa ꝙ niſi ſup abſolutione ſua lr̃as apoſtolicaſ ne illius cui vices ſuas in hac parte omittit r epoꝛtauerint: aut alio modo legittime conſtiterit de abſolutione ipoꝝ tanquam excommunicatos ſicut prius faciat euitari. ¶ Nota ꝙ non eſt credendum alicui q dicat ſe abſolutũ: niſi de hoc fidem faciat. Idẽ

Pertuas Eps altiſiodoren. excõmũicauit archipreſbyterum ſuum. archipbr̃ ad ſenonenſem archiepm̃ accedens obtulit cautionem ſtandi iuri petens abſolui. archieps volens epõ deferre ipſuꝫ monuit vt eum abſolueret: ⁊ quia eum abſoluere noluit archieps ipm̃ abſoluit quem eps non habebat abſolutum dicens ꝙ eius abſolutio ad archiepiſcopum nõ pertinebat. vnde archiepiſcopus queſiuit a papa quid in ſſibus ſit tenendum. Super hoc reſpondꝫ pa. ꝙ quidam dicebant ꝙ cum queſtio non defertur ad archiepm̃ ꝑ appellationem dr̃ illa queſtione ſe intromittere non poteſt ⁊ excommunicatus vocem non habeat appellandi: vtpote ab ecca ſegat⁹ ſiue appellauerit ſiue non metropolitanus cum non debet nec põt abſoluere ꝑmiſſa opiniõe reiecta primo oſtẽdit papa per quandam decretalem alexandri ꝙ archiepiſcopus euꝫ abſolute poſſit: dixit enim alexander ꝙ ſi ante appellationem epiſcopus antequam excommunicauerit metropolitan⁹ ante litis ingreſſum iuramento recepto ꝙ ſtabit mandatis eccleſie debet ipꝫ abſoluere niſi epiſcopo duxerit deferendum ⁊ ipm̃ ad eum remittere abſoluendum ⁊ ſubſequitur ibidem: ꝙ nec excommunicati ſunt audiendi niſi prius fuerint abſoluti: nec ſũt ad illos a quibus appellauerunt remittendi Secundo incontrariuꝫ pro epiſcopo allegat papa concilium ſardicenſe in quo dicitur ꝙ ille qui ab epiſcopo eſt excommunicatus vicinos epiſcopos iterpellet: ⁊ cauſa eius audiatur ⁊ diligentius pertractetur: ⁊ epiſcopus qui iniuſte excommunicauit patietur: accipiat vt negotium diſcutiatur quouſque ꝑlius ſententia aprobetur: vel emendetur

⁊ ante finem cauſe nullus eum communionī
reſtituat. papa vero his premiſſis dicit di
ſtinguendum. vtrum quis pponat ſe poſt ap
pellatōem legittimam excommunicatum fuiſ
ſe vel intollerabilem errorē in ſnia fuiſſe ex
pſſum in quibus caſibus ad pbationē coꝝ
dꝫ admitti etiam ſi abſolutionem nō petat
ſed in alijs debet euitari: ꝗuis talis apoſto/
licaſedes abſoluere ↄſueuerit ad cautelaꝫ: ſꝫ
in alijs non debet audiri niſi fuerit abſolutꝰ
ne ſniam ↄtemnere videatur ⁊ p hoc amplꝰ
ligetur ⁊ in caſibus iſtis intelligitur conciliū
ſardinenſe. ꝗ ſi abſolutōis beneficiū poſtula
uerit metropolt dꝫ illū abſoluer niſi duo du
xerit ſuffraganeo deferendum ⁊ ſi ſuffraga
neus ipm non abſoluerit metropolitanꝰ cau
tione recepta ꝗ duo debeat parere manda
to ipm abſoluat. ⁊ cauſam audiat: ⁊ ſic ar
chieps recte pceſſit: ſed ſi forte eps ſubditū
ſuum p manifeſtuꝫ exceſſum excommunicaſ
ſet metopolit. non debet ipm abſoluere niſi
eps requiſitus malicioſe ipm abſoluere no/
luiſſet. ¶ Nota hic duos caſus i quibus nō
tenet excommunicatio cum de hijs conſtite/
rit. ⁊ ideo pter dubiuꝫ interim auditur ad
pbationem coꝝ. ſ. ꝗ appellauerit ante excō
municationem: vel ꝗ error intollerabilis in
ſententia ſit expſſus al's non eſt quis audien
dus ante abſolutōem. Idē

Si aliquando. Cō
tingit
aliquando ꝗ papa excōmunicat
aliquos poſtmodū litteras ſuas mittit cum
ſalutatōis eloquio. queritur an pter hoc
ſint abſoluti. Reſpondꝫ papa ꝗ nō credat p
pter hoc excōmnicatōis ſniam relaxatam
cum per ignorantiam vel negligentiam an ēt
per occupationem nimiam vel ſubreptionem
huiuſmodi lrē impetrentur. ¶ Nota ꝗ ex
certa ſcia debet abſolutio impetrari non p
ſubreptionem. Idem.

Officii. Aliquis habēs plu
res platos ius ipm ha
bentes excōmunicatur ab illis pp
plures exceſſus tandem de vno exceſſu ſatiſ
facere vult vni prelatorum. queritur vtrum
debeat abſoluere de exceſſu de quo ſatiſfa
cere vult eidem ⁊ cuꝫ de alio ſatiſfecerit. alij
vtrum abſolutus valeat nunciari. Reſpōdꝫ
papa ꝗ ſuppꝛementi veritatem abſolutione
ſurrepta non pdeſt ⁊ cum prelatus veritatē
intellexerit abſolutionem exhibere non debꝫ
non videtur reſpondere ad queſtionem: ſed
poteſt dici reſponſum eſſe dum dicit abſolu
tio ſubrepta non pdeſt ꝗ abſolui debet: ſꝫ
ei non pdeſt quo ad effectum: niſi ab alia
fuerit abſolutus. Idem.

Reſpōſo Lr̄a iſta pla
na ē. licitum ē p
lato predicare interdictis ⁊ excō/
municatis de hijs que pertinent ad ipſorum
correctionem dummodo contra formam in
terdicti nullum eis diuinuꝫ officium celebre
tur. ſecundo queſiuit eps ferrarienſis vtrum
tempore interdicti cum diuina officia ſint
tunc interdicta preter baptiſma paruuloꝝ ⁊
penitentias morientium liceat pueros bapti
zatos confirmare i frōte. Rn̄ꝫ papa ꝗ ſicut
poſſunt baptizari ita poſſunt etiam ab epo
in frontibus ſacro criſmate deliniri.
Idem

Inquiſitiōi Duo
ſunt con
iuges vir ⁊ uxor alter dicit ꝗ ipe
dimentum eſt inter eos ita ꝗ nō poſſunt car
naliter commiſceri ſine peccato. queritur qd
iuris ſit. papa dicit eſſe diſtinguendum vtꝝ
alter coniugum ſciat impedimentum coniu/
gii p certo. pter quod nō poteſt carnale cō
mertium ſine mortalipeccato exercere quam
uis illud pbare non poſſit: aut non ſciat pro
certo ſed credit in primo cāu debet totiꝰ ex
cōmunicatōem ſubſtinere ꝗ per carnale com
mertium mortale peccatum operari. In ſe
cundo caſu diſtinguitur vtrum habeat con
ſcientiam huius ex credulitate leui ⁊ temera
ria iam pbabili ⁊ diſcreta ex leui ⁊ temera
ria credulitate huiuſmodi conſcientiam ha
beat eam omnino dimittat ad conſiliū ſui
paſtoris ⁊ debitum reddat ſꝫ nō exigat ↄtra
hmōi ↄſciam ne ↄtra legē ↄiugii: vel contra
iudicium conſcie ↄittat offenſam. ¶ Nota

ꝙ nullus ↄtra conſciam facere dꝫ ⁊ potiꝰ dꝫ ſequi cōſciam ꝙ̄ ſniam eccē cum quis certus ē in hoc cāu. Idem.

Contingit Comes flandrū. ſignificauit do. pa ꝙ ī dioceſi epī ſui erant quidam qui nec in tonſura: nec in forma veſtimentoꝝ nec in equalitate negotioꝝ aliquid de clerico oſtendebant: ſꝫ ut penam poſſent aliquando ſe euitare ꝑ clericis exhibeban: cum ſup exceſſibus ↄuenie bantur circūciſis criminibus allegātes fori priuilegium: qui facto antea negauerant clericatum: ſuper hoc ſcribit dioceſano epō dicens ꝙ priuilegium mereť amittere qui ꝑmiſſa ſibi abutitur poteſtate ⁊ fruſtra iplorat legis auxilium qui cōmittit in legem. vnde mādat eidē ut ſi predicti. tertio ab epō ↄmōiti ſeipſos contempſerint emēdare non habebūt priuilegium clericale. Nota ꝙ ipo fcō negat quis clericatū. Item clericus vſi ad trinam admonitionem retinet priuilegium. Ideꝫ

In preſentia Quidā canōici obiciebāt ↄtra decanuꝫ ſuum in modū denunciationis excommunicatōem. ipo excipiendo ꝑponebat ↄtra ipos ꝙ non erant audiendi cum ſup hoc ipꝫ non premonuerint nec ab eis fuerit impetitꝰ ut eidem decano cōicauerunt tam eps ꝙ̄ ipe in menſa ⁊ in diuinis nec ipm euitauerunt: queriť an ſint audiendi ↄtra ipm decanuꝫ ⁊ reſpondit pa. ꝙ nō pp p̄dicta. No. ꝙ qui non premonuit non admittitur ad denūciandum. Itē q pticipauit excōicato nō admittiť ad denunciandū ipm cū eū debuerit euitare vnde non poteſt reprobare mores quos priꝰ ꝑbauit. Idem.

Quante preſum Quidā dicebāt ꝙ illi ſolū nō erūt excōmunicati qui manus violētas mittebāt in rcōres eccāꝝ ſiue clericos dicit pa. ꝙ magne p̄ſumptōes exiſtit in manus inicere violētas in rectores eccāꝝ ⁊ ꝙ auctoritas aplica nō ſolum punit auctores huius ſceleris ſi oēſ facieutes ⁊ cōſentientes pari pena ↄdemnat interpretans eos fauere delinquentibus qui manifeſto facinori deſinunt obuiare. Nota ꝙ qui clericū verberat ⁊ qui verberari facit vel cōſentit operando vel qui auctoritatē hꝫ ex officio ⁊ non ꝓhibꝫ ſi poteſt excōicatꝰ eſt. Idem.

Sacro approbāte. Qꝛ p̄lati eccāꝝ erāt faciles ad excōmunicandū voluit ↄciliū gn̄ale ↄtra ipſos adhibere medelā. ſtatuit ne qs in aliquē excōicatōis ſniam ꝓmulgare p̄ſumat niſi cōpetēti monitōe p̄miſſa ⁊ p̄ntibꝰ pſonis: per quas poſſit ꝓbari monitio ſi neceſſe fuerit et ſi ↄtra p̄ſumptū fuerit: ēt ſi iuſta fuerit excōicatōis ſnia ingreſſum eccē p menſeꝫ vnū ſibi nouerit interdictū alia eē pena multandus ſi viſum fuerit expedire. Scdo dicit ꝙ ſi ēt admonitio itīna pceſſit p̄latus caueat diligēter ne aliquē excoicꝫ abiqꝫ manifeſta ⁊ rōnabili cā ꝙ ſi fecerit ⁊ humilr requiſitꝰ nō curauerit reuocare ꝑceſſum abſqꝫ grauamie grauatus deponat apud ſupiorē de iiuſta excōmunicatōe q̄relā ⁊ ſupior ſi abſqꝫ piculo more pōt ad excōicatorē illū abſoluēdū r̄mittat īfra terminū ↄpetentē: alioqn ſupior ipm abſoluat. cautōem ſufficienti recepta quo abſoluto dē iiuſta excōicatōe cognoſcat q̄ ſi iiuſta fuiſſe ↄſtiterit. excōmunicatorꝛ ↄdemnetur ad intereē al' ēt puniēdus arbitrio ſupioris: ſi culpe q̄litas poſtulauerit ꝙ non ē leuis culpa tātā penā īfligere iiuſte niſi forſitā ex cā ꝓbabili errauerit: ſꝫ ſi circa excōicatōeꝫ nihil ꝓbatū fuerit a cōquerēte ⁊ ipſe ſimili modo ad itereſſe ↄdemnetur vel alias ſm ſupioris arbitriū niſi forſan ⁊ ipſum ꝓbalis error excuſat: ⁊ ſup eo ꝑ quo fuit excōicatus cautōe recepta ſatiſfacere ↄpellatur vel in priſtinaꝫ reducatur ſniam vſqꝫ ad ſatiſfactionem condignam. Tertio dicit ꝙ ſi iudex ſuum cognoſcens errorem paratus ſit talem reuocare ſententiam: ⁊ ille pro quo lata fuit appellet: nec abſque ſatiſfactione reuocet illam appellationi non deferat: niſi talis ſit error

de quo merito valeat dubitari ⁊ tunc cauti one recepta q̄ coram illo iuri parebit ad quā extitit appellatum vel corā delegato ab ipo ipm abſoluat: ⁊ ſic penam euitabit predcām caueat tamen omnino ne malicioſe in alteri us preiudicium menciatur errorem ſi penā canonicam voluerit euitare. ¶ Nota primo penam illorum qui excommunicant non pre miſſa admonitione quod valde cauendum eſt quia punitur etiam ſi excommunicatus fuerit iuſta cauſa. Item nullus debet excom municare ſine manifeſta ⁊ rationabili cau/ ſa alioquin cōdemnatur ad intereſſe excom municato. Item pbabilis error excuſat a pe na intereſſe. Item cum iniuſte quis excuſat ſine grauamine debet abſolui. Item mora periculoſa eſt in excommunicatione Item p pter appellatōem non debet quis remanere excommunicatus: ſʒ iudex ea non obſtante illum abſoluat ⁊ cauſam ad ſuperiorem re/ mittat ſi appellatio valet. Item nullus de/ bet fingere errorem in preiudicium alterius alias punietur. Bono.

N Ouerito In capi tulo iſto ex- municat omnes hereticos vtriuſqʒ ſexus quocunqʒ nomine cenſeantur ⁊ fauto res ⁊ defenſores eorum ⁊ receptores ⁊ illos qui de cetero ſuari fecerint ſtatuta edita cō tra eccleſiaſticam libertatem niſi ea deleri fecerint infra duos menſes de libris ſuis poſt publicatōem huius ſnie. Item excommuni cat ſtatutarios ⁊ ſcriptores ſtatutorum ipsorum: nec non poteſtates conſules rectores ⁊ conſi liarios locorum vbi de cetero huiuſmodi ſta tuta conſuetudines edite fuerint vel ſeruate ⁊ illos qui ſm ea preſumpſerint iudicare vl ſcribere iudicata. Idem.

C Anonica Statuit ale xander q̄ mōa chi ⁊ canonici regulares quocūqʒ modo ſe percuſſerint p abbatem ſu um abſoluantur cuius ſtatutum ponit ſupra eo.ti.ij. conſtōem illam extendit papa hono. ad hoſpitalarios ieroſolimitanos: ut priorē ſuum qui ſacerdos debet eſſe in eodem cāu fratribus eiuſdem ordinis abſolutōis benefi cium impendatur: niſi forſan maioris eſſʒ pru dentia requirenda. Idem

S Upereo Monaci gre ci ⁊ heremite pp inobedientiam ſuſpendant ⁊ excō municant: tamen ad mandatum eccleſie ſdi re nolebant niſi p admanualem pmiſſiōem ɔſultus pa. an eſſent recipiendi ſine iuramen to reſpondet q̄ ſi nō poſſōt induci ad pſtan dum iuramētū ſm formā eccleſie recipiātur hac vice cum manuali pmiſſione q̄ interdū ſeueritati ɔſideratis locorum ⁊ tempore quali tatibus ē aliquid detrahēdū. ¶ Nota q̄ iu ramētū nō ē de ſubſtātia abſolutōis de rigo re potius ⁊ ad cautelam preſtatur. Item de trahendum ē quādoqʒ iuri ex tempore ⁊ lo/ co ⁊ aliis cauſis. Idem.

V Enerabili Archi- eps turoñ. tulit ſniam ſuſpenſionis in epm ce nomañ. pp̄ter quam ſuſpēſiōem eps ⁊ pcu rator archiepi acceſſerūt ad preſentiam dñi pa: ipe vero auditis allegatōibus partium ſnīam ipam relaxauit ad cautelam preſtito iuramento ab ipo epo preſente pcuratore ar chiepi q̄ parebit mādato archiepi ſi ɔſtite rit ipm culpabilē extitiſſe ſup eo quo fuit ſu ſpenſus. Nota q̄ iuramentū pſtari debʒ cuʒ quis abſoluitur a ſuſpēſione ſicut in excōmu nicatōe. Idem.

G Rauem ue Piſani fe cerunt duo ſtatuta ɔtra eccāſticā libertatē et i derogationē apoſtolice ſedis primū videlicʒ q̄ ſi quis clericuſ vel laicus contra quēcunqʒ laicum piſani diſtrictus ad iudicem eccleſia ſticum lr̄as apoſtolicas impetraret in mille ſolidis condemnaretur niſi renunciauerit lit teris neqʒ redditus poſſeſſionū ſuarū reddū tur eiſdem nec agri ipsorum excolentur. ſed bā no ſubiaceant poteſtati. Item ſtatuerunt ut clerici ſuis ſumptibus quoddam caſtrum piſa norum facerent cuſtodiri q̄ ſi non fecerint ptās ɔtra eos pcedere teneat ſup his ɔqueſtus fu it archieps piſanus domino pape. vnde mā

dat epõ ſeneñ qua.in ↄſiliarios ⁊ officiales ciuitatis piſane excõicatiõis ſniam pferat: niſi ſtatuta ipſa de capitalarib⁹ ſuis fecerint amoueri ⁊ caueri idõee ꝙ de cetero ſimilia attẽptent. ſ; cũ idẽ ſtatutarii multa de boniſ eccleſiaſticis dicãtur hẽre in feudũ denũciet illos huius feudis ſore priuatos. No. ꝙ lai ci ↄtra eccleſiã nihil ſtatuere pñt vel eccãſti cã libertatẽ ⁊ qui ↄtra fuerũt ſũt exↄicati.

Grego. ix.

CUm volũtate. In primo reſponſo dicit ꝙ ſi ali quis pticipat exↄicatis in his que ad ſalutẽ uel correctionẽ eoꝝ ptinẽt ĩ locutõe licet alia verba eis incidenter interponat ut apud eos magis pficiat nõ eſt excõicatus. ſe cũdo dicit ꝙ predicatores dũ predicãt exco municatis ⁊ aliis detentoribus alienaꝝ reꝝ ⁊ audiuit ↄfeſſiões eoꝝ licite poſſunt recipe ab eis elemoſinas cũ ipſi quaſi gerãt cã; eo rũ ad quos ptinere noſcunt̃ precipue ſi aliaſ in loco illo non pñt ſuſtentationẽ hẽre. Ter tio dicit ꝙ clericus rõe officii quod ĩ eccleſia obtinet ⁊ alii clerici ſeniores zelo deuotioniſ poſſunt pcutere pueros vel adoleſcentes ↄſti tutos in minoribus ordinib⁹ turbantes diui nũ officiũ nec incurrũt in exↄicationẽ. Itẽ p̃ lati mgr̃i ſubditos ⁊ ſcolares ſuos cã correc tionis leuiter poſſunt pcutere ſine pena exↄi cationis: ⁊ idẽ eſt dicẽdum de his q aliquoſ de familia ſua vel ppinquos ſuos inferioꝝ graduũ ſimili mõ corrigunt vt eos cohibeãt a viciis ⁊ bonis moribus ĩformẽt in oibus p̃ miſſis caſibus exↄicationis ſniam non incur runt cũ hmõi pticipatio ⁊ correctio bono aĩ mo ⁊ non diabolo inſtigãte fiat. No. ꝙ volũ tas ⁊ ppoſitũ alicuius inſpiciẽda ẽ ad hoc vt de facto ſuo iudicetur. Idem.

SI concubine. Publice ↄcubine clerico rũ qꝛ nolebãt ab eis recedere exↄi tate fuerunt clerici iſti ↄcubinarii poſt lata; ſniam carnaliter ad eas habuerũt acceſſum queritur vtꝝ iſti eadẽ ſnia ſint legati. rñt pa pa ꝙ eadẽ ſnia inuoluuntur qꝛ participãt in eodẽ crimie crimioſis. Nota ꝙ participans in crimie eadem ſnia notatur cũ noĩati exↄi cato.

DUobus. Duobus fuit col lata ptãs ut ab ex ↄicatione minori ſi eã incurrãt viciſſi; ſe ab ſoluãt vterq; incidit in hmõi ſniam. q̃ritur v trũ iſta poteſtas eis collata expiret. rñt pa. ppterea nõ expiret quominus aliũ abſoluat tñ ↄtradicũt quidã ꝙ alter aliũ abſoluere nõ põt niſi ab alio nõ ſuſpẽſo fuerit abſolutus.

PErmittimus. Permit tit pa. rectoribus eccãrũ ꝙ tpe interdicti ſemel in ſep timana cã ↄficiendi corpus dñi ad opus i firmoꝝ ꝙ decedẽtibus in pnia tpe interdic ti nõ negat̃ poſſunt miſſaꝝ ſolẽnia celebrare excluſis exↄicatis ⁊ interdictis.

QUamuis. Si aliqs ici dẽs in exↄicatio nẽ ppter violẽtã manuũ iniectionem in cleri cum ſatiſfecerit iniuriã paſſo: non tñ põt alr̃ quã p ſe. apo. vel eius legatũ beneficium ab ſolutionis obtinere niſi in qbuſdã caſib⁹ qui in ipſa lr̃a ↄtinentur. Sed qbuſdã caſib⁹ q in ipſa lr̃a ↄtinent̃: ſ; qbuſdã de predictis q videl; tpali laborãt ipedimẽto exceptis pue ris precipiendũ eſt ſub debito iuramento vt ĩpedimento ceſſante ad apo. ſe. accedãt man datũ apoſtolicũ ſuſcepturi.

SI quem. Si aliqs ſub hac forma vbo rum dixerit exↄico filũ uel filia verba ptule rit: dicendũ eſt eũ non ſolũ minori exↄicatio ne que a pceptione ſacramentoꝝ ſepat liga tum eſſe: veꝝ etiã maiori que a fidelib⁹ exclu dit ↄione. No. ꝙ idẽ; ẽ dicere exↄico qð anathemizo.

PUeris. Aliq pueri infra quartũdecimũ ãnum ↄſtituti violentas manuſ mittũt in clericũ: fa cti ſunt maiores ante abſoſolutiõem. q̃ritur a quo debeãt abſolui. rñt pa. ꝙ ſiue ante ſi ue poſt pubertatẽ poſtulent ſe abſolui: dioce ſanus eps eos abſoluere põt cũ propter de fectu; etatis in qua ↄmiſſus fuit exceſſus ri gor eccẽ ſit manſuetudiue tẽperandus.

C

De verboꝝ ſignificatiõe. Rubri.

INnouate. In ozee pphēta verba innouate nouale ⁊ meliꝰ exponit infra eo. qd p nouale.

NAm ⁊ rex. In daniele nabuchodonoſoꝛ appellat cuiuſdā qui pr̄ tamē non fuit. expōit hoc hiero. quare dicat pr̄. hic pr̄ appellat p cuius moꝛe ſcripture que auos ⁊ oēs ſupiores patres appellat.

NAm ⁊ ego. Salomō ꝓtulit hec verba nā ⁊ ego vnigenitus fui coꝛā matre mea ⁊ tamē aliū habuit fratrē qui preceſſit ipſū. exponit hoc hieronimus quare vocat ſe vnigēitū. ſ. qꝛ ille moꝛ natus ſine noīe quaſi nō fuiſſet vita deceſſerit ⁊ ita dicit nō fuiſſe ⁊ iō primogenitum ſe vocauit.

QUod dicitur. In euāgelio mathei ſūt hec verba poſtq̄ꝫ cōuenirent. ex hoc verbo volebāt arguere a contrario q̄ poſtea ↄuenirēt maria ⁊ ioſeph: dicit hieroni. nō tamē ſequitur q̄ poſtea conuenirēt ſed ſcriptura oſtēdit q̄ nunquaꝫ conuenerunt.

IOſeph In eodeꝫ matheo dicitur Joſeph non ↄgnouit donec pepit filiū ſuū primogenitū. ex hac auctoꝛitate quidaꝫ peſſime ſuſpicabātur mariā alios filios habuiſſe. dicit hiero. mos eſt diuinarū ſcripturarū vt primogenitus vocetur nō primo natus eſt ſed quem nulli fratres ſequuntur.

INtelligentia. Cū aliquiſ audit aliqua verba ↄſiderare dꝫ cām dicendi ⁊ nō ipſā ſignificationem verboꝝ tantū qꝛ verba deſeruiunt intentioni ⁊ nō intentio verbis. verba eni ſūt iuenta ut p ea intentionē ſuaꝫ quiſ exprimat.

NIhil Euangeliſte diuerſomō narrauerūt paſſionem dn̄i. dicit aug. q̄ nihil nocet narrādi diuerſitas vbi eadē dicātur qꝛ qlibꝫ euāgeliſtarū narrauit eo oꝛdie quo deus voluit

Nota p teſtibꝰ qui diuerſo mō ferūt teſtimoniū qꝛ nō nocet dū eadē dicāt ſecus ſi cōtraria dixerint. Greg.

PRopterea. Greg. ſcribebat cuidā amico ſuo aliqn̄ q forte male interpretabat dicta gre. ſcribit ei greg. dicēs ſi epl'am meā ad interpretādū te recipe cōtigerit rogo nō verbū ex verbo trāſferri ſed ſenſū qꝛ aliqn̄ dū ꝓprietas verboꝝ attēditur ſenſus ueritatis omittit. No. q̄ nō debemꝰ ↄſiderare v̓ba ſed intentiōeꝫ. Iſido

QUamuis. Hoc nomē ꝑpoſitus generale nomē eſt ad oēs q preſūt vſus tn̄ obtiuit eoſ prepoſitos vocari qui quādā curā prioratꝰ gerit. Idem libro ethimo.

FOrus Primo Iſidoruſ oſtēdit qd ſit foꝛus ⁊ vnde dicat. ſecūdo oſtēdit ex qbus cōſtet. ↄſtet eni cū lege ⁊ iudicio oñdendo quare dicat cā que dū ꝓponit cā eſt: dū diſcutit iudiciū: dū finit dr̄ iuſticia: ⁊ vnde dicat iudicium ⁊ iuſticia. tertio dicit qd ſit negociū ex eo qd̓ ſupꝛa dixit materia ⁊ oꝛigo negocii oſtēdit ēt qd ſit negociū ⁊ vnde dicat lis. dicit iſup cā aut argumēto aut ꝓbationibus ↄſtat ⁊ oſtendit qualiter. Poſtq̄ꝫ oñdit qd ſit negociū. dicit iſidoꝛus q̄ in oī negō quatuoꝛ pſone ſūt regrende. iudex accātoꝛ reuſ ⁊ teſtes tres oſtendendo vnde dicatur iudex. ⁊ vnde dicatur accuſatoꝛ ⁊ reus ⁊ teſtis.

Ultiō dicit q̄ in teſte tria ſunt requirēda cōditio natura ⁊ vita. cōditio vtrū ſit ſeruꝰ vel liber: natura ſi ſit mulier l' vir. vita ſi inocēs ſit ⁊ integer actu oſtendēdo cām quare iſta tria cōſiderent in teſte. Idem.

PActum dicit. Quod ſit inter ptes ſcriptura ↄueniēs legibꝰ ⁊ moꝛibus cōpꝛobata: ⁊ dicit pactum quaſi pacefactū. Ideꝫ

IUs Oſtēdit hic iſidoꝛꝰ vn̄ dicat ius. ſ. a iure poſſidendo hoc eni iure poſſidet qd̓ iuſte: ⁊ hoc iuſte qd̓ bene: quod aūt male poſſidet alienū eſt: male aūt poſſidet q ſuis male vtitur vel vſurpat aliena. Paſcalis.

CAnſa car Querebať de decimis primitiis et oblationibus in quoꝝ bonis dicerentur eē: ⁊ quid appellētur oblatiōes rn̄t pa. ꝙ decie primitie ⁊ oblatiōes ↄnumerātur in ſolis bonis eccārū oblatiōes vero dicunť quicūq; de ꝓpriis ⁊ licitis rebꝰ offerūtur eccē a fidelibꝰ ⁊ quicūq; ꝑ ſecularē eas obtinet ꝑtātē: ꝓcul dubio ↄtra deū facit: ⁊ q accipit ⁊ q tradit raptor ⁊ ſacrilegus iudicať. Alexander.iii.

QVeſiuit. Queſitum fuit a papa vtꝝ ſacerdos vno tantū clerico preſente infirmū d; vngere. ſecūdo fuit queſitū qn̄ feſtū beati mathie in anno biſextili venerit vtꝝ dēat obſeruari vt inter vigiliā ⁊ feſtū alia dies iterponatur. rn̄t pa. ꝙ ſacerdos vno clerico p̄ſente etiā ſolus ſi neceſſe fuerit pōt vngere infirmū. de feſto beati mathie apl'i dicit greg. pa. ꝙ vigilia ſm eccleſiaſticā ↄſuetudinē precedat ipſū feſtū ita videlicet ꝙ nō ꝓ biſexto nec alio mō inter vigiliā ⁊ ſolēnitatē aliꝰ dies interueniat in qua vtiq; vigilia ieiunium celebretur niſi venerit die dn̄ica ⁊ ip̄m feſtū ſiue fiat in die biſextili ſiue in ſequēti q duo dies ꝓ vno reputātur nullus error eſt ſed cōſuetudo eccleſie ſeruetur. Celeſtinus.iii.

IN his Inter magr̄m et cōuerſos ſci ſimpliciani corā archiep̄o mediolanēſi ſr̄ eodē hoſpitali qō vertebatur. archiep̄s tulit ſniam ſub hac forma verboꝝ. ſtatuo ⁊ precipio ꝙ ita fiat q; nō ſuit vſus his verbis talē partē ↄdēno vel abſoluo dicebať ꝙ tal' ſnia nō tenebat. qō ſup hoc delata ē ad papā vnde ipſe cōſiderās ꝙ hoc uerbū ſtatuo rē ꝑfectā ſignificat. Item ſm grego. ꝙ p̄cipitur imparať ⁊ ꝙ ipatur nccē eſt fieri ⁊ nō d; qs cōſiderare verba ſed volūtatē ꝓcuratoribus vtriuſq; partis p̄ñtibꝰ interpretať ⁊ diffinit ꝙ ſnia predicta perpetua; obtinēt firmitatem.

¶ Nota ꝙ intentio loquētis ↄſiderāda ē et non verba. Itē nō refert ꝑ que verba fiat cōdemnatio vel abſolutio dū de intentiōe iudicis cōſtet ꝑ illa verba. Innoc.iii.

CUm tibi. Dn̄s pa. mādauit capitulo paduāo quatenus magiſtro. g. cāonico paduano prebendā que tātum reſidētibꝰ de cōi cōfertur ſicut vni ex aliis reſidētibus ⁊ bn̄ficia manualia ↄferrēt ꝙ ſi canonici hoc nō facerēt patriarcha gradeñ. ſup hoc executor eos ad hoc ap. ceſ. cōpelleret. canonici mādatu; apo. malitioſe aliter quā debeāt iterpretātes dicebāt ꝙ nō tenebātur ad hoc cū ipſe nō reſideret ex eo qð. dicit ſicut vni ex reſidētibꝰ ſ; ipſe nō reſidebat. vnde ipſi nō tenebantur vnde p̄triarcha peciit a do. pa. qualr̄ mādatū ſuū eſſet intelligēdū. rn̄t pa. ꝙ bn̄ficia principiſ latiſſime ſint interpretanda iniunxit capitulo paduano prebēdam quātū reſidentibus inuictu ⁊ ueſtitu ↄferť de cōi dicto magiſtro. g. plene cōferēdā ſicut uni ex aliis reſidentibus malicioſa interpretatione reiecta.

No. bn̄ficiū pricipiſ latiſſime iterp̄tādū Idē

CUm in partibus. In regno portugalie diuerſa loca ſupponūtur aliqn̄ interdicto qdam habētes priuilegia ut liceat eis celebrare diuina ianuis clauſis excluſiſ ⁊ excōmūicatis ⁊ interdictis cū generale interdictū terre fuerit aſſerebāt non ſe teneri particulari interdicto dicentes iterdictū generale ſolūmō cū regnū uel ꝓuincia tota ſubiicit interdicto. ep̄s colubreñ. ↄſuluit pa. qn̄ generale ul' ꝑticular dici dēat interdictū. rn̄t pa. cū in priuilegiis illoꝝ de regno uel ꝓuicia nihil dicať ꝑ hoc uerbū terre nō ſolū regnū uel ꝓuincia intelligiť ſ; ēt uilla uel caſtꝝ ut ēt in illis locis hēat qð de generali dicitur interdicto. Idem

CUm tibi. Altiſiodoreñ. ep̄s obtinuit indulgentiā a do. pa. ut ordinatio rerū clericoꝝ decedētiū ab inteſtato in ep̄i diſpoſitione ↄſiſteret orta ē ↄtentio inter ep̄m ⁊ canonicos ſup uerbo illo reꝝ clericoꝝ dicebāt canonici ꝙ appellatione clericoꝝ nō intelligebātur canonici: cōſul. pa. ſuper hoc rn̄t ꝙ appellōe clericoꝝ et canonici ⁊ alii oēs cōprehēduntur. Idem.

CUm clerici. Clerici placētini iuramentū preſtant

epiſcopo placentino ſub hac forma verbo
r.i. Ego talis ab hac hora in antea fidelꝭ ero
⁊ ob:diēs placentiñ. eccē ⁊ dño meo ep̄o pla
centino. capitulū placēti. ↄſuluit dñm papā
vtrū p̱ uocabulū illud eccē placenti. intelligi
debeat clerus totius dioceſis an capitulum
tantū eccē placentine. rñt ꝙ p̱ vocabulū illd̓
nō debet intelligi totius dioceſis clerꝰ. ſ3 ca
pitulū intelligatur eccē cathedralis ille tamē
qui preſtat hmōi iuramētū ei tāq̄ capiti pri
cipaliter obligatur. Nota ꝙ cū dico eccā ca
thedralis noīe eccē intelligitur ep̄us ⁊ capitu
lū ⁊ nō alii clerici q2 ep̄s ē in eccā ⁊ eccleſia i
ep̄o. Idem.

Q uerenti. In lr̄is apoſto
licis frequēter po
nitur iſta clauſula p̱ cen. ec. q̄rit̄ qd p̱ clām il
lā d3 intelligi. rñt ꝙ p̱ eū intelligitur interdic
ti ſuſpēſiōis ⁊ excōicatiōis ſnīa ut iudex illā
īpouat quā magis viderit expedire reru3 et
perſonarum circūſtantiis indagatis. Idem.

Q uid per nouale. Religioſi qui
dam habent indulgentiam
vt de noualibus ſuis decimas nō
ſoluāt. q̄ſitū fuit a pa. qd intelligi d3 p̱ uoca
bulū nouale. quidā dixerūt ꝙ nouale ē terra
que āno ceſſat. aliꝫ dixerūt ꝙ nouale ſit ex ſil
ua que arborib9 extirpata ad culturā redi
gitur ⁊ vtraq3 interpretatio ex legib9 ciuili
bus hr̄. pa. tñ dicit ꝙ illa fuit intentio ante
deceſſorꝝ ſuorꝝ cū indulgentiā pñs locis d̓ no
ualibus ↄceſſerūt ꝙ nouale ſit terra de nouo
ad cultū indacta de qua nō extat memoria
ꝙ culta fuiſſet verūtamē ñ credit pa. de quo
libet tali nouali indulgentiā fuiſſe ↄceſſā niſi
de illo ſolūmō de quo religioſus loc9 decia
rū pōt ſine graui detrimēto parrochialꝭ eccē.
cū ſepe de tali loco inculto p̱ochialis ecclīa
magnos p̱cipit rōe decimarꝝ ꝓuentꝰ. Nota
ꝙ indulgentia ſiue priuilegiū nō datꝭ cū gra
ui detrimento alterius. Idem.

V Enerabili. Fratres ſcē crucis
monaſteriū de arganis
receperūt ſub ꝓtectiōe ſua ꝙ cōſueuerat coli
brieñ. ep̄o iura ep̄alia exhibere: tandē qdā
prior illius monaſterii qui fuerat canonicus
colibrieñ. īpetrauit ſup̱ hoc quoddā priuile
giū tacita veritate ſaluo iure matricis ecclīe
occōe huius verbi ſaluo iure mr̄icis eccleſie
dictus prior volebat colibrieñ. ep̄o de iuri
bus ep̄alibus reſpōdere nec obiam exhiberꝭ
dicēs ꝙ p̱ mr̄icē eccām intelligit romana3 ec
cleſiā ⁊ nō cathedralē vnde ↄqueſtus fuit do
mino pa. mādat pa. quibuſdā qua. ſi aliud ñ
occurrerit ꝓpter qd̓ dictus prior nō debeat
dioceſano ep̄o reſpōdere cōpellāt dictū prio
rē ad preſtandū obiam dicto ep̄o ⁊ de aliis
reſpondere ſicut p̄deceſſores ipſius p̄deceſſo
ribus ipſius ep̄i reſpōderūt nō ob. priuilegi
um in preiudiciū colibrieñ. eccē p̱ ſubreptio
nē obtento q2 p̱ vocabulū mr̄icē eccā3 cathe
dralis intelligitur non romana. Idem.

E X parte. Officialis comitiſſe
bleſenſis cepit quēdā latrōe3
⁊ iuſticia fuit inde facta poſt fcā3
iuſticiā latro ille fuit p̱ capitulū cartoneñ. re
quiſitus: q2 dicebat eū in terra ipſius captū
fuiſſe. officialis comitiſſe dicebat eū captu3
fuiſſe in terra comitiſſe: ⁊ ſuper hoc cautiōe3
obtulit de parendo iuri: ſed capitulum nihil
ominus terra n comitiſſe ſupponi interdicto
fecit quod relaxare noluit niſi prius ei ſolue
retur emenda3 occaſione priuilegii ſui i quo
continetur ꝙ nemini liceat excommunicatis
vel nominatim interdictis ꝓ eccleſia carnotē
ſi abſq3 congrua ſatiſfactione abſolutionem
indulgere. Sed quia comitiſſa abſolutione3
obtinere nequit appellauit ad metropolitañ
qui poſteā dubitauit ſup clauſula priuilegii
vnde queſiuit a papa interpretationem illi
us clauſale priuilegii carnothen. dominus
papa coram quo predicta ⁊ alia propoſita
fuerunt dicit diſtingundum eſſe ad intelligē
dum clauſulam illam vtrum in aliquem ſen
tentia lata ſit pro contumacia tantum quia
citatus noluit ſtare iuri uel etiam pro offen
ſa ꝙ iuſſus noluit maleficium emendare.

In primo caſu ſufficit ut ſententiam rela
xetꝭ ſi prius ſufficiēs cautio ſtādi iuri p̄beatꝭ

ꝑ eaſdē diſſoluit: hmōi ei obligatōes tpales ſine ꝯtract⁹ ꝯſenſu ꝯtrahūtur ⁊ diſſenſu diſſoluūtur: ſec⁹ in ſpūalibus obligatōibus que ꝯſenſu ꝯtrahūtur: ſꝫ diſſenſu nō amittunt ut ſacramenta eccleſiaſtica. Beda in omeliis.

Eſtote Miſericordes ⁊ nolite iudicare ⁊ ñ iudicabimi. Et pōit hic beda ꝑticulā iſtā h⁹ auctoritatis. nolite iudicarē ⁊c. dicit beda nihil aliud nobis ꝑcipit: niſi ut ea q̄ dubia ſunt quō aīo fiāt in meliorē ꝑtē iterꝑtemur. qd āt ſcriptū ē. ex fructib⁹ eoꝝ ꝯgnoſcetis eos de māifeſtis dr̄: qꝛ illa nō pñt bono aīo fieri: ut ſtuprum blaſphemie ⁊ ſimilia. de q̄b⁹ cuꝫ certū ſit illa eē mala nobis ꝑmiſſum ē iudicare: ⁊ iō ad bonū reduci nō pñt. Nota dubia ī meliorē ꝑtē iterꝑtari: qꝛ poti⁹ ꝑſumere debemus bonū q̄ꝫ malum. Idem.

Qui ſcādalizauerit. Pone caſum ꝑ. c. xi. q. iii. inter v̓ba laudātiū nō ꝙ i os itrat coīnqnat hoīeꝫ: ſꝫ qd ex or̄ ꝓcedit. Audito hoc v̓bo ſcādalizati ſunt iudei cū hoc dictū fuiſſet dño. rñꝫ. ſinite eos cgroſ ceci ſunt ⁊ duces ceco: ⁊ iō dicit beda vtili⁹ ſcādalū naſci permittit q̄ꝫ veritas relinquat: non enim ꝑꝑ ſcādalum: debet homo peccare mortaliter.

Quod licitū. Dicit beda ſuper marcū ꝙ nō ē licitū facit nccitas licitū: nec nō ſubiacꝫ legi ꝙ ꝓbat auctoritate veteri legis ſm̄ quā ꝑcep tū ē ſabbatū cuſtodiri: ⁊ tñ machabei ſiñ culpa pugnabāt ī ſabbato ꝑꝑ nccitatē et ſi quis egrot⁹ ieiuniū fregerit reus voti nō hēt. No. ꝙ neceſſitas ab legis obſuatia excuſat. Gre.

Quod latēter. Illa q̄ fiūt latēter ſiue clā aut ꝑ vi ſiue alias illicito firmitatē hrē nō dñt: qꝛ ꝯtra i⁹ et eqtatē fiūt. Idē

Cum Iudices a pricipio cāe nō debēt a tormētis incipe: niſi primo alique preſumptiones precedāt. Steph. pa.

Que multociēs. Quicqd ꝯmittit ſeu deliqt ī ſāctis hoīb⁹ et epiſcopis īiuſte et iniqꝫ agitur et ꝓ ſacrilegio reputat qꝛ ſacra ab aliquo violar non debent. Auguſtin⁹

Qui ex timore. Dicit aug⁹ q ex tiore ſcit illud qd ſibi ꝑcipit, alr̄ facit q̄ꝫ debeat: qꝛ libēti aīo ea facere deberꝫ: ⁊ iō nō iō dr̄ facere: ⁊ iō ex tali obia non meretur. Idem

Qui Eleat Peccator cū peccat merito flere dꝫ: qꝛ offēdēs in vno fcūſ ē omniū reuſ q⁹ ꝑꝑ illud dampnabitur. Grego.

Quāuis Paſtor ſiue ꝑlat⁹ curaꝫ dꝫ hr̄e de ouib⁹ ſuis: et iō ſi lup⁹ ꝯmedit oues et ipe neſciat nullū hēbit apd deū excuſatōem ꝑ negliaꝫ ſuā.

Indignū. Dr̄ hic Lu. iii. ꝙ ꝓ ſpūalib⁹ obtinēdiſ null⁹ ꝯpelli dꝫ homagiū ſiue fidelitatē facere cū hoc indignū ſit et a ꝯſuetudie romane eccleſie alienū: et iō ab aliis eccleſiis ē ꝓhibēdū. Nota regulas h⁹ tituli notabiliter notanda s.

Primus liber
De ſum. tri. ⁊ fide ca.
De conſti utionibus
De reſcriptis
De conſuetudine
De poſtulatione
De electiōe ⁊ elec. po.
De tranſlatione
de aucto. ⁊ vſu pallii
de renunciatione
De ſupplē. neg. ꝑlat.
De temp. or. ⁊ ql. or.
De ſcruti. in or. fa.
De ordi. ab epō q re.
epatui vel excōicato
de eta. et qua. or. ꝑfi.
De ſacra vnctione
De ſacris iterādis l' ñ
De fil. ꝑſb. ord. vl' nō
De ſuis nō ordinādiſ
et eoꝝ māumiſſiōib⁹
de obli. ad ratōcinia
De corpore viciatis
de bigamis
de clericis peregrinis
de officio archidiac.
de officio archipbr̄i
de officio vicarii
de off. et po. iud. del.
de officio legati
de offi. iudi. ordiarii
de officio iudicis
de maio. et obediētia
de treuga et pace
de pactis.
de tranſactionibus
de poſtulando
de ꝓcuratoribus
de ſindico
de his q̄ vi metus' ut cā fiūt
de in integꝝ reſtitu.
d̓ ali. iudi. mu. cā fa.
de arbitris
Secūdus liber
de iudi. de fo. cō.
de libelli oblatiōe
de mutuis petitōibuſ

De litis conteſtatione
Ut lite nõ ↄteſtata ñ ꝓcedaꝛ
ad teſtiũ rcep. vl' ad diſ. ſen.
De iuramento calumnie
De dilationibus
De ferijs
De ordine cognitionum
De plus petitionibus
De cã poſſeſſionis ⁊ ꝓprie.
De reſtitutione ſpoliatorum
De dolo ⁊ cõtumacia
De eo q mit. i poſſ. ca. rei ſ.
Ut. lite pẽdẽte nihil innoueꝛ
De ſequeſtratiõe poſſeſſiõis
De cõfeſſis
De probationibuſ
De teſtibus ⁊ atteſtatõibus
De teſtibus cogendis vel nõ
De fide inſtrumentorum
De preſumptionibus
De iureiurãdo
De exceptionibus
De preſcriptionibus
De ſentẽtia ⁊ re iudicata
De appel. ⁊ recuſa. ⁊ relati.

Tertius liber.

De vita ⁊ hõeſtate clericoꝝ
De cohabita. cle. ⁊ mulieruꝫ
De clericis coniugatiſ
De clericis nõ reſidentibus
De prebẽdis ⁊ dignitatibꝰ
De cle. egrotãte ⁊ debilitato
De inſtitutionibus
De ↄceſſiõe ꝑbẽde vel eccl'ie
Ut ſede vacante nil inoueꝛ
De his q̃ fi. a ꝑla. ſiñ cõ. ca.
De his que fiũt a ma. ꝑ ca.
Ut be. ecc. ſine diminu. ↄfe.
De rebus eccle. alie. vel non
De precarijſ
De commodato
De depoſito
De emptione ⁊ venditione.
De locato ⁊ cõducto.
De rerum permutatione
De feudis
De pignoribus ⁊ alijs caut.
De fideiuſſoribus
De ſolutionibus
De donationibus
De peculio clericoruꝫ
De teſtamẽtis ⁊ vltimis vo.
De ſucceſſionibus ab iteſta.
De ſepulturis
De prochijs ⁊ alie. prochia.
De deci. primi. ⁊ oblõibus.
De regu. ⁊ trãſeũ. ad religi.
De conuerſatõe ↄiugatorum
De conuerſatione fidelium.
De voto ⁊ voti redemptiõe
De ſtatu mona. ⁊ cano. reg.
De popul' mona. ⁊ alio. rel.
De iure patronatus
De cenſi. exactio. ⁊ ꝓcurat.
De conſecra. eccle. vel alta.
De celebratõe miſ. ſacro eu.
⁊ diuinis officijs
De baptiſmo ⁊ eius effectu
De presbytero nõ baptizato
De cuſtodia eu. ⁊ alioꝝ ſac.
De reliquijs ⁊ venera. ſanc.
De obſeruatiõe ieiuniorum
De eccle. edificã. vl' reparã.
Ne cleri. vel mono. ſecular.
negocijs ſe immiſceãt

Quartus liber

De ſpõſalibus
De deſponſatiõe impubeꝝ.
De clamdeſtiua deſpõſatiõe
De ↄdi. appo. in deſpõſatõe
vel contractibꝰ
Qui cle. vel vo. ma. cõ. poſ.
De eo q duxit i ma. quam
polluit per adulterium
De coniagio leproſorum
De coniugio ſeruorum
De cognatione ſpirituali.
De eo q ↄgno. ↄſan. vxo. ſue
De frigidis ⁊ maleficiatis.
De impotentia coeundi
De ma. ↄtra iterdi. ec. ↄtra.
Qui filij ſint legittimi vl' nõ
Qui matri. accuſaꝛ poſſunt
De diuortijs
De dote pꝰ diuor. rſtituẽda
De ſecundis nuptijs

Quintus liber

De accu. inquiſi. ⁊ denunci.
De calumniatoribus
De ſy. ⁊ ne ali. ꝓ ſpi. exigaꝛ
Ne prelati vices ſuas vl' ec.
ſub annuo cenſu concedant
de mgr̃iſ ⁊ ne al. ꝓ li. do. ex.
De iudeis ſarra. ⁊ eoꝝ ſuis
De hereticis
De ſciſmaticis
De apoſtatis
De hijs qui filios occidunt
De iſãtibꝰ lãguidiſ ⁊ expotis
De homi. volũta. ⁊ cãuali
De torneamentis
De clerico pugnãte i duello
De baliſtariis ⁊ ſagittariis
De adulteriis ⁊ ſtupris
De raptoribus ⁊ incendiari
is ⁊ violatoribus eccl'iarum
De furtis
De vſuris
De crimine falſi
De ſortilegiis
De colluſione
De delicto puerorum.
De clerico venatore
De maledicis
De clerico excommunicato
depoſito vl' iterdcõ miſtrãte
De clerico per ſaltũ ꝓmoto
de eo q furtie ordieꝫ ſuſcepit
De exceſſ. priuile. ⁊ ſubdito.
De priui. ⁊ exceſſ. ꝓuilegia.
De purgatione canonica
De purgatione vulgari
De iniuriis ⁊ damno dato
De penitentiis ⁊ remiſſiõibꝰ
De ſnĩa excommunicationis
De verborum ſignificatione
De regulis iuris

a
Pꝛimum vacat
Incipiunt caſus
tura diuina
erat quos.
pꝛiuauit
b
cōmodius.
conſuetudinem
bis non
ſterum ſtatuit
c
die cum
diligenti
tus ſit.
d
Cum ex
clemens
ipſum. R.
populo
e
laicalem
lium ſuum
moꝛtuus
f
iudex
men pꝛioꝛum
Idem
tebatur
g
ſcilicet
obedientiam
piant
h
quos eandem
ſe ſpoliatum
fuit incoꝛruptus
i
poſſidebat
culari
anglie
vt cauſam.
k
vtriuſqꝫ
Accepta
vt matrimoniuꝫ
l
ſeſſoꝛ
roꝛum ⁊
de ꝓbationibus
a monaſterio
m
eccleſie.
Quis queſtioni
teſtificata
n
quoddam
pꝛobandum
Nullus
pellantur
o
apo. pꝛopter
dens quare
re ⁊ ſi
p
papa
cibus
electio
q
Item
coꝛam
pellationis
gularis
r
conueniens
caſſationem
ſibi acquirentur
ꝛ
illam de
lis vt
conſilium
ſ
celeriter
Ex pꝛeſentium
cuniam
in domo
s
commiſſa
ipſa
queſitum
t
tvxoꝛis
habitum
iter non
gnatus
v
eccleſiam
Significatum
beneficium
u
doꝛmientibus
nales ⁊
Cum eccleſia
x
Is qui
illis
vero
debet
y
viro
dem hereditateꝫ
cum ad
z
matus
entem ne
exuitu
tur a
⁊
quis oꝛ.
redimere
dicitur
ꝯ
quidam
Ad vltimum
Si vir
ꝶ
petua
rigere
bꝛaret
excōmunicatiōe
A
teſtes
bent intelligi
tur ⁊
B
Fidelis vnius
non conſueuit
arma militaria
C
dat epiſcopo
Cauſa.
In ſecundo

Expliciunt Caſus Celeberrimi ac famoſiſſimi Iuris vtriuſqꝫ doctoꝛis ac monarche domini Bernardi Parmēſis canonici eccleſie Bononienſis: ac mirifici gloſatoꝛis decretaliuꝫ in coꝛpus ſeu volumen earundem decretalium. grās referendo infinitas: deo glorioſo imoꝛtali: eiuſqꝫ genitrici marie virgini ⁊ toto curie triūphāti.

Impꝛeſſum Bononie per Henricum Harlem ⁊ iohannem vvalbeeck ſocios: Anno. M.cccc.lxxxvij. penultia die Nouembꝛis.

1575

Jhs Maria filius domine ...

WITH
F. & F.
LEIGHTON'S
RESPECTFUL
COMPLIMENTS.

40
Brewer St.
Golden Sq.
London, W.

(first sheet)

see Register ... 5

217 printed leaves
instead of 219
see Hain 2934

3+4

...ister

...n 2934

1578

WITH
J. & J.
LEIGHTON'S
RESPECTFUL
COMPLIMENTS.

40
Brewer St.
Golden Sq.
London, W.

Utinus Dec 5

40 Bernardus

wants C 3+4

see Register

& Hain 2934

1578

Ihs Maris filius dnic et
et et

1·ff.

[illegible]

.ff. p. [illegible] [illegible] ff. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] & [illegible] ut [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ff. [illegible] ad [illegible]

ff. p. i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ambulando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ff. [illegible] [illegible] [illegible]

nota q ff bonus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & no [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] signo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ff [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

yhs Marie filius

1878

GLO

C